

Holy Bible

Aionian Edition®

Luyi Bible

Luyana Bible

Holy Bible Aionian Edition ®

Luyi Bible
Luyana Bible
Language: Luyana
Zambia (Okavango River)

Creative Commons Attribution ShareAlike 4.0 International, 2018-2025

Source text: eBible.org

Source version: 9/10/2025

Source copyright: Creative Commons Attribution ShareAlike 4.0
The Word for the World Southern Africa, 2024

Formatted by Speedata Publisher 5.3.10 (Pro) on 12/3/2025

100% Free to Copy and Print

TOR Anonymously and <https://AionianBible.org>

Published by Nainoia Inc, <https://Nainoia-Inc.signedon.net>

All profits are given to <https://CoolCup.org>

We pray for a modern Creative Commons translation in every language
Translator resources at <https://AionianBible.org/Third-Party-Publisher-Resources>
Volunteer help and comments are welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Preface

Luyi at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aīdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aīdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is *eternal*! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to *eternal* life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of *eternal punishment*. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Please understand these eleven words. The original translation is unaltered and a highlighted note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by/4.0/, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read at AionianBible.org, with Android, and with TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal and purple is the color of royalty! All profits are given to CoolCup.org.

History

Luyi at AionianBible.org/History

- 06/21/75 - Two boys, P. and J., wonder if Jesus saves all and pray.
- 04/15/85 - Aionian Bible conceived as B. and J. pray.
- 12/18/13 - Aionian Bible announced as J. and J. pray.
- 06/21/15 - Aionian Bible birthed as G. and J. pray.
- 01/11/16 - AionianBible.org domain registered.
- 06/21/16 - 30 translations available in 12 languages.
- 12/07/16 - Nainoia Inc established as non-profit corporation.
- 01/01/17 - Creative Commons Attribution No Derivatives 4.0 license added.
- 01/16/17 - Aionian Bible Google Play Store App published.
- 07/01/17 - 'The Purple Bible' nickname begins.
- 07/30/17 - 42 translations now available in 22 languages.
- 02/01/18 - Holy Bible Aionian Edition® trademark registered.
- 03/06/18 - Aionian Bibles available in print at Amazon.com.
- 09/15/18 - Aionian Bible dedicated as J. and J. pray again.
- 10/20/18 - 70 translations now available in 33 languages.
- 11/17/18 - 104 translations now available in 57 languages.
- 03/24/19 - 135 translations now available in 67 languages.
- 10/28/19 - Aionian Bible nursed as another J. and J. pray.
- 10/31/19 - 174 translations now available in 74 languages.
- 02/22/20 - Aionian Bibles available in print at Lulu.com.
- 05/25/20 - Illustrations by Gustave Doré, La Grande Bible de Tours, Felix Just.
- 08/29/20 - Aionian Bibles now available in ePub format.
- 12/01/20 - Right to left and Hindic languages now available in PDF format.
- 03/31/21 - 214 translations now available in 99 languages.
- 11/17/21 - Aionian Bible Branded Leather Bible Covers now available.
- 12/20/21 - Social media presence on Facebook, Twitter, LinkedIn, YouTube, etc.
- 01/01/22 - 216 translations now available in 99 languages.
- 01/09/22 - StudyPack resources for Bible translation study.
- 01/23/22 - Volunteers celebrate with pie and prayer.
- 02/14/22 - Strong's Concordance from Open Scriptures and STEPBible.
- 02/14/23 - Aionian Bible published on the TOR Network.
- 12/04/23 - Eleēsē added to the Aionian Glossary.
- 02/04/24 - 352 translations now available in 142 languages.
- 05/01/24 - 370 translations now available in 164 languages.
- 08/05/24 - 378 translations now available in 165 languages.
- 08/18/24 - Creative Commons Attribution 4.0 International, if source allows.
- 10/20/24 - Gospel Primer handout format.
- 11/24/24 - Progressive Web Application off-line format.
- 01/28/25 - All profits are given to CoolCup.org.
- 03/12/25 - 382 translations now available in 166 languages.
- 06/21/25 - 468 translations now available in 230 languages.
- 09/01/25 - 538 translations now available in 291 languages.

Table of Contents

NEW TESTAMENT

Mateu	1
Maleka	33
Luka	53
Jowani	86
Tikezo	111
Maloma	143
1 Makolinte	156
2 Makolinte	169
Magalata	178
Maefese	183
Mafilipi	188
Makolose	191
1 Mateselonika	194
2 Mateselonika	197
1 Timoteya	199
2 Timoteya	203
Tite	206
Filimoni	208
Mahebelu	209
Jakobo	219
1 Pitolosi	223
2 Pitolosi	227
1 Jowani	230
2 Jowani	234
3 Jowani	235
Juda	236
Sinulo	237

APPENDIX

- Reader's Guide
- Glossary
- Maps
- Destiny
- Illustrations, Doré

NEW TESTAMENT

“Cwale Jesu sebeli wamba nji, Sitange, waa lemene, kakuli kayii eso atenda.”

Cwale sebeli akutabela eibyana yaye mu kushebuluka.

Luka 23:34

Mateu

1 Eyi ebuka no lusika lwa Jesu Kilesite mwanaye Dabida mwanaye Abulahama. **2** Abulahama na kuleya Isaka, mi Isaka na kuleya Jakobo, Jakobo na kuleya Juda na inaye, **3** Juda na kuleya Pelezi ni Zela, woyo inawaye neli Tama, Mi Pelezi na kuleya Heziloni, Heziloni nakuleya Alama, **4** Alama nakuleya Aminadabi, woyo onakuleya Nashoni, Nashoni nakuleya Salumoni. **5** Salomoni nakuleya Boazi, woyo inawaye neli Lahaba. Boazi nakuleya Obedi woyo inawaye neli Lusi, Obedi nakuleya Jese. **6** Cwale Jese nakuleya Mbumu Dabida, Dabida nakuleya Solomoni, woyo inawaye neli moyo waye Uliya. **7** Solomoni nakuleya Lehoboami, Lehoboami nakuleya Abiya, mi Abiya nakuleya Asa, **8** Asa nakuleya Jehosifati, Jehosifati nakuleya Jolami, Jolami nakuleya Uziya. **9** Uziya nakuleya Jotamu, Jotamu nakuleya Ahazi, Akazi nakuleya Ezekiya. **10** Ezekiya nakuleya Manase, Manase nakuleya Amoni, Amoni nakuleya Josiya. **11** Mi Josiya nakuleya Jekoniya, nainaye ba nako no mwendo woo ba nako ana kutwaliwa ku ukoba mu Babilona. **12** Munyima no kutwaliwa ku Babilona, Jekoniya nakuleya Shelutelo, Shelutelo nakuleya Zelubabele. **13** Zelubabele nakuleya Abihundi, Abihundi nakuleya Aliyakimu, Aliyakimu nakuleya Aza. **14** Aza nakuleya Zadoki, Zadoki nakuleya Akimi, Akimi nakuleya Elihudi. **15** Elihudi nakuleya Eliyaza, Eliyaza nakuleya Matani, Matani nakuleya Jakobo. **16** Mi Jakobo nakuleya Josefa munuwaye Maliya, Maliya inawaye Jesu woyo oisaniwa nji Kilesite. **17** Mi cwale, kame kuli amasika no kukwana likumi ni tunee, okutunda kwa Abulahama okutwala kwa Dabida likumi ni tunee okutunda kwa Dabida okutwala ba kutwaliwa ku Babilona, mi likumi ni tunee okutuda ba kutwaliwa ku Babilona okwiya ba kuleiwa kwa Kilesite. **18** Omu omuna kwiyela okuleiwa kwa Jesu Kilesite. Maliya inawaye kame ana kubeleziwa nji akwaliwe ku mulume oisaniwa Josefa, kono abo kaasiku kukwata kale, sebeli olimuka nji kame aimanine mu mundi ku maata no Mebo No Kukena. **19** Josefa neli omunu no kuluka, mi kasikusinga okwenisa Maliya balubala no aanu. Kaba ana kulela oku mukana kumukunda. **20** Abo yolemine okunahana nji atende ngeeso, omone! Eliñeloi

lya Mbumu Nyambe sebeli liku monahaza kutulo ni kwamba nji, “Josefa mwanaye Dabida, olese kucila okukwata Maliya okumutenda mukatowe, kakuli eso akushimbile kame situnda ku Mebo No Kukena. **21** Mba leye omwana no ndumbana mi mba umutumbu elitina lyu Jesu, kakuli mba yoyisa aanu aye kuuyi woo.” **22** Eyi yonje nai kutendahala okwiyateta eyi ina kwambiba kwa Mbumu Nyambe ku munuhi waye. **23** “Komumone, omukatana no kwa kuwana ni mulume mbaikalba ba meyi no ubya mi mba leye omwana no ndumbani, mi mbamwisana nji Imanuwele.” (Okutalusa nji, “Nyambe kame ali netu.”) **24** Cwale Josefa abana inguka, sebeli otenda kanyi omo linamu ambelele elingeloi, mi sebeli omukwata. **25** Kono kasi kulangananga naye konji aba ana kuleya omwana no ndumbana, mi sebeli omutumba elitina lyu Jesu.

2 Jesu abana kuleiwa mu muleneñi no Betelehema mu tolopo no Judeya, mu nako no mbumu Heloda. Ba nako eyo alume anjili no kushangama naku upa sebeli aiya mu Jelusalema. **2** Cwale sebeli aibanguta nji, “Kubine ali woyo ona lewa ombumu no Majuda? Natu mono olutungweti lwaye aba lunapi ku upa, mi natwiyi nji tumu kubamene.” **3** Cwale mbumu Heloda aba ana kuyupa ngeeso, sebeli otina onene, bamweya naanu onje na mu Jelusalema. **4** Cwale sebeli oisana akulu no apulisia na iyeti no mulawo, sebeli waa ibanguta nji, “Kubine oko afanena oku leyelwa woyo Kilesite?” **5** Sebeli atambula nji, “Mu muleneñi no Betelehema mu Judeya,” kakuli yokame ina kuñoliwa kwa munuhi wa Nyambe nji, **6** ‘Kono wene Betelehema mu naha ya Juda, kame ukwite outokwa mukaci no titolopo ta Juda, kakuli mukaci no tolopo yowe mbaku tundu omubusi woyo so lisa aanu ange namu Isilael.’ **7** Cwale Heloda sebeli oisana alume no kushangama ku mukunda ni kwaibanguta enako luna kumonahala oweli olutungweti. **8** Mi sebeli waa tuma ku Betelehema nji, “Mute muka saisise wino woyo olukeke. Mi aba sa mumuwane munisimwete nji ni mene nite nikamukubamene.” **9** Cwale aba ana kuyupa oku tundelela kwa mbumu, sebeli akutela endila yoo, mi olutungweti olo ana kumono ku upa sebeli lwa enda ku lubala konji aba luna kwimana ba sibaka aba ana kwikala olukeke. **10** Aba ana

kumona olutungweti, sebeli awabelelwa onene. **3** Ba nako eyo Jowani omukolobezi sebeli ota
11 Aba ana kwingena mu ndoo, sebeli amona mu lihalaupa no Judeya yo kutaza eliywi yo
oluuke ni inawaye Maliya, mi sebeli akubama amba nji, **2** “Mubake kakuli omubuso na kuwilu
banji ni kumulapela. Cwale sebeli ayatulula sebeli oli beebl!” **3** Uyu yokame woyo ona
mu mikotana yoo ni kutundisamo etituwelo kwambiwa kwa munuhi wa Nyambe Isaya nji,
no Gauda, incense ni Mala. **12** Munyima no “Eliywi no munjili kame liisana mu lihalaupa,
kulemusiwa kwa Nyambe mu tolo nji alese oku ‘Mulukise endila ya mbumu, mutende endila no
ukela kwa Heloda, sebeli auka ku litunga lyoo koloka yaye!’” **4** Eikumango ya Jowani kame ina
oukutusisa endila indina. **13** Aba ana mana kutendiwa ba woya no tikamele, mane kame
okuta ano kushangama, ababo elingeloi lya ana kwikalanga ni lukanda no situmba yo tingile
Mbumu sebeli limonahala kwa Josefa mu kulota. mu mbunda yaye, Eilya yaye neli timbimba ni
Mi sebeli lyamba nji, “Ingukal Olonde oluke ni uki namu mushitu. **5** Elikwananamu sebeli lliya
inawaye, oshotokele ku Egepita mi okaikalako kwa yonyene okutunda mu Jelusalema ni mu
konji abasa ni kwambele nji uu ke kakuli Heloda Judeya, mane ni mwibaka yonje ikubapile ni
mba saele olukeke nji alwibae.” **14** Josefa sebeli musindi no Jodani. **6** Oukwaamba ouyi woo,
oinguka ni kulonda olukeke ni inawaye mu nako mi sebeli wakolobeza mu musindi wisaniwa
no usiku ni kushotokela ku Egepita. **15** Sebeli Jodani. **7** Kono aba ana kumona ano kupula
aka ikalakoko okubitela abo ana kufela Heloda. no Afalisi na Saduki aiya kwa yonyene nji
Eyi yonje nai kutendahala okwiyateteta eyo aakolobeze, sebeli wamba kwa onyene nji, “Anyi
ina kwambiwa kwa Mbumu, kutundelela kwa aana no tinyoka! Anyine ona kumyambela
munuhi wa Nyambe nji, “Inaisana mwanange nji mushotoke okutweba kwa Nyambe oku
no mulume, okutunda mu Egepita.” **16** Cwale sakwiye? **8** Cwalehe mutende einu eyi imonisa
Heloda aba ana kulemuha nji ano kushangama okubaka ku uyi wenu. **9** Mi mulese oku nahana
na moongo, sebeli otina onene. Mi sebeli otuma nji kame samu yoyisiwe mukwamba nji kame
aanu nji aibae anuke no andumana onje mu muli ni Abulahama kanyi sitenu. Kame ni
Betelehema mane sebeli aibaa naana no awo ana myambela nji Nyambe kame atwesa okufutula
kwikalanga noo awo ana kukeela ba myaka yiili amawee aa okwatenda anaye Abulahama! **10**
okutwala kunji, okukonelela omo ana kuyupela Esamu kame silukisitwe ni kutatelela okupatula
kwawo no kushangama enako luna kumonahala emibisi no sitondo, cwale nji esitondo sonje no
olutungweti. **17** Mu ndila eyi yakwiyateteta kale kwabeka embuya no kuwaba, mbasi patuliwa
eyo ana kwamba omunuhi wa Nyambe Jelemiya ni kukondelwa mu mulilo. **11** Kame ni mi
nji, **18** “Esitumena sebeli siyupahala mu Lama, kolobeza ni meyi okumonisa nji namu baka,
okulila ni kutenda esililo sinene. Lahele yo lilela kono munyima yange mba kwiiyi woyo okwite
anaye, mi ni mukana okumuomba-omba, kakuli amaata okubita mene nji mane simba etikwele
anaye naafu.” **19** Munyima no kufa kwa Heloda, no tinjatangwa taye kani fanene okutinungutula
ababo elingeloi lya Mbumu sebeli liku monahaza mbami kolobeze ni Mebo No Kukena mane ni
kwa Josefa ku tulo mu Egepita **20** ni kwamba mulilo. **12** Enumbi yaye kame ili mu maoko
nji, “Inguka, oshimbe omwana ni inawaye, aye mi mba fiyele esibaka saye abo ana fulele
muukele ku litunga no Isilael, kakuli awo ana oubike waye mi mba waneke ouloto mu sishete
saelanga okwibaa olukeke naafi.” **21** Cwale sebeli ni kuciña omuuksi ni mulilo no kwtima.” **13** Ba
oinguka, ni kushimba olukeke ni inawaye, ni nako eyo Jesu sebeli oiya okutunda mu tolopo ya
kuukela ku litunga no Isilael. **22** Kono Josefa Galileya okwiyya ku musindi wa Jodani okwiyya
aba ana kuyupa nji Akelausi nashwana sitaye muku kolobeziwa kwa Jowani. **14** Kono Jowani
Heloda okutenda ombumu no Judeya, sebeli sebeli weteka okukana nji, “likene aba wiyya kwa
ocila okutako. Mulibaka no kubiwa emamela ku mene nji ni ku kolobeze? Time nifanena okwiya
tulo, sebeli ota mu sikiliti no Galileya. **23** Sebeli kwa wene!” **15** Kono Jesu sebeli otambula nji,
okayoya mu sibaka siisaniwa Nazaleta, abonji “Kutendiwe yongeso ba nako ino. Bakutenda
kwiyatetetwe eyo ana kwamba asikunuha a ngeeso bokame satwiyatetetwe okuluka konje.”
Nyambe nji, “Mbaisaniwa omunazaleta.” Cwale Jowani sebeli opumena. **16** Ababo Jesu
aba ana kumana okukolobeziwa, sebeli otunda mu meyi. Cwale eliwilu sebeli liyatuluka, mi

sebeli omona Emebo ya Nyambe eishetumuka Kutunda eyo nako Jesu sebeli otateka okukutaza musibumbiwa no Nkwilimba ni kumwikala. **17** nji, “Mubake, kakuli omubuso na kuwilu sebeli Cwale eliywii sebeli liyupahala okutunda kuwilu uli beebei.” **18** Abo Jesu aba ana kwendanga okwamba nji, “Uyu yo mwanage woyo ni singa, kunyonga no Liwate no Galileya, sebeli omona kwa yonyene kame niwabelwa.”

4 Cwale Emebo ya Nyambe sebeli itwaleletela

Jesu mu lihalupa mukwetekiwa kwa Diyabulosi. **2** Munyima no ukuyumena eilya mu maywaa no kukwana makumi anee ni usiku no kukwana makumi anee, Jesu sebeli oyomba. **3** Cwale omweteki sebeli oiya kwa yonyene ni kumwambela nji, “Nji kame uli mwanaye Nyambe, wambele amawee aa nji atende esinkwa.” **4** Kono Jesu sebeli otambula nji, “Nakuku ñoliwa mu mañolo nji, ‘Omunu katamba okuyoya kweyo no kulya fela, kono ku liywi lyonje eli litunda mu kanwa ka Nyambe.’” **5** Cwale Diyabulozi sebeli omutwala mu Jelusalema, omuleneñi no kukena, nuka mutuleka ba mongola no Ndoo ya Nyambe, **6** ni kwamba kwa yonyene nji, “Nji kame uli mwanaye Nyambe, omatukele banji. Nakuku ñoliwa mu mañolo nji, ‘Mba laele amangeloi aye mulibaka lyowe, nji akwakele mu maoko oo, nji simba amakondo owe alese oukulemeku ku mawee.’” **7** Cwale Jesu sebeli omutambula nji, “Nakuku ñoliwa mu mañolo kame nji, ‘Ulese okweteka Mbumu Nyambe wowe.’” **8**

Kame Diyabulozi sebeli omutwala ba lilundu no kuleba nukamumonisa emibuso no litunga yonje ni uwa walyo, **9** sebeli omwambela nji, “Eyi yonje mbani kubi, nji uni kubamena niku nilapela.” **10** Cwale Jesu sebeli otambula nji, “Otunde kwa mene Satani, naku kuñoliwa mu mañolo nji, ‘Olapele Mbumu Nyambe wowe mi obelekele yonyene feela!’” **11** Cwale Diyabulosi sebeli omusiya, mi amangeloi sebeli aiya muku mutusa. **12** Cwale Jesu aba ana kuyupa nji Jowani nabekiwa mu mutolongo, sebeli oukela mu tolopo no Galileya. **13** Jesu sebeli otunda mu Nazaleta, nukayaka mu kapenauma omundi oli ku munanga no lisa lya Galileya mwikiliti ya Zebuloni ni Nafetali. **14** Nakutenda ngeeso wa Nyambe Isaya nji, **15** “Wene esikiliti no Zebuloni ni Nafetali, mu ndila no liwate, mu linjaliya lya Jodani, Galileya, woyo no asimacaba!

16 Aanu awo ayoya mu uwi na mono eliseli linene. Naawo ayoya mu naha no mwinda no lufu, eliseli na limonahala kwa onyene.” **17**

Kutunda eyo nako Jesu sebeli otateka okukutaza uli beebei.” **18** Abo Jesu aba ana kwendanga kunyonga no Liwate no Galileya, sebeli omona alume ayili Simoni woyo wisaniwa nji Pitolosi ni minaye Andiliiasi. Kame ana lemanga oku kondela otunyandi too mu Lisa kakuli neli andui. **19** Jesu sebeli wamba nji, “Komwiye muni koñe mi mbani mitende ayambi no aanu.” **20** Ababo sebeli asiya otunyandi too ni kumu koña. **21** Cwale aba ana kusheteta ku lubala, sebeli omona Jakobo ni minaye Jowani aana a Zebedeya. Aikalile mu wato alemine okulukisa otunyandi too, mi sebeli waa isana. **22** Cwale ababo sebeli asiya owato ni sitoo okumu koña. **23** Jesu sebeli ota mu Galileya monje, yo lemine okusimweta mu tindoo no milapelo ni kupaka eyi no ebangeli no kuwaba eyi no mibuso. Mane kame ana kubalisa aanu ku meeti oo onje. **24** Elibubo lyaye sebeli liyupahala mu ibaka yonje no Siliya, mi aanu sebeli alita kwa yonyene awo onje ana kutomanga ameeti no kusiyana, awo ana kwikalanga ni madimona, oweeti no kukwa ni awo no kombola etinyutu mi sebeli waa balisa. **25** Eli kwanamunu eli lina kutunda, mu Galileya, mu Dakapolisi, mu Jelusalema, mu Judeya ni mu naha na mulinjaliya lya Jodani sebeli amukoña.

5 Cwale Jesu aba ana kumona elikwanamunu elimukoña, sebeli ota ba lilundu nuukekala banji, aiyetwa aye sebeli aiya kwa yonyene. **2** Ababo sebeli otateka okwa iyeta. **3** “Embuyoti ni yaawo ashebile mu micima, kakuli omubuso na kuwilu ni woo. **4** Embuyoti ni yaawo alila, kakuli mbaombaombiwa. **5** Embuyoti ni yaawo aa sikukushuwa kakuli mba yoola elitunga. **6** Embuyoti ni yaawo afile elishebo nawo afile elinyotwa no kuluka, kakuli mba ikuta. **7** Embuyoti ni yaawo ali ni sishemo kakuli mba shemubiwa. **8** Embuyoyi ni yaawo akenine mu micima kakuli mba ka mono Nyambe. **9** Embuyoti ni yaawo alita ekozo, kakuli mba isaniwa aana a Nyambe. **10** Embuyoti ni yaawo a yandisiwa mulibaka no kuluka, kakuli omubuso naku wilu ni woo. **11** Emboyoti ni yenu aba mwangoliwa, muyandisiwa ni ku minungelela eyi no mapwa neyi no kwiba mu mifuta yayo yonje mulibaka lyange. **12** Muwabelwe mi munyakalale, kakuli omupuzo munene niwenu ku wilu. Mundila imweya ana kuyandisa anuhi

a Nyambe awo ana kwikalako ba weli. 13 omukati niku mulakaza natende owozwa naye “Kame muli omungwa no litunga. Kono nji mu mucima waye. 29 Cwale nji elitiyo lyowe omungwa nau amuba, ngasibine sau usetwe nji umamate kame? Kau kwite tuso konji abasau yumbiwe feela banji mi aanu alyatebo. 14 “Kame muli eliseli no litunga. Omulenenei ou uyakilwe ba lilundu kau kwangwa okumonahala. 15 Kakwisa omunu otumbula elambi ni kwibeeke munji no tubana. Abo cwale kame saibeeke ba lutala lwayo nji ilite eliseli kwaanu onje ali mu ndoo. 16 Mundila imweya mulesele eliseli lyenu limonyeke kwa kwenu, nji amone (Geenna g1067) 17 “Mulese oku yambuta nji kame ninaiyi muku kandakanda emilawo ya Mushe simba etuto no anuhi a Nyambe. Kani siiya mukwa kandakanda kono muku iyateteta. 18 Niti luli mundina kase ou no wozwa, kame ali ni kame nimyambela nji, simba esipeleta sicana mubonda ou nokumulitel a kaitamba no wozwa, mi omulume woyo okwata omukati kusinyeha eliwilu ni litunga ekayasibwa kale. woyo ona lukululwa, kame atenda owozwa. 19 Abo cwale woyo yonje socola einjili kweeti 20 Kame ni myambela nji, okuluka kwenu kame ku fanena Mule okweeta neyi no liwilu kakuli ni lubona okubita okuluka no aiyeti no mulawo na Falisi, Iwa Nyambe. 21 “Na tuyupu nji nai aye, mi kame mule okweeta neyi no Jelusalema kwambiwa kwanu naku kale nji, ‘Ule kwibaa mi kakuli ni mulenei ou no Mbumu munene. 22 Kono kame nimyambela nji omunu kame atinena omukwaye, mba tuliwa. Nji omunu kame angula omukwaye “Wene omwelo!” mba atuliwa mu kuta ni kuyumbeliwa mu mulilo no lihele. (Geenna g1067) 23 Cwalehe aba ulta empo yowe ba aletale, mi wapuluka kale nji nu foseze 24 usiye empo yowe ba lubala no ku litiyo, eleyo ku lyeo. 25 Nji omunu ona mitende oyi. Kono nji omunu naku bakula kame asinga oku kutwala ku kuta mukwambote olubaka ku litama no silyo omube abakule ababo anyi musili mu ndila. Nji kamutende kame neli no simoo. 26 kame aku kandimeka okushimba omushimbo Luli kame ni myambela nji, kutamba kutundamo waye esibima simweya, wene omushimbele konji aba sautenekele omubonda wowe no eibima yiili. 27 “Na tuyupu naku kwambiwa esinu, omubeso, nji omunu kame asinga oku nji, ‘Mule kutenda owozwa.’ 28 Kono kame kalima esinu kwa wene, omukalimise. 29 “Namu ni myambela nji, omunu yonje woyo waliketa yupu nji nai kwambiwa nji, ‘Osinge alikan

no silyo kame likutendisa ouyi oli tundise ni kulyumbela oku no kuleba. Mba kwikala wino nji utaukelwe esilama simweya no lutu lowe, kasa nji olutu lowe lonje lukayumbeliwe mu lihele. (Geenna g1067) 30 Cwale nji elitiyo lyowe no silyo kame likutendisa ouyi oli patuleko ni kulyumbela oku no kuleba. Mba kwikala wino nji utaukelwe esilama simweya kasa nji olutu lowe lonje lukabeekeiwe mu lihele. (Geenna g1067) 31 “Naku kwambiwa nji, ‘Omulum e kame afanena 32 Kono mubonda ou nokumulitel a atende omubonda no mulawo mbasi iyatetetwe mi kaitamba no wozwa, mi omulume woyo okwata omukati kusinyeha eliwilu ni litunga ekayasibwa kale. woyo ona lukululwa, kame atenda owozwa. 33 “Namuyupu kame nji aanu nakwambeliwa etitaelo ni kwiyeta akwaye okutenda ngeeso kunyima nji, ‘Mulese kucola oukwamanyinga mba tendiwa munyonyo mu mubuso naku wenu, kono mwiyatetete oukwamanyinga wilu. Kono woyo yonje okuteka etitaelo ni ku wenu ou mutenda kwa Mbamu.’ 34 Kono simweta akwaye okutenda ngeeso mba tendiwa bano kame nimyambela nji, mule oukutusisa no kuneneba mu mubuso na kuwilu. 35 Mi kame mule okweeta neyi no litunga kakuli ni sibaka aba lyatile amakondo mubuso na kuwilu. 36 Mule kweeta simba eyi no mutwi wenu kakuli kamutwese okufutula etiñuki tenu nji titende etino likena simba etino wiili. 37 Mwambe felea eeni nji kame mutualusa ‘Eeni’ simba ‘Kokuulwa’ aba mutualusa kokuulwa kakuli aba mubitelela 38 “Namu yupu nji, naku kwambiwa nji, ‘Elitiyo omukowe, 39 Kono bano kame ni myambela nji, mulese okulwisa omunu woyo Cwale wiye obeke empo yowe. 40 Mi nji omunu kame ngeseo mbaku beeke mu maoko no mwatuli mi akutwala ku kuta nji ashimbe ehembe, omulese yonyene aka kubeke mu maoko no mupolisa ashimbe ni baki yonje. 41 Cwale nji omunu woyo ofanena okuku yumbela mu tolongo. 42 Cwale omunu aba aku kumbela mamaneneno. 43 “Namu yupu nji, naku kwambiwa esinu, omubeso, nji omunu kame asinga oku nji, ‘Mule kutenda owozwa.’ 44 Kono kame kalima esinu kwa wene, omukalimise. 45 “Namu ni myambela nji, omunu yonje woyo waliketa yupu nji nai kwambiwa nji, ‘Osinge alikan

owe, mi otimbe eila yowe.’ **44** Kono bano emibonda yetu, kanyi omo tulemenanga awo kame nimyambela nji, ‘Osinge eila yowe mi sikutu foseza. **13** Ole kutu ingenye ka mu miliko, olapelele awo alemine oukuyandisa. **45** Aba kono utulamulele kwa woyo no kwiba.’ **14** utenda ngeeso mbutende mwanaye sitowe naku “Cwale nji kame mulemena akwenu kwego no wilu, kakuli eliywaayi lyaye kame libenya ku kwiba ana mitende ni sitenu naku wilu mba munu no kwiba ni woyo no kuwaba, ombula milemene. **15** Kono nji kamulemena akwenu, ni waye kame aloka kwabo no kwiba ni kwabo sitenu naku wilu katamba kumi lemena ouyi no kuwaba. **46** Ikenye eyo samubelwe omupuzo wenu. **16** “Cwale aba muku yumena eyi no nji kame musinga felea awo amisinga? Na telisi kulya, mulese okusosobanisa mul ubala lwenu, kame atendanga yongeso! **47** Cwale nji kame kanyi omo atendela asikukuba. Kame amonisa utambula alikani owe feela, kubine obitela nji kame ayandile nji alimukiwe nji kame ali akowe? Asimacaba mwatendela yongeso! **48** bouku yumena eilya. Niti luli kame ni myambela Kame mufanena okutenda ano kupetahala nji atambula kale omupuzo woo. **17** Cwale aba muku yumena eyi no kulya mukuyowe kulubala, mushakule etiñuki tenu, **18** nji akwenu alese okulimuka nji kame muku yumena eyi no kulya, konji sitenu woyo oli nenu ku mukunda. Mi sitenu woyo omwine eyi itendahala ku mukunda mba mibi omupuzo. **19** “Mulese okuungekela oufumu na muno mu litunga kakuli outwa mane ni mafumi kame itwesa oku usinya, mane bamweya ni ambuyi kame atwesa okucuula etindoo ni kwiita. **20** Kono cwale mu kuungekele oufumu na mu wilu oko outwa ni mafumi kaitwese oku usinya, mane nambuyi katwese oku cuula etindoo ni kwiita. **21** Kame nimyambela eyi, kakuli oko kuli oufumu wenu ni micima yenu kosa ikaikale. **22** “Amiyo kame fekile kanyi elambi no lutu, nji amiyo owe kame amona wino, olutu lowe mba lwiwala mu liseli lonje. **23** Kono nji amiyo owe kamono wino, olutu lowe lonje mba lwiwala ouwi. Mi nji eliseli mwa wene ni uwi, babine saukume ouwi mwa wene? **24** “Kakwisa woyo otwesa oku belekela ambumu ayili, kakuli mba timbibo mumweya mbasingi omunjili. Mba sepehala ku mumweya mi mba shwaula omunjili. Kautwese oku belekela Nyambe ni mali. **25** “Cwale abo kame nimyambela nji, mulese okubilaela neyo no kuyoya kwenu, simba eyisa mulye neyisa munwe, simba eyi no lutu lwenu eyisa mukumange. Kasanji okuyoya ni kwautokwa onene okubita esilya, simba olutu ni lwautokwa onene okubita eyi kumango nji? **26** Kamumone otuyuni otu tutuka mu wilu katu limi, katu yangula mi katu teula mu ishete simba mu ituli kono sitenu naku wilu kame atu babalela. Kasanji kame muli ni tuso okubita otuyunyi? **27** Cwale mukaci kenu kwaali woyo sotwesa okubeeka ehola imweya kukuyoya kwaye mukubilaela? **28** “Cwale ikenye

6 “Mumamele! Aba mutenda einu no kuwaba mulese ouku monisa kwaanu nji amone eyi mutenda. Aba mutenda ngeeso kamutamba kubiwa omupuzo kwa sitenu naku wilu. **2** “Cwale aba muba kwabo aulwile mulese ouku monisa nji nubi kanyi omo atendela asikukuba mu tindoo no milapelo nimu tindila nji abubekwe kwaanu. Niti luli kame nimyambela nji, atambula kale omupuzo woo. **3** Kono cwale aba muba kwabo aulwile mumone nji elikaa lyenu no simoo lilese okulimuka eyi litenda elikaa lyenu no silyo. **4** Cwale nji okuba kwenu kutende naku mukunda, cwale abo sitenu woyo omwine eyi itendahala ku mukunda mba mibi omupuzo. **5** “Cwale aba mulapela mule kutenda kanyi omo atendela asikukuba kakuli kame asinga okwimana mu tindoo no milapelo ni mu tindila okulapela nji amoniwe kwaanu. Niti luli kame ni myambela nji atambula kale omupuzo woo. **6** Kono aba mulapela mwingene ku muzuzu ni kuyatilako esaandi cwale mulapele kwa Sitenu woyo oli kumukunda, woyo omwine eyi itendahala ku mukunda mba mibi omupuzo. **7** “Mi aba mulapela mulese okwamba amaywi no kupula no kwayupahala kanyi omo atendela aanu no kwalimuka Nyambe, kakuli kame ayabuta nji okubinda sayupiwe aba amba amaywi no kupula. **8** Mulese okwaafeka kakuli Sitenu kame limukile eyi musaela anyi akamwa simukumbela kale. **9** Cwale kame mufanena okulapela ngeesi, ‘Sitenu naku wilu, kulumbiwe elitina lyenu **10** kwiiye omubuso wenu, esi sisaeliwa kwa wene sitediwe banji, kanyi omo sitendeliwa kuwilu. **11** Otube balelo esilyanu setu eso tusaela, **12** Otulemene

aba mibilaela neyi no kukumanga? Kamumone “Mu inu yonje, mutende akwenu eyo musinga etipalisa na mu mushitu omo tikulela. Kati nji amitendele naanyi, kakuli eyi etaluso no beleke simba okutenda eikumango tonyene. **29** mulawo wa Mushe mane ni tuto no anuhi Kono kame ni myambela nji simba yonyene a Nyambe. **13** “Mwingenene mu mwelo no Solomoni ona kufuma onene mu umbumu kukumbana onene, kakuli omwelo simba endila waye kakwite eikumango no kuwaba kanyi eyi itwala kukuinyeha niya kuyatuluka, mi eyinjili no tipalisa. **30** Nyambe yotwesa okufuka anokupula wa ingenananga. **14** Kono omwelo ou ngeeso omoopu na mu musitu, omoopu uliko utwala kukuyoya ni wakukumbana, mi endila balelo, byunda wakukuta kale ni kuuyumbela itako ni yakubambaba mi niacana aiwana. **15** mu mulilo. Kandi katwese okumifuka ngeeo Mutokomele asikunuha no mapwa. Kame aiya naanyi mane ni kubitele? Kandi ngasibine omo kwaanyi akuyawekile mu situmba no mukoko icanibele etumelo yenu! **31** “Abo cwale mulese kono mukaci kame atendile amaakanyani. **16** okubilaela okwamba nji, ‘Iikene satulye ni eyo Mbamwa limukele kwego atenda. Omukona satunwe neyi satu kumange. **32** Kame namba kaabeeke embuya no beine mi omukona ngeseo kakuli awo nokwa limuka Nyambe kaabeeke etifenega. **17** Mu ndila imweya, yasaera eyi yonje, mi sitenu naku wilu kame esitondo no kuwaba kame sibekanga embuya alimukile nji kame musaela inu eyi yonje. **33** no kuwaba kono esino kwiiba kame sibekanga Oweli musaele eyi no mubuso wa Nyambe ni embuya no kwiiba. **18** Esitondo no kuwaba kuluka kwawo, cwale eyi yonje mba mwiiwi. kasitwese okubeeka embuya no kwiiba mi **34** Cwale abo mulesele okubilaela eyi no byunda, ni sitondo no kwiiba kasitwese okubeeka kakuli eyi no byunda mba iiyi ni tipilaelo tayo. Eliywaa ni liywaa kame lili ni ubamba walyo.

7 “Mulese okwatula akwenu nji, nanyi mulese okwatuliwa, **2** Mundila imweya aba mwatula akwenu naanyi mba mwatuliwa, mi owiima mukutusisa kwa kwenu mba ikutusisiwa kwaanyi. **3** Cwale iikene aba waliketa esopu sili mu litiyo lya mwabowe, kono kame ukwangwa okumona omusumo uli mu litiyo lyowe? **4** Ngasibine wambela omwabowe nji ‘Kotumone ni kutundise esopu sili mu litiyo lyowe,’ kono enako yonje mu litiyo lyowe kame kuli omusumo. **5** Wene osikukuba, oweli otundise omusumo oli mu litiyo lyowe, okubinda so mone wino mane ni kutundisa esopu sili mu litiyo lya mwabowe. **6** “Mulese okuba einu no kukena kwaambwa tamba auka ni kumyuumma, mi mule kuyumbela einu yenu no utokwa ku tingulube tamba tiilyatingela feela. **7** “Mukumbele mi mba mubiwi, musaele mi mba muwana mi mungongote omwelo mbau yatuluka kwaanyi. **8** Omunu yonje woyo okumbela mba biwi, woyo osaela mba wana, kwa woyo ongongota omwelo mbau yatuleliwa. **9** Anyine mukaci kenu woyo otwesa okuba mwanaye eliwee aba amukumbela esinkwa? **10** Simba oku muba enyoka aba akumbela ondi? **11** Cwale nji anyi no kwiiba mulimukile okuba anenu einu no kuwaba, ngasibine onene cwale eyi no kuwaba saabe sitenu nakuwilu kwawo amu kumbela? **12**

kasiabeeke embuya no kuwaba kame sipatuliwa ni kuyumbeliwa mu mulilo. **19** Abo cwale anuhi no mapwa mbamwa limukele ku mbuya yoo. **21** “Kasa omunu yonje woyo wamba kwa mene nji, ‘Mbumu, Mbumu’ nji yoso ingena mu mubuso na kuwilu, kono konji feela awo atenda etato ya sitange na kuwilu. **22** Ba liywaa no katulo aau no kupula mbaamba kwa mene nji, ‘Mbumu, Mbumu’ katwasiku nuhangga mu litina lyowe, mi katwa sikutundisanga amandimona mu litina lyowe, ni kutendanga etimakazo no kupulapula? **23** Cwale mbanaambele epatalaza nji, ‘Kanimi limukile mutunde kwa mene, anyi asikutenda ouyi!’ **24** “Cwale abo omunu yonje woyo oyupa amaywi ange ni kwamamela, kame akufekile kanyi omuyaki no kushangama ona kuyaka endoo yaye ba liwee. **25** Abana kwiya ombula sebeli oloka mi emisindi sebeli iiyala ameyi, mi emebo sebeli efuka onene ni kukafula abo ba ndoo, kono kayasikwa kakuli kame ina kusumiwa ba liwee. **26** “Kono omunu yonje woyo oyupa amaywi ange mi kaamamelle, kame akufekile kanyi omuyaki no kweluba woyo ona kuyaka endoo yaye ba lipumasheke. **27** Cwale ombula sebeli oloka emisindi sebeli iiyala mi emebo sebeli efuka onene ni kukafula ba ndoo mi sebeli ikwa ni kusinyeha onene!” **28** Cwale Jesu aba ana kumana okwamba ngeeso amaywi aa, enyangela sebeli ikomoka ekutazo yaye, **29**

kakuli kame ana kwaiyetanga kanyi woyo oli ni maata, kasa kanyi aiyeti no mulawo.

8 Cwale Jesu aba ana shetumukanga okutunda ba lilundu, enyangela sebeli imukoña. **2** Omulume ona kutomanga embingwa, sebeli oiya ni kukubama kwa yonyene ni kwamba nji, “Mbumu nji usinga kamotwesa okuni balisa.” **3** Jesu sebeli oolola elyoko lyaye ni kumulema ni kwamba nji, “Nisinga, woombole.” Mi ababo sebeli obalisiwa ku mbingwa yaye. **4** Cwale Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, “Omone nji kautamba okwambela aanu. Kono ote oka kumonahaze kwa mupulisita mi okabe empo, eyo ana kwamba Mushe nji aanu apumene nji nubala.” **5** Cwale Jesu aba ana kwingena mu Kapenama, omukulu no masole sebeli oiya kwa yonyene okukumbela etuso ni kwamba nji, **6** “Mbumu, omubika wange kame atoine oweti no luñañali, kame alanganine feela ku mundi. **7** Jesu sebeli omwambela nji, “Nikeyili nimubalise.” **8** Cwale omukulu no masole sebeli otambula nji, “Mbumu kanifanene okukuisana nji wiye mu ndoo yange. Kono waambe eliywi feela mi omubika wange mbabala. **9** Kame nilimukile eyi kakuli ni mene kame nili omunu woyo oli munji no maata no akulu ange, mi kame nikwite amasole awo nilaela, aba nambela omunu nji ote, kame ata. Ku munjili kame nji oiye, kamea iya. Aba nambela omubika wange nji otenda ngeesi mi kame atenda.” **10** Cwale Jesu aba ana kuyupa ngeeso, sebeli okomoka mi sebeli wamba kwaanu ana mukoña nji, “Kame ni myambela nji, kana siwana kale omunu woyo okwite etumelo inene ngeesi muno mu Isilaele kanyi woyo. **11** Kame ni myambela nji ano kupula mba tundu ku upa ni ku wiko mi mba ikala bamweya ba mukiti ni Abulahama, Isaka ni Jakobo mu mubuso na kuwilu. **12** Kono kwaawo afanena okekala mu mubuso kame saka yumbelwe kundee ku uwi oko cwale sakukekale okulila ni kukweca amaoe.” **13** Cwale Jesu sebeli wamba ku mukulu no masole nji, “Ote ku ndoo yowe, mi mbutendeliwa eyo upumena.” Mi ababo omubika waye sebeli obala. **14** Cwale Jesu aba ana kwingena mu ndoo ya Pitolosi, sebeli owana njemunwaye Pitolosi no mukati yo langanine mu mumbeta yokola elitomaapa. **15** Jesu sebeli omulema ku lyoko, ababo elitomaapa sebeli litunda, mi sebeli obala ni kwinguka oku mutendela eyi no kulya. **16**

Mu nako no mangolwaa awo, aanu sebeli alita kwa Jesu anokupula asimandimona. Jesu sebeli otundisa emebo no kwiiba ni liywi ni kubalisa ana kukolanga oonje. **17** Esi neli okwiyateteta eyo ina kwambwa kwa munuhi wa Nyambe Isaya nji, “Nalondo amayando etu onje, ni meeti etu.” **18** Cwale Jesu aba ana kumona enyangela no aanu imutingulukile, sebeli olaela aiyetwa aye nji, “Mute mu linjaliya no liwate.” **19** Cwale akasita kale omwiyeti no mulawo sebeli oiya kwa yonyene ni kwamba nji, “Mwiyeti, mba niku koño konje soute.” **20** Jesu sebeli omutambula nji, “Aluwawa akwite emina mi otuyunyi tukwite eiyaleto, kono Omwana no munu kakwite simba aba sasame omutwi waye.” **21** Omunjili omwiyetwa sebeli wamba nji, “Mbumu, mbanu kukoño kono oweli nite ni kapumbeke sitange.” **22** Kono Jesu sebeli omutambula nji, “Muni koñe mi mulese aafu apumbeke aafu woo.” **23** Cwale sebeli oingena mu sisepe na iyetwa aye sebele ata naye. **24** Ababo akatile sebeli kwiiya emebo no kunenenba ni mandinda sebeli atateka okwingena mu wato, kono Jesu kame nalangananga. **25** Aiyetwa sebeli ata kwa yonyene ni kumwingula nji, “Mbumu, otuyoyise kame tufa.” **26** Jesu sebeli otambula nji, “Anyi asi tumelo icana, iikene aba mucila?” Cwale sebeli oinguka ni kukanena emebo ni mandinda mi sebeli koondoka onene. **27** Aiyetwa aye sebeli akomoka onene mane ni kwamba nji, “Ngasibine aikalile woyo mulume? Simba emebo ni mandinda kame imu yupu!” **28** Mi cwale Jesu aba ana kukeela mu naha no Magadalenu mu linjaliya no lisa, sebeli okuwana nalume ayili asi mandimona akatundelele ku mabita. Alume awo kame ana kwikalanga ni mandimona no kucilisa onene nji mane kakwisa simba omunu ona kubitanga endila eyo. **29** Ababo sebeli akuwa ni kwamba nji, Siikene usaela okutende kwaaci, weene mwana Nyambe? Ninji kame uneyi mukutu yandisa enako eya kasikwana kale? **30** Bakatamba minwe kame kuna kwikal etingulube no kupula etilemine okulya. **31** Amandimona sebeli akumbela kwa Jesu nji, “Aba ututundisa utu citele muya mu tingulube.” **32** Jesu sebeli wamba ku mandimona nji, “Kamute! Mi ababo isitunda feela sebeli ikengena mu tingulube. Munyima omulaka wonje sebeli oshetumuka oka kuyumbela mu liwate ni kufela mu meyi.” **33** Alisana no tingulube sebeli aituka nikuta mu muleneñi, sebeli akambela aanu

eyo ina tendahala yonje mane neyo yalume asimandimona. **34** Aanu namu muleneñi sebeli ata nuuka kuwana ni Jesu. Mi aba ana kumu mona sebeli amu kumbela nji atunde mu litunga lyoo.

9 Jesu sebeli oingena mu wato ni kuta mu linjaliya mu muleneñi waye. **2** Cwale aanu sebeli amulitela omulume onaku kukutela oluñañali, yo langanine ba museme. Jesu aba namona etumelo yoo, sebeli wamba kwa woyo no kukola nji, “Oongote omucima mwanange, eibi yowe na wilemenwe.” **3** Ababo aiyeti anjili no mulawo sebeli amba mu micima yoo nji, “Uyu mulume kame anyefula Nyambe.” **4** Jesu aba ana ku lemuha emihupulo yoo, sebeli wamba nji, “Anyi iikene munahanelu emihupulo no kwiiba mu micima yenu?” **5** Sibine esi sotobile, ni kwamba nji, ‘Eibi yowe nai lemenwe,’ ni kwamba nji, ‘Wimane weende?’ **6** Mi cwale kame ni singa mu limuke nji Mwana no Munu kame ali ni tukelo bano banji noku lemena aanu eibi, ababo Jesu sebeli wambela omulume no kukutelanga oluñañali nji, “Imana olonde omuseme wowe ute ku mundi.” **7** Woyo mulume sebeli oimana nuu kutela ku mundi waye. **8** Aanu no kupula aba ana kumona ngeeso sebeli acila, mi sebeli alumba Nyambe onabi kwaanu etukelo no ngeeso. **9** Abo Jesu aba ana suweta okwenda, sebeli omona omulume no litina lya Mateu yo ikalile ba lubala no ndoo no mutelo. Sebeli wamba kwa yonyene, “Oni koñe” Ababo omulume sebeli oimana ni kumu koña. **10** Ababo Jesu abana lyanga mu ndoo ya Mateu, atelisi no kupula na sikutenda eibi sebeli aingena ni kulya ni Jesu bamweya naa iyetwa aye. **11** Afalisi aba ana kumona ngeeso, sebeli aibanguta aiyetwa aye nji, “Ilikene omwiyeti wenu abalya naanu no ngeesi?” **12** Jesu aba ana ku yupa ngeeso sebeli otambula nji, “Awo nokwa kolo kasaele onganga, kono onganga kame asaeliwa kwa asikukola. **13** Mute muka kwiyete eyo litalusa eliñolo eli nji, ‘Kame ni singa esishemo kasa esitabelo no iyamana.’ Kana siiya mu kwisanena ano kuluka ku kubaka, kono asikutenda eibi.” **14** Cwale aiyetwa a Jowani omukolobezi sebeli aiya kwa Jesu ni kwamba nji, “Aci na Afalisi kame tukuyumenanga eilya mu nako injili. Cwale ngasibine aiyetwa owe aba kaakuyumene eilya?” **15** Mi Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, “Ninji alikanu no mukwati kame satwese okulila,

omukwati yo sili kwa onyene? Kono eliywaa kame liiya, elyo omukwati aba sa tundisiwe kwa onyene. bokame abo saa kuyumene eilya.” **16** “Ka kwisa omunu woyo so beeka esimanahani no ubya ba sikumango no kukulubala, kakuli esimanahani eso kame sasi kaule esikumango eso, kame sekeza abo no ku kauka.” **17** Kame aanu ka itele ewaine no ubya mu singumbuli no kupangiwa ba itumba no kale, kakuli eyitumba mbei kauka. Mi cwale ewaine mba iitekele banji, mi sonyene esingumbui no kupanga ba itumba mbasi kauka. Kono ewaine no ubya kame itielwa mu singumbuli no kupanga ba itumba no ubya, mi einu yiili kame ibabalelwa. **18** Cwale Jesu yosamba eyambo eyi, sebeli kukeela onduna nikumu kubamena nji, “Mwanange no mukatana okubinda afe abano, kono wiye, mu ku beeka elyoko lyowe beulu yaye mi mba yoyo kame.” **19** Jesu na iyetwa aye sebeli aimana ni kumu koña. **20** Ababo omukati onaku katazeha ku weeti no mweeya emyaka no kukwana likumi ni yiili, sebeli oiya mu nyima ni kulema ku mungundo no mukanjo waye. **21** Omukati sebeli okwambisa yonyene nji, “Aba sanileme feela ba mukanjo waye mbibalala.” **22** Jesu sebeli oku setuka, ni kumumona, mi sebeli wamba kwa yonyene nji, “Oongote omucima mwanange, etumelo yowe nai kuyoyisa.” Mi ababo ba nako eyo, omukati sebeli obala. **23** Cwale Jesu aba ana kwingena mu ndoo no nduna, sebeli omona aa alemine okupeta etipala, naanu no kupula alemine okulila onene, **24** sebeli waambela nji, “Komu tunde, kakuli omukatana ka sifa, kono kame alanganine feela.” Mi aanu sebeli a musheka. **25** Cwale ababo aanu aba ana kubanena bandee, sebeli oingena ni kumu lema ku lyooko, mi omukatana sebeli oinguka. **26** Cwale etaba eyo ana kutenda Jesu sebeli ita elibubo mu naha yonje. **27** Jesu aba nasiya esibaka eso, eibofu yiili sebeli imukoña eyikuwa nji, “Mwanaye Dabida otu yupele amakeke.” **28** Aba ana kwingena mu ndoo, eibofu eyo sebeli iyi kwa yonyene, mi Jesu sebeli oiibanguta nji, “Kame mupumena nji kame ni twesa okumi balisa?” Eibofu sebeli itambula nji, “Ee Mbamu.” **29** Cwale Jesu sebeli walema ba miyo ni kwamba nji, “Ku tendwe okuta mu tumelo yenu!” **30** Mi amiyo oo sebeli amona. Cwale Jesu sebeli waa laela onene nji, “Mu mamele nji mulese okwamba etaba eyi kwaanu.” **31** Kono sebeli ata nu kambela aanu eyo ana tende mu naha yonje.

32 Cwale awo alume ayiili asita feela, aanu sebeli ndoo, mukeete awo alimo. **13** Nji awo anu ali alita kwa Jesu omulume. Mi neli esimumu kakuli omo mu ndoo kame amitambula, musiye ekoso kame ana kwikalanga ni mebo no kwiiba. **33** no kukeeta kwenu, kono nji kaamitambula, Ababo emebo no kwiiba aba ina kutundisiwa, mulese okwasiyela okukeeta kwenu. **14** Nji mu omulume sebeli otangisa okwamba, mi aanu ndoo ni mu muleneñi kami tambula ni kumi onje sebeli akomoka. Sebeli amba nji, “Katwa teeteta, mutundemo mi mututule eliluli no simona kale esinu kanyi esi mu Isilaele.” **34** Kono tinjatangwa tenu. **15** Niti luli kame ni myambela Afalisi sebeli amba nji, “Kame acita amadimona nji, Nyambe mba monisa amakeke ba liywa no mu libaka no Mbamu no madimona.” **35** Cwale katulo kwanau namu Sodoma ni Gomola okubita Jesu sebeli ota yo enda mu mileneñi ni mu aanu namu mileneñi eyo. **16** “Kamumone! mindi yonje. Sebeli oyietanga aanu mu tindoo cwale kame ni mituma kanyi emikoko too no milapelo, yo amba eliywi no mubuso, yo mukaci no maakanyani.” Cwale mutende lemine oku balisa aanu awo ana kwikalanga ni ano kushangama kanyi tinyoka mi mutende meeti onje. **36** Aba ana kumona aanu no kupula ano kukukokobeza kanyi otunkwilimba. **17** sebeli waa yupela amakeke, kakuli nakuyanda Mutokomele aanu, kakuli kwaali awo samitwale onene okuulwa etuso kanyi emikoko nambulwa ba kuta, mi mbamifulu mu ndoo no milapelo. omulisani **37** Ababo sebeli wambela aiyetwa aye **18** Mulibaka lyange mba mutwaliwa muku nji, “Ekutulo niyaku neneba, kono asiku kutula zekisiwa balubala no abusisi ni kwaa mbumu. acana. **38** Cwale abo mu lapele kwa Mbamu no Mundila eyi mbamwamba eliywi no kuwaba kutulo nji atume abeleki nji awaneke ekutulo kwa onyene ni kwa simacaba. **19** Cwale aba samilite mukumyeteka, mulese kubilaela neyo samwambe simba omusa mwitambulele, aba saiye enako mbamubiwi eyo samwambe. **20** Cwale amaywi samwambe kasa enu, kono mbaatundu ku Mebo ya Nyambe Sitenu okwamba mwaanyi. **21** “Omwabae munu mbabeteke omwabae nji aibaiwe, ni ashemi mbatende ngeesos kwa noo mi aana mbafutukele ashemi oo mane aibaiwe. **22** Omunu yonje mbamitimbi mulibaka lyange. Kono woyo so tundamena okutwala ku mamaneneno mbayoyisiwa. **23** Cwale aba amiyandisa mu muleneñi umweya mushotokele mu unjili. Kame nimyambela luli nji, kamutamba okumana omusebezi mu mileneñi yonje no Isilaele abo Omwana no munu yokasiyya. **24** “Kakwisa omwiyetwa woyo obita omwiyeti waye, mi simba omubika obita molyaye. **25** Cwale omwiyetwa kame afanena okupumena okwikalwa kanyi omwiyeti waye, mi ni mubika kanyi molyaye. Nji omunya ndoo kame isaniwa nji Beezebule, asindoo yaye mbanyefulwa onene ni kubitelela ni kwiisaniwa amatina no kwiiba. **26** “Cwale mulese kucila aanu. Eyo yonje ifukilwe mbaifukulwa, mi simba eyi ishwekilwe yonje mba limukiwa. **27** Eyi nimyambela mu uwi, kame mufanena okuyamba mu liseli, mi neyi muna yupu ku mukunda, kame mufanena okwikuweleza ba kashongwa no ndoo. **28** Mulese kucila awo aibaa olutu kono katwese okuibaamoooy, kono mucile Nyambe woyo

10 Jesu sebeli oisana aiyetwa aye, noku kwana likumi na yiili mi sebeli waaba amaata no kutundisa emebo no kwiiba, ni kubalisa ameeti onje. **2** Cwale amatina no atumiwa noku kwana likumi nayili aa okame. Woyo no welii ni Simoni woyo isaniwa nji Pitolosi ni Adiliyasi minaye, Jakobo ni minaye Jowani anaye Zebediya, **3** Filipi ni Batolome, Tomasi ni Mateu no mutelisi, Jakobo omwana Alufeya, ni Tandeya. **4** Simoni Omukanana ni Judasi isikaliyota woyo ona kubeteka Jesu. **5** Jesu sebeli otuma ano kukwana likumi na yiili ni kwalaela nji, “Mulese kuta kwaa simacaba onje simba mu mindi ni mileneñi no Masamaliya. **6** Kono mute kwaanu no Isilaele, akufekile kanyi emikoko no kutauka. **7** Mute mi mukakutaze nji, ‘Omubuso naku wilu sebeli oli beebei.’ **8** Mubalise asikutoma mi mwingle anokufa, mubalise asikutoma oweeti no mbingwa ni kutundisa amandimona. Namuku tambula okuulwa okuteneka, cwale naanyi mube nambulwa okutenekiwa. **9** Mulese ku shimba egauda, silibela simba amali outale mu tipokoto tenu. **10** Cwale mulese kushimba emikotana, ehembe einjili, etinjatangwa tinjili simba oluttaa. Abeleki kame afanena okubiwa eyi yaalukele. **11** Aba mwingena mu muleneñi simba mu mindi, mwi bangute woyo ofanena okumitambula mwikale kwa yonyene kubitela aba sa mutundemo. **12** Cwale abo mwingena mu

otwesa okusinya olutu bamweya ni mooyo “Mute muka simwete Jowani eyi muna yupu mu lyangalilo. (Geenna g1067) 29 Kasa nji etitaha neeyi muna mono, 5 eibofu kame imona, timbili kame tiula akangwee kamweya, kandi eyanga kame yeenda, asi kutoma embingwa kakwisa etaha simba imweya ikwela banji abo kame abalisiwa, ano kwa yupa kame ayupa, aafu sitenu yo kasipumena. 30 Cwale Nyambe kame kame aingulwa mi amaywi no kuwaba kame alimukile simba etinuki tili ku mitwi yenu. 31 akutaziwa kwaanu no kusheeba. 6 Embuyoti Cwale mulese kucila, kame mulukele okubita ni yaawo aulwa okunikana mulibaka no eyo etitaha no kupula. 32 “Omunu yonje soamba nitenda! 7 Aiyetwa a Jowani aba ana kuuka, Jesu patalaza kwaanu nji kame apumena kwa mene, sebeli otateka okwamba kwaanu eya Jowani ni mene kame sanambe kwa sitange naku wilu nji, “Aba mu nakuta kwa Jowani mu lihalaua nji kame ali kwa mene. 33 Kono omunu yonje iikene muna ku tatelela okumona? Nji neli soni latula kwaanu, ni mene mbani mulatula olutaka olu lunyendaela mu mebo? 8 Iikene kwa Sitange naku wilu. 34 “Mulese okuyabuta mu nakutela oka mona? Omulume woyo oku nji kame nina liti ekozo mu litunga, kokuulwa mangile eikumango no kutula? Kasa ngeeso! kanisi kulita ekozo kono olutimbo. 35 Kame nina anu awo akumangile ngeseo kame ayoya mu kwiya muku fapahanya omwana no ndubana tindoo no ambamu. 9 Mu nambele, iikene eyo ni sitaye, omwana no mukatana ni inawaye, mi muna kutela oka monako? Ninji neli omunuhi onjemunwa ni njemunwaye no mukati. 36 Eila wa Nyambe woyo muna kutela oka mona? yowe mbatende asindoo yowe. 37 “Omunu woyo Ee, kame nimyambela nji, Jowani kame abita osinga sitaye simba inawaye onene okubita omunuhi wa Nyambe. 10 Yokame woyo aamba mene, kafanene okutenda omwiyetwa wange, amañolo nji Nyambe kame ana kwamba nji, mi omunu woyo osinga mwanaye no ndumbana ‘Omone! Kame sani tume onumwana wange simba mwanaye no mukatana okubita mene, balubala lowe nji akaku lukisete endila yowe.’ kafanene okutenda omwiyetwa wange. 38 Mi 11 Kame ni myambela emiti luli nji, Jowani woyo soulwa okushimba esifapano saye ni kuni omukolobezi yo munene kwaanu onje ana yoya koña, kafanene okutenda omwiyetwa wange. 39 bano banji. Kono woyo mucana mu mibuso Woyo obabalela omooyo waye mbautaukelwe, naku wilu yo munene okubita Jowani. 12 Oku kono woyo osinyehelwa omooyo waye mulibaka tunda ba nako ya Jowani omukolobezi yoiyeta lyange mbauwana. 40 “Onje awo amitambula eliywi lyaye oku keela ni balelo lino omubuso kame atambula mene, mi onje awo ani tambula naku wilu nau yandisiwa onene, alume no kame atambula ni woyo ona ni tumu. 41 Mi tindwaa kame aulwisa nji aukome. 13 Oku keela woyo yonje so tambula omunuhi wa Nyambe ba nako ya Jowani omukolobezi anuhi a Nyambe mulibaka lyanji nimuhi wa Nyambe, mba wana onje ni mulawo wa Mushe kame ana kwamba omupuzo ou ufanena omunuhi wa Nyambe. Mi eyi no mibuso. 14 Cwale nji kame musinga oku woyo yonje sotambula omunu no kuluka kakuli pumena eyo namba, mbamu yupisisa nji Jowani ni wakuluka mba wana omupuzo ou ufanena yo Eliya woyo anuhi a Nyambe ana kwamba nji osikuluka. 42 Niti luli kame nimyambela nji, mba yi. 15 Woyo okwite amatwi yonje ayupe! 16 woyo yonje soba mumweya ameyi no kunwa ku Jesu sebeli otwalelela okwamba nji, “Ngaibi sani mucana no aiyetwa ange kakuli ni mwiyetwa wange, luli mba wana omupuzo.

11 Cwale Jesu osimana feela okuba etitaelo kwa iyetwa aye anaku kwana likumi na yiili, sebeli osiya esibaka eso ni kuta mukwiyeta ni mukukutaza mu titolopo tili beebei. 2 Cwale Jowani omukolobezi aba ana kuyupa yooli mu tolongo einu eyo Kilesite ana ku tenda, sebeli otuma aiyetwa aye kwa yonyene, 3 Cwale sebeli awibanguta nji, “Yawene ana kwamba Jowani nji ukeile, nji mundina tufanena okutatelela?” 4 Jesu sebeli waa tambula nji,

bapanye aanu no balelo? Kame aku fekile kanyi anuke aikalile mu sibaka no lyulisetu. Esikwata sinjili esi kuweleza akoo, 17 Natumi futele epala kono kamwa sinenga, natu miimbele etindimo no malilo kono kamwa silila. 18 Cwele abo Jowani aba ana kwiiya, kame ana kukuyumena eino kulya ni kunwa kanyi aanu anjili, mi aanu onje sebeli amba nji, ‘Kame ali ni mandimona!’ 19 Cwale abana kwiiya Omwana no munu, sebeli olya ni kunwa, mi aanu onje sebeli amba nji, ‘Komumone woyo mulume! woyo osikulya onene ni undalabangwana omulikani no atelisi ni awo asikutenda eibi! Kono okushangama

kame kuku monahaleza ku tikezo. **20** Cwale Jesu **5** Kame kamwa sikubala mu mulawo wa Mushe sebeli otangisa okwayuta emileneñi omo ana ku nji, eli no Sabata apulisita mu Ndoo ya Nyambe tenda etimakazo no kupula, kakuli kaya sibaka. kame acolanga omulawo no Sabata kono ka **21** Mba mumono oumai wenu anyi Kolazini ni kwite omubonda? **6** Kame ni myambela nji esinu wene Betisaida! Kambe etimakazo tina tendiwa no kuneneba okubita endoo ya Nyambe sino kwaanyi kambe kame tina tendahala mu Tile sokame. **7** Kambe namu ku limuka eyo atalusa ni mu Sidoni, emileneñi eyo kambe naibaka amaywi a Nyambe nji, ‘Kame nilakaza esishemo, mwiikumango no masaka ni mute na ba litiko. kasa esitabelo,’ kambe kamwa satula ano kuluka. **22** Kono kame ni myambela nji, ekoto no **8** Cwale abo Omwana no Munu yo Mbamu Tile ni Sidoni kame sa itende eyi no kotoba okubita eyenu mu liywa no katulo. **23** Ni wene Kapenauma kame so tulekelwe ku wilu? Kokuuwlwa kame sobeekiwe kunji mu lyanganlilo, kakuli etimakazo tina tendahala kwa wene kambe kame tinaku tendahala mu Sodoma, kambe kwa tisili ni balelo lino. (**Hadēs g86**) **24** no Sabata?” **11** Jesu sebeli wamba kwa onyene Kono kame ni myambela nji ba liywa no katulo, nji, “Cwale nji kwaanyi kame kuli ni woyo oli ni ekoto no Sodoma kame sa itende eyi no kotoba mukoko ona kwele mu wina ba liywa no Sabata, okubita yowe. **25** Mu nako eyo Jesu sebeli wamba kamu twese oku utundisamo? **12** Ka utokwa oli nji, “Kame ni ku lumbeka Sitange, Ombumu ba mukoko okubita omunu? Abohe ni mulawo no litunga ni liwilu, kakuli na ushweeke eyi kame otupumenena oku tenda wino ba liywa inu kwasi kushangama naawo asiku kwiyeta, no Sabata.” **13** Cwale sebeli wamba ku mulume mi kame ona tishootwele aana acana. **26** Ee, no kombola elyoko nji, “Oolole elyoko lyowe.” Sitange, mo kwikalele, kakuli mo na singele. **27** Cwale sebeli olyolola mi luli nali ku bala, kanyi Cwale Jesu sebeli wamba kwaanu nji, “Sitange omwa yupelanga elinjili. **14** Kono Afalisi sebeli nabi einu yonje kwa mene. Mi kakwisa woyo ata bandee okalela omo saibaele Jesu. **15** Cwale olimukile Omwana konji sitaye, kame kakwisa Jesu aba ana kulimuka eyo ana kulela, sebeli woyo olimukile sitaye konji Omwana, naawo otunda mu sibaka eso. Aanu no kupula sebeli asingwa kwa Mwana okwa taluseta. **28** Mwikiye amu koña, mi sebeli obalisa asikutoma onje. kwa mene monje anyi mu katalile naanyi mu **16** Sebeli waaba emamela nji alese okambela imelwe, mi kame sani mibe epumulo. **29** Muku akoo eyaye. **17** Eyi neli okwiyateteta eyo ina tweke ecoko yange, mi mu kwiyete kwa mene, kwambiwa kwa omunuhi wa Nyambe Isaya nji, kakuli kame nili ni wikokobezo ni mucima **18** “Woyo yo mubika wange woyo ni na kete, no kotoba, mi mba mu wanene Emebo yenu woyo nisinga, woyo nikatelwe onene. Mba ni epumulo, **30** kakuli ecoko yange niya kotoba mi beeke Emebo yange mwa yonyene, mi mbaamba omushimbo wange ka ukwite okulema.”

12 Ba nako eyo Jesu sebeli ota mu matema elino Sabata. Aietywa aye kame ana kuyomba mi sebeli atangisa oku tola oubuke ni kulya. **2** Kono Afalisi aba ana ku mona ngeeso, sebeli amba kwa Jesu nji, “Komone, aietywa owe kame atenda eyi no kwafanena ba liywa no Sabata.” **3** Jesu sebeli otambula nji, “Kamu si kubala mu mañolo eyo ana ku tenda Dabida naanu aye abana ku yomba? **4** Sebeli wingena mu ndoo ya Nyambe, mi yonyene nawo ana kwikala naye sebeli alya esinkwa eso sina kulukisetwa Nyambe, mi eyo kaya siku pumenenwa ku mulawo oku tendiwa, kono konji apulisita anaku pumenenwa okulya esinkwa eso.

kwa onyene nji, "Omubuso onje aba uku tabile Mundila imweya Omwana no munu kame sa wonyene mbau futuka amatota, mi omuleneñi ikale mu libita amaywaa aatu ni mausiku aatu. **41** simba endoo ikutaba yonyene mba ishandauka. Beelyo eliywaa no katulo alume no Nanibe mba **26** Nji Satani kame akulwisa yonyene, cwale imana ba katulo noolu olusika ni ku lunyaza, ngasibine sa wikale omubuso waye? **27** Mi nji kakuli naaku baka aba ana kuyupa ekutazo ya kame ni tundisa amandimona mulibaka lyu Jonasi, mi bano esinu no kuneneba okubita Beeluzebule, cwale anyine aku tusisa anenu oku Jonasi sino sokame. **42** Beelyo eliywaa Ombumu tundisa amandimona? cwale abo mba tende no mukati na ku mboela kame sa imane ba aatuli enu. **28** Kono cwale nji kame ni tundisa katulo ni olu olusika ni ku lunyaza, kakuli amandimona mulibaka lyu Mebo ya Nyambe, nakwiya oku tunda ku mamaneneno no litunga cwale omubuso wa Nyambe na wiiyi kwaanyi. **29** mu ku teeteta kukushangama kwa Solomoni, "Nji kame, ngaibi saingenene omunu mu ndoo mi bano esi no kuneneba okubita Solomoni no mulume no kongola ni kwita eibyana yaye, sino sokame. **43** Cwale emebo no kwiiba aba konji aba sa mu nunge oweli? Cwale okubinda itunda ku munu, kame ikutela mu lihalupa mu sa ite einu yonje mu ndoo yaye. **30** Woyo yonje ku saela epumulo mi kaya siwana. **44** Cwale kasa kwa mene kame anि lwisa, mi woyo onje kame yamba nji, 'Mbani uku ku ndoo nina no kwanitusa okuwaneka kame ashandaula. **31** ku siya, cwale aba ikeela, sebeli iwana endoo Mu libaka eli kame ni myambela nji, aanu kame kakwisa eyi ilimo kame ikenine naifiyeliwa ni atwesa okulemenwa eibi ni tinyefulo, kono ku baakanyiwa wino. **45** Cwale kame ita oka okunyefula ba Mebo No Kukena kaku tamba shimbia emebo injili ikwana mutanu ni twiili no oku lemenwa. **32** Yonje woyo wamba eliywi no kwiiba okwibitelela, mi kame ingena ni ku yoya ku lwisa Omwana no munu mba lemenwa, kono kwiiba okwibitelela, mi kame ingena ni ku yoya mo. Mi omwikalelo waye no mamaneneno kame woyo yonje soamba eliywi oku lwisa Emebo sobambabe okubita ba weli. Mo sa lwikalele No Kukena katamba ku lemenwa, simba munu nolu olusika no kwiiba. **46** Abo Jesu yo samba mu nako ni mu nako eyo ikeyile. (**aión g165**) **33** kwaanu, inawaye nainaye sebeli aimana ba "Esitondo aba sambiwa nji sa kuwaba ni mbuya ndee, okusaela okwamba naye. **47** Omunjili yaso niya kuwaba, esitondo no kwiiba ni mbuya sebeli omwambela nji, "Inaowe na inowe kame yaso ni yakwiiba, esitondo kame silimukelwa ku aimanine bandee okusaela okwamba nowe." **48** mbuya yaso sibeka. **34** Anyi etinyoka! Ngaibi Kono Jesu sebeli omutambula nji, "Inawange aba mwamba eyi no kuwaba me muli ano nanyine, mi na inange anyine?" **49** Yo yulekile kwiiba? Kamutwese okwamba ngeeso kakuli kwa iyetwa aye, sebeli wamba nji, "Aa, amandi akanwa kame kamba eyi iyalile mu mucima. na inange! **50** Woyo yonje otenda esi asinga **35** Omunu muwa kame alita einu no kuwaba sitange naku wilu yo inawange ni minange ni oku tunda mu sitewelo saye no kuwaba, ni mandange no mulume simba no mukati.

munu no kwiiba kame alita eyi no kwiiba oku tunda mu sitewelo saye no kwiiba. **36** Cwale kame ni myambela nji, "Omunu yonje kame sakutambwele ba liywaa no katulo ku liywi Lyonje nambulwa tuo ana kwamba. **37** Amaywi enu mba kutusisiwa oku myatula. Eyi munamba mba imonisa nji kame mukenine simba nji kame mukwite emibonda. **38** Cwale anjili no Afalisi na iyeti no mulawo sebeli aiya kwa Jesu ni ku mwibanguta nji, "Mwiyeti, kame tu saela oku mona esisupo no makazo oku tunda kwa wene." **39** Cwale sebeli otambula nji, "Anyi olusika no kwiiba ni wozwa kame musinga oku mona emakazo kono ka mu tamba kubiwa konji emakazo no munuhi wa Nyambe Jonasi. **40** Jonasi aba ana kwikala amaywaa aatu ni mausiku aatu mu lipumo no ndi no kuneneba.

13 Ba liywa elyo, Jesu sebeli otunda mu ndoo nu kekala ba likamba no liwate. **2** Kame ana kwingena mu wato kakuli aanu ana kuungana kwa yonyene neli ano kupula. Sebeli oikala banji abo aanu aimanine ba likamba. **3** Cwale sebeli waambela eyambo no kupula mu tinguli nji, "Omukuni nakuta mukukuna. **4** Aba anaku kumanga ngeeso, einjili embuto sebeli ikwela mu ndila mi otuyunyi sebeli twiyya mukwilya. **5** Einjili embuto sebeli ikwela mu mawee, omo kuulwile omumbu no kupula, mi sebeli imena muwangu kakuli omumbu kawasitunga. **6** Kono eliywaa aba linakupa eimena sebeli iletuka, mi kakuli kaikwite emibisi, sebeli ikukuta. **7** Einjili embuto sebeli ikwela mu mikakani, mi emikakani aba ikula kame iyowelisa eimena. **8**

Kono einjili embuto sebeli ikwela mu mumbu akufekile kanyi embuto eyi ibeeka oubeeka, no kuwaba mi sebeli ikula ni kubeeka obeeke. einjili sebeli ibeeka omwanda, einjili makumi Einjili embuto sebeli ibeeka omwaanda, einjili mutanu ni likumi limweya mi einjili amakumi sebeli ibeeka amakumi mutanu ni likumi aatu okubita eyo inaku kuniwa. **24** Jesu sebeli limweya, einjili makumi aatu. **9** Mi Jesu sebeli waambela enguli einjili nji, “Omubuso na kuwilu omanenena mu kwamba nji, “Woyo yonje oli kame ukufekile kanyi eso sina kutendahala ku ni matwi ayupe!” **10** Aiyetwa sebeli aiya kwa munu ona kukuna embuto no kuwaba mu litema yonyene ni kumwibanguta nji, “Ikena aba lyaye. **25** Kono aanu onje aba alanganine sebeli wamba kwaanu mu tinguli?” **11** Jesu sebeli kwiya esila saye ni kukuna omufuka mu uloto waatambula nji, “Anyi namubiwi okulimuka nuu kutela. **26** Mi ouloto aba ona mana okumena etikunutu no mubuso na kuwilu, kono onyene ni kubeeka, omufuka ni wonyene sebeli okula. kasibiwa. **12** Woyo yonje okwite mbabiwi onene, **27** Mi abika no munya ndoo sebeli aiya kwa mi mbakwiyalu kwa yonyene, kono woyo oulwile yonyene ni kwamba nji, ‘Mbamu kasanji kame simba kanyonyo mba byanguliwa nesi ali naso. munakukuna embuto no kuwaba mu litema **13** Eli elibaka naambela noo mu tinguli. Aa lyenu? Cwale kubine ona tundu omufuka?’ **28** aanu mba mona, kono kamonisisa, mbayupu Sebeli otambula kwa onyene nji, ‘Esiila sange kono katamba kuyupisisa. **14** Mwa onyene yo natende ngeesi, cwale sebeli amwiibanguta nakwiyateteweyi ana kwamba omunuhi wa nji, ‘Kausingi nji tukautulemo?’ **29** Kono sebeli Nyambe Isaya nji, “Okuyupa mba tuyupu waatambula nji, ‘Kokuulwa! Kakuli aba samutule kono kamutamba kuyupisisa, mba mumono omufuka mwendi mba mutulelele bamweya kono kamu tambo kumonisisa. **15** Emicima yaa ni uloto. **30** Mwilesele yonje ikulele bamweya aanu, kame inakulu muku timbiba, amatwi oo okutwala ba nako no kuyangula mi cwale kayupisisa mi kame ana kutimi ku miyo nji mbani ambele asi kuyangula nji, ‘Muungekemo alese okumona. Amatwi oo kayupu, emicima omufuka muununge otuñata cwale muu ciñe yoo kaiyupisisa mi kafutukele kwa mene nji okubinda samuyangule ouloto niku ubeeka mu naabalise. **16** Kono kwaanyi amiyo enu kame sishete sange.” **31** Kame Jesu sebeli waambela afuyolilwe, kakuli kame amona, ni matwi enguli injili nji, “Omubuso na kuwilu kame enu kakuli kame ayupa. **17** Niti luli kame ukufekile kanyi embuto no masitete eyi ana nimyambela nji, asikunuha no kupula naa no shimbi omunu nuu kaikuna mu mutabo waye. **32** kuluka no kupula kame anyolelwae okumona eyi Naaba itendile icana kutimbuto tonje, kono aba mumona kono kasiimona ni kuyupa eyi tuyupu imena, kame itenda esimena no kuneneba ku kono kasiiyupa. **18** Cwale komuyupe etaluso miloho yonje mi kame ifutuka esitondo, cwale no nguli no mukuni. **19** Embuto ina kuniwa abo eiyunyi kame iyi mukuyakelako eyialeto mu ndila kame ikufekile kanyi omunu woyo ku mitai yaso. **33** Jesu sebeli waambela kame ona yupu eliywi no mubuso mi kalyupisisa, enguli injili nji, “Omubuso na kuwilu kame woyo no kwiiba kame aiya kwa yonyene ni ukufekile kanyi eso sitendahalanga abo omukati kumubyangula esisinakuniwa mu mucima waye. aba awaneka omumena ni unga no uloto no **20** Embuto ina kwele mu mumbu no mawee, kupula okukanda, cwale eliñende Lyonje kame kame ikufekile ni munu woyo oyupa eliywi mi litunduluka.” **34** Jesu sebeli wamba eyambo eyi ababo ni multambula mukuwabelawa. **21** Abo yonje ku sicaba mu tinguli, kasi kwamba noo omunu no ngeeso kakwite emibisi, kono kame feela konji mu tinguli. **35** Naku tenda ngeesi atambula eliywi mu nako icana. Kono cwale okwiyateteta esi sina kwambiwa kwa munuhi amayando ni utata aba iyi mulibaka no liywii, wa Nyambe nji, “Kame sani yaamise akanwa kame aleluba okukwa. **22** Embuto ina kwele mu mikakani kame ikufekile ni munu woyo ona yupu eliywi, kono etipilaelo na mu litnga ni titakazo no ufumu kame tiyowelisa eliywi, cwale kupula sebeli oingena mu ndoo. Aiyetwa aye kabeeke embuya. (aiōn g165) **23** Kono embuto sebeli aiya kwa yonyene ni kumu ambela nji, eyi ina kwele mu mumbu no kuwaba kame “Otu talusete enguli no mufuka mu mutabo.” ikufekile kanyi omunu woyo ona yupu eliywi **37** Jesu sebeli otambula nji, “Woyo ona kunu ni kulyupisisa ni kuyoya nalyo. Cwale kame embuto no kuwaba, Mwana no Munu. **38**

Omutabo wokame elitunga, embuto iwa okame ngeesi ni maata no kutenda etimakazo? 55 Aaka! aanu no mubuso wa Nyambe, omufuka okame kasa kanaye ozi kwaaya? Kasa nji inawaye ni aanu awo ali kwa woyo no Kwiiba. 39 Mi esila sina kukuna omufuka yokame Diyabulosi, ekutulo okame mamaneneno no litunga, mi asi kukutula okame amangeloi. (aiōn g165) 40 Kanyi aba kukutulwa omufuka ni ku uciña ni mulilo, mbawikala ngeeso niku mamaneneno no litunga. (aiōn g165) 41 Omwana no munu kame satume amangeloi aye mi mbawaneke nikutundisa mu mubuso waya awo onje atendisa aanu okutenda esibi nawo acola emilawo ya

Nyambe. 42 Mi mbaakondele mu mulilo no kuneneba no lihele omo sa kaikale alila ni kukweca amaeo. 43 Cwale asikuluka mba benye kanyi eliywaa mu mubuso wa sitoo. Woyo oli ni matwi ayupe. 44 Omubuso na kuwilu kame ukufekile kanyi oufumu ona shweekiwa mu mutabo, Omunu sebeli ouwana niku ushweeka kame. Cwale muku wabelelwa kwaye sebeli ota okaulisa eyaye yonje ni kuula elyo litema. 45 Kame omubuso na kuwilu kame ukufekile kanyi eso sina kutendahala ku muulisi woyo aba ana kuta muku saaela etinyuma no kutula (isaniwa nji etipelela). 46 Aba ana kuwana eyi no utokwa, sebeli ota mukaulisa eyaye yonje nukuulela yo. 47 Mi kame, omubuso na kuwilu kame ukufekile kanyi esisi tendahalanga abo elituwa aba likondelwa mu lisa ni kukoka etindi no mifutafuta. 48 Cwale aba lina kwiyala sebeli alikokela ba libamba, cwale sebeli aikala banji nikuketa etimdi no kuwaba ni kubeeka mu matanda, kono niku yumba etino kwiba. 49 Yongeso mo sa kwikalele ku mamaneneno no litunga. Amangeloi mbaiyi mu kutaba ano kwiiba kwaawo no kuwaba (aiōn g165) 50 niku yumbela aanu no kwiiba mu mulilo no kuneneba no lihele, omo sa kwikale okulila ni kukweca amaeo. 51 Jesu sebeli oibanguta aiyetwa aye nji, “Namu yupisia eyi einu yonje?” Sebeli atambula nji, “Ee.” 52 Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Abo cwale omwiyeti yonje no mulawo woyo ona tende omwiyetwa mu mubuso na kuwilu kame akufekile kanyi omunya ndoo woyo olita mu sitewelo saye eyi no kale neyi no ubya.” 53 Cwale Jesu aba ana kumana okwamba eyi yonje mu tinguli, sebeli otunda mo. 54 Aba ana kukeela mu muleneñi waye sebeli otangisa okwiyeta aanu mu ndoo yoo no milapelo, mane sebeli akomoka ni kwamba nji, “Kandi uyu mulume kubine ana shimbi okushasngama no

ngeesi ni maata no kutenda etimakazo? 55 Aaka! Maliya, kasanji ainaye ni Jakobo, Josefa, Simoni ni Juda? 56 Kasanji amandaye onje kame ali naaci? Cwale kubine uyu mulume oko ana wana eyi inu yonje? 57 Mi sebeli afosezwa onene mane sebeli akana oku pumena kwa yonyene. Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Mu sibaka feela omo omunuhi wa Nyambe aulwa okukutekiwa, mu muleneñi waye ni mu ndoo yaye.” 58 Mi kasi kutenda etimakazo no kupula muya mulibaka no kuulwa etumelo koo.

14 Ba nako eyo ombumu Heloda namu Galileya, sebeli oyupa elibubo lya Jesu. 2 Mi Sebeli wambela abika aye nji, “Uyu ya Jowani omukolobezi na inguka kwaafu! Mulibaka elyo aa maata kame abeleka mwa yonyene okutenda etimakazo.” 3 Nakwamba eyi kakuli mu nako nakunyima, kame ana kumulema Jowani okumununga mane ni kumu beeka mu tolongo mulibaka lya Helodiyasi onaku kwaliwangwa oweli kwa mukulwaye Filipi, 4 kakuli Jowani kame ana kwambela Heloda nji, “Kasa etukelo nji weene omukwate.” 5 Heloda osaela okwibaa Jowani, kono kame ana kucila aanu, kakuli aanu kame ana ku yambuta nji Jowani neli munuhi wa Nyambe. 6 Kono ba liywaa no mukiti no kuleiwa kwa Heloda, omwana Helodiyasi no mukatana sebeli onenga balubala no angenda ni ku wabelisa Heloda onene, 7 cwale mane sebeli omusepisa ni kweeta nji, “Kame samube eso sonje sakumbele.” 8 Muku susuweziwa kwa nyinawaye, sebeli wamba nji, “Onibe muno mu siwana omutwi wa Jowani omukolobezi.” 9 Ombumu sebeli weena, kono mulibaka no kweeta naa ngenda, sebeli olaela nji abiwe eyi ana kumbele. 10 Heloda sebeli otuma amasole aye okapatula omutwi wa Jowani mu tolongo. 11 Omutwi waye nolitiwa mu siwana ni kuuba omukatana, mi sebeli oulita kwa nyinawaye. 12 Cwale aiyetwa a Jowani sebeli aiya ni ku shimba olutu lwave okapumbeka, cwale sebeli ata nu kambela Jesu. 13 Cwale Jesu aba ana kuyupa eya Jowani eyi ina kutendahala, sebeli ofuula esisepe ni kuta ku mukunda aka ikalako yomboci. Esicaba aba sina kuyupa ngeeso, sebeli simukoña ni makondo okutunda mu mileneñi. 14 Cwale Jesu aba ana ku fuweka sebeli omona aanu no kupula-pula, sebeli waayupela amakeke niku balisa awo ana kutomanga mukaci koo. 15

Cwale aba kuna kutenda amangolwaa, aiyetwa kukanduka elisa, sebeli afuweka ba likamba aye sebeli aiya kwa yonyene ni ku mwambela kunyonga ni mundi no Genesaleti. **35** Munyima nji, “Kuno ku sibaka ni kwakuleba ni mindi no aanu nwaabo ba sibaka aba ana kulimuka mi eliywaa lyatakale, ouse esicaba sikutele nji Jesu, sebeli a tuma eliñusa mu sibaka sonje. mu mindi sikakuulele sonyene eilya. **16** Jesu Aanu sebeli alita asikutoma onje kwa yonyene. sebeli otambula nji, “Kalukele okuta. Mwaabe **36** Cwale sebeli amu kumbela nji apumenene esinjili esi sa lye.” **17** Aiyetwa sebeli atambula asikutoma okulema feela ku mungundo no nji, “Aci muno katukwite esi no kwaaba konji sikumango saye, mi onje ana kulemako sebeli feela einkwa mutanu ni tindi timbili.” **18** Jesu abala. sebeli wamba nji, “Mwilite kuno kwa mene.” **19** Jesu sebeli olaela aanu okwikala banji ba moopu. Sebeli oshimbe einkwa mutanu ni tindi timbili ni kwaliketa ku wilu, sebeli okutumela ni kupatoolaa einkwa. Cwale sebeli oba aiyetwa aye einkwa, mi aiyetwa aye sebeli aaba aanu einkwa. **20** Cwale onje sebeli alya ni kwikuta, mi aiyetwa sebeli atola oungululwa ni kwiyata amatanda no kukwana likumi ni twiili kweyo ina kusiyalako. **21** Epalo yawo ana ku lyako kame ina kukwana eikiti mutanu alumee okutundisako akati naa nukana. **22** Ababo Jesu sebeli wambela aiyetwa aye nji aingene mu wato, aku tangete okuta mu linjaliya no liwate yonyene abo yosi fundula elikwanamunu. **23** Aba ana ku mana okufundula elikwanamunu, sebeli okambahaa ba lilundu yomboci oka lapela. Cwale aba kuna kutenda amangolwaa, Jesu yoliko yomboci. **24** Ba nako eyo owato omo ana ikalanga aiyetwa owendela kule bakaci no liwate, ouzukuzwa ku mandinda kakuli emebo eifuka onene okulwisa owato. **25** Cwale amalungasiku Jesu sebeli oiiya kwa iyetwa yo enda ba meyi. **26** Cwale aiyetwa aba anakumona yoenda ba meyi, sebeli acila. Mukucila koo sebeli akuwa nji, “Silumba!” **27** Kono ababo Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Moongole emicima! Meene. Mulese kucila.” **28** Cwale Pitolosi sebeli wamba nji, “Mbamu, nji yawene, olaele nji niiye kwa wene ba meyi.” **29** Cwale Jesu sebeli wamba nji, “Wiiye!” Cwale Pitolosi sebeli otunda mu wato ni kweenda ba meyi, okuta kwa Jesu. **30** Kono cwale aba ana ku mona emebo no kupula, sebeli ocila, mi sebeli otangisa okutika. Cwale Pitolosi sebeli okuwa nji, “Mbamu, uni yoyise.” **31** Muwangu Jesu sebeli oolola elyoko lyaye ni kulema Pitolosi ku Lyoko, mi sebeli wamba nji, “Wene ositumelo icana, iikene aba wasepile?” **32** Ababo aba ana ingene mu wato, emebo sebeli yondoka. **33** Cwale awo ana ikalanga mu wato sebeli amukubamena ni kwamba nji, “Niti luli yawene omwana Nyambe.” **34** Cwale aba ana

15 Cwale afalisi na iyeti no mulawo sebeli aiya kwa Jesu okutunda ku Jelusalema, ni kumwibanguta nji, **2** “Iikene aiyetwa owe aba acola esizo no akulu? Abo kakuyowanga ku maoko oo akasilya kale!” **3** Jesu sebeli otambula nji, “Cwale iikene mucolelanga titaelo ta Nyambe mulibaka no sizo senu?” **4** Nyambe na kwamba nji, ‘Okuteke sitowe ni nyinawowe,’ mi ‘Omunu yonje aba ashwaula sitaye simba inawaye mba ibaiwa.’ **5** Kono anyi kame mwamba nji, ‘Woyo wambela sitaye simba inawaye nji, ‘Etuso sa ni mibe, kame nina ibi Nyambe,’ **6** mu ndila eyi kame mwiyeta nji kafanene okukuteka sitaye ni inawaye kame musinya omulawo wa Nyambe mulibaka no sizo senu. **7** Anyi asikukuba, Isaya naku nuha wino eyenu aba ana kwamba nji, **8** ‘Aa anu kame ani kuteka ni tunwa too, kono emicima yoo kame ili oku no kuleba ni Mene. **9** Kame ani kubamena oku nambulwa tuso, kakuli kame aiyeta aanu emilawo no unu ni kwamba nji titaelo ta Nyambe!’ **10** Cwale Jesu sebeli oisanena aanu no kupula kwa yonyene ni kwamba nji, “Mu teetete ni ku yupisia. **11** Kasa eso si ingena mu kanwa no munu esi simusilafaza, kono esi situnda mu kanwa kaye, sokame esi sisilafaza omunu.” **12** Cwale aiyetwa sebeli aiya kwa yonyene ni ku mwibanguta nji, “Kauyii nji afalisi nakufoseziwa aba ana kuyupa omwambelo owe?” **13** Jesu sebeli otambula nji, “Esikununu sonje esi sasi kuniwa kwa sitange na kuwilu mbasi tuliwa emibisi. **14** Mwa lesele nibofu eyi yendisa eyibofu. Nji esibofu sitwaletele esibofu sinjili, yoonje mba ikwele mu wina.” **15** Cwale Pitolosi sebeli wamba nji, “Otu talusete eyo otalusa aba wamba eyi no inu eyo itenda omunu woyo no kwakena.” **16** Jesu sebeli waambela nji, “Naanyi musulwile oku yupisia? **17** Kamu limukile nji esinu sonje esi siingenia mu kanwa, kame sita mu lipumo mi cwale mba situndisetwe bandee? **18** Kono eliywi eli litunda mu kanwa

no munu kame litunda ku muchima waye, aanu no kupula nji aikale banji. **36** Cwale Jesu mi yokame eyi isilafaza omunu. **19** Kakuli mu sebeli oshimba einkwa mutanu ni yiili ni tindi, muchima mo kame omo kutunda emihupulo mi sebeli okutumela, ni kwipatoola ni kuba no kwiiba, kwibaa, ku buka, owozwa, oubuyi, aiyetwa, mi aiyetwa sebeli aba aanu. **37** Cwale oupaki no mapwa, ni nyefulo. **20** Yokame eyi aanu sebeli alya onje ni kwikuta, mi sebeli atola isilafaza omunu. Kono okulya ni maoko aasi amatanda no kukwana mutanu naa yiili ku yowisiwa, ka ku silafaza omunu.” **21** Cwale Jesu ilya ina ku siyalako. **38** Epalo no aanu awo ana sebeli osiya esibaka eso nuukutela mu sibaka kulyako neli alumé akuma ba ikiti inee, ka ku sili kunyonga ni mileneñi no Tile ni Sidoni. **22** baliwa aana naakati. **39** Jesu aba ana kumana Ababo sebeli kwiiya omukati no mukanana, oyo okuusa aanu no kupula, sebeli aingena mu wato ona kutunda mu sibaka siya, sebeli okuwa nji, ni kukanduka eliweate ni kuta ku likamba ku “Mbumu Omwana Dabida, oniyupele amakeke, nyonga no muleneñi no Magadani.

omwanange no mukatana kame ayandisiwa ku mandimona.” **23** Kono Jesu kasi kumu tumbula nebe eliywi. Aiyetwa aye sebeli aiya ni ku mukumbela ni kwamba nji, “Om cite, kakuli kame atukoña munyima ni kutenda elilata.”

24 Cwale Jesu sebeli otambula nji, “Kame nina kutumiwa feela ku Mikoko no kutauka eyi no Isilae.” **25** Kono omukati sebeli ooya ni ku mukubamena ni kwamba nji, “Mbumu, oni tuse!” **26** Cwale Jesu sebeli otambula omukati nji, “Ka ku fanene oku byangula anukana eilya ni kwikondela ambwa.” **27** Omukati sebeli wamba nji, “Ee Mbumu! Kono nonyene ambwa kame alya ku ungelulwa ou ukwa ku tafule no molyoo.” **28** Cwale Jesu sebeli omutambula nji, “Mukati, etumelo yowe niya kuneneba! Ku tendiwe kwa wene omo usingela.” Mi mwanaye no mukatana sebeli obala ababo. **29** Munyima ya Jesu okutunda mu sibaka eso, sebeli obita ku mukenga no liwate lya Galileya. Mi sebeli okambama ba lilundu, nuu kaikalabo. **30** Aanu no kupula-pula sebeli aiya kwa yonyene, oku mulitela eihole, eimumu, naa no kutika amatwi naanjili ngeso, sebeli aabeka ku makondo aye, mi sebeli waabalisa. **31** Aanu no kupula sebeli akomoka aba ana ku mona eimumu eyamba, eihole eyenda, mi sebeli ayeema Nyambe no Isilae. **32** Cwale Jesu sebeli oisana aiyetwa aye ni kwamba nji, “Kame ni yupela aanu no kupula amakeke, kakuli sebeli maywaa aatu aikalile ni mene, mi kakwite eyi no kulya, mi okwa usa ni lishebo kani singi, mba tamba awelela mu ndila. **33** Aiyetwa sebeli amba kwa yonyene nji, “Kubine satu wane einkwa no kupula muno mulihalaupa nji tufape aanu no kupula ngeesi?”

34 Cwale Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Kame mukwite einkwa no kukuma babine?” Sebeli amba nji, “Einkwa eyi ikwana mutanu ni yiili, ni tusi tu cana.” **35** Jesu sebeli olaela

16 Cwale Afalisi anjili na Saduki sebeli aiya, mukweteka Jesu oku mukumbela nji aamonise sisupo no makazo itunda ku wilu.

2 Kono Jesu sebeli waatambula nji, “Aba ku tenda amangolwaa, kame mwamba nji, ‘Mba kipi wino, kakuli eliwlilu nilya mucaa.’ **3** Cwale ba nako no masiku kame mwamba nji, ‘Balelo ombula mba pumu, kakuli eliwlilu kame limonahala amakumbi no mbula.’ Kame mu limukile oku toloka esisupo no liwilu, kono kamu twese oku toloka esisupo no tinako. **4** Olusika no kwiiba no kwapumena kame lukumbela esisupo, kono kakwisa esisupo salu biwe, konji esisupo sa Jonasi.” Mi sebeli waa siya, oukutela.

5 Cwale aiyetwa aba ana kukeela mu linjaliya, kame ana ku pulama okushimba einkwa. **6** Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Mu tokomele mi mumamele omumena no Afalisi na Saduki.” **7**

Cwale sebeli akwambota mu kacikoo nji, “Kame amba ngesi kakuli katwasi shimba einkwa.” **8** Kono Jesu naku limuka eyo ana kwambanga aanu mi sebeli wamba nji, “Anyi asitumelo icana, iikene aba mwamba eyi no kwa shimba einkwa? **9** Ninji musili ano kwayupisisa? Ka mwa sipuluka einkwa mutanu eyi ina kufepa aanu ana ku tenda eikit mutanu ni palo no matanda mu na kwiyyata oungululwa? **10** Simba einkwa mutanu ni yiili eyi ina kufepa aanu ana ku tenda eikit inee ni palo no matanda muna kwiyyata oungululwa? **11** Ngasibile aba mukwangwa okuyupisisa nji kanisi kwamba eyi no inkwa? Mumamele omumena no Afalisi na Saduki.” **12** Cwale aiyetwa sebeli ayupisisa nji kaa si kwaambela nji amamele omumena obekiwangwa mu sinkwa, kono neli nji amamela etuto no Afalisi na Saduki. **13** Cwale Jesu aba ana kukeela mu sibaka no Sesaliya Filipi, sebeli oibanguta aiyetwa aye nji, “Aanu kame amba

nji Omwana no munu nanyine?" 14 Cwale 17 Maywaa mutanu ni limweya aba ana aiyetwa sebeli amba nji, "Anjili kame amba nji kubwa, Jesu sebeli oshimba Pitolosi ni tiwe Jowani omukolobezi, anjili nji Tiwe Eliya, Jakobo, ni Jowani minaye, mi sebeli waatwala ba anjili nji, Tiwe Jelemiya, simba omunjili no lilundu no kuleba nji akaikalebo omboci. 2 Cwale anuhi anjili a Nyambe." 15 Jesu sebeli wamba Jesu sebeli ofutuka bo lubala loo, olubala lwaye kwa onyene nji, "Anyi, kame mwamba nji time sebeli lubenza kanyi eliywaa, mi eikumango anyine?" 16 Simoni Pitolosi sebeli otambula yaye sebeli ifutuka okutenda eyi no likena nji, "Tiwe Kilesite, Omwana Nyambe noku tooo. 3 Ababo sebeli kumonahala Mushe ni Yoya." 17 Cwale Jesu sebeli omu tambula nji, Eliya alemine okwamba ni Jesu. 4 Cwale Pitolosi "Kame oli ni mbuyoti, wene Simoni omwana sebeli wamba kwa Jesu nji, "Mbumu, kame sa Jona!" Kakuli kasa nyama ni unyinga, kono ni kuwabe aba sa twikale bano. Aba so singe kame sitange na kuwilu ona ku shootwele eyo. 18 sani tende eitebule yaatu, esinjili sitende sowe, Mi kame ni kwambela nji, tiwe Pitolosi eliwe esinjili sa Mushe, esinjili sa Eliya." 5 Yo samba, basa ni yake Ekeleke yange, mi amaata no lufu ababo elikumbi no kubenya sebeli lyaa fuka, mi katamba okwikoma. (Hadēs g86) 19 Kame sani sebeli ku yupahala eliywi litunda mu likumbi, kube etinotolo no mubuso naku wilu, mi esi eli lyamba nji, "Woyo yo mwanange osingwa, so nunge sonje mu litunga, mbasi nungiwa woyo ni katelwa, mu muyupe." 6 Cwale aiyetwa niku wilu, mi esi so lukulule sonje mu litunga aba ana kuyupa eyi, sebeli acila onene mane mbasi lukululwa niku wilu. 20 Cwale Jesu sebeli nikukwa aalikete banji. 7 Kono Jesu sebeli oiyia, olaela aiyetwa nji alese okwambela omunu nji ni kwalema, yo amba nji, "Mwimane, mi mulese yokame Kilesite. 21 Ku tunda ba nako eyo, Jesu kucila." 8 Cwale aba ana kwaliketa ku wilu sebeli otangisa okutoloka kwa iyewta aye nji, kasi kumona omunu konji Jesu feelsa. 9 Aba "Kame afanena okuta ku Jelusalema, ayupiswe ana shetumukanga oku tunda ba lilundu, Jesu okukola no kuneneba mu makaa no akulu na sebeli waa laela nji, "Mulese okwambela omunu pulisita akulu na iyeti no milawo, mi aibaiwe, eyi muna mono, konji Omwana no Munu aba mi ainguuke ba liywaa no waatu." 22 Cwale sa inguke kwaafu." 10 Cwale aiyetwa sebeli Pitolosi sebeli otwala Jesu ku nyonga akamu aibanguta Jesu nji, "Ilikene asi kuñola aba ambakalimela nji, "Mbumu! Nyambe akuyoyise kweyi nji, Eliya kame afanena okwiya oweli?" 11 einu ilese okutendahala kwa wene." 23 Kono Jesu sebeli waa tambula nji, "Eliya niti luli Jesu sebeli okusetuka ni kwambela Pitolosi kame afanena okwiyya oweli nji abaakanye einu nji, "Otunde kwa mene, weme osatani, kame yonje." 12 Kono kame ni myambela nji, "Eliya na oli esisitataliso kwa mene, kakuli kaunahana kwiiya, mi kasi kumu limuka, mi kame ana tende omo anahanelia Nyambe, kono kame onahana omu ana saelele monje kwa yonyene. Mundila kanyi omo anahanelia aanu." 24 Cwale Jesu imweya Omwana no munu niyonyene mba sebeli wambela aiyetwa aye nji, "Omunu aba yandisiwa ngeeso kwa onyene." 13 Cwale aiyetwa asinga okuni koña, kame afanena oku toboha, sebeli ayupisisa nji kame ana kwaambela eya ashimbe esifapano saye, mi ani koña munyima. Jowani omukolobezi. 14 Cwale Jesu na iyewta 25 Kwawo onje asinga oku yoyisa omooyo woo, aye aba ana kuuka kwaanu no kupula, omulume kame sau sinyehelwe, kono omunu yonje woyo sebeli oiyia kwa yonyene, sebeli omu kubamena sosinyehelwa omooyo waye mulibaka lyange, balubala, 15 ni kwamba nji, "Mbumu, oyupele mbauwana. 26 Kame saku tuse iikene omunu aba mwanange amakeke, kakuli kame akola oweti sa luwe elitunga lyonje, mi sebeli osinyehelwa no kukwa, mi kame ayanda onene, kakuli aka no omooyo waye? Simba iikene sabe nji ausetwe kupula kame akwelanga mu mulilo ni mu meyi. omooyo waye? 27 Omwana no munu kame saiye 16 Cwale Kame nina muliti kwa iyewta owe, mu kanya ya sitaye, ni mangeloi aye, mi mbabi kono kasi twesa okumu balisa." 17 Jesu sebeli omunu ni munu omupuzo kwesi ana tende. 28 otambula nji, "Anyi olusika no kwa pumena, no Niti luli kame nimyambela nji kwaa aimanine kwiba, kame sani ikale naanyi enako ikuma muno, kame kuli anjili awo sa ulwe okufa, konji babine? Kame kubambabile onene okwikala amone oweli Omwana no Munu yo keyile mu nimucima no kutatelela kwaanyi? Mu mulite mubuso waye."

mwa woyo ondumbana, mi sebeli obala mu yonyene nikumu nungelela eliwee no kuneneba yonyene enako eyo. **19** Cwale aiyetwa sebeli aiya mu ndingo mi akondelwe aba no kutunga no kwa Jesu ku mukunda ni kwamba nji, “likene liwate. **7** Oumai ku litunga, mulibaka no inu eyo aci aba katwasi twesa okucita eyo emebo no yasitatalisa, einu eyi isitatalisa aanu mbai iyi, kwiiba?” **20** Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, kono oumai niwa woyo otendisa aanu okutenda “Kakuli etumelo yenu ni icana onene.” Niti luli kame ni myambela nji, “Kambe kame muli ni tumelo eyi ilikana ni mbuto no masitete ku kuneneba, simba aba sa mwambele elilundu elyo nji, ‘Otunde bano oshimbulukele baya,’ kambe kame lishimbuluka, mi kambe kakwisa esi sasi kwangwiwe kwaanyi.” [**21** Kono emebo no mufuta owo ka itundu, konji ni tapelo nuuku yumena eilya.] **22** Aba akuwanine mu Galileya, Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Omwana no munu kame sa betekiwe, abiwe mu maoko no aanu **23** mi kame sa mwibae, kono mu liywaa no waatu, mba inguka.” Cwale aiyetwa sebeli aena onene. **24** Cwale aba ana kukeela mu kapenauma, asiku telisa aanu amali no keleke sebeli aiya kwa Pitolosi, sebeli amba wilu. **25** Cwale Pitolosi sebeli otambula nji, “Ee,” kame atelanga. Cwale abana kwingena mu ndoo, yo kasamba kale Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, “likene ba malundu eyi no kukwana makumi mutanu onahana Simoni? Kana amburu no litunga naanee ni mutanu ni tunee. nji aka saele owo kame ashimbanga omutelo kwanoo, nji kwa ona tauka? **13** Niti luli kaama ni myambela njili feels?” **26** Cwale Pitolosi sebeli otambula nji, aba sauwane kame sa wabelelwe onene nji, “Kwaanu feels,” Cwale Jesu sebeli wamba kwa Pitolosi nji, “Aana kandi kame alukuluhile. **27** Nji cwale tulese okwafoseza, ote ku liwate, luli mu mubuso naku wilu anyine?” **2** Jesu sebeli oisana omwanukana, niku mu beeka bakaci koo **3** ni kwamba nji, “Niti luli kame ni myambela, nji kamufutuka okufeka kanyi mwanukana, kamu tamba okwingena mu mubuso naku wilu. **4** Cwale abo omunu yonje so kushuwa kanyi omwanukana wuyo, yo munene mu mubuso naku wilu. **5** Mi woyo otambula omwanukana kanyi wuyo mu litina lyange, kame ani tambula. **6** Kono woyo so sitatalisa omunjili kwa nukana awo apumena kwa mene, esi no kuwaba kwa

yonyene nikumu nungelela eliwee no kuneneba yonyene enako eyo. **19** Cwale aiyetwa sebeli aiya mu ndingo mi akondelwe aba no kutunga no kwa Jesu ku mukunda ni kwamba nji, “likene liwate. **7** Oumai ku litunga, mulibaka no inu eyo aci aba katwasi twesa okucita eyo emebo no yasitatalisa, einu eyi isitatalisa aanu mbai iyi, kwiiba?” **20** Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, kono oumai niwa woyo otendisa aanu okutenda “Kakuli etumelo yenu ni icana onene.” Niti luli kame ni myambela nji, “Kambe kame muli ni tumelo eyi ilikana ni mbuto no masitete ku kuneneba, simba aba sa mwambele elilundu elyo nji, ‘Otunde bano oshimbulukele baya,’ kambe kame lishimbuluka, mi kambe kakwisa esi sasi kwangwiwe kwaanyi.” [**21** Kono emebo no mufuta owo ka itundu, konji ni tapelo nuuku yumena eilya.] **22** Aba akuwanine mu Galileya, Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Omwana no munu kame sa betekiwe, abiwe mu maoko no aanu **23** mi kame sa mwibae, kono mu liywaa no waatu, mba inguka.” Cwale aiyetwa sebeli aena onene. **24** Cwale aba ana kukeela mu kapenauma, asiku telisa aanu amali no keleke sebeli aiya kwa Pitolosi, sebeli amba wilu. **25** Cwale Pitolosi sebeli otambula nji, “Ee,” kame atelanga. Cwale abana kwingena mu ndoo, yo kasamba kale Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, “likene ba malundu eyi no kukwana makumi mutanu onahana Simoni? Kana amburu no litunga naanee ni mutanu ni tunee. nji aka saele owo kame ashimbanga omutelo kwanoo, nji kwa ona tauka? **13** Niti luli kaama ni myambela njili feels?” **26** Cwale Pitolosi sebeli otambula nji, aba sauwane kame sa wabelelwe onene nji, “Kwaanu feels,” Cwale Jesu sebeli wamba kwa Pitolosi nji, “Aana kandi kame alukuluhile. **27** Nji cwale tulese okwafoseza, ote ku liwate, luli mu mubuso naku wilu anyine?” **2** Jesu sebeli oisana omwanukana, niku mu beeka bakaci koo **3** ni kwamba nji, “Niti luli kame ni myambela, nji kamufutuka okufeka kanyi mwanukana, kamu tamba okwingena mu mubuso naku wilu. **4** Cwale abo omunu yonje so kushuwa kanyi omwanukana wuyo, yo munene mu mubuso naku wilu. **5** Mi woyo otambula omwanukana kanyi wuyo mu litina lyange, kame ani tambula. **6** Kono woyo so sitatalisa omunjili kwa nukana awo apumena kwa mene, esi no kuwaba kwa

18 Mu nako eyo aiyetwa sebeli aiya kwa Jesu ni kumwibanguta nji, “Uyu no kuneneba luli mu mubuso naku wilu anyine?” **2** Jesu sebeli oisana omwanukana, niku mu beeka bakaci koo **3** ni kwamba nji, “Niti luli kame ni myambela, nji kamufutuka okufeka kanyi mwanukana, kamu tamba okwingena mu mubuso naku wilu. **4** Cwale abo omunu yonje so kushuwa kanyi omwanukana wuyo, yo munene mu mubuso naku wilu. **5** Mi woyo otambula omwanukana kanyi wuyo mu litina lyange, kame ani tambula. **6** Kono woyo so sitatalisa omunjili kwa nukana awo apumena kwa mene, esi no kuwaba kwa

sebeli oiya kwa Jesu ni kwamba nji, “Mbumu, sebeli amukoña, mi sebeli waa balisa oko. 3 omwabange aba ani foseza, kame sa ni mu Afalisi nonyene sebeli aiya kwa Jesu muku lemene tunjinga? Ninji ku tende mutanu ni mweteka okwamba nji, “Ninji omulume na twili?” 22 Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, pumenenwe okulukulula mukataye, mulibaka “Kani kwambele oku lemena mutanu ni twili, no mubonda wonje?” 4 Jesu sebeli otambula kono makumi mutanu na yiili aba itaimisiwa nji, “Kamusibala mu mañolo nji ku simuluho mutanu ni twili. 23 Mulibaka elyo, omubuso omuumbi kame ana kutenda aanu omulume naku wilu kame ufekele kanyi abo Ombumu aba ni mukati? 5 Mi Nyambe sebeli wamba nji, asinga nji abika aye amuteneke amali aye. 24 Aba ‘Mulibaka eli, omulume mba siyi sitaye ni na tateka okushimba amali, sebeli alita omunjili inawaye, akumalele mukataye, mi ayili mba ona kumu kolotela amasaka no mali akwana tende enyama imweya.’ 6 Cwale kasa ayili, olule no mali no kupula. 25 Omubika owo kame kono sebeli nyama imweya feela. Cwalehe, ana kuulwa esi sa teneke, ombumu waye sebeli Nyambe eyi ana waneke bamweya, omunu olaela nji aulisiwe, bamweya ni mukatayaye naa alese okwitaba.” 7 Afalisi sebeli amba kwa naye, neyi akwite yonje nji ateneke esikoloti. 26 yonyene nji, “Cwale iikene Mushe aba ana Omubika sebeli omu kubamena balubala lwaye kutu laela okuba omukati eliñolo no kulukulula ni kwamba nji, ‘Mbamu, oni tende esishemo,’ ni ku mulukulula? 8 Jesu sebeli wamba kwa mi mba ni ku usete esikoloti sowe sonje.” 27 onyene nji, “Neli mulibaka no koongola emicima Ombumu sebeli omu yupela amakeke ni kumu kwenu, nji mane Mushe sebeli omipumenena lukulula, mi sebeli omu lemena esikoloti. 28 okulukulula akatenu. Kono ku simuluho kakwasí “Kono omubika woyo aba ana ku tunda abo, ku tendiwangwa ngeeso. 9 Mi kame namba sebeli okuwana ni mukwaye mubika woyo ana kwaanyi nji, “Woyo yonje so lukulula omukataye ku luwiwa naye, ona ku mu kolotela amali ni kukwata mundina kame abuka. Omulume no kucaniba. Sebeli omu lema niku moowa kame atwesa okulukulula mukataye nji kame yoamba nji, ‘Onitenke esikoloti sange.’ 29 na waniwa yo tenda ouhule.” 10 Aiyetwa Cwale woyo omukwaye mubika no sikoloti saye aye sebeli amba kwa yonyene nji, “Cwale nji sebeli okwa ni manwi, ni kumu kumbela nji, mokwikalele ngeso omulume kwa mukataye, ‘Onifele amakeke mba ni kuteneke esikoloti ouwa ni kwaaw kwata.’ 11 Kono Jesu sebeli wamba sowe!” 30 Kono sebeli okana niku mwingenyeka kwa onyene nji, “Kasa aanu onje aa atwesa oku mu tolongo oku twala ba nako saka tenekele tambula etuto eyi, kono konji feela kwaawo esikoloti. 31 Cwale akwaye abika aba ana kumona ana pumenenwe kwa Nyambe okutambula. esi ana kutenda, sebeli aena onene, nukambela 12 Kame kuli amabaka no kupula abo alumbe ombumu woo eyi ina tendahala yonje. 32 anjili katwese okukwata. Alume anjili kame ana Cwale ombumu waye, sebeli omu tumena aanu kuleiwa yongeso nambulwa okwikala naana. okamwisana ni kumwambela nji, ‘Wene omubika Anjili kame ana kutendiwa ngeso kwakoo aanu, no kwiiiba, kame nina kuleselele esikoloti sowe mi alume anjili kaakwata mulibaka no mubuso sonje kakuli kame ona kuni kumbela. 33 Kame naku wilu. Woyo otwesa yonje atambule etuto ona fanene okuyupela omukowe amakeke kanyi eyi.’ 13 Cwale aanu sebeli alita aanuke anyonyo omo nina kuku yupela amakeke. 34 Cwale mu kwa Jesu nji aabeeke amaoko, mi aa lapelele. kutina onene ombumu waye sebeli omuba mu Aiyetwa aye sebeli aayuta ana kwa lita. 14 Kono maata no atukufazi no tolongo nji amu yandise oku twala ba nako saka tenekele esikoloti sonje. 35 Eyo yasatende Sitange naku wilu ku munu ni munu woyo oulwa oku lemena omwabaye etifoso taye, okutundelela kunji no mucima waye wonje.

19 Cwale Jesu aba ana kumana okwamba amaywi aa, sebeli otunda mu Galileya mi sebeli oiya mu tolopo no Judeya, eyi ili mu linjaliya no Jodani. 2 Aanu no kupula onene

16 Cwale omulume munjili sebeli oiya kwa Jesu ni kwamba kwa yonyene nji, “Mwiyeti, esiwa sanii tende ni sibine nji nika wane omooyo no kwaabwa?” (aiōnios g166) 17 Jesu sebeli otambula nji, “Ikene oni ibanguteta eyi no uwa? Omuwa ni Nyambe mumweya feela. Nji kame osinga

okwingena mu mooyo, omamele emilawo.” 18 baliwaa, mi sebeli waa tuma mu litema lyaye Ondumbana woyo sebeli oibanguta Jesu nji, no beine oka sebeza. 3 Cwale sebeli ota kame ba “Ibine emilawo eyo?” Jesu sebeli wamba nji, musika amasiku enako aba ina kutenda mutanu “Olese kwibaa, Olese kubuka, Olese kwiita, ni tunee mi sebeli omona anjili aimanine feela Olese ku paka eyi no mapwa, 19 okuteke nambulwa omusebezi, 4 mi sebeli wamba kwa sitowe ni inaowe, mi osinge omukowe kanyi onjene nji, “Mute naanyi mu litema no beine omo ukusingela wenyene.” 20 Ondumbana muka sebeze, mi mbani mibi esi silukele.” 5 sebeli wamba kwa Jesu nji, “Eyo yonje kame Cwale sebeli ata. Mi aba ana kuuka kame ku ni imamele, iikene nisi ulwile?” 21 Jesu sebeli musika mu nako no munji eliywaa elili ba kaci wamba kwa yonyene nji, aba usinga okutenda no mutwi ni mangolwaa kuma 3 okoloko sebeli woyo no kupetahala, ote mi okaulise eyi oluwile otenda yongeso. 6 Mi aba ina kusinga okwana yonje, mi otabele afuzana amali, mi mbuikala 5 okoloko sebeli ouka ku musika nuukawana ni ufumu naku wilu. Cwale oiye oni koñe. 22 anjili aimanine, mi sebeli wamba kwa onyene Cwale ondumbana aba ana kuyupa ngeeso, nji, ‘likene mwimanene bano eliywaa lyonje sebeli okutela yo enine, kakuli kame ana kuluwa nambulwa esi mutenda?’ 7 Cwale aanu sebeli eyi no kupula onene. 23 Cwale Jesu sebeli amba kwa yonyene nji, ‘Kakuli kakwisa woyo wamba kwa iyetwa aye nji, “Niti luli kame ni ona tubi omusebezi. Mi sebeli waambela nji, myambela nji, mba kubambaba onene omunu ‘Mute naanyi mu litema lyange no beine muka no kuluwa okuingena mu mubuso na kuwilu. sebeze.’ 8 “Enako no mangolwaa aba ina kukeela, 24 Kame nisi myambela nji, nikwa kwakotoba omunya litema no beine, sebeli wamba ku ekamele aba saingene mu litiyo no ndonga, mwendisi no musebezi waye nji, ‘Oisane abeleki, okubita osi kuluwa akaingene mu mubuso wa mi waabe etituwelo too, otangise kwaana Nyambe.” 25 Cwale aiyetwa aba ana kuyupa ingene munyima, otwale kwaana ingene ba ngeeso sebeli akomoka onene ni kwamba nji, weli.’ 9 Cwale awo ana kwingena omusebezi, “Nji mokwikale ngeesi cwale anyine soka aba ina kukwana enako no 5 okoloko, omunjili yoyisiwa?” 26 Jesu sebeli waaliketa ni kwamba ni munjili sebeli otambula etuwelo yaye eyi nji, “Kwaanu kame kukwangwiwa, kono kwa no ba liywaa. 10 Cwale awo ana kwingena ba Nyambe einu yonje kame itwihashala.” 27 Cwale welii aba ana kwiya, kame ana ku yambuta Pitolosi sebeli omu tambula nji, “Omone aci nji kame sa biwe onene, kono nonyene sebeli natu lesele einu yonje mi natuku koño. Cwale abiwa kanyi akoo. 11 Cwale aba ana kumana iikene satuwane aci?” 28 Jesu sebeli otambula okutambula, sebeli ahalala ku munya litema no nji, “Niti luli kame ni myambela nji, ‘Cwale beine. 12 Cwale aanu awo sebeli amba nji, ‘Aa elitunga aba salitendiwe oubya, cwale Omwana ana ingene munyima, kame ana sebeze ehola no munu aba saikale ba lubona no kanya yaye, imweya feela, mi nwaabi kanyi aci tuna shimbi anyi muna nikoño kame sa mwikal naanyi ba okulema ni liywaa ni kubya kwa lyo.’ 13 Kono mabona likumi na yiili, mi mu atule amasika no Isilaele likumi na yiili. 29 Cwale omunu yonje woyo onasiyi etindoo, simba amandaye, simba inawaye, simba sitaye simba aana ni matema aye mulibaka no litina lyange, kame sa tambule onene oku bitelela omwanda, mi kame salye esanda no mooyo no kwaabwa. (aiōnios g166) 30 Kono ano kupula ali ku lubala, mba tende aa na munyima, mi aa na munyima asatende aa na ku lubala.

20 Jesu sebeli otwalelela okwamba omo wikale omubuso naku wilu nji, “Eliywaa linjili amasiku omulume sebeli ota mukwisanena abeleki mu litema lyaye. 2 Munyima no kulumelelana nabeleki okwabaanga etifo no

omunya litema sebeli otambula omunjili no kwavo nji, ‘Mulikani, kani sikoonga, ninji kawa siku kuyupa ni mene nji mbubelekele amali no ba liywaa limweya? 14 Oshimbe sowe esi sikulukele mi okutetele. Meene kame ni keta okuba woyo ona kwisaniwa munyima kanyi omo nina bele wene. 15 Kana kani sipumenenwa Nji kame oyupa omuna kakuli kame nili ni lyoko no koloka eli liba?’ 16 Mumukwanongeso, “Aa na munyima mba tende aa na ku lubala, mi aa na ku lubala mba tende aa na munyima.” 17 Cwale Jesu yota ku Jelusalema, sebeli oshimbela kunyonga aiyetwa no kukwana likumi na yiili, mi sebeli wamba kwa onyene nji, 18 “Komu mone, kame tu katile ku Jelusalema, mi Omwana

no munu kame sa biwe mu maata no apulisita akulu, na iyeti no mulawo mi mba mwa tulele 21 Cwale aba ana kukeela kunyonga no Jelusalema, sebeli aiya ku Betefage, ba elifu, 19 mi mba beekiwa mu maoko no macaba lilundu no itondo no olibe, Jesu sebeli otuma nji mu shubule, amushape ni kumu ngongotela aiyetwa aye ayiili, 2 ni kwaambela nji, "Mute mu ba sifapano, mi mba ingulwa ba liywaa no mundi ou mwa likete, mi mu muwanguwangu waatu." 20 Cwale mukataye Zebedeya sebeli mba mu wana embongolo ina fungiwa ni oiya kwa Jesu na naaye ayiili no andumbana, mwana yo, mutu fungulule, mi muni litle to. mi sebeli akubama niku kumbela simweya kwa 3 Nji omunu yonje kame sa miibanguta, mu yonyene. 21 Jesu sebeli wamba kwa yonyene mwambele nji, 'Ombumu kame atusaela, mi nji, "Ikene osaela?" Omukati sebeli wambela mu wangu mba mi pumenene okutu lita kwa Jesu nji, "Oni sepise nji anange ayiili, akwikale mene." 4 Etaba eyo na kame ina kutendiwa nji omunjili kulyooko lyowe no silyo, omunjili ku tendahale esi sina kwambiwa kwa munuhi kweli no simoo, mu mubuso owe." 22 Kono Jesu wa Nyambe Isaya nji, 5 "Mwambele omuleneñi sebeli otambula nji, "Ka tuyii esi mu kumbela." no Sione nji, Omone, Ombumu wowé uno, Uyu Ninji kame mu twesa oku nwena mu komoki okukokobelize yo ikalile ba mbongolo akana no mayando eyi ni tatelele oku nwena? Sebeli no kambongolo." 6 Aiyetwa aye sebeli ata, nuu amba kwa yonyene nji, "Kame tutwesa." 23 katenda eso ana kwaambela Jesu. 7 Sebeli a Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, "Luli mba lita akambongolo ni mwana ko, sebeli ayala mu nwene mu komoki yange, kono oku niikala eikumango yoo ba tonyene, mi Jesu sebeli kweli no silyo, simba kweli no simoo, kasa mene otinabo. 8 Cwale aanu no kupula sebeli ayala woyo so keta awo saniikale ku lyoko no silyo eikumango yoo mu ndila, anjili sebeli atema simba kweli no simoo, kono eyo eibaka niyaawo emitayi no itondo ni kwiiyala mu ndila. 9 ana lukisetwe ngeeso kwa sitange." 24 Cwale Cwale aanu no kupula ana kwenda ku lubala, anjili aiyetwa aye aba ana kuyupa eyo, sebeli nawo ana kumu koñanga, sebeli akuweleza nji, atinena Jacobo ni minaye. 25 Kono Jesu sebeli "Hosanna kwa Mwana Dabida! Ku lumbekwe waisanena kwa yonyene ni kwamba nji, "Kame woyo oiya mulitina lya Mbamu! Etumbo ikale tuyii nji abusi no macaba kame akwite amaata ku mawilu naku liwilu!" 10 Cwale Jesu aba beulu yoo, mi awo ali mu itulo no kuneneba ana kwingena mu Jelusalema, omundi onje kame abusa mu kutweba. 26 Kono kaku fanene sebeli wimana amaefe-efe, mi sebeli aibanguta okwikala ngeeso mukaci kenu. Woyo yonje nji, "Anyine wuyu?" 11 Cwale aanu no kupula osinga oku tenda woyo no kuneneba mukaci sebeli amba nji, "Ya Jesu, omunuhi wa Nyambe kenu, atende omubika kwaanyi moonje, 27 mi mi kame atunda mu Nazaléta no Ngálilea." woyo yonje osinga okutenda woyo no weli, 12 Jesu sebeli wingena mu lilapa no ndoo ya atende omubika kwaanyi, 28 kanyi Omwana no Nyambe, mi sebeli ocitela kundee aanu onje ana munu kasiiya nji abelekelwe, kono abelekele kuulisetangamo ni kuula, sebeli okwisa etitafule aanu, ni kuba omooyo waye nji aanu no kupula ta siku cinca amali, ni ipula no awo asi kuulisa aliululwe." 29 Ababo Jesu na iyetwa aye atunda otunkwilimba. 13 Jesu sebeli wamba kwa onyene mu Jeliko, aanu no kupula-pula sebeli amu nji, "Kame kuna ñoliwa mu mañolo nji, 'Endoo koña. 30 Eibofu yiili kame ina kwikalanga yange mba iisanwa endoo no milapelo,' kandi kunyonga no ndila. Aba ina kuyupa nji Jesu anyi na mwitende amakundamo no ambuyi!" kame abita, sebeli ikuwa nji, "Mbamu, mwana 14 Cwale sebeli kwiiya kwa yonyene mu lilapa Dabida, otu yupele amakeke!" 31 Ano kupula no Ndoo ya Nyambe eibofu ni iyanga, mi sebeli sebeli aayuta nji aondoke, kono onyene sebeli waabalisa. 15 Kono apulisita no akulu na iyeti no aakeza okukuwa nji, "Mbamu, Mwana Dabida, milawo, aba ana kumone eyi no kukomokisa eyi otu yupele amakeke!" 32 Jesu sebeli oimana, ana kutenda, naana alemine oku kuwa mu lilapa nikwaisana, mi sebeli waibanguta nji, "Siikene no Ndoo ya Nyambe amba nji, "Hosanna kwa musaela nji nimi tendele?" 33 Eibofu sebeli Mwana Dabidal!" Mi sebeli atina onene. 16 Cwale itambula Jesu nji, "Mbamu amiyo etu amone!" sebeli amba kwa Jesu nji, "Ninji kame oyupa 34 Jesu sebeli waa yupela amakeke ni kwalema eyamba aamba?" Jesu sebeli otambula nji, "Ee, ba miyo oo. Mi mu wangu-wangu sebeli amona anyi kamusi kubala mu mañolo nji, namwyete niku mukoña.

17 Cwale Jesu sebeli waasiya okutunda mu nokukana sebeli obaka ni kuta. **30** Cwale sitoo muleneñi nikuta ku Beteni, mi sebeli oka sebeli ota ku mwanaye omnijili sebeli oamba langanamo. **18** Amasiku Jesu youka ku muleneñi, sebeli oyomba. **19** Cwale aba ana kumona esitondo no feiga ku nyonga no ndila, sebeli otoko ku sitondo, kono kasiku wanako eyi no kulya, konji amamuna feela. Sebeli wamba ku sitondoo nji, “Ku lese oku monahala efeiga kwa wene, okuta oku no kwabwa!” Ababo esitondo no Feiga sebeli si kukuta. (**aïon g165**)

20 Aaiyetwa aye aba ana ku mona ngeeso, sebeli akomoka ni kwibanguta nji, “Esi sitondo ka mwa siku mupumena, kono asikutelisa ni wang?” **21** Cwale Jesu sebeli waa tambula mahule nwa kati naa ku mupumena, kono nji, “Niti luli kame ni myambela nji, “Kambe anyi simba aba muna kumona ngeeso, ka kame muli ni tumelo no kwiyala, kambe kame mwa sikubaka nikumu pumena. **33** “Komu mutwesa okutenda kanyi omo nina tendele yupe enguli injili,” Kame kuna kwikalanga ku sitondo eso mane ni kubitelela. Kambe omunyaa litema woyo ona ku kuna elitema no simba aba mwambela elilundu eli nji, “Otunde beine mi sebeli oli sileleza ni lukwakwa, mi aba, okaku kondele mu liwate, kambe mbaku kame sebeli otombolamo elisima omo kuna tendahala ngeseo.” **22** Mi einu yonje eyi sa mu kummunenwanga eino okutunda kuitolwana, kumbele mu tapelo, aba muli ni tumelo, kame niku yaka etawala no mumameli. Sebeli oliveeka sa mwi biwe. **23** Cwale Jesu aba ana kwingena mu pabalelo nwo alimi, mi sebeli ota mu naha mu lilapa no Ndoo ya Nyambe ni kutangisa indina. **34** Enako no ku kutula aba ina kusheteta, okwiyyeta, apulisita akulu na kulu no sicaba, sebeli otumena abika aye kwasi kulima nji aka sebeli aiya kwa yonyene ni ku mwibanguta nji, mushimbele etuwelo yaye no kutulo, **35** kono “Otwambele oko itunda etukelo eyi okutusisa asi kulima sebeli alema abika aye nikufulabo okutenda einu eyi? Mi anyine ona kubi etukelo mumweya ni kwibaabo omnijili, mi woyo no eyi?” **24** Jesu sebeli waa tambula nji, “Ni mene waatu kame sebeli amu pobaula ni mawee ni mba nimi ibanguta, aba samuni tambule, ni kumwibaa. **36** Kame sebeli otuma anjili abika, mene, mba ni myambele oko itunda etukelo aa na ku britelela aa no weli ku kupula, mi eyi nikutusisa okutenda einu eyi. **25** Kubine asikulima sebeli aatenda kanyi akoo aya no weli. ana kuwana Jowani etukelo no kukolobeza, **37** Ku mamaneneno sebeli otumako mwanaye kwa Nyambe nji kwaanu? Sebeli akukananisa kwa onyene, ni kwamba nji, “Mwanange mbaka mukaci koo nji, “iikene sa twambe?” Cwale aba mukuteke.” **38** Kono asikulima aba ana ku mono satu tambule nji, Kame itunda kwa Nyambe, mwanaye, sebeli akwambela nji, ‘Uno yokame yonyene kame sambe nji, cwale iikene aba oshwana, twendenyi tu ka mwibaye, mi mbatu ka mu siku pumena Jowani?’ **26** Kono aba sa yolo esanda saye.’ **39** Sebeli amu lema, ni ku twambe nji, ‘Kame ina kutunda kwaanu, kame mu kondela ku ndee no litema no bine, mi tu cila anu no kupula, kakuli onje kame ana sebeli a mwibaa. **40** Cwalehe, omunyaa litema no kolwa nji Jowani neli munuhi wa Nyambe.” **27** beine aba asa iye, asikulima awo ngaibi omu Cwale sebeli atambula Jesu nji, “Aci katu yii.” saatendele? **41** Sebeli amba kwa yonyene nji, Mi ni yonyene sebeli wamba kwa onyene nji, “Kame sa aibae ouyi aanu awo no lunya, mi “Ni mene, ka nitamba ku myambela mu tukelo elitema no beine kame saa libeekie mu pabalelo yanyine eyo nikutusisa okutenda einu eyi. ya sikulima andina, awo asa mube etuwelo yaye **28** “Cwale iikene tuyambuta okukumanenna no kutulo.” **42** Jesu sebeli wamba kwa onyene neyi enguli? Omulume kame ana kwikalanga nji, “Kamu sibala mu mañolo awo amba nji, naana ayiili, sebeli wiya ku woyo no weli ni ku ‘Eliwee ana yumbu asikuyaka, lokame eli lina mwambela nji, Mwanange, ote oka sebeze mu futuka eli lyongotite elilulu no ndoo. Kame litema lyange no beine balelo.’ **29** Cwale woyo lina tendiwa ngeeso kwa Mbamu, Mm eyi mu sebeli otambula nji, “Sisingi.” Kono munyima miyo etu kame ikomokisa. **43** Mulibaka eli,

kame namba kwaanyi nji, "Mba mu byanguliwa oku lela omo samu swaseze mu maywi aye. **16** omubuso wa Nyambe, mi kame saubiwe esicaba Cwale sebeli atuma aiyetwa awo kwa yonyene, sindina, esi sasi beeke embuya yaso." **17** Woyo naanu a Heloda, sebeli amba nji, "Mwiyeti, so kwela ba liwee elyo, kame sa coke mi kame kame tu limukile nji weene kame uli wa niti, sa li pyate woyo sali kwele beulu. **18** Apulisita mi kame wiiyeta endila ya Nyambe okuta mu akulu na falisi aba ana yupu etinguli eto, sebeli niti yayo, mi kaubilaeleyo amba aanu mi alimuka nji kame ti yuleka onyene, **19** Kame kumonisa esaluluti kwaanu. **20** Otwambele, ana kusinga okumuleme, kono sebeli acila aanu omo uyambuteta? Kana, kame ku lukela oku nokupula, kakuli kame ana kupumena nji, Jesu tundiseta Sezale omutelo nji kakulukele?" **21** Kono Jesu muku limuka eminahano yoo no kwiiba, sebeli wamba nji, "Anyi asikukuba! iikene munetekela? **22** Muni monise omuwayawayawa mutenekanga ku mutelo." Sebeli amu litela wo. **23** Mi sebeli wamba kwa onyene nji, "Esifateho ni litina ilibo yaanyine?" **24** Sebeli atambula nji, "Ya Sesale." Cwale sebeli wamba kwa onyene nji, "Cwalehe, mube Sesale esi sili sa Sesale, mi mube Nyambe esi sili sa Nyambe." **25** Cwale aba ana kuyupu ngeeso, sebeli akomoka niku musiya nuu kutela. **26** Kusili mu liywaa elyo Asaduki awo amba nji kakwisa okwinguka nwaafu, sebeli aiya kwa Jesu niku mwibanguta nji, **27** "Mwiyeti, Mushe kame ana kwamba nji, 'Omulume aba afa yoka kwite aana, minaye simba mukulwaye kame twesa oku kwata ombelwa, aleyeleko aana nji alitele omwabaye olusika.' **28** Kwaaci naku kwikala aana no andumbana ana ku kwana mutanu na yili, woyo no weli sebeli okwata nikufa yo kakwite omwana, mi woyo nomu koñelela munyima sebeli okwata ombelwa. **29** Cwale sebeli kutendahala ngeeso nikwa woyo no wiili, nikwa woyo no waatu okutwala mane nikwa woyo no mutanu ni twiili. **30** Munyima yoo onje, omukati ni yonyene sebeli ofa. **31** Cwalehe, ba nako no kwinguka nwafu, omukati woyo kame sa tende waanyine kwawo noku kwana mutanu ni twiili kakuli onje kame ana kumu kwatanga." **32** Jesu sebeli waatambula nji, "Kame mu fosa, kakuli kamu limukile amanoło, simba amaata a Nyambe. **33** Cwale Nyambe aba saingule aafu, kakwisa woyo so kwata, simba oku kwalika, kono kame sa tende kanyi amageloi naku wilu. **34** Mi kweyi no kwinguka nwaafu, kamwa sikubala esi anaku myambela Nyambe nji, **35** 'Time, Nyambe wa Abulahaha, Nyambe wa Isaka, Nyambe wa Jakobo?' Kasa Nyambe waa no kufa, kono wawo no kuyoya." **36** Mi enyangela aba ina kuyupu ngeeso, sebeli akomokisia ku tuto yaye. **37** Cwale Afalisi aba ana kuyupu nji Jesu kame ana ondokisa Asaduki, sebeli akuwana onje. **38** Cwale omunjili kwa

22 Jesu kame sebeli otwalelela okwamba kwa kulu no mulawo naakulu no macaba mu tinguli nji, **23** "Omubuso na kuwilu kame uku fekile kanyi eso sina kutendahala abo ombumu aba ana kutendele mwanaye no mulume omukiti no makwala. **24** Sebeli otuma abika aye nji aka isana awo ana kwisanenwa ku mukiti no makwala, kono sebeli akana okwiyyako. **25** Kame kabana tumako anjili abika nji, 'Mukaambele ana kwisanwa nji, "Nakulukisiwa omulalelo. Mi amapulu ange ni tingombe etinjili no kusuwa nati ibaiwa, mi einu yonje nai lukisiwa mwiye ku mukiti no makwala." **26** Kono kasitwalako etingana sebeli akutele ku misebezi yoo, omunjili ku matema aye omunjili ku miulo yaye. **27** Mianjili sebeli alema abika aye okwa yandisa ni kwaibaa. **28** Ombumu sebeli otina mane ni ku tuma etimpi taye no masole nji aka yundise aanu no kwiiba nu ka ciña omuleneñi woo. **29** Cwale sebeli wamba kwabika aye nji, 'Omukiti no makwala nau lukisiwa kono aanu nina isana kawaafanene. **30** Cwale mute ba mangana ndila mi mwambele omunu yonje sa muwane aiye ku mukiti no makwala.' **31** Abika awo sebeli ata mu tindila, mi sebeli aungeka aanu onje awo ana kuwana, ano kwiiba naa no kuwaba mi endoo no mukiti sebeli iiyala no angenda. **32** "Kono cwale ombumu aba anaingena okamona ana memiwa ku mukiti, sebeli olemuha omulume nokwa ku manga olwambi no mukiti no makwala. **33** Mi sebeli wamba kwa yonyene nji, 'Mulikan! ngaibi ona ingene muno me oulwile olwambi no mukiti?' Kono omulume kakwisa eyi ana kwamba. **34** Cwale ombumu sebeli wamba kwa beleki aye nji, 'Mumu nunge ku makondo ni ku makaa, mumu kondele ku uwu na ku ndee, oko sakwikale okulila ni ku kweca amaeo.'" **35** Jesu sebeli omanenena okwamba nji, "Aa no kupula naisaniwa, kono aa naketiwa na cana." **36** Cwale afaisi sebeli ata oka kuwana

onyene omwiiyeti no mulawo sebeli omweteka omunu bano banji nji 'Sitenu,' kakuli Sitenu ni niku mwibanguta nji, **36** "Mwiyeti, kandi etaelo mumweya feela, woyo oli ku wilu. **10** Mi mulese inene mu milawo, ibine?" **37** Jesu sebeli wamba okupumena oku miisana nji 'Omwendisi,' kakuli kwa onyene nji, "Osinge Ombumu Nyambe kame mukwite omwendisi wenu mumweya wowe ni mucima wowe wonje, ni mooyo wowe feela, yonyene Kilesite. **11** Woyo no kuneneba wonje mane ni muku yupisia kowe konje." **38** onene mwaanyi, yosotende omubika wenu. Eyi etaelo inene neyi no weli. **39** Ou no wilili nou, **12** Awo onje aku nuneka kame sa kokobeziwe owo ukufekile kanyi wonyene mi kame wamba mi awo aku kokobeza kame sa nunekiwe. **13** nji, 'Osinge omwabowe kanyi omo uku singela "Kono oumai ni wenu aiyeti no mulawo na wenye.' **40** Ku titaelo eto timbili, oku beekilwe Falisi, anyi asikukuba! Kame mu yatilela aanu emilawo ya Mushe yonje ni tituto tonje no omubuso naku wilu. Anyi ka mwingene, mi anuhi a Nyambe." **41** Afalisi aba ano kuwana, kamu pumenene awo asinga okwingenamo. **14** Jesu sebeli waa ibanguta nji, **42** "Anyi ikene Oumai ni wenu Aiyeti no mulawo na Falisi, anyi munahana kweyi ya Kilesite? Wa lusika lwa asikukuba! Kame moonga etimbewa ni kwaitela anyine? Sebeli amba kwa yonyene nji, "Kame ali etindoo too. Cwale kame mulapela etitapelo wa lusika lwa Dabida." **43** Jesu sebeli wamba kwa no kuleba oku wabelisa aanu. Cwaleabo ekoto onyene nji, "Cwale iikene Dabida aba amwisana yenu mbaitende eyi no kuneneba ni kubitelela nji Mbamu? Dabida kame ana kwambanga ni akwenu. **15** "Oumai ni wenu, Aiyeti no mulawo mebo aba ana kwamba nji, **44** "Ombumu Nyambe na Falisi, anyi asikukuba! Kame mweenda memu kame anamba kwa Mbamu wange nji oikale mana elitunga ni komboka amawate, nji mu ku lyoko lyange no silyo, okutwala aba sa ni kabekele eila yowe kunji no makondo owe." **45** Nji Dabida kame aisana Kilesite nji Mbamu, cwale ngasibine satendele nji Kilesite wa lusika lwa Dabida?" **46** Kakwisa simba mumweya woyo ona kutwesa oku mutambula, simba okutunda ba liywaa elyo kakwisa woyo ona kwikala ni undume noku mwibanguta.

23 Cwale Jesu sebeli wamba kwaanu no kupula ni kwa iyetwa aye nji, **2** "Aiyeti no mulawo na Falisi kame ali mu situlo sa Mushe. **3** Cwalehe mu tende ni kumamela eyi amiyyeta, kono mulese okutenda kanyi omwatendela onyene, kakuli katende eyi aiyyeta. **4** Kame abeeka emishimbo no kulema ba mafuti no anu eyo no kubambaba okwishimba. Kono onyene katende esinjili okwaatusa okushimba emitayo eyo. **5** Kame atenda eyoo yonje nji imoniwe kwaanu. Mi kame atenda eikwama no mañolo inyonyo ni kwinunga mu lubala ni ba maoko ni kwitenda inene. Mi kame atenda amashamba no kuleba ku mikanjo yoo eyi akumanganga aba alapela nji amoniwe kwaanu. **6** Kame asinga eibaka no kukutekeha ba mikiti ni ipula eyi ili ku lubala mu tindoo no milapelo. **7** Kame asinga oku keetiwa mu likute mu misika ni ku isaniwa kwaanu nji 'Mwiyeti.' **8** Kono anyi mule kupumena oku miisana nji 'Mwiyeti,' kakuli omwiyeti wenu ni mumweya feela, mi moonje kame muli aiyyeta. **9** Mi mulese kwisana

akwenu. **15** "Oumai ni wenu, Aiyeti no mulawo na Falisi, anyi asikukuba! Kame mweenda memu mana elitunga ni komboka amawate, nji mu wane omunu mumweya mi aba mu muwana, kame mu mufutula okutenda omwana lihele twilli kanyi anyi. (**Geenna g1067**) **16** Oumai ni wenu anyi aendisi no kufa miyo, anyi mwamba nji, "Omunu aba aeta ni ndoo ya Nyambe kakwisa etuso, kono aba aeta ni gauda no ndoo ya Nyambe, na nungiwa mu kweeta kwaye." **17** Anyi aelo no ibofu, esinene ni sibine? egauda nji endoo ya Nyambe eyo ina kenisa egauda? **18** Mi kame mwamba nji, "Omunu aba aeta ni aletale kakwisa etuso, kono aba aeta ni mpo eyi ili ba aletale kame anungilwe mu kweeta kwaye." **19** Anyi alume no ibofu! cwale esinene ni sibine, empo nji ni aletale, eyo itenda empo okukena? **20** Cwale omunu yonje aba aeta ni aletale, kame aeta mu yonyene neyo ili ba aletale yonje, **21** mi woyo yonje oeta ni ndoo ya Nyambe, kame aeta kame ni Nyambe woyo oyoyamo. **22** Mi woyo oeta ni liwilu, kame aeta ni lubona lwa Nyambe, ni kwa woyo oikalilebo. **23** "Oumai ni wenu aiyeti no mulawo na Falisi, anyi asikukuba! Kame muba simweya kweyi itenda likumi eimena eyi itendisa eilya okumamata mi ka mu kwite taba ni inene namu mulawo, okuluka, amakeke ni usepahali. Eyi yokame mufanena okutenda nambulwa ketululo kwaaw kwenu. **24** Anyi aendisi no kufa miyo, kame mutundisa otumbulumbulu mu ino yenu, kono kame mumina Ekamele. **25** "Oumai ni wemu aiyeti no mulawo na Falisi, anyi asikukuba! Kame tuyowisa ekomoki ni siwana bandee,

mi mukaci kame kwiyalile einu munawana sebeli waatambula nji, "Mumone eyi yonje, mu umbuyi ni ulyangelino. **26** Wene Omufalisi mwimwine? Niti luli, kame ni myambela nji, no sibofu, oyowise ekomoki ni siwana mukaci "Ka kwisa eliwee simba limweya elyo sali siyale oweli, cwale ni bandee mbakukene ngeeso! **27** bano, eli lilemine ba liwee elinjili, elyo sa liulwe "Oumai ni wenu aiyeti no mulawo na Falisi, anyi asikukuba! Kame mu fekile kanyi amabita noku basiwa elikena, amonahala okutenda ano kuwaba bandee, kono mukaci kame aiyalile eifuba no aanu no kufa neyi no kwiiba yonje. **28** Naanyi kame muli ngeso, bandee kame mu monahala okuluka kwaanu, kono mukaci kenu kame mwiyalile omwiipo ni ibi. **29** "Oumai ni wenu aiyeti no mulawo na Falisi, anyi asikukuba! Kame mu yaka amabita no anuhi a Nyambe, mi kame mu kabisa awo asikuluka, **30** mi kame mwamba nji, 'Kambe natu kuyoya mu maywaa no anjekulyetu, kambe katwa siku kuwana noo mu kwiita ounyinga no anuhi a Nyambe. **31** Mukwamba eyi kame mukupaka mwenyene nji kame muli asilusika lwavo ana kwiibaa anuhi a Nyambe. **32** Cwale mutwalele okumanenena eyo anaku tateka anjekulyenu. **33** Anyi etinyoka, aana no imili, ngasibine samu picuke ekatulo no lyangalilo? (**Geenna g1067**) **34** Cwalehe kame nimi tumena anuhi wa Nyambe, ku matunga onje mu litina lyange. **35** Mi nawo no kushangama, na iyeti no mulawo, anjili cwale anu no kupula kame sa sitatale, mi kame sa mwaibae ni kwa ngongotela, anjili mba kame sa betekane, mane nuukutimba. **36** Mi mwa fulu mu tindoo no milapelo ni kwacita kame sayembulule anu no kupula. **37** Cwale abo ounyinga wao ano kuluka onje mbau kakuli ouyi kame sau ekezehe onene, elilato no saelelwae ba mitwi yenu, okutunda ba unyinga wa woyo osikuluka Abele okutwala ku unyinga wa Zakaliya mwanaye Balakiya, woyo muna kame sa lyambiwe mu litunga **38** Niti luli kame ni myambela nji, anyi aanu Lyonje, cwale nji litende oupaki ku macaba muyoya muno mu nako mbamu wana ekoto onje, ba sakwiye amamaneneno. **39** Cwale kame ni myambela nji, "Ka mutamba omunuhi wa Nyambe na kwamba eyi nji, 'Esinu omuleneñi onaibaa anuhi a Nyambe, nikwibaa no kwiiba eso sisilafaza endoo ya Nyambe ni ni mawee awo ana tumiwa kwa wene! Tunjinga kusilokiwa. Mbamu mono ouyi oimanine mu ni lakazanga okuwaneka anowe bamweya kanyi sibaka no kukena." (Osi ku bala alemuhe). **40** oñuku no seke aba awanekanga anaye munji Cwale awo ali mu Judeya acilele ku malundu. no maando, kono kawa sisinga! **41** Komone, **42** Mi woyo oli ba situwa no ndoo, alese ku endoo yowe nai siyala kwa wene kanyi matota. shotokela mu ndoo akashimba esinu. **43** Mi **44** Cwale kame ni myambela nji, "Ku oka shimba olwambi. **45** Oumayi ni waawo lumbekwe wovo oiva mu litina lva Mbamu." akati sawaniwe akushimbile nawo sawaniwe lilundu no itondo no Olibe, aiyetwa aye sebeli aiya kwa yonyene kumukunda, ni kwamba nji, "Otwambele eyo abo saika monahalele, nesi sasi tusimwete okwiya kowe ni kubwa kwa litunga." (**aión g165**) **46** Cwale Jesu sebeli waatambula nji, "Mu mamele nji omunu alese okumiyembulula 5 kakuli aanu no kupula kame saiye mu litina lyange ni kwamba nji, 'Mene time Kilesite,' mi kame sayembulule anu kupula. **47** Mi kame sa mu upe etindwaa ni mabulwati no tindwaa, kono mu mone nji mulese kucila, kakuli einu eyo kame ifanene okwiya, kono abo amamaneneno kasi tendahala kale. **48** Esicaba kame sasi lwise esicaba sinjili, omubuso olwise omubuso munjili, mi olukupwe kame sa luikaleko ni tizikinyeho kwiiba anuhi a Nyambe. **49** Cwale mutwalele mu ibaka no kupula. **50** Kono eyo yonje kame okumanenena eyo anaku tateka anjekulyenu. **51** Mi eliywi eli no kuwaba kwibaa mukaci no ndoo ya Nyambe ni aletale. **52** eli no mubuso kame sa lyambiwe mu litunga **53** Anyi etinyoka, aana no imili, ngasibine samu "Cwale kame saminunge oku mitwala oka picuke ekatulo no lyangalilo? (**Geenna g1067**) **54** yandisiwa ni kumiibaa. Mi kame samu timbiwe Cwalehe kame nimi tumena anuhi wa Nyambe, ku matunga onje mu litina lyange. **55** Mi nawo no kushangama, na iyeti no mulawo, anjili cwale anu no kupula kame sa sitatale, mi kame sa mwaibae ni kwa ngongotela, anjili mba kame sa betekane, mane nuukutimba. **56** Mi mwa fulu mu tindoo no milapelo ni kwacita cwale anuhi no mapwa no kupula mba iyi, mi okutunda mu tolopo injili nikuta kwiinjili. **57** Cwale abo ounyinga wao ano kuluka onje mbau kakuli ouyi kame sau ekezehe onene, elilato no saelelwae ba mitwi yenu, okutunda ba unyinga wa woyo osikuluka Abele okutwala ku unyinga wa Zakaliya mwanaye Balakiya, woyo muna kame sa lyambiwe mu litunga **58** Niti luli kame ni myambela nji, anyi aanu Lyonje, cwale nji litende oupaki ku macaba muyoya muno mu nako mbamu wana ekoto onje, ba sakwiye amamaneneno. **59** Cwale kame ni myambela nji, "Ka mutamba omunuhi wa Nyambe na kwamba eyi nji, 'Esinu omuleneñi onaibaa anuhi a Nyambe, nikwibaa no kwiiba eso sisilafaza endoo ya Nyambe ni ni mawee awo ana tumiwa kwa wene! Tunjinga kusilokiwa. Mbamu mono ouyi oimanine mu ni lakazanga okuwaneka anowe bamweya kanyi sibaka no kukena." (Osi ku bala alemuhe). **60** oñuku no seke aba awanekanga anaye munji Cwale awo ali mu Judeya acilele ku malundu. no maando, kono kawa sisinga! **61** Komone, **62** Mi woyo oli ba situwa no ndoo, alese ku endoo yowe nai siyala kwa wene kanyi matota. shotokela mu ndoo akashimba esinu. **63** Mi **64** Cwale kame ni myambela nji, "Ku oka shimba olwambi. **65** Oumayi ni waawo lumbekwe wovo oiva mu litina lva Mbamu." akati sawaniwe akushimbile nawo sawaniwe

24 Jesu sebeli otunda mu lilapa no ndoo
ya Nyambe nukutela kundina, ababo
aiyewta aye sebeli aiya kwa yonyene ni kumu
yulekela emiyako no tindoo ta Nyambe. 2 Kono

25

Mate11

no litunga ku lita bano, mi kame kakutamba oku kwalisa, konji eliywaa ana kwingena Nuwe ku tendahala ngeeso. **22** Mi cwale nji amaywaa mu Aleka. **39** Mi kasiku limuka esinjili konji awo ka kusufaziwa, kakwisa simba mumweya omunda aba ona kwiiya mukwayundisa. Mi woyo so yoyisiwa. Kono cwale mulibaka lyaawo mosa kwikalele yongeso aba saiye Omwana ana ketiwa, amaywaa awo mba kusufaziwa. **23** no munu. **40** Ba nako eyo kwa alumé ayili aa Cwale nji omunu kame amba kwa wene nji, saikale mu litema, omunjili mba shimbiba, ‘Omone, uno ya Kilesite!’ simba uya yokamel’ omunjili mba siyala. **41** Akati ayili asa silange mulese kupumena. **24** Kame namba eyi kakuli oubreeke, mumweya mba shimbiba, omunjili asi konga nji aonyene asi Kilesite na nuhi no mba siyala. **42** Cwale abo mutone, kakuli ka mapwa kame samonahale ni kumonisa eisupo tuyii eliywaa elyo saiye Ombumu wenu. **43** inene ni timakazo nji kutwesahala, alyanganise Kono mu limuke eyi, nji omunya ndoo kambe simba awo ana kuketiwa. **25** Kono mumamele! mba limuka enako no usiku aba saiye ombuyi, Kame nina myambele oweli. **26** “Cwale, simba kambe kame satone mi kambe kaleselela ombuyi naba sa myambele nji, ‘Mumone, kame ali mu okucuula endoo yaye. **44** Cwalehe naanyi muku mushitu, mulese kutako, simba aba saambe tukise, kakuli Omwana no munu kame saiye nji, ‘Mumone, kame ali mu misusu no ndoo, mu nako eyo mwa limukile. **45** “Anyine cwale mulese ku pumena, **27** kakuli kanyi olumonyi omubika no ku sephala, ni kushangama, aba lweesa okutunda mu upa nikuka esela mu woyo sa beeke Ombumu okwendisa abika aye, wiko, mwasa iyele ni Mwana no munu. **28** okwaba eyi no kulya mu nako eyi ilukeele? **46** Mba kumonahala ngeeso kanyi amanoñu aba Embuyoti niya woyo omubika sawane Ombumu aungana, aanu kame alimuka nji kame kuli yo tenda omusebezi owo aba saiye. **47** Niti esitupu. **29** “Ababo kusibwa feela eñalelwa no luli kame ni myambela nji kame samu beeke maywaa awo, eliywaa kame sa li ilole, okweti okwendisa kwego aluwile yonje. **48** Kono iikene kame sa ulwe eliseli mi etitungweti kame sa saitendahale nji woyo omubika ni wakwiiba tikwe ku wilu, amaata na ku liwilu kame sa mi kame ayambuta nji ombumu waye katamba nyanganye. **30** Cwale esisupo no Mwana no okwiya wangu, **49** mba tateke oku fula akwaye munu mbasi monahala mu wilu aanu onje noba abika, alye, awee na cakolwa. **50** Ombumu no litunga kame sa lile. Mi kame sa mone Omwana mubika woyo kame saiye mu liywaa elyo sa ulwe no munu yokeyile mu makumbi no liwilu mu oku mu tatelela, ni mu nako no kwa limuka. **51** maata ni mu kanya inene. **31** Cwale kame sa Mi kame sa mupatole eibindi, ni kumu beeka na tume amangeloi aye ni titolombita no mulumo asikukuba, oko sa kwikale okulila ni kukweca no kuneneba, mi kame sa ungeke aketwa aye mu maneku anee okutunda ku mamaneneno no litunga linjili okuta ku linjili. **32** “Mu kwiyete ku tuto okutunda ba sitondo no mukuyu, muwangu-wangu aba mumona nji emitai yaso aba yotoba mi kame ishoshela amamuna, mu limuke nji esilimwe kame sili beebi. **33** Mu ndila imweya, aba mu mona eyo yonje, mu limuke nji Omwana no munu sebeli oli beebi mi kame ali ba mwelo. **34** Niti luli kame ni myambela nji, lusika luno no balelo ka lu tamba okubwa, konji eyo naitendahala oweli. **35** Eliwilu ni litunga mbaibwe, kono amaywi ange ka tamba okubwa. **36** “Kono eyi no liywaa ni nako eyo, kakwisa woyo wi limukile, simba amangeloi naku wilu kayii, simba Omwana, konji Sitange. **37** Omo kuna kwikalela mu maywaa a Nuwe, kame sa kwikale ngeeso ni mu kwiiya kwa Mwana no munu. **38** Mu maywaa awo omunda kawasiyya kale, aanu kame ana ku lya, oku nwa, oku kwata,

25 Ba nako eyo omubuso naku wilu kame sokufeke kanyi eso sina kutendahala abo akatana noku kwana likumi aba ana ku shimbiba amaboni oo ni kuta oka waniketa omukwati. **2** Ana kukwana mutanu kwa onyene neli aelo, mi mutanu neli ano kushangama. **3** Cwale aelo no kukwana mutanu kasiku shimbela amaboni oo amaati no kupula, **4** kono ano kushangama kame ana ku shimbiba amaati mwishimbelo yoo, bamweya ni maboni oo. **5** Cwale kakuli omukwati kame ana ku liyeha bakwiya, sebeli akosa onje ni ku langana. **6** Kono bakaci no usiku omuhuwo sebeli o yupahala nji, ‘Komumone, omukwati uno! Ko mwiye mu mu wanikete!’ **7** Cwale akatana awo sebeli ainguka onje ni kutateka oku lukisa amaboni oo. **8** Cwale ano kweluba sebeli amba kwaa ano kushangama nji, “Mu tube ku maati enu, kakuli amaboni etu

kame atima.” **9** Kono ano kushangama sebeli aa no kukaniba, mba niku beeke okubusa eyi no tambula nji, “Ka ku twesahala! katamba ku tu kupula, wingene mu kuwabelwa kwa molyowel’ kwana aci naanyi. Mute kwa aulisi nji mu ka ku **24** Cwale ni woyo ona kubiwa esaka imweya no ulele eenu.” **10** Mi cwale akatana no kweluba mali, ni yonyene sebeli oiya ni kwamba nji, asita feelsa mukuula amaati, omukwati sebeli “Molyange, kame niku limukile nji wene uli okeela, mi awo ana kuku tukiseta sebeli aingena mulume noku bambaba, woyo ukutula omu naye mu mukiti no likwala, mi esaandi sebeli wasi kuna, mi kame uungeka omu kausi kwaa siyatiliwa. **11** Munyima nweyo, akatana anjili embuto. **25** Cwale kakuli kame nina kucila, sebeli sebeli aiya nonyene ni kwamba nji, ‘Mbumu, nita okatombola owina banji niku pumbeka Mbumu! otu yatulwele.’ **12** Kono omukwati esaka yowe no mali mu mumbu. Esinu sowe sino sebeli otambula nji, “Niti luli kame ni myambela sokame.” **26** Kono omolyaye sebeli omu tambula nji, kani mi yii.” **13** Cwale mwikale anyi me nji, ‘Wene omubika no kwiiba ni kububa! Kame mutona, kakuli kamu limuka eliywaa simba wamba nji kame olimukile nji kame ni kutula enako eyo saiye Omwana no munu. **14** Omubuso omo kanisi kuna, mi kame ni ungeka omo kanasi naku wilu kame okufekile kanyi eso sina kwa embuto. **27** Cwale kame onaku fanena nji kutendahala abo omulume aba ano kutukiseta obeeke amali ange mu Pang'a, mi aba ni nauku okuta mu mwendo waye, sebeli oisana abika kambe nomu sete amali ange niku beekelabo aye ni kwaambela nji ababalele ofumu waye. eñambekelo. **28** Cwale mu mu biangule esaka no **15** Sebeli oba omunjili amasaka no mali noku mali, mi mube kwa woyo okwite amasaka likumi kwana mutanu, omunjili sebeli omuba amasaka no mali. **29** Kwaawo akwite, mba beekelwa, ayili no mali, omunjili esaka no mali imweya, mi mba ikala neyi nokupula, kono kwaawo sebeli oba omunjili ni munjili oku faniketa aulwile mane kame sa byanguliwe neyo akwite. nomo atwesela. Cwale sebeli okutela. **16** Cwale **30** Kanyi kwa woyo omubika nambulwa tuso, woyo ona ku biwa amasaka mutanu no mali, mu mu kondele ku uwii, oko salila ni kukweca ababo sebeli oka belekisa ni ku wanenabo kame amaeo. **31** “Cwale omwana no munu aba saiye no kukwana mutanu. **17** Mi kame ni woyo ona mu kanya yaye, yoli ni Mangeloi aye onje, kame kubiwa amasaka ayili sebeli ota okabelekisa ni saikale ba lubona no kanya yaye. **32** Mba ku kuwanenabo kame amasaka ayili. **18** Kono woyo ungana ba lubala lwave amacaba onje, mi mba ona kubiwa esaka iweya no mali sebeli ota, nuka kete aanu anjili kwaa njili, kanyi omulisana aba tombola owina banji niku shweeka amali no ataba omukoko mu tupuli. **33** Mi kame sa beeke kupula omolya abika awo sebeli oiya, mi sebeli otpulii kweli no simoo. **34** Cwale molyoo kame waisana nji amone omo ana belekisete amali saambe kwaawo ali ku lyoko lyaye no silyo nji, aye. **20** Cwale woyo ona kutambula amasaka ‘Komwiye! anyi muna fuyolwa kwa Sitange! Mu mutanu no mali sebeli oiya kwa molyaye okulita yole omubuso ona ku lukisetwa anyi okutunda amasaka no mali kame noku kwana mutanu ku matatekelo no litunga. **35** Ni wenu kakuli ni kwamba nji, ‘Molyange kame ona kuniba kame nina ku yomba, mi sebeli muniba esi amasaka mutanu no mali, komone, kame nina no kulya, mi kame nina kufa elinyotwa, mi wanenebo kame masaka mutanu no mali beul.’ sebeli muniba esi no kunwa, kame nina kutenda **21** Omolyaye sebeli wamba kwa yonyene nji, ‘Nu ongenda, mi sebeli muni tambula, **36** kame tende wino, mi uli mubika no kuwaba ni ku nina kuulwa esikumango, mi sebeli muniba esi sephahala! Nu sephahala ku inu no kukaniba, mba no ukumanga, kame nina kutoma, mi sebeli niku beeke okubusa eyi no kupula. Wingene muni babalela, kame nina kwikala mu tolongo, mu kuwabelwa kwa molyowel’ **22** Mi ni woyo mi sebeli mwiiya mukunilekula. **37** Cwale ano ona kubiwa amasaka ayili no mali, sebeli oiya kuluka kame sa mu tambule nji, ‘Molyetu, ka kwa molyaye ni kwamba nji, ‘Molyange, kame mwaka tuna ku kumona wo yombie, mi sebeli ona kuniba amasaka ayili no mali, Omone! tu kuba esi no kulya, simba wofile elinyotwa ni kame nina wanenebo kame amasaka ayili no kukuba esi no kunwa? **38** Mi cwale ka mwaka mali.’ **23** Omolyaye sebeli wamba kwa yonyene aba tuna kuku mona o endile ongenda, mi sebeli nji, ‘Nu tende wino, wene omubika no kuwaba tuku tambula, simba oulwile esikumango, mi niku sephahala, nu twese oku sephahala mu inu sebeli tu kuba esi no kukufuka? **39** Mi cwale

ka mwaka tu naku ku mona me u tomine, “Iikene akandakandelwa aa maati? 9 Amaati awo simba ouli mu tolongo, mi sebeli twiyyi kwa kame ana lukele oku ulisiwa amali no kupula, wene mu kukupotela? 10 Mi molyowo mba nji abiwe kwaa ashebile.” 11 Kono Jesu sebeli atambula nji, ‘Niti luli kame ni myambela nji olemuha eyo ana kwambanga, ni kwamba kwa kwawo abange acana muna kutendela ngeeso, onyene nji, “Iikene esi muyandiseta omukati yamene muna kutenda ngeeso!” 12 Cwale kame woyo? Kame ana tende ekezo no kuwaba kwa saambe kwawo ali ku lyoko no simoo nji, ‘Anyi mene. 13 Ano kusheba mba mwikalala noo mu kutilwe kwa Nyambe, mutunde kwa mene, enako yonje, kono mene ka mu tambo okwikala mute mu mulilo no kwaabwa, ou u lukisetwe nange enako yonje. 14 Na itele amaati awo ba Diabulosi ni mangeloai aye! (aiōnios g166) 15 Sebeli wamba nji, “Iikene sa lutu lwange okulukisa okuteulwa kwange. 16 Ni tenda ngeesi kwaanyi kakuli kame ni naku Niti luli kame ni myambela nji, oko konje sa yomba, mi ka mwasiiku niba esi no kulya, kame likutaziwe eliywi eli no kuwaba mu litunga nina kufa elinyotwa mi kamwasikuniba esi Lyonje, kame sa kwambiwe nesi ana tende, no kunwa. 17 Kame nina kutenda ongenda, sitende eso sa pulukiwe naso.” 18 Cwale omunjili mi ka mwasiikuni tambula, kame nina kuulwa no aiyetwa no kukwana likumi na yiili woyo esikumango, mi ka mwasi kuni fuka, kame oisanwa nji Judasi isikalyota, sebeli ota kwa nina kukola, ni kwikala mu tolongo, mi ka pulisita akulu. 19 Sebeli wamba nji, “Iikene sa mwasi kwiiya mu kuni lekula. 20 Cwale nonyene muniteneka aba sani beteke Jesu kwaanyi?” kame samu tambule nji, ‘Molyetu, ka mwaka Sebeli amuteneka amali ana kukwana makumi tuna kuku mona woyombile, simba wofile aatu omuwayawaya no silibela. 21 Mi okutunda elinyotwa, simba wotendile ongenda, simba wo abo, Judasi sebeli osaela omukwa no kubeteka ulwile esikumango, simba wotomine, simba mu Jesu. 22 Ba liywa no matatekelo no mukiti tolongo, mi sebeli tu kwangwa oku kubabalela? ou no liñende nambulwa omumena, aiyetwa 23 Cwale kame saatambule nji, “Niti luli kame sebeli aiya kwa Jesu ni kwamba nji, “Kubine ni myambela nji aba muna kukwangwa oku usinga nji tukalukise nji ukalyeleko omukiti no babalela omunjili kwaa acana ngeeso, yamene paseka?” 24 Jesu sebeli wamba nji, “Mute mu muna kukwangwa oku babalela ngeeso.” 25 Mi awo kame saate mu koto no kwaabwa, kono awo no lukula kame saate mu mooyo no kwaabwa. nji, ‘Omwiyeti namba nji enako yange kame ili beebi, mbanilyele omukiti no paseka na aiyetwa ange ku ndoo yowe.” 26 Cwale aiyetwa aye sebeli atenda omo na kwaambelela Jesu oku lukisa omulalelo no mukiti no paseka. 27 Jesu kame ana kwikalanga ba tafule na iyetwa aye noku kwana likumi na yiili, 28 mi alemine okulya ngeeso, sebeli wamba nji, “Niti luli kame ni myambela nji, omunjili mwaanyi yosoni beteka.” 29 Mi sebeli aena onene luli mi sebeli atangisa oku mwibanguta, omunjili ni munjili nji, “Mwendi mene, Mbumu?” 30 Jesu sebeli otambula nji, “Woyo ona ingenyekelyoko bamweya ni mene mu siwana yosoni beteka. 31 Omwana no munu mbafu kanyi omo kuñolelwé mu mañolo, kono oumai ni woyo so beteka Omwana no munu! Esiwa ku munu woyo ni nji kambe ka siku leiwa!” 32 Judasi, woyo ona kumu beteka, sebeli otambula nji, “Mwendi mene, Mwiyeti?” Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, “Nwaamba.” 33 Cwale abo alemine okulya ngeeso, Jesu sebeli oshimba esinkwa, mi munyima no okutumela, sebeli osi patola, nikuba aiyetwa aye, sebeli wamba nji,

(aiōnios g166)

26 Cwale Jesu aba ana kumana okwamba eyi yonje, sebeli wamba kwa iyetwa aye nji, 2 “Kanyi omo mulimuukele nji, omukiti no paseka kwasiyala kale amaywaa ayili nji otendahale, mi cwale Omwana no munu mba beekiwa mu maoko no aanu okumu ngongotela.” 3 Cwale apulisita akulu na akulu sebeli akuwana mu ndoo no mupulisita no mukulu woyo elitina lyaye neli Kefasi. 4 Mi sebeli ata oka lelisana omo salemene Jesu muku shangama mane ni kumwibaa. 5 Kono sebeli amba nji, “Kuleswe oku tendahala mu nako no mukiti, mwendi esicaba mba sitende omufilili.” 6 Jesu kame ana kwikalanga ku Betani mu ndoo ya Simoni, ona kutomanga kunyima oweti no mbingwa. 7 Cwale omukati sebeli oiya kwa yonyene ni komoki no alabasita no maati no kutula, mi sebeli waitela ku mutwi wa Jesu abo yolemine okulya ku tafule. 8 Kono cwale aiyetwa aba ana kumona ngeso, sebeli atina ni kwamba nji,

"Mu shimbe mi mulye, "Olu ni lutu lwange." 27 ni kwaan wana alanganine, kakuli amiyo oo Cwale sebeli oshimba ekomoki nuuku tumela, kame ana kuyupahala okulema. 44 Cwale sebeli ni kwaaba ni kwamba nji, "Mu nwemo moonje," waasiya kame oka lapela aka no waatu, ni 28 "Kakuli ou ni unyinga wange no ulikani ona kwamba amaywi kanyi aa ana kwamba ba weli. itekele ano kupula, mulibaka no kulemeniwa 45 Cwale sebeli ouka kwa iyetwa aye kame, mi eibi. 29 Mi kame namba kwaanyi nji, ku tunda sebeli wamba kwa onyene nji, "Mu silanganine bano, kani tamba kunwa kwesi si bekilwe ku nuku katulusa? Komumone! enako ya keela sitondo no beine, mane kubitela kame ba liywaa kale eyo Omwana no munu kame abekiwa mu elyo sani nwe naanyi, konji esi tendile esi no makaa no asikutenda ouyi. 46 Ko mwimane ubya mu mubuso wa Sitange." 30 Cwale sebeli tute. Komumone, woyo osi kuni beteka wakeela aimba olusimo, nukutela ba lilundu no Olibe. 31 kale!" 47 Ababo yosi lemine okwamba ngeeso, Cwale Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, "Anyi Judasi omumweya kwawo noku kwana elikumi moonje mba munishotoka mulibaka lyange uno na yiili sebeli okeela naanu no kupula ashimbile usiku, kakuli na ku ñoliwa nji, 'Kame sani fule etisabule ni milamu. Kame ana kutumiwa kwaan omulisana, mi omulaka no mikoko kame so pulisita no akulu ni manduna no sicaba. 48 Cwale hasane.' 32 Kono aba sani inguke kwaafu, mba omubeteki na kwaaba esisupo, okwamba nji, niku tangete kulubala lwenu okuta ku Galileya." "Woyo sani tubete yokame, mu mununge!" 49 33 Pitolosi sebeli omu tambula nji, "Simba Muwangu sebeli osheeteta kwa Jesu ni kwamba nji onje kame saku shotoke mulibaka lyowe, nji, "Olumele Mwiyeti," mi sebeli omu tubeta. 50 "Mene, kani tamba oku kushotoka." 34 Jesu Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, "Mulikani, sebeli wamba kwa yonyene nji, "Niti luli kame otenda eso ona iyele mukutenda!" Cwale sebeli ni kwambela nji, ouno ousiku omukombwe aiya mukumulema ni kumununga. 51 Ababo owasilila kale, kame soni latule twaatu." 35 kwaawo ali kwa Jesu, omunjili sebeli oshomona Pitolosi sebeli wamba kwa yonyene nji, "Naaba omukwale waye ni kupatula elitwi no mubika sani fanene okufa ni wene, ka nitamba okuku no mupulisita no mukulu. 52 Cwale Jesu sebeli latula!" Mi na iyetwa aye anjili onje sebeli amba omwambela nji, "Ouse emukwale wowe mu ngeeso. 36 Cwale Jesu sebeli ota noo ku sibaka sipusu sawo, kakuli awo onje akutusisa emikwale siisanwa Geseman, mi sebeli wambela aiyetwa mbaafi ku mikwale. 53 Kame oyambuta nji aye nji, "Mwikale bano, mene abani sita kuya kani twese okwisana kwa sitange, mi mu nako oka lapela." 37 Mi sebeli oshimba Pitolosi naana imweya feela kame twesa okulita etimpi no ayili a Zebedeya Jowani ni Jokobo, mi sebeli mangeloi likumi ni ayili? 54 Kono ba kutenda otangisa okweena onene nu uku kalelwa. 38 ngeeso, Amañolo ngasibine sa iyatetetwe aa Cwale sebeli wamba kwa onyene nji, "Emebo amba nji, Naku fanene oku tendahala ngeeso?" yange sebeli ili beebei ni kufa mulibaka no 55 Ba nako eyo Jesu sebeli wamba kwaanu nji, likenyi. Mu siyale bano, mi mutone ni mene." "Na mwiiyi ni mikwale ni milamu muku nilema, 39 Mi sebeli ota ba lubala mbicana, sebeli okwela kanyi mbili sikebenga? Amaywaa onje nani banji ni kulapela nji, "Sitange, nji kame ku kwikalanga mu ndoo no milapelo okwiyeta, twesahala, kambe esinweno no mayando ni lufu mi ka mwa siku nilema. 56 Kono eyi yonje na ibitele aba no kuleba ni mene! Kono kulese itendahala nji eyi ina ñoliwa kwa nuhi a Nyambe kutendahala omo ni singela, ku tendiwe omo iiyatetetwe." Cwale aiyetwa onje sebeli amusiya usingela wene." 40 Cwale Jesu sebeli oiya kwa ni kumu shotoka. 57 Awo ana kulema Jesu iyetwa aye mi sebeli waa wana alanganine sebeli amutwala ku ndoo ya Kayafa, omukulu batulo, sebeli wamba kwa Pitolosi nji, "Kandi no apulisita, oko ana kuku wanena aiyeti no kamu twesa oku tona ni mene muhola imweya? mulawo naa kulu. 58 Kono Pitolosi kame ana ku 41 Mutone, mi mu lapele nji mulese kwingena mukoñanga munyima aba no kuleba, sebeli oka mu muliko. Emebo yonyene kame isinga, kono keela ku lilapa no mupulisita omukulu. Sebeli olutu kame lufokola." 42 Kame sebeli ota aka no oingenamo mi sebeli oikala na tateleli nji amone wili oka lapela nji, "Sitange, nji esinweno esi no etaba omo saibwele. 59 Cwale apulisita akulu mayando ni lufu kasi twesahala okutunda konji nasi kuta onje sebeli asaela oupaki no mapwa aba sani nwemo, ku tendahale esisi singwa kwa nji amwibae, 60 kono kasi kiuwana, simba naba wene." 43 Mi kame sebeli oiya kwa onyene ana kwiya apaki no mapwa no kupula. Ku

mamananeno sebeli kwiiyi ayiili **61** ni kwamba ku maoko ni ku mutwala, nuuka mubeeka mu nji, "Uyu mulume nakwamba nji, kame ni twesa maata a Pilato omubusisi no Maloma. **3** Cwale oku kwisa endoo ya Nyambe, ni kwiyaka kame Judasi omubeteki, aba ana kumona nji Jesu mu maywaa aatu." **62** Omupulisita omukulu na atulelwe olufu, sebeli okunyaza ni kuusa sebeli oimana ni kwambela Jesu nji, "Kukwite amali no silibela ana kukwana makumi aatu ekalabo otwesa oku tambula? Kwyeo alemine ano muwaya-wayaya kwa kulu no apulisita ni ooku kandimeka?" **63** Kono Jesu kame ana kwa kulu. **4** Sebeli wamba nji, "Kame nina koondoka. Cwale omupulisita omukulu sebeli tende ouyi aba nina beteke ounyinga nambulwa wamba kwa yonyene nji, "Kame weeta ni omubonda." Kono sebeli amba nji, "Iikene eyo Nyambe no kuyoya, otwambele nji ya wene kwaaci? Eyo ni taba yowe!" **5** Cwale Judasi sebeli Kilesite Mwanaye Nyambe." **64** Jesu sebeli oyumbela amali awo no muwaya-wayaya mu ndoo wamba kwa yonyene nji, "Nwamba. Kono kame ya Nyambe, mi sebeli okutela nuuka kunungelela ni myambela nji, oku tunda abano kame sa yonyene. **6** Kono akulu no apulisita sebeli mu mone Omwana no munu yoikale ku lyoko ashimba amali awo no muwaya-wayaya ni kwamba no silyo lya Nyambe no Maata, mi yokeile nji, "Ka ku fanene okwa beeka mu sitewelo no mu makumbi no liwilu!" **65** Cwale omukulu ndoo ya Nyambe, kakuli ni mali no unyinga." **7** no mupulisita sebeli otina onene ni kukaula Munyima no kwambola onje, amali awo sebeli eikumango yaye ni kwamba nji, "Na nyefula! akutusisa okuula elitema lya muumbi no tucoo, Iikene aba tusi saelela oupaki? Na mu yupu esibaka no matutaeti no angenda. **8** Mulibaka akashwau kaye! **66** Anyi ekatulo yenu niibine?" eli, elitema elyo kame liisanwi nji, "Elitema Sebeli atambula nji, "Kame afanena okufa." **67** no unyinga" okulita ni balelo lino. **9** Cwale Cwale sebeli amusibwela amate ba lubala niku kame kuna kwiyatetetwa eyo ina kwambiwa mufula efaindi, niku mufula olubaka **68** amba nji, kwa munuhi wa Nyambe Jelemiya, aba amba Kilesite! otu nuhe, Anyine woyo ona kufulu?" **69** nji, "Mi kame ana shimbii amali no silibela Ba nako imweya Pitolosi kame ana ikalanga ku ana kukwana makumi aatu, omuulo wamunu ndee no lilapa no kuta. Omubika no mukatana mumweya ona kusumiwa kwaana no Isliae, **10** sebeli oiya kwa yonyene ni kwamba nji, "Ni mi sebeli akutusisa amali awo okuula elitema no wene nau kwikalanga ni Jesu Omugalileya." **70** muumbi no tucoo, kanyi omo ana kuni laelela Kono yonyene sebeli okana ba lubala no aanu Mbamu." **11** Cwale Jesu sebeli oimana balubala onje ni kwamba nji, "Silimukile eso otalusa." **71** no mubusisi, mi omubusisi sebeli omwibanguta Cwale abana iya ku mwelo, omubika munjili nji, "Kana ya wene Ombumu no Majuda?" Jesu no muskatana sebeli omumona ni kwamba sebeli omutambula nji, "Nwamba." **12** Kono kwaawo ana kwikalangamo nji, "Ni woyo kame naba ana ku nungelelwa eyambo kwa kulu no ana kwikalanga ni Jesu no Nazaleta." **72** Mi apulisita naakulu, kasi ku tambula. **13** Cwale kame sebeli okana ni kweeta nji, "Mene kani Pilato sebeli wambela Jesu nji, "Kuyupile eyo mulimukile woyo mulume!" **73** Munyima no yonje aku nungelela?" **14** Kono kasi kutambula nako icana, awo ana kwimana omo sebeli aiya simba simweya kwyeo anaku munungelela ni kwambela Pitolosi nji, "Niti luli ni wene kame yonje, mi omubusisi sebeli okomoka onene. oli mumweya kwavo ana kwikalanga ni Jesu, **15** Cwale enako yonje ba mukiti no Paseka, kakuli omwambelo wowe kame uku limukisa omubusisi kame anaku lukulwelanga esicaba kanyi omugalileyal" **74** Cwale Pitolosi sebeli omunjili no mapantiti, woyo asinga aanu. **16** kweeta nji, "Nikukaule bakaci, kani mu limukile Mi cwale mu nako eyo, kame kuna kwikalanga omunu woyo!" Mi ababo omukombwe sebeli elipantiti no sikebenga ona ku limukiwa onene, okuwa. **75** Cwale ababo Pitolosi sebeli opuluka no litina lya Jesu Balabasi. **17** Cwale aanu aba ana eyo anaku mwambela Jesu nji, "Omukombwe kumana oukuwana, Pilato sebeli waabanguta owasikuwa kale mbunikana twaatu." Ababo nji, "Anyine mu singa nji nimi lukulwele, Jesu sebeli ota bandee nuuka lila onene.

27 Kusili amasikusiku akulu no apulisita onje na kulu no mulawo sebeli atenda omulelo woo omo saibaele Jesu. **2** Mi sebeli amu nunga **18** Nakwaibanguta ngeeso kakuli naku lemuha nji ni mulibaka no muna aba ana muliti kwa yonyene. **19** Cwale ababo Pilato yoli ba situlo no katulo, mukataye sebeli omutumena amaywi

nji, "O lese kutenda esinjili kwa woyo omulume waye kame ana ku beekabo eliñolo no mubonda nambulwa omubomda, kakuli balelo kame waye eli lyamba nji, "Uyu ni Jesu Ombumu no ni a yanda onene okulota mu libaka lyaye." Majuda." 38 Cwale sebeli angongotela ni isinyi 20 Kono akulu no apulisita naakulu nwaanu yiili ni yonye, esinjili ku lyoko lyaye no silyo ni sebeli asusuweza aanu nji akumbele okulukulula sinjili kweli no simoo. 39 Mi awo ana ku bitanga Balabasi, mi Jesu yonyene aibaiwe. 21 Omibusisi na ku munyefula ni kunyunga emitwi yoo, 40 ni kame sebeli waaihanguta nji, "Kwaa ayili, ubine kwamba nji, "Wene woyo utwesa oku shandola woyo mu singa nji ni i lukulwele?" Onyene endoo ya Nyambe ni kwiyaka kame mu maywaa sebeli atambula nji, "Balabasi!" 22 Pilato sebeli aatu! Okuyoyise wenyene nji yawene Omwana wamba kwa onyene nji, "Cwale ngasibine sani Nyambe Otuluke ba sifapano wiiye banji!" 41 Mi tende kwa Jesu woyo oisaniwa Kilesite?" Oonje noonayene apulisita akulu sebeli amuyandisa, sebeli amba nji, "A ngongoteliwe!" 23 Cwale ba mweya na iyeti no mulawo nakulu, aamba Pilato sebeli waibanguta nji, "Iikene? ubine nji, 42 "Kame ana kuyoyisanga akwaye, kono ouyi ana tende?" Kono onje sebeli akuwa onene katwese oukuyoyisa yonyene! Kame amba nji nji, "Angongoteliwe!" 24 Cwale Pilato aba ana ni Mbamu no Isilaele. Nji kame sa kutulule kumona nji katwese okutenda esinjili, kono ba sifapano mba tu pumene kwa yonyene! kame kutwesa okwiyya omufilifili, sebeli oku 43 Kame ana ku sepanga Nyambe, mulesele yowa ku maoko ni meyi balubala no aanu no Nyambe amu lamulele cwale nji Nyambe kame kupula, ni kwamba nji, "Mene sikwite omubonda asinga ngeeso, kakuli kame anamba nji, "Time mu unyinga wa woyo omulume! Muku monene Mwanaye Nyambe." 44 Mi ni isinyi yiili ina ku eyo ni taba yenul!" 25 Cwale esicaba sonje sebeli ngongoteliwa ni yonyene ba sifapano sebeli si tambula nji, "Ounyinga waye wikale beulu imunyefula ngeeso. 45 Oku tangisa mu nako no wetu na neetu!" 26 Cwale Pilato sebeli olukulula munji, ouwi sebeli ufuka elitunga lyonde mu Balabasi kwa onyene. Munyima no kushapa tihola taatu. 46 Mi aba ina kulkwana enako no 3 Jesu, sebeli omuba mu maoko no masole nji okoloko Jesu sebeli olila ni liywi no kuneneba amungongotele. 27 Cwale amasole no mubusisi ni kwamba nji, "Eloi, Eloi, lema sabakatani?" sebeli atwala Jesu mu lilapa no mubusisi, mi Ninji, "Nyambe wange, Nyambe wange iikene esitopa no masole sonje sebeli simutinguluka. ona ni leselele?" 47 Cwale anjili ana kwimana 28 Mi sebeli amutubula eikumango yaye ni omo aba ana kuyupa eyo, sebeli amba nji, "Uyu kumu fuka olwambi no mucaa. 29 cwale sebeli mulume kame aisana Eliya!" 48 Ababo omunjili amuttingela eñata no myunguya nikumu fuka kwa onyene sebeli oituka oka shimba esiponji yo ku mutwi waye. Sebeli amulemisa olutaka esi siyalile ebenega, sebeli osi beeka ku lutaka ku lyooko no silyo ni kukubama okumusheka ni kumu nwisa. 49 Kono anjili sebeli amba nji, okwamba nji, "Yoshoo uyoye, wene Ombumu no "Tumusiye, tumone nji Eliya mba iy i muku Majuda!" 30 Cwale sebeli amisibwela amate ni tuyoyisa!" 50 Cwale Jesu sebeli olila kame ni kushimba olutaka ni kumufula mu mutwi. 31 Mi liywii no kuneneba, mi sebeli obwelwa Emebo. 51 cwale aba ana kumana oku muyandisa, sebeli Ba nako eyeyo olwambi namu Ndoo ya Nyambe amutubula olwambi no mucaa ni kumufuka sebeli lu kauka bakaci, oku tangisa ku wilu konji eikumango yaye. Cwale sebeli amutwala oka banji. Mi sebeli kwiiya ezikinyeho, amawee mungongotela. 32 Amasole aba na taanga ngeso sebeli akaoka. 52 Cwale amabita sebeli ayatuluka ni Jesu sebeli akuwana ni mulume oisaniwa mi eitupu no aanu no kupula a Nyambe ana Simoni, omunu no muleneñi no Silene, mi sebeli kufa sebeli inguka. 53 Nakutunda mu mabita amukandimeka nji ashimbe esifapano sa Jesu. munyima ya Jesu okwinguka kwaafu, mi sebeli 33 Sebeli akeela ba sibaka siisaniwa Gologota, aingena mu muleneñi no kukena ni kumonahala "Okatalusa nji esibaka no katendele." 34 Sebeli kwaanu onje ano kupula. 54 Cwale omukulu atambeka Jesu ebeine ina ku wanekiwa ni nyoko no masole, nawo ana ku tatelela Jesu noo, aba nji anwe, kono aba na ku lupamo sebeli okana ana kumona ezikinyeho neeyi ina kutendahala okwiinwa. 35 Mi cwale aba ana kumana okumu sebeli acila onene ni kwamba nji, "Niti luli, ngongotela sebeli akutabela eikumango yaye woyo mulume neli Mwanaa Nyambe!" 55 Akati muku shebuluka. 36 Cwale sebeli alkala banji no kupula mwa na kwikala omo, aalikete, aali niku mu tatelela. 37 Cwale beulu no mutwi aba no kuleba, okame ana kukoña Jesu aba

ana kutunda ku Galileya, amu belekela. **56** Kwa mu sibaka ana ku langana. **7** Cwale mute onyene kame kuna kwikala omukati wisaniwa mu lelube, mi mu kambele aiyetwa aye nji, nji Maliya Magadalena, ni Malia inawaye Jakobo ‘Nyambe namwingula kwaafu, mi kame akatile ni Josefa, ni mukataye Zebadeya. **57** Cwale mu balubala lwenu okuta ku Galileya, okoko kwa nako no mangolwaa, sebeli kwiiya omulume samu ka mumone. Aa amaywi nineyele muku ona kufuma, na ku Alimateya, ona kwisanwa myambela.” **8** Cwale sebeli atunda muwangu ku nji Josefa, mini yonyene neli omwyetwa wa libita acilile ni kuwabelwa onene, sebeli aituka Jesu. **58** Sebeli ota kwa Pilato, nukakumbela nu kambela aiyetwa aye. **9** Cwale aba ana taanga olutu lwa Jesu, cwale Pilato sebeli olaela nji mukwambela aiyetwa aye, Jesu sebeli okuwana abiwe. **59** Cwale Josefa sebeli oshimba olutu, ni noo ni kwa keeta mi sebeli aiyia kwa yonyene, ni ku lupungela mu lwambi no kukena ni kuwaba, kumulema ku makondo ni kumulapela. **10** Cwale **60** Mi sebeli okabeeka esitupu mu libita lyaye Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Mulese eli no ubya, eli ana ku cakula mu liwee. Sebeli ku cila,” “Mute mukambele abaange nji ate obeeka eliwee no kuneneba ba mwelo no libita ku Galileya kwasa kani mone.” **11** Ababo akati mi sebeli okutela. **61** Maliya Magadalena ni akatile, atateleli anjiili sebeli ata mu muleneñi mukwayne Maliya kame na ikalanga aalikete okabihela apulisita akulu eyi ina tendahala ku mwelo no libita. **62** Elywaa lina kutatama yonje. **12** Cwale apulisita akulu nakulu sebeli elino Sabata, apulisita akulu na Falisi sebeli akuwana ni kulelisana. Sebeli aba amasole amali aka kuwanena kwa Pilato **63** sebeli amba nji, no kupula, **13** ni kwaambela nji, “Mwambe nji, “Mbamu, tu si puluka nji omoongi woyo yo aiyetwa aye kame aneyi ousiku, mi naiiti olutu si yoya, kame ana kwamba nji, ‘Munyima no lwave, aci metu langanine. **14** Nji omubusisi aba maywaa aatu, mba ni inguka kame.’ **64** Cwalehe sa yupe etaba eyo, mba tu mu kolwisa, ni kumi olaele nji elibita li tatelelwé onene, ku twala tundisa mu utata.” **15** Cwale sebeli ashimba ba liwaa no waatu, mwendi aiyetwa aye mba amali ni kutenda kanyi omo anaku laeleva. fanene okwiyya mu kwiita olutu lwave, ambele Mi etaba eyi nai kuhasana mukaci no Majuda esicaba nji, ‘Na inguka kwaafu.’ Abo okoonga no mi isambiwa ni balelo lino. **16** Cwale aiyetwa mamaneneno kame sa kutende oku no kwiiba ana kukwana likumi ni mu mweya sebeli ata okubita ba weli.” **65** Pilato sebeli wamba kwa ku Galileya, ku lilundu elyo ana kwasimweta onyene nji, “Mushimbe atateleli no masole, Jesu. **17** Cwale aba ana kumu mona, sebeli amu mute mu ka tatelele omo mu tweseta monje.” kubamena, kono anjili alimbululile. **18** Cwale **66** Sebeli ata na tateleli nu kabeka esisupo ba Jesu sebeli oiya kwa onyene ni kwaambela nji, liwee no ba libita nji cwale kakwisa omunu “Etukelo yonje namu wilu ni mu litunga kame ina biwe kwa mene. **19** Mute cwale mu katende aiyeti no macaba onje, mwa kolobeze mu litina lya Sitange, ni lya Mwana, neli no Mebo No Kukena. **20** Mi mwaiyete oku mamela einu yonje nina milaelele. Mi mupuluke nji, kame nili nenu mu nako yonje, okutwala ku mamaneneno no litunga.” (aiōn g165)

28 Munyima no liwaa no Sabata, elino matatekelo mu sunda amasikusiku aba lina kupa, Maliya Magadalena ni Maliya munjili, sebeli ata muku mona ku libita. **2** Ababo sebeli kwikala ezikinyeho inene luli, kakuli elingeloi no Mbamu na likutunda kuwilu ni kwiiya muku pikulusa eliwee ba libita, ni kwikala ba liwee. **3** Kame lina kumonahala kanyi olumonyi no mbula, ni ikumango yalyo no likena kanyi elitwaa. **4** Atateleli sebeli acila ni kukuña, mi sebeli amonahala kanyi omunu no kufa mulibaka no kumona elingeloi. **5** Elingeloi sebeli lyamba kwakati nji, “Mulese kucila,” “Kame ni limukile nji kame musaela Jesu onaku ngongotelwa ba sifapano. **6** Ka sako kuno, kakuli Nyambe na mwinguila kwaafu, kanyi omu ana kwambela Jesu. Ko mwiye mumone

Maleka

1 Aa amaywi no Kuwaba a Jesu Kilesite Omwana Nyambe. **2** Kanyi omo ku ñolelwé mu buka no omunuhi wa Nyambe Isaya nji, “Omone, ‘Kame ni tuma onumwana wange balubala no lubala lowe woyo so lukisa endila yowe,’ **3** Eliyi lya woyo okuweleza mu lihalupa, Mu lukise endila no Mbamu, mutende etindila no kooloka nji yonyene abitemo.” **4** Cwale Jowani omukolobezi sebeli omonahala mu lihalupa, yo lemíne okukutaza ekutazo no kubaka nji, “Mufutuke mi mu kolobeziwe cwale Nyambe mbami lemene ouyi wenu.” **5** Aanu no kupula ali mu tolopo no Judeya onje, naa ayakile mu muleneñi no Jelusalema onje, sebeli abanena kwa yonyene mukuteeteta, mi asimana okwamba etifoso too, sebeli akolobeziwa mu musindi wa Jodani kwa Jowani. **6** Jowani kame ano kufuka esikumango no woya no kamele, ni lukanda no situmba mu mbunda, mi kame ana kuyoya etimbimba ni uki mu mushitu. **7** Mi kame ana kwiyeta aanu nji, “Mu nyima yange, kame kwiiya omunjili uyu unibita ku maata, mi kanilukela okwinama ni kunungutula etikwele no tinjatangwa taye. **8** Mene, kame ni mikolobeza ni meyi, kono yonyene kame sami kolobeze ni Mebo No Kukena.” **9** Ba nako eyo, Jesu sebeli otunda mu Nazaleta omundi na mu tolopo no Galileya, mi sebeli okolobeziwa kwa Jowani mu musindi no Jodani. **10** Ababo Jesu aba ana kukatunda mu meyi, sebeli omona eliwilu liyatuluka, mi Emebo No Kukena ifeka kanyi elikwici sebeli ishulumukela kwa yonyene. **11** Mi sebeli ku yupahala eliywi litundelela ku wilu, elyamba nji, “Wene yo mwana nge osingwa, uyu ni katelelwa onene.” **12** Ababo, Emebo No Kukena sebeli imutwala mu lihalupa. **13** Jesu sebeli okaikala mu lihalupa amaywaa makumi anee, yo etekiwa kwa Satani. Mi kame ana kwikalanga ni ibatana, mi amangeloi na ku mu babalela. **14** Cwale munyima no kunungiwa kwa Jowani ni kubeeienda mu tolongo, Jesu sebeli oiya mu Galileya yo kutaza eliywi no kuwaba lya Nyambe. **15** Mi sebeli wamba nji, “Enako na ikwana, mi omubuso wa Nyambe kame uli beebei. Mubake, mi mu pumene ku liyi no kuwaba.” **16** Cwale Jesu aba na endanga ku munanga no lisa no Galileya, sebeli omona Simoni ni minaye Adiliyasi, ayamba otunyandi

too mu liwate kakuli neli anduyi. **17** Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Munikoñe, mi kame sa ni mitende asiku yamba aanu.” **18** Mi ababo sebeli asiya otunyandi too ni kumukoña. **19** Aba ana kusheteta kuusombicani, sebeli omona Jakobo mwanaa Zebedeya ni Jowani minaye, nonyene kame ana kwikala mu wato, alemine okoongolola otunyandi too. **20** Mi ababo sebeli waaisana mu wangú, mi sebeli asiya sitoo Zebedeya mu wato nawo ana kuteneka okwatusa ni kumukoña. **21** Mi sebeli ata mu Kapenauma, mi ababo ba liywaa no Pumulo, Jesu sebeli oingena mu Ndoo no milapelo no Majuda ni kwiyeta. **22** Aanu sebeli akomoka onene mulibaka no tuto yaye, kakuli kame ana kwiyeta kanyi omunu oli ni maata, kasa kanyi aiyeti no mulawo. **23** Ababo, aali mu Ndoo no milapelo omulume no mebo no kwakena, sebeli wiiya nikukuwa nji, **24** “Ikkene usaela kwaaci wene Jesu no Nazaleta? Ninji kame oneeyi mu kutumana? Ni ku limukile nji tiwe anyine, tiwe Woyo no Kukena omutumiwa wa Nyambe.” **25** Kono Jesu sebeli oikalimela nji, “Ondoka! Otunde mwa yonyene.” **26** Cwale emebo no kwakena sebeli imukwiseta banji mu koongola, mi sebeli itunda mwa yonyene yokuwa ni liyi no ku neneba. **27** Mi aanu onje sebeli akomoka, sebeli akwambisa mukaci koo nji, “Esi ni siikene? Eyi ni tuto no ubya? Kame akwite amaata no kulaela emebo no kwiiba, mi kame imu kuteka!” **28** Ababo elibubo lyaye sebeli lita kule, mu tolopo yonje no Galileya. **29** Cwale ababo Jesu aba natunda mu Ndoo no milapelo no Majuda, sebeli oingena mu ndoo ya Simoni ni Adiliyasi, yoli ni Jakobo ni Jowani. **30** Cwale onjemunwaa Simoni no mukati kame ana langananga, yotomine oweti no fibeleyi ingangamisa, ababo sebeli asimweta Jesu muwangú. **31** Cwale sebeli osheteteta kwa yonyene, niku mulema ku lyoko mi sebeli omwingula, sebeli obala kuweeti no fibeleyi ingangamisa, ababo sebeli asimweta Jesu muwangú. **32** Amangolwaa, eliywaa aba lina kwiika, sebeli ku litwa kwa yonyene asi kutoma, naa aingenwe Emebo no kwiiba. **33** Aanu mu muleneñi wonje sebeli aungana ba mwelo waye. **34** Mi cwale sebeli obalisa aanu no kupula awo ana kutomanga ameeti no mifutafuta, ni kucita Emebo no kwiiba no kupula, mi kasipumenena Emebo no kwiiba nji yaambe kakuli kame imulimukile. **35** Amalungasiku, eliywaa elyakalisipa kale, Jesu sebeli oinguka, ni

kuta ku sibaka no mbulwa aanu okuno kuleba anyine konji Nyambe yomboci!” **8** Jesu sebeli yomboci oka lapela. **36** Cwale Simoni naa ana olimuka mu wangu ni mebo yaye nji kame kwikalala naye mu ndoo sebeli ata mu ku musaela. akengeela ngeeso, mi sebeli waambela nji, **37** Asimana oku muwana, sebeli amwambela “Iikene mukengeela mu micima yenu? **9** Esi nji, “Aanu onje kame aku saela.” **38** Cwale no kotoba ni sibine, okwambela osi kutoma sebeli waatambula nji, “Twendeni kwibaka oluñañali nji, ‘Eibi yowe nwilemenwe,’ ni ku indina lili beebi ni mindi, ni ka kutazeko kame, mwambela nji, ‘Imana, oshimbe oulangano kakuli omusebezi nina iyele.’ **39** Mi sebeli ota wowe, mi wende?” **10** Cwalehe nji mu limuke ngeeso ni mu Galileya monje, yo kutaza mu nji, Omwana no Munu kame ali ni maata bano tindoo no milapelo no Majuda, ni kucita Emebo banji no ku lemena eibi, sebeli wambela osi no kwiiba. **40** Cwale omulume osi mbingwa kukukutela oluñañali nji, **11** “Kame nikwaambela sebeli wiiya kwa Jesu ni ku mukubarena ni nji oimana, oshimbe oulangano wowe, mi manwi okukumbela ni kumwambela nji, “Nji okutele ku mundi wowe.” **12** Cwale woyo sebeli aba usinga, kame utwesa okunibalisa.” **41** Jesu oimana, mi ababo niku shimba oulangano sebeli omufela amakeke, ni kolola elyoko lyaye waye nuukutela yo monwa kwaanu onje, mi okumulema, ni ku mwambela nji, “Ni singa, sebeli akomoka onje ni ku lumba Nyambe nji, mi okene.” **42** Cwale ababo embingwa sebeli “Asimbakwatanga, katu mono etaba no ngeesil” ibwa kwa yonyene, ni kukenisiwa. **43** Cwale **13** Cwale Jesu sebeli ota kame ku munanga Jesu sebeli omulemusa mukongota, ni kumuusa no lisa no Galileya, mi aanu no kupula onje muwangu, **44** ni ku mwambela nji, “Omone sebeli sisheteta okuungana kwa yonyene, mi nji olese okwambela omunu esinjili, kono sebeli waaiyeta. **14** Mi yoenda mu ndila, sebeli weende oka ku monahaze kwa mupulisita, obe omona Lebi omwana Alufeya, yo ikalile ba esitabelo sowe mukukenisiwa kowe esi silaelwe ofisi no mutelo, mi sebeli omwambela nji, kwa Mushe, kutendiwe oupaki kwaanu.” **45** “Onikoñe.” Lebi sebeli oimana, niku mukoña. **15** Kono omulume woyo aba kuta sebeli otangisa Mi Jesu yo ikalile ba tafule mu ndoo ya Lebi, okutalusa etaba eyo yolukuluhile, ni kwihasanya asikutelisa no kupula na sikutenda eibi sebeli konje, mumukwanongeso Jesu sebeli okwangwa aikala naye ba tafule na iyetwa aye, kakuli aanu okwingena mu tolopo injili aanu amumwine, no kupula kame ana ku mukoña. **16** Cwale aiyeti kono kame ana kwikalanga ku mukunda, mi no mulawo no afalisi aba ana kumona Jesu aanu no kupula kame ana kutundanga mu yo lya na sikutelisa na sikutenda eibi, sebeli mabaka onje, ni kwiiya kwa yonyene.

aibanguta aiyetwa aye nji, “Iikene Omolyenu aba alya ni kunwa naanu no ngeeso?” **17** Mi cwale Jesu aba na yupu eyo, sebeli waatambula nji, “Awo ayoya wino ka saele onganga, kono kame asaelwa kwaa tomine. Kani siyya nji ni isane awo alukile, kono asikutenda eibi.” **18** Cwale aiyetwa a Jowani na Falisi kame anooku yumenanga eilya, mi aanu sebeli aiya kwa Jesu niku mwibanguta nji, “Iikene aiyetwa a Jowani na Falisi aba aku yumenanga eilya, kono ikene aiyetwa owe abaka ku yumenanga eilya?” **19** Jesu sebeli waatambula nji, “Kana kame kutwesahala nji alikanu no mukwati aku yumene eilya, omukwati yo sili kwa onyene? Omukwati yosili kwa onyene, kakutwesahala nji aku yumene eilya. **20** Kono enako kame iiya, eyo omukwati aba sa tundisiwe kwa onyene, abohe, kame sa kuyumene eilya mu liywa elyo. **21** “Kakwisa omunu so beeka esimanahanyi no ubya ba sikumango no kukulubala, kakuli esimanahanyi no ubya mba sikaula esi no

2 Munyima no maywaa acana Jesu abana ukela ku Kapenauma, aanu sebeli ayupa nji kame ali mu ndoo. **2** Cwale aanu no kupula sebeli aunganamo, mane sebeli akwangwa oku kwanamo konji ni ba mwelo, mi yonyene yokutaza eliywii kwa onyene, **3** cwale alumee anee sebeli aiya kwa Jesu ashimbile omulume no ku kutela oluñañali. **4** Kono sebeli akwangwa okusheteta kwa Jesu mulibaka no aanu okupula, mi sebeli ashuula esituwa no ndoo abo ana kwikalala Jesu niku shulumukisetamo omuseme abo ana kulangana omulume osi kukukutela oluñañali. **5** Cwale Jesu aba ana kumona etumelo yoo, sebeli wamba kwa woyo osi kukutela oluñañali nji, “Mwana nge, eibi yowe na wilemenwe.” **6** Aiyeti anjili no mulawo ana kwikalala omo, sebeli anahana mu micima yoo nji, **7** “Uyu mulume, ngaibi aba aamba ngeesi? Kame anyefula! Woyo otwesa okulemena eibi

kukulubala, mane kwikezehe abono kukauka. **22** ana tende yonje, sebeli aiya kwa yonyene. **9** Mi Kame kakwisa omunu so itela ewaine no ubya cwale Jesu sebeli wambela aiyetwa aye nji amu mu singumbuli no kupangiwa ba itumba no lukisete owato, mulibakano aanu okupula, nji kukulubala, aba ku tendiwa ngeeso, ewaine no alese oku sinanisiwa. **10** Kakuli kame ana ku ubya kame ikaula esingumbuli sipangilwe ba balisa aanu no kupula, mi cwale awo onje ana situmba, mi ewaine kame isinyeha bamweya ni kutoma ameeti kame ana lwelanga kwa yonyene singumbuli sipangilwe ba situmba. Kono ewaine oku mulema. **11** Cwale aanu ana kwikalanga ni no ubya kame itelwa mu singumbuli sipangilwe mebo no kwakena aba ana kumumona, sebeli ba situmba no ubya.” **23** Eliywaa linjili eli no akwela mu makondo aye ni kukuwa nji, “Ya Pumulo, Jesu yo bita mu matema no uloto wene Omwana Nyambe!” **12** Cwale Jesu sebeli na iyetwa aye alemine okucola ni kububula waalaela nji alese okumu limukisa. **13** Cwale Jesu oubike. **24** Cwale Afalisi sebeli amba kwa Jesu sebeli ota ba lilundu nukaisana awo anakusina nji, “Komone, aiyetwa owe ikene aba atenda esi onje, mi sebeli aiya kwa yonyene, **14** mi sebeli no kwapumenenwa mu liywaa no Pumulo?” **25** oketa ano kukwana likumi na yiili, awo ana Jesu sebeli waatambula nji, “Ka musibala esi kutumbiwa elitina no atumiwa, nji aikala naye sinaku tendiwa kwa Dabida, enako ana ku ulwa ni kwatuma nji akakutaze aanu, **15** ni kwaaba esi no kulya, mi yoyombile, yonyene naa ana amaata no kucita emebo no kwiiba. **16** Aa ana kwikalala naye? **26** Omo ana kwingenena mu kukwana likumi na yiili ana kuketa, neli Simoni ndoo ya Nyambe, omupulisita omukulu yoli uyu ona bekiwa elitina lya Pitolosi, **17** anjili naa, Abiatale, mi nolya ku inkwa ina kubekelwa Jakobo ni minaye Jowani ana a Zebedeya, awo, Nyambe, eyi ina kulukela okuliwa kwa pulisita nakwabeka elitina lya Boanegesi, ninji aana feelsa, mane Dabida na kubako naa ana kweenda no mulumo no mbula. **18** Adiliyasi ni Filipi ni naye.” **27** Mi Jesu sebeli wekeza nji, “Eli no Batolome ni Mateu ni Tomasi ni Jakobo omwana Pumulo kame litendelwe aanu, kasa omunu Alufea, Tadeya ni Simoni no Mukanana, **19** ni okutendelwa eli no Pumulo, **28** Mihe, Omwana no Munu ni Mbamu neli no Pumulo.”

3 Cwale Jesu abana kuukela kame mu Ndoo no milapelo no Majuda, mi omo kame kuna kwikalanga omulume no kombola elyoko. **2** Aanu sebeli aaliketa Jesu okumona nji, kana mba mubalisa mu liywaa no Pumulo, nji awane omo no kumunungelela eyambo. **3** Jesu sebeli wambela omulume no lyoko no kombola nji, “wiiye kuno ku lubala.” **4** Cwale sebeli waaibanguta nji, “Esi sipumenenwa mu liywaa no Pumulo, okutenda wino nji okutenda ouyi? Oku yoyisa omunu nji oku mwibaa?” Kono sebeli aondoka feela. **5** Cwale sebeli waaliketa onje ni miyo yo timine ni kufilikana onene, mulibaka no micima yoo no kongola, sebeli wamba ku mulume nji, “Oolole elyoko lyowe.” Sebeli olyolola, ababo elyoko lyaye sebeli libala. **6** Ababo Afalisi sebeli atunda mu ndoo no milapelo no Majuda okalelisana nasi Heloda omo sa ibaele Jesu. **7** Cwale Jesu na iyetwa aye sebeli ata ku lisa no Galileya. Mi aanu no kupula sebeli amukoña okutunda mu Galileya, mu Judeya, **8** mu Jelusalema, ku Idumeya ni mu naha na mulinjaliya no Jodani, ni mu naha ikubapile ni Tile ni Sidoni, aba ana kuyupa eyi

Jesu sebeli oukela ku ndoo, mi aanu no kupula sebeli aiya kame, mane Jesu na iyetwa sebeli akwangwa okulya. **21** Mi abaaye Jesu aba ana kuyupa nji mwaali, sebeli aiya nji amushimbe, kakuli aanu nakwamba nji, “Kame apulumuka.” **22** Cwale aiyeti no mulawo aa na kutunda mu Jelusalema, ni kwamba nji, “Kame akwite amaata no Beeluzebule mwa yonyene, mi naaba acita emebo no kwiiba ni mu maata no mukulu no mebo no kwiiba.” **23** Jesu sebeli waaisana, ni kwamba noo mu nguli nji, “Satani ngaibi sa twese okucita Satani? **24** Mi omubuso aba uku futukela ookulwisa, omubuso owo kame sa ukutabe bakaci mi kautamba okwimana. **25** Na asindoo imweya aba akulwisa, endoo eyo kaitamba kwimana. **26** Cwale nji Satani kame akulwisa, nuukutaba, ka twese okwimana, kono kame satende amamaneneno aye. **27** Cwale kakwisa woyo so ingena mu ndoo no ndume no koongola, nji ashimbe einu yaye, konji aba sa tangise okununga omulume woyo no ndume, mi cwale basatwese okumushimbela einu aye. **28** “Niti luli kame ni myambela nji eibi yonje no aanu mba ilemeniwa, bamweya ni tinyefulo too. **29** Kono omunu yonje so nyefula Emebo No Kukena, ka tamba oku lemenwa, kono kame

ali ni mubonda no sibi no kwaabwa.” (**aīōn g165**, oku siuluka, nji awane okulemenwa.” **13** Cwale **aīōnios g166**) **30** Jesu na kwamba ngeeso, kakuli Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Ninji ka aanu kame ana kwambanga nji, “Kame ali ni mu yupisia enguli eyo? Ngaibi cwale sa mu mebo no kwakena.” **31** Inawaye Jesu na inaaye yupisise etinguli tonje? **14** Osikukuna, woyo sebeli akeela ni kwimana ba ndee, mi sebeli okuna Eliyiwi. **15** Embuto ina kwele mu ndila atuma omunu okamwisana mu Ndoo. **32** Aanu kame ikufekile kanyi aanu awo ayupa eliywi no kupula aikalile, amu beekile mukaci. Sebeli kono ababo Satani kame aiya ni kulitundisa aambela Jesu nji, “Inaowe na inoowe kame ali mwa onyene. **16** Aanu anjili kame akufekile ba ndee, kame aku saela.” **33** Kono Jesu sebeli kanyi embuto ina kwele ba mumbu no mawee, waatambula nji, “Inawange na inange anyine?” **17** mi kakwite emibisi, kono kame **34** Sebeli waliketa aanu ana kwikala naye mu kuwabelelwa, **18** Anjili aanu kame akufekile Ndoo amu beekile mukaci, mi sebeli wamba atundamena enako icana fela, mihe outata nji, “Ko mumone, ainawange na inange okame simba amayando aba yiyya mulibaka no Liywi, aa!” **35** Kakuli omunu yonje woyo otenda esi ababo kame akwa. **19** Kono etipilaelo no litunga sisingwa kwa Nyambe, yokame ominange, ni kanyi embuto ina kwele mu mikakani, okame mandange ni Inawange.” **20** Kono anjili aanu kame ipukutisa eliywi, mi

4 Jesu sebeli otangisa kame okwiyeta aanu ba likamba no lisa, mi kakuli aanu no kupula kame anaku ungana kwa yonyene, cwale sebeli oingena mu wato ni kuta mu lisa, mi aaru mu kupula koo, sebeli aikala ba likamba. **2** Cwale sebeli waaiyeta eno kupula mu tinguli, mi mu tuto yaye sebeli waaiyeta nji, **3** “Komuteetete! Omukuni na kuta okakuna, **4** mi yo lemire okukuna, embuto injili sebeli ikwela mu ndila, mi otuyunyi sebeli twiiya mu kwiilya. **5** Embuto injili na ikukwela mu mumbu noku kukutela ni mawee, omo kuulwile omumbu no kupula, sebeli imena muwangu kakuli ka yasi kwingena onene mu mumbu. **6** Kono eliywaa aba lishashumuka, eyi ina mene kame iletuka, mi kakuli kame yulwile emibisi, kame ikukuta. **7** Einjili embuto sebeli ikwela mu mikakani, emikakani aba ikula kame iipukelisa, mi embuto sebeli yuulwa okubeeka ouseke. **8** Embuto injili sebeli ikwela mu mumbu no kuwaba, mi sebeli ikubeeka eilya no kupula, naiku mena ni koongola, mi embuto imweya sebeli ibeeka amakumi aatu, einjili amakumi mutanu ni kamweya, einjili kame sebeli ibeeka omwaanda. **9** Ku mananeneno Jesu sebeli wamba nji, “Woyo okwite amatwi ayupe mi ayupisise.” **10** Ababo Jesu yoli yomboci, awo ana kwikala na iytwaya, sebeli amwibanguta etuso no tinguli. **11** Mi sebeli waambela nji, “Anyi na mubiwi oku limuka etikunetu no mubuso wa Nyambe, kono aa ali kundee kame abeekelwe einu yonje mu tinguli. **12** Nji cwale, Asikumona mbamono, kono katamba kuyupisisa, ni kuyupa ayupe, kono alese oku yupisisa, Mane kame afanene

mumbu, ni mbuto icana onene ku timbuto tonje nji kautamba ku ni yandisa!" 8 Kakuli Jesu na mu litunga, 32 cwale aba ikuniwa kame ikula kame ana kwamba kwa yonyene nji, "Wene ni ku tenda esimena sinene okubitelela yonje eyi Emebo no kwiiba, otunde kwa uyu omulume." ikuninwe mu litema ni kubeka emitai inene, 9 Cwale Jesu sebeli omwibanguta nji, "Elitina mane cwale otuyunyi na kuwilu kame tutwesa lyowe tiwe anyine?" Emebo sebeli itambula okuyaka eiyaleto mu mwinda waso. 33 Jesu na nji, "Elitina lyange, time MPI, kakuli kame tulii kwasimweta amaywi mu tinguli okukumanena ano kupula!" 10 Mi sebeli omukumbela onene mukuyupisisa koo. 34 Ka sikwaambela okuulwile nji, alese oku citela emebo eyo oku no kuleba enguli, kono ku mukumda nakwa mbelanga ni sibaka eso. 11 Cwalehe, kame kuna kwikalika aiyetwa aye eyambo yonje. 35 Mu liywaa elyo, omutapi munene no tingulube tinaku lyelanga mu nako no mangolwaa, Jesu sebeli waambela kunyonga no lilundu elyo. 12 Amadimona sebeli nji, "Tulutelenyi mu linjaliya no lisa." 36 Aba ana akumbela Jesu nji, "Otupumenene okwingena kumana okuusa aanu no kupula, aiyetwa sebeli mu tingulube tica, tuka ingenemo." 13 Ababo akulonga mu wato omo ana ikalanga Jesu, ni Jesu sebeli oipumenena, mi Emebo no kwakena mato anjili kwana kwikalanga. 37 Mi eliñungwa sebeli itunda, nukaingena mu tingulube. Ababo linene sebeli liinguka, mi amandinda sebeli aiya omutapi sebeli witukela ba liñope mi sebeli nikufula ba wato mane ni meyi sebeli atateka umatukela mu lisa, eli lifanena okutenda eikiti okwingena mu wato, mane owato sebeli osinga yiili mi sebeli tiktewa mu lisa ni kulwela. 14 okwiyalu ku meyi. 38 Kono Jesu yo langanine Alume no alisana sebeli acilako, mi sebeli ata yoli mutulo ku litusi no wato na kunyima ana mu ku simweta etaba eyo mu mundi oli beebei. kwikalika yosamine ba musamo, sebeli amwingula Mi aanu no kupula sebeli aiya mu kumona ni kwamba kwa yonyene nji, "Mwiyeti, kaukwite eyi ina ku tendahala. 15 Cwale sebeli aiya taba naaba tufaa?" 39 Cwale Jesu sebeli oinguka kwa Jesu, ni ku mona woyo onaku yandisiwa ni kukalimela emebo, ni kwambela elisa nji, ku MPI no madimona, yoikalile yo kufukile "Ondoka!" Mi ababo emebo sebeli yimana, mi mane yokuketile, sebeli acila. 16 Mi awo ana sebeli kwiya okondoka kunene. 40 Cwale Jesu kumona esisina kutendahala, sebeli ambela sebeli wambela aiyetwa aye nji, "likene aba mu akoo esi sina kutendiwa kwa woyo omunu no cila? Mu sikwangwa okupumena ni mu nako mandimona, niku tingulube. 17 Cwale sebeli ino?" 41 Aiyetwa aye sebeli acila onene, mi atangisa oku kumbela kwa Jesu nji atunde cwale sebeli akwambisa nji, "Uyu anyine, nji mu naha yoo. 18 Mi Jesu yoingena mu waato, mane emebo ni lisa imu kuteke?" omunu no kwingenwa ku mebo no kwiiba sebeli oiya muku kumbela nji aikale naye. 19 Kono Jesu sebeli okana niku mwambela nji, "Ute ku ndoo yowe ni kwa boowe, mi okaambele monje omo ana kutendele Ombumu, noomo ana kufele amakeke. 20 Cwale sebeli ota, ni kukatangisa okendisa eyambo yonje eyo ana mutendele Jesu mu (Dekapolis) okutalusa nji esibaka no mindi likumi mi aanu onje sebeli akomoka onene. 21 Jesu aba na kuukela kame mu linjaliya no lisa mu wato, aanu no kupula sebeli aungana kwa yonyene ku nyonga no lisa. 22 Cwale sebeli kwiya omunjili no akulu no sindoo no milapelo no Majuda, no litina lya Jailosi. Cwale aba anakumona feela Jesu, sebeli okwela ku makondo aye. 23 Sebeli omukumbela onene nji, "Omwanange no mukatana kame ali beebei nikufa. Wikiye, omubekee amaoko beulu, nji abale mi ayoye." 24 Cwale Jesu sebeli ota naye, mi aanu no kupula onene sebeli amukoña amu umbelele. 25 Ababo kame kuna kwikalika

5 Jesu na iyetwa aye sebeli akeela mulinjaliya no lisa mu sibaka no Magelaseni. 2 Ababo Jesu abana kutunda mu wato, sebeli okuwana ni mulume osi mebo no kwiiba, 3 uyu munu kame ana kwikalanga mu mabita, ka ku sikwikala omunu ona kutwesa okumununga simba ni mawenge. 4 Aka no kupula aba na kunungiwangwa amawenge ku makondo ni ku maoko, na kucolanga amawenge ni yoondo ku makondo aye, mi kakwisa ni munu ona kutwesa oku mubita ku maata. 5 Aka no kupula, ousiku ni munji kame ana kwikalanga mu libita ni ba malundu, yolemine okukuwa nukulemeka ku mawee. 6 Aba ana kumona Jesu yosili kule, sebeli witukela kwa yonyene, nikuka mukubamena, 7 mi sebeli okuwa ni liywi linene nji, "likene osaela kwa mene, Wene Jesu, Omwana Nyambe? Omwambakani ulibeulu? Kame ni ku kumbela weete kwa Nyambe

omukati ona kutoma oweeti no mweeya, ba ababo omwanuke sebeli oimana, mi sebeli myaka likumi ni yiili, **26** omukati kame anaku weenda, mi kame ana kwikala ni myaka likumi yanda onene mukubangiwa kwa nganga no ni yiili. Cwale ababo sebeli akomoka onene kupula, mi na kusinyehelwa onene eiluwo yaye luli. **43** Cwale Jesu sebeli walaela luli nji kuulwe yonje, kakwisa ni tuo ana ku mona simba omunu soyupa etaba eyo, sebeli wamba nji, icana, mane oweti waye na ukweekezha onene.

27 Cwale omukati woyo abana kuyupa eya Jesu, sebeli okukandimeka okwingena mwaanu no kupula, abana atumela Jesu munyima, mi sebeli omulema ba sikumango saye. **28** Abo sebeli okwambisa mu mucima waye nji, “Abasa nileme feele ku sikumango saye mbibala.”

29 Ababo omweeya waye sebeli wimana, mi kame ana kuyupa mu lutu lwave nji nabala ku weeti waye. **30** Cwale ababo Jesu sebeli oyupa mukaci kaye nji amaata naatundu mwa yonyene, sebeli okutemuna mukaci no aanu no kupula ni kwamba nji, “Anyine onaleme ku ikumango yange?” **31** Aiyetwa aye sebeli amutambula nji, “Kumwine nji aanu no kupula kame akuumbelele, ngasibine aba wibanguta nji, ‘Anyine ona kuleme?’” **32** Kono Jesu sebeli okusetuka nji amone woyo ona tende ngeeso nji anyine. **33** Omukati sebeli wiiya kwa Jesu yocilile ni kukuña, kakuli kame ana kulimuka esi sina kutendahala kwa yonyene, sebeli okukwiseta ku makondo aye, nikumwambela eniti yonje. **34**

Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, “Mwanange no mukati, etumelo yowe nai kuyoyisa. Ote ni kozo, mi obalelele luli ku weeti wowe.” **35** Jesu osamba eyo, sebeli kwiiya aanu ana kutunda ku ndoo ya Jailosi, okwiya muku mwambela nji, “Mwanowe nafu. Siikene eso okataleza Omwiyeti kame?” **36** Kono Jesu na kuulwa oku mamela amaywi awo, mi sebeli wambela Jailosi nji, “Olese kucila, kono opumene feela. **37** Mi Jesu sebeli okamisa aanu okumukoña, konji Pitolosi ni Jakobo, ni Jowani minaye Jakobo sebeli ata naye. **38** Jesu abana kakeela ku ndoo ya Jailosi, sebeli omona aanu aimanine amafe-eefe ni kulila onene. **39** Mi cwale abana ingena sebeli wamba kwa onyene nji, “likene aba mwimanine amafe-eefe ni kulila? Omwana kasifa kono kame alanganine feela. **40** Cwale aanu sebeli amusheka, kono sebeli watundiseta bande, sebeli oshimba sitaye ni nyinawaye nawo ana kwikalanga naye, ni kuta noo ku muzuzu oko kuna kulangana omwana. **41** Mukumu lema ku lyooko, sebeli wamba kwa yonyene nji, “Talita kumi” okatalusa nji, “Mwanuke munyonyo, kame namba kwa wene nji, inguka!” **42** Cwale

6 Jesu aba na tunda omo mu sibaka, sebeli ota ku mundi waye, mi aiyetwa aye sebeli amwenda mu nyima. **2** Cwale elino Pumulo, sebeli otangisa okwiyyeta aanu mu ndoo no milapelo no Majuda, mi ano kupula aba ana ku tuyupa sebeli akomoka ni kwamba nji, “Kubine ana itundisa eyi wuyu mulume? Kaku shangama oko anabiwi? Kubine ana wana amaata no kutenda etimakazo ni maoko aye? **3** Kasa yokame osikwaya omwana Maliya, omukulwaa Jakobo, Jose, Juda ni Simoni? Amandaye kasaa, tuli noo? Mi kame ana sitatala mu libaka lyaye. **4** Cwale Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Omunuhi wa Nyambe omu aulwa okukutekiwa mu naha yaye felea, kwasi lusika lwave na sindoo yaye.”

5 Omo kasiku twesa okutendamo omusebezi no koongola, konji okubalisa aanu acana ana kutoma, mukwabeeka amaoko aye beulu ni kwa balisa. **6** Mi kame anaku komoka okwa pumena koo. Cwale Jesu sebeli ota mu mindi ili beebei yoyeta aanu. **7** Cwale Jesu sebeli oisana ano kukwana likumi na yiili, mi kame ana kwatuma mu wiili, mu wiili. Mi nikwaaba amaata beulu no mebo no kwakena, **8** sebeli walaela nji, “Mulese okushimba esinu sonje, konji omulamu, mulese okushimba esinkwa, omukotana, simba amali mu tipokoto tenu. **9** Mukumange einjatangwa yenu, mi mulese okushimba esikumango sinjili no wiili.” **10** Cwale kame sebeli waambela nji, “Mu ndoo yonje omo samwingene, mwikalemo okutwala aba sa mukatundemo. **11** Cwale omo mu ndoo sakane oku mitambula ni kumiypa, mutundemo mututule amaluli ku makondo enu, otenda oupaki kwa onyene. **12** Cwale sebeli ata, mukwiyyeta aanu nji abake. **13** Cwale sebeli acita amadimona no kupula, mi sebeli awaa amaati kwavo asikutoma no kupula, mane sebeli abala. **14** Cwale Ombumu Heloda aba ana kuyupa ya Jesu, kakuli elitina lyaye naliku bubaana mi aanu sebeli aamba nji, “Jowani mukolobezi nainguka kwaafu, elibaka aba atenda etimakazo mwa yonyene.” **15** Anjili sebeli amba nji, “Yo kame Eliya,” Mi anjili nji omunuhi wa Nyambe, kanyi omunjili no anuhi a Nyambe

na kukale. **16** Kono Heloda aba ana kuyupa tute ku mukunda muka pumuleko mbicani oku ngeeso, sebeli wamba nji, "Yokame Jowani kuulwile aanu. Kakuli kame ku nakwikala aanu nina kupatula omutwi, nainguka kwaafu!" **17** no kupula aa na iyanga ni kuuka mane kame Kakuli Heloda yona kutuma aanu okalema ana kukwangwa ni nako no kulya." **32** Cwale Jowani, ni kumununga okumubeka mu tolongo sebeli ata mu wato okaikala omboci mu sibaka mulibkalya Helodiyasi omoywaa Filipi minaye, no kondoka. **33** Cwale aanu no kupula sebeli kakuli yonaku mukwata. **18** Jowani kame ana aamona akatile, ni kwalimuka nji anyine, mi kwambela Heloda nji, "Katukelo yowe okukwata sebeli aitukelako ni makondo okutunda mu omoywaa minowe!" **19** Kakuli Helodiyasi kame mileneñi yonje, mi aanu sebeli aka keelako oweli ana kutimba onene Jowani mi sebeli osinga Jesu na iyetwa aye asili munyima. **34** Cwale Jesu oku mwibaa, kono kame ana kukwangwa aba ana kutunda mu wato, sebeli omona aanu omusa mwiibaele. **20** Kakuli Heloda kame ana no kupula, mi sebeli wayupela amakeke, kakuli kucilanga Jowani, mukulimuka nji mulume kame ana kufeka kanyi omukoko nambulwa no kuluka, mi ni wakukena. Mi kame na ku mulisana. Mi sebeli otangisa okwaiyeta einu musilelezanga. Aba ana kuyupanga yo amba, no kupula. **35** Cwale eliywaa aba lina kwiika, kasi kuwabelelwanga mu mucima simba nji aiyetwa aye sebeli aiya kwa yonyene ni kwamba kame ana kumu teetetanga. **21** Ku mamaneneno nji, "Sino ni sibaka no kondoka, mi enako Helodiyasi sebeli otandala okuwana esibaka, yatakale. **36** Mwaa use, nji aka ku ulele eino Heloda abana kutenda omukiti no kuleiwa kulya mu matema ni mu mindi ili beebei." **37** kwaye, mi sesbeli oisanenako amanduna no kuta Jesu sebeli waatambula nji, "Mwaabe eino kulya yaye na kulu no masole na kulu namu Galileya. mwenyene, Onyene sebeli amwibanguta nji, **22** Cwale omwana Helodiyasi no mukatana abana "Tukaule einkwa no mali a atenda emianda yiili kukeela sebeli onenga onene niku wabelisa no muwayawaya nji twaabe alye?" **38** Cwale Heloda naa ana kwikal naye ba taful. Cwale Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, "Injinga Ombumu sebeli wambela omukatana munyonyo einkwa mukwite? Mute muka imone. Cwale nji, "Okumbele esi sosinge kwa mene sonje, mi aba anaku imona, sebeli amba nji, "Kame kuli mbanii kubi so." **23** Mane sebeli okununga oluci feela einkwa mutanu ni tindi timbili." **39** Cwale nji, "Esi so kumbele sonje, simba eseembia no sebeli olaela nji, "Aanu onje aikale mu ikwata, mibuso wange mbanii kubi. **24** Cwale omukatana ba moopu no musuhela." **40** Cwale aanu sebeli sebeli ota okaibanguta inawawe nji, "Ni kumbele aikala banji mu ikwata, esinjili esikwata no eikene?" Inawawe sebeli omutambula nji, aanu akwana omwaanda, anjili aanu ana ku "Okumbele omutwi wa Jowani omukolobezi." kwana makumi mutanu. **41** Jesu sebeli oshimba **25** Cwale ababo omukatana sebeli oukela kwa einkwa mutanu ni tindi timbili, ni kwaliketa Mbamu muwanguwangu ni kukumbela nji, kuwilu, mi sebeli okutumela ni kupatola einkwa "Kame nisinga nji abano, onibe omutwi wa okuba aiyetwa aye nji atabele aanu, mi kame ni Jowani omukolobezi mu siwana." **26** Cwale kutabela aanu etindi. **42** Cwale onje sebeli alya ombumu sebeli weena onene, kono mulibaka no ni kwikuta. **43** Cwale sebeli ashimba amatanda kweeta oluci kwaye na ngenda awo ana kwikal likumi na yiili, ana kwiyala oubulumusi no naye, sebeli okwangwa okumatuka amaywi inkwa, nou no tindi. **44** Mi awo ana kulya neli aye. **27** Ababo Ombumu sebeli otuma omunjili alume ana kukwana eikiti Mutanu. **45** Ababo no masole no atatelei, niku laela nji akalite Jesu sebeli wambela aiyetwa aye nji aingene omutwi wa Jowani mukolobezi. Woyo sebeli mu wato nji akutangete okuta mu linjaliya no ota nukapatula omutwi wa Jowani mukolobezi lisa, ku Betisaida, yonyene yo suusa aanu. **46** mu tolongo, **28** ni kulita omutwi mu siwana, Osimana felea okuusa aanu sebeli ota ba lilundu ni kuuba omukatana, mi omukatana yonyene oka lapela. **47** Cwale enako no mangolwaa aba sebeli ouba inawaye. **29** Cwale aiyetwa a Jowani ina kukwana, owato owendela ba kaci no lisa, aba ana kuyupa etaba eyo, sebeli aiiya muku mi Jesu yoli yomboci ba likamba. **48** Mi sebeli shimba esitupu saye oka siteula mu libita. **30** omona nji kame apuwa me aziyelehile, kakuli Atumiwa sebeli auka kwa Jesu, oka mwambela emebo kame ina kwalwisa onene. Mi mu nako yonje eyo ana kutenda neyi ana kwiyeta aanu. no malungasiku, Jesu sebeli oyia kwa onyene yo **31** Cwale sebeli wamba kwa onyene nji, "Mwiiye, enda ba meyi, mi sebeli osinga okwabitelela. **49**

Kono aba ana ku mumona yo enda ba meyi no ni inaowe' kame, 'Woyo soshwaula sitaye simba lisa, sebeli akuwa onene nji ni silumba. **50** Cwale inawaye, aibaiwe.' **11** Kono kame mwamba nji onje sebeli acila aba ana kumumona. Kono omunjili aba ambela sitaye simba inawaye nji, sebeli oleluba okwamba noo nji, "Mu koongote, "Etuso sa ni mi tuse ni Kolobani", okutalusa ya meene, mu lese kucila." **51** Cwale sebeli nji esitabelo sina biwi kwa Nyambe. **12** Cwale oku longa mu wato nonyene, mi emebo sebeli mu lese ku mu pumenena yo tenda esinjili kwa yondoka. Cwale aiyetwa aye sebeli akomoka sitaye simba kwa inawaye. **13** Mi kame mu mana onene. **52** Kakuli kasi ku yupisisa etaluso no eliywi ly a Nyambe mu sizo senu esi mongotite, kufepa aanu no kupula bokame abo emicima yoo mi kame mu tenda einjili no kupula no ngeeso." kame ina koongola. **53** Cwale aba ana kumana **14** Jesu sebeli oisana aanu no kupula kame ni okuluta elisa ni kuta ba likamba, mi sebeli kwaambela nji, "Munitetete anyi moonje, mi akeela mu naha iisaniwa Genesaleta mi sebeli tuyupisise. **15** Ku inu ili bandee eyi ingena afuweka ku likamba. **54** Mi abana kutunda mu ku munu, kakwisa esi sitwesa oku musilafaza, wato, ababo aanu sebeli amu limuka. **55** Cwale kono esi situnda kwa yonyene, sokame esi sebeli aitukela mu naha yonje ni kutangisa simu silafaza." [**16** Nji omunu kame ali ni okalita asikutoma onje oko ana kuyupa nji Jesu matwi no ku yupisa, ayupe.] **17** Mi cwale aba kwaali. **56** Mi konje Jesu oku ana ku bita, mu ana kusiya aanu okwingena mu ndoo, aiyetwa mindi icana ni mu mindi inene, simba mwibaka aye sebeli amwibanguta etaluso no nguli eyo. no matema, asi kutoma kame ana kubekiwa ba **18** Cwale Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, tipatelo, mi aanu kame ana kukumbela nji aa "Ninji naanyi kamu yupisisa? Kamu lemuha nji pumenene oku lema feela simba ku mungundo esinu sili bandee aba siingena ku munu kasimu no sikumango saye, mi aa amulema onje kame silafaza? **19** Kakuli ka siingene mu mucima abala.

7 Cwale Afalisi na iyeti no mulawo anjili ana kutunda mu Jelusalema, sebeli aiyani kuungana kwa Jesu. **2** Sebeli alemuha nji aiyetwa anjili a Jesu kame alya eilya ni maoko no kwakena, okutalusa amaoko nokwa yowisiwa. **3** Kakuli Afalisi, ni aanu onje no Majuda kaali, konji akuyowe oweli ku maoko, okumamelaa esizo no akulu, **4** mi cwale naba auka okutunda ku musika, kaali konji abasa kuyowe oweli. Kusili eizo injili no kupula eyi imamela, kanyieno kuyowisa etikomoki ni tucoo, ni injili no oukutusisa. **5** Cwale Afalisi na iyeti no mulawo sebeli aibanguta Jesu nji, "Ilikene aiyetwa owe aba kayoyo ni sizo no akulu, kame alya ni maoko nokwakena? **6** Jesu sebeli waatambula nji, "Anyi asikukuba, Isaya kame ana kunuuhawino eyenu kanyi omo ku ñolelwé, Aanu aa kame ani kuteka ni tunwa too, kono emicima yoo kame ili okuno kuleba ni mene. **7** Kame ani kubamena oku nambulwa tuso, okwiyeta koo ni kwa milawo no aanu. kanyi ni milawo yang!" **8** Kame munasiyi etaelo ya Nyambe, mi kame mukuteka esizo no aanu." **9** Cwale Jesu sebeli wamba kame kwa onyene nji, "Kame muli ni ndila noku shangama no kukana emilawo ya Nyambe, nji mongote esizo senu. **10** Kakuli Mushe kame ana kwamba nji, 'Okuteke sitowe

waye, kono kame siingena mu lipumo, mi kame situndela bandee." (Bokame abo ana kulaela nji eilya yonje niya kukena.) **20** Cwale Jesu sebeli wamba nji, "Esi situnda ku munu, so kame esi sisilafaza omunu. **21** Kakuli ni mu micima no aanu omo ku tunda emihupulo no kwiiba, outanya, oubuyi ni kwibaa. **22** Okubuka, etitakazo no inu simba amali, olunya, okoonga, okuyoya mu uhule, omuna, okooba oukukumusa ni weelo. **23** Einu yonje eyi no kwiiba kame itunda mukaci mi kame isinya omunu." **24** Cwale Jesu sebeli otunda mo nuukutela mu sibaka sili mukaci no muleneñi wa Tile ni Sidoni. Sebeli oingena mu ndoo, mi ka sikusinga nji alimukiwe, kono na ku kwangwa oukushweeka. **25** Kono ababo omukati ona kwikalala ni mwanaye no mukatana ona kwingenwa ku mebo no kwakena, abana kuyupa eyi, sebeli wiya mu kukwela ba makondo a Jesu. **26** Omukati neli Mugelike ona ku leyelwa mu Silofenisiya. Sebeli okumbela Jesu nji atundise emebo no madimona kwa mwanaye no mukatana. **27** Cwale Jesu sebeli wambela omukati nji, "Olesele oweli anukana alye eyi asinga yonje, kakufanene okushimba esilya no anukana ni kondela otumbwanana." **28** Kono omukati sebeli otambula nji, "Ee Mbumu, simba otumbwanana munji no tafule kame tuyanga oubulumusi ou ukwa kwanukana." **29** Cwale Jesu sebeli wambela omukati nji,

“Mukutambula kowe ote emebo no madimona ababo yonyene sebeli oingena mu wato na naitundu mwa mwanowe.” **30** Cwale omukati iyetwa aye ni kuta mu sikiliti no Dalumanuta. sebeli ota ku ndoo nukawana mwanaye yo **11** Afalisi sebeai aiya kwa Jesu niku tangisa langanine ba mumbeta, mi emebo no madimona okukanana naye, okumukumbela nji amonise naitundu mwa yonyene. **31** Cwale Jesu sebeli esisupo situnda ku wilu, oku mweteka. **12** otunda ku Tile ni kuta ku Sidoni okushetumuka Jesu sebeli otula emebo onene ni kwamba nji, ku lisa no Galileya ni kubita mu nahe no “Ikene aa aannu aba asaela esisupo? Niti luli Dakapolisi. **32** Mi aannu sebeli amulitela omulume kame ni myambela nji, kakwisa esisupo sasi no susu ni umumu ni kukumbela Jesu nji abeeke biwe ku lusika olu!” **13** Mi sebeli waasiya kame, amaoko aye beulu yaye. **33** Cwale Jesu sebeli ni kwingena mu wato ni kuta mu linjaliyu no omutwala ku nyonga, kule naanu, Jesu sebeli lisa. **14** Aiyetwa kame ana kupulama okushimba obeeka eminwe mu matwi no mulume. Cwale einkwa konji feela simweya ana kwikala naso sebeli osibula amate ni kulema omulume ba mu wato. **15** Jesu sebeli waaba emamela nji, lulimi. **34** Cwale Jesu sebeli waliketa ku wilu, “Mutokomele omumena no Afalisi nou wa ni kutula emebo ni kwamba kwa yonyene nji, Heloda.” **16** Cwale sebeli akwambota mukaci “Effata!” Okutalus nji, “Otikuke!” **35** Ababo koo ni kwamba nji, “Kakuli katu kwite einkwa.” amatwi no mulume sebeli atikuka, olulimi lwaye **17** Jesu sebeli olemuha eyi anakku kwambota sebeli lutangisa okwamba wino. **36** Cwale Jesu ni kwaambela nji, “Ikene aba mukwambisa sebeli olaela aannu nji alese okwambela omunu eyi no kuulwa esinkwa? Anyi nibano kamu yonje. Kono omo ana kwakaniseta, mwana ku mono ni kuyupa? Emicima yenu iso ngolile? ongoteteta okwamba etaba eyo. **37** Aannu kame **18** Kame muli ni miyo kono ka mumono? ana ku wabelelwa ni ku komoka onene. “Kame Kame muli ni matwi kono kamu yupu? Mi atenda einu wino sebeli aamba. Mane kame ka mupuluka? **19** Aba nina kupatola einkwa ayupisa aannu no kwayupa, ni kwambisa awo no mutanu baanu ana kukwana eitiki mutanu, kwatwesa okwamba.”

8 Mu maywaa awo kame aannu no kupula sebeli aungana, mi na kuulwa esi no kulya, cwale Jesu sebeli oisana aiyetwa aye ni kwaambela nji, **2** “Kame nifela amakeke aa aannu no kupula, kakuli kame ana ikala ni mene ba maywaa aatu mi kakwite esi no kulya. **3** Cwale nji nause ayombile ku mindi yoo, kame sa welele ba ndila kakuli anjili kame atunda oku no kuleba.” **4** Cwale aiyetwa aye sebeli amwibanguta nji, “Ngasibine omunu omo sa fepele aannu ni sinkwa muno nimu lihalauapa?” **5** Cwale Jesu sebeli waibanguta nji, “Kame mukwite einkwa ikwana bukai?” Sebeli atambula nji, “Mutanu ni yiili”. **6** Cwale Jesu sebeli olaela aannu no kupula nji aikale banji. Cwale sebeli oshimba einkwa mutanu ni yiili nuukutumela ni kwipatola ni kuba aiyetwa aye nji atabele aannu no kupula, mi sebeli atenda ngeeso. **7** Mi kame ana kwikala ni tusi tunyonyo no kucaniba, cwale sebeli otulapelela ni kulaelela nji ni tonyene otu mwaataabele to. **8** Cwale sebeli alya ni kwikuta ni kutola oubulumusi ou ona kusiyalako ni kwiyata amatanda ana kukwana mutanu na yiili. **9** Mi aannu kame ana kukwana eikiti inee. **10** Cwale Jesu sebeli waambela nji akutele, amatanda muna kutolabo kame anakku kwana babukai no ubulumusi ona kusiyalako?” Sebeli atambula nji, “likumi na yiili.” **20** “Mi cwale aba nina kupatola einkwa mutanu ni yiili, baanu ana kukwana eikiti inee bukai amatanda mu na kutolabo?” Sebeli atambula nji, “Mutanu na yiili.” **21** Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Nibano kame kamu yupisia?” **22** Cwale sebeli aiya ku Betisaida, mi aannu sebeli alita omulume no kufa amiyo, ni kukumbela Jesu nji amuleme. **23** Jesu sebeli olema omulume no sibofu ni kumutundisa mu mundi. Mi cwale aba na mana okusibwela omulume amate ba miyo ni kubeka amaoko beulu waye, Jesu sebeli omwibanguta nji, “Kame kuli eso mona?” **24** Omulume sebeli waaliketa ni kwamba nji, “Kame ni mona aannu, kono kame amonahala kanyi eitondo eyi yeenda.” **25** Cwale kame Jesu sebeli obeeka amaoko aye ba miyo no mulume. Mi omulume sebeli oukela oku mona, mi amiyo aye sebeli atateka okumona ni ku mona einu yonje wino-wino. **26** Jesu sebeli omwambela nji, “Ote ku mundi wowe, olese okuuka ku mundi ou.” **27** Cwale Jesu sebeli otunda mo na iyetwa aye, sebeli oingena mu mindi ya Filipi Sesaliya. Mi mu ndila sebeli oibanguta aiyetwa aye nji, “Aannu kame amba nji time

anyine?" 28 Cwale aiyetwa sebeli atambula nji, okuno, tuyake eitebule yaatu, esinjili sitende "Anjili kame amba nji, tiwe Jowani omukolobezi, sowe, esinjili sa Mushe, esinjili sa Eliya." 6 Abo anjili nji tiwe Eliya, kono anjili kame aamba kasi kulimuka esi no kwamba kakuli kame ana nji, kame oli omunjili no anuhi a Nyambe." 29 kucila onene. 7 Cwale elikumbi sebeli liiya ni Cwale Jesu sebeli waibanguta nji, "Kono anyi kwafuka, cwale eliywi sebeli liyupahala mu kame mwamba nji time anyine?" Pitolosi sebeli likumbi elyamba nji, "Woyo ya mwanange ni omutambula nji, "Tiwe Kilesite." 30 Cwale Jesu singa mumuyupe!" 8 Ababo abana kwaliketa sebeli waakanisa nji alese okwambela omunu kasi kumona aanu ana kwimana noo konji eyaye yonje. 31 Cwale Jesu sebeli otangisa Jesu yomboci. 9 Kono abana shetumukanga okwaiyeta nji omwana no munu kame alukela okutunda ba lilundu, Jesu sebeli walaela nji oku yandisiwa onene, akanive kwa kulu, akulu alese okwambela omunu eyi ana mono, konji no apulisita ni kwa aiyeti no milawo. Mi aibaiwe, enako sainguke Omwana no munu kwaafu." mi aingulwe munyima no maywaa aatu. 32 10 Cwale sebeli ateula etaba eyo mu micima Cwale Jesu sebeli waambela etaba eyo patalaza. yoo, nu kwaambota nji okwinguka kwaafu Cwale Pitolosi sebeli omushimbela ku nyonga iikene eyi italus?" 11 Mi sebeli amwibanguta ni kumwayuta. 33 Kono Jesu sebeli okutemuna nji, "Iikene aiyeti no mulawo aba amba nji okwaliketa aiyetwa aye, sebeli wayuta Pitolosi Eliya yoso ku tangeta okwiyya?" 12 Jesu sebeli ni kwamba nji, "Otunde kwa mene, wene waatambula nji, "Eliya kame afanene okwiyya Osatani," kakuli emihupulo yowe kasa mihipulo oweli nji alukise einu yonje. Cwale iikene aba ya Nyambe, kono ni yaanu!" 34 Cwale Jesu sebeli ku ñolilwe nji Omwana no Munu kame fanene oisana aanu na iyetwa aye ni kwaambela nji, "Nji okuyandisiwa onene ni kukanika? 13 Kono kame omunu yonje kame asinga okunikoña akutobohe ni myambela nji, "Eliya nakwiyya mi nakutenda mi ashimbe esifapano saye anikoñe munyima. einu yonje kwa yonyene omo ana kusingela 35 Kakuli omunu yonje woyo osinga okuyoyisa okwyiateteta omo iñolelw eyaye mu mañolo." omooyo waye, kame sausinyehelwe, kono woyo 14 Mi cwale abana kukeela kwa iyetwa aye sebeli so sinyehelwa omooyo waye mulibaka lyange amona aanu no kupula na iyeti no mulawo ni liywi no kuwaba, kame sayoyisiwe. 36 Cwale akanana noo. 15 Cwale ababo aanu no kupula etuso ni ibine, omunu naba sa luwe elitunga abana kumona Jesu, sebeli akomoka onene ni Lyonje, mi yosinyehelwa omooyo waye? 37 Abo kumwitukela okamukeeta. 16 Cwale Jesu sebeli siikene satende omunu nji ausetwe omooyo wibanguta aiyetwa aye nji, "Iikene eyi muna waye? 38 Kakuli omunu yonje woyo soneenena kanananga noo?" 17 Mi omunjili mukaci no aanu ni maywi ange, mu lusika olu no abuki na sikutenda eibi, Omwana no Munu ni yonyene kame samwenene aba saiye mu kanya ya Sitange 18 ni mangelo aye no kukena."

9 Cwale Jesu sebeli wamba kwa onyene nji,
"Niti luli kame ni myambela, kwaali anjili aimanine bano awo katamba okufa konji abasa mone omubuso wa Nyambe abasa wiye ni maata wawo." 2 Cwale munyima no maywaa mutanu ni limweya Jesu sebeli oshimba Pitolosi, Jakobo ni Jowani ni kwaatwala ba lilundu no kuleba, oko ano kaikal omboci mi abana kwaliketa Jesu, sebeli ofutuka balubala woo, 3 mi eikumango yaye sebeli ifutuka eino likena onene mi kakwisa omunu sotwesa okuyowisa esikumango saye nji sitende elikena ngeeso. 4 Cwale sebeli amona Eliya ni Moshe aamba ni Jesu. 5 Cwale Pitolosi sebeli wamba kwa Jesu nji, "Labbi, esi no kuwaba kwaaci ninji tuikalele

Aba imulemena booshe kame imukwiseta banji ni kulita olufulo ku kanwa ni kukweca amaeo ni ku kukutela. Kame ninambele aiyetwa owe nji aitundise kono na kwangwa okwitundisa." 19 Cwale Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, "Anyi olusika no kwapumena, kame sani ikale nanyi enako ikuma babine? Kanako ikuma babine eyi samuni yupisise? Komulite ondumbana kwa mene." 20 Mi sebeli alita ondumbana kwa Jesi. Cwale emebo aba ina ku mona Jesu, ababo sebeli imukwiseta banji ni ku tundu olufulo ku kanwa. 21 Jesu sebeli wibanguta sitaye ndumbana nji, "Ba nako no kukuma babine yotoma eyi mebo no kwiiba?" Mi sebeli otambula nji, "Okutundelela kuwa nukana waye. 22 Etinako no kupula emebo kame imukwesetenga mu mey ni mulilo nji imwibae. Kono nji kame

utwesa okutenda esinjili otuyupele amakeke lyowe, mi natu mukanisa kakuli kasa wetu.” mi otutuse.” **23** Cwale Jesu sebeli otambula nji, **39** Kono Jesu sebeli wamba nji, “Kamufanene “Nji kame utwesal! Einu yonje kame itwisahala okumu kanisa, kakwisa omunu otwesa okutenda ku munu woyo oli ni tumelo.” **24** Ababo sitaye etimakazo mu litina lyange kame nji munyima omwanuke sebeli okuwa ni kwamba nji, “Kame aambe amaywi no kwiiba kwa mene. **40** Kakuli nili ni tumelo kono icana, onituse nji niikale neyi omunu yonje woyo uulwa okutulwisa ni wetu. no kupula” **25** Cwale Jesu abana mona nji aanu **41** Niti luli kame ni myambela nji omunu yonje no kupula akeile kwa yonyene, sebeli okalimela somiba ekomoki no meyi nji munwe kakuli kame emebo no kwakena, ni kwamba nji, “Wene mupumena mwa Kilesite mbatambula omupuzo emebo no umumu ni ususu, kame ni kulaela waye. **42** “Cwale mumweya nji kame atenda nji, otunde mwa yonyene mi olese okuukela mo esino kwiiba kwawo apumena kwa mene, nji kame.” **26** Cwale emebo no kwiiba sebeli ikuwa atende esibi, mba kwikalala wino nji omunu woyo ni kumukwiseta ku makondo, emebo no kwiiba amunungelele eliwee linene luli mu ndingo ni sebeli itunda. Cwale ondumbana sebeli osiyala kumuyumbela mu liwate. **43** Nji elyoko lyowe kanyi omunu no kufa, cwale anu onje sebeli kame liku tendisa eino kwiiba, olipatule kakuli aamba nji, “Wafakale.” **27** Cwale Jesu sebeli esowi kwa wene nukaingena mu mooyo ni omulema ku lyooko ni kumutusa okwimana, mi lyooko limweya, kasanjii okaingene ni maoko sebeli oimana. **28** Cwale Jesu abana kwingena ayilli ni ukayumbelwa mu liangalilo, omulilo mu ndoo, aiyetwa aye sebeli amwibanguta ku no kwaabwa. (**Geenna g1067**) **44** Omo kaifi emibila nyonga nji, “Cwale iikene aci aba tuna kwangwa sebeli waambela nji, “Eyi mebo no mushobo ou kaitwesiwa okutundisiwa feela konji okulapela.” **45** Mi simba nji elikondo lyowe kame likutwala mukutenda ouyi, **30** Cwale Jesu na iyetwa aye sebeli asiya eso sibaka nikubita endila no Galileya. Mi Jesu kasi kusinga nji aanu alimuke, **31** kakuli kame ana kwiyetanga aiyetwa aye ni kwambela nji, “Omwana no munu mbabekiwa mu maoko no alume amwibae, mi abasa mane okwibaiwa, munyima no maywa aatu mbainguka kwaafu.” **46** Omo kaifi emibila yoo, ni mulilo no **32** Kono kasi yupisisa eyi ana kutalusanga, mi sebeli acila oku mwibanguta. **33** Cwale Jesu na iyetwa aye sebeli aiya mu Kapenamu, cwale yo ikalile mu ndoo, Jesu sebeli waibanguta nji, “likene muna kanananga mu ndila?” **34** Kono aiyetwa aye sebeli aondoka, kakuli kame anoku kananisanga nji cwale munene ni anyine bano. **47** Mi nji elitiyo lyowe kame likusaeseta nji otende eino kwiiba, olitundisemo, ouwa nuukaingena mu mubuso wa Nyambe ni litioy limweya, kasa nji ni miyo ayilli nuka yumbelwa mu lyangalilo. (**Geenna g1067**) **48** Omo emibila yoo kaifu, nomo no kwaabwa omulilo. **49** Omunu yonje mbaka lungiwa ni mulilo (kanyi esitabelo aba sina lungiwa omungwa.) **50** Omungwa ni **35** Cwale Jesu sebeli oikala banji ni kwisana ano kukwana likumi na yiili ni kwamba kwa onyene nji, “Nji omunjili kame asaela okutenda uyu no weli, kame afanena okutenda ono mamaneneno ni kutenda omubika kwawo onje.” **36** Cwale Jesu sebeli oshimba omwanuke ni kumulita mukaci koo mane ni kumwambeka ba maoko aye ni kwamba nji, **37** “Woyo yonje sotambula omwanukana mumweya kwaa anukana mu litina lyange na tambula mene, mi yonje sonitambula, kasi tambula mene, kono kame ana tambula woyo onani tumu.” **38** Cwale Jowani sebeli wamba kwa Jesu nji, “Mwiyeti, natu mono omunu ona tundisa amadimona mu litina **10** Cwale Jesu sebeli osiya esibaka eso ni kuta mu naha no Judeya ni kuta mu linjaliya ya Jodan. mi aanu no kupula sebeli aiya okuungana kwa yonyene kame, mi sebeli otangisa okwaiyeta, kakuli neli omukwa waye. **2** Cwwale Afalisi anjili sebeli aiya kwa yonyene okumweteka oku mwibanguta nji, “Kana kame kufanena nji omulume alukulule omukataye?” **3** Cwale Jesu sebeli waatambula nji, “Ngasibine omo ana ku milaelela Mushe?” **4** Cwale sebeli atambula nji, “Mushe kame anaku pumenena omulume nji oñolele mukataye eliñolo no tukuluho ni kumulukulula nji akutele.” **5**

Kono Jesu sebeli waambela nji, “Mushe naku kubabbabile nji afumi aka ingene mu mibuso miñolela omulawo owo kakuli emicima yenu wa Nyambe!” 24 Cwale aiyetwa sebeli akomoka niyaku bambaba oyi. 6 Kono ku matatekelo onene amaywi aye. Kono Jesu sebeli wamba no kumbiwa elitunga, “Nyambe sebeli oumba kame nji, “Anaange, kame ku bambabile ngaibi omulume ni mukati.” 7 ‘Mu libakaelyo mulume nji awo asepile oufumu akaingene mu mibuso kame sasiye inawaye ni sitaye ni kwikala ni na ku wilu! 25 Kwakotoba ekamele okwingena mukataye, 8 mi aanu awo ayili kame satende mu litio no Ndonga okubita omunu no kufuma olutu lumweya.’ Abo kasa tinyutu timbili kono okwingena mu mibuso wa Nyambe.” 26 Aiyetwa sebeli lutu lumweya. 9 Cwale eso ana beeke aye sebeli akomoka onene, nuukwambota nji, Nyambe bamweya, mulese oku pumenena “Cwale anyine so kayosiswa?” 27 Jesu sebeli omunu okusitaba.” 10 Cwale Jesu na iyetwa waaliketa ni kwamba nji, “Kwaanu kame ku aye ali mu ndoo, sebeli amwibanguta kame pala, kono kwa Nyambe kame kutwesahala, etaba eyo. 11 Mi sebeli waambela nji, “Woyo einu yonje kame itwesahala kwa Nyambe.” yonje so lukulula omoyo waye ni kukwata 28 Cwale Pitolosi sebeli wamba kwa Jesu nji, mundina kame alwisa moyo waye mu kubuka. “Omone, na tusiyi einu yetu yonje okukukoña.” 12 Simba nji omukati okukana mbumwaye nji 29 Jesu sebeli wamba nji, “Niti luli kame ni akwaliwe kundina kame abuka.” 13 Cwale aanu myambela, kakwisa omunu ona siyi endoo, sebeli alita anukana kwa Jesu nji aafuyaule, simba amandaye, inawaye, sitaye, anaaye, kono aiyetwa sebeli aayuta. 14 Cwale Jesu abana mona ngeeso, sebeli otina ni kwamba amatema mulibaka lyange ni liywi no kuwaba, 30 kwoyo so kwangwa okutambula omwanda muno kwa onyene nji, “Komulesele anuke anyonyo aiye kwa mene, kakuli omubuso wa Nyambe niwoo. 15 Niti luli kame nimyambela nji, omunu yonje nji katambula omubuso wa Nyambe kanyi mwanuke, katamba okuwingena.” 16 Mi Jesu sebeli waashimba nikwabeeba ba maoko mane ni kwafuyaula okubeeka amaoko aye beulu yoo. 17 Cwale Jesu abana tateka okwenda omwendo waye, sebeli kwiiya omulume yoitukela kway onyene ni kukwela ku makondo aye okukubama balubala lwave ni kumwibanguta nji, “Weene omwiyeti no kuwaba, ngasibine sa nitende nji ni kawane omooyo no kwaabwa?” (aiōnios g166) 18 Cwale Jesu sebeli otambula nji, “Iikene oniiisanena nji mbili wa kuwaba? Kakwisa uyu no kuwaba konji Nyambe yomboci. 19 Olimukile mba mwatulele elifu ni ku mubekee mu maata emilawo, olese kwibaa, olese kubuka, olese ano macaba, 34 mi awo kame samu shubaule kwiita, olese okupaka einu no mapwa, olese ni ku musibwela amate, okumushapa ni ku okoonga omukowe nji omubyangule esinu saye mwibaa, mi munyima no maywaa aatu mba mi cwale okuteke inaowe ni sitowe. 20 Omulume inguka kame.” 35 Cwale Jakobo ni Jowani aana a woyo sebeli otambula nji, “Mwiyeti, eyi yonje Zebedia, sebeli aiya kwa Jesu ni ku mwambela kame nii mamele okutunda ku undumbana nji, “Mwiyeti, kame tusinga nji otutendele eyo wange.” 21 Jesu sebeli omwaliketa niku musinga tukukumbela.” 36 Cwale Jesu sebeli waibanguta ni ku mwambela nji, “Kosili esinu simweya nji, “Iikene musinga nji nimi tendele?” 37 onasiyi. Cwale ote okaulise oufumu wowe wonje Sebeli amutambula nji, “Otupumenene nji aba cwale otabele awo ashebile, mbuwana oufumu so ikale mu kanya yowe, tukwikale omunjili kuwilu mi cwale wiiye onikoña.” 22 Omulume nwaci ku silyo sowe omunjili ku simoo.” 38 abana yupa ngeeso, sebeli okomoka ni kweena Kono Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Kamu onene kakuli kame ana kwikalanga ni ufumu limukile esi mu kumbela. Kame samutwese no kupula. 23 Cwale Jesu sebeli waliketa oku okunwena mu sinweno sani nwene? Simba oku noku ni kwamba kwa iyetwa aye nji, “Ngasibine kolobezwa ni kolobezo sani kolobeziwe?” 39

Cwale sebeli amutambula nji, "Kame tutwesa." kame sa miibangute nji, Iikene aba mutenda Mi Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, "Kame ngesi? Mwambe nji, 'Ombumu kame akasaela sa mu nwene mu sinweno sa ni nwene, ni ku mi kame tukausa abano.'" 4 Mi sebeli ata, kolobeziwa ni kolobezo sa ni kolobeziwe, 40 nuukawana akambongolo akanungilwe ku kono okwikala ku lyoko lyange no silyo simba mwelo mu ndila, mi sebeli akanungutula. 5 kweli no simoo, kasa mene sa nimiba, kono Cwale awo ana kwimananga oko sebeli amba kwa kame sa ku biwe kwavo ana lukisetwe ngeeso." onyene nji, "Iikene mutenda, aba munungutula 41 Mi cwale aiyetwa no kukwana likumi aba akambongolo?" 6 Mi awo sebeli aambela eyo ana kuyupa okukumbela oko, sebeli atinena Jesu ana kwaambela, mi sebeli aapumenena Jakobo ni Jowani. 42 Cwale Jesu sebeli waaisana okuta. 7 Cwale aiyetwa sebeli alita akambongolo ni kwaambela nji, "Kame mulimukile nji aa kwa Jesu, ni kubekabo eikumango yoo beulu aliketiwa nji ambumu no sicaba, kame atenda no kambongolo, mi Jesu sebeli oikalabo. 8 abika oo, mi akulu kame aendisa ni maata oo. Mi aanu no kupula sebeli ayala eikumango 43 Kono kwaanyi kakutamba kwikala ngeeso, yoo mu ndila, anjili sebeli ayala amamuna no kono woyo yonje osinga okutenda omunene mitayi no itondo ana kutema mu matema. 9 kwaanyi, atende omubika wenu, 44 mi omunu Mi awo ana kwendanga ku lubala naawo ana yonje mwaanyi woyo osinga okutenda uyu no kwendanga munyma kame ana kukuwelezanga weli, atende omubika wenu moonje. 45 Kakuli nji, "Hosana! Kulumbekwe woyo okeyile mu Omwana no munu kasitiyela nji abelekelwe, kono litina lya Mbamu! 10 Kulumbekwe omubuso ninji abeleke mi abe omooyo waye nji aliulula wa Sitetu Dabida owo okeyile! Hossana mu aanu no kupula." 46 Cwale sebeli aiya mu Jeliko, wilu naku wilu!" 11 Jesu abana ingena mu mi Jesu abana tunda mu Jeliko na iyetwa aye, Jelusalema, sebeli ota mu Ndoo ya Nyambe, naanu no kupula, Batimeya omukumbeli no mi abana kumana okumonamo einu yonje, sibofu omwana Timeya, yo ikalile kunyonga no abana kumona nji kwaika kale, sebeli ota mu ndila. 47 Mi cwale abana kuyupa nji Jesu no Beteniya na iyetwa aye likumi na yiili. 12 Eliywaa Nazaleta, sebeli otangisa okukuwa nji, "Jesu, linjili, abo Jesu na iyetwa aye akatundelele ku wene omwana Dabida, oni yupele amakeke." Beteni, sebeli oyomba. 13 Jesu yo sili aba no 48 Mi aanu no kukupula sebeli amwayuta kuleba sebeli omona esitondo no mukuyu, sebeli nji aondoke, kono sebeli okuwa onene nji, otako okamona nji nakubekiwa esino kulya, "Wene omwana Dabida oni yupele amakeke!" mi kasikuwanako esinjili kono konji amamuna 49 Cwale Jesu sebeli oimana ni kwamba nji, feela aliko, kakuli kayasi kukukwana enako "Mu mwisane." Sebeli aisana esibofu nji, "O no mukuyu. 14 Cwale Jesu sebeli waambela koongote, oimane, kame akwisana." 50 Yonyene esitondo nji, "Kuulwe omunu solya kame ku sebeli oyumba olwambi aye, ni kwimana ni mbuya yowe." Na iyetwa aye ayupetete eyi makondo, mi sebeli oiya kwa Jesu. 51 Cwale aamba. (aiōn g165) 15 Cwale aba ana kukeela mu Jesu sebeli omwambela nji, "Siikene osinga Jelusalema, Jesu sebeli oingena mu Ndoo ya nji niku tendele?" Esibofu sebeli sitambula Nyambe ni kutangisa okucita asikuulisa naa nji, "Molyange, ni biwe okumona." 52 Cwale asikuula, ni kukwisa etitafule no asikucinca Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, "Ote, amali ni ipula no asikuulisa otunkwilimba, 16 etumelo yowe naiku balisa." Ababo sebeli obiwa mi Jesu kasiku pumenena omunu yonje okubita okumona, mi sebeli okoña Jesu mu mukwakwa. mu Ndoo ya Nyambe yoshimbile esinu. 17 Cwale Jesu sebeli waaiyeta ni kwaambela nji, "Kaku siñoliwa nji, 'Endoo yange kame saisaniwe nji ndoo no milapelo no aanu onje? Kono aanyi namwifutula amakundamo no ambuyi.' 18 Cwale apulisita akulu na iyeti no mulawo abana kuyupa eyi, sebeli asaela omo sa ibaele Jesu, kono kame anaku mucila kakuli kame kuna kwikala aanu no kupula ana kukomoka etuto yaye. 19 Cwale aba kuna kwika, Jesu na iyetwa aye sebeli atunda mu mulenen'i. 20 Eliywaa

11 Cwale Jesu na iyetwa aye aba anaku keela ku nyonga no Jelusalema, ku mindi no Betefage ni Beteni, ba Lilundu lya Olibe, Jesu sebeli otuma aiyetwa aye ayili, 2 ni kwaambela nji, "Mute mu mundi oli balubala lwenu, mi ababo musiingena feela mu mundi omo mba muwana akambongolo kanungilwe, aka kakasiikaliwa kale omunu, mukanungutule mu kalite kuno. 3 Nji omunu

lina kutatamako amasiku alemine okwenda, ni kuta omwendo waya mu naha indina. **2** sebeli amona esitondo no mukuyu esikukutile Cwale enako aba ina kukwana no kukutula, sonje kutangisa ku mamuna okutwala niku sebeli otumako omubeleki waye kwa limi nji mibisi yaso. **21** Cwale Pitolosi sebeli opuluka akashimbe ku timbuya na mu litema. **3** Mi eyi ina kutendahala ni kumwambela Jesu nji, sebeli amu shimba ni kumufula ni kumucita “Omone, Mwiyeti, esitondo ona kukuta nasi mane ni kumuusa youlwile esi ana kushimba. **4** kukuta.” **22** Cwale Jesu sebeli waatambula nji, Kame sebeli otumako omubeleki mundina mi “Mu pumene kwa Nyambe. **23** Niti luli kame ni ni yonyene sebeli aka mulemeka mu mutwi, mwiambela nji, woyo yonje so ambela elindu ni kumwenisa onene. **5** Cwsale sebeli otumako eli nji, ‘Otunde aba okaku kondele mu liwate,’ omunjiili kame, cwale woyo sebeli akawibaa. mi kame atenda yokashungula mu mucima Kame sebeli otumako ano kupula anjili sebeli waye, kono kame apumena nji eyi aamba akafuliwako anjili okwibaiwa. **6** Ku mamaneneno kame itwesa okutendahala, mba itendahala sebeli omutumako mwanaye ana kusinga onene kwa yonyene. **24** Cwalehe kame ni myambela ni kwamba nji, ‘Uyu mbaka mukuteke kakuli ni nji, “Einu yonje sa mukumbele mu tapelo, mwanange.’ **7** Kono alimi sebeli akwaambela mupumene nji namwibiwi mi mbaitende yenu.” mukaci koo nji, ‘Uyu yoshwana okeile muya yo **25** Mi aba mwimana okulapela, mu lemene mwanaye omunya litema, twendenyi tu mwibae oweli akwenu anami foseze nji kwaali, nji cwale nji oufumu waye utende wetu!” **8** Cwale cwale sitenu na kuwilu atwese okumi lenena sebeli amulema ni kumwibaa ni kuyumbela emibonda yenu naanyi.” [**26** Kono cwale aba esitupu saye kundee no litema no beine. **9** Cwale kamwa lemene, Sitenu na kuwilu katamba Jesu sebeli waibanguta nji, “likene satende okumi lemena emibonda yenu.] **27** Cwale sebeli omunya litema? Mba iyi mukwiiba alimi awo aukela kame ku Jelusalema, Jesu yoenda mu ni kubeeka elitema mu maata no anjili. **10** Kana Ndoo ya Nyambe, apilisita akulu na iyeti no kamwa sibala Eliñolo eli? “Eliwee ana kukana mulawo na kulu sebeli aiya kwa yonyene, **28** mi ayaki nali futuka okutenda eli no tuso onene sebeli aibanguta Jesu nji, “Otwambele amaata ku mawee onje? **11** Uyu neli Mbamu woyo ona otenda nawo einu eyi? Anyine ona kubi amaata kutenda ngeeso, mi kome ikomokisa mu miyo awo nji otende eyo?” **29** Jesu sebeli waatambula etu!” **12** Cwale sebeli aeteka nji amununge, nji, “Kame sa nimiibanguta epuzo, nji kame kono sebeli acila aanu, kakuli nakulimuka sa muni tambule, ni mene mbani mitalusete nji kame amba eyi nguli okwa lwisa, cwale amaata ni tenda nawo einu. **30** Ekolobezo ya sebeli amusya nukutela. **13** Cwale sebeli atuma Jowani kame ina kutunda kwa Nyambe nji kwa yonyene Afalisi anjili ni kalulo injili no ku munu? Muni tambule.” **31** Sebeli atangisa anu a Heloda nji aka muswase mu etipuzo. oukukananisa onyene nji, “Abasa twambe nji **14** Mi sebeli aiya ni kwamba kwa yonyene kame itunda kwa Nyambe,’ yonyene kame nji, “Mwiyeti, tulimukile nji kame wambanga saambe nji, ‘likene, cwale, aba ka mwasiku eniti, mi kaukwite etaba neyo aamba aanu, pumena Jowani?’ **32** Kono aba sa twambe nji, mi kukwite taba nomo aikalele omunu, kono ‘Kame ina kutunda kwaanu,’ abohe kame ana kame osimweta etato ya Nyambe kwaanu. Kana kucila aanu no kupula kakuli aanu kame anaku naku pumenerwe okuteneka omutelo kwa pumena nji Jowani neli munuhi wa Nyambe. Sizale nji kakwa sipumenenwa? **15** Twaa teneke **33** Cwale sebeli atambula Jesu nji, “Katu yii.” nji tulese kuteneka?” Kono Jesu mulibaka no Cwale Jesu sebeli waambela nji, “Ni mene kani kukuba koo, sebeli waatambula nji, “likene aba muneteka? Komu nilitele amali no muwayawayaya nji nimonebo.” **16** Sebeli amulitela imweya, mi sebeli waibanguta nji, “Esifateho ni litina ilibo aba niyaa nyine?” Sebeli amutambula nji, “Ya Sizale.” **17** Cwale Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Mube Sizale ya Sizale, ni kwa Nyambe ya Nyambe” Cwale sebeli akomoka onene okutambula kwaye. **18** Cwale Asaduki sebeli aiya kwa yonyene amba nji omunu

12 Cwale Jesu sebeli otateka okwamba kwa onyene mu tinguli nji, “Kame kuna kwikalanga omulume munjili woyo ona kukuna elitema lyaye, mi sebeli obeeka olukwakwa okutingulusa elitema lyonje, ni kutombola owina nji abeeke mo ewaine mane ni kuyakabo etawala mi sebeli olisiyela alimi nji alimangemo

abaafa kakwisa okwinguka, mi sebeli aiya kwa mona nji natambula mukushanganma, sebeli yonyene ni kumwibanguta nji, **19** “Omwiyeti, wamba kwa yonyene nji, “Kauli oku no kuleba Mushe nakutu ñolela okwamba nji, Mukulowe ni mubuso wa Nyambe.” Mi munyima no eyo, abaafa mi kame asiya mukataye yokakwite kakwisa woyo no kuba okumwibanguta epuzo omwana, minaye simba mukulwaye no mulume yonje. **35** Cwale abo Jesu abana iyetanga mu akwate woyo mukataye nji aleyeleko mukulwaye Ndoo ya Nyambe, sebeli wibanguta nji, “Cwale simba minaye aana.’ **20** Nakukwikalanga ngasibine aiyeti no mulawo aba amba nji Kilesite andumbana no kukwana mutanu na yiili, ni mwanaa Dabida? **36** Dabida yonyene yokame omweeli sebeli okwata mukataye, mi cwale ona kwamba ni Mebo No Kukena nji, ‘Ombumu abana kufa kasikusiya omwana, **21** cwale naamba kwa mbumu wange nji, Oikale ku lyoko ondundamweli sebeli okwata woyo mukati mi lyange no silyo, konji aba sani beeke esilla senu niyonyene sebeli ofa oku nambulwa omwana, ku nji no makondo enu.’ **37** Dabida yonyene mi sebeli kutendahala ngees nika woyo no luli kame amwisananga nji Mbamu, cwale waatu. **22** Mi onje mutanu na yiili naku mukwata Kilesite ngasibine satende mwanaye Dabida?” kono sebeli afa oku nambulwa aana, mane Mi aanu no kupula kame ana kumuyupa wino. kumamaneneno ni mukati sebeli ofa. **23** Cwale **38** Cwale mukusimweta kwaye sebeli wamba nji, abo abasa inguke onje, anyine so tenda omunya “Mumamele eyi no aiyeti no mulawo, ao asinga mukati? Kakuli onje mutanu na yiili naku okuta mu tindila ni tinyambi no kuleba, mane ni mukwatanga.” **24** Jesu sebeli waibanguta nji, kubiwa elikute mu ibaka no misika, **39** ni kwikal “Kamu limukile nji namufoso? Kakuli kamuyii ba ipula no kuwaba mu tindoo no milapelo amañolo ni maata a Nyambe. **25** Abo cwale mane ni ibaka no kuwaba ba nako no mikiti, **40** ano kufa abasa inguke kakutamba kwikala aa kame alyela etimbakati einu yoo mulibaka no okukwata simba okukwalwa kono mbafeke k watendela etitapelo no kuleba. Mba tambula kanyi amangelo mu liwilu. **26** Cwale kweyi no ekoto yoo inene. **41** Cwale sebeli okaikalela kwingulwa kwafu, kamwa sibala mu buka ya abeebi ni sibaka no tinubu okumona omo ana Mushe, mu mubamba ou wamba eyino siputa, kubekelanga amali aanu mu siwana no tinubu. omo ana kwambelela Nyambe kwa yonyene nji, Afumi no kupula alemine okuyumbelanga amali “Time Nyambe wa Abulahama Nyambe wa Isaka no kupula mu iwana. **42** Mi cwale ombakati no mane ni Nyambe wa Jakobo.” **27** Kasa Nyambe kusheba ni yonyene sebeli oiya, ni kuyumbela wawo no kufa kono Nyambe wawo asikuyoya. mo otupene twili no muwayawaya. **43** Cwale Na mufoso!” **28** Cwale omunjili no aiyeti no Jesu sebeli oisana aiyetwa aye ni kwamba kwa mulawo na kwikalako abaana kukananisanga. onyene nji, “Niti luli kame nimyambela nji, Mi nakumona nji Jesu naatambula wino, ababo sebeli oiya kwa yonyene ni kumwibanguta onyene nji, “Niti luli kame nimyambela nji, uyu mbakati no kusheba na beeke okubita onje sebeli oiya kwa yonyene ni kumwibanguta onyene nji, “Niti luli kame nimyambela nji, abo bali esinjili, Jesu sebeli otambula nji, Etaeo inene ino, kono woyo yonyene kame ana tundisa abo “Oyupe, weene Isilae! Ombumu Nyambe wetu kuulwile, kame nabi abo ayoyela omooyo waye ni mumweya. **30** Osinge Ombumu Nyambe ni wonje.” **44** Kakuli anjili kame atundisa abo bali esinjili, mucima wowe wonje, ni mooyo wowe wonje, ni tingana tote mane ni maata owe onje.” **31** Eyi no wiili ino, ‘Osingi woyo oyakile naye kanyi omo okusingela weenyene.’ Kakwisa etaelo inene okubita eti.” **32** Cwale omwiyeti no mulawo sebeli wambela Jesu nji, “Kame wamba eniti, Mwiyeti! nwamba eniti aba wamba nji ni mumweya mi niyonyene feela kakwisa mundina. **33** Mi muku musinga onene ni mucima wowe wonje, mane muku yupisia kowe konje ni maata onje, ni kusinga omukowe kanyi omo okusingela weenyene, ni yautokwa onene okubita etinubu no kuciña ni itabelo.” **34** Cwale Jesu abaana

13 Cwale Jesu abana kutunda mu Ndoo ya Nyambe, omunjili no aiyetwa aye sebeli wamba nji, “Mwiyeti! Komone, ouwa no mawee ni miyako eyi!” **2** Mi Jesu sebeli omutambula nji, “Wimwine emiyako inene? Kwa onyene kakwisa eliwee lyulwile okulema ba liwee elinjili, elisa lisiwi okutwisetwa banji.” **3** Cwale Jesu yoikalile ba lilundu no itondo no olibe, amabapa ni ndoo ya Nyambe, Pitolosi, Jacobo, Jowani ni Adiliyasi sebeli aiya kwa yonyene ku mukunda ni kumwibanguta nji, **4** “Otwambele, kamwaka saika monahalele eyo,” mi kame otwambele

eisupo saitendahale okutumonisa nji enako cwale omunu kame amyambela nji, Komumone, yakeela kale nji okutwa iiye einu yonje?” 5 Kilesite uno yokame kuno simba nji komumone Cwale Jesu sebeli otangisa okwaambela nji, uya yokame mulese okupumena.” 22 Asi Kilesite “Mutokomele nji omunu alese okumyoonga. 6 no mapwa na nuhi no mapwa mbaku monahaza, Aanu no kupula kame saiye mu litina lyange, ni kutenda etiponiso ni timakazo nji kame aambe nji, Time Kilesite! mi kame saonge kutwesahala naawo ana isaniwa. 23 Kono aanu no kupula. 7 Mi cwale aba samuyupe mutokomele, kame nina kumilemusa eyambo emilumo no tindwaa abeebi, ni liñusa no eyo yonge ba weli. 24 Kono mu maywaa tindwaa kule, mule kucila, kame ifanena yonje awo, eñalelwaa aba saibwe, eliywaa kame sa okumonahala, kono kakatalusa nji amamaneno lihole, okweti kame sakwangwe okulita eliseli. aawo. 8 Kakuli esicaba sinjili mbasi lwisi esinjili, 25 Etitungweti mbatikwi kuwilu, mi amaata mi omubuso munjili olwise omunjili, ezikinyeho naku wilu mba nyanganya. 26 Mi cwale kame mba imoniwa mu litunga, mu mabaka no samumone Omwana no munu yo keile mu kupula, ni lukupwe ngeeso, eyo kame saitende makumbi ni maata no kuneneba ni kanya feela kanyi amatatekelo no mayando. 9 “Kono inene. 27 Cwale kame satume amangeloi aye, anyi mutone. Kakuli kame samunungiwe ni mu maneku anee no litunga okuunganya aanu kutwaliwa ku tikuta, niku mifula mu ndoo anakete, okutangisa kumatatekelo no litunga no milapelo, kame samutwaliwe balubala no okuta ku mamaneneno no liwilu. 28 Mukwiyete abusisi na Mbumu mulibaka lyange mukatende mu nguli no sitondo no mukuyu. Emitai yaso etipaki tange kwa onyene. 10 Kono eliywi no aba itangisa okotoba ni kushoshela amamuna kuwaba kame lifanena okukutaziwa kwaanu mulimuke nji esilimwe kame sili beebi. 29 Cwale onje. 11 Mi cwale aba samileme ni kumitwala ku naanyi ngeeso aba samumone eyambo eyo, kuta mulese kubilaela neyo samwambe, kono sebeli itendahala mulimuke nji Omwana no mwaambe eyi samubiwe okwamba mu nako munu sebeli oli beebi ni kwiya. 30 Niti luli eyo. Kakuli kasa anyi asambe, kono ni Mebo kame ni myambela nji, olusika olu kalutamba No Kukena. 12 Mandaye munu kame sabeteke kubwa einu eyi ekayasi tandahala kale. 31 mandaye nji aibaiwe. Sitaye munu atende Elitunga ni liwilu mba ibu kono amaywi ange ngeeso kwa mwanaye. Aana kame safutukele katamba okubwa. 32 “Kono kakwisa omunu asitoo ni kwaabaa. 13 Omunu yonje kame olimukile eliywaa simba enako eyo aba saiye samitimbe mulibaka no litina lyange. Kono simba Amangeloi naku wilu simba Omwana, woyo sotundamena okutwala ku mamaneneno konji Sitange yolimukile yomboci. 33 Mutone, mba yoyisiwa. 14 Kono cwale abasa mumone mutatelele mi mulapele, kakuli kamu limukile ouyi ou usilafaza nji kame oli aba no kwafanena, enako aba saitendahale. 34 Kame kukufekile (omubali ayupisise) abohe aali mu Jundeya, kanyi omunu oli mu mwendo okusiya endoo aitukele ku malundu. 15 Woyo oli ba situwa no yaye okuta ku ndina ni kusija abika aye omunjili ndoo yaye alese okutundabo nji aingene mu ni mujili kame abiwa omusebezi waye, mi ni ndoo ashimbemo simba sinu simweya. 16 Mi woyo osikutatelela ba mweelo kame alaelewaa kame woyo oli mu litema alese okuuka ku mundi nji atatelele. 35 Cwale mutatelele, kakuli kamu nji akashimbe omukanjo waye. 17 Kono oumayi limukile enako eyo sakauke omunya ndoo, kana kame sawikale kwakati awo sawaniketwe ni mangolwaa, simba bakaci no usiku, simba ba akushimbile ni kuyamwisa otumbututu. 18 mikombwe aba saikuwe, nji enako no masiku. Mulapele kwa Nyambe nji einu eyi ilese 36 Cwale nji kame saiye mu sipundumukela okutendahala omubebo. 19 Kakuli omo mu alese kumiwana musi langanine. 37 Mi esi ni maywa awo eñalelwaa kame sainenebe. Okutunda myambela, kame ni sambela naanu onje mene ku matatekelo elitunga abana kulyuumba nji mutatelele!”

Nyambe, okulita bano, kakusi moniwa eñalelwaa inene ngeeso, mane ni ku lubala kaitamba kumonwa. 20 Mi kwaulu Ombumu apatule kumaywaa awo kambe kakwisa omunu yonje soka yoyisiwa, kono mulibaka no aketwa, awo ana kuketa, napatula ku maywaa. 21 “Nji

14 Aba kunaku siyala amaywaa ayili nji aingene mu mukiti no Paseka ni kulya kuliñende nambulwa omumena. Apulisita akulu na iyeti no mulawo ku mukunda sebeli saela omukwa no kulema Jesu nji amununge ni

ku mwibaa. **2** Sebeli amba nji, “Katufanene sebeli oiya na iyetwa no kukwana elikumi okumulema bano ba mukiti kakuli aanu na yiili. **18** Mi abaana lyaanga ba tafule, Jesu mbatende emifili-fili ni kutufutukela.” **3** Cwale sebeli wamba nji, “Niti luli kame nimyambela Jesu yoli ku Beteniya mu ndoo ya Simoni osi nji, mumweya mukaci kenu mbani beteke mi mbingwa. Cwale Jesu yoikalile ku tafule, sebeli kame nilya naye bamweya.” **19** Aiyetwa sebeli kwiiya omukati yoshimbile amaati no kunuka aena, ni kutateka oku mwibanguta omunjili wino auliwa ba teko inene aisaniwa nadi. Sebeli ni munjili nji, “Kana meene?” **20** Jesu sebeli ofukula ni kwitelamaati awo ku mutwi wa waatambula nji, “Mbatende mumweya kwanyi Jesu. **4** Kono aanu anjili ana kwikala omo no kukwana likumi na yiili, mi kame lemireni Jesu sebeli atina nukwambisa mukati koo okubeeaka elinende lyaye mu siwana simweya nji, “Iikene amaati aa aba asinyiwa ngeesi? **5** ni mene. **21** Omwana no munu mbafu kanyi Kakuli kambe amaati aa naulisawa amali no omoku ñolelwe eyaye, kono oumayi ni wa woyo kubitelela emyanda yaatu ni kwaaba kwaanu sobeteka Omwana no Munu! Ouwa kambe woyo no kusheba.” Mi sebeli atongoka onene kwa mulume kasi kuleiwa.” **22** Cwale alemine okulya yonyene. **6** Kono cwale Jesu sebeli waambela nji, ngeseo, Jesu sebeli oshimba esinkuba ni kulapela “Komumu siye yomboci, iikene mumushupela? etapelo no oukutumela, ni kusipatola ni kuba Uyu mukati kame ana tende wino kwa mene. **7** aiyetwa aye, ni kwaambela nji, “Mushimbe, olu Mbä mwikalala naanu no kusheba enako yonje, nilutu lwange.” **23** Kame Jesu sebeli oshimba mi abo musingela bonje mba mwatusu. Kono ekomoki mi cwale abana mana oukutumela ni kamutamba okwikalanga ni mene enako yonje. kwaaba mi sebeli anwa onje. **24** Cwale Jesu sebeli **8** Uyu mukati natende eyi ana twese, na waambela nji, “Ou ni unyinga wange no ulikaniniwaa amaati no kunuka wino ba lutu lwange no ubya, ona itekelwe ano kupula. **25** Niti luli okululukisa mulibaka no kepeloyange. **9** Mi niti kame ni myambela nji, si tamba okunwa kame luli kame nimyambela nji, konje oko sakaiyetiwe ku waine konji elyo liywaa aba sani kanwe kame amaywi no kuwaba mu litunga Lyonje, eyi eyi no ubya mu mubuso wa Nyambe.” **26** Cwale ana tende uyu mukati mba yambiwa mukumu sebeli aimba olusimo ni kuta ku lilundu no puluka. **10** Cwale Judasi Isakalyota omunjili no itondo no Olibe. **27** Cwale Jesu sebeli wamba kwa aiyetwa aye no kukwana elikumi na yiili, sebeli onyene nji, “Moonje mba muni shotoka okuta ota kwa kulu no apulisita nji abeteke Jesu kwa oku no kuleba, kakuli kame kuñolilwe nji, ‘Kame onyene. **11** Mi cwale abana kuyupa eyo sebeli sani ibae omulisanmi emikoko yaye yonje mba awabelelwa onene ni kumusepisa okumuba ihasana.’ **28** Kono cwale munyima no kwinguka amali. Cwale Judasi sebeli osaela omukwa no kwange, mbanimi ende ku lubala okuta ku kubeteka Jesu. **12** Cwale ba liywaa no matatekelo Galileya” **29** Cwale Pitolosi sebeli wamba nji, no mukiti no linende nambulwa omumena, abo “Simba nji onje mbaku siyi oukutela, mene nyaa abana kwibaa emikoko no kulya ba mukiti no sitamba kuku siya.” **30** Mi Jesu sebeli wambela paseka, cwale aiyetwa aye sebeli amwibanguta Pitolosi nji, “Niti luli kame nikwambela, balelo nji, “Kubine osinga nji tukaku lukisete nji ouno usiku mbuni latula twaatu emikombwe ukalyeleko omulalelo no Paseka?” **13** Cwale Jesu ekayasilila kale twiili.” **31** Kono Pitolosi sebeli sebeli otuma aiyetwa aye ayiili ni kwaambela nji, wamba okongota nji, “Simba okufa ni wene, “Mute mu tolopo, mi mba muwana omulume yo sitamba kuku latula!” Cwale na kwaye aiyetwa shimbile esindunga no meyi mi mumukoñi, **14** onje sebeli aamba yongeso. **32** Cwale sebeli ku ndoo sakaingene, cwale mwambele omunya ata ku sibaka siisaniwa Gesemani, mi Jesu ndoo nji, “Omwiyeti naamba nji, kubine oli sebeli wambela aiyetwa aye nji, “Kamwikale omusiyi wange oko sani lyele epaseka na bano aba nisilapela.” **33** Cwale Jesu sebeli iyetwa ange? **15** Cwale mba mimonisa omusiyi oshimba Pitolosi, Jakobo ni Jowani, sebeli naku wilu omunene ona lukisiwa wino, omo otangisa oukushonda nuukukalelwa, **34** mi sebeli mosa mukalukise einu yetu yonje.” **16** Cwale waambela nji, Omooyo yange kame wenine aiyetwa sebeli ata mu tolopo, mi sebeli awana onene, okutwala balufu lwange, mwikalabano einu yonje kanyi omo ana kwaambelela Jesu, mi mutone.” **35** Mi sebeli waasiya okusheteta mi sebeli alukisa eino kulya ba paseka. **17** oku no kuleba mbicani, ni kukwela banji ni Cwale aba kuna kutenda amangolwaa, Jesu kulapela nji, nji kame kutwesahala eyi nako no

mayando kambe ilese okwiiya kwa mene. **36** mu lilapa no kuta no mupulisita mukulu, mi Cwale Jesu sebeli olapela nji, “Abba,” Okutalusa sebeli okaikala na tateleli yoyota omulilo. **55** nji, “Sitange! Einu yonje kame itwesahala kwa Cwale apulisita akulu bamweya ni manduna wene, otundise ekomoki eyi kwa mene, kulese no kuta no Majuda sebeli aibanguta Jesu nji kutendiwi esi singwa kwa mene, kono esi osinga awane omubonda owo sa twese okumwibaela, wene.” **37** Cwale sebeli ouka kwa iyetwa aye ni kono sebeli akwangwa. **56** Cwale aanu no kupula kwawana alanganine, sebeli wambela Pitolosi sebeli aamba eyi no mapwa nji amuwananenebo nji, “Simoni, kame mulanganine? Kamutwese omubonda, kono oupaki woo neli wa mapwa. **57** okutona simba ba hola imweya? **38** Komutone, Cwale anjili sebeli aimana niku munungelela mi mulapele nji mulese kwingena mu miliko oupaki no mapwa nji, **58** “Natu kumuyupa kakuli Emebo kame isinga kono enyama kame yo aamba nji, ‘Kame nitwesa okushandaula ifokola.’” **39** Cwale kame sebeli ouka oka lapela, endoo ya Nyambe eyi ina kuyakiwa kwaanu, mi okaamba amaywi akufekile. **40** Cwale sebeli ouka munyima no maywaa aatu mbani twese okuyaka kame ni kwawana alanganine, kakuli amiyo oo indina eyo kaitamba kuyakiwa kwaanu.” **59** neli ano kulema onene mi kasi kulimuka neyi Kono simba abana kwamba ngeeso, oupaki woo noku mutambula. **41** Kame sebeli oyia akano kawasiku lumelelana. **60** Cwale omupulisita waatu, ni kwaibanguta nji, “Musilanganine mukulu sebeli oimana ni kwibanguta Jesu nji, nuuku katulusa? Nakubu, enako yakeela kale. “Kakwisa eso otwesa okutambula eyo aamba Omwana no Munu wabekiwa kale mu maoko aanu kwa wene?” **61** Kono Jesu sebeli wondoka no asikutenda ouyi. **42** Mwinguke, twendenyi, feela, kasi kutambula esinjili. Mi kame apulisita mwalikete, osikunibeteka sebeli oli beebi!” **43** akulu sebeli amwibanguta nji, “Yawene Kilesite Cwale ababo Jesu yosamba, Judasi omunjili omwana Nyambe ona fuyafulwa?” **62** Cwale Jesu kwavo no kukwana elikumi na yiili sebeli okeela. sebeli otambula nji, “Yamene, mi mba mumono Kame ana kwiya naanu no kupula ashimbile Omwana no munu yo ikalile ku lyoko no silyo emikwale ni milamu, ana kutumiwa kwa kulu no no maata mi yo keile mu makumbi no liwilu.” apulisita, aiyeti no mulawo ni kwa kulu no aanu. **63** Cwale omupulisita no mukulu sebeli okaola **44** Cwale omubeteki sebeli oba aanu esisupo, eikumango yaye ni kwamba nji, “Iikene eyo no kwamba nji, “Woyo sani tubete yokame tusisaelela oupaki kame! **64** Namuku yupele omulume musaela. Mumuleme ni kumushimba enyefulo yaye. Cwale anyi iikene munahana bo?” wino nji alese kushotoka.” **45** Mi cwale Judasi Mi cwale onje sebeli amwatula nji kame afanena abana kukeela, sebeli oshoteta kwa Jesu ababo okufa. **65** Cwale anjili sebeli atateka okumu ni kwamba nji, “Mwiyeti!” Niku mutubeta. **46** sibwela amate, okumununga olwambi ba miyo, Cwale alume sebeli alema Jesu niku mununga. kumufula tiñindi mame ni kumwambela nji **47** Kono omunjili kwavo ana kwimananga ku onuhe kwaaci Kilesite anyine ona kufulu mane manyonga sebeli oshomona omukwale waye na tateleli nonyene sebeli amubakula etimaka. ni kupatula omunjili omubika no mu Pulisita **66** Cwale Pitolosi yoli mu lilapa, omunjili no mukulu elitwi. **48** Cwale Jesu sebeli waambela abika no mukatana no mupulisita mukulu sebeli nji, “Kame muneeyi ni mikwale ni milamu muku oyia. **67** Mi abana kumona Pitolosi yoyota nilema kanyi mbili mbuyi? **49** Etinako tonje nani omulilo, sebeli omwaliketa ni kumwambela kwikalanga nanyi okwiyeta mu ndoo ya Nyambe nji, “Ni wene kame ona kwikalanga ni Jesu kono kamwa sikuninunga. Kono amañolo kame no Nazaleta.” **68** Kono Pitolosi sebeli okana ni afanene okwiyatetewa.” **50** Cwale aiyetwa aye kwamba nji, “Silimukile mane ni kuyupisia eyi sebeli ashotoka niku musiya. **51** Cwale kame wamba,” mi sebeli otunda okaimana ku mwelo kuna kwikalanga ondumbana onaku koñanga [ababo omukombwe sebeli olila.] **69** Cwale Jesu, yoku mangile feela olwambi ba lutu lwaye. omubika sebeli omumona mi sebeli wamba Ni yonyene sebeli amushimba, **52** kono sebeli kame kwavo ana kwimananga naye nji, “Ni uyu oshotoka yoli njeshe ni kusiya olwambi lwaye. omulume ni mumweya waawo ana kwikalanga **53** Cwale Jesu sebeli otwaliwa ku ndoo no pulisita ni Jesu.” **70** Kono kame Pitolosi sebeli okana, Mi mukulu ni kwa pulisita ni kwakulu mane ni munyima kame kwavo ana kwimananga sebeli kwa iyeti no mulawo oko ana kuunganena. **54** aambela Pitolosi nji, “Niti luli ni wene, kame uli Mi Pitolosi sebeli okoña Jesu munyima akatile mumweya woo kakuli kame oli Omugalileya.” **71**

Kono Pitolosi sebeli otateka okweeta ni kwamba kumukeeta muku musheka aamba nji, "Yoosh nji, "Uyu mulume mwaamba, mene simuyii." 72 Ombumu no Majuda!" 19 Cwale Jesu sebeli Mi ababo omukombwe sebeli olila aka no wiili. amufula olutaka ku mutwi ni ku musibwela Pitolosi sebeli opuluka eyo anaku mwambela amate ni kumu kubamena ni ku musheka. 20 Mi Jesu nji, "Omukombwe owakasilila kale twiili cwale aba ana kumana oku mushubaala ngeeso, mbunikanwa twaatu." Mi sebeli waliketa banji ni sebeli amufukula olwambi no mucaa ni ku mu kulila onene.

15 Cwale amasikusiku, akulu no apulisita, na kulu na iyeti no mulawo na sikuta onje sebeli anahana emihupulo, mi sebeli anunga Jesu ni ku mu twala kwa Pilato. 2 Cwale Pilato sebeli oibanguta Jesu nji, "Ninji yawene Ombumu no Majuda?" Jesu sebeli omutambula nji, "Kame wamba." 3 Cwale akulu no apulisita kame ana ku mununga einu no kupula. 4 Mi Pilato sebeli oibanguta Jesu kame nji, "Ku kwite ekalabo no kutambula? Komone, kame akununga eyambo no kupula!" 5 Kono Jesu kasi ku tambula, cwale Pilato sebeli okomoka. 6 Cwale ba nako no mukiti Pilato kame anakwa lukulwelanga omupantinti woyo ana kukumbelanga aanu nji alukululwe. 7 Mi kwavo ana kunungiwa mu tolongo naku kwikalala omulume no litina lya Balabasi ona ku lemiwa mu mubonda no kwibaa omunu ba mufilifili no kufutukela omubuso no naha. 8 Cwale aanu no kupula sebeli aiya niku tangisa okukumbela Pilato nji atendele kanyi omo ana kwatendelanga mu maywaa onje. 9 Cwale Pilato sebeli waibanguta nji, "Kame mu singa nji ni milukulwele Ombumu no Majuda?" 10 Pilato kame ana ku limbulula apulisita no akulu nji aba ana kumu little Jesu, neli feela omuna. 11 Kono apulisita akulu sebeli asusuweza aanu nji akumbele Pilato okwa lukulwela Balabasi. 12 Mi Pilato kame sebeli waibanguta nji, "Cwale ngasibine sani tende, ni woyo mwamba nji ni Mbumu no Majuda?" 13 Cwale aanu sebeli akuweleza nji, "Angongotelwe!" 14 Cwale Pilato sebeli waibanguta nji, "Siikena ana foso?" Kono sebeli akuweleza onene nji, "Angongotelwe!" 15 Cwale Pilato mu kusinga oku wabelisa aanu no kupula, sebeli waalukulwela Balabasi, Jesu sebeli oshapiwa, ni kumuba kwa onyene nji aka mungongotele. 16 Cwale amasole sebeli atwala Jesu mukaci no Kuta no muleneñi no mubusisi, mi sebeli oisana esitopa sonje no amasole. 17 Cwale Jesu sebeli amufuka omukanjo no mucaa, ni ku mutingela eñata no myunguya ni kumufuka ku mutwi. 18 Mi sebeli atangisa kumukeeta muku musheka aamba nji, "Yoosh nji, "Uyu mulume mwaamba, mene simuyii." 72 Ombumu no Majuda!" 19 Cwale Jesu sebeli Mi ababo omukombwe sebeli olila aka no wiili. amufula olutaka ku mutwi ni ku musibwela Pitolosi sebeli opuluka eyo anaku mwambela amate ni kumu kubamena ni ku musheka. 20 Mi Jesu nji, "Omukombwe owakasilila kale twiili cwale aba ana kumana oku mushubaala ngeeso, mbunikanwa twaatu." Mi sebeli waliketa banji ni sebeli amufukula olwambi no mucaa ni ku mu fuka eikumango yaye, cwale sebeli amutwala oka mu ngongotela. 21 Cwale sebeli akandimeka omulume omunjili woyo ana kukubitelanga okutunda ku matema mi woyo neli Simoni Omusailini, sitoo Alekizanda ni Lufusi oku shimba esifapano sa Jesu. 22 Mi sebeli atwala Jesu ku sibaka sina kwisaniwa Golgota, okutalusa nji esibaka no Katendele. 23 Cwale Jesu sebeli amu litela ebeine ina kuwanekiwa ni Mila nji anwe, kono kasi kuinwa. 24 Mi sebeli amu ngongotela, nuuku tabela eikumango yaye muku shebuluka nji alimuke omunu ni munu eso sa shimbe. 25 Cwale neli ku ma 9 okuloko amasiku aba na kumu ngongotela. 26 Mi omubonda ana kватulewla olufu kame una kuñoliwa ba liñolo eli lili beulu lyamba nji, "Ombumu no Majuda." 27 Cwale Jesu sebeli ongongotelwa ni ikebenga yiili, simweya ku silyo esinjili kweli no simoo. 28 Nakwiyatetetwe amañolo awo aamba nji, "Kame ana baliwa na sikucola omulawo" 29 Cwale aanu ana kubitanga mu ndila sebeli akuweleza niku musheka, aanyunga emitwi yoo ni kwamba nji, "Aha! Kayawene otwesa okusinya endoo ya Nyambe ni kwiyaka mu maywaa aatu! 30 Okuyoyise mi otuluke ba sifapano! 31 Cwale akulu no apulisita sebeli amusheka ngeeso bamweya na iyeti no mulawo, aamba nji, "Kame anaku yoyisanga akwaye, kono yonyene katwese oukuyoyisa! 32 Mu lesele uyu Kilesite Ombumu no Isilaele, atuluke ba sifapano cwale, nji tumone mi tu pumene mwa yonyene! Naawo ayiili ana ku ngongotelwa naye sebeli amwaangola. 33 Cwale omunji eliywaa aba lina kukela bakaci no mutwi kuma 12 okuloko, sebeli kwiiya ouwi ona kufuka enaha yonje oku twala aba lina kusiuluka ba nako no 15 okuluko. 34 Cwale ba nako no 15 okuluko Jesu sebeli okuwa ni liyi linene nji, "Eloi, eloi lemasabakatan? Okutalusa nji, "Nyambe wange, Nyambe wange, iikene aba oni leselela?" 35 Cwale awo ana kwimananga ba nyonga aba na kuyupa ngeseo sebeli amba nji, "Muyupe kame aisana Eliya!" 36 Mi omunjili sebeli oituka oka cupwa esiponji mu fenega ni ku litela Jesu nji anwe, ni kwamba nji, "Cwale musiyeniyi

tumone nji Eliya mba iyi ku mu tulula ba nji, ‘Kame akatile balubala lwenu okuta ku sifapano!’ **37** Cwale Jesu sebeli okuwa ni liywi Galileya. Oko mbamu kamu mono kanyi omo linene, mi sebeli obwelwa Emebo. **38** Cwale ana ku myambelela.” **8** Mi sebeli anjanjata ni ku olwambi na mu Ndoo ya Nyambe sebeli lukauka komoko, cwale akati sebeli a tundako mukucila bakaci oku tangisa ku wilu okutwala kunji. **39** ku libita. Kasi kwamba esinjili kwaanu, kakuli Mi cwale omutateleli no musole ona kwimana kame ana kucila onene. **9** (note: The most reliable and earliest manuscripts do not include Mark 16:9-20.) Cwale sebeli wamba nji, “Niti luli omulume uyu neli Jesu aba ana kwinguka amasikusiku ba liywaa Mwana Nyambel!” **40** Akati ana kwimana oku elino weli mu sunda, sebeli okumonahaza oweli no kuleba okumona, abo omunjili neli Maliya kwa Maliya Magadalena, woyo ana kucita kwa Magadalena, Maliya inawaye Jakobo omwanuke yonyene Emebo no kwiiba mutanu ni twili. ni Jose okubeeka Salome. **41** Mu Galileya ana **10** Sebeli ota nukambela awo ana kwikalanga kwikalanga Jesu, akati kame ana kumu koña ni Jesu, kakuli kame ana kwikala mu maswabi ni kumu babalela. Nakati anjili ano kupula ana ni ku lila. **11** Kono abana kuyupa nji Jesu kumukoña oku tunda ku Jelusalema nonyene nainguka mi naamu mono, kasi kupumena. **12** na kwikalako. **42** Cwale aba ina kukwana enako Okutunda abo Jesu sebeli okumonahaza mumu no mangolwaa neli eliywaa nou kutukiseta monahalelo mundina kame kwa yiili. Eyi kame eliywaa no pumulo, **43** Josefa no Alimateya ina kutendahala aenda enda mu naha. **13** Awo omunjili no Kuta no Majuda, woyo neli omunjili ayili aba ana kuuka sebeli ambela akoo, kono wawo ana kutatelelanga okwiya no mubuso kaasi kwaa pumena. **14** Cwale okutunda abo wa Nyambe, mu undume sebeli ota kwa Pilato Jesu sebeli okumonahaza kwa iyetwa likumi ni okamu kumbela olutu lwa Jesu. **44** Pilato sebeli mumweya, aali ba tafule alemine okulya, sebeli okomoka abana kuyupa nji Jesu wafa kale. waanyaza mu kuulwa okupumena koo, ni ku Sebeli oisana omutateleli, ni ku mwibanguta micima yoo no koongola, kakuli kasi kupumena nji Jesu wafa kale? **45** Cwale aba na kuyupa kwaawo ana kumumona munyima no kwinguka kwa mutateleli nji mo kwikalele, sebeli oba kwaafu. **15** Cwale Jesu sebeli wamba kwa onyene olutu ku mukulu no masole. **46** Cwale Josefa nji, “Mute mu litunga lyonje mwiyete eliywi no sebeli oula olwambi, niku pungelamo Jesu niku kuwaba ku munu yonje. **16** Omunu yonje woyo mubeeka mu libita no liwee no kuchakuliwa. so pumena ni ku kolobeziwa mba yoyisiwa, kono Sebeli opindumunenabu eliwee ba mwelo no omunu yonje woyo sokana okupumena mba libita, **47** Maliya Magadalena ni Maliya inawaye biwi omubonda. **17** Eyi eyisupo no timakazo Jose kame ana kumona omo ana kumu langeka Jesu.

16 Mi cwale elino pumulo aba lina kubwa, Maliya Magadalena ni Maliya inawaye Jacobo, ni Salome, sebeli a ula amaati no kunuka wino, nji akawae olutu lwa Jesu. **2** Cwale amasiku luli ba liywa no weli mu sunda, sebeli ata ku libita abo eliywaa aba linakupa. **3** Mi sebeli akwambota mukaci koo nji, “Anyine osokatu tundiseta eliwee ba mwelo no libita?” **4** Kono aba ana kwaliketa, sebeli amona nji eliwee linene nali tundisiwabo ba libita. **5** Aba ana kwingena mu libita sebeli amona ondumbana yo kumangile olwambi no likena yoikalile ku silyo mi sebeli acila. **6** Mi sebeli waambela nji, “Mulese kucila, kame musaela Jesu no Nazaleta ona kungongotelwa. Na inguka! Kuno kasako. Mumone mu sibaka omo ana kumulangeka. **7** Kono mute, mukambele aiyetwa aye ni Pitolosi

mu tipuwo no ubya. **18** Kame saleme etinyoka ni maoko oo. Mi naba sanwe omulyashinji, kautamba okwalemeka. Kame sabeeke amaoko kwasi kutoma mi aanu awo mbabala. **19** Cwale Jesu aba na kumana okwamba noo, sebeli oshimbewa ku wilu, ni ku kekala ku lyooko no silyo lya Nyambe. **20** Cwale aiyetwa sebeli ata muku kutaza mu litunga lyonje, abo Mbumu yo sebeza noo mukoongoteteta eliñusa mu libaka no timakazo ana kutendanga.

Luka

1 Kanyi aka no kupula, Aanu no kupula naeteke okuñola etitaba no inu eyi inaku tendahala mukaci ketu. **2** Kanyi omo ana kutwambelela awo ana kwikalanga kumatatekelo ana kwimona mi aambi no liywi. **3** Kame imonahala wino kwa mene muku koña einu wino mu nako ina kubwa, okuñola eliywi kwa wene no kutompeha Teafilasi. **4** Nji cwale olimuke ouniti okukumanena ni inu ona kwambeliwa. **5** Mu tinako ta Heloda ombumu no Judeya, kame kuna kwikalanga omupulisita no litina lya Zakaliya, woyo noikalanga mu sikwata no mupulisita no Abija. Mukataye neli osilusika lwa Aloni, mi elitina lyaye neli Elizabeta. **6** Onje neli ano kuluka balubala lwa Nyambe, okuyoya oku nambulwa okunyazahala okukumanena ku titaelo tonje ni milawo ya Mbamu. **7** Kono kasi kwikalanga ni mwana kakuli Elizabeta neli muumba, mi onje naku kulubala. **8** Cwale yo sebeza kanyi mupulisata balubala lwa Nyambe abo esikwata saye esili ba nako no kusebeza. **9** Okukumanena ku sizo no upulisita, kame ana kuketiwa okwingena mu keleke ya Mbamu okaciña eisense. **10** Cwale aanu no kupula kame ana kulapelelanga bandee ba nako no kuciña einsense. **11** Ababo cwale sebeli kumonahala kwa yonyene elingeloi lya Nyambe, eli imanine ku silyo no aletale no insense. **12** Cwale Zakaliya kame ana kuziyeleha aba ana kumona elingeloi, sebeli okucila. **13** Kono elingeloi sebeli lyamba kwa yonyene nji, “Olese kucila Zakaliya! Kakuli etapelo yowe naiyupiwa, mi mukatowe Elizabeta mbaku leyle omwana no ndumbana mi mbomu tumbu elitina lya Jowani. **14** Mi mbu wabelelwa nuukutumela mi ano kupula mba wabelelw ba kuleiwa kwaye! **15** Kakuli mbatende woyo no kuneneba balubala lwa Mbamu. Mi katamba okunwa ewaine simba amalopu cwale mba iyala ni Mebo No Kukena simba okutunda mu lipumo lya inawaye. **16** Mi mba usu aanu no kupula no Isilaele kwa Mbamu Nyambe woo, **17** mi mbati balubala lwaye mu mebo ni maata a Eliya okuusa emicima no ashemi kwaana ni awo nambulwa okukoña okushangama no kuluka, oku baakanya aanu ana kulukisetwa kwa Mbamu.” **18** Zakaliya sebeli wamba ku lingeloi nji, “Ngasibine sani limuke eyi? Kakuli mene nakulubala kale ni mukatange nakulubala

ku myaka.” **19** Elingeloi sebeli limitambula nji, “Time Gabiliyele woyo oimanine mu sibaka sa Nyambe mi kame nina tumiwa okwamba kwa wene mane nuukulitelamaywi no kuwaba. **20** Cwale komone, kame sondoke ni kuulwa okwamba okutwala ba liywaa elyo aba saiyele einu eyi. Kakuli kawasi pumena amaywi ange awo saiyatetetwe mu nako yawo.” **21** Cwale aanu sebeli atatelela Zakaliya ni kukomoka okuliyeha kwaye mu keleke. **22** Cwale aba ana kabanena bandee kasi kutwesa okwamba kwa onyene, mi sebeli anahana nji namono epono mu keleke. Zakaliya sebeli wamba noo mu kuyuleka yooli esimumu. **23** Cwale Zakaliya enako yaye no kusebeza aba ina kubwa, sebeli ota ku ndoo yaye. **24** Munyima no maywaa awo mukataye Elizabeta sebeli oimana mu mundi (oukushimba) mi sebeli okushweeka mu ndoo ba tikweti no kukwana titanu ni kwamba nji, **25** “Eyi yokame ana tende Nyambe kwa mene mu maywaa ona likete, okutundisa elikenyi lyange mukaci no aanu!” **26** Mukweti no utanu ni kamweya elingeloi Gabiliyele sebeli litumiwa okutunda kwa Nyambe okuta ku muleneñi wisaniwa nji Nazaleta. **27** Kwa mukatana no naluleya woyo ona kubeleziwa ku mulume oisanwa Josefa, no lusika lwa Dabida. Woyo naluleya elitina lyaye neli Maliya. **28** Mi selbeli oiya kwa yonyene ni kwamba nji, “Olumele, wene no kufuya! Nyambe kame ali ni wene!” **29** Kono kame ana komokisiwa ku maywi aye ni kumakala kumukwa no kuketiwa kwaye. **30** Cwale Elingeloi sebeli lyamba kwa yonyene nji, “Olese kucila, Maliya, kakuli nuwana omuhau kwa Nyambe. **31** Cwale komone kame sokushimbe mu lipumo lyowe ni kuleya omwana no ndumbana, mi mbamu tumbu elitina lya Jesu. **32** Mba tende wuyu no kuneneba mi mba isaniwa Omwana a Nyambe OMWAMBAKANI onene mane Ombumu Nyambe mba mubi olubona lwa nyakulyaye Dabida, **33** mba busu endoo ya Jakobo okuta oku no kwaabwa mane ni mibuso waye no kwaabwa!” (aiōn g165) **34** Maliya sebeli oibanguta elingeloi nji, “Ngasibine saitendahale eyi kakuli mene silimukile omulume?” **35** Elingeloi sebeli lyamba kwa yonyene nji, “Emebo No Kukena mba iiyi kwa wene, mi amaata a Nyambe OMWAMBAKANI mba kufuku. Cwale abo omwana woyo soleiwa mba isaniwa nji wa kucken Omwana Nyambe. **36** Cwale komone, mwabowé Elizabeta mu nako yaye no ku

kulubala naku shimbi omwana no ndumbana, **59** Cwale ba liywa no mutanu ni twaatu sebeli mi okweti uno sebeli ou no utanu ni kamweya, atwala olukeke ku mupato, mi kame ana kusinga woyo ona kutoiwa nji muumba. **37** Kakuli nji amutumbe Zakaliya elitina lya sitaye. **60** kwa Nyambe kakwisa esi sikwangwiwa” **38** Kono inawaye sebeli wamba nji, “Kokuulwa! Cwale Maliya sebeli wamba nji, “Komone, mene mbaisaniwa nji Jowani.” **61** Cwale sebeli aamba uno, omubika wa Mbamu, “sitendiwe kwa kwa yonyene nji, “Kakwisa kwasi mukowa wowe mene okukumanena ni maywi owe.” Cwale oisanowi ni litina eli!” **62** Cwale sebeli ambela elingeloi sebeli limusiya. **39** Mu maywaa awo sitaye ni tiponiso, nji aasimwete elitina elyo Maliya sebeli okutukiseta okuta mu na ha no asinga okubeeka mwanaye. **63** Zakaliya sebeli malundu mu muleneñi no Judeya. **40** Cwale okumbela akabala ni ku ñolabo nji, “Elitina sebeli okaingena mu ndoo ya Zakaliya niku lyaye ni Jowani.” Mi onje sebeli akomoka! **64** keeta Elizabeta. **41** Cwale Elizabeta aba ana Cwale ababo akanwa kaye sebeli kayatuluka ni kuyupa okukeetiwa kwa Maliya, omwana sebeli lulimi lwaye sebeli lunungutuka, ni kwamba, weenda mu lipumo. Mi Elizabeta sebeli oiyala oku lumbeka Nyambe. **65** Cwale awo onje ayakile Emebo No Kukena **42** mi sebeli okuweleza ni amabapa noo sebeli alemiwa okucila, mi etaba liywi no kuneneba nji, “Nufuyolwa mukaci no eyo sebeli ihasana mu na ha yonje no malundu akati onje, mi embuyoti nimbu ya no lipumo no Judeya. **66** Cwale onje awo ana kwiyupa lyowe. **43** Mi iikene eyi aba ina tendahala kwa sebeli aiteula mu micima yoo ni kwamba nji, mene, nji inawaye Mbamu wange aiye kwa “Cwale uyu mwaniukana kame sa kule oku tenda mene? **44** Kakuli komone, abo eliywi lyowe no anyine?” Kakuli elyoko lya Mbamu kame lina kuni keeta aba lina keela mu litwi lyange, ababo kwikalala ni yonyene. **67** Cwale Zakaliya sitaye omwana oli mu lipumo lyange sebeli weenda sebeli oiyala ni Mebo No Kukena, ni kunuha mulibaka no kuwabelelwa. **45** Cwale embuyoti okwamba nji, **68** “Ku lumbiwe Ombumu Nyambe niya woyo opumena nji mba kwiyatetwe eso no Isilae! Kakuli na poto ni ku liulula aanu sina kwambiwa kwa yonyene okutunda kwa aye. **69** Mi na tulitele omuyoyisi no maata, mu Mbamu.” **46** Mi Maliya sebeli wamba nji, “Emebo ndoo ya mubika waye Dabida. **70** Kanyi omo ana yange kame ilumbeka Ombumu, **47** mi emebo kwambela ni tunwa no anuhi aye no kukena yange kame iwabelelwa mwa Nyambe omuyoyisi **71** nji kame sa wange, **48** kakuli nalikete oukushuwa no mubika tuyoyosiwe ku ila yetu, ni mu maoko no awo atu wayel Komumone okutunda bano amasika onje timbile. **72** Oku monisa amakeke ana kusepisiwa mbanisana nji wuyu no kufuyolwa, **49** kakuli kwa njekulyetu ni ku puluka oulikani waye wuyu no kuneneba Nyambe nani tendele esinu no kukena **73** oluci ana kweeta kwa sitetu sinene. Mi okukena lyokame elitina lyaye, **50** Abulahama **74** na ku tusepisa nji aba tuna mana cwale amakeke aye kame ali kwaawo amucila oku lamulelwa mu maoko no iila yetu, tu mu okutunda ku lusika okuta ku lusika. **51** Namonisa sebeleze mu kwaacila, **75** me tuli ano kukena ni amaata ni lyoko lyaye nahasanya oukuyeema kuluka balubala lwaye amaywaa onje no mooyo koo mu mihipulo no micima yoo. **52** Natulula wetu. **76** Cale weene, olukeke, kame soisanwi nji ano kuneneba ba mabona oo, mi natuleke awo omunuhi wa Nyambe OMWAMBAKANI kakuli no ukushuwa. **53** Naiyata ano kuyomba ni inu kame sote balubala lwa Mbamu okalukisa endila no kuwaba, ni kucita asikufuma oku nambulwa yaye, **77** okuba ezibo no kuyoya kwaanu aye simweya. **54** Natusu omubika waye Isilae, mu ku lemenwa eibi yoo, **78** mulibaka no mu kupuluka amakeke aye. **55** Kanyi aba ana mukekecima wa Nyambe wetu. abo eliywaa aba kwamba kwa njekulyetu kwa Abulahama ni ku saliye beulu yetu okutunda ku wilu **79** okuba masika aye okuta oku no kwabwa.” (**aion g165**) eliseli kwawo ali mu uwi ni mu mwiinda no lifu, **56** Cwale Maliya aba ana kusiyalelwa etikweti oku simweta amakondo etu mu ndila no kozo.” tiñatu sebeli ouka ku mundi waye. **57** Cwale **80** Cwale omwana sebeli okula ni koongola enako sebeli ikeela eyi no kuleya kwa Elizabeta, mu Mebo, mi kame ana kwikalala mu lihalaupa mane sebeli oleya omwana no ndumbana. **58** okutwala ba liywa elyo ana kumonahala mu Cwale awo ayakile noo ku nyonga nabaaye aba Isilae. ana kuyupa Ombumu namonisa amakeke no kuneneba kwa yonyene, sebeli awabelelwa naye.

2 Mu tinako tiya sebeli kwiiya etaelo ya Sesale ku mupato, sebeli amubeeka elitina lya Jesu, Augasitasi nji elitunga lyonje kutendiwe elyo ana ku biwa ku lingeloi yo kasi kushimba esipalo. **2** Esi neli esipalo no weli, abo Kuiliniyasi kale. **22** Mi cwale enako aba ina kukwana yoli omubusisi no Siliya. **3** Cwale onje sebeli no ku kenisiwa okukumanena ku mulawo wa ata okañoliwa, omunu ni munu mu muleneñi Mushe, sebeli akambarniseta Jesu ku Jelusalema waye. **4** Josefa ni yonyene sebeli otunda mu oka mu monahaza kwa Mbamu, **23** kanyi Galileya, omuleneñi na mu Nazaleta okuta ku omo ku ñolelwé mu mulawo wa Mbamu nji, Judeya, omuleneñi wa Dabida ona kwiisanwa nji “Omwana no mweeli yonje kame saisanwe nji wa Betelehema, kakuli neli osindoo ni lusika lwa kukena kwa Mbamu.” **24** Cwale sebeli ata okaba Dabida. **5** Sebeli oka ñoliwa ni Maliya, woyo ana esitabelo okukumanena mu mulawo wa Mbamu ku beezeza, woyo ona kwimananga mu mundi amakwici ayili simba otwana no tunkwilima **6** mi asili omo, enako yaye no kuleya sebeli twiili. **25** Cwale kame kuna kwikalanga omulume ikeela. **7** Cwale sebeli oleya mwanaye no mweeli, mu Jelusalema no litina lya Simoni, mi woyo ni ku mufuka eikumango no ukeke niku mu mulume neli wa kuluka ni kucila Nyambe, langeka mu silyelo, kakuli naku kuulwa esibaka yo tatelele omuyoyisi no Isilaele, mi Emebo soo mu ndoo no angenda. **8** Cwale mu sibaka No Kukena na ikwikala mwa yonyene **26** mi omo kame kuna kwikalala alisana mu matema kame ana kusepisiwa ku Mebo No Kukena nji oo, ana ku tonenanga emilaka no mitapi yoo katamba oku mona elifu yo kasi mona kale ousiku. **9** Cwale elingeloi lya Mbamu sebeli liku Kilesite Ombumu. **27** Cwale sebeli osusuweziwa monahaza kwa onyene, mi ekanya ya Mbamu ku Mebo okwiyya mu Ndoo ya Nyambe. Mi cwale sebeli yabeeka mukaci, mane sebeli acila onene, ashemi aba ana kulita omwana yonyene Jesu, **10** kono elingeloi sebeli lyaamba kwa onyene nji ku tendahale kwa yonyene okuta mu sizo no nji, “Mulese kucila! kakuli komumone, kame mulawo, **28** Simoni sebeli omubeeka mu maoko nina militele eliywi no kuwaba eyo salilite oku aye ni ku lumbeka Nyambe nji, **29** “Mbamu, wabelelwa no kuneneba oko sakwiye kwaanu cwale olukulule omubika wowe afunduke mu onje. **11** Balelo na mu leyelwe Omuyoyisi mu kozo, okukumanena ku liywi lyowe, **30** Kakuli muleneñi wa Dabida, yokame Kilesite Ombumu. amiyo ange na mono oku yoyisa kowe, **31** oko **12** Cwale eso sasitende esisupo kwaanyi sino, ona lukisa balubala no aaru onje, **32** Eliseli mba mukawana olukeke ona tingwa etinyambi limonisa asimacaba ni ku lita ekanya kwaanu mi kame alangekilwe mu silyelo.” **13** Cwale owe no Isilaele.” **33** Sitaye ni inawaye sebeli ababo sebeli kwiiya empi na ku wilu no kupula, okomokisiwa kweyo ana kwambia mulibaka sebeli iiya ni lingeloi, ni kulumbeka Nyambe nji, lyaye. **34** Cwale Simoni sebeli waafuyola ni **14** “Ekanya iikale kwa Nyambe mu mawilu na ku kwamba kwa Maliya inawaye nji, “Komone, wilu, ni banji ni kozo iikale mu litunga mwaanu wuyu mwana na beekelwe okufa ni kuyoya awo sa shemubiwei!” **15** Cwale amangeloi aba kwano kupula no Isilaele. Aikale kanyi esisupo ana kwasiya okuukela ku wilu, alisana sebeli eso sasi kananiwe **35** mi omukwale mba ukuyaa akwambisa omujili ku munjili nji, “Twendeni mu mooyo wowe, nji emihupulo itunda mu ku Betelehema tu kamone etaba eyo ineeyi, micima no kupula imonahale.” **36** Cwale kame eyo ana tu simwete Ombumu.” **16** Cwale sebeli kuna kwikalala omunuhi no mukati no litina atako mu kuleluba, mi sebeli akawana Maliya lya Anna, omwana Faniwelu no mukatana no ni Josefa, ni lukeke ona langekilwe mu silyelo. lusika lwa Asele. Kame ana ku kulubala onene **17** Cwale aba ana kumana okumona, sebeli ata mi na kuyoya ni mbumwaye emyaka itanu alimukisa okwamba etaba eyo anambelwe no ni yaatu oku tunda ba walanjwaye. **37** Yoli mwana. **18** Mi onje awo ana kwiyupa, sebeli ombakati konji aba ana ku keela ba myaka akomoka etaba eyo ambeliwa kwa alisana. **19** makumi atanu ni aatu ni inee. Kasi kutunda Kono Maliya sebeli oteula eyo inu yonje, ni mu Ndoo ya Nyambe, oku sebeleza Nyambe, kwimamela mu mucima waye. **20** Cwale alisana ouku yumena eilya ni kulapela ousiku ni munji. sebeli auka alemine okukanyisa ni kulumbeka **38** Mi sebeli oiya ba nako eyeyo nuukutumela Nyambe kweyo ana yupu neyo ana mono, kanyi kwa Nyambe ni kwamba ya Jesu kwaanu onje omo ana yambelwelwe. **21** Cwale ku mamaneñeno awo ana ku tatelela oku liululwa no Jelusalema, no maywaa atanu naatu, aba ana kubeekiwa **39** Cwale aba ana kumanenena einu yonje

okukumanena ku mulawo wa Mbumu, sebeli mubakenye endila yaye nji yoloke! **5** Omusindi aukela mu Galileya ku Nazaleta omuleneñi woo onje mba wiyalu, mi akalundu ni lilundu mbei luli. **40** Mi omwana sebeli okula ni koongola, ni ulululiyala. mi eyi ibetile mbei oloka, ni tindila kwiiyala okushangama, ni sishemo sa Nyambe no ku tengama mbati lukisiwa. **6** Mi omunu kame sina kwikala beulu yaye. **41** Cwale ashemi yonje mba mono okuyoyisa kwa Nyambe!” **7** aye kame ana ku taanga ku Jelusalema mu Cwalehe sebeli wambela aanu no kupula awo mwaka ni mwaka ku mukiti no Paseka. **42** Cwale ana kwiiya ku kukolobeziwa kwa yonyene nji, Jesu aba ana ku kwanisa emyaka likumi ni yiili “Anyi aana no tinyoka! Anyine ona milemusa sebeli akambamenako okukumanena ku sizo. okucila okutweba oko kwiiya? **8** Mu beeke **43** Cwale omukiti aba ona kubwa sebeli aukela etimbuya eto tifanena nji na mubaka. Mi mulese kwaawo, ondumbana Jesu sebeli osiyalela mu oku tangisa okwamba mukaci kenu nji, ‘Sitetu Jelusalema. Ashemi aye kasi kulimuka eyo, **44** ni Abulahama.’ Kakuli kame ni myambela nji kono mu kupuluka nji ni yonyene na kwikala Nyambe kame atwesa oku shimba amawee mu sirkwata, sebeli aenda eliywaa lyonje mi aa okwaatenda aana a Abulahama! **9** Simba sebeli amu saela kwaboo ni kwavo aku limuka abano esamu kame si beekilwe ba mibisi no noo. **45** Mi cwale aba ana kuulwa oku mu wana, itondo, mi cwale esitondo sonje eso suulwa oku sebeli aukela ku Jelusalema oka mu saela. **46** beeka embuya no kuwaba kame sitemiwa ni ku Munyima no maywaa aatu, sebeli amuwana mu siyumbela mu mulilo.” **10** Cwale enyangela sebeli Ndoo ya Nyambe, yo ikalile mukaci no aiyeti, imwibanguta nji, “Iikene cwale sa tutende?” okwa teeteta ni kwa ibanguta etipuzo. **47** Cwale **11** Jowani sebeli waatambula nji, “Woyo yonje onje awo ana ku muyupa sebeli akomoka mu ku okwite eikumango yiili, aku tablee ni woyo yupisia kwaye ni tikalabo taye. **48** Cwale aba ana waakwite, ni woyo okwite esilya, atende ngeeso ku mu mona sebeli akomoka onene, mi inawaye ni yonyene.” **12** Atelisi nonyene sebeli aiiya kwa sebeli omwibnguta nji, “Mwanange, iikene ona Jowani mu kukolobeziwa, sebeli amwibanguta tu tendele ngeeso? Komone, sitowe ni mene nji, “Mwiyeti, iikene sa tutende?” **13** Cwale kame tu lemire oukusaela kame tu ziyelehile.” sebeli waambela nji, “Mulese okutelisa oku **49** Cwale Jesu sebeli wamba kwa onyene nji. bitelela eso mu nalaelelw. **14** Amasole nonyene “Iikene mu ni saela? Kamu limukile nji kame sebeli amwibanguta nji, “Cwale aci iikene sa ni fanena okwikala mu ndoo ya Sitange?” **50** tutende?” Cwale sebeli waambela nji, “Mulese Mi onyene kasi ku yupisia etaba ana kwamba okwitela omunu mu kukandimeka simba oku kwa onyene. **51** Cwale sebeli oshetumuka noo ni mubyangula, mi musepe etituwelo tenu.” **15** kwiiya ku Nazaleta, kame anoku kokobeza kwa onyene, cwale inawaye sebeli oteula einu eyi yonje mu mucima waye. **52** Cwale Jesu sebeli Kilesite. **16** Jowani sebeli waatambula onje nji, wekeza mu kushangama ni mu kukula, ni mu “Mene, kame ni mikolobeza ni meyi, kono woyo onbita ku maata kame akeile, simba etikwele no tinjangwa taye sitwese okuti nungutula, yonyene kame sa mikobeze ni Mebo No Kukena ni mulilo. **17** Enumbi yaye kame ili mu lyoko lyaye, mi kame sa fefule ubeke ba patelo niku ungeka ouloto waya mu sishete, kono omuuku kame sa uciñiwe mu mulilo no kwaabwa.” **18** Cwale mu tindila tinjili no kupula, kame ana ku kutaza amaywi no kuwaba kwaanu. **19** Kono Ombumu Heloda, sebeli onyaziwa kwa Jowani mu taba no Helodiyasi omukataa minaye, ni mu inu yonje no kwiiba eyo ana ku tenda. **20** Cwale Heloda sebeli oekeza kweyo yonje no kwiiba mu kwingenyeika Jowani mu tolongo. **21** Cwale onje aanu aba ana ku kolobeziwa, ni Jesu ni yonyene sebeli okolobeziwa. Yo lapela, eliwilu

3 Mu mwaka no likumi ni mutanu mu puzo ya Tibebe Sesale, Ponse Pilato abo yooli omubusisi no Judeya, Heloda neli omwendisi no Galileya, minaye Filipi yooli omwendisi no naha ya Ituliya ni Tilakonita, mi Lisanyasi neli omwendisi no Abilene, **2** mi Annasi ni Kayafasi ali apulisita akulu, eliywi lya Nyambe sebeli liiya kwa Jowani omwana Zakaliya mu lihalaua. **3** Cwale sebeli ota mu naha yonje eyo ikubapile ni Jodani yo kutaza ekolobezo no kubaka nji eibi ilemenwe. **4** Kanyi omo ku ñoletwe mu buka no maywi a Isaya omunuhi wa Nyambe nji, “Eliyi no munjili kame likuweleza mu lihalaua eli lyaamba nji, mu lukise endila no Mbumu,

sebeli liyatuluka, 22 mi Emebo No Kukena sebeli nako eyeyo. 6 Odiyabulozi sebeli wamba kwa ishetumuka beulu yaye mu siumbiwa sikufeka yonyene nji, "Kwa wene kame sa ni kube amaata kanyi elikwici, mi eliywi sebeli litunda ku wilu eli onje ni kanya yawo yonje, kakuli yonje eye lyaamba nji, "Yawene mwanange woyo osingiwa, kame ina ibiwi, mi kame niiba kwa woyo ni ni kukatelwa." 23 Jesu aba ana ku tangisa singa. 7 Nji wene, cwale, kame soni lapele, omusebezi waye yoli ni myaka makumi aatu. yonje kame saitende yowe." 8 Cwale Jesu sebeli Yoli omwana, kanyi omo kuna kutendahalela, omutambula nji, "Kame ku ñolilwe nji, 'Olapele nji wa Josefa, omwana Heli, 24 omwana Mbamu Nyambe wowe ni ku sebeleza yonyene Matate, omwana Lebi, omwana Meleki, omwana feela!'" 9 Kame sebeli omutwala mu Jelusalema Janai, omwana Josefa, 25 omwana Matatiyasi, nuukamu beeka ba monngola no Ndoo ya omwana Amosi, omwana Nahumi, omwana Eseli, Nyambe, ni kwamba kwa yonyene nji, "Nji uli omwana Nagayi, 26 omwana Maate, omwana Mwana Nyambe, oku kondele banji wenyene Matatiyasi, omwana Semeini, omwana Joseke, okutunda bano, 10 kakuli kame ku ñolilwe omwana Juda 27 omwana Joanani, omwana nji, 'Nyambe mba laele amangeloi aye nji aku Lesa, omwana Zalubabele, omwana Shealutiele, sileleze.' 11 Mi 'Ba maoko oo mba kwakele omwana Neli, 28 omwana Meleki, omwana Adi, nji cwale amakondo owe aulwe oukulemeka omwana Kosamu, omwana Elimadamu, omwana ku liwee.'" 12 Cwale Jesu sebeli omutambula Ele, 29 omwana Joshuwa, omwana Eliezele, nji, "Kame ku ñolilwe nji, 'Ku twese okweteka omwana Julimu, omwana Matate, omwana Ombumu Nyambe wowe.'" 13 Cwale Diyabulosi Libi, 30 omwana Simioni, omwana Juda mwana aba ana kumana oku mweteka mu mikwa yonje, Josefa, omwana Jonami, omwana Eliyakimi, sebeli otunda kwa yonyene, oku twala ba nako 31 omwana Meleya, omwana Mena, omwana injili. 14 Cwale Jesu sebeli oukela ku Galileya Matasa, omwana Nasani, omwana Dabida, mu maata no Mebo, mi elibubo lyaye sebeli lita 32 omwana Jese, omwana Obedi, omwana okakeela mu maneku onje no naha. 15 Cwale Bowasi, omwana Salumoni, omwana Nashoni, sebeli oyjeta mu tindoo too no milapelo ni 33 omwana Aminadabi, omwana Adamini, kububekwa ku munu yonje. 16 Cwale sebeli oiya omwana Alini, omwana Heziloni, omwana mu Nazaleta, omu ana kulitiwa, mi sebeli ota Pelezi, omwana Juda, 34 omwana Jakobo, mu ndoo no milapelo kanyi omo ana kwikalela omwana Isaka, omwana Abulahama, omwana omukwa waye ba liywaa no Pumulo. Sebeli Tela, omwana Naholi, 35 omwana Selugi, oimana okubala 17 mi omo sebeli obiwa ebuka omwana Leu, omwana Paleki, omwana Ebele, no munuhi Isaya. Yonyene sebeli ofukula ebuka omwana Shela, 36 omwana Kainani, omwana ni kuwana aba ku ñolilwe nji, 18 "Emebo ya Alifikasadi, omwana Sema, omwana Nuwe, Mbamu kame ili beulu yange, kakuli nani kete omwana Lameke, 37 omwana Metusela, omwana oku kutaza eliywi no kuwaba kwaa ashebile. Enoki, omwana Jalidi, omwana Mahalaele, Kame anani tumu oku kutaza etukuluhu no omwana Kainani 38 omwana Enosi, omwana Seta, omwana Adama, omwana Nyambe.

4 Cwale Jesu aba ana kwiyala Emebo No

Kukena, sebeli ouka ku Jodani, mi sebeli otwaliwa ku Mebo ku lihaupa, 2 sebeli oka ikalamo mu lihalaua amaywaa makumi anee, yo etekiwa kwa Diyabulosi. Kasi kulya esilya mu maywaa awo, amaywaa awo aba ana kubwa, sebeli oyomba. 3 Odiyabulozi sebeli wamba kwa Jesu nji, "Nji uli mwana Nyambe, olaele amawee aa nji afutuke esinkwa." 4 Cwale Jesu sebeli omutambula nji, "Kame ku ñolilwe nji, 'Omunu katamba kuyoya ba sinkwa feela.'" 5 Cwale Diyabulozi sebeli omutwala aba kulumbiile niku mumonisa emibuso yonje no litunga mu

nako eyeyo. 6 Odiyabulozi sebeli wamba kwa ishetumuka beulu yaye mu siumbiwa sikufeka yonyene nji, "Balelo elinõlo eli nali iyatetetwa, me mu kuyupela." 22 Cwale onje sebeli aamba wino eyaye, ni ku komoka amaywi aye no musa ana ku tunda mu kanwa kaye, sebeli aamba nji, "Kana wuyu, kasa yokame Mwana Josefa?" 23 Cwale Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, "Luli mba mu nambele enguli eyi, 'Onganga, oku balise wenyene.' Eyo tuna yupu ona tende mu kapenauma, witende ngeeso ni

muno mu naha yowe. **24** Cwale sebeli wamba itunda, eyi kuwa nji, “Tiwe Mwana Nyambel!” nji, “Niti luli kame nimyambela nji, kakwisa Kono Jesu sebeli oikalimela, ni kwilaela nji omunuhi okutekiwa mu naha yaye. **25** Kono ilese okwamba, kakuli naiku limuka nji yokame niti luli, kame nimyambela nji kame kuna Kilesite. **42** Cwale eliywaa aba lina kupa, Jesu kwikalanga ambakati no kupula mu Isilaele mu sebeli ofunduka ni kuta okaikala mu sibaka maywaa a Eliya, abo eliwili aba lina ku fukiwa yomboci. Mi aanu sebeli amusaela ni kwiiya kwa mu myaka yaatu ni tikweti mutanu ni kamweya, yonyene nji amu kanise okwasiya. **43** Kono sebeli mi kame kuna kwikalala elishebo linene mu naha waatambula nji, “Kame nifanena okakutaza yonje. **26** Cwale Eliya kasiku tumiwa ku munu eliywi no kuwaba no mubuso wa Nyambe mu yonje kono konji feela kwa Zalefasi, mu naha no Sidoni ku mukati no mbakati. **27** Mi kame mileneñi injili ngeeso, kakuli sokame eso ina tumenwe.” **44** Cwale sebeli okutaza mu tindoo kuna kwikalanga asimbingwa no kupula mu no milapelo mu Judeya.

Isilaele mu nako ya munuhi Elisha, mi kakwisa woyo ona kubalisiwa, kono konji feela Naamani Omusiliya.” **28** Cwale aba ana kuyupa eyi, onje mu ndoo no milapelo sebeli atweba. **29** Cwale sebeli aimana ni ku mucita mu muleneñi, ni ku mutwala ba liñope no lilundu elyo ana ku yakela omuleneñi woo, nji amu kwisete kunji. **30** Kono sebeli waabita mukaci koo nuukutela. **31** Cwale Jesu sebeli ota ku Kapenauma, omuleneñi no Galileya, mi na kwaaiyeta ba liywaa no Pumulo. **32** Cwale kame ana ku komoka onene etuto yaye, kakuli amaywi aye kame ana kwikalala ni maata. **33** Mi mu ndoo no milapelo kame kuna kwikalala omulume osi mebo no kwiiba, cwale sebeli okuwa ni liywi no kuneneba nji, **34** “Etaba yetu ni wene ibine, Jesu no Nazaleta? Kame oneeyi muku tusinya? niku limukile nji tiwe anyine, tiwe no Kukena wa Nyambe!” **35** Kono Jesu sebeli omukalimela nji, “Ondoka, mi otunde mwa yonyene!” Mi cwale emebo aba inaku mukwiseta banji mukaci no aanu, cwale sebeli itunda mwa yonyene eyulwile okumutenda esi no kwiiba. **36** Cwale onje sebeli akomoka nuukwambisa omunjili ku munjili nji, “Eliyi eli libine? Kame ali ni tukelo ni maata no ku laelela emebo no kwakena, mi kame itunda!” **37** Cwale elibubo lyaye sebeli lita mu ibaka yonje itingulukile enaha eyo. **38** Jesu sebeli otunda mu ndoo no milapelo, ni kwingena mu ndoo ya Simoni. Njemunwa Simoni yo langanine yotomine onene elitomapa, mi sebeli aamba eyaye kwa Jesu. **39** Cwale Jesu sebeli oimana ku nyonga yaye ni ku kalimela litomapa, mi sebeli litunda mwa yonyene, cwale ababo sebeli oinguka ni kwa sebeleza. **40** Cwale eliywaa aba lina kwiika, onje awo ana kwikalanga naanu no meeti no oukusiya-siya sebeli aalita kwa Jesu, mi sebeli wabeeka amaoko aye beulu ni kwaabalisa. **41** Cwale emebo no kupula no kwiiba sebeli

5 Jesu yoli ba likamba no lisa lya Genesaleta, aanu sebeli amusheeteta onene nji ayupe eliywi lya Nyambe. **2** Cwale sebeli omona amato ayili mu lisa, kono ayambi natundumo mi alemine oku yowisanga otunyandi too. **3** Jesu sebeli oingena mu wato omunjili wa Simoni, sebeli omwambela nji aufule kanyonyo okutunda ba likamba. Cwale sebeli oikala banji ni kwiyeta aanu no kupula yoli mu wato. **4** Cwale aba ana kumana okwamba sebeli wambela Simoni nji, “Obeeke aba no kutunga onene mi oyambe otunyandi tote.” **5** Cwale Simoni sebeli otambula nji, “Molyange, natu yamba ousiku wonje kono kakwisa esi tuna wana. Kono okuta mu liywii lyowe kame niyamba otunyandi.” **6** Cwale aba ana kutenda ngeeso, sebeli akuuya elibunda linene no tindi, mane akanyandi sebeli ka kauka. **7** Cwale sebeli akobeta alikan oo nji aiye mukwaatusa. Cwale sebeli aiya ni kwiiyata amato ayili mane sebeli atateka okutika. **8** Kono Simoni Pitolosi abana kumona ngeeso, sebeli okukwiseta banji ni manwi aye kwa Jesu ni kwamba nji, “Otunde kwa mene, kakuli mene kame nili osiku tenda eibi, Mbamu!” **9** Mulibaka elyo kame ana kukomoka onene naawo ana kwikalala naye ba ku mona okupula no tindi anaku kuuya. **10** Cwale sebeli ku tendahala ngeeso ni kwa Jacobo ni Jowani aana a Zebedeya, alikan a Simoni, mi Jesu sebeli warnabka Simoni nji “Olese ku cila, okutunda bano mbuyamba aanu.” **11** Cwale aba ana kulita amato oo ku likamba, sebeli asiya einu yonje ni ku mukoña **12** Jesu yoli mu muleneñi munjili, sebeli kwiiya omulume osi kutoma embingwa, mi aba ana kumona Jesu, sebeli okwela banji ni lubala Iwaye ni kwamba nji, “Mbamu, nji kame osinga, kame otwesa okuni balisa!” **13** Cwale Jesu sebeli oolola elyoko lyaye

ni ku mulema ni kwamba nji, "Nisinga, obale!" **30** Cwale Afalisi naa iyeti no mulawo sebeli Mi ababo embingwa sebeli ibwa. **14** Cwale añuñuta ni kwambela aiyetwa aye nji, "Iikene sebeli omulaelela nji alese okwambela omunu, aba mulya ni kunwa na telisi na sikutenda eibi?" "Kono ote oka kumonahalise kwa mupulisita, **31** Cwale Jesu sebeli waatambula nji, "Aanu awo mi olite enubu no ku balisiwa kanyi omu ana ku ayoya wino kasaele onganga, kono awo atomine laelela Mushe, itende oupaki kwaanu." **15** Kono okame amusaela. **32** Kani siiya mu kwisana awo cwale elibubo lyaye sebeli lihasana, mi aanu alukile, kono awo asikutenda eibi nji abake." **33** no kupula sebeli aungana oku muteeteteta ni Cwale aanu sebeli aamba kwa Jesu nji, "Aiyetwa ku balisiwa ku meeti oo. **16** Kono sebeli ota a Jowani aka no kupula kame aku yumenanga mu lihalaupa oka lapela. **17** Ba liywaa elinjili eilya mi kame alapelanga, na iyetwa no Afalisi yo iyeta, kame kuna kwikala Afalisi na iyeti kame atendanga ngeeso, kono aiyetwa owe no mulawo awo nakwiya okutunda mu mindi kame alya ni kunwa." **34** Cwale Jesu sebeli yonje no Galileya ni Judeya ni mu Jelusalema, waambela nji, "Kame ku twesahala nji alikani no mi amaata a Mbumu kame ana kwikala kwa mukwati aku yumene eilya omukwati yoli noo? yonyene oku balisa aanu. **18** Komumone, sebeli **35** Amaywaa mba iiyi omukwati aba sa tundisiwe kwiya alumbe ashimbile omulume ba saala osi kwa onyene, mi cwale kame saaku yumene eilya luñañali, mi sebeli akumbela oku mwingenyika mu maywaa awo." **36** Jesu kame sebeli waambela mukaci ni ku mu langeka ba lubala lwa Jesu. enguli injili nji, "Kakwisa omunu otwesa oku **19** Kono kasi kuwana esibaka no kwingena, tundisa esimanahanyi ba sikumango no ubya mulibaka no aanu okupula, sebeli atina ba nji asi beeke ba sikumango no ku kulubala. lituwa no ndoo ni ku mu shulumukiseta ni Nji atende ngeeso, mba kaula esikumango no saala saye mukaci no aanu balubala lwa Jesu. ubya, mi esimanahanyi no ubya kasi tambo oku **20** Cwale Jesu aba ana kumona etumelo yoo, lumeliana ni sikumango noku kulubala. **37** sebeli wamba nji, "Mulume, eibi yowe na Kakwisa omunu otwesa oku beeka ewaine no wilemenwe." **21** Cwale aiyeti no mulawo na Falisi ubya mu sindunga no ku umbiwa ba itumba no sebeli atangisa okwibanguta aamba nji, "Anyine ku kulubala, nji atende ngeeso, ewaine no ubya wuyu mulume woyo wamba mu malimbuluti? mbai kaula eitumba mane ni kwiteka, ni itumba Woyo so twesa okulemena eibi konji feela mba siynehe. **38** Kono ewaine no ubya kame konji Nyambe yomboci." **22** Cwale Jesu aba ifanena okwibeeka mu indunga no kuumbiwa ana kulimuka etipuzo too, sebeli waatambula ba itumba no ubya. **39** Cwale kakwisa omunu so nji, "Ngasibine aba mukwibanguta mu micima tateka okunwa ewaine no kale nji asinge eyi no yenu? **23** Sibine esi sootobile, okwamba nji, 'Eibi ubya, kakuli kame saambe nji, 'Ewaine no kale yowe nwilemenwe,' ni kwamba nji, 'Oimane mi ya kuwaba okubita eyi no ubya."

24 Kono nji mulimuke nji Omwana no munu kame akwite etukelo no kulemena eibi bano banji." sebeli wambela omulume osi luñañali nji, "Kame nikwambela nji, oimane, oshimbe oulangano wowe mi ote ku mundi!" **25** Cwale ababo sebeli oimana ba lubala loo onje, ni ku shimba oulangano waye, ni kuta ku mundi waye yo yeema Nyambe. **26** Sebeli akomoka onene onje, ni ku yeema Nyambe mane sebeli aiyala okucila aamba nji, "Balelo na tumono einu indina no ku komokisa!" **27** Eyo aba ina kubwa, Jesu sebeli otundamo, mi sebeli omona Lebi omutelisi yo ikalile ba ofisi no mutelo, mi sebeli omwambela nji, "Onikoñe." **28** Cwale Lebi sebeli osiya einu yonje, ni ku mu koña **29** Cwale Lebi sebeli otendeliwa omukiti no kuneneba mu ndoo yaye, mi kame kuna kwikala atelisi anjili no kupula naanjili ana kwikala noo ku tafule.

6 Ba liywaa linjili no Pumulo, Jesu yo bita mu matema no ubeke, aiyetwa aye sebeli ayangula amakunka no ubeke, ni kwapolola mu maoko oo ni kulya ubeke. **2** Kono anjili no Afalisi sebeli aamba nji, "Iikene aba mutenda eyi no kwafanena ba liywaa no Pumulo?" **3** Cwale Jesu sebeli otambula nji, "Kamwa sikubala eyo ana ku tenda Dabida yo yombie, yonyene naawo ana kwikala naye? **4** Omo ana kwingenena mu ndoo ya Nyambe, noomo ana kushimbela ni kulya esinkwa sina ku lukisetwa Nyambe, eyo nakwafanena okuliwa ku munu yonje konji apulisita, mi sebeli obako nawo ana kwikala naye." **5** Cwale Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, "Omwana no Munu ni Mbumu no Pumulo." **6** Ba liywaa elinjili no Pumulo, Jesu aba ana kwingena mu ndoo no milapelo

ni kwiyetamo, na ku kwikalala omulume osi ku kakuli na mu tambula omooyo no kotoba! 25
kukutela oluñañali ku lyooko no silyo. 7 Afalisi Oumai ni wenu anyi mwikutile bano, kakuli
anjili na iyeti no mulawo sebeli aaliketa Jesu mba muyombo! Oumai ni wenu anyi musheka
oku mona nji mba balisa omunu ba liywaa no bano, kakuli mbamweene ni ku lila. 26 “Oumai
Pumulo, nji cwale awane elibaka no kumununga ni wenu, abo aanu onje aba aamba ouwa wenu,
eyambo. 8 Kono Jesu sebeli olimuka emihupulo kakuli anjekulyoo kame ana kutenda ngeeso
yoo, mi sebeli wamba ku mulume osiku kukutela kwa nuhi no mapwa. 27 “Kono kame namba
elyoko nji, “Wiiye wimane bano.” Cwale sebeli kwaanyi muyupa, mu singe eila yenu, mu tende
oimana ni kuta ba lubala no aanu. 9 Cwale wino kwawo ami timbile, 28 mu fuyole awo
Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Kame amikuta, mu lapelele awo ami timbile. 29 Woyo
nimi ibanguta nji, kakufanene eli no Pumulo okufula ku litama limweya omube akufule kame
okutenda eyi no kuwaba simba okutenda ouyi? ku litama linjili, mi omunu nji aku byangule
Oku yoyisa omooyo nji okuuusinya?” 10 Cwale ebaki yowe omube mane ni hembe yowe. 30 Obe
sebeli waaliketa onje ni kwambela woyo mulume woyo okumbela kwa wene, ni woyo oshimba
nji, “Oolole elyooke lyowe.” Mi sebeli otenda einu yowe olese ku mubyangulayo kame. 31
ngeeso, cwale elyoko lyaye sebeli libala. 11 Cwale omu musingela nji aanu ami tendele,
Kono sebeli aiyala okutweba nuukwambisa naanyi mutende ngeeso kwa onyene. 32 “Nji
mukaci koo eso sa fanene okutenda kwa Jesu. kame musinga awo ami singa, kawitumelo sa
12 Mu maywaa aa Jesu sebeli ota ku lilundu oka mu mone? Kakuli simba asikutenda eibi kame
lapela, mi usiku onje yotwalelela okulapela kwa asinga awo aasinga! 33 Cwale nji otenda ouwa
Nyambe. 13 Cwale aba lina kupa eliywaa, sebeli kwaawo atenda ouwa kwa wene, ka witumelo
oisana aiyetwa aye, ni kuketa mwa onyene aa sau mone? kakuli simba nonyene asi kutenda
no kukwana likumi na yiili, awo ana kubeekwa eibi mwatendela ngeeso! 34 Cwale nji kame
nji atumiwa. 14 Simoni, ana kubeeka elitina mukalima awo mu sepile nji mba myusete,
lya Pitolosi, ni Adiliyasi minaye, Jakobo, ni ka witumelo sa mu mone? Simba asiku tenda
Jowani, ni Filipi, ni Batolome, 15 ni Mateu, ni eibi, kame akalimana nawo atenda eibi, nji
Tomasi ni Jakobo omwana Alufeya, ni Simoni ausetwe mukupula ngeeso. 35 Kono mu singe
wisawa nji Zeloti, 16 ni Judasi Mwana Jakobo, eila yenu, mwaa tende wino, mwaa kolotise me
ni Judasi Isikaliota, omubeteki. 17 Cwale sebeli mwabilaele nji muusetwe esinjili, mi omupuzo
oshetumuka noo ni kwimana ba saana, ni wenu kame saunenebe, mi kame sa mu tende
kupula no aiyetwa aye naanu no kupula ana ku aana a Nyambe Oli Beulu, kakuli yonyene
tunda mu Judeya monje ni mu Jelusalema ni niwa sisheko kwaawo no kwaku tumela naawo
ba likamba lya Tile ni Sidoni, ana kwiiya mu akusinga onyene. 36 Mwikale ni makeke kanyi
kumuteeteta ni ku balisiwa ku meeti oo, 18 Sitenu aba ali ni makeke. 37 “Mu lese kwatula
naawo ana ku ziyeleha ku mebo no kwiiba naku nji naanyi muulwe okwatuliwa, mu lese oku
balisiwa. 19 Cwale oundi no aanu sebeli ayeya nyaza nji naanyi muulwe oku nyaziwa, mu
nji amuleme, kakuli amaata kame ana kutunda lemene akwenu nji naanyi mu lemenwe. 38
kwa yonyene ni kwa balisa onje. 20 Cwale sebeli Mube, nji naanyi mubiwe, niti lulu kame sa mu
waliketa aiyetwa aye ni kwamba nji, “Embuyoti tambule empo no utokwa eyo saibekwe mu
ni yenu anyi mushebile, kakuli omubuso wa makaa enu. Kakuli esikala no kuwaba, mwituke
Nyambe ni wenu! 21 Embuyoti ni yenu anyi mu banji mane mwinyunge bamweya, mwituke
yombile bano, kakuli mba mwikuta! Embuyoti beulu mi mbaibekiwa ba yeelo yenu. Kakuli
ni yenu anyi mu lila bano, kakuli mba musheke! esikala muba kwa kwenu, naanyi sokame eso sa
22 “Embuyoti ni yenu aba mutimbiwa kwaana, muwane.” 39 Kame Jesu sebeli waambela enguli
naaba amicita, naaba amyangola, ni kukana nji, “Kana esibofu kame sitwesa oku twaletela
elitina lyenu kanyi lyakwiiba, mulibaka lya esibofu sinjili? Yonje kaitamba okukwela mu
Mwana no Munu! 23 Mu wabelelwé mu liywaa wiina?” 40 Omwiyetwa katwese okubitelela
elyo, mu nenge mu ku nyakalala, kakuli komone, omwiyeti waye, kono omunu yonje aba ana
omupuzo wenu ni wakuneneba ku wilu, kakuli mana okwiyetwa kame safeke kanyi omwiyeti
anjekulyenu naaku tenda ngeeso kwa nuhi a waye. 41 Ngasibine waliketa esoopu sili mu litiyo
Nyambe. 24 “Kono oumai ni wenu asikufuma, no mwabowe, kono wene kumono omusumo

oli mu litiyo lyowe? **42** Simba nji ngasibine so masole sebeli omutumena alikani, sebeli aiya twesete okwambela omwabowe nji, ‘Mwabange, mukwamba kwa yonyene nji, “Mbamu olese tumone ni kutundise esoopu sili mu litiyo oku kataza kakuli silukele nji wene wingene lyowe,’ abo weene kumono omusumo owo oli mu munji no lituwa no ndoo yange, **7** bokame nina litiyo lyowe? Wene osikukuba, oweli otundise ku mona nji simba oukumonahaza kwa wene omusumo oli mu litiyo lyowe, okubinda cwale sifanene. Kono waambe eliywi mi omubika somone wino oku tundisa esoopu sili mu litiyo wange mba bala. **8** Kakuli mene naba nili munji no mwabowe. **43** “Kakuli kakwisa esitondo no no maata no akwange, kame nili ni masole ange, kuwaba sibeeke embuya no kwiiba, simba nji mi aba naamba ku munjili nji, ‘Ote!’ kame ata, ni kame esitondo no kwiiba sibeeke embuya no ku munjili nji, ‘Wiiye!’ kame aiya, ni ku mubika kuwaba. **44** Mulibaka elyo esitondo sonje kame wange aba naamba nji, ‘Otende esil’ mi kame silimukelwa ku mbuya yaso sibeeka, kakuli asi tenda.” **9** Cwale Jesu aba ana kuyupa eyi etifeiga kati yangulwa ku mikakani, simba sebeli okomoka, niku siulukela kwaana ana ku esisansa no beine kasi yangulwa ku mukona. mukoña ni kwaambela nji, “Kame ni myambela, **45** Omunu no kuwaba kame atundisa eyi no simba mu Isilaele kani siwana etumelo iku fekile kuwaba mu sitewelo na mu mucima waye, mi kanyi eyi!” **10** Mi cwale awo ana ku tumiwa aba omunu no kwiiba kame atundisa eyi no kwiiba ana kuukela ku ndoo, sebeli aka wana omubika mu sitewelo saye no kwiiba, kakuli akanwa no yooli wino. **11** Munyima nweyo, Jesu sebeli munu kame kaamba eso siiyalile mu mucima ota mu muleneñi wisawa Naine, na iyetwa waye. **46** “Ngasibine aba mu niisana nji ‘Mbamu, aye ni undi no aanu sebeli ata naye. **12** Ababo Mbamu,’ mi ka mutende eso ni myambela? yo keela feela ba mwelo no muleneñi, sebeli **47** Omunu yonje woyo wiiya kwa mene ni ku okwangana naanu ashimbile omufu, neli mwana teeteta ku maywi ange ni kwasebelisa, mbimi mumweya no ndumbana kwa inawaye mi neli simwete eso aku fekile naso. **48** Kame aku mbakati, naanu no kupula ana ku tunda mu fekile kanyi omulume oyaka endoo yaye, woyo muleneñi aenda naye. **13** Cwale Ombumu aba ona kutungisa onene bakutombola, ni kuyaka ana kumona omukati woyo, sebeli omuyupela omutomo waye ba liwee, mi cwale omuunda amakeke ni ku mwambela nji, “Olese ku lila” aba wiiya, ameyi aba afula onene ba ndoo, **14** Cwale sebeli wiiya ni ku lema ba lukutu, mi katwese okunyanganyisa endoo eyo, kakuli mi awo ana ku lushimba sebeli aimana. Cwale kame iyakilwe wino. **49** Kono woyo oyupa sebeli wamba nji, “Ndumbana, kame naamba amaywi ange mi kaasebelisa, kame akufekile kwa wene nji, inguka!” **15** Cwale omunu ona kanyi omulume oyaka endoo yaye ba mumbu kufa sebeli oimana ni kutangisa okwamba, mi feela aba nambulwa omutomo, mi ameyi aba Jesu sebeli omuuusa kwa inawaye. **16** Cwale onje afulabo onene ababo kame ikwa, mi oku sinyeha sebeli aingenwa okucila, ni kuyeema Nyambe no ndoo eyo kame sakutende oku no kuneneba aamba nji, “Omunuhi munene wa Nyambe onene!” na monahala mukaci ketu!” mi “Nyambe na potele aanu aye!” **17** Cwale elibubo lyaye sebeli lihasana mu naha yonje no Judeya ni mu tinaha tonje tiku bapile nayo. **18** Aiyetwa a Jowani sebeli amwambela einu yonje. **19** Cwale Jowani sebeli oisana aiyetwa aye ayiili, ni kwatuma kwa Mbamu nji akaibangute nji, “Kana yawene woyo fanene okwiya, nji tu tatelele omunjili?” **20** Cwale alume awo aba ana kukeela kwa Jesu, sebeli aamba nji, “Jowani Omukolobezi natu tumu kwa wene mukwibanguta nji yawene onafanene okwiya, nji tutalele omunjili?” **21** Mu nako eyo Jesu na kubalisa aanu no kupula ku meeti oo ni iyanga ni mebo no kwiiba, ni ibofu no kupula sebeli oimonisa. **22** Cwale Jesu sebeli waatambula nji, “Mute mi mukambele Jowani

7 Cwale Jesu aba ana kumana okwambela aanu sebeli oingena mu Kapenauma. **2** Cwale omukulu no masole kame ana kwikalanga ni mubika waye ona ku singiwangwa onene, ona ku tomanga mi kame ana kwikala abeebi ni kufa. **3** Cwale aba ana kuyupa eya Jesu, sebeli omutumena akulu no Majuda oka mukumbela nji aiye mu kubalisa omubika waye. **4** Mi cwale awo aba ana kwiiya kwa Jesu, sebeli amu kumbela onene mu likute aamba nji, “Kame ku fanena nji wene omutendele eyi ngeeso. **5** Kakuli kame asinga aanu etu, mane na tuyakele endoo no milapelo.” **6** Cwale Jesu sebeli ota noo. Abana ka keela ku nyonga no ndoo, omukulu no

eyi muna mono neyi muna yupu, eibofu kame ni tiñuki na ku mutwi waye, ni kwatubeta, imona, eiyanga kame yeenda, asi mbingwa okwawaa ni maati. **39** Cwale Omufalisi woyo kame akenisiwa, aafu kame aingulwa, mi aa ona ku mwisana aba ana ku mona eyo, sebeli ashebile kame aambelwa eliywi no kuwaba. **23** okwambisa yomboci nji, “Kambe wuyu mulume Cwale embuyoti niya woyo oulwa oku sitatala munuhi wa Nyambe luli, kambe kame amulikile kwa mene!” **24** Cwale awo ana kutumiwa kwa wuyu mukati omulema ni ku limuka eyi atenda Jowani aba ana kuuka, Jesu sebeli otangisa nji osiku tenda eibi!” **40** Cwale Jesu sebeli okwamba eyi ya Jowani kwaanu no kupula otambula ni kwamba kwa yonyene nji, “Simoni, nji, “likene muno kamona aba muna kuta mu kwasili eso ni singa okwamba kwa wene.” Mi lihaupa, neli olutaka luna ku nyanganyisiwa sebeli otambula nji, “likene eyo, Mwiyeti?” **41** ku mebo? **25** Iikene cwale muna kutela oka Omunu munjili kame ana ku kolotisa alume mona? Nji neli omunu ona kukufuka eikumango ayili amali, omnjili sebeli omukolotisa amali no kotoba? Komumone, awo aku fukile eyi no no ku kwana ba myaanda itanu, mi omunjili kubanya ni ku yoya wino kame ali mu tindoo kame sebeli omuba makumi atanu. **42** Cwale aba no Ambumu! **26** Cwale iikene muna kutela oka ana ku kwangwa oku teneka sebeli walemena mona? Neli omunuhi wa Nyambe? Ee, kame onje. Cwale kwaawo ayili anyine somu singa nimyambela nji, mane okubitelela omunuhi onene?” **43** Simoni sebeli otambula nji, “Kame ni wa Nyambe. **27** Eyi yokame eyaye iñolilwe nji, kakanya nji woyo ona lemeniwa onene.” Cwale ‘Komumone, kame nituma onumwana wange Jesu sebeli omwambela nji, “Nu atula wino.” ba lubala no lubala lowe yokame solukisa endila **44** Cwale Jesu sebeli ofutukela ku mukati ni yowe balubala lowe.’ **28** Kame ni myambela nji, kwamba kwa Simoni nji, “Omwine wuyu mukati, “Kwaawo ana leija kwaakati kakwisa woyo no ine ingene mu ndoo yowe, kausiniba ameyi no kuneneba kwa Jowani, kono woyo no kucaniba ukuyowa ku makondo ange, kono wuyu mukati mu mubuso wa Nyambe yo munene okubita na ombisa amakondo ange ni myooti yaye ni Jowani.” **29** Aanu onje aba ana kumuyupa na kwitundisa ni tiñuki taye. **45** Kawasi nitubeta, telisi sebeli ayeema Nyambe ni ku kolobeziwa kono oku tunda ba nako ina ingene muno, kasi mu kolobezo ya Jowani omukolobezi. **30** Kono lesela oku tubeta amakondo ange. **46** Kausi Afalisi na iyeti no mulawo sebeli akana omulelo waa omutwi wange ni maati, kono yonyene wa Nyambe mu kukolobeziwa mu kolobezo ya na waa amaati ku makondo ange. **47** Cwalehe Jowani. **31** Cwale aanu no lusika olu kame sana kame ni kwambela nji, eibi yaye eyo itendile nji fanikete ni siikene? Mi iikene aku fekile nayo? **32** yakupula, nai lemenwe kakuli kame anisinga Kame aku fekile kanyi anukana awo aikalile mu onene, kono woyo olemeiniwa mbicani kame sibaka no musika akwisana omunjili ku munjili asinga mbicani.” **48** Cwale Jesu sebeli wambela nji, ‘Natu mipetele, kono kamwa sinenga! Natu omukati nji, “Eibi yowe nwilemenwe.” **49** Cwale miimbele etindimo no malilo kono kamwa silila! awo ana kwikala naye ku tafule sebeli atangisa **33** Kakuli Jowani nakwiya yo kali esinkwa ni okwambisa mu micima yoo nji, “Anyine wuyu, kunwa ewaine, mi kame mwamba nji, ‘Kame wuyu otwesa simba oku lemena eibi?’” **50** Cwale akwete emebo no kwiiba!” **34** Omwana no Jesu sebeli wamba ku mukati nji, “Etumelo Munu kame aneeyi yoolya ni kunwa, mi kame yowe naiku yoyisa, weende mu kozo.”
8 Munyima no eyo Jesu sebeli ota mu mileneñi ni mu mindi yo iyeta Eliywi no kuwaba no mubuso wa Nyambe. Aiyetwa aye no ku kwana likumi na yiili aali naye **2** nakati ngeeso ana ku balisiva ku mebo no kwiiba ni ku meeti. Maliya ona kwiisaniwa nji Magadalena woyo ona ku tundisiwa emebo no kwiiba itanu ni yiili, **3** ni Joana omoywa Chuza, esikombwa sa Heloda, ni Suzana, nanjili ngeeso ano kupula, ana ku sebeleza Jesu ni ufumu woo. **4** Cwale oundi no aanu aba ona kumana oukuwana, naanu ana ku

tunda mu titolopo tonje sebeli aiya kwa Jesu, aimanine bandee, kame ashukele oukumona.” sebeli waambela enguli nji, 5 “Omukuni nakuta 21 Kono Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, muku kuna embuto yaye, mi yo lemire okukuna “Inawange na inaange okame awo ayupa eliywi ngeeso, injili embuto sebeli ikwela mu ndila, lya Nyambe niku libelekisa.” 22 Eliywaa linjili mi sebeli ilyatangiwa ni makondo, mi otuyunyi Jesu sebeli okulonga na iyetwa aye mu wato na mu wilu sebeli iinya. 6 Injili sebeli ikwela ni kwamba kwa onyene nji, “Tu lutelenyi mu ba mawee, eikula sebeli iletuka, kakuli kakwa linjaliya no lisa.” Cwale sebeli afuula. 23 Alemine sikwikala omukamo. 7 Cwale einjili sebeli ikwela okuluta ngeeso, Jesu sebeli olangana okutela ba mu mikakani, mi emikakani aba ina kukulelela tulo. Cwale emebo no liñungwa sebeli iinguka bamweya sebeli iyowelisa embuto. 8 Cwale injili ba lisa, mane sebeli asinga okutika ku meyi mbuto sebeli ikwela mu mumbu no kuwaba niku mi kame ana kwikala mu utata no kuneneba. kula wino ni kubeka omwaanda no etimbuto.” 24 Aiyetwa sebeli ata kwa Jesu oka mwingula Yo amba ngeeso, sebeli okuweleza nji, “Woyo oli aamba nji, “Molyetu, Molyetu! kame tuful!” Mi ni matwi no ku yupisa, ayupe!” 9 Cwale aiyetwa Jesu sebeli oinguka ni ku kalimela eliñungwa ni aye aba ana ku mwibanguta etaluso no nguli mandinda, mi sebeli iimana ni kondoka tuu. 25 eyo, 10 sebeli wamba nji, “Anyi na mubiwi oku Cwale Jesu sebeli wamba kwa iyetwa aye nji, limuka etikumu no mubuso wa Nyambe, kono “Etumelo yenu ibine?” Mi sebeli acila ni ku anjili kame ataluseta mu tinguli, nji cwale komoka nuukwambisa omunjili ku munjili nji, oku mona kame amona kono kayupisa. 11 “Anyine cwale wuyu mulume? Nji mane kame Cwale enguli kame italusa ngeesi nji, embuto alaela emebo ni meyi, mi kame imukuteka!” eliywi lya Nyambe. 12 Embuto ina ku kwela 26 Cwale Jesu na iyetwa aye sebeli aka fuweka mu ndila okame awo ana yupu eliywi, cwale mu naha no Magelasenesi, eyo ikubapile ni Diyabulosi aba aiya kame atundisa eliywi ana Galileya. 27 Cwale Jesu yosi longoka feela okuta yupu mu micima yoo nji alese oku pumena ni ku ba likamba, sebeli okwangana ni mulume ona ku yoyisiwa. 13 Embuto eyo ili ba liwee okame awo, tunda mu muleneñi osi mebo no kwiiba, ba nako aba amana okuyupa eliywi, kame alitambula mu no kuleba kasi kumanganga eikumango mane kuwabelelwa, kono kakwite emibisi mi kame kasi ku yoyanga mu ndoo, kono mu mayumbelo. alitambula mu nako icana feela, cwale emiliko 28 Cwale omulume woyo aba ana kumona Jesu, aba iiya kame akwa. 14 Mi kwego ina kwele sebeli okuweleza ni liywi no kuneneba ni ku mu mikona, okame awo ayupa eliywi, kono mukubamena balubala lwaye ni kwamba niliywi aba ata mu ndila yoo kame akeshebiswa ni linene nji, “Ikkene osaela oku tenda ni mene, tipilaelo ni ufumu, ni myelembu no mooyo, mi Jesu Mwana Nyambe OMWAMBAKANI oli beulu? embuya yoo kayiimbi. 15 Mi kwego mbuto ili mu Kame niku kumbela, olese oku ni yandisa!” 29 mumbu no kuwaba, okame awo ayupa eliywi Kakuli Jesu kame ana ku laela emebo no kwiiba ni ku litambula muwangu ni mu ku sepahala oku tunda mwa woyo mulume. Kakuli mu ni micima no kuwaba, ni ku beeka embuya tinako no kupula kame ina ku katazanga onene, mu ku tundamena. 16 Kakwisa omunu otwesa mane kame ana ku babalelwangwa yo nungilwe oku monyeka elambi ni kwifukela munji no ni tungongolo, ni yoondo ku makondo, kono siwana, simba okwibeeda munji no mumbeta, kame ana kucola otungongolo, mi emebo no kono ibekiwi ba lutala nji omunu aba aingena kwiiba sebeli imu twala mu lihalaua. 30 Jesu amone eliseli. 17 Kakuli kakwisa eso sishweekiwa cwale sebeli omwibanguta nji, “Tiwe anyine eso sasi ulwe oku shootolwa, simba esi sili elitina?” Mi sebeli otambula nji, “Time empi,” kuuwi sasi ulwe oku limukiwa ni kwiyia ba kakuli emebo no kupula no kwiiba kame ina ku liseli. 18 Cwale mumamele omu tuyupela, mwingena. 31 Cwale emebo no kwiiba sebeli kakuli woyo okwite eso ali naso, mba beekelwa, ikumbela Jesu nji alese okwilaela nji ite mu kono awo aulwile esinjiili, simba eso apuluka wina. (Abyssos g12) 32 Cwale omulaka no kuneneba nji kame ali naso mbasi byanguliwa.” 19 Cwale no angulube kame ona ku lyelanga ba lilundu, inawaye Jesu na inaaye sebeli aiya kwa yonyene, mi cwale emebo no kwiiba sebeli ikumbela Jesu kono kasi ku twesa okukeela ku nyonga yaye, nji iingene mu tingulube, sebeli oipumenena mulibaka no kupula no aaru. 20 Cwale Jesu okaingenamo. 33 Cwale emebo no kwiiba sebeli sebeli wambeliwa nji, “Inaowe na inoowe kame itunda ku mulume nukaingenena mu tingulube,

mi omulaka sebeli witukela mu liñope no lisa ni sebeli kwiya omulume ona ku tundelela ku ku mina ameyi. **34** Cwale aanu aba ana kumona ndoo no mwendisi ni kwamba nji, “Mwanowe eyo ina tendahala, sebeli acila nuukabiha etaba nafu, olese oku kataza Omwiyeti.” **50** Kono eyo mu muleneñi ni mu naha. **35** Cwale aanu Jesu aba ana kuyupa ngeeso, sebeli wambela sebeli ata oka mona eyo ina tendahala, mi Jailosi nji, “Olese ku cila, opumene feela, mi sebeli aiya kwa Jesu nuukawana omulume ona mwanowe mba yoyisiwa.” **51** Cwale aba ana ku tundisiwa emebo no kwiiba yo ikalile ba ku keela ku ndoo, kasi ku pumenena omunu makondo a Jesu, yo ku fukile yo ku ketile wino okwingena mu ndoo, konji Pitolosi, ni Jowani, ni tingana taye, cwale sebeli acila. **36** Cwale awo ni Jakobo, sitaye ni inawaye omwanukana. ana ku mona eyo sebeli aambela aanu omu ana **52** Cwale onje aanu kame anaku lilanga ni ku yandisetwa ku mebo no kwiiba nomo ana ku musilisa, kono Jesu sebeli waambela nji, balisetwe. **37** Cwale aanu onje na mu manyonga “Mulese kulila, omwanukana kasifa, kono kame no naha no Magelesani sebeli akumbela Jesu alanganine feela!” **53** Cwale onje sebeli asheka nji aasiye kakuli kame ana ku lemiwa ku kucila Jesu, muku limuka nji omwanukana nafu. **54** onene, mi sebeli oingena mu wato ni kuuka. Jesu sebeli omulema ku lyooko ni ku mwisana **38** Omulume woyo ona ku tundisiwa emebo nji, “Mwanukana, inguka!” **55** Cwale emebo no kwiiba sebeli okumbela Jesu nji ate naye, yaye sebeli yukela mwa yonyene, mi ababo Kono Jesu sebeli omulukulula nji akutele ni omwanukana sebeli oinguka, cwale Jesu sebeli ku mwamba nji, **39** “Ouke ku mundi wowe, mi olaela nji omwanukana alukisetwe esi no kulya okaambe einu no kuneneba ana tende Nyambe nji alye. **56** Cwale ashemi aye sebeli akomoka, kwa wene.” Mi woyo mulume sebeli okutela kono Jesu sebeli waalaelela nji alese okwambela okaamba eyo inene ana tendelwe kwa Jesu mu omunu eyo ina tendahala.

muleneñi monje. **40** Cwale Jesu aba ana kuuka, oundi no aanu sebeli omu tambula, kakuli onje kame ana ku mu tateleta. **41** Cwale sebeli kwiya omulume no litina lya Jailasi, omwendisi no ndoo no milapelo, ni ku kwela ku makondo a Jesu, mi sebeli omu kumbela nji ate ku ndoo yaye, **42** kakuli kame ana kwikalanga ni mwana mumweya no mukatana, osi myaka likumi ni yiili, mi kame ana kwiikala beebi ni kufa. Cwale Jesu yo seenda, aanu sebeli amuumbelela. **43** Cwale omukati ona ku tomanga oweeti no mwueya mu myaka likumi ni yiili, kasi ku twesahala oku balisiwa ku munu, **44** sebeli wiiya munyima ya Jesu, ni kulema ku mungundo no mukanjo waye, mi ababo sebeli obala ku weeti waye no mwueya. **45** Cwale Jesu sebeli oibanguta nji, “Anyini ona nileme?” Cwale aanu onje sebeli akana, mi Pitolosi sebeli wamba nji, “Molyange, oundi no aanu akuumbelele, mi kame aku sinanisa.” **46** Kono Jesu sebeli wamba nji, “Omunjili nani leme, kakuli kame ni lemuha nji amaata anjili naabu mwa mene.” **47** Cwale omukati abana kumona nji katwese oukushweeka, sebeli oiya kwa Jesu yo cilile, ni ku mukubamena ni kwamba balubala no aanu eso ana ku mulemena noomo ana balele muwangu-wangu. **48** Cwale Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, “Mwanange, etumelo yowe naiku yoyisa. Ote mu kozo.” **49** Jesu yo saamba,

9 Cwale sebeli oisana aiyetwa no kukwana likumi ni twilli bamweya mi sebeli waaba amaata ni tukelo beulu no mandimona onje mane ni ku balisa ameeti. **2** Cwale Jesu sebeli waatumta nji akaiyete eino mubuso wa Nyambe mane nuka balisa awo akola ameeti, **3** mi sebeli wamba kwa onyene nji, “Mulese okushimba esinu sinjili ba mwendo, simba olusata, simba esipaupau, simba esinkwa, simba amali, mane mulese okushimba etihembe timbili. **4** Endoo yonje mwingena mi kame amitambula, mwikalemo okubitela abo samutunde mu muleneñi omo, **5** mi oko konje samwingene nji kamitambula, aba mutunda mu tolopo omo, mutotomone amaluli na kumakondo enu nji atende oupaki kwa onyene.” **6** Aiyetwa sebeli ata mu mindi yonje aka iyete eliywi ni kubalisa asikutoma ameeti mu ibaka yonje. **7** Cwale Heloda, omubusisi abana kuyupa eyo ina kutendahala yonje, sebeli okomoka onene kakuli anjili kame ana kwambanga nji Jowani omukolobezi nainguka kwaafu. **8** Anjili kame ana kwambanga nji Eliya wamonahala kale, mi anjili kame ana kwambanga nji omunjili no anuhi a Nyambe nakukale nainguka. **9** Heloda sebeli wamba nji, “Jowani woyo nina kupatula omutwi, kono anyine woyo niyupa eyaye?” Mi sebeli osaela okumona Jesu. **10** Atumiwa aba ana

kuuka sebeli ambela Jesu einu yonje ana tende. sawane omunu aba amuna elitunga lyonje, ni Cwale sebeli washimba ni kuta noo ku muleneñi kutaukelwa omooyo waye simba okukomiwa? oisaniwa Betisaida. **11** Cwale aanu no kupula aba **26** Woyo yonje soni enene mane ni maywi ange, ana kuyupa ngeeso, sebeli amukoña mi sebeli ni yonyene Omwana no munu mba mwenene waatambula wino ni kwamba kwa onyene eyo aba saiye mu kanya yaye ni mu kanya ya sitaye no mubuso wa Nyambe mane sebeli obalisa awo neyi no mangelozi no kukeka. **27** Kono kame ni ana kusinga okublisiwa. **12** Abo eliywaa elita myambela eniti luli nji kwaali anjili aimanine mu kwiika, atumiwa no kukwana elikumi na bano awo katamba okufa akasi mona kale yiili sebeli aiya kwa Jesu ni kwamba nji, “Ouse omubuso wa Nyambe.” **28** Munyima no maywaa aanu nji akutele mu mindi ni mwilalande monje atanu naatu Jesu aba ana kumana okwamba ili beezi nji aka kusaelele oko sakalangane eyi sebeli oshimba Pitolosi, Jowani ni Jakobo neso no kulya kakuli muno tuli ni mu sibaka ni kuta noo ba lilundu okalapela. **29** Jesu yo sikushweekile.” **13** Kono Jesu sebeli wamba lapela, sebeli omonahala olutu ni ikumango kwa onyene nji, “Anyi luli mwaabe eyi no yaye okufutuka mane sebeli itenda eyi no likena kulya.” Cwale sebeli atambula nji, “Kame tuli too onene. **30** Ababo sebeli kumonahala alume feela ni inkwa itanu ni tindi timbili, konji aba ayiili aambola ni Jesu. Awo neli Mushe ni Eliy satute nji tukaa ulele eino kulya onje. **14** Oko **31** awo ana kumonahala mu kanya aamba eyi no kame kuna kwikalanga alume no kukwana eikitii kuta kwaye eyo ana kufanena oka manenena itanu Cwale Jesu sebeli wamba kwa iyetwa aye ku Jelusalema. **32** Cwale Pitolosi nawo ana nji, “Mwambele aanu aikale banji mu ikwata kwikala noo kame nalangananga onene ba tolo, akwanine eititi makumi atanu mu sikkwata ni cwale aba ana kwinguwa sebeli amona ekanya sikkwata.” **15** Cwale sebeli atenda ngeeso mane ya Jesu na lume ayiili awo ana kwimananga ni kwikala mu ikwata ni kwikala onje banji, **16** naye. **33** Cwale alume aba ana kusiya Jesu, cwale Jesu sebeli olonda einkwa itanu ni tindi Pitolosi sebeli wamba kwa Jesu nji, “Molyange, timbili, sebeli waliketa kuwilu ni kuba etumbo nikwakuwaba ngasibine nji twikale feela bano! mane ni kwipatola ni kwiiba kwa iyetwa aye Tuyake eikuñwa yaatu, esinjili sitende sowe, nji atabele aanu. **17** Cwale onje sebeli alya ni esinjili sa Mushe mane esinjili sitende sa Eliya.” kwikuta, mane sebeli atolabo amatanda no Mukwalimuka eso ana kwamba. **34** Abo yo kukwana likumi ni twiili no ubulumusi onaku aamba eyo, sebeli kwiiya elikumbi ni kwafuka, siyalako. **18** Cwale Jesu yoli yomboci yolapela mi sebeli acila aba ana kufukiwa ku likumbi. aiyetwa sebeli aiya kwa yonyene mi sebeli **35** Cwale eliywi sebeli litunda mu likumbi eli waibanguta nji, “Kandi aanu kame aamba nji lyamba nji, “Wuyu ya Mwanange woyo ni time anyine?” **19** Mi sebeli atambula nji, “Kame nakete, mumuyupe!” **36** Cwale eliywi aba lina aamba nji tiwe Jowani omukolobezi, aanjili nji kumana okwamba, Jesu sebeli okumona nji tiwe Eliy, mi anjili kame aamba nji omunjili no kame ali yomboci. Aiyetwa sebeli aondoka feela anuhi naku kale nainguka.” **20** Cwale Jesu sebeli nambulwa okwambela omunu kweyi ana mono. waibanguta nji, “Cwale anyi kame mwamba **37** Eliywaa linaku tatamako Jesu na iyetwa aatu nji time anyine?” Mi Pitolosi sebeli otambula aba ana kushetumuka okutunda ba lilundu, nji, “Tiwe Kilesite wa Nyambe.” **21** Kono cwale cwale aanu no kupula sebeli akuwana ni Jesu. Jesu sebeli waaba emamela nji alese okwambela **38** Cwale komumone, omulume sebeli okuwa omunu yonje **22** nji, “Omwana no munu kame okutunda mwaanu no kupula nji, “Mwiyeti! afanena okuyanda einu no kupula, mi akaniwe Kame ni kukumbela nji oni monene mwanange, kwa kulu ni kwa kulu no apulisita mane na kakuli yomwanange nili naye nisepile yomboci! sikuñola, mi aibaiwe mane nji ba liywa no **39** Cwale komumone emebo no kwiiba kame waatu aingulwe kwaafu.” **23** Cwale sebeli wamba imulemanga muwanguwangu ni kulila onene ni kwa onyene nji, “Omunu yonje woyo osaela kumoowa okutwala abo sakatundele olufulo ku oku nikoña akutobohe yonyene mi akutweke kanwa mane ni kumukwiseta banji yonyakola esifapano saye mu maywaa onje cwale anikoñe. eyisi mulemine. **40** Cwale kame nina kumbele **24** Abo kwa woyo osaela okuyoyisa omooyo waye aiyetwa owe nji aitundise kono nakwangwa.” mbau taukelwe, mi woyo otaukelwa omooyo **41** Jesu sebeli otambula nji, “Anyi aanu waye mulibaka lyange mba yoyisiwa. **25** Siikene nakwapumena ni lusika nakwayupa! Ba nako

no kukuma babine saniikale naanyi? Ba **59** Ku munjili sebeli wamba nji, “Onikoñe.” nako no kukuma babine sani miiyete? Kolite Kono sebeli wamba nji, “Mbumu oweli nite mwanowe kuno.” **42** Ababo ondumbana yokeyile, nika pumbeke sitange.” **60** Cwale Jesu sebeli emebo no kwiba sebeli ingena mwayonyene otambula nji, “Mulesele aafu apumbeke aafu oo, okumulyanganisa. Kono Jesu sebeli olaela emebo cwale kono wene ote oka iyete eyi no mubuso no kwiba, sebeli obalisa ondumbana ni kumuba wa Nyambe.” **61** Kame omunjili kwa onyene kwa sitaye. **43** Mi onje kame ana kukomoka sebeli wambela Jesu nji, “Mbi kukoño, kono amaata no kuneneba a Nyambe. Kono abo oweli nite nikalaane asi ndoo yange.” **62** Jesu aanu asikomokile kwyeo yonje anatende, sebeli sebeli wamba kwa yonyene nji, “Kakwisa omunu olemine ku sikekele ni kwaliketa kunyima woyo kafanene mu mubuso wa Nyambe.”

munu mbabeekiwa mu maoko no aanu. **45** Kono kasi kuyupisisa omwambelo ou, kakuli kame ona kushwekiwa kwa onyene, nji alese okuyupisisa wino mi kame ana kucilanga okumwibanguta etaluso no mwambelo owo. **46** Cwale etiñananyi sebeli tiinguka mukaci koo nji anyine no kuneneba mukaci koo. **47** Kono Jesu aba ana kumona emihupulo eli mu micima yoo, sebeli oshimba omwanuke ni kumwimeka kunyonga yaye, **48** cwale sebeli wamba kwa onyene nji, “Woyo yonje sotambula wuyu mwanuke mu litina lyange natambula mene, mi woyo yonje sotambula mene natambula woyo ona nitumu. Mi cwale woyo no mamaneneno mukaci kenu yo munene kwaanyi.” **49** Jowani sebeli otambula nji, “Molyange, natumono omulume woyo otundisa amandimona mu litina lyowe natu mukanisa, kakuli kasa wetu. **50** Kono cwale Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, “Mulese okumu kanisa kakuli nji omunu kakulwi woyo kame ali kwa wene.” **51** Cwale amaywaa aba ana kusheeteta abeebi nji atambuliwe ku wilu, sebeli okutukisetra okuta ku Jelusalema. **52** Cwale sebeli otuma atumiwa balubala mu mundi wisaniwa nji Samalitani nji aka mulukisete einu. **53** Kono aanu kasiku mutambula kakuli olubala lwave kame luna kulukisetra okuta ku Jelusalema. **54** Mi cwale aiyetwa aye Jakobo ni Jowani aba ana kumona ngeeso, sebeli aamba nji, “Mbumu, kame usinga nji aci tukumbele omulilo okutunda ku wilu nji wiiye mukwa ciña? **55** Kono Jesu sebeli ofutuka ni kwakalimela. **56** Cwale sebeli aakeza okuta mu mundi munjili. **57** Cwale akatile ngeseo mu mweendo woo, omulume munjili sebeli wamba kwa Jesu nji, “Kame sani kukoñe oko konje soote.” **58** Cwale Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, “Aluwawa kame akwite emina, mi otuyunyi oto tutuka mu mebo kame tukwite eiyaleto, kono Omwana no munu kakwite naba no kusama omutwi waye.”

10 Munyima noezi, Ombumu sebeli oketa ano kukwana makumi atanu nayili naanu ayili, mane ni kwatuma balubala lwave ayili mu mileneñi yonje ni mu sibaka eso afanena yonyene okuta. **2** Cwale sebeli wamba kwa onyene nji, “Kame kuli ekutulo inene kono asi kuyangula acana, mulapele nji Ombumu no kuyangula atume asikuyangula mu iyangulo yaye. **3** Mute cwale! Komumone kame ni mituma kanyi emikoko mukaci no andiwi. **4** Mulese okushimba esikwama no mali, simba esipaupau, simba etinjatangwa mi mulese kwimana nji mukeete omunu mu ndila. **5** Endoo samwingene yonje, oweli mwambe nji, ‘Ekozo iikale mu ndoo muno.’ **6** Cwale nji omunu woyo osinga ekozo mwaali mwa onyene cwale ekozo yenu mbaikala noo, kono nji kasamo ekozo yenu mbayuuku kwaanyi. **7** Cwale mwikale mu ndoo eyo mulye mane ni kunwa eyo samubiwe kakuli omubeleki kame afanena okubiwa okutenikiwa kwave, mulese kuta endoo ni ndoo. **8** Aba mwingena mu tolopo mi kame amitambula, mulye eso samubiwe, **9** mubalise asikutoma omo mu ndoo mi mwambe kwa onyene nji, ‘Omubuso wa Nyambe nawiyi abeebi kwaanyi.’ **10** Kono aba mwingena mu tolopo nji kamitambula, mute mu mikwakwa yayo mi mwambe nji, **11** ‘Simba eliluli na mu tolopo yenu elyo lina kakatele ku tinjatangwa tetu, kame tumi totomonena lyo, kono cwale mulimuke nji omubuso wa Nyambe nawiyi abeebi!’ **12** Kame nimyambela nji, ba liywaa no katulo, Nyambe mba monisa esishemo ku muleneñi no Sodoma okubita etolopo iya! **13** Oumai niwenu Asikolazini! Oumai niwenu kame asi Besesaïda! Abo kambe etimakazo tina kutendiwa mwaanyi kambe nati kutendiwa mu Tile ni Sidoni, kambe naakubaka kale mane ni kukumanga eikumango no masaka ni kulangana ba mute! **14** Kono Nyambe mba monisa esishemo

onene mu katulo no Tile ni Sidoni okubita aanyi. **15** Mane ni wene Kapenauma kame solumbekwe ku wilu? mbu kwisetwe banji mu lyangalilo. **16** “Cwale omunu yonje woyo omiyupa kame ayupa mene, mi kame woyo omikana kame akana mene, mi woyo okana mene kame eikumango ni kumufula mane sebeli akutela akana ni woyo ona nitumu.” **17** Ano kukwana makumi atanu na yiili naanu ayiili sebeli wamba kwa onyene nji, “Kame nina mono ni yonyene sebeli oyauka ni kumususi. **18** “Mbumu, simba amadimona kame atuyupa aba twa kalimela mu litina lyowe!” **19** Komumone! Kame nina mibi okeela abo ana kwikala omulume woyo ona amaata no kwenda ba tinyoka ni tubanse, mane kulemekiwa, aba ana kumumona omo aikalele, ni maata onje beulu no ila, mi cwale kakwisa sebeli omufela amakeke. **20** Kono simba kuli ngeeso yonyene ni kwitela amaati ni waine ba itombo mulese kuwabelelwa mwesi nji abo emebo kame imiyupa, kono muwabelelwe nji amatina enu nañoliwa mu wilu.” **21** Mu hola eyeyo luli no angenda oko ano kamu babalela. **22** Einu yonje nai kubiwa kwa mene okutunda kwa Sitange, Ombumu no liwilu ni litunga, kakuli namushwee eyi inu kwawo no kushangama na sikukwiweta mi namwi shootwele anuke mene okutunda kwa Sitange. Mi kakwisa woyo fuliwa kwa mbuyi?” **23** Cwale Jesu sebeli osiulukela kwa iyewta aye ababo Jesu na iyewta aye aba ana kutaanga mu kunyonga ni kwamba nji, “Embuyoti niyawo mulawo sebeli otambula nji, “Woyo ona monisa amakeke olimukile Sitaye konji Omwana, simba awo kwa yonyene.” **24** Kono omukati oisaniwa Maleta sebeli omutambula kame nimyambela nji, Anuhi no kupula na mbumu nashukele okumona eyi mumona, kono kasiimona, mane ni kuyupa eyi tuyupa, kono kasiyupa. **25** Cwale komumone! omwiyeti no mulawo sebeli oimana ni kweteka okulema Jesu mukwamba nji, “Mwiyeti,” ngasibine sanitende nji nikaingene mu mooyo no kwaabwa? (*aiōnios g166*) **26** Cwale Jesu sebeli omutambula nji, “Siikene siñolilwe mu mulawo? Ngasibine mabalanga?” **27** Cwale sebeli otambula nji, “Osinge Mbumu, Nyambe wowe ni mucima wowe wonje, ni mooyo wowe wonje, ni maata owe onje, ni tingana tote tonje, mi osinge awo oyakile noo kanyi omo okusingela wenylene.” **28** Cwale Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, “Nwaamba eniti,” “Otende ngeeso mi mbuyoyo.” **29** Kono yonyene omulume woyo nakushukela oukukenisa yonyene sebeli wambela Jesu nji, “Anyine woyo ni yakile naye kunyonga?” **30** Jesu sebeli otambula nji, “Omulume kame ana kuta ku Jeliko okutunda ku Jelusalema, mi ababo sebeli okuwana na mbuyi sebeli amubyangula Kono Omusamaliya yo enda mu ndila eyo sebeli no mbula. **31** Cwale omupulisita sebeli obita endila eyo, mi sebeli wamba kwa onyene nji, “Kame nina mono ni yonyene sebeli oyauka ni kumubitelela. **32** Satani yokwa okutunda ku wilu kanyi olumonyi Kono Omusamaliya yo enda mu ndila eyo sebeli no mbula. **33** Cwale Jesu sebeli obita endila eyo mi sebeli omumona mi sebeli wamba kwa onyene nji, “Kame nina mono ni yonyene sebeli oyauka ni kumubitelela. **34** Seli osheeteta kwa Mu mukwa mumweya owo, omulebi ni yonyene twa kalimela mu litina lyowe!” **35** Cwale Jesu sebeli obita endila eyo sebeli omumona mi sebeli wamba kwa onyene nji, “Kame nina mono ni yonyene sebeli oyauka ni kumubitelela. **36** Cwale Jesu sebeli obita endila eyo sebeli omumona mi sebeli wamba kwa onyene nji, “Anyine woyo ni yakile naye kunyonga?” **37** Omwiyeti no mulawo sebeli otambula nji, “Woyo ona monisa amakeke olimukile Sitaye konji Omwana, simba awo kwa yonyene.” **38** Cwale Jesu sebeli osiulukela kwa iyewta aye ababo Jesu na iyewta aye aba ana kutaanga mu kunyonga ni kwamba nji, “Embuyoti niyawo ndila yoo, sebeli aingena mu mundi omunjili mi amiyo awo amona eyi mumona! **39** Cwale kame ana kwikalanga ni minaye no litina lya Maliya woyo ona kwikala ku makondo a Mbumu okuteeteta ku kutazo yaye. **40** Kono Maleta yonyene kame ana kupatehangalokulikisa eyi no kulya, cwale sebeli ota kwa Jesu oka mwambela nji, “Mbumu, kumwine nji Maliya nanisiyi memboci okulukisa eyi g166) **41** “Kame ana kulapelelanga mu sibaka sinjili, mi aba ana kumana, omunjili no aiyewta aye sebeli wamba kwa yonyene nji, “Mbumu,

otwiyete okulapela kanyi Jowani aba ana lya Beuzibule, cwale anenu kame tundisanga kwiyeta aiyetwa aye.” **2** Cwale Jesu sebeli amadimona mulibaka lyaanyine? Abo cwale waambela nji, “Aba mulapela, mwambe nji, mbatende aatuli enu. **20** Kono nji ni mulibaka no ‘Sitetu, elitina lyowe liikale eli no kukena, munwe wa Nyambe aba nitundisa amadimona, kwiye omubuso wowe. **3** Otube balelo esilyanu cwale omubuso wa Nyambe nawiyi kwaanyi. setu omo otubelanga mu liywaa ni liywaa. **21** Cwale omulume no koongola okutukisete **4** Otu lemene emibonda yetu kanyi omo okumamelia endoo yaye, eibyana yaye mbaikala tulemenanga akwetu awo atu foseza. Ole kutu mu kozo. **22** Kono cwale nji omulume no leselela okwingena mu miliko.” **5** Cwale sebeli koongola okumubita aba aiya niku mukoma, wamba kwa onyene nji, “Anyine kwaanyi woyo kame atundisa eilwiso yaye eyo asepile ni otwesa okuta kwa mulikani waye bakaci no kutaba oufumu waye. **23** “Woyo kasa kwa mene usiku nuka mwambela nji, ‘Mulikani, onibeko kame anilwisa, mi nji omunu kakuwana ni einkwa yaatu. **6** Omulikani wange naiyi mi mene kame ashandola. **24** “Cwale emebo no sikitite esi no kumuyumbula. **7** Cwale kame kwakena aba ina tundu ku munu, kame ibita satambule yoli mukaci nji, ‘Ole kunikataza mu ibaka nambulwa meyi okusaela esibaka no esaandi nasi yatiliwa kale, mene na naange kwikala. Nji kaiwana cwale kame yamba nji, twalangana kale mi sitwese okwinguka okukuba ‘Mbiku mu ndoo yange omo nina tundu ni eso osaela.’ **8** Kame nimyambela nji, simba nji kayoyemo.’ **25** Cwale aba iiya sebeli iwana nji nai katamba okwiinguka okumuba eso asaela kakuli fiyeliwa ni kubeeka einu wino. **26** Cwale kame mulikani waye, kono mbainguka mane nikukuba ita okashimba kame injili no kwiiba okubita ni eyo asaela yonje kakuli kaene okutwalelela yonyene no kukwana itanu ni yiili, mi kame okukumbela. **9** Cwale kame nimyambela nji, iiya ni kuyoya mo. Cwale aba iyoya mo yonje mukumbele mi mba mubiwi, musaele mi mba omwikalelo wa woyo munu kame sawiibe onene muwana, mungongote mi mba muyatulelwa. okubita ba weli.” **27** Jesu aba ana kwambanga **10** Kwa woyo yonje okumbela mba biwi, woyo ngeeso, omukati sebeli otumuka mukaci no aanu osaela mbawana mi woyo ongongota mba yokuweleza ni liywi no kuneneba ni kwamba yatulelwa. **11** Anyine omushemi mukaci kenu, nji, “Embuyoti niya lipumo elyo linaku kuleya nji mwanaye kame akumbela ondi, kana kame mane ni maele owo ona kuyamwa!” **28** Kono atwesa okumuba enyoka okubita ondi? **12** Jesu sebeli wamba nji, “Embuyoti cwale niyawo Simba nji kame akumbela eliki kame otwesa ayupa eliywi lya Nyambe ni kuliteula!” **29** okumuba esoowa? **13** Cwale nji anyi no kwiiba Cwale oundi no aanu aba ona kwekezeha, sebeli mulimukile okuba anenu eyi no kuwaba aba otateka okwamba nji, “Olusika olu nilwa kwiiba, amikumbela, cwale mbakwikala ngasibine kwa kame akumbele emakazo kono kakwisa emakazo Sitetu nakuwilu kwawo amukumbela Emebo No saibiwe kwa onyene konji feela emakazo ya Kukena!” **14** Cwale Jesu kame ana kutundisanga Jonasi. **30** Kanyi Jona omo ana kutendela esidimona no umumu, cwale esindimona aba emakazo kwaanu a Nenibe, cwale ni Mwana sina kutunda, omulume no simumu sebeli no munu mba tende emakazo ku lusika olu. **31** otateka okwamba mi aanu sebeli akomoka, Ombumu no mukati naku mutulo mba imana **15** kono aanu anjili sebeli aamba nji, “Kame ba katulo na lume no lusika olu niik wanyaza, atundisa amadimona mulibaka lya Beluzibule, kakuli kame ana kutunda ku mamaneneno omukulu no madimona.” **16** Cwale anjili sebeli no litunga mukuteeteta okushangama kwa amweteka muku kumbela esisupo okutunda Solomoni, mi komumone esinjili no kubitelela kuwilu. **17** Kono Jesu sebeli olimuka eyo ana Solomoni sino sokame. **32** Alume no Nenibe nahanganja, sebeli wamba kwa onyene nji, mba inguka ba katulo ni lusika olu ni kulunyaza, “Omubuso wonje owo okutable wonyene, kakuli nakubaka ba kutazo ya Jonasi, mi cwale kame osinyeha, mi nji endoo kame ikutaba komumone esinu no kuneneba okubitelela bakaci kame ikwa. **18** Mi cwale nji Satani Jona sino sokame. **33** “Kakwisa omunu woyo kame akutable wonyene, ngasibine sawongolele otumbula elambi ni kwibeka munji no tafule omubuso waye? Anyi kame mwamba nji kame simba okwishweeka, kono kame aibeka beulu nitundisa amadimona mulibaka lya Beluzibule. nji cwale awo aingena amone eliseli. **34** Amiyo **19** Mi nji kame nitundisa amadimona mulibaka enu eliseli no lutu lwenu, cwale amiyo enu nji

kame amona wino, olutu lwenu lonje kame no kukena. Eee kame nimyambela nji olusika olu lwiyalile eliseli kono cwale nji amiyo enu mba lubalelwemibonda eyi yonje. **52** “Oumai ni kamono wino, olutu lwenu kame lwiyalile ouwi. wenu aimaneni no mulawo kakuli namushimbi **35** Cwalehe mumamele nji eliseli lyenu lilese etinotolo no tingana. Kamusi kwingenamo kono okufutuka ouwi. **36** Nji cwale olutu lwenu lonje kame muna kukwangwesa awo ana kusinga kame lwiyalile eliseli mi kalukwite esilama no okwingenamo!” **53** Abo Jesu yositunda abo, uwi, kame salubenyne kanyi abo elambi aba aiyeti no mulawo na Falisi sebeli amukandimeka iba eliseli.” **37** Ababo yo sambola, Omulumbe ni kumutinisa nji aambe einu no kupula, **54** no Mufalisi sebeli omukumbela nji alye naye, okumu tatelela nji aleme einu saambe. abo sebeli oingena nukekala ku tafule. **38** Omufalisi sebeli okomoka onene okumona nji Jesu kasiku kuyowa ku makaa aye yokasilya kale. **39** Abo Ombumu sebeli wamba kwa yonyene nji, “Cwale bano, anyi Afalisi kame tuyowisa bandee no komoki yenu ni siwana, kono mukaci kenu kame kwiyalile ouyi ni ufokoli. **40** Anyi aelo! Kasa nji Nyambe woyo ona kuumba bandee yona kutenda ni mukaci kame? **41** Kono mube awo ashebile eyo inu ili mukaci, cwale komumone, einu yonje yakukena kwaanyi. **42** “Kono oumai niwenu Afalisi! Kakuli kame muba Nyambe esino likumi eso no Minta ni Lue ni miloho yonye ni kusheununa eniti ni lilato lya Nyambe eyi yamuna kufanena okutenda okuulwile okusheununa akwenu. **43** Oumai ni wenu Afalisi! Kakuli kame musinga eipula no utokwa mu tindoo no milapelo mane ni kuba elikute mu ibaka no misika. **44** Oumai ni wenu! Kakuli kame mukufekile kanyi amayumbelo no kwamoniwa mi aaru kame aenda beulu wawo nambulwa kulimukiwa. **45** Omunjili no mwimaneni no mulawo sebeli otambula nji, “Mwiyeti, mu kwamba ngeeso kame otwangula kame!” **46** Cwale Jesu sebeli wamba nji, “Oumai ni wenu aimaneni no mulawo! Kakuli kame mushimbisa aaru ashimbo no kulema kono aanyi kame mukwangwa okushimba emishimbo yenu simba ni minwe. **47** Oumai ni wenu! Kakuli kame tuyaka amayumbelo no anuhi a Nyambe awo ana kwibaiwa kwa njekulyenu. **48** Abo kame muli apaki naikaleli ku tikezo ta njekulyenu, kakuli naakwaibaa mi anyi kame tuyaka amayumbelo oo. **49** Abo cwale kame okushangama kwa Nyambe kame kwamba nji, ‘Mbi atumene anuhi ni atumiwa, anjili kwa onyene mbaa ibaa mane ni kwayandisa.’ **50** Abo cwale olusika olu mba lubalelwemibonda no ashemi oo no kwibaa anuhi okutunda ku matatekelo no litunga, **51** okutunda ku unyinga wa Abele okutwala ku unyinga wa Zakaliya, woyo ona kwibaelwa mukaci no aletale ni sikiba

no kukwana eikitno lule abaanoukuwana bamweya akulyatangela omunjili ku munjili, Jesu sebeli otateka okwamba kwa iyetwa aye oweli nji, “Mumamele omumena no Afalisi, owo oli asikukuba. **2** Kakwisa eso sifukilwe eso sasiulwe okumonahala, simba eso shweekilwe sasiulwe okulimukiwa. **3** Cwalehe eso sonje munaamba mu uwi mba siyupiwa mu liseli, mane neso muna obo ku kuuwi mu musiyo mba sambiya beulu no ndoo. **4** “Abaange kame nimyambela nji, mulese okucila woyo oibaa olutu, kono munyima katwese okutenda esinjili kame. **5** Kono mbi milemusa woyo mufanena okucila. Mucile woyo munyima no kwibaa kakuli kame akwite amaata no kumi kondela mu lyangalilo. Eee kame ni myambela nji mumucile! (**Geenna g1067**) **6** Kana kasa nji otutaha atanu kame tuuliwa etipene timbili? Mi kakwisa simba kamweya ako katwesiwa okupulamiwa kwa Nyambe. **7** Ngasibine cwale nji simba etiñuki tenu naku mutwi wenu tonje titwesiwa okubaiwa. Cwale mulese kucila, anyi kame muli ano utokwa onene okubita otutaha no kupula. **8** Cwale kame nimyambela nji, omunu yonje woyo sotambula mene balubala no aaru, Omwana no munu niyonyene mbaka mutambula balubala no mangeloi a Nyambe. **9** Kono omunu yonje oni kana balubala no aaru, mbaka kaniwa niyonyene balubala no mangeloi a Nyambe. **10** Mi omunu yonje woyo wamba eliywi okulwisa Omwana no munu mba lemenwe, kono woyo so nyefula ba Mebo No Kukena katamba kulemenwa. **11** “Cwale aba amilita balubala no tindoo no milapelo, simba kwabusisi ni kwasi milawo, mulese kubilaela kweso sa mutambule simba eso samwambe. **12** Kakuli Emebo No Kukena mbai miyete eyo mufanena okwamba ba nako eyeyo.” **13** Omunjili kwawo no kupula sebeli wamba kwa Jesu nji, “Mwiyeti, wambele mukulwange nji tukutabele oufumu ana kusya ashemi

etu.” 14 Kono Jesu sebeli wamba kwa yonyene einu yonje eyi mba itende yenu. 32 “Anyi nji, “Mulume, anyine ona nitende omwatuli omutapi mucana, mulese kucila, kakuli Sitenu simba omutabi mwaanyi?” 15 Cwale Jesu sebeli naku wilu kame awabelelwe okumiba Omubuso. wamba kwa yonyene onje nji, “Mutokomele mi 33 Muulise oufumu wenu wonje mi mutabele mukubabalele mu titakazo no ufumu kakuli nawo ashebile, mi mukuunganyekele oufumu omooyo no munu aukutingile feela ba sifumu owo nakwa kulubala, ni ufumu naku wilu owo saye.” 16 Cwale sebeli waambela enguli nji, nakwa kwangwa, oko kakwisa ombuyi so wiita “Omumbu no mulume no kufuma kame ona mane kakwisa ni munu sou sinya. 34 Kakuli oko kumulitel a esifumu no kupula. 17 Mi sebeli kuli oufumu wowe ni mucima wowe kooli. 35 onahana yonyene nji, ‘Cwale iikene sani tende, “Mukutukisete mi etilambi tenu ti tumbuke. 36 kakuli sikwite omo no kutewela etimbuto tange? Cwale mufeke kanyi alume atatelele omolyoo 18 Cwale sebeli wamba nji, ‘Kame sani shandole okutunda ku mukiti no likwala. Nji cwale atwese eishete yange ni kuyaka eyino kuneneba mane oku muyafulwela aba saiiye mukungongota. 37 nibekemo embuto ni ibyana yange. 19 Mi Embuyoti niyawo abika sawaniwe kwa molyoo mbi aamba ku Mooyo wange nji, mooyo, kame atona aba saiiye. Niti luli kame nimyambela ukwite oufumu no kupula ubeekelwe ba myaka nji, mba kunungu ni kwaikata ba tafule mane no kupula, okukete mu mooyo, olye, onwe mi mbaiyi kwa yonyene mukwabelelka. 38 Nji aba owabelelwe!” 20 Kono Nyambe sebeli wamba aiya akano wiili simba aka no waatu nikwawana kwa yonyene nji, ‘Wene omwelo! Ouno ousiku asitona ngeeso, embuyoti niyoo awo abika! omooyo wowe mba utundisiwamo mwa wene. 39 Kono mulimuke eyi, kambe omunya ndoo Cwale eyo ona kutukisete yaanyine?” 21 Cwale nakulimuka enako ana kwiya ombuyi, kambe kame kukufekile kanyi omunu woyo oli ni kasi kusiya endoo yaye nji aitemo. 40 Naanyi ufumu waye, kono cwale kasifuma ba miyo a mutatelele ngeeso kakuli Omwana no munu Nyambe. 22 Jesu sebeli wamba kwa iyetwa aye kame akeile mu nako no kwalimikiwa.” 41 nji, “Cwalehe kame nimyambela nji mulese Cwale Pitolosi sebeli oibanguta nji, “Mbumu, kubilaela kweyi no mooyo wenu, eso sa mulye enguli eyi kame oyambela aci nji kwanu onje?” simba olutu lwenu eso samukumange. 23 42 Cwale Ombumu sebeli wamba nji, “Anyine Kakuli omooyo niwa utokwa okubita esilya, cwale omubika no kusepahala ni kushangama mane ni lutu nilwa utokwa okubita eikumango. woyo ombumu waye mbamubeke ba ndoo 24 Kamumone amañwalala, kakunu mane ni yaye ni kumuba esemba saye no ilya ba nako kuyangula, kakwite endoo noku tewela simba no kufanena. 43 Embuyoti niya woyo omubika esishete, kono cwale Nyambe kame aababalela. nji ombumu waye aba sauke mba muvana Cwale anyi kame muli ano utokwa okubita yotenda eyo ana ku musiyele nji atende. 44 otuyuni! 25 Cwale anyine mwaanyi mukubilaela Niti luli kame nimyambela nji, ombumu mba woyo otwesa okwekeza ku nako yaye no kuyoya? mubeke okumamel a esifumu saye sonje. 45 26 Nji cwale kutwese okutenda ngeeso kusinu Kono cwale nji omubika woyo amba yonyene simba sinyonyo, iikene aba obilaela kwiinu nji omolyange naliyehe okwiya, ni kutateka yonje? 27 Komumone amapalisa omo akulela, okufula abika no alume naakati ni kulya ni katingi owanda simba okutenda eikumango. kunwa mane ni kukoliwa, 46 cwale molyaye aba Kono cwale kame nimyambela, simba Solomoni saiye ba liywaa elyo no kwalimukiwa nji kame mu kanya yaye yonje kasiku kufuka kanyi aiya ba nako nokwa limukiwa kame samube imweya no tipalisa eti. 28 Kono nji cwale omubonda bamweya nawo no kwasephala. 47 Nyambe kame afuka omoopo owo uyoya mu Cwale omubika woyo ona kulimuka eso asaela litema balelo mi byuunda kame uyumbeliwa mu molyaye, kono kasiku tukiseta mane nikutenda mulilo okuuciña, cwale anyi tunjinga samifuke. okukumanena nomo asingela molyaye mba Anyi alume no tumelo icanal. 29 “Cwale mulese shapiwa onene. 48 Kono woyo omubika ona kusaela eyi samulye neyi samunwe simba kuulwa okulimuka kono sebeli otenda mukucila okubilaela mu minahano. 30 Kakuli aanu onje okufuliwa kame safuliwe kanyonyo. Omunu namu litunga kame asaelanga einu eyi, mi yonje ona biwi onene kwa yonyene mbaku Sitenu kame alimukile nji kame mwisaela. 31 saeliwa onene kwa yonyene. Cwale woyo ona Kono musaele oweli Omubuso waye mi cwale siyeliwa einu no kupula kame saku saeliwe

onene kwa yonyene. 49 “Kame nineyi muku kono konji aba sa mubake nji kasa ngeseo beeka omulilo ba litunga, cwale iikene nisi mba mufi moonje kanyi onyene.” 6 Cwale saela kame omulilo owatumbuka kale! 50 Kame Jesu sebeli waambela enguli eyi nji, “Omulumbe nili ni kolobezo eyo nifanena okukolobezwa kame ana kwikalanga ni sitondo no feiga eso nayo, cwale kame nishukelwe nji itendahale! ana kukuna mu litema lyaye, cwale sebeli ota 51 Kame muyambuta nji kame nineyi okulita nji aka shimbeko eilya kono kasi ukawanako ekozo bano ba litunga? Kokuulwa, kasa ekozo simba simweya. 7 Cwale sebeli wamba kwa kono etifapahano. 52 Kakuli okutunda bano asikubabalela elitema nji, ‘Esitondo esi sebeli mu ndoo imweya kame sakutabe atanu, aatu myaka yaatu me niiya muku saelako eilya, kame salwise ayili mane ayili kame salwise kono Siwanako cwale bano musiteme feela! aatu. 53 Kame sakwikale oukutaba omus hemi no iikene aba sikutusisa feela omumbu?’ 8 Cwale mulume mba kulwisa ni mwanaye no ndumbana osikubabalela elitema sebeli omutambula nji, mane omus hemi no mukati mba kulwisi ni ‘Musisiye feela mu mwaka uno mumweya nji mwanaye no mukatana, onjemunwa no mukati nitomboleko nji mane ni beekeko omununo, mba kulwisi ni njemunwaye no mukati.’” 54 9 Mi cwale nji mbasibeeke embuya omwaka Jesu sebeli wamba kame kwaanu no kupula nji, wiiya kwakuwaba, kono cwale nji kasitamba “Aba mumona elikumbi eliyaluka okutunda mu kubeka okubinda satu sipatule.” 10 Cwale wiko, mwambe bamweya nji ombula mbaloko, Jesu kame ana kwiyetanga mu ndoo injili no mi kame kutendahala ngeeso. 55 Cwale aba milapelo ba liywa no Pumulo. 11 Mukaci mumona emebo namu mbowela aba ifuka, kame kame kuna kwikalanga omukati no siyanga ba mwambanga nji mbakwikala okwenya onene, mi myaka no kukwana likumi ni atanu ni twaatu, kame kutendahala ngeeso. 56 Anyi asikukuba! kame anakupunganga mane kasi kutwesanga kame mutwesa okutoloka omo limonahalela okooloka. 12 Cwale Jesu aba ana kumumona elitunga ni liwilu, kono cwale iikene aba sebeli omwisana ni kwamba kwa yonyene nji, kamwatwese okutoloka eyi itendahala ba nako “Mukati, nulukululwa ku weeti wow!” 13 Cwale ino? 57 “Cwale iikene aba mukwangwa oukuketa Jesu sebeli obeeka amaoko aye beulu no mukati, mwenyene okutenda eino kuluka? 58 Nji kame mi ababo sebeli ooloka mane sebeli oyeema mukutwala ku kuta ni woyo ona foseze balubala Nyambe. 14 Kono omibusi no ndoo no milapelo no mwatuli, mweteke oukweleza mwenyene sebeli otina onene kakuli Jesu nakubalisa omunu mu ndila yokasiku kutwala kale baubala no ba liywa no Pumulo, mi sebeli wamba kwaanu mwatuli mi omwatuli mba kubeka mu maata nji, “Kame tuli ni maywaa atanu ni kamweya no mubeleki no muuso mi omubeleki no muuso kame sakutwale ku tolongo. 59 Kame nikwambela nji kutamba kutunda mo konji aba sotenekelele omubonda no mamaneneno.”

13 Ba nako eyo kame kuna kwikalanga aanu awo ana kwambela Jesu eyi no Magalileya awo ounyinga woo Piloto kame ana kuwaneka ni matabelo. 2 Cwale Jesu sebeli watambula nji, “Anyi kame munahana nji Amangalileya aa ana kutenda esibi esinene okubita Amangalileya onje, mulibaka lya eyo ina kutendahala kwa onyene? 3 Kame ni myambela nji, kokuulwa, kono konji aba samubake, monje mba mufi kanyi onyene omo ana kufela. 4 Simba aanu awo no kukwana likumi ni atanu ni twaatu na mu Siloamu ana kukweliwa ku tawala ni kwaaiaba, kame munahana nji onyene ni asikutenda ouyi no kuneneba okubita awo ana kuyoya mu Jelusalema? 5 Kame nimyambela nji kokuulwa,

sebeli omutambula nji, “Anyi asikukuba! Kana omunjili kwaanyi nji kame afumine amapulu simba ombongolo katwese oku munungutula ni kumutwala mukunwa ameyi ba liywa no Pumulo? 16 Cwale uno yo mwanaye Abulahama no mukati woyo ona kunungiwa kwa satani ba myaka no kukwana likumi ni itanu ni yaatu cwale katwese okulukululwa mukunungiwa oku ba liywa no Pumulo?” 17 Mukwamba ngeeso, eila yaye yonje sebeli yeena, mi aanu onje sebeli awabelelwa kwiinu eyo ana tende Jesu. 18 Cwalehe sebeli wamba nji, “Kana omubuso wa Nyambe kame okufekile niikene? Mi siikene saniubapise ni onyene? 19 Cwale kame ukufekile kanyi embuto no Masitete eyo ana shimbi omulume ni kuka kuna mu litema lyaye, mi sebeli ikula ni kutenda esitondo sinene, mi

otuyunyi na mu mebo kame tutenda eyialeto kame nikwambela nji, kutamba kunimona konji ku mitayi yaso.” **20** Jesu kame sebeli wamba aba sowambe nji, ‘Embuyoti niya woyo oiyia mu nji, siikene sani bapise ni Mubuso wa Nyambe? litina lya Mbamu!’”

21 Kame ukufekile kanyi omumena owo ana kushimba omukati nukaushweka mu ipimo yaatu eyi no unga no fulawa konji aba una kumenena wonje.” **22** Jesu sebeli okutela mu mileneñi ni mu mindi yo iyeta mane ni kwenda emyendo mu Jelusalema. **23** Cwale omunu munjili sebeli wamba kwa yonyene nji, “Mbamu, kana mba kuyoyisiwa felea aanu anyonyo?” Mi sebeli waatambula nji, **24** “Mweteke omo mutweseta monje okwingena ni mwelo no kukumbana, kame nimyambela kakuli aanu no kupula mba eteke nji aingene kono katamba kutwesa. **25** Cwale abo omunya ndoo aba sainguke ni kuyatila emyelo, mba mutateke okwimana ni kungongota ba sandi ni kwamba nji, ‘Mbamu otu yatulwelel’ Cwale yonyene mba tambula nji, ‘Simyii, kubine mukatundelelel’ **26** Cwale mba mutateke okwamba nji, ‘Natu kunwa ni kulya ba lubala lowe, mi nau kwiyetanga mu titolopo tetu’ **27** Kono mbaamba kame nji, ‘Kame ni myambela nji siyii oko mutunda kamutunde kwa meene anyi asikutenda ouyi’ **28** Oko mbamu lili ni ku kweca amaeo aba sa mumone Abulahama ni Isaka ni Jakobo mane na nuhi onje mu Mubuso wa Nyambe mi anyi mba tuyumbelwe kundee. **29** Aanu mbaiyi okutunda ku upa ni ku wiko, simba ku mutulo ni ku mbowela okwikala ba tafule mu mubuso wa Nyambe. **30** Kamumone, anjili ali balubala mbatende ana munyima, mi aali munyima mbatende ana balubala.” **31** Ba nako eyeyo, Afalisi anjili sebeli aiya ni kwamba kwa yonyene nji, “Otunde bano kakuli Heloda kame asinga nji aibae wene.” **32** Cwale sebeli wamba kwa onyene nji, “Mute mukambele oluwawa olo nji, ‘Kamumone, kame nitundisa amadimonaa mane ni kutenda etimakazo no kubalisa balelo ni byuunda mane mu liywaa no waatu mbi mana omusebezi wange.’ **33** Simba ngeeso kame nifanena okuta mu mweendo wange kakuli kakufanene nji omunuhi wa Nyambe aibaelwe ku ndina okubita mu Jelusalema. **34** Jelusalema, Jelusalema, okwibaa anuhi a Nyambe ni kupwacaula ni mawee awo ana tumiwa kwa wene! Tunjinga ni na kuwaneka anowe kanyi onasikuku woyo owaneka anaye munji no maando aye, kono kawasi nipumnenena! **35** Komone, endoo yowe kame ikaninwe! Mi

kame nikwambela nji, kutamba kunimona konji ku mitayi yaso.” **20** Jesu kame sebeli wamba aba sowambe nji, ‘Embuyoti niya woyo oiyia mu nji, siikene sani bapise ni Mubuso wa Nyambe? litina lya Mbamu!’”

14 Eliywaa linjili no Pumulo abo Jesu aba ana kuta mu ndoo no mibusisi no Afalisi okalya esinkwa, onje amwalikete. **2** Kamumone, sebeli kwiiya kwa yonyene omulume woyo ona kutimbanga amakondo ni makaa. **3** Cwale Jesu sebeli wamba kwa simulawo na Falisi nji, “Kana kame kufanena okubalisa eli no Pumulo? **4** Kono onyene sebeli aondoka feela. Cwale Jesu sebeli oshimba omulume woyo ni kumu balisa mane ni kumu lukulula nji akutele. **5** Cwale sebeli wamba kwa onyene nji, “Cwale anyine kwaanyi woyo okwite mwanaye simba opulu waye ona kwele mu wina woyo sokwangwa okumu tundisamo eli no Pumulo?” **6** Kono kasi kutwesa oku mutambula epuzo yaye eyo. **7** Cwale sebeli wambela awo ana kwisaniwa ku mukiti enguli nji, aba ana kumona omo ana kukuketela eibaka no kukutekeha, sebeli wamba kwa onyene nji, **8** “Nji kame ona memiwa ku mukiti no likwala, olese okwikala esipula no kukutekeha. Kakuli kame kutwesahala nji mwendi omunu no utokwa okubita wena ni yonyene namemiwa, **9** mi cwale woyo ona mimeme monje mbaiyi ni kwamba kwaanyi nji, ‘Mube wuyu mulume esipula esi cwale wene mbweene ba kwikala ba sipula no sibaka na kundi. **10** Kono cwale nji numemiwa, okaikale ba sipula na kunji nji cwale omunya mukiti aba saiye kame saambe kwa wene nji, ‘Mulikani ote okaikale ba sipula na balubala,’ mi cwale mbukutekehe mu miyo aawo aikalile onje ba tafule. **11** Cwale omunu yonje woyo oku nuneka mba kokobeziwa, mi woyo oku kokobeza mba nunekiwa. **12** Cwale Jesu sebeli wamba ngeeso ku mulume ona kumumema nji, “Cwale aba uba omukushuko simba omulalelo, olese okumema alikan owe, simba abowe, mane simba awo oyakile noo ano kufuma, kakuli nonyene mbaa kumeme eliywaa linjili muku kuuseta mi watenekiwa kale. **13** Kono cwale aba otenda omukiti, omeme awo ashebile, eiyanga, eihole mane ni ibofu, **14** cwale mukutenda ngeeso mbu fuyauliwa, kakuli katwese oukuuseta. Mi mbu tenekiwa mu niti ba liywaa no kwinguka no aafu.” **15** Omunjili kwawo ana kwikala naye ba tafule sebeli oyupa eyi, mi sebeli wamba kwa Jesu nji, “Embuyoti niya woyo sokalya esinkwa mu mubuso wa

Nyambel!” **16** Kono Jesu sebeli wamba kwa Cwale nji otwesa abo omunjili yonyene kame yonyene nji, “Kame kuna kwikalanga omulume amubita, mba tumu ondumeleti okakumbela woyo ona kutenda omukiti no kuneneba, mi ekozo asili kule. **33** Cwalehe omunu yonje sebeli omema aanu no kupula. **17** Cwale enako kwaanyi kakutoboha oufumu waye katamba no mukiti aba inaku keela sebeli otuma omubika okutenda omwiyetwa waye. **34** “Omungwa waye okambela awo onje ana kwisaniwa nji, ni wakuwaba, kono nji waamuba kale, cwale ‘Komwiye cwale einu yonje yaluka kale!’ **18** ngasibine sausetwe nji mungwa kame? **35** Kono cwale onje sebeli atateka okuba amabaka. Kaukwite etuso ku mumbu simba ku mununo, Woyo no weli sebeli wamba ku mubika nji, aanu kame auyumba. Cwale woyo okwite amatwi ‘Kame nina ulu elitema mi kame nising nji nite ni kalimone, kame ni lapela nji munilemene.’

19 Omunjili ni yonyene sebeli wamba nji, ‘Kame nina ulu eipani no mapulu no kukwana itanu mi kame nising nji ni kayeteke, cwale muyupe okukumbela kwange.’ **20** Omunjili kame sebeli wamba nji, ‘Abano okubinda ni kwate, mulibaka elyo sitwese okwiyya. **21** Cwale omubika sebeli oukamo nukambele molyaye. Cwale omolyaye sebeli ofilikana ni kwambela omubika waye nji, ‘Kandi cwale olelube ote mu makululu mane ni misika mi okashimbe ano kusheeba, eiyanga, eihole mane nawo no kwa mona aiye ku mukiti.’ **22** Cwale omubika sebeli wamba nji, ‘Molyange eyi ona nambele naitendahala kono kame kusisiyalile esibaka.’ **23** Cwale omolyaye sebeli wamba ku mubika waye nji, ‘Ote mu mikwakwa ni mu mikulo okandimeke aanu aiye mukwingena, nji endoo yange iiyale. **24** Kakuli kame ni kwambela nji kakwisa kwaawo aanu nina kumema oweli awo saiye mukulya ku silya sange!’ **25** Cwale enyangela sebeli imukoña mi Jesu sebeli ofutukela kwaanu ni kwamba nji, **26** “Nji omunu kame aiya kwa mene mi katimbi sitaye, inawaye, mukataye, anaye mane nainaye nakulwaye, ee simba mane ni mooyo waye, katamba kutenda omwiyetwa wange. **27** Nji omunu yonje kashimbi esifapahano saye ni kuni koña katamba kutenda omwiyetwa wange. **28** Cwale anyine mukaci kenu woyo otwesa okuyaka etawala yokasiikala banji nji amone etisinyehelo taye eto satitwese okumana omusebezi waye? **29** Kono cwale aba abeeka amatatekelo no tuyako, mi katwese oku umanenena, awo onje aumona kame atateka oku musheka. **30** Mbaamba nji, ‘Wuyu mulume nakutateka okuyaka kono kame ana kwangwa okumanenena. **31** Simba anyine ombumu woyo ota okalwisa omukwaye woyo nokwatwesa okwikala banji ni kunahana nji kana kame atwesa okalwa ni sikuwata saye no kukwana eikitilikumi nji aka kuwane ni woyo okwite esikuwata no kukwana eikitimakumi ayili. **32**

15 Cwale atelisi nasi kutenda eibi onje sebeli asheeteta abeebi okuteeteta Jesu. **2** Cwale Afalisi na iyeti no mulawo sebeli akushobotela aamba nji, “Wuyu mulume kame atambulanga asikutenda esibi mane ni kulya noo!” **3** Cwale Jesu sebeli waambela enguli eyi nji **4** “Cwale ngasine sakwikale nji omunjili kwaanyi kame akwite emikoko no kukwana omwanda nji nakutauka mumweya, kana katwese okusiya emikoko no kukwana makumi atanu nanee ni mutanu ni tunee mu lihalaupa ni kuta okasaela owo ona tauka okubitela abo sakauwanene? **5** Cwale aba auwana kame aubeeka ba mafuti yo wabelelwe, **6** mi aba akeela ku mundi kame aisana alikan aye bamweya nawo ayakile naye, ni kwamba kwa onyene nji, ‘Kamuwabelelwe ni mene kakuli inawana omukoko wange owo ona kutauka?’ **7** Mukutenda ngeeso kame nimyambela nji mba kwikalanga okuwabelelwa kunene mu wilu abo osikutenda ouyi mumweya aba afutuka okubaka okubita awo no kukwana makumi atanu nanee ni mutanu ni tunee awo nokwabaka. **8** “Simba abo omukati woyo okwite emiwayawayo no kukwana likumi mi sebeli bataukabo kamweya, kana katwese okutumbula elambi ni kufiyela mu ndoo okusaela akamuwayawayawa kamweya okutwala abo sakakawanene? **9** Cwale aba amana oukawana, sebeli oisana alikan aye nawo ayakile naye ni kwamba nji, ‘Muwabelelwe ni mene kakuli inawana akamuwayawayawa kange kana kutauka.’ **10** Mukutenda ngeeso kame nimyambela nji kame kuli okuwabelelwa balubala no mangeloilo a Nyambe abo osikutenda ouyi mumweya ona baka.” **11** Cwale Jesu sebeli otwalelela okwamba nji, “Kame kuna kwikalanga omulume woyo ona kwikalanga naana no andumbana ayili. **12** Cwale omwanukana bo sebeli wambela sitaye nji, ‘Sitange, mene munibeko ekabelo yange kweyo

muluwile.' Cwale omulume sebeli waatabela ababo sitaye sebeli oiya ni kumususuweza nji oufumu waye. 13 Cwale munyima no maywaa aingene. 29 Kono mwana sebeli otambula sitaye feela acana, woyo mwanaye no mwanukana nji, 'Mumone, nani mibelekele ba myaka no sebeli oungeka bamweya eyo ana kubiwa ni kupula nambulwa okwakuteka emilawo yenu, kwingena enaha muule mane oko sebeli oka kono kamwa siniba elilole nji nitende omukiti kandakanda oufumu waye mukuyoya no kwiiiba. na likani ange! 30 Kono cwale wuyu mwanenu 14 Cwale munyima no kumana oufumu waye woyo ona kuta mukulya ekalulo no ufumu wenu onje, elishebo no kuneneba sebeli liingga ni mahule aba aneeyi, namu mwibaele olilole omo mu naaha, mi sebeli otateka okusaela no kusuwal!' 31 Cwale sitaye sebeli wamba kwa omo sayoyele. 15 Ababo sebeli ota okaingena mwanaye nji, 'Mwanange enako yonje kame uli omusebezi ku mulume woyo ona kwikalanga ni mene, mi eyo niluwile yonje yowe. 32 Cwale omomo mu naaha mi sebeli oka mutwala mu kame kulukela nji nitendele wuyu minowe litema lyaye nuka muba omusebezi no kulisa omukiti mi owabelelw, kakuli wuyu minowe angulube. 16 Mu mukwa no lishebo cwale sebeli nakufa mi nayoyo, mane naku tauka, kono olakaza fela okulya ku ilya no angulube, kono cwale bano na waniwa."

kakwisa simba mumweya woyo ona kumuba esi no kulya. 17 Kono cwale aba nausa etingana taye sebeli wamba nji, 'Kandi anjinga abika a sitange awo akwite esinkwa simba esi no kulya mane kame ateulanga, kono kame nifa elishebo kuno! 18 Mbani inguka eliywaa linjili ni kuta kwa sitange nukamba nji, "Sitange, kame ina tende ouyi balubala lwa Nyambe mane ni balubala lowe. 19 Cwale sifanene okuniisana mwanowe bano, kono oniisane kanyi omunjili no abika owe.' 20 Eliywaa linjili sebeli oinguka ni kuuka kwa sitaye. "Cwale yo sili kule sitaye sebeli omumona ni kumulimuka mane ni kumufela amakeke, sebeli omwitukela oka mukwela musaali ni kumu tubeta. 21 Cwale omwana sebeli wamba kwa sitaye nji, 'Sitange, kame ina foso balubala lwa Nyambe mane ni balubala lowe, cwale sifanene okwiisanwa mwanowe.' 22 Kono sitaye sebeli wambela abika aye nji, 'Mulite muwangu wangu olwambi no kuwaba mu mumangeke mane mumubeeke elisala naku munwe naku lyooko mane ni tinjatangwa ku makondo. 23 Cwale mulite olilole no kusuwa mwiiiae nji tutende omukiti tuwabelelw! 24 Kakuli wuyu mwanange kame ana kufa mi nayoyo kame, na kutauka cwale na waniwa, mi ababo sebeli atateka omukiti. 25 Cwale omwanaye no mukulu kame ana kwikalanga ku matema. Cwale aba ana kusheeteta abeebi ni ndoo sebeli oyupa etindimo ni kunenga. 26 Cwale sebeli oisana omunjili no abika ni kumwibanguta nji, 'Siikene sitendahala?' 27 Cwale sebeli omutambula nji, 'Minowe naiyi,' mi sitowe naibaa olilole no kusuwa kakuli namu tambula wino mi yokwanine.' 28 Kono cwale yonyene sebeli otina ni kukana okwingena,

16 Jesu sebeli wamba kame kwa iyetwa nji, "Kame kuna kwikalala omulume no kufuma ona kwikalala ni mubika waye. Cwale epiho sebeli iyi kwa yonyene nji omunu woyo kame ana kusinya esifumi saye, 2 mi sebeli omwisana ni kwamba kwa yonyene nji, 'Iikene eyi niyupa mulibaka lyowe? Otunde ba sipula sowe no ubika kakuli kufanene okutenda omubika wange.' 3 Cwale omubika sebeli okwambisa yomboci nji, 'Iikene sani tende kakuli molyange nani tundisa ba ubika? Songolile onene okutombola mi kame neena okukumbela. 4 Kame niyii esi sanitende! Nji cwale aanu ani tambule mu tindoo too aba ina tundu ba musebezi wange.' 5 Cwale sebeli oisana awo ana kukolotela molyaye omunjili ni munjili. Sebeli oibanguta woyo no weli nji, 'Bukai ona kolotele molyange?' 6 Sebeli otambula nji, 'Omwanda no sipimo no oli,' cwale sebeli wamba kwa yonyene nji, 'Oshimbe esikoloti sowe mi oikale banji muwangu onole nji makumi atanu 50.' 7 Cwale sebeli wamba ku munjili nji, 'Bukai ona koloto?' Sebeli wamba nji, 'Masaka akwana omwanda no uloto,' Sebeli omwambela nji, 'Oitundise mi onole makumi atanu naatu.' 8 Molyaye sebeli onyaza omubika mulibaka no kwasephala kwaye kakuli aanu no litunga lino kame amonahala okutenda wino eyi no lusika loo feela okubita aanu no liseli. (aiōn g165) 9 Cwale kame nimyambela nji, "Mukutende oulikani mwenyene mulibaka no kwaluka, nji cwale aba sai kwangwe kame samitambule mu mundi no kuta oku no kwaabwa. (aiōnios g166) 10 Woyo no kusephala kweyi no kucaniba mba sephala kweyi no kupula, mi woyo no kwasephala kweyi no kucaniba katamba kusephala ngeeso

kweyi no kupula. **11** Nji cwale kamusi sephala cwale awo ali muno katwese okwiya kwa wene mu inu no kwaluka, anyine so misepa mu ufumu mane kakwisa woyo sotwesa okuta okutunda no niti? **12** Cwale nji kamusi sephala mu sinu no omo okwiya kwaaci.’ **27** Cwale omufumi sebeli mukowe, anyine sokuba eso sili senu? **13** Kakwisa wamba kwa Abulahama nji, ‘Kame ni kukumbela, omubika otwesa okusebeleza ambumu ayiili, sitange, otume Lazalo ku ndoo ya sitange, **28** kakuli mbu timbibo mumweya ni kusingabo kakuli kame nikwite ainange atanu nji cwale munjili simba oukubeka onene kumumweya ni akaalemuse nji alese okwiya mu sibaka sino no kukana omunjili. Kutwese okusebeleza Nyambe mayando.’ **29** Kono Abulahama sebeli wamba nji, ni mali.” **14** Afalisi awo ana kusinganga amali ‘Kame akwite Mushe na nuhi a Nyambe cwale aba ana kuyupa eyi, cwale sebeli atimba Jesu. **15** walesele aayupe.’ **30** Cwale omufumi sebeli Kono Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Anyi wamba nji, ‘Kokuulwa, sitange Abulahama! mukuyeema mwényene balubala no aanu, kono Kono nji kute omunjili kwa onyene ona tundu Nyambe kame ayii emicima yenu kakuli eyo kwaafu, mba baka.’ **31** Cwale Abulahama sebeli itendile eyi no utokwa mukaci no aanu akwiiba wambela omufumi nji, ‘Nji katamba okuyupa mu miyo ya Nyambe. **16** “Omulawo na nuhi Mushe na nuhi a Nyambe, katamba okuyupa konji ba nako ya Jowani okutunda abo cwale simba woyo soingulwa okutunda kwaafu.”’ eliywi no kuwaba no mubuso wa Nyambe aba lina kukutaziwa, mi omunu yonje sebeli weteka onene okwingenamo. **17** Kono kwakotoba eliwlui ni litunga nji ibwe okubita enombolo imweya no mulawo nji ibwe. **18** “Munu yonje woyo olukulula mukataye ni kukwata omunjili kame abuka mane ni woyo okwata omukati ona lukululwa kwa mbumwaye kame abuka. **19** “Kame kuna kwikalanga omulume no kufuma ona kukumanganga eikumango no undilu ona kulyanga eilya no kuwaba ba liywaa ni liywaa. **20** Cwale ba mweelo waye kame kuna kulangananga omulume no kusheba no litina lya Lazalo ona kwikalanga ni itombo olutu lonje, **21** woyo ona kulakazanga okulya eyo ina kukwanga ku tafuli no mulume no kufuma, cwale ambwa sebeli aiya ni kulasa ba itombo yaye. **22** Omulume no kusheba sebeli ofa mi amangeloi sebeli amushimbela kwa Abulahama mu saali saye. Omulume no mufumi ni yonyene sebeli ofa mane sebeli oteuliwa, **23** mi mu lyangalilo, yoli mu mayando sebeli waliketa ni kumona Abulahama aba no kuleba mane Lazalo yoli mu saali saye. (*Hadès g86*) **24** Cwale sebeli okuwa nji, ‘Sitange Abulahama! Onifele amakeke, mi otume Lazalo acupwe amamaneneno no munwe waye mu meyi nji aombote olulimi lwange, kakuli kame nili mu utata onene muno mu mulilo!’ **25** Kono Abulahama sebeli omutambula nji, ‘Mwanange opuluke nji mu nako no kuyoya kowe nukutambulanga einu no kuwaba, mi Lazalo kasi kwikalanga ni inu no kuwaba. Kono bano kame ali wino kuno, mi wene kame oli mu utata. **26** Cwale okwekeza kweeyi, mukaci ketu ni wene kame kuli owina no kuneneba onene, nji

17 Jesu sebeli wamba kwa iyetwa aye nji emiliko ku kutenda esibi mu niti ikeyile, kono oumai ni kwa woyo ikeyele! **2** Nikwa kuwaba kambe kame sa nungelelweliwe eliwe linene mu ndingo yaye niku tuyumbela mu liwate, okubita nji asaitete anyonyo okutenda esibi. **3** Cwale mu kumamele mukaci kenu, nji omwabowe kame atenda esibi omukalimele, mi nji na baka omulemena. **4** Cwale nji kame ana kufoseze katanu ni twiili mu liywaa limweya, mi ni kwaliketa kwa wene katanu ni twiili ni kwamba nji, ‘Nabaka kale,’ kame ofanena oku mulemena.” **5** Atumiwa sebeli aamba kwa Mbamu nji, ‘Otwekeleze ku tumelo yetu.’ **6** Cwale Ombumu sebeli wamba nji, ‘Kambe kame mukwite etumelo no okufeka kanyi oubike no mbuto no masitete, kambe kame mutwesa okwambela esitondo no molobeni nji okutule mi okakunwe mu liwate, mi mbasi mikuteke. **7** Anyine mukaci kenu woyo okwite omubika olima simba okbabalela omukoko, so amba kwa yonyene aba atunda mu litema nji, ‘Oiyé muwangu kuno tulye ba tafule?’ **8** Katamba kwamba kwa yonyene nji, ‘Oni lukisete omulalelo, okuyumene mi oni sebeleze, konji aba sa nilyele ni kunwa mi munyima bosolye ni kunwa.’ **9** Kana mba kutumele ku mubika ba kutenda eso anambeliwa? **10** Naanyi yongeso nji aba mutenda yonje mu nalaelwa, mwambe nji, ‘Tuli abika awo no kwafanena, kame tuna tende eyo tufanena okuteda.’” **11** Jesu abana kuta ku Jelusalema, sebeli weenda mu museto mukaci no Samaliya ni Galileya. **12** Cwale abana kwingena mu mundi, sebeli okwangana ni

aanu no kukwana likumi asikutoma embingwa, utaukelwe, kono woyo otaukelwa omooyo waye aimanine kule, **13** cwale sebeli akuweleza ni mba yoyisiwa. **34** Kame ni myambela nji mu kwamba nji, “Jesu, Molyetu! Otufele amakeke!” usiku owo kame sakwikale ayili ba mumbeta, **14** Cwale aba ana kwamona sebeli waambela mumweya mba shimbiwa omunjili mba siwa. **35** nji, “Mute muka kumonahaze kwa pulisita aka Akati ayili satwe mu sinu simweya, mumweya mitatube.” Ba ndila alemine okuta, sebeli abala. mba shimbiwa omunjili mba siwa **36** Alume **15** Cwale mumweya kwa onyene aba ana kumona ayili awo sa ikale mu litema, omunjili mba nji nabala, sebeli ouka ni kulumbeka Nyambe shimbiwa munjili mba siwa. **37** Cwale sebeli ni liywi linene. **16** Cwale sebeli okwela banji aamba kwa yonyene nji, “Mbumu, kubine oko?” ni lubala ku makondo a Jesu nuukutumela. Jesu sebeli waambela nji, “Oko kuli olutu ni Omulume woyo neli Musamaliya. **17** Cwale Jesu sebeli wamba nji, “Kasa likumi awo ana balisiwa? Kanti kubine ali awo akwana atanu nanee?

18 Ngasibine kasiuka nji alumbeke Nyambe konji wuyu osi mushobo mundina? **19** Cwale sebeli omwambela nji, “Oimane okutele etumelo yowe nai kuyoyisa.” **20** Afalisi aba ana ku mwibanguta nji omubuso na kuwilu kamwaka sawiye. Sebeli waatambula nji, “Omubuso wa Nyambe kautamba kwiiya ni imoniso. **21** Kautamba kwambiwa nji, ‘Komumone, kuno kwauali, simba nji, Uya baya, kakuli omubuso wa Nyambe kame uli mukaci kenu.’ **22** Jesu sebeli wamba kwa iyetwa aye nji, “Amaywaa akeyile abo samushukele okumona limweya eliywaa no Mwana no Munu, kono kamutamba kulumona. **23** Mi kame saambe kwanyi nji, ‘Komumone uno kuno, simba nji, ‘Komumone, uya kuya! Mulese kuta simba okwakoña. **24** Kanyi olumonyi aba lumonyeka ni kutumbuka mu liwilu ku maneku ayili, mwasa kukaikalele mu liywaa no Mwana no Munu. **25** Kono ayande oweli kwiinu no kupula mane ni kukanika ni lusika olu. **26** Kanyi mu maywaa a Nuwe mwasa kuka ikalele ni mu liywaa no Mwana no munu. **27** Kame ana kulya, ni kunwa, ni kukwata, ni kukwalisa konji mane ba liywaa elyo Nuwe aba ana kwingena mu wato no aleka, mi ameyi no kupula sebeli aiya ni kwayundisa onje. **28** Kanyi kame omo kuna kwikalela mu maywaa a Lota, kame ana kulya, ni kunwa, kame ana kuulanga ni kuulisa, kame ana kukunanga ni kuyaka. **29** kono ba liywaa ana kutunda Lota mu sondoma omulilo ni silufula sebeli iloka ku wilu ni kwaibaa onje. **30** Cwale mwasa kukaikalele ni mu liywaa no Mwana no munu aba sa monahale. **31** Ba liywaa elyo woyo oli ba situwa no ndoo, ni ibyana yaye mu ndoo alese kutuluka nji aishimbe, mi kame ni woyo oli mu litema alese okuuka ku mundi. **32** Mupuluke mukataye Lota. **33** Woyo yonje okununeka omooyo waye mba

18 Cwale Jesu sebeli waambela enguli nji atundamene mu kulapela mi alese kuzwafa.

2 Sebeli waambela nji, “Mu muleneñi munjili kame kuna kwikalanga omwatuli woyo kasi kucilanga Nyambe simba aanu. **3** Cwale kame kuna kwikalanga ni mbakati woyo ona kwiyanga kwa yonyene ni ku mwambelanga nji, ‘Onituse kwa wuyu oni zekisa’ **4** Omwatuli sebeli okana ba nako no kuleba, kono munyima sebeli wamba kwa yonyene nji, ‘Simba nji sicili Nyambe simba okukuteka omunu, **5** ee kakuli wuyu mbakati kame ani bilaeza, kame sani mutuse nji alese okuni kataza okuni iyelanga!” **6** Cwale Ombumu sebeli wamba nji, “Muyupe eyo amba omwatuli nambulwa niti. **7** Cwale Nyambe katamba okutusa aketwa aye, awo alila kwa yonyene ousiku ni munji? Kana mba liyehu mukaci koo? **8** Kame ni myambela nji, kame saatuse muwangu, simbangeeso, Omwana no munu aba saiye mbawana etumelo ba litunga?”

9 Jesu sebeli wamba enguli eyi kwa njili awo ana kukusepa onyene nji akukena mane ni kushenda la akoo. **10** “Alume ayili sebeli ata mu ndoo ya Nyambe okalapela, mumweya neli Mufalisi omunjili neli mutelisi. **11** Omufalisi sebeli oimana niku lapela nji, ‘Nyambe kame ni kutumela kwa wene kakuli mene sikufekile kanyi aanu anjili asikuyumena, nawo no kwa sepahala, asikubuka, simba mane kanyi wuyu mutelisi. **12** Kame niku yumenanga eyi no kulya twiili mu sunda, kame nibanga esi no likumi kweyo ni wananga.’ **13** “Kono omotelisi yoimanine oku no kuleba mane kasikutwesa okwinula amiyo aye okwaliketa ku wilu, kono sebeli ofula ba saali saye nikwamba nji, ‘Nyambe, onifele amakeke mene osikutenda eibl!’ **14** Kame nimyambela nji,” “Wuyu mulume kame ana uku ku ndoo yaye yo lukile okubita omukwaye. Kakuli omunu yonje woyo okununeka yonyene

mba kokobeziwa, kono woyo oku kokobeza mba kumu sibwela amate. **33** Kame sa mufule ni nunekiwa.” **15** Cwale sebeli amulitela anuke nji kumwibaa, mi ba liywaa no waatu mba inguka.” aaleme amaka aye beulu. Cwale aiyetwa aye aba **34** Kono aiyetwa kasi kuyupa simba simweya ana kumona ngeeso sebeli aayuta. **16** Kono Jesu kweyo ana kwamba, omwambelo ou kame una sebeli waisanena kwa yonyene ni kwambela ku shweekiwa kwa onyene mi kasi kulimuka eyo nji, “Mulesele anuke aiye kwa mene, mi mulese Jesu ana kwamba. **35** Abo Jesu yoli beebe ni Jeliko, okwakanisa kakuli omubuso wa Nyambe niwoo. kame kuna kwikalanga esibofu no mulume sina **17** Niti luli kame nimyambela! Omunu yonje kwikalanga ku nyonga no ndila, esikumbelanga nji katambula omubuso wa Nyambe kanyi **36** Cwale aba ana kuyupa aaru no kupula abita, mwanuke katamba kwingena mo.” **18** Cwale sebeli oibanguta nji, “Siikene esi?” **37** Sebeli omubusisi sebeli amwambela nji, “Jesu no Nazaleta yokame no kuwaba, siikene sa nitende nji nika yole woyo obita” **38** Cwale sebeli okuwa nji, “Jesu! omooyo na kwaabwa?” (**aiōnios g166**) **19** “Cwale Omwana Dabida! Onifele amakeke!” **39** Cwale Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, “Iikene awo ana kwikalala balubala sebeli amukalimela abonisana nji nili muwa?” Kakwisa muwa konji nji aondoke. Kono sebeli okuwa onene nji, Nyambe yomboci. **20** Oyii etitaelo, ‘Mulese “Omwana Dabida oni yupele amakeke!” **40** okubuka, Mulese kwibaa, Mulese kwitta, Mulese Cwale Jesu sebeli oimana niku laela nji amulite kuba oupaki no mapwa, Mukuteke asitenu na kwa yonyene mi aba ana kukeela abeebi, sebeli inawenu.” **21** Mi sebeli wamba nji, “Yonje eyi ina omwibanguta nji, **41** “Iikene osaela nji niku imamela okutunda ku wanuke wange.” **22** Cwale tendele?” Sebeli otambula nji, “Mbamu, kame Jesu abana kuyupa ngeeso sebeli wamba kwa ni singa okumona.” **42** Cwale Jesu sebeli wamba yonyene nji, “Omone! Etumelo yowe naiku Oulise einu yowe yonje okwite mi otabele awo yoyisa.” **43** Cwale ababo sebeli omona niku ashebile, mi mbu wana esifumu na kuwilu, cwale mukoña yo kanyisa Nyambe, mi aaru onje aba oyiye oni koñe.” **23** Kono abana kuyupa eyi, sebeli weena, kakuli neli wakufuma onene. **24** Jesu sebeli omwaliketa ni kwamba nji, “Ngasibine kubambabile nji awo akwite esifumu akaingene mu mubuso wa Nyambe!” **25** Kono ni kwa kotoba ekamele okwingena mu litiyo no ndonga kasanji omufumi okwingena mu mubuso wa Nyambe.” **26** Awo ana kwiyupa sebeli amba nji, “Cwale anyine so kayoyisiwa?” **27** Kono Jesu sebeli wamba nji, “Eso sibambabile kwaanu ni sakotoba kwa Nyambe.” **28** Cwale Pitolosi sebeli wamba nji, “Komone! natusiyi etindoo tetu nuukukoña.” **29** Cwale Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Niti luli kame nimyambela nji, “Kakwisa omulume ona siyi endoo simba omukati simba mukulwaye simba ashemyaye simba anaye mulibaka no mubuso wa Nyambe, **30** awo aulwile okuwana onene ba nako ino, mi ba nako no mamaneneno mbawana omooyo no kwabwa. (**aiōn g165, aiōnios g166**) **31** Cwale Jesu sebeli oshimba aiyetwa aye no kukwana elikumi ni twilli, ni kwamba kwa onyene nji, “Muteetete, kame tukatile ku Jelusalema, mi eyo yonje ina kuñoliwa eyi no Mwana no munu kwa nuhi a Nyambe mba iyatetetwe. **32** Kakuli kame sa biwe kwa simacaba, mi kame sa shendafulwe mane ni ku yandisiwa no kwenisa mane ni

19 Jesu sebeli oingena mu Jeliko mi kame ana kubita feela. **2** Cwale kame kuna kwikalanga omulume no litina ly a Zakiyasi, neli omukulu no mutelisi ni kufuma. **3** Cwale sebeli osaela nji amone Jesu nji anyine, kono sebeli okwanggwaa mulibaka no aaru no kupula ni kwibiba ku siyema saye. **4** Cwale sebeli oitukela balubala nuukatina ku sitondo no sikamole nji amumone, kakuli Jesu nakubita endila eyo. **5** Cwale Jesu aba ana kukeela ba sibaka eso, sebeli waliketa ku wilu ni kwamba kwa yonyene nji, “Zakiyasi otuluke muwanguwangu kakuli kame nifanena okwikala mu ndoo yowe balelo.” **6** Cwale Zakiyasi sebeli oleluba ni kutulukela banji ni ku mutambula mu kuwabelelwa onene. **7** Cwale aaru aba ana kumona ngeeso sebeli añuñuta nji, “Kame anati okatenda ongenda no mulume osikutenda eibil!” **8** Cwale Zakiyasi sebeli oimana ni kwamba kwa Mbamu nji, “Komone, Mbamu, elicika no ufumu wange kame niba kwa sikusheba, nji kame nina byangula omunu esinu saye, kame nimuuseta etitikanyo no kukwana tinee.” **9** Cwale Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, “Balelo okuyoyisiwa na kwiiyi muno mu ndoo, kakuli ni yonyene mwana a Abulahama. **10**

Kakuli Omwana no munu neeyi muku saela ni byanguliwa. **27** Kono kanyi kwiila yange awo ka kuyoyisa eso sinatauka.” **11** Aba ana kuyupa sikusinga nji nabuse, mwalite kuno nikwaibaele einu eyi, Jesu sebeli otwalelela okwaambela balubala wange!”” **28** Cwale Jesu aba ana enguli. Kakuli kame ana kwikala beebei ni kumana okwamba eyi, sebeli wekeza okuta ku Jelusalema, mi kakuli kame ana ku yambuta Jelusalema. **29** Cwale aba ana kukeela ku nyonga nji omubuso wa Nyambe kame uli beebei oku no Betefage ni Betani ku lilundu elyo liisanwa monahala ababo. **12** Cwale Jesu ababo sebeli nji Olibeti, sebeli otuma aiyetwa aye ayiili wamba nji, “Omulume no ku kutekeha sebeli balubala, **30** ni kwambela nji, “Mute mu mundi ota ku naha oko no kuleba akatambula omubuso oli balubala lwenu, abasa mwingenemo mba mi cwale sebeli ouka. **13** Sebeli oisana abika muwana akana no mbongolo kanungilwe ako aye no kukwana likumi ni kwaaba etipondo kaka sitiniwa kale ku munu. Mu kanungutule likumi ni kwamba kwa onyene nji, ‘Mu fundote mi mukalite kuno. **31** Nji omunu kame sami amali aa okutwala abo sanika ukele.’ **14** Kono ibangute nji, ‘Iikene aba muka fungutula,’ mu aanu aye naku mutimba mane sebeli atuma mwambele nji, ‘Ombumu kame aka saela.’” **32** onumwana munyima yaye okaamba nji, ‘Ka Cwale awo ana kutumiwa sebeli ata nukawana tusingi wuyu mulume nji atubuse.’ **15** Aba ana akambongolo kanyi omo ana kwaambela Jesu. kuuka munyima no katambula omubuso sebeli **33** Cwale alemine oku fungutula akambongolo, olaela abika aye awo ana kuba amali nji aiye kwa omunyako sebeli wamba kwa onyene nji. yonyene nji alimuke eso anawana mukuulisa “Iikene aba mu fungutula akambongolo?” **34** koo. **16** Ono weli sebeli oiya ba lubala lwaye Cwale sebeli aamba nji, “Ombumu kame aka ni kwamba nji, Molyange, eponto yowe naini saela,” **35** Cwale sebeli alita akambongolo wanene etipondo likumi beulu.’ **17** Cwale sebeli kwa Jesu, ni kuyala eikumango yoo beulu wamba kwa yonyene nji, ‘Nutende wino, wene no kambongolo ni kwikatabo Jesu. **36** Cwale omubika no kuwab! Kakuli nusephala kwicana yoenda, sebeli ayala eikumango yoo mu ndila. onene, mbu busu emileneñi no kukwana likumi.’ **37** Cwale aba ana kukeela abeebi ni Jelusalema, **18** Omubika no wiili sebeli oiya ni kwamba ba ndila ishetumuka ba liundu no Olibe, nji, ‘Molyange, eponto yowe ina wanenebo okupula no aiyetwa sebeli atateka okuwabelelwa etipondo titanu kame.’ **19** Cwale sebeli wamba ni kuyeema Nyambe ni liywi no kuneneba kwa yonyene nji, ‘Cwale mbu busu mileneñi mullibaka no musebezi no kuneneba ana mono. itanu.’ **20** Cwale omubika munjili sebeli oiya ni **38** aamba nji, “Embuyoti ni yawoyo oiya mu kwamba nji, ‘Molyange, ino yokame eponto litina lya Mbamu! Ekozo iikaleko mu wilu ni yowe eyo nina kupungelanga mu lwambi. **21** kanya mu liwilu. **39** Cwale Afalisi anjili mu Kakuli kame nina kucilanga wene kakuli uli kupula sebeli aamba nji, “Mwiyeti,” okalimele munu no kubambaba. Kame oshimba omo aiyetwa owe!” **40** Jesu sebeli otambula nji, kausi beeka mane kame okutula omo kausi “Kame ni myambela nji, aa nji aandoke, amawee kuna.” **22** Cwale sebeli wamba kwa yonyene nji, mba kuwu.” **41** Cwale aba ana kusheeteta abeebi ‘Kame sani kватule kwego itunda mu kanw ni muleneñi no Jelusalema sebeli oulilela, **42** kowei! Wene omubika no kububa! Kame ona ni kwamba nji, “Kambe na mukulimuka mu kulimuka nji mene nili omunu no kubambaba liywa na balelo einu itenda ekozo! Kono cwale mene nishimba omo kanisibeka mane niku kame ishweekilwe ku miyo enu! **43** Kakuli kutula omo kani sikukuna. **23** Cwale iikene amaywaa mbaiyi kwa wene abo eila yowe aba wasikubeeka amali ange mu panga? Cwale mbai kutinguluka ni lukwakwa no kwambeka bakwya kwange kambe kame nina ishimbi ni ikuyatilele ku maneku onje. **44** Cwale kame ñambeko yayo.’ **24** Cwale sebeli wamba kwawo sa kukwisete banji wene bamweya naanowe, ana kwimana naye kunyonga nji, ‘Mushimbe mi katamba kusiya eliwee limweya beulu no eponto kwa yonyene mi mwibie woyo okwite likwayo mwa wene, kakuli kusilimuka enako etipondo likumi.’ **25** Cwale sebeli aamba kwa ona poteliwa!” **45** Cwale Jesu sebeli oingena yonyene nji, ‘Mbamu kame akwite etipondo mu Ndoo ya Nyambe ni kutateka okucita awo likumi!’ **26** ‘Kame ni myambela nji, ‘Omunu ana kuulisangamo, **46** ni wamba kwa onyene yonje woyo okwite mbabiwi onene, kono nji, “Kame kuñolilwe nji, ‘Endoo yange kame kwa woyo oulwile simba neso akwite mba saitende eyi no tapelo.’ Kono aanyi namwifutula

omo akushweeka ambuyil!” **47** Cwale Jesu Cwale aanu aba ana kuyupa ngeeso sebeli aamba nakwiyetanga mu Ndoo ya Nyambe amaaywaa nji, “Nyambe otulemene!” **17** Kono Jesu sebeli onje. Apulisita akulu na ñoli, ni manduna no waaliketa ni kwamba nji, “Iikene cwale eyo sicaba sebeli alela okumwibaa, **48** kono kasi iñolilwe? ‘Eliwee elyo lina kukaniwa kwayaki kuwana esinjili eso ana kufanena okutenda, kame lina futuka omusumo no utokwa namu kakuli aanu onje kame ana ku teetetanga ku maywi aye.

20 Eliywaa linjili Jesu yoyieta ni kukutaza eliywi kwaanu mu Ndoo ya Nyambe, apulisita akulu na ñoli bamweya na kulu sebeli aiya, **2** ni kwamba kwa yonyene nji, “Otwambele, ka maata awo otendisa einu eyi, simba anyini ona kubi woo.” **3** Jesu sebeli waatambula nji, “Ni mene kame sani mibangute epuzo nji munambele, **4** kana ekolobezo ya Jowani kame ina kutunda ku wilu nji neli kwaanu?” **5** Cwale sebeli akwambota mukaci koo, ni kwamba nji, “Aba satwambe nji, ‘Kame itunda kuwilu,’ kame saambe nji, ‘Cwale iikene kamwa sikumupumena?’ **6** Kono aba satwambe nji, ‘Niya aanu feels, aanu onje kame satu pwacaule ni mawee, kakuli kame apumena nji Jowani neli munuhi.’” **7** Cwale sebeli atambula nji, “Katuyii oko ina kutunda.” **8** Cwale Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Ni mene simyambele amaata ni kutusisa okutenda einu eyi.” **9** Cwale Jesu sebeli otateka okwambela aanu enguli eyi nji, “Omulume kame ana kukuna elitema no beine ni kulisiya mu maoko no abeleki, mi sebeli ota mu naha indina ba nako no kuleba. **10** Cwale enako aba ina kukwana, sebeli otuma omubika kwa beleki nji amube ku mbuya na mu litema no beine. Kono abeleki sebeli amufula ni kumuusa nambulwa esi ana kushimba. **11** Mi kame sebeli otuma omubika munjili, kono abeleki sebeli amufula ni yonyene ni ku tuyandisa mu mukwa no kwenisa mane ni kumuusa nambulwa esi ana kushimba. **12** Cwale sebeli otuma woyo no waatu, woyo sebeli amulemeka ni kumuyumbela kundee. **13** Cwale omunya litema sebeli wamba nji, “Cwale iikene sanitende? Mbi tumu mwanganje woyo nisinga onene, mwendi mba ka mukuteke!” **14** Kono cwale abeleki abana ku mumona, sebeli akwambota mukaci koo nji, ‘Woyo yokame shwana twendenyi tu mwibae, nji cwale aci tu kayole esifumu!’ **15** Cwale sebeli amuyumbela kundee no litema no beine niku mwibaa. “Cwale siikene satende omunya litema kwa onyene? **16** “Kame saiye mukusinya abeleki ni kuba anjili.”

patuka otubindi-bindii, kono cwale nji eliwee elyo likwele omunu mba limulemeke.” **19** Aiyeti no mulawo na pulisita akulu sebeli aeteka oku beeka amaoko oo beulu ya Jesu ba nako eyeyo, kono sebeli acila aanu kakuli kame ana lemuha nji naambele enguli eyo yalwisa. **20** Cwale sebeli amwaliketa, ni kutumena amatwela awo ana kukumonahalisa nji akuluka, nji ayupe eyo saambe, nji amube mu maata ni mupuso no mubusisi. **21** Cwale amatwela sebeli aibanguta Jesu nji, “Mwiyeti, kame tuyii nji kame wamba ni kwiyeta wino mane kukwite esishweka, kono kame wiyyeta endila ya Nyambe mu niti. **22** Kame tulukeele aci okuba omutelo kwa Sesale nji katulukeele?” **23** Kono Jesu sebeli omoma etingana too ni kwamba kwa onyene nji, **24** “Komunimonise omuwayawayaya. Sanyine esifateho neyi ina ñoliwabo?” Sebeli aamba nji, “Ya Sesale.” **25** Cwale Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Cwale mube Sesale eso sili sa Sesale, mi mube Nyambe eso sili sa Nyambe. **26** Cwale sebeli akwangwa mukaci no aanu okulema eso ana kwamba, kono sebeli akomoka ekalabo yaye, mi sebeli aondoka feela. **27** Cwale sebeli kwiiya Aduki anjili kwa Jesu awo ana kwamba nji kakwisa okwinguka kwaafu, **28** mi sebeli amwibanguta nji, “Mwiyeti, Mushe kame ana kutuñolela omulawo owo wamba nji mukulwayne munu nafi yo kwite omukati kono kakwite omwana, minaye kame afanena okukwata woyo mukati nji alitele mukulwayne aana.” **29** Cwale kame kuna kwikalanga alume atanu na yiili, wuyu no welii sebeli okwata omukati kono sebeli ofa nambulwa kuleyelako omwana. **30** Wuyu no wiili **31** mane wuyu no waatu sebeli omushimba. Mi onje atanu na yiili sebeli aafa nambulwa kusiya aana. **32** Cwale munyima yoo ni mukati sebeli ofa. **33** Cwalehe mukwinguka kwaafu anyine sotenda omunya mukati? Kakuli onje kame naku mukwatanga.” **34** Cwale Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Aana namu nako ino kame akwata ni kukwaliwa, (aiōn g165) **35** kono awo sa biwe etukelo no kumona elitunga na kulubala ni kwinguwa no aafu awo katamba kukwata ni kukwaliwa. (aiōn g165) **36** Cwale

katamba kufa kame, kakuli kame afekile kanyi lyange ni kwamba nji, ‘Yamene Jesu’ mi ‘Enako mangelo mi aana a Nyambe, atendile aana naikwana!’ Kono mulese kwa koña 9 Mulese no kwinguka. 37 Kono nji aafu mba inguka, kucila aba sa muyupe etindwa ni tizikinyeho simba Mushe ni yonyene na kwamba ngeeso kakuli eyi kame ifanena okutendahala oweli, ku liputa lina kutumbuka aba ana kwisana kono kasanji amamaneneno kame ali beebei.” 10 Mbamu nji Nyambe wa Abulahama, ni Nyambe Cwale sebeli wamba kwa onyene nji, “Amatunga wa Isaka mane ni Nyambe wa Jakobo. 38 Cwale kame saku futukele oukulwisa, mi emibuso kame ka Nyambe waa no kufa, kono wawo no kuyoya, sai kufutukele oukulwisa. 11 Kame sakwikale kakuli kwa yonyene onje kame ayoya.” 39 etizikinyeho tinene mane mu maneku no kupula Cwale añoli anjili sebeli aamba nji, “Mwiyeti kame sakwikale elishebo ni mafu mane kame nwamba wino!” 40 Kakuli kame ana kucila oku sakutunde einu no kucilisa kuwilu 12 Kono eyi mwibanguta epuzo injili kame. 41 Kono Jesu yonje eyakasitendahala kale, kame sa mileme sebeli wamba kwa onyene nji, “Ngasibile aba ni makaa oo mane amiyandise ni ku mitwala aamba nji Kilesite ni Mwana Dabida? 42 Kakuli mu tindoo no milapelo ni mu titolongo mane Dabida yonyene kame ana kwamba mu buka niku mitwala balubala no ambamu mane na no Lisamu nji, ‘Ombumu naamba kwa Mbamu busisi mulibaka no litina lyange. 13 Eyo kame wange nji, Oikale ku lyooke lyange no silyo saimiiyele nji mube oupaki wange. 14 Mukukete 43 okutwala abo sani tendele eila yowe eipula mu micima yenu nji mulese kubilae eyo no kulyatabo makondo owe. 44 Dabida kame samwambe. 15 Kakuli kame sanimibe eyi no amwisana nji Mbamu, cwale ngasibile omo kwamba mane ni kushangama nji kakwisa satendele nji mwanaye? 45 Jesu sebeli wambela kwawo amitimbile satwese oku kanana naanyi. aiyetwa aye aanu onje ateetete. 46 Mucile añoli 16 Kame samubetekiwe simba kwa shemyenu, awo asinga oukumanga mu ikumango no kuleba kwabeenu, asi mukowa wenu mane na likani mane ni kusinga okupota mu ibaka no misika enu mi anjili kwaanyi kame saibaiwe. 17 Aanu ni kwikala mu ipula no utokwa mu tindoo no onje kame samitimbe mulibaka no litina lyange. milapelo ni mu ibaka no kukutekeha ku mikiti. 18 Kono kakwisa simba oluuki naku mutwi 47 Kame amana eiluwo no akati no ambakati wenu salu sinyeha. 19 Mukukoongota kwenu aatendela etitapelo no kuleba! Awo kame sabiwe mbamu kawana okuyoyisiwa. 20 “Kono abasa ekoto no kubambaba onene ni kubitelela!”

21 Jesu sebeli waliketa ni kumona awo no kufuma abeeka etimpo too mu sitewelo, 2 cwale sebeli omona ombakati no kusheba yo beeka otumiwayawaya twilli. 3 Cwale sebeli wamba nji, “Niti luli kame nimyambela nji wuyu mbakati na beeke amali no kupula okubita aanu onje. 4 Kakulii onje kame ana tundisa aba no kupula, kono yonyene mukusheba kwaye nabeeke eso ana kwikalanga naso sonje eso ana kufanena nji ayoyelebo.” 5 Cwale anjili alemine okwamba eyi no Ndoo ya Nyambe omo ina kuyakelwa wino ni mawee no kuwaba mane ni tinubu, sebeli wamba nji, 6 “Kanyi einu yonje eyi mumona, enako mba ikwana abo kakwisa eliwee elyo lishangamine ba linjili elyo salikwangwe oku kwisetwa banji.” 7 Cwale sebeli amwibanguta nji, “Mwiyeti, kaliywaa sa itendahale eyi? Mi kasisupo eso sasi monise nji abano okutwa itendahala? 8 Cwale Jesu sebeli wamba nji, “Mumamele nji mulese okoongiwa kakuli ano kupula mbaiyi mu litina

mumone nji Jelusalema kame atingulukilwe ku masole mulimuke nji oku sinyeha kwaye kame kuli beebei. 21 Cwale awo ali mu Judeya ashotokele ku malundu, mi awo ali mukaci no muleneñi atundemo, mi awo ali kundee no naha alese kwingena kame. 22 Kakuli aa amaywaa no mayando, okwiyateteta eyo yonje ina kuñoliwa. 23 Oumai kwawo saikale naana mane nawo sayamwisa mu maywaa awo! Kakuli outata unene kame sawikaleko mu litunga mi okutweba kame sakwikale kwanuu aa. 24 Anjili mbaibaiwa ni kutweba no mukwale mi kame sa komiwe ni kutwaliwa mukaci no asimacaba onje mi Jelusalema kame sa lyatangiwe okubitela abo enako no asimacaba aba saiyatetetwe. 25 “Cwale kame sakwikale esisupo ba liywaa ni kweti ni titungweti, mi ba litunga etinaha kame sati cile ni milumo no mawate ni mandinda. 26 Alume kame sa welele mukucila mukumona eyo ikeyile ba litunga, kakuli amaata no liwlu kame sa nyanganyisiwe. 27 Cwale kame sa mone Omwana no munu yokeyile mu likumbi ni maata ni kanya inene. 28 Cwale einu eyi

aba saitangise okutendahala, mwalikete kuwilu mu ndoo eyo sakaingene, **11** cwale mwambele mi mwinule emitwi yenu kakuli okuliulwa omunya ndoo nji, ‘‘Omwiyeti kame aamba kwa kwenu sebeli kuli beebei. **29** Cwale Jesu sebeli wene nji, kubine oko kuli omusiyo no angenda waambela enguli nji, “Komumone ku esitondo oko sa nilyele epaseka na iyetwa ange?” **12** Cwale no Feiga ni itondo injili yonje. **30** Aba itangisa mbami monise omusiyo munene na kuwilu okumena amamuna, kame mu mona mwenyene ona wabiswa wino oko cwale mukalukise einu mane ni kulimuka nji embumbi sebeli ili beebei. yonje.” **13** Cwale sebeli aata nukawana kanyi **31** Cwale naanyi ngeeso aba mumona einu eyi omo ana ambelele Jesu, mi sebeli alukisa eily eitendahala, mulimuke nji omubuso wa Nyambe no paseka. **14** Cwale enako aba ina kukwana sebeli oli beebei. **32** Niti luli kame nimwyambela sebeli oikala ku tafuke na tumiwa aye. **15** nji olu lusika kalutamba kubwa konji yonje Cwale sebeli wamba kwa onyene nji, “Kame yatendahala kale. **33** Eliwlu ni litunga mba niwabelelwe onene okulya epaseka eyi naanyi ibwi kono eliywi lyange kalitamba kubwa. **34** abo me kani siyanda kale. **16** Kakuli kame “Cwale mumamele nji emicima yenu ilese oku nimyambela nji sitamba kuulya kame konji kandakandiwa ni mikiti ni kunwa ni tinongosi aba saiiyatetetwe mu muboso wa Nyambe.” no litunga kakuli elyo eliywaa kame saaliye **17** Cwale Jesu sebeli oshimba ekomoki, mi aba mukwa limukiwa. **35** Kakuli kame saaliyele aanu ana kumana oukutumela sebeli wamba nji, onje awo ayoya ba litunga Lyonje. **36** Kono “Mushimbe esi mi mu kutabele mukaci kenu, mutone enako yonje memu lapela nji muwane **18** kakuli kame nimyambela nji okutunda balelo amaata no ka banduka einu eyi saitendahale sitamba kunwa embuya no waine konji omubuso mane ni kwimana balubala no Mwana no wa Nyambe aba sa ukeyele.” **19** Cwale Jesu sebeli munu.” **37** Cwale Jesu amaywaa onje kame ana oshimba esinkwa mi abana mana oukutumela sebeli ota okalangana ba lilundu no itondo ni kwamba nji, “Olu ni lutu lwange luna biwi no olibe, **38** Amasikusiku onje aanu kame ana kutanga ku Ndoo ya Nyambe oka muteeteta sebeli osipatola ni kusiba kwa onyene mane ni kwamba nji, “Olu ni lutu lwange luna biwi kwaanyi. Mutende esi memu ni puluka.” **20** Mi kame mundila imweya sebeli waba ekomoki munyima no mulalelo ni kwamba nji, “Eyi ekomoki no unyinga wange ina iteilelwae aanyi ni ulikani no ubya. **21** Kono komumone elyoko lya woyo oni beteka kame lili ni mene ba tafule. **22** Kakuli Omwana no munu kame ata kanyi omo kuñolelwae, kono oumai niwa woyo omubeteka. **23** Cwale sebeli atangisa okwibanguta mukaci koo nji anyine mukaci ketu woyo ofanena okutenda eyi. **24** Etiñananyi sebeli tiinguka mukaci koo nji omunene nanyine. **25** Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Ambumu no asimacaba kame akubabaza nji kame akwite amaata mukaci koo, mi abusisi kame aku babaza nji alikan ni aanyi.” **26** Kono kasangeeso kwaanyi, cwale aanyi mulesele awo no kuneneba mukaci kenu atende kanyi anyonyo, mane omwendisi kanyi woyo wasebeleza. **27** Cwale omunene naanyine woyo oikalile ba tafule simba nji woyo wabelekela? Kana kasa nji woyo oikalile ba tafule, kono kame nili naanyi kanyi woyo omi belekela. **28** “Anyi kame muli awo ana kwikala nange mu miliko yange, **29** mi cwale kame ni mituma kanyi sitange omo ana ku nitumena mu litunga. **30** Kame sa mulye mane ni kunwa ba tafule mu mubuso wange, mane ni kwikala ba lubona

22 Cwale enako no mukiti no inkwa nambulwa omumena aba ina kusheeteta owo wisaniwa nji Paseka. **2** Cwale akulu no apulisita na ñoli sebeli asaelanga omo saibaele Jesu kakuli kame ana kucila aanu. **3** Cwale Satani sebeli oingena mwa Judasi woyo oisaniwa nji Isikaliota, woyo ona kutenda omunjili kwawo no kukwana likumi na yiili. **4** Cwale Judasi sebeli ota nu kakwambota na pulisita akulu na endisi omo sa twesete okumubeteka kwa onyene. **5** Mi sebeli awabelelwa nji mane kame atwesa okumuba amali. **6** Cwale Judasi sebeli opumena nji awane ekolo no kumubeteka oku nambulwa aanu no kupula. **7** Cwale eliywaa no mukiti no liñende nambulwa omumena abo cwale omukoko no sitabelo aba sina kufanena okutendahala. **8** Cwale Jesu sebeli otuma Pitolosi ni Jowani ni kwamba nji, “Mute mi mukalukise esibaka oko satukalyele omulalelo no Paseka. **9** Sebeli aamba kwa yonyene nji, “Cwale kubine satu kakulukisete?” **10** Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Komumone, aba sa mwingene mu muleneñi mbamu kuwana ni mulume woyo oshimbile ekomoki no meyi mi mumukoñe

Iwange okwatula amasika likumi na yiili no abeebi kwa Jesu ni kumutubeta. **48** Kono Jesu Isilaele. **31** “Simoni, Simon! Komone! Satani nai sebeli wamba kwa onyene nji, “Judasi iikene saele nji amyuuluse kanyi uloto. **32** Kono kame aba obeteka Omwana no munu okumutubeta?” nina milapelele nji etumelo yenu ilese kubwa. **49** Cwale awo ana kwikal naye aba ana kumona Mi cwale abasa mwiye kwa mene mongote eyo ina kutendahala, sebeli amba nji, “Mbumu abeenu. **33** Cwale Pitolosi sebeli wamba kwa tulwe ni mikwale yetu?” **50** Cwale omunjili onyene nji, “Mbumu, kame nikutukisite okuta mwa onyene sebeli oyaa omubika no mupulisita nowe mu tolongo mane ni ku lifu. **34** Cwale omukulu niku mupatula elitwi lyaye no silyo. Jesu sebeli wamba nji, “Kame ni kwambela **51** Kono Jesu sebeli wamba nji, “Kulese kame Pitolosi nji omukombwe kautamba kukuwa okutendahala ngees! Cwale sebeli olema elitwi balelo lino mbu nikana twaatu.” **35** Cwale lyaye ni ku mubalisa. **52** Cwale Jesu sebeli wamba Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, Cwale aba kwa pulisita akulu na endisi no ndoo ya Nyambe nina kumituma oku nambulwa esikwama simba na kulu awo ana kwiya muku mulwisa nji, esipaupau simba etinjatangwa siikene muna “Kame muneeyi kanyi kame mulwisa ombuyi kuulwa? Seli amba nji “Kakwisa.” **36** Cwale Jesu ni mikwale mane ni milamu? **53** Kono aba sebeli wamba kwa onyene nji, “Woyo okwite nina kwikalanga naanyi amaywaa onje mu esipusu asishimbe mane ngeeso ni woyo okwite Ndoo ya Nyambe, kamu si kunilemanga. Kono esipaupau ashimbe mi woyo wakwite omukwale ino enako yenu, ni maata no woyo no osiuwi. aulise esikumango saye aule mumweya. **37** **54** Cwale sebeli anunga Jesu ni kumutwala Kakuli kame nimyambela nji eliñolo eli kame mu ndoo no mupulisita omukulu. Pitolosi yo lifanena okwiyyateteta mwa mene elyo lyamba mukoña munyima abano kuleba. **55** Cwale abana nji, ‘Kame ana balelwé kwiisinyi, Kakuli eyange mana okutumbula omulilo mu lilapa no kuta ni eyo ina ñoliwa sebeli ikwiyateteta.’ **38** Cwale kwikal banji bamweya, Pititolosi sebeli oikala sebeli aamba nji, “Omone! Mbumu, ino emikwale mukaci koo. **56** Cwale omubeleki no mukati yiili!” Cwale sebeli wamba kwa onyene nji, aba ana kumona yo ikalile mu liseli, sebeli “Naku kwana!” **39** Cwale Jesu sebeli otunda, ni omwaliketa ni kwamba nji, “Wuyu mulume ni kuta kanyi omo kuna kutendela nji omukwa yonyene mumweya wa Jesu!” **57** Kono sebeli waye, ku lilundu no itondo no Olibe, aiyetwa okana ni kwamba nji, “Wene wo mukati, mene si aye sebeli amukoña **40** Cwale aba ana kukeela tuyii!” **58** Aba kuna kubita enako icana omunu ba sibaka Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, munjili sebeli omumona ni kwamba nji, “Ni “Mulapele nji cwale mulese okwingena mu wene kame oli mumweya wa onyene!” Kono miliko.” **41** Cwale sebeli osheetta okutunda Pitolosi sebeli wamba nji, “Wene we mulume, kwa onyene esibaka sikwana ba myeendo no kasa mene!” **59** Aba kuna kubita enakao icana liwee aba likondiwa ni kukubama banji ni omunji kame sebeli oongoteta okwamba nji, manwi sebeli olapela nji, **42** “Sitange,” nji kame “Ni yonyene wuyu mulume mumweya waye, osinga, otundise esinweno esi kwa mene, kulese kakuli ni yonyene, Mugalileya!” **60** Kono Pitolosi okutendiwa eso sisingwa kwa mene, kono eso sebeli wamba nji, “Wene we mulume, siyii eso sisingwa kwa wene.” **43** Cwale elingeloi sebeli wamba!” Cwale ababo yo samba omukombwe liiya okutunda ku wilu mukumoongota. **44** sebeli okuwa. **61** Cwale Jesu sebeli okusetuka ni Cwale yoli mu ñalelwa no kuneneba sebeli kwaliketa Pitolosi, cwale Pitolosi sebeli opuluka otwalelela okulapela onene, mane esitukutuku amaywi ana kwamba Jesu kwa yonyene nji, saye sebeli sitenda kanyi ounyinga wooyela “Omukombe owakasikuwa kale balelo mbuni banji. **45** Cwale aba ana kumana okulapela, sebeli kana twaatu.” **62** Cwale sebeli ota kundee nu oiya kwa iyetwa aye nu kawana alanganine kalila onene. **63** Cwale alumé awo ana kulema mulibaka no kweena. **46** Cwale sebeli wamba Jesu sebeli amuyandisa mane ni kumufula. kwa onyene nji, “Iikene aba mulanganine? **64** Cwale sebeli amununga ku miyo ni ku Mwinguke mulapele nji mulese okwingena mu mwibanguta nji, “Onuhe! anyine ona kufulu?” **65** miliko.” **47** Abo yo silemine okwamba sebeli Cwale sebeli aamba amaywi anjili no kupula no kwiya enyangela no aanu ni mulume oisaniwa kashwau kwa yonyene oku munyefula. **66** Cwale nji Judasi mumweya nwawo no kukwana likumi eliywaa aba lina kukeela omukopano no akulu na yiili, yoatwaletete. Cwale sebeli osheeteta no apulisita na ñoli sebeli akuwana bamweya.

cwale sebeli atwala Jesu ba kuta yoo ni kwamba balubala lwenu esawana omubonda mu yaambo nji. **67** “Nji ya wene Kilesite, otwambele?” Kono yenu mumu kandimeka. **15** Simba Heloda ni Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Nji ni yonyene namono ngeeso, sana muusete kwaaci. myambele, kamutamba kupumena, **68** cwale nji Komumone, kakwisa omubonda ana tende owo ni mibangute ka mutamba ku ni tambula. **69** ofanena elifu. **16** Cwale kame sa ni mufule ni ku Kono okutunda bano Omwana no munu kame mu lukuluka.” **17** Kakuli Pilato na kufanena okwa saikale ku lyoko no silyo no maata a Nyambe.” lukulwela omunjili ba nako no mukiti. **18** Kono **70** Cwale onje sebeli aamba nji, “Ya wene cwale onje sebeli akuwa nji, Aibaiwe! Otulukulwele Omwana Nyambe? Mi Jesu sebeli wamba kwa Banabasi!” **19** (Omulumbe ona kubekiwa mu onyene nji, “Na mwamba ya mene.” **71** Cwale tolongo mulibaka no mifilifili ana kwingula mu sebeli aamba nji, “Ka upaki tusi saela kame! muleneñi ni kwibaa.) **20** Pilato sebeli wamba noo Natu kuyupele twenyene okutunda mu kanwa kame, mukusinga nji alukulule Jesu. **21** Kono sebeli akuweleza onene nji, “Angongoteliwe! Angongoteliwe!” **22** Sebeli kame wamba noo aka no waatu nji, “Likene, eso no kwibaana tende? siikene esiyi eso ana tende? Mene kakwisa omubonda niina wana mwa yonyene owo ofanena elifu, kame sani mufule ni ku mulukulula.” **23** Kono onje sebeli amba mu kkuweleza nji angongoteliwe, mi okusinga koo sebeli kwiyatetetwa. **24** Cwale Pilato sebeli watula nji kutendiwe omo mu singela. **25** Cwale sebeli olukuluka omulumbe ona kubekiwa mu tolongo mulibaka no mifilifili ni kwibaa, woyo ana kukumbela, kono sebeli waaba Jesu mukusinga koo. **26** Cwale aka mutwalile sebeli alema Simoni na ku Sillene, woyo ona kwiiya okutunda ku naha indina. Sebeli amushimbisa esifapano munyima ya Jesu. **27** Aanu no kupula sebeli amukoñanga munyima na akati alila nukufula ba saali mulibaka lyaye. **28** Kono Jesu sebeli okutemuna ni kwamba kwa onyene nji, “Aana no akati no Jelusalema, mulese ku lila mene, kono mukulile mwenyene naanenu.

29 Kakuli komumone amaywaa akeyile abo aanu saambe nji, ‘Embuyoti yaho akati no kwaleyeye, ni mapumo awo nokwa kushimba mane ni maele awo no kwayamwisa!’ **30** Cwale kame satateke okwamba ku malundu nji, ‘Mutukwele beulu!’ mane ni ku tulundu tucana nji, ‘Mutufuke!’ **31** Kakuli nji atende eyi abo eitondo esili eyi no kuyuba, ngasibine saku tendahale aba saikukute?’ **32** Eikebenga yiili no alumbe sebeli aishimba bamweya naye nji akaibae ni Jesu. **33** Cwale abana kukeela ba sibaka siisaniwa nji Katendele ababo sebeli amungongotela bamweya ni ikebenga yiili. Mi esikebenga esinjili ku lineku no silyo esinjili ku simoo. **34** Cwale Jesu sebeli wamba nji, Sitange, waa lemene, kakuli kayii eso atenda.” Cwale sebeli akutabela eibyana yaye mu kushebuluka.

23 Cwale esikwata sonje sebeli siimana ni kutwala Jesu kwa Pilato. **2** Cwale sebeli atateka oku mukandimeka aamba nji, “Kame tuna wana wuyu mulume yo yaulula aanu ni kutukanisa nji tulese okuba omutelo kwa Sesale mane ni kwamba nji yonyene yokame Kilesite Ombumu.” **3** Cwale Pilalto sebeli omwibanguta nji, “Kana ya wene Ombumu no Majuda? Cwale Jesu sebeli otambula nji, “Nwaamba.” **4** Cwale Pilato sebeli wamba kwa Pulisita akulu naanu no kupula nji, “Kanisiwana omubonda mwa wuyu omulume.” **5** Kono sebeli aongoteta okwamba nji, “Kame afilikanya aanau yo iyeta mu Judeya monje, okutunda mu Galileya mane ni kukeela kuno ku sibaka.” **6** Cwale Pilato aba ana kuyupa eyi, sebeli oibanguta nji, “Wuyu mulume neli Mugalileya?” **7** Cwale abana kuyupa nji Jesu kame atunda mu mubuso wa Heloda, sebeli omutumena kwa Heloda ona kwikalanga mu Jelusalema ba nako eyo. **8** Cwale Heloda aba ana kumona Jesu sebeli owabelelwa onene kakuli kame ana kushukelanga onenene oku mumona, kakuli na kuyupa eyaye mi kame ana kusepa nji atende emakazo injili. **9** Cwale Heloda sebeli oibanguta Jesu etipuzo no kupula, kono yonyene kasi kutambula. **10** Akulu no apulisita na ñoli sebeli aimana balubala lwa Jesu niku mukandimeka. **11** Heloda ni maslole aye sebeli ayandisa Jesu ni ku mushubaula mane ni kumufuka olwambi no kubanya ni kumuusa kwa Pilato. **12** Okutunda ba liywa elyo Heloda ni Pilato sebeli akulema oulikani, naba ano kutimbanga onene kunyima. **13** Pilato cwale sebeli oisana bamweya apulisita akulu na busisi naanu, **14** ni kwamba kwa onyene nji, “Kame muna liti wuyu mulume ni kwamba nji kame ayembulula aanu. Cwale aba nina mwibanguta

35 Cwale aanu sebeli aimana aalikete. Kono Pumulo nji otateke. **55** Akati ana kumukoña Jesu abusisi sebeli anyefula Jesu ni kwamba nji, okutunda ku Galileya sebeli amona eliyumbelo “Kame ana ku yoyisanga aanu cwale akuyoyise omo ana kulangeka Jesu. **56** Cwale sebeli auka yonyene nji ya Kilesite wa Nyambe, woyo ana okalukisa emitondo ni maati no kumuwaan ba kuketa!” **36** Amasole nonyene sebeli amuyandisa lutu. Ba liywaa no Pumulo sebeli apumula ni kwiya kwa yonyene ni kumuba ebeine, okukumanena ni mulawo.

37 ni kwamba nji, “Nji yawene Ombumu no Majuda okuyoyise wenyene!” **38** Mi beulu yaye kame kuna kuñoliwa eliñolo nji, “Wuyu ya Mbamu no Majuda,” **39** Esinjili no sikebangaa eso sina kungongoteliwa ni Jesu sebeli saamba nji, “Kawene Kilesite? Okuyoyise mane naaci otuyoyisel!” **40** Kono esinjili sebeli simukalimela ni kwamba nji, “Kucili Nyambe, kakuli wene kame oli mu katulo imweya no kufanena okufa.

41 Cwale kame tufanena kakuli kame tutambula omupuzo no eyi tunatende, kono wuyu mulume kasitenda esi no kwiiba.” **42** Cwale sebeli wamba nji, “Jesu oka nipuluke abo so kaingene mu mubuso wowel!” **43** Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, “Niti luli kame ni kwambela nji balelo kame so kaikale ni mene mu Paladaisi.”

44 Kame ina ku kwana enako no munji mi ouwi sebeli ufuka enaha yonje mane konji okakeela ba hola no utanu ni tunee **45** mi eliywaa sebeli liilola, cwale olwambi luna ku tulekiwangwa mu keleke sebeli lukauka bakaci. **46** Cwale Jesu abana mana okulila ni mulumo munene sebeli wamba nji, “Tate mu maoko owe mwa nibeeka emebo yangel!” Cwale abana mana okwamba eyo, sebeli ooyela aka no mamenaneno. **47** Cwale omutateleli abana kumona eso sina tendahala sebeli oyeema Nyambe ni kwamba nji, “Niti luli wuyu mulume muwa kakwite omubonda!” **48** Cwale oundi ona kuungana ba sibaka aba ona kumona eso sina kutendahala, cwale sebeli auka ku mindi alemine ba yaali aenine onene.

49 Cwale onje awo ana kulimukanga Jesu nakati ana kumukoña okutunda ku Galileya sebeli aimana oku no kuleba alikete einu eyi. **50** Cwale kame kuna kwikalanga omulume no litina lya Josefa na ku Alimateya etolopo no Mujuda. Neli omunjili no manduna no Kuta, omulume no kuluka ni uwaa, **51** woyo kasi kutenda esi no kwiiba, kono kame ana kusaelanga omubuso wa Nyambe. **52** Woyo mulume sebeli ota kwa Pilato nuka kumbela olutu lwa Jesu. **53** Cwale sebeli oshimba olutu lwa Jesu ni ku lupungela mu lwambi no likena ni kumubeeka mu liyumbelo omo kaku sikupumbekiwamo kale omunu. **54** Mi neli eliywaa no ukutukiseta omukiti no

24 Kono cwale ba liywaa no matatekelo no sunda amasikusiku akati sebeli ata ku liyumbelo, okutwala emitondo ana kuula. **2** Cwale sebeli akawana eliwee nali tundisiwa ba liyumbelo, **3** kono aba ana kwingena mu liyumbelo kasi kuwana olutu lwaye. **4** Asikomokile eyo sebeli amona alume ayiili aimanine aku mangile eikumango no kumyamyata. **5** Cwale asikomokike ni kwinamena etimala banji, alume sebeli amba kwa onyene nji, “likene aba musaela wuyu no kuyoya kwaafu? **6** Kamupuluke eyo ana kumyambela Jesu yosili mu Galileya. **7** ‘Nji Omwana no munu kame sabeekiye mu maoko no aanu asikutenda esibi, mane angongoteliwe, mi liywaa no waatu ainguke.’” **8** Cwale akati awo sebeli apuluka amaywi aye, **9** mi aba ana kuuka okutunda ku liyumbelo sebeli ambela ano kukwana likumi ni mumweya ni kwaanu onje eyo ina tendahala. **10** Cwale neli Maliya Magdalena ni Jo-anna ni Maliya inawaye Jakobo na njili akati sebeli aamba eyi kwa tumiwa. **11** Kono amaywi aa kame ana kumonahala kwa onyene nji matangu mi kasi kwapumena. **12** Kono Pitolosi sebeli oimana ni kwitukela ku liyumbelo aka nangelamo, kono sebeli okawana feela olwambi ana kupungeliwamo mi Jesu kasamo. Sebeli ouka yo komokile esi sina tendahala. **13** Ba liywaa elyo ayiili kwawo ana ku koñanga Jesu sebeli ata ku mundi wisaniwa nji Emausi ibima ikwana itanu ni yiili okutunda ku Jelusalema, **14** alemine okwambota kwiinu yonje eyo ina tendahala. **15** Alemine okwamba nu kwambota bamweya, Jesu ni yonyene sebeli osheeteta ni kuta noo. **16** Kono amiyo oo sebeli akwangwwa oku mulimuka, **17** Jesu sebeli wamba nji, “likene mukwambota me mweenda?” Cwale sebeli aimana ni kumonahala okweena. **18** Cwale omunjili mukaci koo, osilitina lya Kileopasi sebeli otambula Jesu nji, “Wene wemboci feela ongenda nokwalimuka eyo ina tendahala mu Jelusalema mu maywaa ano?” **19** Jeau sebeli wamba kwa onyene nji, “likene einu eyo? mi sebeli aamba nji, “Okukumanena neyi ya Jesu

no Nazalata,” woyo ona kutendanga omunuhi ana kwamba eyi ni kwamonisa amakaa aye wa Nyambe mu musebezi ni liywii balubala ni makondo aye. **41** Asilwile okupumena, wa Nyambe naanu onje. **20** Omo apulisita etu mulibaka no ku wabelelwa, ni kukomoka, sebeli no akulu na busisi omo ana kumutwalela nji wamba kwa onyene nji, “Mukwite esi no kulya?” aibaiwe ni kungongoteliwa. **21** Kono kame tuna **42** Sebeli amuba eseemba no ndi no kukoñela, kusepa nji yoso yoyisa Isilae! Ee, mi komone **43** mi sebeli oshimba ni kulya balubala woo munyima no eyi, sebeli maywaa aatu okutunda amwine. **44** Cwale sebeli wamba kwa onyene nji, abo ina kutendahalela eyi. **22** Cwale akati no “Aa amaywi ange awo nina kwamba kwaanyi sikwata setu nakutu komokisa, kakuli kame ana meni sili nenu nji yonje eyo iñolilwe mu mulawo kwikalala ku liyumbelo amasiku-siku. **23** Kono wa Mushe nanuhi a Nyambe ni mu lisamu kasi kuwana olutu lwaye, cwale sebeli auka iiyatetetwe.” **45** Cwale Jesu sebeli oyatulula aamba nji kono kame ana kumona epono no etingana too nji ayupisise amañolo, **46** cwale mangeloí awo ana kwamba nji kame ayoya. **24** sebeli wamba kwa onyene nji, “Esi sokame Mu sikwata setu anjili sebeli ata ku liyumbelo siñolilwe nji Kilesite afanene okuyanda nji eli nu kawana kanyi eso ana kwamba akati, kono no waatu ainguke kwaafu, **47** mi nji okubaka yonyene kasi kumumona.” **25** Cwale Jesu sebeli ni kulemeniwa eibi iyitiwe mu litina lyaye mu wamba kwa onyene nji, “Anyi alume no aelo no tinaha tonje okutateka mu Julusalema. **48** Aanyi micima no kwapumena wangu yonje eyo ana muli apaki no inu eyi. **49** Cwale komumone, kwamba anuhi a Nyambe! **26** Kana kasi kulukela kame nituma esepiso ya sitange kwaanyi, kono nji Kilesite ayandele einu ni kwingena mu kanya mwikale mu muleneñi okutwala abo samu yaye?” **27** Cwale okutateka kwa Mushe nanuhi katambulele amaata atunda ku wilu. **50** Cwale onje a Nyambe na kwatolokela mu mañolo Jesu sebeli washimba ni kuta ku Betaniya, cwale onje okukumanena ni Jesu. **28** Cwale aba ana sebeli oimeka amakaa aye ni kwa fuyola. **51** kusheeteta abeebi ni mundi ana kuta, Jesu sebeli Ababo yo lemine okwa fuyola sebeli waasiya omonahala yoli balubala loo, **29** kono sebeli ni ku shimbewa kuwilu. **52** Cwale sebeli auka amuusa ni kwamba nji, “oikale naaci kakuli ku Jelusalema awabelelwe onene, **53** cwale sebeli mangolwaa mi eliywaa lyaika kale.” Cwale sebeli atwalelela mu Ndoo ya Nyambe alumbeka sebeli ota okaikala noo. **30** Cwale yoli noo ba Nyambe.

tafule sebeli oshimba esinkwa ni kusifulya ni kusipatoolaa mane ni kwaaba. **31** Cwale amiyo oo sebeli atona ni kumulimuka nji ya Jesu, kono sebeli opicuka mukaci koo. **32** Cwale sebeli akwambota mukaci koo nji, “Kandi ngasibine emicima yetu kai simatuka aba ana mbanga naaci mu ndila, abo mane yo tubalela amañolo?” **33** Cwale sebeli aimana mu nako eyeyo ni kuuka ku Jelusalema, nukawana ano kukwana likumi ni mumweya aunganine bamweya nawo ana kwikalanga noo, **34** ona kwamba nji, “Ombumu nainguka luli mi namonahala kwa Simoni!” **35** Cwale sebeli aamba eyo ina tendahala mu ndila, mane nomo ana kumu limukela ba kupatoolaa esinkwa. **36** Asilemine okwamba eyi, Jesu yonyene sebeli oimana mukaci koo. **37** Sebeli acila onene oku yambuta nji mwendi silumba ana mono. **38** Sebeli wamba kwa onyene nji, “likene eyo mukukataleza mane nuukwibanguta etipuzo mu micima yenu? **39** Komumone amako ni makondo nji yamene, komuni leme kakuli esilumba kasikwite olutu simba eifuba kakuli mene mumwine nji nikwite.” **40** Kame

Jowani

1 Ku simuluho kame kuna kwikala Eliyiwi, mi Eliyiwi kame lina kwikala ni Nyambe, mi Eliyiwi neeli Nyambe. **2** Kame ana kwikala ku simuluho ni Nyambe. **3** Einu yonje kame ina tendiwa mwa yonyene, mi kweyi ina tendiwa kakwisa esinu no kwaa tendiwa yonyene. **4** Mwa yonyene kame kuna kwikala omooyo, mi omooyo neli eliseli no aanu onje. **5** Eliseli kame libenza mu uwi, mi ouwi kawasikoma eliseli. **6** Kame kuna kwikala omunu ona ku tumiwa okutunda kwa Nyambe, mi elitina lyaye neli Jowani. **7** Kame ana kwiyela oupaki, mukupaka eyi no liseli, nji mwa yonyene aanu onje apumene. **8** Kasa nji yokame eliseli kono kame ana kwiiya mu kupaka eino liseli. **9** Neli eliseli no niti elyo limonyekela omunu yonje woyo oiya mu litunga. **10** Na kwikala mu litunga, mi elitunga kame lina tendiwa mwa yonyene, mi elitunga kalisi ku mulimuka kale. **11** Kame ana kwiiya ku naha yaye, mi aanu aye kasi kumu tambula. **12** Kono kwa onyene onje ana kumu tambula, awo ana kupumena mu litina lyaye, kame anaabi amaata no kutenda aana a Nyambe. **13** Awo na kwa leiwa ku unyinga, simba etakazo no unu, simba oku singa kwa munu, kono oku singa kwa Nyambe. **14** Cwale Eliyiwi sebeli litendiwa omunu ni kuyaka mwaaci, yo iyalile esishemo ni niti, mi kame tuna kubuha ekanya yaye, eili ekanya eyi ilukela Omwana no libanda woyo otunda kwa Sitange. **15** Jowani kame ana ku paka eyaye niku kuweleza nji, “Yokame woyo nina kwamba nji, ‘Woyo oniiya munyima kame anibita, kakuli kame ana kwikalako oweli kwa mene.’” **16** Cwale mu kwiyala kwaye kame tuna wana tonje, esishemo esi siekeza ba sisshemo. **17** Kakuli omulawo na ukwiiya mu libaka lya Mushe, esishemo ni niti kame ineeyi mu libaka lya Jesu Kilesite. **18** Kakwisa omunu onaku monabo Nyambe. Konji Omwana feela, woyo oli ba saali sa Sitaye, yo kame woyo ona mutende nji alimukiwe. **19** Cwale uno oupaki wa Jowani, aendiso no Majuda aba ana kutuma apulisita ni Malebi okutunda ku Jelusalema okwiiya muku mwibanguta nji, “Tiwe anyine?” **20** Jowani sebeli opumena, kasikukana, kono sebeli wamba nji, “Kasa mene Kilesite.” **21** Cwale sebeli amwibanguta nji, “Ilikene cwale?” “Tiwe Eliya?” Jowani sebeli wamba nji, “Kokuulwa

kasa mene,” “Tiwe omunuhi wa Nyambe?” Mi sebeli otambula nji, “Kokuulwa.” **22** Cwale sebeli aamba kwa yonyene nji, “Tiwe anyine, nji tu limuke omo sa tu tambwele awo anatu tumu. Ikene cwale wamba mulibaka lyowe?” **23** Jowani sebeli otambula nji, “Time eliywi eli likuweleza mu lihalupa, eli lyamba nji, Mu lukise endila ya MBUMU, kanyi omo anambele omunuhi wa Nyambe Isaya.” **24** Cwale awo ana kutumiwa kame ana kutunda kwa Afalisi, **25** cwale sebeli aibanguta Jowani nji, “Cwale iikene aba okolobeza nji kasa wene Kilesite, simba Eliya, simba omunuhi wa Nyambe?” **26** Jowani sebeli waatambula nji, “Mene kame ni kolobeza ni meyi, kono omo mwaanyi kame kwimanine omunu mwaayii. **27** Simba yonyene woyo oiiya munyima yange, ka nitwese oku nungutula etikwele no etirjangwa taye.” **28** Eyo yonje kame ina ku tendahala mu Betani mu linjaliya lya Jodani, omo ana kwikala Jowani yo kolobeza. **29** Eliywaa lina ku tatamako Jowani sebeli omona Jesu yoiya kwa yonyene, mi sebeli wamba nji, “Komumone, uno omukoko wa Nyambe woyo utundisa esibi no litunga! **30** Woyo yokame nina kwamba nji, ‘Woyo oniiya munyima kame anibita, kakuli kame ana kwikalako oweli kwa mene.’ **31** Ni mene kanisi kumu limuka, kono aba ni neeyi mu ku kolobeza ni meyi, neeli nji amonahale kwa Isilaele.” **32** Mi Jowani sebeli omupaka nji, “Kame nina mono Emebo ina tundu ku wilu ikufekile kanyi elikwici mane sebeli liikala ba yonyene. **33** Mene kani sikumu limuka, kono woyo onani tumu muku kolobeza ni meyi kame ana nambele nji, ‘Woyo so mone Emebo ishetumuka kwa yonyene niku mwikalaka beulu, yokame woyo so kolobeza ni Mebo No Kukena.’ **34** Cwale kame nina mono, mi kameni paka nji yokame Omwana a Nyambe.” **35** Eliywaa lina kutatamako kame Jowani sebeli oimana na iyetwa aye ayili, **36** mi aba anaku mona Jesu yoenda sebeli wamba nji, “Komumone omukoko wa Nyambe!” **37** Aiyetwa ayili sebeli amuyupa yoamba eyi mane sebeli akoña Jesu. **38** Jesu aba ano kutemuna, cwale sebeli waamona amukoña, mi sebeli wamba kwa onyene nji, “Ilikene mu saela?” Cwale sebeli aamba kwa yonyene nji, “Labbi” (okutalusa nji Mwiyeti,) “Kubine wikal?” **39** Jesu sebeli waatambula nji, “Mwiiye mumone.” Sebeli aiya niku mona oko ana kwikalanga, mi sebeli aikala naye eliywaa elyo, kakuli neli enako no likumi ni tutanu

ni kamweya (4 okuloko) no mangolwaa. **40** wambela abika nji, "Mutende eso asa myambele Adiliyasi minaye Simoni Pitolosi, neli omunjili sonje." **6** Cwale kame kuna kwikala otuccoo kwa iyetwa ayiliwo ona kuyupa Jowani no mawee tuna kukwana tutanu ni kamweya yo amba, mi sebeli amukoña. **41** Kame ana tu suminwe abo, otu tuyowelewaa mu mukwa kutateka oweli okuwana Simoni omukulwaye no Majuda, akanjili ni kanjili kame kana ku ni kwamba kwa yonyene nji, "Kame tuna shimba owima ukuma ba mwanda. **7** Jesu sebeli wana Mesiya" (okutalusa nji "Kilesite.") **42** waambela nji, "Mwitelemo ameyi twiiyale." Adiliyasi sebeli olita mukulwaye kwa Jesu. Mi sebeli atwiyatane mane nikulubooka. **8** Jesu Jesu sebeli omwaliketa ni kwamba nji, "Tiwe sebeli waambela nji, "Cwale mu tekulemo mi Simoni omwana a Jowani, kame soisanwe nji mu twalele osi kutaba eilya no mukiti." Mi Kefasi." (Okutalusa nji, "Pitolosi.") **43** Eliywaa sebeli amu twalela. **9** Cwale omutabi no ilya lina kutatamako Jesu sebeli osinganyeka okuta no mukiti aba ana kwetekako ku meyi ana ku Galileya. Cwale sebeli owana Filipi ni kwamba ku futulwa ewaine, kakuli kasi kulimuka omo kwa yonyene nji, "Onikoñe!" **44** Cwale Filipi ina ku tunda, (kame kuna ku limukiwa feela kame ana ku tunda ku Betisaida, omuleneñi abika ana ku tekula ameyi), omwendisi no wa Adiliyasi ni Pitolosi. **45** Filipi sebeli owana mukiti sebeli oisana omukwati **10** ni kwamba Natanaele ni kwamba kwa yonyene nji, "Natumu kwa yonyene nji, "Omumu yonje kame abaanga wana woyo ona ñoliwa eyaye kwa Mushe mu ewaine no ku mamata oweli, mi cwale anau mulawo mane ngeseo ana kuñola anuhi. Jesu no aba mana okukoliwa onene, cwale okubinda Nazaleta, omwana a Josefa." **46** Natanaele sebeli aabe eyi no kwamuba, kono wene kame ona omwibanguta nji, "Kwa sili esinjili no kuwaba teula eyi no kuwaba konji abano!" **11** Yo kame esisa si tunde ku Nazaleta?" Filipi sebeli wamba emakazo no weli eyi ana kutenda Jesu mu Kana nji, "Wiiye, omone." **47** Jesu sebeli omona no Galileya, mi sebeli omonisa ekanya yaye, na Natanaele yoiya kwa yonyene, sebeli wamba iyetwa aye sebeli apumena mwa yonyene. **12** eyaye nji, "Komumone omwisilaele no niti, Aba kuna kubwa eyo, Jesu sebeli oshetumuka mi mwa yonyene kakwisa esi sinyazahala!" **48** ku Kapenauma, ni Inawaye na inaaye, na iyetwa Natanaele sebeli wamba kwa Jesu nji, "Ngasibine aye, mi omo sebeli aikalamo amaywaa no omo onani limukele?" Jesu sebeli omutambula kucaniba feela. **13** Epaseka no Majuda aba ina nji, "Filipi yokasi kwisana kale, me oikalile munji kukeela abeebi, cwale Jesu sebeli okambamena no sitondo no mukuyu kame nina kumono." ku Jelusalema. **14** Ba patelo no Ndoo ya Nyambe **49** Natanaele sebeli omutambula nji, "Labbi, sebeli oka wanabo asi ku ulisa etingombe ni tiwe Mwana Nyambe! Ombumu no Isilae!" mikoko ni tunkwilimba, naasi kucinca amali **50** Jesu sebeli otambula Natanaele nji, "Kakuli aikalile ba myuulo yoo. **15** Cwale Jesu sebeli kame nina kwambele nji kame nina kumono okutendela olunupa no mihala icana, mi onje oikalile munji no sitondo no mukuyu, bokame sebeli waacitela ku ndee no patelo no Ndoo ya aba opumena? Mbumono einu no kuneneba Nyambe, bamweya ni mikoko ni tingombe, ni okubita eyi!" **51** Jesu sebeli omwambela nji, kwitela banji amali no asikucinca mane ni ku "Niti luli kame nikwambela nji mbumono kwisa etitafulo too. **16** Cwale sebeli wambela asi eliwilu eliyatulukile, mi amangeloi a Nyambe akambama mane nikulu shetumukela beulu ya Mwana no Munu."

2 Ba liywaa no waatu, sebeli ku tendiwa omukiti no likwala mu Kana na mu Galileya. Mi inawaye Jesu kwana kwikala, **2** Jesu ni yonyene sebeli oisaniwako ku likwala na iyetwa aye. **3** Cwale ewaine aba ina kubwa, inawaye Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, "Ewaine naibu." **4** Cwale Jesu sebeli otambula inawaye nji, "Inawange, etaba yange ni wene ibine? Enako yange kai sikeela kale." **5** Inawaye Jesu sebeli

ya Nyambe eyi, cwale wene mbwiyyaka mu maywaa aatu?" 21 Kono kame ana kwamba Endoo ya Nyambe no lutu lwaye. 22 Abo cwalehe aba ana kumana okwiingulwa kwaafu, aiyetwa aye sebeli apuluka nji kame ana kwaambela eyo, mi sebeli apumena eliñolo ni liyi elyo ana kwamba Jesu. 23 Cwale yooli mu Jelusalema ku mukiti no Paseka, aaru no kupula sebeli apumena mu litina lyaye aba ana kumona etimakazo ana kutenda. 24 Kono Jesu kaasi kwasepa, 25 kakuli kame ana kulimuka aaru onje, mi kasi kusinga oupaki no munu kakuli kame ana ku limuka esi sili mu munu.

3 Cwale kame kuna kwikalanga omulume no Mufalisi no litina lya Nekudemasi, omwendisi no Majuda. 2 Woyo mulume sebeli oija kwa Jesu ousiku ni kwamba kwa yonyene nji, "Labbi, kame tuyii nji yawene omwiyeti woyo otunda kwa Nyambe, kakuli kakwisa omunu otwesa okutenda etimakazo eti otenda, konji Nyambe aba ali ni yonyene." 3 Jesu sebeli omu tambula nji, "Niti luli kame ni kwambela nji, omunu nji kaleiwa oubya, katwese okumona omubuso wa Nyambe." 4 Nekudemasi sebeli wamba kwa Jesu nji, "Ngasibine saleiwe omunu yowa kulubala kale? Ninji kame saukele kame mu lipumo lya Inawaye aka leiwe aka no wiili kame?" 5 Jesu sebeli otambula nji, "Niti luli kame ni kwaambela nji, konji omunu aba saleiwe ni meyi ni Mebo, ka twese okwingena mu mubuso wa Nyambe. 6 Esi sina leiwa ku unu sa unu, mi esi sina leiwa ku Mebo sa Mebo. 7 Olese okukomoka aba ni kwambela nji kame ofanene okuleyiwa oubya. 8 Emebo kame ifukela omo isinga, mi kame oyupa omulumo wayo, kono kuyii oko itunda noko ita. Yo ngeeso ni ku munu yonje woyo oleilwe ku Mebo." 9 Nekudemasi sebeli oibanguta Jesu nji, "Ngasibine sa itendahale eyo?" 10 Jesu sebeli otambula nji, "Wene kame otendile omwiyeti no Isilaele, mi cwale eyi kawayupisira? 11 Niti luli kame ni kwambela nji kame twamba eyi tu limukile, mi kame tupaka esi tuna mono, kono kutambula oupaki wetu. 12 Aba nina kwambele eyi no litunga kausi pumena, ngasibine so pumene nji ni kwambela einu na kuwilu? 13 Kakwisa omunu woyo ona kambamene ku liwilu, konji woyo ona shetumuka okutunda ku liwilu, yonyene Omwana no munu." 14 Cwale kanyi Mushe omo ana ku tulekela enyoka mu lihalaua,

Omwana no munu ni yonyene kame afanena okutulekiwa ngeeso, 15 nji cwale omunu yonje woyo opumena mwa yonyene aikale ni mooyo no kwaabwa. (aiōnios g166) 16 Kakuli Nyambe kame ana singi onene elitunga, mane kame ana libi Mwanaye no libanda, nji omunu yonje woyo opumena mwa yonyene alese okufa kono aikale ni mooyo no kwaabwa. (aiōnios g166) 17 Kakuli Nyambe kasiku tuma Mwanaye mu litunga nji atule elitunga, kono neli nji elitunga liyoyisiwe mwa yonyene. 18 Woyo opumena mwa yonyene ka atuliwa, kono woyo nokwa pumena na atuliwa kale, kakuli kasi pumena mu litina lya Mwanaye Nyambe no libanda. 19 Cwale ino ekatulo, eliseli kame lineeyi mu litunga, kono aaru kame ana singi ouwi okubita eliseli kakuli emisebezi yoo niya kwiiba. 20 Kakuli omunu yonje woyo otenda esi no kwiiba kame atimbile eliseli mi kaiyi ku liseli nji emisebezi yaye ilese oku nyaziwa. 21 Kono woyo otenda eyi no niti kame aiya ku liseli, nji ku monahale emisebezi yaye nji kame itundelela mwa Nyambe. 22 Aba kuna kubwa eyo, Jesu na iyetwa aye sebeli ata mu naha no Judeya. Omo sebeli oikala noo ni kwa kolobeza. 23 Jowani ni yonyene kame ana ku kolobeza mu Enoni, abeebi ni Salimi, kakuli ameyi kame ana kupula mo. Cwale aaru kame ana kwiyanga mane nikwakolobeza. 24 Kakuli abo Jowani yokasi bekiwa kale mu tolongo. 25 Cwale sebeli kwiiya etiñananyi mukaci no aiyetwa a Jowani ni Mujuda omunjili ba taba no kukanisiwa. 26 Cwale sebeli aiya kwa Jowani ni kwamba nji, "Mwiyeti, omunu ona kwikala naye mu linjaliya no Jodani, yonyene uya ona kupaka, uno yokame kame akolobeza, mi aaru kame ata kwa yonyene!" 27 Jowani sebeli otambula nji, "Omunu ka twese oku tambula esinu, konji esi ana biwi ku wilu. 28 Anyi mwenyene kame muli apaki ange, kame ninaamba nji, 'Kasa mene Kilesite, kono kame nina tumiwa balubala lwaye.' 29 Woyo oli ni mukwaliwa yo mukwati, kono omulikani no mukwati, woyo oimanine ni kuyupa, kame awabelelwaa onene aba ayupa eliywi no mukwati, cwalehe oku wabelelwaa kwange naku petahala. 30 Yonyene kame afanene okwekeza, mene ni tundise." 31 Woyo wiiya okutunda ku wilu kame ali beulu no akwaye onje. Woyo otunda mu litunga ni wa litunga, mi kame aamba kanyi woyo no litunga, woyo otunda ku wilu yonyene kame ali beulu no akwaye onje. 32 Woyo opaka eso ana mono neso

ana yupu, kono kamu pumene oupaki waye. Omukati sebeli wamba kwa Jesu nji, “Mbumu, 33 Woyo ona pumene oupaki waye kame ana onibe ku meyi awo, nji nilese okufa elilyotwa ongota nji Nyambe niwa niti. 34 Kakuli woyo simba okwiiya kuno muku tekula ameyi.” 16 ona tumiwa kwa Nyambe kame aamba amaywi Jesu sebeli wambela omukati nji, “Ote, okaisane a Nyambe, kakuli Nyambe ka mubi Emebo no mbumowe, mi uu ke kuno.” 17 Omukati sebeli kwetekela. 35 Sitange kame asinga Omwana, mi kame ana beeke einu yonje mu makaa aye. 36 Woyo opumena miwa Mwana kame ali ni mooyo no kwaabwa, mi woyo no kwakuteka Omwana katamba okumona omooyo, kono okutweba kwa Nyambe kame kuli beulu yaye. (aiōnios g166)

4 Cwale Jesu aba ana kulimuka nji Afalisi kame ana kuyupa nji na kuwana ni ku kolobeza aiyetwa no kupula okubita Jowani, 2 simba nji kasa Jesu ona ku kolobeza, kono neli aiyetwa aye, 3 cwale sebeli otunda mu Judeya ni ku ukela kame ku Galileya. 4 Cwale kame ana kubita endila eyi no Samaliya. 5 Cwale sebeli okeela mu muleneñi no Samaliya wisaniwa nji Sikale, ou uli abeebi ni litema lya Jakobo, elyo ana kuba Josefa mwanaye. 6 Ba kwikalile elisima lya Jakobo, mi cwale Jesu ona ku katala mu mweendo waye, sebeli oikala banji ku nyonga no lisima. Kame ina ku singa okukwana enako no hola no utanu ni kamweya akamwii luli. 7 Cwale sebeli kwiiya omukati no Musamaliya mu kutekula ameyi, mi Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, “Onibe ku meyi ni nwhee.” 8 Kakuli aiyetwa aye kame ana kuta mu muleneñi mu kuula eilya. 9 Omukati no Musamaliya sebeli wamba kwa Jesu nji, “Wene Omujuda, kame oni kumbela ameyi mene me nili omukati no Musamaliya?” (Kakuli Amajuda kasamo mu ukuwana ni Masamaliya.) 10 Jesu sebeli otambula omukati nji, “Kambe kame ona limuka empo ya Nyambe ni woyo wamba kwa wene nji, ‘Onibe ku meyi ni nwhee,’ kambe kame ona mukumbele, mi kame sa kube ameyi no mooyo.” 11 Omukati sebeli wamba kwa Jesu nji, “Mbumu, ku kwite esitekuliso, mi elisima kame litungile. Kubine ona kuwana ameyi no mooyo? 12 Ninji kame oli no kuneneba okubita sitetu Jakobo woyo ona kutuba elisima eli, mane kame anwa mo, yonyene na naaye ni tingombe taye?” 13 Jesu sebeli otambula omukati nji, “Woyo onwamo yonje mu meyi aa, kame safe elilyotwa kame, 14 kono woyo onwa ku meyi awo sani mube, katamba okufa elilyotwa, mi ameyi sani mube kame sa futuke mwa yonyene eliweluwelu no meyi no kububa okutwala ku mooyo no kwaabwa.” (aiōn g165, aiōnios g166) 15

otambula nji, “Mene sikwite mbumwange.” Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, “Esi wamba sokame aba wamba nji, ‘Sikwite mbumwange’ 18 kakuli kame ona kwikalala na mbumowe atanu, mi woyo oikalile naye bano kasa mbumowe kame ona amba eniti.” 19 Omukati sebeli wamba kwa yonyene nji, “Molyange, kame nina mono nji tiwe omunuhi wa Nyambe.” 20 “Asitetu kame ana ku lapelelanga ba lilundu aba, kono anyi kame mwamba nji mu Jelusalema esibaka omo afanena aau okulapelela.” 21 Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, “Mukati oni pumene, enako ikeyile abo sitange katamba oku lapelela ba lilundu aba simba mu Jelusalema. 22 Anyi kame mu lapela esi mwa limukile, Aci kame tu lapela esi tu limukile, kakuli oku yoyisiwa kame kutunda ku Majuda. 23 Kono enako ikeyile, mane ya iya kale, abo awo alapeli no niti kame sa lapele sitange ni mebo ni mu niti kakuli okame awo asaelwa kwa Sitange. 24 Nyambe nimebo, mi awo amulapela kame afanena oku mu lapela ni mebo ni mu niti.” 25 Omukati sebeli wamba kwa Jesu nji, “Kame ni limuka nji Mesiya kame aiya woyo oisanwa nji Kilesite. Aba sa keele, mba tu monisa einu yonje.” 26 Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, “Mene woyo wamba kwa wene, ya mene.” 27 Mu nako eyo aiyetwa aye sebeli akeela, mi sebeli akomoka oku muwana yo amba ni mukati, kono kakwisa simba mumweya ona ku mwambisa nji, “Stikene eso osaela?” Simba nji, “Ikene eyo onaamba naye?” 28 Cwale omukati sebeli osiya esitekulo saye no meyi ni kuukela mu muleneñi, nuuka ambela aau nji, 29 “Mwiye mu mone omunu woyo ona nambele eyi yonje nina tende. Mwendi yokame Kilesite?” 30 Cwale sebeli atunda mu muleneñi ni kwiiya kwa Jesu. 31 Ababo asiyya feels, aiyetwa sebeli amu kumbela nji, “Labbi, olye esinjili!” 32 Kono Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, “Kame nili ni silya no kulya eso mwalmikile.” 33 Cwale aiyetwa sebeli akwambela omunjili ku munjili nji, “Kame kuli omunu ona mulitele esi no kulya?” 34 Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, “Esilya sange ninji ni tende eso si singwa kwa woyo ona ni tumu, mi ni manenene omusebezi waye. 35

olese okutenda esibi kame, mwendi esi sicilisa owo ani paka nawo niwa niti. **33** Kame muna oku bitelela mba si kwiyele.” **15** Omulume woyo tumu aanu kwa Jowani, mi na paka eniti. **34** sebeli ota nu kambela aendisi no Majuda nji Kasa nji oupaki nina tambula kame onatundu neli Jesu ona mubalisa. **16** Cwale esi sokame eso ku munu, kono kame naamba feela eyo nji aendisi no Majuda ana kuyandiseta Jesu, kakuli mu kayoyisiwe. **35** Yonyene neli olumonyi lu na kutenda eyo eli no Pumulo. **17** Kono Jesu tumbuka, ni lambi eyi imonyeka, mi anyi namu sebeli waatambuta nji, “Sitange kame asebeza singi oku wabelelwa enako icana mu liseli enako yonje, mi ni mene kame ni sebeza.” **18** lyaye. **36** Kono oupaki nili nawo ni wa kuneneba Elibaka elyo aendisi no Majuda ana kusinga oku okubitelela wa Jowani, kakuli emisebezi ana mwibaela okubita ba weli, kakuli kasi kumatuka nibi Sitange oku manenena, yokame emisebezi feela omulawo no Pumulo, kono kame yonyene eyi nitenda, eini paka nji Sitange nani tumu. **37** ni kwisana Nyambe nji Sitaye mane nuukubeeka Cwale Sitange ona nitumu, ni yonyene kame ana ba siyemo simweya ni Nyambe. **19** Cwale Jesu paka eyange. Eliyi lyaye ka musili yupa simba sebeli waambela nji, “Niti luli kameni myambela okumona omo aikalele, **38** mi eliywi lyaye kali nji, Omwana katwese okutenda esinu yonyene, siikala mwaanyi, kakuli woyo ona tumiwa kwa konji ana kumona Sitaye yo sitenda. Kakuli eyo yonyene kamu mupumene. **39** Kame musaisisa atenda yonje, ni yonyene Mwana kame atienda amano, kakuli kame mu yambuta nji mba ngeeso. **20** Kakuli Sitaye kame asinga Omwana, mu wanamo omooyo no kwaabwa. Amano, mane kame amu monisa eyo atenda yonje, awo okame apaka eyange! (aiōnios g166) **40** Kono mi mba mumonisa emisebezi no kuneneba kame mukana okwiyya kwa mene nji mwikale ni okubita eyi nji mu komoke. **21** Kakuli kanyi mooyo no kwaabwa. **41** “Sitambula okububekwa Sitange aba aingula asikuwa ni kwa yoyisa, oko kutunda kwaanu. **42** Kono kame ni yii nji ni Mwana yongeeso kame aaba awo asinga. kakwisa elilato lya Nyambe mwaanyi. **43** Mene **22** Sitange kaatula omunu, kono kame anabi kame nineyi mu litina lya Sitange, mi ka mu sini Omwana etikatulo tonje, **23** nji onje awo akuteke tambula, nji mundina aiye mu litina lyaye feela, Omwana kanyi omo akutekela Sitange. Woyo yonyene mbamu mu tambula. **44** Ngasibine sa no kwakuteka Omwana ka kuteke ni Sitange mu pumene woyo otambula emilumbeko itunda ona mu tumu.” **24** “Niti luli kame ni myambela kwaanu, mi ka musaele emilumbeko itunda nji, woyo oyupa eliywi lyange ni ku pumena tambula, nji kame sani mikandimeke kwa sitange, neli kwaabwa. Ka tumba okwatوليwa, kono nabiti yonyene mbamu mu tambula. **45** Mu lese oku yambuta nji kame iiya, mane yaiya kale, abo aafu kame sa yupe eliywi lya Mwana Nyambe, mi awo aliyupa mba eliywi lya Nyambe? **46** Nji kame mu na yoy. **25** Niti luli kame ni myambela nji, enako kame kupumena Mushe, ni mene mba muni pumene, iiya, mwa yonyene, ni Mwana ngeeso kame ana mubi kakuli yonyene na ñolo eyange. **47** Kono nji okwikala ni mooyo mwa yonyene. **27** Mi na mubi ni maata no kwatuba, kakuli yokame Omwana kutenda kwa asikutoma. **3** Cwale Jesu sebeli no Munu. **28** Mulese ku komoka ba taba eyo, okambamena ba lilundu, mi abo sebeli okaikala kakuli enako kame iiya, abo aali mu mayumbelo banji na iyetwa aye. **4** Cwale Epaseka, omukiti onje mba yupu eliywi lyaye, **29** mi awo ana sebeli no Majuda kame ona kwikala abeebi. **5** Jesu tende eino kuwaba ainguakele omooyo, mi awo aba ana tende eino kwiiba ainguakele ekatulo.” **30** “Sitwese okutenda esinu mu maata ange, kanyi aba niyupa, kame na tula, mi ekatulo yange ya kuluka, kakuli sitende esisi singwa kwa mene, kono esisi singwa kwa yonyene onani tumu.” **31** “Nji kame ni kupaka menyene, oupaki wange kasa wa niti. **32** Kwaali omunjili woyo opaka eyange, mi kame niyii nji oupaki kamwa sipumena eyo ana kuñola, ngasibine sa mu pumene amaywi ange?”

6 Aba kunabu eyo, Jesu sebeli ota mu linjaliya no liwate no Galileya, eliwate no Tibeliyası. **2** Mi aanu no kupula onene sebeli amukoña, kakuli kame ana ku mona etimakazo eti ana kutenda kwa asikutoma. **3** Cwale Jesu sebeli okambamena ba lilundu, mi abo sebeli okaikala banji na iyetwa aye. **4** Cwale Epaseka, omukiti no Majuda kame ona kwikala abeebi. **5** Jesu aba ana kwaliketa cwale sebeli omona aanu no kupula onene aiya kwa yonyene, mi sebeli wambela Filipi nji, “Kubine sa tuule einkwa nji cwale aa aanu awane esi no kulya?” **6** Eyi kame ana kuyamba ngeeso oku mweteka, kakuli yonyene kame ana ku limuka esi ana

inawaya tu yii? Ngaibi aamba nji, kame ni tunda ku wilu?" 43 Jesu sebeli waatambula nji, Emebo yokame eyi iba omooyo, enyama ka itusu "Mu lese okuñuñuta mukaci kenu. 44 Kakwisa esinjili. Amaywi nina myambele okame mebo ni omunu soiya kwa mene konji aba sakokiwe moyo. 44 Kono muno mwaanyi kwaali anjili no kwa sitange ona ni tumu, mi mene mba ni kwa pumena." Kakuli Jesu kame ana kulimuka mwingula ba liywaa no mamaneneno. 45 Kame ku matangisetu awo saulwe oku pumena, ni ina ñoliwa mwa nuhi a Nyambe nji, 'Omunu woyo somu beteka. 46 Cwale sebeli wekeza yonje mba iyetiwa kwa Nyambe.' Cwale omunu yonje woyo ona yupu mane ni kwiyetiwa kwa Sitange kame aiya kwa mene. 47 Kasa nji kame kuli omunu ona mono Sitange, konji yonyene woyo ona tundu kwa Nyambe yonyene ona mono Sitange. 48 Niti luli kame ni myambela nji, woyo opumena kwa mene kame ali ni mooyo no kwaabwa. (aiōnios g166) 49 Asitenu naali amaana mu lihalaua, mi naafu. 50 Kono sino esinkwa esi situnda ku wilu, nji omunu olyako alese okufa. 51 Time esinkwa no kuyoya, esi sina tundu ku wilu. Omunu nji alye esinkwa eso, kame sa yoye enako yonje. Mi esinkwa sa nibe oku yoyisa elitunga, enyama yange." (aiōn g165) 52 Cwale Amajuda sebeli aku kananisa mukaci koo nji, "Omunu uyu ngaibi sa tube enyama yaye nji twiilye?" 53 Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, "Niti luli kame ni myambela konji aba sa mulye enyama no Mwana no Munu ni kunwa ounyinga waye, omooyo causako mwaanyi. 54 Woyo yonje solya enyama yange ni kunwa ku unyinga wange, kame sa ikale ni mooyo no kwaabwa mane mbani mwingula ba liywaa no mamaneneno. (aiōnios g166) 55 Kakuli enyama yange, silya luli ni unyinga wange wa kunwa luli. 56 Woyo olya ku nyama yange ni kunwa ku unyinga wange kame ali mwa mene, ni mene mwa yonyene. 57 Kanyi Sitange no kuyoya aba anani tumu, mane niku yoya mulibaka lya sitange, cwale woyo onilya kame sa yoye mulibaka lyange. 58 Esi sokame esinkwa sina tundu ku wilu, ka siku feke neso anali asitenu ni kufa. Woyo olya ku sinkwa esi mba yoyo enako yonje." (aiōn g165) 59 Jesu kame ana kwamba etaba eyo mu ndoo no milapelo kanyi omo ana kwiyetela mu Kapenauma. 60 Anjili no kupula kwa iyetwa aye, aba ana kuyupa eyo sebeli aamba nji, "Omwambelo uno niwa kubambaba. Anyine so uteeteta?" 61 Kono Jesu naku limuka mu mucima waye nji ayetwa aye kame añañuta ba taba eyo, sebeli wamba kwa onyene nji, "Ninji etaba eyo kame imi sitatalisa? 62 Cwale ngasibine saku tendahale abasa mumone Omwana no munu yo kambamena oko ana kwikala oweli? 63

munyima okulesa oku mukoña okweenda naye. 64 Jesu sebeli wamba kwano ana kukwana likumi na yiili nji, "Naanyi kame musinga oukutela ngeeso?" 65 Cwale aci natu pumene ni kulimuka nji ya wene no Kukera wa Nyambe." 66 Okutunda abo, ano kupula kwa iyetwa aye sebeli aukela munyima okulesa oku mukoña okweenda naye. 67 Jesu sebeli wamba kwano ana kukwana likumi na yiili nji, "Mbamu, kame sa tute kwa nyine? Kame oli ni maywi no mooyo no kwaabwa. (aiōnios g166) 68 Simoni Pitolosi sebeli omu tambula nji, "Mbamu, kame sa tute kwa nyine? Kame oli ni maywi no mooyo no kwaabwa. (aiōnios g166) 69 Cwale aci natu pumene ni kulimuka nji ya wene no Kukera wa Nyambe." 70 Jesu sebeli waatambula nji, "Kasa mene nina mikete moonje ano kukwana likumi na yiili? Cwale omunjili kwaanyi ni mudimona!" 71 Kame ana kwamba Judasi Omwana Simoni Isikalioti, kakuli yokame omunjili no asikukwana likumi na yiili yoso mu beteka.

7 Aba ku nabwi eyo, Jesu sebeli ota yo iyeta aau mu Galileya, kasi kusinga okuta mu Judeya, kakuli aendisi no Majuda kame ana kusinga oku mwibaa. 2 Cwale omukiti no Majuda ona kwisaniwa nji Tabanakele (eikuñwa) kame ana kwikala abeebi, 3 cwale ainaye Jesu sebeli aamba kwa yonyene nji, "Otunde muno mi ote ku Judeya, nji aiyetwa owe amone emisebezi eyi otenda. 4 Kakuli kakwisa omunu osebeleza ku mukunda nji kame asinga okulimukiwa wino. Nji kame otenda einu eyi, oku monahaze wenyene ku litunga!" 5 Kakuli simba onyene ainaye kasi kupumena mwa yonyene. 6 Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, "Enako yange ka isikeela kale, kono enako yenu kame iliko enako yonje. 7 Elitunga kali twese oku mitimba, kono kame litimbile mene, kakuli kame nipaka emisebezi ya lyo nji niya kwiiba. 8 Anyi mute ku mukiti. Mene ka niti ku mukiti owo, kakuli enako yange ka isi petahala kale." 9 Aba ana ku mana okwamba eyo, sebeli osiyala mu Galileya. 10 Kono munyima no ainaye okuta ku mukiti, cwale ni yonyene sebeli otako, kasa mu uku monahaza, kono mu kwa limukiwa. 11 Cwale aendisi no Majuda ba mukiti sebeli a musaela,

ni kwibanguta nji, "Ku bine ali?" **12** Mi oko mununga, kono kame kuna kuulwa omunu no kame kuna kwikala onene eyi no kumooba. ku mulema, kakuli enako yaye kaya si kukeela Anjili sebeli aamba nji, "Jesu niwa kuluka," kale. **31** Cwale aanu no kupula sebeli apumena Anjii nji, "Kokuulwa, kame ayaukisa aanu." **13** mwa yonyene ni kwamba nji, "Cwale Kilesite Mulibaka no kucila aendisi no Majuda kakwisa aba sa iye, kame sa tende etimakazo no kupula omunu ona kwamba eyaye mu kulukuluha. **14** okubita eti anatende wuyu mulume?" **32** Afalisi Bakaci no Mukiti Jesu sebeli okambamena ku sebeli ayupa aanu no kupula alemine okumooba, Ndoo ya Nyambe nuuka iyetamo. **15** Aendisi cwale apulisita akulu na Falisi sebeli atuma no Majuda sebeli a komoka ni kwamba nji, amapolisa oka mununga. **33** Jesu sebeli wamba "Ngasibine aikalile uyu munu aba alimukile, mi nji, "Ni sili naanyi enakoicana, mi cwale kame ka siku kwiiyeta?" **16** Jesu sebeli waatambula nji, sa nite kwa woyo onani tumu. **34** Mba muni "Etuto yange ka itundu kwa mene, kono kame saele, kono kamu tamba ku niwana, mi kamu itunda kwa woyo onani tumu. **17** Nji omunu twese okwiya omu nili." **35** Cwale aendisi no omunjili kame asinga okutenda esisi singwa kwa Majuda sebeli akwambisa omunjili ku munjili Nyambe kame sa limuke etuto yange nji kame nji, "Kubine sate wuyu munu, nji tu kwangwe itunda kwa Nyambe, nji kame ni kwambela oku muwana? Ninji kame sate ku Magelike, feela menyene. **18** Woyo okwambela mu maata aka iyete Amagelike? **36** Iikene eyo atalusa aba aye yonyene kame asinga ekanya yaye feela. aamba nji, mba muni saele kono ka mutamba Kono woyo osinga ekanya ya woyo ona mutumu kuni wana, mi oko nili kamutwese okwiyako?" niwa niti, mi kakwisa okwiiba mwa yonyene. **19** **37** Ba liywaa noku manenena omukiti, eliywaa Kasa nji Mushe kasi kumiba omulawo? Kono no utokwa, Jesu sebeli oimana ni kwamba nji, kakwisa mwaanyi ona mamele omulawo. Iikene "Omunu aba afile elinyotwa aiye kwa mene mu saelela okuni ibaa?" **20** Aanu sebeli atambula mi anwe, **38** mi woyo opumena mwa mene, nji, "Kame okwite edimona." "Anyine woyo kanyi amañolo omo ambela nji, 'Okutunda mu osaela oku kwibaa?" **21** Jesu sebeli waatambula mucima waye kame sa kubube emisindi no nji, "Kame nina tende omusebezi mumweya, meyi ayoyisa." **39** Cwale eyi kame ana kwamba mi moonje kame mu na ukomoka. **22** Mushe na eyi no Mebo, eyo awo apumena mwa yonyene ku miba omulawo no mupato (kasa nji kame asa fanene okwitambula. Kakuli abo Emebo utunda kwa Mushe, kono kame utunda kwa eka yasibiwa kale, mulibaka lya Jesu yo kasi Sitenu naku kale), mi anyi kame mu beeka ku yeemiwa kale. **40** Cwale aba ana kuyupa omunu mu mupato eli no pumulo. **23** Nji cwale amaywi awo, aanu anjili sebeli aamba nji, eli no Pumulo omunu kame abekiwa mu mupato "Luli yokame omunuhi wa Nyambe!" **41** Anjili nji omulawo wa Mushe omameliwe, iikene muni sebeli aamba nji, "Yokame Kilesite!" Kono anjili kaniseta oku balisa omunu olutu lwave lonje sebeli aamba nji, "Ninji Kilesite kame sa fanene ba liywaa elino pumulo? **24** Mu lese okwatula okutunda mu Galileya! **42** Kasa nji eliñolo kame ni sobozi, kono mwatule mu kuluka." **25** Cwale lyamba nji Kilesite kame sa tunde mu lusika anjili aanu namu Jelusalema sebeli aamba nji, lwa Dabida mi kame atunda mu Betelehema, "Kasa yokame uyu mulume asaela okwibaa? omundi ana kwikala Dabida." **43** Cwale sebeli **26** Mi yokame uno, kame aamba patala, mi kwiiya oukutaba mukaci no aanu mulibaka kakwisa esinjili esi aamba kwa yonyene! Ninji lyaye. **44** Cwale anjili sebeli asinga oku mununga, aendisi no Majuda nalimuka nji luli yokame kono kakwisa ona kubeka elyooko ba yonyene. Kilesite? **27** Kono kame tuyii oko atunda wuyu **45** Cwale amapolisa sebeli aukela kwa pulisita munu, mi cwale Kilesite aba sa monahale, akulu ni kwa Afalisi, awo ana kwaibanguta nji, kakwisa woyo so limuka oko sa tunde." **28** Cwale "Iikene aba kamwasi mulita?" **46** Amapolisa Jesu sebeli wamba kanyi omo ana kwiyetela ba sebeli atambula nji, "Simba kwtanga kakwisa patelo no Ndoo ya Nyambe nji, "Kame muni omunu onaamba kanyi omunu wuyu!" **47** limukile ni kulimuka oko ni tunda? Kono kani Cwale Afalisi sebeli aatambula nji, "Ninji naanyi siku kulita menyene, woyo onani tumu niwa na moongiwa? **48** Kwa endisi no Majuda ni niti, mi yonyene mwa limukile. **29** Mene ni kwa Afalisi kame kuli awo ana pumene mwa myui, kakuli kame ni tunda kwa yonyene mi yonyene? **49** Kono aanu no kupula aa, awo yokame onani tumu." **30** Cwale sebeli aeteka oku no kwa limuka omulawo, kame akutilwe!" **50**

Nekudemasi ona kukutangeta okuta kwa Jesu mi yoli omunjili kwa onyene sebeli waambela nji, sitange ona ni tumu. **17** Mu mulawo wenu **51** “Kana omulawo wetu kame otwesa okwatula omunu yo kasi yupa oweli ni kukwiyeta esi ana niti. **18** Time niku paka menyene, mi sitange tende.” **52** Sebeli atambula nji, “Ni wene kame ona ni tumu kame ani paka ni yonyene.” **19** otunda mu Galileya? Osingisise mi mbu mono nji kakwisa omunuhi wa Nyambe so imekwa okutunda mu Galileya.” [**53** Cwale omunjili ni munjili sebeli okutela ku ndoo yaye.

8 Cwale Jesu sebeli ota ba lilundu no itondo no Olibe. **2** Amasiku luli Jesu kame sebeli oukela ku patelo no Ndoo ya Nyambe. Aanu onje sebeli aiya kwa yonyene, cwale sebeli oikala banji ni kwaiyeta. **3** Cwale aiyeti no mulawo na Falisi sebeli alita omukati onaku waniwa yo buka ni kumubeeka mukaci koo. **4** Sebeli aamba kwa Jesu nji, “Mwiyeti, omukati wuyu kame ana waniwa yo buka. **5** Cwale mu mulawo, Mushe kame ana tu laele okwibaa ni mawee aa no ngeeso. Wene ngasibine wamba mulibaka lyaye?” **6** Esi kame ana kwamba ngeeso oku mweteka, nji atwese oku mukandimeka. Kono Jesu sebeli oinamena banji yo ñola ni munwe waye. **7** Cwale alemine okwekeza oku mwibanguta, Jesu sebeli oinumuka ni kwamba kwa onyene nji, “Nji omunjili mukaci kenu no kwatenda esibi atende wuyu no matatekelo okukonda eliwee ba yonyene.” **8** Cwale sebeli oinama kame ni kuñola ni munwe waye banji. **9** Kono aba ana kuyupa eyo, sebeli akutela omunjili ni munjili oku tangiseta kwa kulu oweli. Jesu sebeli osiyala yomboci, omukati yo imanine balubala lwaye. **10** Cwale Jesu sebeli oinumuka ni kwamba kwa yonyene nji, “Mukati kubine ali aanu? Kakwisa wuyu ona kubi omubonda?” **11** Omukati sebeli otambula nji, “Kakwisa omunu, Mbamu.” Cwale Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, “Ni mene sikubi omubonda. Ote, mi olese okutenda esibi kame.”] **12** Jesu kame sebeli wamba kwa onyene nji, “Time eliseli no litunga,” “Woyo oni koña katamba okwenda mu uwi, kono kame sa ikale ni liseli no mooyo.” **13** Cwale Afalisi sebeli aamba kwa yonyene nji, “Kame okupaka wenylene, oupaki wowe kasa wa niti.” **14** Jesu sebeli otambula nji, “Naba niku paka menyene, oupaki wange ni wa niti kakuli kame ni limuka omu ni tunda, nomu nita. Kono anyi ka mulimukile omuni tunda nomu nita. **15** Anyi kame mwatula ni unu, mene kani atula omunu. **16** Cwale naaba sani atule, ekatulo yange niya niti, kakuli kasa

mene memboci natula, kono kame natula ni Cwale sebeli aamba kwa yonyene nji, “Okwali Sitowe?” Jesu sebeli otambula nji, “Kamu niyii, simba Sitange kamu tuyii,” “Nji kambe namu kuni limuka, kambe ni sitange namu mulimuka ngeeso.” **20** Jesu kame ana kwamba amaywi aa yo iyeta ba patelo no Ndoo ya Nyambe abeebi ni ibaka omo kutewelwangwa enubu. Kono kakwisa omunu ona ku mununga, kakuli enako yaye kaya sikukeela kale. **21** Jesu sebeli waambela kame nji, “Kame ni kutela, mi mba muni saele, mi mbamufele mu sibi senu. Oko nita, kamu twese okwiyako.” **22** Aendisi no Majuda sebeli akwibanguta nji, “Ninji kame sa kwibae yonyene kakuli kame aamba nji oko nita kamu twese okwiyako?” **23** Jesu sebeli waambela nji, “Anyi kame mu tunda banji, mene kame ni tunda ku wilu. Anyi kame muli asi litunga lino mene kasa nili wa litunga lino. **24** Kame nina myambele nji kame sa mufele mu ibi yenu. Kakuli anyi mba mufele mu ibi yenu konji aba samu pumene ‘esi nili so.’” **25** Sebeli amwibanguta nji, “Tiwe anyine?” Jesu sebeli waatambula nji, “Kanyi aba nina myambele okutunda ku matatekelo. **26** Kame nili neyi no kupula eyi no kwamba mulibaka lyenu neyi no kwatula, kono woyo ona nitumu niwa niti, mi kame nambela elitunga esi nina yupu okutunda kwa yonyene.” **27** Kame ana ku kwangwa oku yupisisa nji kame ana kwamba noo eya Sitaye. **28** Cwale Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Aba sa mumane oku tuleka Omwana no munu, cwale basa mulimukile esi nili so, mi ka nitende esinjili menyene, kono kame naamba esi anani iyete Sitange. **29** Cwale woyo ona nitumu kame ali ni mene. Yonyene kasi nisiya memboci, kakuli enako yonje kame nitenda eyi imu wabelisa.” **30** Yo lemine okwamba eyo, ano kupula sebeli apumena mwa yonyene. **31** Cwale Jesu sebeli wambela Amajuda awo ana kupumena mwa yonyene nji, “Nji kame mutwalelela mu liywi lyange, mba mu tende aiyetwa ange no niti, **32** mi mba mulimuka eniti, mane eniti mbaimi lukulula.” **33** Sebeli amu tambula nji, “Aci kame tuli asi lusika lwa Abulahama, mi katusi tendiwa kale abika ku munu. Iikene eso sikkwambisa nji, ‘Mba mu

lukululwa?" 34 Jesu sebeli waatambula nji, yonyene nji, "Cwale kame tu limuka nji kame "Niti luli kame ni myambela nji omunu yonje woyo otenda esibi kame ali omubika ku sibi. 35 Omubika katwalelele okwikala mu ndoo enako yonje, kono omwana kame aikalamo enako yonje. (aiōn g165) 36 Cwale nji Omwana kame okubitelela sitetu Abulahama woyo onafu? ami lukulula, mba mu tende asi kulukululwa Mane na nuhi a Nyambe naafu. Wene kame luli. 37 Kame ni yii nji aanyi olusika lwa oku beeka anyine?" 54 Jesu sebeli waatambula Abulahama. Cwale kame musaela oku nibaa, nji, "Nji kame niku kanyisa menyene, ekanya kakuli eliywi lyange kame lyulwile esibaka yange ka ikwite tuso. Sitange yoni kanyisa, mwaanyi. 38 Kame namba esi nina mono kwa woyo mwamba nji Nyambe wenu. 55 Kono Sitange, mi anyi kame mu tende esi mu nayupu kamwasi mulimuka mene ni tuyii. Nji nambe kwa Sitenu." 39 Cwale sebeli amutambula nji, nji kani tuyii kame sani tende omoongi kanyi "Abulahama Sitetu." Jesu sebeli wamba kwa anyi, kono mene kame nimu limuka mane kame onyene nji, "Nji kame muli aana a Abulahama, ni mamela eliywi lyaye. 56 Sitenu Abulahama kambe kame mu tende emisebezi ana tende naku wabelelwa nji amone eliywaa lyange Abulahama. 40 Kono bano kame mu saela naku limona mane naku wabelelwa." 57 Cwale oku nibaa, omunu ona myambele eniti nina Amajuda sebeli aamba kwa yonyene nji, "Ka yupu okutunda kwa Nyambe. Esi kasokame ana wasikwanisa kale emyaka makumi atanu, mi kutenda Abulahama. 41 Anyi kame mu tenda yonyene nji, "Aci katusiku leyelwa mu unyazi nji, Abulahama yokasiikalako kale, 'Me niliko.' Sitetu ni mumweya, yokame Nyambe." 42 Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, "Nji Nyambe neli 59 Cwale sebeli atola amawee ni kumu kondanu mono Abulahama?" 58 Jesu sebeli wamba eso ana kutenda Sitenu." Sebeli aamba kwa kwa onyene nji, "Niti luli kame ni myambela yonyene nji, "Kasanji wuyu mulume kame ana tende esibi, simba ashemi aye. Kono ninji emisebezi ya Nyambe imonahalele mwa yonyene. 4 Kame tufanena okusebeza emisebezi ya woyo ona nitumu, abo kusili omunji, ousiku aba sowiye kakwisa omunu sotwsa okusebeza. 5 Kanyi aba nisili mu litunga, time eliseli no litunga. 6 Jesu aba ana kumana okwamba ngeeso, sebeli osibwela banji niku kanda endowa no mate awo, mi sebeli olamba ba miyo no mulume ni ndowa 7 ni kwamba kwa yonyene nji, "Ote oka kuyowe mu kasindi no Siloamu" (okutalusia nji kutumiwa). Cwale sebeli ota oka kuyowa ni kuukamo yo mona. 8 Aa ayoya naye nawo ana ku mu monanga yoli omukumbeli kunyima sebeli aamba nji, "Kana wuyu kasa yokame omulume ona kwikalanga mane yo kumbelanga?" 9 Anjili sebeli aamba nji, "Yo kame" Anjili nji, "Kokuulwa, kono kame akufekile kanyi yokame." Yonyene sebeli wamba nji "Ya mene luli." 10

lukululwa?" 34 Jesu sebeli waatambula nji, yonyene nji, "Cwale kame tu limuka nji kame "Niti luli kame ni myambela nji omunu yonje woyo otenda esibi kame ali omubika ku sibi. 35 Omubika katwalelele okwikala mu ndoo enako yonje, kono omwana kame aikalamo enako yonje. (aiōn g165) 36 Cwale nji Omwana kame okubitelela sitetu Abulahama woyo onafu? ami lukulula, mba mu tende asi kulukululwa Mane na nuhi a Nyambe naafu. Wene kame luli. 37 Kame ni yii nji aanyi olusika lwa oku beeka anyine?" 54 Jesu sebeli waatambula Abulahama. Cwale kame musaela oku nibaa, nji, "Nji kame niku kanyisa menyene, ekanya kakuli eliywi lyange kame lyulwile esibaka yange ka ikwite tuso. Sitange yoni kanyisa, mwaanyi. 38 Kame namba esi nina mono kwa woyo mwamba nji Nyambe wenu. 55 Kono Sitange, mi anyi kame mu tende esi mu nayupu kamwasi mulimuka mene ni tuyii. Nji nambe kwa Sitenu." 39 Cwale sebeli amutambula nji, nji kani tuyii kame sani tende omoongi kanyi "Abulahama Sitetu." Jesu sebeli wamba kwa anyi, kono mene kame nimu limuka mane kame onyene nji, "Nji kame muli aana a Abulahama, ni mamela eliywi lyaye. 56 Sitenu Abulahama kambe kame mu tende emisebezi ana tende naku wabelelwa nji amone eliywaa lyange Abulahama. 40 Kono bano kame mu saela naku limona mane naku wabelelwa." 57 Cwale oku nibaa, omunu ona myambele eniti nina Amajuda sebeli aamba kwa yonyene nji, "Ka yupu okutunda kwa Nyambe. Esi kasokame ana wasikwanisa kale emyaka makumi atanu, mi kutenda Abulahama. 41 Anyi kame mu tenda yonyene nji, "Aci katusiku leyelwa mu unyazi nji, Abulahama yokasiikalako kale, 'Me niliko.' Sitetu ni mumweya, yokame Nyambe." 42 Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, "Nji Nyambe neli 59 Cwale sebeli atola amawee ni kumu kondanu mono Abulahama?" 58 Jesu sebeli wamba eso ana kutenda Sitenu." Sebeli aamba kwa kwa onyene nji, "Niti luli kame ni myambela yonyene nji, "Kasanji wuyu mulume kame ana tende esibi, simba ashemi aye. Kono ninji emisebezi ya Nyambe imonahalele mwa yonyene. 4 Kame tufanena okusebeza emisebezi ya woyo ona nitumu, abo kusili omunji, ousiku aba sowiye kakwisa omunu sotwsa okusebeza. 5 Kanyi aba nisili mu litunga, time eliseli no litunga. 6 Jesu aba ana kumana okwamba ngeeso, sebeli osibwela banji niku kanda endowa no mate awo, mi sebeli olamba ba miyo no mulume ni ndowa 7 ni kwamba kwa yonyene nji, "Ote oka kuyowe mu kasindi no Siloamu" (okutalusia nji kutumiwa). Cwale sebeli ota oka kuyowa ni kuukamo yo mona. 8 Aa ayoya naye nawo ana ku mu monanga yoli omukumbeli kunyima sebeli aamba nji, "Kana wuyu kasa yokame omulume ona kwikalanga mane yo kumbelanga?" 9 Anjili sebeli aamba nji, "Yo kame" Anjili nji, "Kokuulwa, kono kame akufekile kanyi yokame." Yonyene sebeli wamba nji "Ya mene luli." 10

Sebeli amwibanguta nji, "Cwale ngasibine kuna kwa wene?" "Ngasibine ana kuyatulula amiyo kutendahala nji amiyo owe afukuke?" 11 Sebeli owe?" 27 Sebeli waatambula nji, "Kale aba otambula nji, "Omulume wisaniwa Jesu kame nina myambele kono ka musi teeteta. Iikene ana ku kanda endowa ni kunokela mu miyo aba musinga okuyupa kame? Kame musinga ange ni kwamba kwa mene nji ote ku kasindi no okutenda aiyetwa aye?" 28 Cwale sebeli amu Siloamu, cwale sebeli nita nukakuyowa sebeli nyefula ni kwamba nji, "Tiwe omwiyetwa waye nimona." 12 Sebeli amwibanguta nji, "Okwaali kono aci kame tulii aiyetwa a Mushe. 29 Aci yonyene?" Sebeli otambula nji, "Siyii." 13 Cwale kame tuyii nji Nyambe kame ana kwamba kwa sebeli alita kwa Afalisi omulume no kwamona. Mushe, kono kanyi ba wuyu mulume katu yii 14 Cwale neli eliywa no Pumulo abo Jesu ana oko atunda!" 30 Omulume sebeli waatambula kukanda endowa ni kuyatulula amiyo aye. 15 nji, "Iikene esi kame sikomokisa! Kamutamba Afalisi sebeli amwibanguta kame omu ana okulimuka oko atunda mi cwale nani yatulula kutendelwa nji amiyo aye amone. Cwale sebeli amiyo ange! 31 Cwale kame tuyii nji Nyambe ka wamba kwa onyene nji, "Kame ana kubeeaka yupu asi kutenda eibi, kono nji omunu kame endowa ba miyo ange nukuyowa mi sebeli ni ali omulapeli wa Nyambe mane nikutenda eso mona." 16 Cwale Afalisi anjili sebeli aamba nji, asinga, Nyambe kame amuteeteta. 32 Asimba "Wuyu mulume katundu kwa Nyambe, kakuli kwatanga okutunda ku matatekelo no litunga kamamela Epumulo." Kono anjili sebeli aamba kaku siyupiwa kale omunu ona yatulula amiyo nji, "Ngasibine omulume woyo oli osikutenda no munu ona kuleiwa yoka mono. (aiōn g165) 33 eibi nji atende etimakazo no ngeesi?" Kame kuna Nji omunu wuyu kasi kutunda kwa Nyambe, kwikalaa oukutaba mukaci koo. 17 Cwale kame kambe kakwisa esi ana twese okutenda." 34 sebeli aibanguta omulume no kwamona nji, Seli amutambula nji, "Wene kame oleyelwe mu "likene wamba mulibaka lyaye, okutunda abo sibi no kumanenena, cwale kame wamba nji ana kuyatulula amiyo owe?" Omulume sebeli mbu twiyete?" Mi sebeli amucitela kundee. 35 wamba nji, "Kame ali omunuhi wa Nyambe." Jesu kame ana kuyupa nji namuciti, mi aba 18 Cwale aendisi no Majuda kasiku pumena nji ana ku muwana sebeli wamba nji, "Kana kame omunu woyo kame ana ku leiwa yoli esibofu, mi opumena mwa Mwana no Munu?" 36 Omulume nawana okumona kwaye, konji aba ana kwisana sebeli otambula nji, "Mi anyine woyo, Mbamu, ashemi no mulume ona kutwesa okumona 19 nji ni pumene mwa yonyene!" 37 Jesu sebeli ni kwaibanguta nji, "Wuyu mwanenu? Woyo wamba kwa yonyene nji, "Nu mumono, mi mwamba nji kame ana kuleiwa yoli esibofu, yokame wuyu wamba kwa wene." 38 Omulume ngasibine kuna tendahala nji bano amone?" woyo sebeli wamba nji, "Kame ni pumena, 20 Ashemi aye sebeli atambula nji, "Mwanetu Mbamu!" Mi sebeli omulapela. 39 Cwale Jesu wuyu mi kame ana kuleiwa yoka mono. 21 sebeli wamba nji, "Kakuli ekatulo nina iyelle Kono omo kunaiyele nji amone katuyii simba muno mu litunga nji cwale awo no kwamona okulimuka woyo ona yatulula amoyo aye. Mu afanene okumona mane nji awo amona aulwe mwibangute, nakulu kame saambe yonyene!" okumona." 40 Anjili Afalisi ana kwikalaa ku 22 Ashemi aye kame ana kwamba ngeeso mu nyonga ni yonyene aba ana yupa eyi, cwale kucila aendisi no Majuda, kakuli Amajuda kame sebeli amwibanguta nji, "Naaci kame tulii ano ana kupumena nji omunu aba sa pumene nji kwamona?" 41 Jesu sebeli wamba kwa onyene Jesu yokame Kilesite, kame sa kondelwe kundee nji, "Nji kambe kame muli eibofu, kambe ka mu no ndoo no milapelo. 23 Cwale ashemi aye kwite ouyi no sibi, kono cwale kame mwamba sebeli amba nji, "Mukulu, mu mwibangute!" 24 nji kame tumona, ouyi wenu kwausili."

Cwale aka no wiili sebeli aisana omulume ona kuleiwa yoka mono ni kwamba kwa yonyene nji, "Oyeeme Nyambe! Kame tuyii nji wuyu mulume ni osikutenda eibi." 25 Yonyene sebeli otambula nji, "Simba nji ninatende esibi, siyii." "Esinu simweya niyii ninji kame nina kutenda wuyu no kwamona, kono bano kame ni mona." 26 Sebeli amwibanguta nji, "Iikene ana kutenda

10 Jesu sebeli waambela nji, "Niti luli kame ni myambela nji, woyo no kwaingena omulaka no mikoko okutusisa omwelo kono kame atina beulu ni ku matukelamo okutusisa endila indina, woyo munu mbuyi ni sisinyi. 2 Kono woyo oingena okutusisa omwelo yokame omulisana no mikoko. 3 Kwa yonyene

omutateleli no mwelo kame au yatulula, munu woyo oli ni madimona. Kana edimona mi emikoko kame iyupa eliywi lyaye, mane kame itwesa okuyatulula amiyo no sibofu?” 22 nikwisana emikoko yaye ni matina ni kwitwala Cwale neli omukiti no kakulo ku Jelusalema. 23 kundee. 4 Cwale aba amana oku tundisa emikoko Neli omubebo mi Jesu yo enda-endu ba patelo yaye yonje, kame aitwaletela mi emikoko kame no Ndoo ya Nyambe, mu makozwana no mwelo imu koña, kakuli kame ilimukile eliywi lyaye. wa Solomon. 24 Cwale Amajuda sebeli akuwana 5 Mundina kaitamba oku mukoña, kono kame okumu beeka mukaci ni kwamba nji, “Kanako sai cilele oku no kuleba ni yonyene, kakuli ikuma babine eyo sotu teule mu kwayupisia? kaiyii eliywi no andina.” 6 Jesu sebeli waambela Nji ya wene Kilesite otwambele wino eniti.” 25 enguli eyi, kono kasikuyupisia eso ana kwamba Jesu sebeli waatambula nji, “Na niku myambela, kwa onyene. 7 Cwale Jesu sebeli wamba kwa mi ka mwasi pumena. Emisebezi eyi ni tenda onyene kame nji, “Niti luli kame nimyambela mu litina lya Sitange yokame eyi ini paka. 26 nji, Time omwelo no mikoko. 8 Awo onje Kono ka muni pumene, kakuli kamulamata ku aneyi oweli kwa mene ambuyi ni isinyi, kono mikoko yange. 27 Emikoko yange kame iyupa emikoko kaisa yupa. 9 Time Omwelo. Nji omunu eliywi lyange, mi kame ni ilimukile mane kame kame aingena okutusisa mene mba yoyisiwa, ini koña, 28 kame niiba omooyo no kwaabwa, mane mba ingene ni kubanamo mi mba wana mi kaitamba okusinyyeha, mane kakwisa omunu amauyi seto. 10 Ombuyi kame aiyanga feela so itundisa mu lyoko lyange. (aiōn g165, aiōnios mu kwiita, okwibaa ni kusinya. Mene kame g166) 29 Sitange ona kuniba yo, wa kuneneba nina iyele nji iwane omooyo, mane iuwane okubitelela einu yonje, mi kakwisa omunu so mu kupula. 11 “Time omulisana no kuwaba. twesa okwitundisa mu lyoko lya Sitange. 30 Mene Omulisana no kuwaba kame aba emikoko yaye ni Sitange kame tuli bamweya.” 31 Amajuda omooyo waye. 12 Kono woyo oli omubeleki sebeli atola amawee kame, nji amukonde oo. mi kasa mulisana, woyo oluwile emikoko no 32 Jesu sebeli waatambula nji, “Kame ninami kwatera eyaye, aba a mona ondiwi yoiya, kame monisa emisebezi no kuwaba eyi no kupula asiya emikoko mi kame acila mane ondiwi kame eyo itunda kwa Sitange. Ku yonyene emisebezi alema emikoko ni kwihasanya. 13 Omubeleki eyo ubine omusebezi ni ibaelwa?” 33 Amajuda kame acila ngeeso, kakuli yonyene kame ali sebeli amutambula nji, “Katuku pwacaulele omubeleki feela mi kababalele emikoko. 14 omusebezi no kuwaba, kono ni mu kunyefula, Time omulisana no kuwaba, kame niyii emikoko kakuli wene kame oli omunu mi kame okutenda yange mane emikoko yange kame iniyii. 15 nji tiwe Nyambe!” 34 Jesu sebeli waatambula Kanyi Sitange aba ani limukile, ni mene kame nji, “Kana kaya sikuñoliwa mu mulawo wenu?, ni limukile Sitange, mi omooyo wange kame Kame naamba nji, ‘Aanyi emilimu.’ 35 Nji kame niuba emikoko yange. 16 Cwale kame nikwite ana isana nji milimi, kwanyine oko lina kwiya emikoko injili eyo kasa ya mu mulaka uno. eliywi lya Nyambe, (mi amañolo ka coliwa.) 36 Kame ni fanena okwilita ngeeso, mi kame Kame mwamba ya yonyene woyo ona sepiwa seiyupe eliywi lyange, cwale kame sakwikale kwa Sitange ni kumu tuma mu litunga. Kame omutapi mumweya ni mulisana mumweya. mu nyefula kakuli kame nina aamba nji time 17 Mulibaka eli Sitange yani singela, kakuli Omwana Nyambe? 37 Nji kani tende emisebezi kame nikutoboha omooyo wange, nji ni uwane ya Sitange, cwale mulese oku nipumena. 38 kame. 18 Kakwisa omunu woyo soushimbwa kwa Kono nji kame niitenda, simba nji anyi kamuni mene. Kono kame nina kutoboha wo mukusinga pumene, mupumene amaywi awo mufanena kwange. Kame nili ni maata no ukutoboha wo oku limuka niku yupisia nji Sitange kame ali mane ni kuushimba kame. Etaelo eyi kame mwa mene mane ni mene mwa Sitange. 39 nina itambula okutunda kwa Sitange.” 19 Kame Kame sebeli aeteka okununga Jesu, kono sebeli kuna kwikal oukutaba kame mukaci no Majuda obanduka mu maoko oo. 40 Jesu sebeli ota mulibaka no maywi aa. 20 Ano kupula mwa kame oka luta okuta mu linjaliya lya Jodani onyene sebeli aamba nji, “Jesu kame akwite ku sibaka eso ana kwikala Jowani ba weli yo amadimona mane kame atakana, iikene aba kolobeza mi omo sebeli oka ikalamo. 41 Cwale muteeteta kwa yonyene?” 21 Kono anjili sebeli ano kupula sebeli aiya kwa yonyene ni kwamba aamba nji, “Amaywi aa kasa omwambelo no nji, “Jowani kasiku tenda emakazo.” “Kono einu

yonje eyo Jowani anaamba okukumanena ni sebeli waambela Jesu nji, "Mbumu, kambe na wuyu mulume neli ya niti." 42 Cwale ano kupula ukwikalako, kambe mandange ka sifa! 22 Cwale simba bano niyii nji esi sonje so kumbele kwa Nyambe, Nyambe mba kubiso." 23 Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, "Mandowe mba inguka kame." 24 Maleta sebeli wamba kwa yonyene nji, Nilimukile nji mba inguka kame mu nako no kwinguja ba liywaa no mamaneneno. 25 Jesu sebeli omwambela nji, "Time omooyo ni kwinguja. Woyo opumena mwa mene, simba afe mba yoyo, 26 mi omunu yonje woyo oyoya mane ni kupumena mwa mene, katamba okufa luli. Kana kame opumena ngeeso?" (ajōn g165) 27

Maleta sebeli otambula nji, "Ee Mbumu, kame nipumena nji ya wene Kilesite omwana Nyambe, oneyi mu litunga." 28 Aba ana kumana okwamba eyo, sebeli ouka oka isana minaye Maliya yo aamba mukondoka nji, "Omwiyeti kwaali bano, mi kame akwisana." 29 Cwale Maliya osi yupa ngeeso, sebeli oimana wangu ni kuta kwa Jesu. 30 Cwale Jesu yokasi ingena kale mu mundi, kono yosili abo Maleta ana ku muwaniketela. 31 Cwale Amajuda awo ana kwikala ni Maliya mu ndoo a mongota, aba ana kumona nji kame ana leluba okwimana ni kubanena bandee, sebeli amukoña. Kame ana ku yambuta nji kame ata ku liyumbelo oka lila. 32 Cwale Maliya aba ana kukeela oko Jesu ana kwikala, osimu mona feela, sebeli okwela ba makondo aye, yo aamba kwa yonyene nji, "Mbumu, kambe kona kwikala, kambe mandange ka sikufa!" 33 Cwale Jesu aba ana kumumona yo lila, ni Majuda amukoñelele alemine okulila no nyene, sebeli oyaiwa mu mebo ni kusisimuka. 34 Jesu sebeli oibanguta nji, "Kubine muna mubekee?" Seli aamba kwa yonyene nji, "Molyetu, wiiye omone." 35 Cwale Jesu sebeli olila. 36 Cwale Amajuda sebeli aamba nji, "Komumone omo anaku musingela!" 37 Kono arjili sebeli aamba nji, "Yokame wuyu ona kuyatulula amiyo no sibofu no mulume, iikene kasi teula wuyu mulume nji alese okufa?" 38 Jesu sebeli oyaiwa kame mu mebo, mi sebeli ota ku libita, neli owina ona kuyatiliwa ni liwee. 39 Jesu sebeli wamba nji, "Mu tundise eliweel!" Maleta omanda no mulume onafu, sebeli wamba kwa Jesu nji, "Mbumu, ba nako ino sebeli onuka, kakuli sebeli amaywaa anee yofile!" 40 Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, "Ka nisi kwambela nji aba opumena, mbu mono ekanya ya Nyambe?" 41 Cwale sebeli atundisa eliwee. Jesu sebeli waliketa amiyo

aye ku wilu ni kwamba nji, "Sitange, kame ni kutumela mwa wene, kakuli nuni yupu. **42** Kame niyii nji kame oni yupa enako yonje, kono wiiya ku Beteni, omo ana kwikala Lazalo woyo kame naamba ngeeso mulibaka no aanu no ona kwingulwa kwaafu. **2** Omo sebeli otendelwa kupula aa ana nibeke mukaci, nji apumene nji omulalelo, Maleta yo sikutaba eilya, mi Lazalo nuni tumu." **43** Jesu aba ana kumana okwamba neli mumweya kwa sikulya naye ku taful. **3** ngeeso, sebeli okuwa ni liywi linene nji, "Lazalo, Maliya sebeli oshimba amaati no sende awo ali otunde mu liyumbelo!" **44** Omulume ona kufa elicika mu katele, mane ni kuwaa amakondo sebeli obanamo, yo tingetilwe ku makondo a Jesu. Mi sebeli watundisa ni tiñuki taye. Mi ni ku maoko olwambi, mi olubala lwaye olu endoo yonje mane sebeli iiyala ni mumwee fukilwe ependedka. Jesu sebeli wamba kwa no maati. **4** Kono Judasi Isikaliota omunjili no onyene nji, "Mu munungutule, mi mumu lesele aiyetwa aye woyo so mubeteka, sebeli wamba akwendele." **45** Cwalehe Amajuda no kupula nji, **5** "Iikene esende eyo aba ka isulisiwa awo ana kwiiya ni Maliya mi sebeli amona eyo emyanda yaatu no muwayawaya, mi amali awo ana tende Jesu, sebeli apumena mwa yonyene. atabelwe awo ashebile?" **6** Kame ana kwamba **46** Kono anjili kwa onyene, sebeli ata kwa Afalisi ngeeso, kasa nji kame ana ku tokomela awo mu kwaambela esi ana tende Jesu. **47** Cwale ashebile, kono mulibaka no kutenda nji neli apulisita akulu na Falisi sebeli awaneka aendisi mbuyi yokame ona ku teulanga esikwama no no Keleke ni kwamba nji, "Iikene satutende? mali, mi kame ano ku shimbela eyo ina ku Kakuli wuyu mulume kame atenda etimakazo bekiwangwa mo. **7** Kono Jesu sebeli wamba nji, no kupula. **48** Nji tu mulesele yo tenda ngeeso, "Mu mulesele yomboci, mu mulesele aateule aau onje kame sa pumene mwa yonyene, konji ba liywaa no kepelo yange. **8** Kakuli awo mi Amaloma kame sainye mu kushandola ashebile kame muli noo enako yonje. Kono ka esibaka setu no kukena ni sicaba setu." **49** mutamba okwikala ni mene enako yonje." **9** Kono omunjili kwa onyene, Kayafa, omupulisita Amajuda no kupula aba ana kuyupa nji Jesu mukulu mu mwaka owo, sebeli wamba kwa mwaali omo mi sebeli aiya, mi kasa mulibaka onyene nji, Kakwisa esi mulimukile! **50** Ka lya Jesu feela, kono ni mu kumona Lazalo ona tuyupisisa nji kwakuwaba omunu mumweya kwingulwa kwaafu. **10** Apulisita akulu sebeli aba afela aau, nji cwale esicaba sonje silesele alela okwibaa ni Lazalo, **11** kakuli Amajuda okusinyyeha? **51** Ka sikwamba feela mukusinga no kupula kame ana kwa siya mulibaka lya kwaye, kono bakutenda nji neli omupulisita Lazalo, mi sebeli apumena mwa Jesu. **12** Aba mukulu mu mwaka owo, kame ana kunuha nji kuna kupa okupula no ku neneba no aau Jesu kame sa fele esicaba, **52** mi kasa esicaba aa ana kwiiya ku mukiti, aba ana yupa nji feela, kono bamweya naana a Nyambe awo Jesu kame aiya mu Jelusalema, sebeli ashimba ana hasana. **53** Cwale okutunda ba liywaa elyo, emitayi no tinzalu. **13** Cwale sebeli ashimba sebeli alela nji a mwibae. **54** Jesu sebeli olesela emitayi no itondo no tinzalu ni kuta okamu okuta yoku monahaza mukaci no Majuda, waniketa akuweleza nji, "Hosana! Embuyoti ya kono sebeli otundamo oukutela mu naha ina woyo wiya mu litina lya Mbumu, Ombumu kwikala ku nyonga ni lihalupa, mu tolopo no Isilael!" **14** Mi Jesu sebeli owana akana no isaniwa nji Efalaimu, mi sebeli oikalamo na mbongolo, sebeli oikala beulu wako kanyi aba iyetwa aye. **55** Cwale omukiti no Paseka no kuñolilwe nji, **15** "Olese kucila, wene Omwana Majuda oli beebei, mi ano kupula sebeli atunda Sione no mukatana! Komone, ombumu wowe mu naha okuta ku Jelusalema okutangeta okeyile, yo ikalile beulu no kana no mbongolo." omukiti no Paseka owakasi tendahala kale nji **16** Aietywa aye kasi kuyupisisa eyo ba weli, kono aka kukenise. **56** Kame ana kusaelanga Jesu Jesu aba ana kumana okukanyisiwa, cwale sebeli akwambisa omunjili ku munjili aimanine mu apuluka nji eyi kame ina kuñoliwa eyaye mane patelo no Ndoo ya Nyambe nji, "Kame mu namutendele yo. **17** Mi oundi no aau awo ana yambuta ngasibine? Ninji katamba okwiya ku kwikala naye aba ana kwisana Lazalo okutunda mukiti?" **57** Cwale apulisita akulu na Falisi sebeli mu liyumbelo, mi sebeli omwingula kwaafu, alaela nji omunu olimukile omo ali Jesu, kame kame ana ku mupaka. **18** Mi elibaka elyo oundi afanena okwasimweta, nji cwale amununge. no aau aba ana kuta okamuwaniketa, neli nji

kame ana kuyupa nji kame anatende emakazo. kutenda etimakazo no kupula ngeso balubala
19 Afalisi sebeli akwambisa omunjili ku munjili loo, kono aendisi no Majuda kasi kupumena
 nji, "Mu mone nji ka mutwese okutenda esinjili. mwa yonyene. **38** Esi neli okwiyateteta amaywi
 Komumone, elitunga lyonje na limukoño!" **20** ana kwambiwa kwa munuhi Isaya, eli lyaamba
 Cwale kame kuna kwikal Amagelike anjili kwaa nji, "Mbumu, anyine ona pumene etaba yetu?
 ana kwiiya mu kulapela ku mukiti. **21** Seli aiya Mi kwanyine oko ku monahalisa elyoko lya
 kwa Filipi na ku Betasaida na mu Galileya, Mbumu?" **39** Cwalehe kame ana ku kwangwa
 mi sebeli amu kumbela nji, "Molyetu, kame okupumena, kakuli Isaya na kwamba kame
 tu singa oku mona Jesu." **22** Filipi sebeli ota nji, **40** "Nyambe kame ana fofalisa amiyo oo
 nuka ambela Andiliyasi mi cwale Andiliyasi ni mi kame ana tatafalisa emicima yoo, nji alese
 Filipi sebeli akambela Jesu. **23** Jesu kame ana okumona ni miyo oo, alese okuyupa ni micima
 kwatambula nji, "Enako naiyi eyo Omwana no yoo, alese oku siulukela kwa mene, nji nabalisa."
 munu eyi sa kanyisiwe. **24** Niti luli kame ni **41** Isaya kame ana kwamba eyo kakuli kame
 myambela nji, embuto no uloto eyi ikunwa mu ana kumona ekanya yaye, mane sebeli wamba
 mumbu aba yulwa okufa, mba ikala yomboci, eya Jesu. **42** Simba aba kulingeso, aa no kupula
 kono aba ifa, mba iliti eilya no kupula. **25** Woyo kwa endisi no Majuda anjili kame ana pumene
 osinga omoyo waye, mba utaukelwe, kono woyo kwa yonyene, kono kasiku kutoya, mu kucila
 otimbile omoyo waye mu litunga lino, mba tewelwa omoyo no kwaabwa. (*aiōnios g166*) **26** Afalisi nji alese oku citelwa ku ndee no ndoo
 Omunu aba ani sebeleza ani koñe, mi omu nili, bubekwa kwaanu, okubita oku bubekwa kwa
 woyo oni sebeleza mba ikala mo ni yonyene mi Nyambe. **44** Jesu sebeli okuweleza nji, "Woyo
 omunu aba ani sebeleza, Sitange mba mukuteke. opumena mwa mene, ka pumene mwa mene,
27 "Cwale Omoyo wange kame ukalelwe mi kono kame apumena mwa woyo ona ni tumu.
 iikene sa naambe? 'Sitange omisileze mu nako **45** Mi woyo oni mona, kame amona ni woyo
 eyi?' Kokuulwa mulibaka eli kame ineyi ba hola ona ni tumu. **46** Kame ni neyi mu litunga kanyi
 ino. **28** Sitange okanyise elitina lyowe!" Cwale eliseli nji woyo yonje opumena mwa mene alese
 eliywi sebeli litunda ku wilu eli lyaamba nji, okwikala muuwi. **47** Nji omunu kame ayupa
 "Kame ninalikanyisa mi mbari likanyisa kame." amaywi ange, mi yo ulwa okwa teula, mene kani
29 Cwale oundi no aanu ona kwimananga sebeli mwatala, kakuli ka ni siyu mu kwatala elitunga,
 oyupa eliywi ni kwamba nji nalilumu, anjili kono nji ni yoyise elitunga. **48** Woyo oni kana
 sebeli aamba nji, "Elingeloi na lyamba kwa mi yo ka tambula amaywi ange, kame akwite
 yonyene!" **30** Jesu sebeli otambula nji, "Eliyi woyo so mu atula, Eliyi ninaamba lyokame
 elyo kame lineyi mulibaka lyenu, kasa mulibaka elyosa limwatule mu liywaa no mamaneneno!
 lyange. **31** Cwale ino ni katulo no litunga lino, **49** Kakuli ka ni kwambele mu maata ange feela,
 cwale ombumu no litunga lino mba citelwe kono Sitange woyo ona ni tumu, yokame ona
 kundee. **32** Cwale mene aba sani none okutunda laele esi ni fanena okwamba, ni mukwa owo
 ba litunga mba niliti aanu onje kwa mene." **50** Mi kame ni yii nji etaelo yaye
33 Kame ana kwamba ngeso oku monisa elifu ni moyo no kwaabwa. Mi cwale esi naamba,
 elyo safe. **34** Ano kupula sebeli atambula nji, kame na saamba kanyi Sitange aba ana nambele
 "Kame tuna iyewta ku mulawo nji Kilesite mba so." (*aiōnios g166*)
13 Cwale omukiti no Paseka waka sikeela
 kale, Jesu naku limuka nji enako yaye no
 kutunda mu litunga okuta kwa sitaye naikwana
 mukusinga aye awo ana kwikalanga mu litunga,
 sebeli wasinga okutwala ku mamaneneno.
2 Cwale enako no kulya omulalelo aba ina
 kukwana, abo cwale Odiabulozi yo waingena
 kale mumucima wa Judasi Isikaliota, omwana
 Simoni, oku mubeteka. **3** Jesu mu kulimuka nji
 Sitaye kame ana kubeka einu yonje mu maoko

aye, ni nji kame ana kutunda kwa Nyambe, beteke.” 22 Cwale aiyetwa sebeli akwaliketa, abo mi kame auka kwa Nyambe. 4 Seli oimana ba kalimukile woyo aamba. 23 Omunjili kwa iyetwa mulalelo ni kutubula esikumango saye nabeulu, aye Jowani, woyo ona ku singiwa kwa Jesu yo mane nuku nunga olwambi mu mbunda. 5 shendamine ba saali saye. 24 Simoni Pitolosi Seli oitela ameyi ba siwana, mi sebeli otangisa sebeli omu kobeta nji, “Otwibangutele woyo oku yowisa eilyatiso no aiyetwa aye, ni kwa aamba.” 25 Cwale yonyene sebeli oshendamina kuumuna ni taulo eyi ano kununga mu mbunda. ba Saali sa Jesu, sebeli oibanguta nji, Mbumu 6 Seli oiya ngeso nikwa Simoni Pitolosi, mi anyine cwale? 26 Jesu sebeli otambula nji, cwale Pitolosi sebeli wamba kwa yonyene nji, “Woyo sani be esinkwa esi sina cupwiwa mu “Mbumu, kame oyowisa eilyatiso yange nji?” siwana.” Mi aba ana kumana okusi cupwa, 7 Jesu sebeli omutambula nji, Esi ni tenda ka sebeli osiba Judasi omwana Simoni Isikalyoti. 27 usilimukile bano, kono mbu si yupisia ku Aba ana kumana oku tambula esinkwa, Satani lubala. 8 Pitolosi sebeli wamba kwa yonyene sebeli oingena mu mucima wa Judasi. Cwale nji, Ku tamba ku ni yowisa eilyatiso yange. Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, “Esi osinga Jesu sebeli omutambula nji sikuyowisa kukwite okutenda, ositende wangu.” 28 Cwale kakwisa ekabelo ni mene. (aiōn g165) 9 Simoni Pitolosi simba mumweya ba tafule woyo ona kulimuka sebeli wamba kwa yonyene nji, “Mbumu! kasa elibaka anambele ngeso kwa yonyene. 29 Anjili eilyatiso yange feela, kono ni maoko ange mane kame ana ku yambuta nji, Judasi aba ana ni mutwi.” 10 Jesu sebeli wamba kwa yonyene kutenda nji yo kame osikuteula esikwama, Jesu nji, “Woyo yonje ona ku yowo, kasaele okuyowa kame ana ku mwambela nji, akaule esi tusaela konji kuilyatiso, olutu lwave lusikenine lonje. Mi ba mukiti simba nji akabe aa ashebile esinjili. 30 anyi kame mu kenine, kono kasa aanyi moonje.” Yonyene aba ana kumana okushimba esinkwa, 11 Kakuli kame ana kulimuka woyo so mu beteka. ababo sebeli otundamo. Mi neli usiku. 31 Judasi Ni mulibakelyo aba ana kwamba nji, “Ka mu aba ana kumana oku bana, Jesu sebeli wamba kenine moonje.” 12 Aba ana kumana okwa nji, “Cwale Omwana no munu na kanyisiwa, yowisa kwilyatiso, sebeli okumanga esikumango mi mwa yonyene, Nyambe na kanyisiwa. 32 Nji saye nabeulu, sebeli oikala ba tafule kame, mi Nyambe na kanyisiwa mwa yonyene, Nyambe sebeli wamba kwa onyene nji, “Kana kame mu kame mba kamu kanyisa mwa yonyene, mi yupisia esi nina mitende?” 13 Kame mu ni mba mu kanyisa ababo. 33 Anange, mbaniikala isana nji Mwiyeti ni Mbumu, mi kame mwamba naanyi ba nako inyonyo feela. Mba muni saele, wino, kakuli ya meene. 14 Mi cwale nji mene mi kanyi omo nina kwambela kwa aendisi ombumu ni mwiyeti wenu inayowisa eilyatiso no Majuda, kame ni myambela naanyi ngeso, yenu, naanyi kame mu fanena ouku yowisa ‘Oko nikatile ka mutwese kuni koña.’ 34 Kame kwilyatiso. 15 Kakuli kame nina mimona ni miba omulawo no ubya, ninji muku singe omwanda nji mutende omu nina mitende. kanyi omu nina misinge, naanyi muku singe 16 Niti luli kame ni myambela nji, omubika ka ngeso. 35 Mweesi aanu onje mbalimuka nji muli biti Ombumu waye, mi woyo ona tumiwa ka aiyetwa ange, nji kame mukusinga omunjili biti woyo ona mutumu. 17 Nji kame mulimuka ku munjili. 36 Simoni Pitolosi sebeli wamba einu eyi, namufuya ulwa nji kame muitenda. 18 kwa yonyene nji, “Mbumu, kubine okatile?” “Kanaamba anyi moonje, nilimukile aa ninakete, Jesu sebeli omu tambula nji, “Oko nikatile kono eliñolo kame saliiyatetewe nji, ‘Woyo ona ka mutwese okunikoña cwale, kono munyima kulya esinkwa sange nanifutukele.’ 19 Kame ni mba muni koño.” 37 Pitolosi sebeli wamba myambela etaba eyi bano abo yakasiya kale, nji nji, “Mbumu iikene abo kani kukoño abano? abo saitendahale mupumene nji yameene. 20 Mene kame sanife ni wene!” 38 Jesu sebeli omu Niti luli kame ni myambela nji, woyo otambula tambula nji, “Kana kame otwesa okutoboha omunu yonje nituma, kame ana tambula mene, omoyo wowe kwa mene? Niti luli kame ni mi woyo otambula mene, kame atambula woyo kwambela nji, Omukombwe owa kasilila kale, ona nitumu.” 21 Cwale Jesu aba ana kumana kame sonilatule twaatu.”

okwamba ngeso, sebeli oshupeka mu mucima ni kwambela aiyetwa aye nji, “Niti luli kame 14 “Mulese okubila la mu micima yenu, mupumene mwa Nyambe mane ni myambela nji, omunjili mwaanyi kame sani

mupumene ni mwa mene ngeso. 2 Mu ndoo oli ni titaelo tange mane nikutiteula, yokame ya Sitange emizuzu ni yakupula, kambe kasa woyo oni singa. Mi woyo oni singa, mba singwa ngeso kambe kanisi myambela ngeso nji kame kwa Sitange ni mene mba nimu singi mane nikatile oka milukiseta esibaka. 3 Cwale aba niku monahaze kwa yonyene.” 22 Judasi (kasa nita oka milukiseta esibaka, mbanii uku kame Isikalioti) sebeli wamba nji, “Mbumu, ngasibine mukumishimbela kwa mene nji mukaikele wamba nji mbu kumonahaza kwaaci, mi kasa nange oko nili. 4 Kame mulimuka endila ita ku ku litunga?” 23 Jesu sebeli omutambuta nji, sibaka oko nita.” 5 Tomasi sebeli wamba kwa “Omunu aba ani singa, mba mamele eliywi Jesu nji, “Mbumu, katuyii oko ukatile, cwale lyange. Mi Sitange mbamu singi, mi mbatwiyi ngasibine satu limuke endila itako?” 6 Jesu kwa yonyene mane tuyake omundi wetu ni sebeli wamba kwa yonyene nji, “Time endila, yonyene.” 24 Woyo no kwani singa ka teula ni niti, mane ni moyo, kakwisa omunu sota amaywi ange mi eliywi tuyupa kasa lyange kwa Sitange konji mwa mene. 7 Nji namuku kono lya Sitange ona nitumu. 25 Einu eyi kame nilimuka, kambe namu limuka ngeso ni Sitange, nina myambele yo aba ni sili nenu. 26 Kono okutunda bano namu mulimuka mane namumu Omombaombi, Emebo No Kukena eyo Sitange mono.” 8 Filipi sebeli wamba kwa Jesu nji, mba itumu mu litina lyange, mba imiiyete “Mbumu, otumonise Sitetu, mi mba tukolwa.” einu yonge mane mbaimi pulukisa einu yonje 9 Jesu sebeli omwambela nji, “Kame nina ikala eyo nina myambele. 27 Kame nimi siyela naanyi enako no kuleba, mi kausi nilimuka ekozo, ekozo yange nimiba, kaikufike ni omo Filipi? Woyo ona nimono kame ana mono ni limibelanga elitunga, omo nimibela. Emicima Sitange. Ngasibine aba wamba nji, ‘Otu monise yenu ilese okukatazeha simba okucila. 28 Na Sitetu?’ 10 Kaupumene nji kame nili mwa mukuyupa eyi nina myambele nji, ‘Kame nita, Sitange mane ni Sitange kame ali mwa mene? mi mba niiyi kwaanyi.’ Kambe namukunisinga, Amaywi awo naamba kwa wene kani myambele kambe mbamu wabelelwé kakuli kame nita kwa oo mu maata ange, kono Sitange woyo oli mwa Sitange, kakuli Sitange wa kuneneba okubita mene yokame woyo otenda emisebezi yaye. 11 mene. 29 Cwale kame nina myambele eyo ekaya Mu nipumene nji kame nili mwa Sitange mane sitendahala, nji aba imana okwiyya, mu pumene. Sitange kame ali mwa mene. Nji kasangeso mu 30 Sitamba okwamba eino kupula naanyi, kakuli nipumene mulibaka no misebezi eyo. 12 Niti luli omibusi no litunga lino okeyile. Ka kwite kame ni myambela nji, “Woyo opumena mwa mene mbatende emisebezi nitenda mane kame sa tende minene niku bitelela, kakuli kame nita kwa Sitange.” 13 Eyo yonje okumbela mu litina lyange, kame sani itende nji Sitange akanyisiwe mwa Mwana. 14 Nji kame mukumbela esinjili mu litina lyange, mba nisi tende. 15 “Nji kame muni singa, mu mamele etitaelo tange. 16 Cwale mba nilapele Sitange, mi mba mibi omuombaombi omunjili, nji aikale naanyi okuta oku no kwaabwa. (aiōn g165) 17 Simba Emebo no niti, eyo elitunga ka litwese okwitambula simba okwilimuka kakuli kali imwine, mi kali ilimuka. Kono anyi kame mu moyii, kakuli kame ali naanyi mane mba ikala kwaanyi. 18 “Kani tamba ku misiya memuli andiyala, mba ni uku kwaanyi. 19 Kusili enakoicana mi elitunga kali tamba oku ni mona kame, kono anyi mbamu nimono. Kakuli mene kame ni yoya, naanyi mba moyoyo. 20 Mu liywaa elyo, mba mu limuka nji kame nili mwa Sitange, naanyi kame muli mwa mene mane ni mene mwaanyi. 21 “Woyo

15 Time ebeine no niti, mi osi kulima ni Sitange. 2 Omutayi onje uli kwa mene nokwa beeka embuya, kame au temako mi omutayi onje ou ubeeka embuya, kame au kolela nji obeekie onene embuya. 3 Anyi namu kenisiwa mulibaka no liywi nina myambele kale. 4 Mwikale mwa mene, kanyi mene aba nili mwaanyi. Kanyi omutayi aba kautwese okubeeke embuya wonyene, konji aba okubeeke mu beine, kame kuli ngeso ni kwaanyi, konji aba samukubeekie mwa mene. 5 Time ebeine, anyi kame muli emitayi. Woyo okubeeke mwa mene, ni mene kame nili mwa yonyene, yokame woyo obeekie embuya onene, kakuli nji sisako ka mutwese okutenda esinjili. 6 Nji omunu kakubeeke mwa mene, kame akoliwa kanyi omutayi ni kukukuta, mi emitayi kame

yungekiwa ni kukondelwa mu mulilo mane ni ‘Kame ani timbile feela okuwlile omubonda.’ ²⁶ kuby. ⁷ Nji kame mukubekile mwa mene mane Kono cwale Omombaombi aba saiye, woyo sani amaywi ange kame ali mwaanyi, mukumbele tume kwaanyi okutunda kwa Sitange. Simba eso sonje musinga mi mbamu sitendelwe. ⁸ Emebo no niti eyo saitunde kwa Sitange kame Ba kutenda ngeso Sitange mba kanyisiwa nji saibe oupaki kwa mene. ²⁷ Cwale naanyi mba kame mubeeka onene embuya, mi bokame mwipaka, kakuli namwikala ni mene okutunda aba samutende aiyetwa ange. ⁹ Kanyi Sitange ku matatekelo.

aba ana nisingi ni mene kame nimi singa ngeso, mu yoye mu lilato lyange. ¹⁰ Nji kame muteula etitaelo tange, kame sa mwikale mu lilato lyange, kanyi aba nina mamele etitaelo ta Sitange mane kame niikalile mu lilato lyaye. ¹¹ Kame nina myambele eyo nji okuwabelelwa kwange kwikale mwaanyi nji cwale okuwabelelwa kwenu kwiyale. ¹² Etaelo yange ninji muku singe omunjili ku munjili, kanyi aba nina misingi. ¹³ Kakwisa omunu woyo oli ni lilato no kuneneba okubitelela eli, konji omunu okutoboha omoyo waye mulibaka no alikani aye. ¹⁴ Kame muli alikani ange nji kame mutenda eyo nimi laelela. ¹⁵ Sitamba oku muisana nji muli abika, kakuli omubika ka limuka eso atenda Molyaye. Kono kame nimiisana alikani ange, kakuli kame nina misimwete eyi nina yupu yonje kwa Sitange. ¹⁶ Kasa anyi muna nikete, kono time nina mikete ni kumi tuma nji mute mane muka beeke embuya onene. Cwale embuya yenu iikalelele, nji cwale esi sonje samu kumbele kwa Sitange mu litina lyange amibe so. ¹⁷ Esi nimi laela ninji, muku singe omunjili ku munjili. ¹⁸ Nji elitunga kame limi timbile, mulimuke nji kame lina tateke okutimba mene oweli ekalya sitimba anyi. ¹⁹ Kambe kame muli asi litunga, elitunga kame lisnga esi sili salyo. Kono kakuli kasa muli ano litunga, kono kame nina mikete mu litunga, bokame abo elitunga aba limi timbile. ²⁰ Mu puluke eliywi elyo nina kumyambele nji, ‘Omubika kasa wakuneneba okubitelela Molyaye.’ Nji kame ani yandisa, mba mi yandisa naanyi, nji kame ana mamele eliywi lyange, mba mamele ngeso ni lyenu. ²¹ Kono kame sami tende eyo yonje mulibaka lyange, kakuli kayii woyo ona ni tumu. ²² Kambe kani siiya mu kwaambela kambe kakwite esibi, kono cwale kaku tatula ku sibi soo. ²³ Woyo onitimbile kame atimbile ngeso ni Sitange. ²⁴ Kambe ka ni sitenda mukaci koo emisebezi eyo kakwisa omunu ona itende, kambe kakwite esibi kono cwale kame ana mono, mane kame atimbile mene bamweya ni Sitange. ²⁵ Neli okwiyateteta eliywi elyo lina kuñoliwa mu mulawo woo nji,

16 Kame nina myambele eyo nji mulese oku sitatala. ² Mba mitundisa mu tindoo no milapelo mane enako kame iiya eyo omunu yonje oso miibaa, mba yambuta nji kame abelekela Nyambe. ³ Cwale mbami tende einu eyo kakuli kasi limuka Sitange simba mene. ⁴ Kono kame nina myambele einu eyi nji cwale enako yoo aba saiye, mba puluka nji kame nina ku myambela einu yoo. Ka nisi myambela einu eyi mu matangisetu, kakuli kame nina kwikala naanyi. ⁵ Kono cwale kame nita kwa woyo ona kunituma, mi kakwisa kwaanyi woyo soni ibanguta nji kubine ukatile. ⁶ Kono kakuli kame nina myambele einu eyi, elikenyi naliyalu mu micima yenu. ⁷ Simbakutendengeso kame nina myambela eniti, kame kumi lukeele aba nita kakuli aba niulwa okuta, Omuombaombi katamba okwiiya kwaanyi. Kono aba nita, mba nimu tumu kwaanyi. ⁸ Cwale aba saiye, mba kolwisa elitunga mulibaka no sibi, okuluka mane ni katulo. ⁹ Okukumanena ni sibi kakuli ka pumene mwa mene, ¹⁰ okukumanena ni kuluka kakuli kame nita kwa Sitange, mi kamu tamba kuni mona ¹¹ okukumanena ni katulo, kakuli omubusi no litunga lino na atuliwa. ¹² Ni sili neyi no kupula no kumyambela, kono kamu twese okwiyupisisa bano. ¹³ Emebo no niti aba saiye, kame sa mi twale mu niti yonje kakuli ka tamba okwambela yonyene, kono mba myambele eyi ana yupu yonje mane ami lemuse neyi isiyya. ¹⁴ Mba nikanyisa, kakuli mba shimbi kweyi ili yange, mi mba myambele yo. ¹⁵ Esi sonje ali naso Sitange sange, cwalehe kame ninaamba nji mba shimbi kwesi sili esange, mi kame sami limukise so. ¹⁶ Kwasili enakoicana, mi ka mu tamba kuni mona, mi kame enakoicana mba muni mono. ¹⁷ Anjili kwa iyetwa aye sebeli akwambota omunjili ku munjili nji, “Iikene eyi aamba wuyu kwaaci? Nji mu nako icana feelsa kamutamba kuni mona, mi mu nako icala kame mbamu nimono ni kwamba nji, ‘Kame nita kwa Sitange.’ ¹⁸ Seli aamba nji iikene aba aamba nji, ‘Mu nako icana feelsa?’ Katuyii

esi atalusa.” 19 Jesu muku limuka nji kame asinga okumwibanguta, cwale sebeli wamba kwa onyene nji, “Esi sokame mukwibanguta mukaci kenu nji ‘Mu nako icana feela kamutamba kunimona, mi mu nako icana kame mbamu nimono?’ 20 Niti luli kame ni myambela nji mba mu lili, mane kame sa mu bokolole, mi elitunga mba linyakalala. Mba mweene, kono okweena kwenu mba kufutuka okuwabelelwa.

17 Cwale Jesu aba ana kumana okwamba amaywi awo, sebeli waliketa amiyo aye ku wilu ni kwamba nji, “Sitange, enako naikeela. Okanyise Mwanowe nji Omwana aku kanyise. 2 Kakuli kame ona mubi amaata beulu no aanu onje, okuba omoyo no kwaabwa kwa woyo yonje ona mubi. (*aiōnios g166*) 3 Uno omoyo no kwaabwa, nji aku limuke, wene Nyambe no niti ni Jesu Kilesite woyo ona kutuma. (*aiōnios g166*)

21 Omukati aba aleya kame akukalelwa, kakuli 4 Kame ni kukanyisa mu litunga, mukumana enako yaye na ikeela, kono aba amana okuleya omusebezi ona kuniba mu litunga nji ni utende. omwana, ka puluka eñalelwa yaye, mulibaka no 5 Cwale bano Sitange, onikanyise ba lubala kuwabelelwa nji omwana na leiwa mu litunga. lowe ni kanya iya nina kwikala nayo ni weene 22 Naanyi ngeso, kame muli mu likenyi bano, abo elitunga ekalya sumbiwa kale.” 6 “Kame kono mba nimi mono kame emicima yenu mba nina limukisa elitina lyowe kwaanu ona nibi iwabelelwa. Mi kakwisa omunu so mi byangula mu litunga. Kame ali kwa wene mi nonibi okuwabelelwa kwenu. 23 Ba liywaa elyo kamu woo mane na mamele eliywi lyowe, 7 cwale tamba kuni ibanguta simweya. Niti luli kame kame alimukile nji esinu sonje eso ona nibi, ni myambela nji eso sonje sa mukumbele kwa kame situnda kwa wene. 8 Kakuli kame ninaabi Sitange, mba mibi so mu litina lyange. 24 amaywi ona nibi, mi kame anaa tambula mane Kubitela bano ka mu sikumbela simweya mu na limuka muniti nji kame ninatundu kwa Litina lyange. Mu kumbele mi mba musi biwi, nji wene, mi na pumene nji kame ona nitumu.” okuwabelelwa kwenu kutende okuno kwiyala. 9 Kame na lapelela. Silapelele elitunga kono 25 “Kame nina myambele eyi mu tinguli. Kono kame nilapelela awo ona nibi, kakuli owe. 10 enako kame iiya, eyi sa ni lesele okwamba Yonje eyo nili nayo yowe, mi yowe yange, naanyi mu tinguli, ni myambele eniti eyi ya mi kame ni kanyisiwa mwa onyene. 11 Cwale Sitange. 26 Eliywaa elyo, kame sa mu kumbele bano silimo mu litunga, kono onyene kame mu Litina lyange, mi ka naamba nji mbanii mi ali mu litunga mi mene kame ni keyile kwa lapelele kwa Sitange. 27 Kakuli Sitange yonyene wene. Sitange No Kukena, wateule mu litina kame amisinga, kakuli namu nisingi, mi kame lyowe, elyo onanibi wene nji atende amweya muna pumene nji kame nina tundu kwa Sitange. kanyi aci. 12 Abo meni sili noo, kame nina 28 Kame nina tundu kwa Sitange, mi kame ni kwateula mu litina lyowe, awo ona kuniba, mi neeyi mu litunga kono cwale kame ni siya kame nina kwa sileleza mi kwa onyene kakwisa elitunga okuuka okuta kwa Sitange.” 29 Aiyetwa woyo ona tauka, konji woyo anakulimuka nji aye sebeli aamba kwa yonyene nji, “Omone, mbatauka, nji eliñolo liiyatetetwe. 13 Kono bano cwale kame wamba wino, kasa okwamba mu kame ni iiya kwa wene, mi einu eyi naamba tinguli. 30 Cwale na tu lemuha nji kame ulimuka mu litunga, nji cwale aikale ni kuwabelelwa einu yonje, mi ku saele nji omunu a kwibangute. kwange nji liiyatetetwe mwa onyene. 14 Kame Mumukwanonges, kame tu pumena nji kame ninaambele eliywi lyowe, mi elitunga kame utunda kwa Nyambe.” 31 Jesu sebeli otambula lyatimbile kakuli onyene kaa ano litunga, kanyi nji, “Cwale bano kame mu pumena? 32 Enako mene aba ka nili osi litunga. 15 Ka niku lapelele kame ikeyile, mane naikeela, eyi sa muhasane, nji wa tundise mu litunga, kono nji wa sileleze munu ni munu ku ndoo yaye mi mba mu ni siyi kwa woyo no kwiiba. 16 Kasa ano litunga lino, memboci. Kono ka nili memboci, kakuli Sitange kanyi mene aba ka nili osi litunga. 17 Wakenise kame ali ni mene. 33 Kame nina myambele mu niti yowe kakuli eliywi lyowe lyokame eniti. eyo nji mwamene mwikale ni kozo mu micima 18 Kanyi aba ona nitumu mu litunga, cwale mulibaka lyange. Kame sa muyandisiwe mu ni mene kame ninaa tumu mu litunga. 19 Mi litunga kono mongole emicima, kame nina mulibaka lyoo kame ni kukanisa menyene, nji komo elitunga.”

20 “Ka nilapelele onyene feela, kono kame ni lapelela ngeso nawo sa pumene mwa mene

mu liywi lyoo. **21** Nji onje atende mumweya, Jesu sebeli wamba kwa Pitolosi nji, “Ouse kanyi wene Sitange aba uli kwa mene, ni mene omukwale mu sipusu sao. Ninji nikwangwe kwa wene. Nonyene ngeso atende mumweya okunwa mu sinweno esi ana nibi Sitange?” **12** kwaaci, nji elitunga li pumene nji tiwe ona Cwale esikwata no masole ni mwendisi waso ni nitumu. **22** Ekanya eyo ona nibi kame ninaibi tinumwana naendisi no Majuda, sebeli alema kwa onyene nji atende amweya kanyi aci aba Jesu ni kumu nunga, **13** mi sebeli amu twala tuli mumweya. **23** Mene, ni ikale kwa onyene, oweli kwa Anasi, kakuli neli njemunwaye Kayafa ni wene kwa mene, nji atendiwe asi kupetahala woyo ona kutendanga omupulisita mukulu mu mu umweya, mi elitunga li limuke nji tiwe mwaka owo. **14** Kayafa yokame ona kweleza onani tumu, ninji kame onaa singi kanyi omu aendisi no Majuda nji kame kufanena nji omunu ona nisingele. **24** “Sitange, kame ni lakaza nji mumweya afela aanu. **15** Simoni Pitolosi kame awo onanibi aikale ni mene omo nili, nji amone ana kukoñanga Jesu, bamweya ni mwiyetwa ekanya yange eyo onakuniba kakuli kame ona munjili. Omwiyetwa woyo kame ana kulimukiwa kunisinga elitunga eka lyasitendiwa kale. **25** kwa mupulisita mukulu, cwale sebeli oingena Wene Sitange no kuluka! Elitunga kalikuyii, bamweya ni Jesu mu lilapa no mupulisita kono mene nikuyii, mi nonyene kame ayii nji mukulu, **16** ababo Pitolosi yo imanine kundee nauni tumu. **26** Kame ninaaa simwete elitina ba mweelo. Cwale omwiyetwa munjili woyo lyowe, mi mba na simweta lyo, kakuli elilato ona kulimukiwa kwa mupulisita mukulu sebeli ona nisingi liikale mwa onyene, mane nimene obanena kundee nukaamba ni mutateleli naba niikale mwa onyene.”

18 Cwale Jesu aba ana kumana okwamba amaywi aa, sebeli ota naiyetwa aye mu linjaliya no Kasindi no Kediloni, omo kuna kwikalala elitema, mi sebeli oingenamo na iyetwa aye. **2** Cwale Judasi woyo ona kumu beteka, kame ana kulimuka esibaka eso, kakuli Jesu mwana ku kuwanenanga na iyetwa aye aka no kupula. **3** Cwale Judasi sebeli oshimba esikwata no Masole ni tinumwana eti titunda kwa pulisita akulu nafalisi, sebeli ata mu litema ni tilambi ni mamonyi, mane neyi no kulwisa. **4** Cwale Jesu muku limuka eso sasi mwiyele, sebeli wiiya kwa onyene ni kwamba nji, “Anyine musaela?” **5** Seli amutambula nji, “Jesu no Nazaleta,” Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Yamene.” Judasi, ona kumubeteka, yo imanine noo. **6** Aba ana kwaambela nji, mene uno, sebeli auka ngombemongo, ni kukwela banji. **7** Jesu sebeli waibanguta kame nji, “Anyine mu saela?” Seli aamba nji, “Jesu no Nazaleta.” **8** Jesu sebeli waatambula nji, “Kame nina myambele nji, yamene uno,” “Nji kame mu saela mene, mu lesele aa alumé akutele.” **9** Neli nji kwiyatetetwe eliywi eli ana kwamba nji, “Ka nisi taukelwa omunu simba mumweya, kwawo ona nibi.” **10** Cwale Simoni Pitolosi ona kulema omukwale, sebeli oushomona ni kuuyaa omubika no mupulisita omukulu, mi sebeli omu patula elitwi no silyo, Omubika woyo kame ana kwisaniwa nji Malukuse. **11**

mweelo, mi sebeli oingenyeka Pitolosi mu lilapa. **17** Cwale omutateleli naba mwelo sebeli wamba kwa Pitolosi nji, “Kana ni wene kame uli omnjili nwaa iyetwa no munu wuyu?” Pitolosi sebeli otambula nji, “Kokuulwa, kasa mene.” **18** Cwale abika ni tinumwana tina kwikalala omo sebeli atumbula omulilo, kakuli kame kuna kombola mi kame ana kwimana ayota omulilo. Ni yonyene Pitolosi na kwikalala noo yoimanine okuyota omulilo. **19** Omupulisita omukulu sebeli oibanguta Jesu mulibaka no aiyetwa aye ni tuto yaye. **20** Jesu sebeli otambula nji, “Kame ninaamba aba no kukena kwaanu, aka no kupula kame nina kwa iyeta mu tindoo no milapelo, omo anaku kuwanenanga Amajuda onje, mi kanasi kwamba esinjili ku nyonga. **21** Ikene aba oni ibanguta? Oibangute awo ana niyupu esi ninaamba kwa onyene kame ayii eyi naamba.” **22** Cwale Jesu aba ana kumana okwamba eyi, omnjili no atateleli ona kwimana abebi ni yonyene, sebeli omu fula ni lyoko lyaye ni kwamba nji, “Mokame omo otambulela omupulisita mukulu!” **23** Jesu sebeli omu tambula nji, “Nji kani saamba wino, otaluse eso sinaibi, kono nji kame ninaamba wino, siikene eso oni fulela?” **24** Cwale Anasi sebeli omu tumena kwa Kayafa omupulisita omukulu yo nungilwe. **25** Cwale Simoni Pitolosi yo imanine okututumuna ku mulilo. Seli aamba kwa yonyene nji, “Kasanji ni wene kame uli omnjili no aiyetwa aye?” Pitolosi sebeli okana ni kwamba nji, “Kokuulwa kasa mene.” **26**

Omunjili kwabika no mupulisita omukulu, **19** Cwale Pilato sebeli oshimba Jesu ni omwabay woyo ona ku patuliwa eliti kwa kumushapa. **2** Mi amasole sebeli atinga Pitolosi, sebeli omwibanguta nji, “Kanisi ku eñata no myunguya ikufekile kanyi omushukwe kumona ni yonyene mu litema?” **27** Pitolosi ni kwibeeka ku mutwi wa Jesu mane sebeli sebeli okana kame mi ababo, omukombwe amufuka esikumango no undilu **3** cwale sebeli sebeli olila. **28** Cwale sebeli atundisa Jesu asheteta kwa yonyene ni kwamba nji, “Yoosh, mu ndoo ya Kefasi okumutwala ku kuta, neli Ombumu no Majuda!” Mi alemine oku mufula amasiku. Kono onyene kasikwingena mu Kuta, ni maoko oo. **4** Pilato sebeli obana kame ni nji cwale onyene aulwe ouku silafaza, kono kwamba kwa onyene nji, “Komumone kame ni atwese okulya Epaseka. **29** Cwale Pilato sebeli multa kwaanyi cwale mulimuke nji kanisiwana obanena kwa onyene ni kwaibanguta nji, “Iikene omubonda mwa yonyene.” **5** Cwale Jesu sebeli mu mukandimeka wuyu mulume?” **30** Sebeli obana, yo ku fukile omushukwe no myunguya, amutambula nji, “Nji wuyu mulume kasitenda ni sikumango no undilu. Pilato sebeli wamba eyi no kwiiba, kambe katusi multa kwa wene.” kwa onyene nji, “Komumone wuyu munu!” **31** Pilato sebeli wamba kwa onyene nji, “Mu **6** Cwale apulisita akulu naanu oo, aba ana mushimbe anyi, mi mu mwatule ni mulawo kumumona, sebeli akuwa nji, “Omungongotele! wenu.” Aendisi no Majuda sebeli amu tambula Omungongotele!” Pilato sebeli wamba kwa nji, “Kasa etukelo yetu nji twibae omunu.” onyene nji, “Mu mushimbe anyi, mi mumu (**32** Esi neli okwiyateteta eliywi elyo ana ngongotele, kakuli kani siwana omubonda mwa kwamba Jesu okumonisa elifu safe.) **33** Cwale yonyene.” **7** Aendisi no Majuda sebeli amu Pilato sebeli oingena mu Kuta kame ni kwsana tambula nji, “Kame tuli ni mulawo, mi mu Jesu ni kumwibanguta nji, “Tiwe Ombumu no mulawo wetu kame afanena okufa, kakuli kame Majuda?” **34** Jesu sebeli otambula nji, “Kana ana kwamba nji Mwana Nyambe.” **8** Cwale kame okwambela feela mu maata owe nji anjili Pilato aba ana kuyupa amaywi awo, sebeli ocila onakwambele yo mulibaka lyange?” **35** Pilato onene. **9** Seli oingena kame mu Kuta, mi sebeli sebeli otambula nji, “Kana mene kame nili oibanguta Jesu nji, “Kubine uka tundile?” Kono Omujuda? Aanu owe napulisita akulu kame ana Jesu kasiku mutambula. **10** Pilato sebeli wamba kuliti kwa mene. Iikene ona tende?” **36** Jesu kwa Jesu nji, “Iikene aba ka wamba nange? Ka sebeli otambula nji, “Omibuso wange kasa no uyii nji kame nili ni maata no kuku lukulula, litunga lino, kambe omibuso wange neliouno ni maata no kuku ngongotela ba sifapano.” **11** litunga lino, kambe abika ange kame alwa ni Jesu sebeli omutambula nji, “Kaukwite amaata kuulwa kuniba kwa endisi no Majuda. Kono beulu yange konji na wabiwi okutunda ku wilu, cwale omibuso wange kasa wa litunga lino!” cwalehe woyo ona kubi mene kwa wene yokwite **37** Pilato sebeli oibanguta Jesu nji, “Kame uli esibi no kuneneba.” **12** Mukuyupa amaywi Ombumu?” Jesu sebeli otambula nji, “Kame awo, Pilato sebeli osinga oku mulukulula. Kono wamba nji kame nili Ombumu. Sokame esi aendisi no Majuda sebeli akuwa nji, “Nji kame nina leyelwe, mane sokame nina iyele mu omu lukulula, kau sephahala kwa Sesale kakuli litunga nji nipake eniti. Omunu yonje woyo omunu yonje aba akutenda Oumbumu, kame oli no niti kame ayupa eliywi lyange.” **38** alwisa Sesale!” **13** Cwale Pilato aba ana kuyupa Pilato sebeli omwibanguta nji, “Cwale eniti amaywi aa, sebeli otwala Jesu kundee, ni kwikal niikene?” Munyima no kwamba eyi sebeli ba sipula no katulo, mu sibaka si isaniwa obanena kame ku Majuda ni kwaambela nji, nji “Liwee limakilwe.” Mi mu Sihebelu kame “Kani siwana omubonda mwa yonyene. **39** Kono italusia nji “Gabata.” **14** Cwale neli eliywaa no kame muli ni sizo senu nji kame nifanena okumi ukutukiseta Epaseka, mi kame ina ku singa lukulwela omunu mumweya ba Paseka. Kame okutenda enako no kamwii luli likumi ni twilli, muni pumena nji nimi lukulwele Ombumu (12 okuloko). Mi Pilato sebeli wamba kwa endisi no Majuda?” **40** Cwale sebeli akuwa kame nji, no Majuda nji, “Komumone, Ombumu wenu “Kokuulwa kasa wuyu mulume! Kono Banabasi!” unol!” **15** Kono onyene kame ana kukuwa, nji, Mi abo Banabasi neli sisinyi.

“Atwaliwe! Atwaliwel Omungongotele!” Pilato sebeli wamba kwa onyene nji, “Ni ngongotele Ombumu wenu?” Kono apulisita akulu sebeli

atambula nji, "Ka tukwite Ombumu mundina, asi sheeteta ku kanwa kaye. **30** Cwale Jesu aba konji Sesale!" **16** Cwale Pilato sebeli waaba ana kumana okunwa ebenega sebeli wamba nji, Jesu nji angongoteliwe ba sifapano. Mi sebeli "Na kubul!" Cwale sebeli okobeka omutwi mane ashimba Jesu, ni kuta naye. **17** Cwale sebeli niku kuba Emebo yaye. **31** Kakuli neli eliywaa ashimba Jesu ni kushimbisa esifapano saye no Ukutukiseta omukiti no Paseka. Amajuda nikuta ku sibaka siisaniwa nji Katendele, eso kasikusinga nji olutu lwikale ba sifapano ba siisaniwa nji Gologota mu Sihebelu. **18** Abo liywaa no Pumulo kakuli Epumulo eyo neli sebeli amu ngongotela ba sifapano, nanjili eliywaa no utokwa onene, cwale aendisi no ayiili, omunjili kweeli elineku, omunjili kweeli Majuda sebeli akumbela Pilato nji amakondo elineku, Jesu yoli mukaci koo. **19** Pilato sebeli nwawo ali ba sifapano simba acoka mi mane oñola eliñolo no kulimukisa ni kulituleka ba kame atwesiwa okushimbiwa. **32** Cwale amasole sifapano. Kame kuna kuñoliwa nji, "Jesu no sebeli aiya nikucola amakondo no munu no weli Nazaleta, Ombumu no Majuda." **20** Amajuda ni wuyu no wiili awo ana kungongoteliwa ni no kupula sebeli abala beulu no sifapano abo, Jesu. **33** Kono aba ana kukeela kwa Jesu, sebeli kakuli esibaka ana ku ngongotelwa Jesu ba amona nji nafu, kasi kucola amakondo aye. **34** sifapano, kame sina kwikala abeebi ni muleneñi. Kono omunjili no masole sebeli omuyaak ku Beulu kame kuna kuñoliwa mu Sihebelu, mu lubaci ni mbiinji, mi mu wangu sebeli otunda Siloma, ni mu Singelike. **21** Apulisita akulu no ounyinga ni meyi. **35** Mi woyo ona mono eyo Majuda sebeli aiya mu kwambela Pilato nji, ni paki, mi oupaki waye niwa niti, mi kame "Olese okuñola nji, 'Ombumu no Majuda,' kono ayii nji kame aamba eyi no niti, nji naanyi mu oñole nji, 'Yonyene ona kukwamba nji, Time pumene. **36** Kakuli einu eyi naitendahala nji Ombumu no Majuda.'" **22** Pilato sebeli otambula eliñolo liiyatetetwe, eli lyaamba nji, "Kakwisa nji, "Esi nina ñolo, na si ñoliwa." **23** Cwale esifuba saye sasi coliwe." **37** Kame eliñolo amasole aba ana kumana oku ngongotela Jesu linjili kame lyamba nji, "Mba mono woyo ba sifapano, sebeli ashimba eikumango yaye, ana yaa." **38** Aba ku nakubwa eyi, Josefa no sebeli aitaba etikalulo tinee, nji omunjili ni Alimateya omwiyetwa wa Jesu, kono kunyonga munjili aikale ni saye. Seli ashimba ni sonyene mukucila aendisi no Majuda sebeli okumbela esikumango na kunji kono esikumango eso Pilato nji ashimbe olutu lwa Jesu. Mi Pilato kasi sikwikala ni mapeka, kame sina kutungiwa sebeli opumena okushimba olutu lwa Jesu. **39** ngeso esinu simweya feela. **24** Seli akwambota Nekudemasi niyonyene ona kwiiya oweli ousiku mukaci koo nji, "Tulese okusikaula, kono tusi kwa Jesu, sebeli oiya okulita milasi ni aloye shebuluke, tu limuke nji kame sa sitende sa inakuwanekiwa, inakukwana owima ukuma ba nyine." Neli nji kutendahale esi sinambiya mwanda no tipondo. **40** Seli ashimba esitupu mu liñolo nji, "Sebeli akutabela eikumango sa Jesu, ni kusipungela mu lwambi bamweya yange mi kame ashebuluka esikumango sange." neyo ina kuwanekiwa, mu mukwa no sizo no Sokame ana tende Amasole. **25** Cwale abeebi ni Majuda owo anakupumbeka nawo afu. **41** Mi sifapano sa Jesu kame kuna kwikala Inawaye ni mu sibaka ana ku ngongoteliwa kame kuna minaye Inawaye, Maliya, omoywa Kulopasi, ni kwikala elitema, mi mu litema elyo kame kuna Maliya Magadalena. **26** Jesu aba ana kumona kwikala eliyumbelo no ubya, omo mu na kuulwa Inawaye, ni mwiyetwa ana kusinga, aimanine okupumbeka mo kale omunu. **42** Cwale kakuli abeebi ni yonyene, sebeli wamba kwa Inawaye neli eliywaa no Majuda no Ukutukiseta omukiti nji, "Mukati, omone mwanowe." **27** Cwale Jesu no Paseka, mi kakuli eliyumbelo kame lina sebeli wamba kwa mwiyetwa nji, "Komone, kwikala abeebi, sebeli apumbekamo Jesu. Inaowe." Mi okutunda abo, omwiyetwa sebeli omu twala ku lilapa lyaye. **28** Eyo aba ina kubwa, Jesu ba kulimuka nji einu yonje na ipetahala, sebeli wamba nji, eliñolo liiyatetetwe "Kame nifile elinyotwa." **29** Kame kuna kwikala esindunga sina kwiyala ebenega omo, cwale sebeli abeeka esiponji sina bekiwa mu benega niku shishomeka ku lunupa no hisopa, mi sebeli

20 Cwale ba liywaa no weli mu sunda, Maliya Magadalena sebeli omenekekela ku liyumbelo kusilolile mi sebeli omona nji eliwee na litundisiwa ba liyumbelo. **2** Cwale sebeli oitukela kwa Simoni Pitolosi ni ku mwiyetwa woyo ona ku singiwa kwa Jesu, ni kwamba kwa onyene nji, "Kame ana tundisa

Ombumu mu liyumbelo, mi katuyii oko ana aiyetwa okucila aendisi no Majuda, Jesu sebeli mubekee!” **3** Cwale Pitolosi sebeli oimana ni oiya mukwimana mukaci koo ni kwamba kwa mwiyetwa omunjili mi bamweya sebeli ata ku onyene nji, “Ekozo ikale naanyi.” **20** Jesu aba liyumbelo. **4** Kame ana kwituka onje ayiili, ana kumana okwamba ngeso, sebeli waamonisa kono omwiyetwa omunjili sebeli oituka okusiya amaoko ni lubaci lwaye. Cwale aiyetwa sebeli Pitolosi, mane nukakeela oweli ku liyumbelo. **5** awabelewa onene aba ana kumona Ombumu. **21** Cwale sebeli onangelamo nikumona etinyambi Jesu sebeli wamba kwa onyene kame nji, “Ekozo ti bekilwe banji, kono kasi kwingena mo. **6** Cwale ikale naanyi. Kanyi omu ana ni tumene Sitange, Simoni Pitolosi sebeli okeela ona kumukoña, ni mene kame ni mituma ngeso.” **22** Cwale aba mi sebeli oingena mu liyumbelo. Seli omona ana kumana okwamba eyi, sebeli waoyelela etinyambi tibekilwe banji, **7** ni lwambi luna beulu yoo mane nikwamba kwa onyene nji, kumufuka ku mutwi. Kono lonyene kalusi “Mu tambule Emebo No Kukena. **23** Nji kame kubekiwa bamweya ni tinjili, kono lonyene sa mulemene eibi no munu yonje, kame sa kalu sikuwanekiwa ni tinyambi tinjili kono ilemenwe, nji kamwa lemene eibi yoo, katamba kame luna kupungiwia lomboci, olu bekilwe okwilemenwa.” **24** Cwale Tomasi omunjili no kunyonga. **8** Cwale omwiyetwa omunjili ona kukwana likumi nayiili, (wisaniwa nji Mbile) kutateka oakeela ku liyumbelo, sebeli oingena ka sikwikala nonyene Jesu aba ana kwiya. **25** ni yonyene mane nikumona, mi sebeli opumena. Cwale anjili aiyetwa sebeli amwambela nji, “Na (**9** Kakuli kasi kuyupisisa kale eliñolo eli tumono Ombumu!” Kono Tomasi sebeli wamba lyamba nji Jesu kame ana kufanena okwinguka kwa onyene nji, “Konji aba sani mone mu maoko kwaafu.) **10** Cwale aiyetwa awo, sebeli aukela aye omo kunakuyaa esipikili mane nibEEKEMO ku mindi yoo. **11** Kono Maliya sebeli oimana omunwe wange mu liñiba muna kuyaa esipikili yo lila kundee no liyumbelo. Mi yolila sebeli ni kulema amaoko ange ku lubaci lwaye, kani obama ni kwaliketa mu liyumbelo **12** ni tamba kupumena.” **26** Munyima no maywaa kumona amangelo ayilli akufukile eyi no likena, atanu ni aatu aiyetwa aye aali kame mu ndoo aikalile omo ana kulangeka olutu lwa Jesu, ni Tomasi yoikalile noo. Emyeelo eipakilwe, elinjili ku mutwi elinjili kwilyatiso. **13** Mi kono Jesu sebeli okeela ni kwimana mukaci sebeli amwibanguta nji, “Mukati iikene olila?” koo ni kwamba nji, “Ekozo ikale naanyi.” **27** Yonyene sebeli otambula nji, “Kakuli kame Cwale sebeli wamba kwa Tomasi nji, “Obeeke anashimbi Ombumu wange, mi kani yii omo ana omunwe owe muno, omone ni maoko ange mubekee!” **14** Osamba ngeso sebeli okutemuna oshimbe amaoko owe obeke ku lubaci lwange ni kumona Jesu yo imanine, kono kasi kulimuka cwale olese oku tenda wuju no kwapumena, nji neli Jesu. **15** Jesu sebeli omwibanguta kono opumene!” **28** Tomasi sebeli otambula nji, nji, “Mukati, iikene olila?” “Anyine osaela?” “Ombumu wange, ni Nyambe wange!” **29** Jesu Yonyene ba kuyambuta nji niosi kulima elitema, sebeli wamba kwa yonyene nji, “Nupumene sebeli wamba nji, “Molyange, nji wene ona kakuli nu nimono? Embuyoti yawo ana pumene mushimbimo, onambele omo ona mubekee nika naba kasi mona!” **30** Cwale Jesu natende mushimbe.” **16** Jesu sebeli wamba kwa yonyene etimakazo no kupula balubala no aiyetwa, eyo nji, “Maliya!” Yonyene sebeli okutemuna kaisi ñoliwa mu buka eyi. **31** Kono eyi nai ni kwamba kwa yonyene mu Sihebelu nji, ñoliwa nji mupumene nji Jesu yokame Kilesite, “Labboni!” (Okutalusa nji, “Mwiyeti”.) **17** Omwana Nyambe, mi cwale okupumena kwenu Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, “Olese mwikale ni moyo mu litina lyaye. okunilema,” “Kakuli kani siuka kale kwa Sitange. Kono ote kwa singiwa ange okaambele nji, kame nita kwa Sitange yonyene Sitenu, kwa Nyambe wange yonyene Nyambe wenu.” **18** Maliya Magadalena sebeli ota nuka simweta aiyetwa nji kame ninamono Ombumu, ni kwaambela nji kame ana mwambele einu eyi. **19** Ba mangolwaa no liywaa elyo, eliywaa no matatekelo mu sunda emyelo eyi pakilwe omo ana kwikala

21 Munyima no eyi, Jesu sebeli oku monahaza kame kwa iyetwa aye, kunyonga no lisa no Tibeliya mi sebeli oku monahaza mu mukwa ou. **2** Simoni Pitolosi, Tomasi woyo ona kwisaniwa nji Mbile, Natanaele na mu Kana no Galileya, naana a Zebediya, na njili ayiili no aiyetwa aye kame ano kuwana. **3** Simoni Pitolosi sebeli wamba kwa onyene nji, “Kame nita mu

kuyamba." Seli aamba kwa yonyene nji, "Naaci Jesu sebeli omwibanguta kame aka no waatu kame tuta niwene." Seli ata mane nukaku longa nji, "Simoni mwana Jowani, kana kame oni mu wato, kono ousiku owo kasi kuuya esinjili. singa?" Pitolosi sebeli weena, kakuli Jesu kame 4 Aba kuna kupatalala, Jesu sebeli oimana ba ana ku mwibanguta emyendo yaatu nji, "Kana likamba, kono aiyetwa kasi kulimuka nji neli kame uni singa?" Mi Simoni sebeli wamba kwa Jesu. 5 Jesu sebeli waaihanguta nji, "Anukana, yonyene nji, "Mbumu kame uyii einu yonje, kamu kwite ondi simba mumweya?" Seli amu kame olimukile nji kame niku singa!" Jesu sebeli tambula nji, "Ka kwisa." 6 Cwale Jesu sebeli omwambela nji, 'Olele emikoko yange.' 18 Niti waambela nji, "Muyambe akanyandi ku lineku luli kame ni kwambela nji, "Aba ona kwikala osili no silyo no wato, mi mba muwana esinjili." wuyu no ubya, kame onoku nunga olukanda Seli ayamba, mi sebeli akwangwa okuyambula wenyene, kame ono kwendelanga omu osingela, akanyandi, mulibaka no tindi okupula. 7 Cwale kono aba so kulubale, kame so oolel amaoko, omwiyetwa woyo ona kusingwa kwa Jesu, mi omunjili kame sa kununge olukanda, mi sebeli wamba kwa Pitolosi nji, "Mbumu wuyu!" kame sa kutwale oko wasingi." 19 Jesu kame ana Cwale Simoni Pitolosi aba ana kuyupa nji kwamba ngeso okumonisa Pitolosi elifu safe Mbumu wuyu, sebeli okufuka esikumango okukanyisa Nyambe. Munyima no eyi sebeli saye kakuli kame ana kutundisa yo sebeza, wamba kwa Pitolosi nji, "Onikōne!" 20 Pitolosi ni kumatukela mu liwate. 8 Kono aiyetwa sebeli okutemuna, nikumona omwiyetwa ona anjili sebeli aiya ni wato alemine okuyambula ku singiwa kwa Jesu ywakoña, woyo ona ku akanyandi akaiyalile etindi. Kakuli kame ana shendamena ba saali sa Jesu mu nako no kwikala abeebi kanyonyo ni likamba, neli mulalelo, mi yokame woyo onakumwibanguta amatambo no kukwana omwanda mumweya. nji, "Mbumu, anyine woyo so kubeteka?" 9 Cwale aba ana kumana okufuweka owato 21 Cwale Pitolosi aba ana ku mumona, ba likamba, sebeli amona amakala no mulilo sebeli oibanguta Jesu nji, "Mbumu, ngasibine abo ni ndi yoboniwabo ni sinkwa. 10 Jesu sakwikale kwa wuyu mulume?" 22 Jesu sebeli sebeli wamba kwa onyene nji, "Mu lite ku omutambula nji, "Nji kame nisinga nji asiyale tindi eti muna uyu." 11 Simoni Pitolosi sebeli okutwala abo sanikaiyele, kwa wene iikene oingena mu wato nikukokela akanyandi ku siliko? Onikōne!" 23 Cwale elibubo sebeli likamba aka kaneyala etindi no kuneneba eti lihasana mu sicaba nji omwiyetwa wuyu tina kukwana omwanda mumweya ni makumi katamba okufa. Kono Jesu kasi kumwambela atanu ni twaatu cwale simba nji etindi kame nji katamba okufa. Kono nji nisinge nji aikale tina kupula ngeso, akanyandi kaka sikukauka. okutwala aba sa nikeyele, cwale eso siikene 12 Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, "Mwiiye kwa wene? 24 Wuyu yokame omwiyetwa woyo mulye." Mi kwa iyetwa ka kwisa wuyu ona opaka etitaba eti, mi yokame ona tiñolo mi kongola oku mwibangute nji, "Tiwe anyine?" kame tuyii nji oupaki waye niwa niti. 25 Kono Kakuli kame ana kulimuka nji Mbumu. 13 Cwale kweeli einu injili no kupula eyo ana kutenda Jesu sebeli oshetetako, ni kushimba esinkwa Jesu. Kambe yonje nai kuñoliwa kame nisepa mane bamweya ni ndi mi sebeli waaba. 14 Aka nji elitunga kalitwese okuteula eyo ina ñoliwa. cwale neli aka no waatu ako ana kumonhaza kwa iyetwa munyima no kwingulwa kwaafu. 15 Cwale aba ana kumana okusuka, Jesu sebeli oibanguta Simoni Pitolosi nji, "Simoni Omwana Jowani, kana kame oni singa okubita aa?" Seli otambula nji, "Ee Mbumu, kame uyii nji kame niku singa." Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, "Olise otwana no mikoko yange." 16 Jesu sebeli omwibanguta kame aka no wiili nji, "Simoni mwana Jowani kana kame oni singa?" Seli omu tambula nji, "Ee, Mbumu, kame uyii nji kame niku singa." Jesu sebeli omwambela nji, "Olise emikoko yange." 17

Tikezo

1 Mutompehi Teofilasi, mu buka no matatekelo, kame nina kuñola etingambolo no inu yonje ana ku tenda Jesu ni kwiyeta **2** okutwala ba liywaa ana ku shimbewa ku wilu, aba ana kumana okuba etaelo mu maata no Mebo No Kukena kwaa tumiwa awo ana kuketa. **3** Munyima no mayando aye sebeli okumonahaza kwa onyene yo yoya mu ukumonahaza aka no kupula mu maywaa anakukwana makumi anee mi yo lemine okwamba eyi no mubuso wa Nyambe. **4** Yo ikalile noo, sebeli waaba etaelo nji mulese okutunda mu Jelusalema, kono mu tatelele esepiso ya Sitange eyo ana kwamba, eyi muna yupu kwa mene. **5** Kakuli Jowani naku kolobeza ni meyi, kono kakwisa amaywaa no kupula okutunda abano anyi mba mukolobeziwa ni Mebo No Kukena. **6** Cwale atumiwa aba ana kukuwana ni Jesu, sebeli amwibanguta nji, “Mbumu, ninji ba nako ino kame so usete omubuso kwa Isilaele?” **7** Jesu sebeli waatambula nji, “Ka musibiwa okulimuka enako simba emiaka eyo ana beeke sitange mu maata aye. **8** Kono mba mutambula amaata aba saiiye Emebo No Kukena baanyi, mi kame samutende etipaki tange mu Jelusalema, ni mu Judeya ni mu Samaliya moonje, ni kutwala ku mamenaneno no litunga.” **9** Aba ana kumana okwamba ngeso, sebeli oshimbewa ku wilu amwalikete, mi elikumbi sebeli limutundisa mu miyo oo. **10** Yo katile ku wilu, mi onyene aaliketile ku wilu, ababo alume ayili akufukile etinyambi no likena, sebeli aiya mukwimana ku nyonga yoo. **11** Sebeli aamba nji, “Aanyi alume no Galileya, ngasibine aba mwimanine me mwaliketile ku wilu? Uyu Jesu, ona shimbewa okuta ku wilu, mbaiyi mundila imweya kanyi omo mumumonena yo katile mu wilu.” **12** Cwale atumiwa aba ana kuukela ku Jelusalema okutunda ba lilundu no itondo ya Olibe, eli lili beebi ni Jelusalema mi omusipili wateni kame okukumanena ni liywaa no Sabata ba ku weenda. **13** Cwale aba ana kwingena mu mulenēni, sebeli ata ku musiyo oli kuwilu omo ana kwikalanga Pitolosi, ni Jowani, ni Jakobo, ni Andiliyasi, ni Filipi, ni Tomasi, ni Batolome, ni Mateu, ni Jakobo omwana Alufeya, ni Simoni Zeloti, ni Judasi omwana Jakobo. beulu yoo ba munjili ni munjili.

14 Onje aa muumweya sebeli aongoteteta oku lapela, bamweya naakati, okubekabo ni Maliya inawaye Jesu, na inaaye. **15** Mu maywaa awo Pitolosi sebeli oimana mukaci no aasikupumena bamweya naaanu no kupula aa akwana omwaanda naanu makumi ayili, ni kwamba nji, **16** “Aalikani ange, eliñolo kame lifanena okwiyatetwa, elyo ku Mebo No Kukena eli lina kwambiwa kwa Dabida, eli lyama oku kumanena eya Judasi woyo ona kutwaletela aa ana kununga Jesu. **17** Kakuli neli omunjili mwaaci mi kame ana kubiwa ekalulo mu musebezi wetu.” (**18** Cwale wuyu mulume sebeli oula elitema ni mupuzo no mali no uyii waye, mi sebeli okwela banji ni kukauka bakaci mi einu na mu lipumo lyaye sebeli itundela bandee. **19** Cwale etaba eyi sebeli ilimukiwa kwaanu onje ana kwikala mu Jelusalema, mi elyo litema sebeli liisaniwa nji Hakeludama mu mushobo woo, okutalusia nji, “Elitema no unyinga.”) **20** “Kakuli kame ku ñolilwe mu buka no Lisamu nji, ‘Cwale esibaka saye sifutuke amatota, cwale mi kuulwe omunu so yoya mo.’ Kame kuñolilwe kame nji, ‘Mi esibaka saye no musebezi sishimbiwe ku munjili.’ **21** “Abakulingeso, omunjili kwa lume onakwendanga naaci mu nako yonje Mbumu Jesu yoenda naaci, **22** okutangisa ba kolobezo ya Jowani okulita ba liywaa ana ku shimbewa kwaaci, omunjili kwa lume aa kame afanena okutenda opaki naaci ku kwinguka kwaye.” **23** Cwale sebeli alita aanu ayili, Josefa osi litina lya Basabasi, (nakwisaniwa kame nji, Jusitasi) ni Matiyasi. **24** Cwale sebeli a lapela ni kwamba nji, “Mbumu, weene olimukile emicima no aanu onje, otumonise kwaayili anyine ona kete **25** nji ashimbe esibaka mu situlo ni muutumiwa owo ana tundu Judasi, ni kuta ku sibaka saye.” **26** Cwale sebeli ashebuluka oonje, mi sebeli kulemiwa Matiyasi, woyo ona kwekiziwa kwao atumiwa likumi ni mumweya.

2 Cwale eliywaa no Pentakota aba lina ku keela, onje kame ana kuungana mu sibaka simweya. **2** Ababo sebeli kuyupahala omulumo ona kutundelela ku wilu kanyi Emebo no liñungwa, mi sebeli iiyala endoo yonje omo ana ikalanga. **3** Cwale sebeli ku monahala kwa onyene eso sikufekile kanyi etindimi no mulilo, awo aku tabile mi ni kwiyya mu kwikala atumiwa likumi ni mumweya. **4** Onje kame

ana kwiyala ku Mebo No Kukena mi sebeli no kongola, ni timakazo, ni tiponiso eyo ana atangisa okwamba mu tipuwo tindina, omo kutenda Nyambe mwa yonyene mukaci kenu, Emebo No Kukena ina kwaa bela okwamba. 5 kanyi omo mulimukele naanyi. 23 Wuyu Jesu Cwale kame kuna kwikalanga aendisi no Majuda ona kubetekiwa mu muhupulo ni mukulimuka mu Jelusalema, awo ana kucilanga Nyambe kwa Nyambe, na muku mungongotela ni ku aa atundelela mu tinaha tonje na mu litunga. mwibaa ni maoko aawo asiku tenda ouyi. 24 6 Cwale omulumo owo aba una kuyupahala Kono Nyambe na ku mwingula kwaafu, okumu aanu no kupula sebeli aunganako, mi kame lukulula kweeyi no kucilisa no aafu, kakuli ana kukomoka, kakuli onje kame ana kwayupa ka kwa siku twesahala nji anungiwe ku lufu. aamba mu tipuwo too. 7 Mi onje kame ana 25 Kakuli Dabida abaamba okukumanena ni kukomoka onene, ni kwamba nji, "Kasa nji aa yonyene nji, "Kame ni monanga Ombumu onje aamba ni Magalileya? 8 Cwale iikene aba balubala wange enako yonje, kakuli kame twaa yupa aamba mutipuwo tetu toonje? 9 ali ku Lyoko lyange no silyo mi kanitamba Aaci Amapanta ni Mamede ni Maelami naa okunyanganyisiwa. 26 cwale abo omucima ayakile mu Mesopotoniya, ni mu Judeya ni wange kame onaku wabelelwa, mi olulimi mu Kapadosiya, mu Ponto ni mu Esiya, 10 lwange kame lunaku nyakalala. mane ni lutu aa na ku Filikiya ni Panfiliya, Egepita naa ali mu ibaka no Lebiya ikubapile ni Silene naa atunda mu mindi no Loma, oonje Majuda ni mapulosebelite, 11 Amakilete ni Maalabe, kame onje nji, "Eyi taba kame italusa iikene?" 12 Mi oonje kame ana kukomoka ni ku hakanyeha, akwambisa onje nji, "Anyi anau na mu Judeya naanyi monje tuyoya mu Jelusalema, mulimuke etaba eyi, mi muteetete wino ku maywi ange. 15 Aa anau kasikoliwa, omo mu hupulela, kakuli ino isili ehola no (9 okoloko), 16 kono esi esi nakwambiwa kwa munuhi wa Nyambe Jowele nji, 17 'Cwale kwaafu, mi mutaba eyo aaci toonje kame tuli enako no mamaneneno aba saiye, kame kwamba etipono, mi naa supali enu mbaa loto etitolo. 18 Ee, mi mane naabika ange no alume naa no kame sa ni itele Emebo yange ba munu yonje. mi aanenu no ashimani naa no akatana kame sa nuhe, mi andumbana enu mba mono etipono, mi naa supali enu mbaa loto etitolo. 19 Kame sani tende silyo 20 mulesele onje asi ndoo no Isilaele alimuke eniti eliywaa kame saali futuke okutenda ouwi okweti kame sayoyisiwe.' 22 "Anyi alume no Esilaele, kwa atumiwa onje nji, "Abeetu, ngasibine sa tuyupe amaywi aal Jesu no Nazaleta omulume tu tende?" 23 Cwale Pitolosi sebeli wamba kwa muna limukisiwa kwa Nyambe ni emisebezi onyene nji, "Mubake mi mu kolobeziwe moonje

lwange mba luyoyo mu sepo, 27 kakuli kautamba kuleselela Emebo yange mu sibaka no afu, simba nji oleselele woyo no kukena nji aole. (Hadès 986) 28 Kame ona nimonisa endila ita ku moyo, mi okumonahala kowe kame sakuni iyate oku nyakalala." 29 "Abaange, kame ni myambela epatalaza eyi no njekulyetu Dabida nji kame nji kame sakutunde omunjili ku lusika lwave ni nji, "Anyi anau na mu Judeya naanyi monje kwiakala ba lubona lwave. 31 kame ana kumona tuyoya mu Jelusalema, mulimuke etaba eyi, mi nakuuso ni kwamba eyi no kwinguwa kwa Kilesite nji, 'Katamba okuleselelwa musibaka no ao no kufa, simba nji olulu lwave luole.' (Hadès 986) 32 Yokame Jesu ona ingulwa kwa Nyambe kwaafu, mi mutaba eyo aaci toonje kame tuli etipaki. 33 Munyima no kukambamisetwa ku Lyoko no silyo lya Nyambe, mi sebeli otambula Emebo No Kukena ana ku sepisiwa kwa Sitaye, kame sayoyisiwe.' 24 Kakuli Dabida kasiku kambamena ku wilu, cwale na iitelwe kwaaci yo mumona ni ku yupa. 35 konji aba sani tende eila yowe esipula etimakazo mu wilu neyi saimonahale ba litunga no malyatelo no makondo owe.' 36 "Cwale bano banji. ounyinga, ni mulilo, ni wise 25 konji aba sani tende eila yowe esipula etimakazo mu wilu neyi saimonahale ba litunga no malyatelo no makondo owe.' 36 "Cwale bano banji. ounyinga, ni mulilo, ni wise 26 mulesele onje asi ndoo no Isilaele alimuke eniti eliywaa kame saali futuke okutenda ouwi okweti kame sayoyisiwe.' 27 "Anyi alume no Esilaele, kwa atumiwa onje nji, "Abeetu, ngasibine sa tuyupe amaywi aal Jesu no Nazaleta omulume tu tende?" 28 Cwale Pitolosi sebeli wamba kwa muna limukisiwa kwa Nyambe ni emisebezi onyene nji, "Mubake mi mu kolobeziwe moonje

mu litina lya Jesu Kilesite nji mu lemenwe ku Nyambe nonyene, yo enda ni ku matoka ni ibi yenu, mi mba mu tambula empo no Mebo ku lumbeka Nyambe. **9** Mi aanu onje sebeli No Kukena. **39** Kakuli esepiso kame ili kwaanyi amumona yo enda ni ku lumbeka Nyambe, **10** ni kwaanu nenu ni kwao ali oku no kuleba, awo sebeli amulimuka nji yokame osikukumbela onje sa isaniwe kwa Mbumu Nyambe wetu. etituso ba mweelo no kuwaba no ndoo ya **40** Pitolosi kame ana kwa kutaza ni maywii Nyambe, mi kame ana kukomoka onene ni amanjili no kupula ana kwa kumbela, yo amba kumakala kwego ina tendahala kwa yonyene nji, “Mu ku babalele ku lusika olo no kwiiba!” **41** woyo mulume. **11** Abo yo situndamene Pitolosi Cwale awo ana ku tambula amaywii aye sebeli ni Jowani, aanu onje sebeli aitukela kwa onyene akolobeziwa, mi kame sebeli kwekeziwa aanu no mu sibaka no mukunda wa Solomoni, akomokile kukwana eikit yaatu ba liywaa elyo. **42** Mi cwale onene. **12** Mi cwale Pitolosi aba na mono ngeso sebeli aongoteteta onyene mu tuto no atumiwa, sebeli waambela aanu nji, “Alume no Isilaele, ni muukuwana, muukutabela esinkwa ni mu iikene aba mu komoka etaba eyi, simba iikene titapelo. **43** Mi okucila sebeli kwikala mwaanu aba mu twaliketile ngeso, kanyi ni mu maata onje, mi etimakazo no kupula ni tiponiso na etu simba ni mu kukuna kwetu kwa Nyambe ikutendahala mwa atumiwa. **44** Mi asikupumena aba tuna twese wuyu mulume nji aende? **13** sebeli aikala bamweya nukutabela einu yoo Nyambe wa Abulahama ni wa Isaka ni wa yonnje. **45** Mi kame ana kuulisa amatema oo ni Jakobo, Onyambe wa anjekulyetu, kame ana ufumu woo ni ku tabela aanu onje, omo ana kanyisa omubika waye Jesu, woyo muna kuba kusaelela omunu yonje. **46** Mi mu liywaa ni ni ku mu kana balubala wa Pilato, naba ana liywaa kame ana kwikalanga bamweya mu ndoo kusinga nji amu lukulule. **14** Kono kame mu ya Nyambe, nuukutabela esinkwa mu tindoo na kukana uyu no kukena ni kuluka, mi kame too, kame ana kulya eilya yoo mu tabo ni micima muna kukumbela omwbai nji alukululwe. **15** no kuwabelelwa. **47** Aalemine okulumbe Naamukwibaa omunya moyo, woyo ana kwingula Nyambe ni ku wabelelwa kwaanu onje. Mi mu Nyambe kwaafu, mi aaci kame tuli etipaki no liywaa ni liywaa Nyambe kame na kuekeza ku taba eyi. **16** Mi elitina lyaye, mulibaka no tumelo palo no awo anakuyoyisiwa.

3 Cwale Pitolosi ni Jowani kame ana ku kambemena ku ndoo ya Nyambe ba nako no milapelo, enako no munji eitenda eyi no waatu (15:00 okoloko). **2** Mi kame kuna kwikala omulume no siyangka okutunda ba kuleiwa kwaye kame ana kushimbwangwa, woyo ona kubekiwangwa ba mwelo no limota lya Jeluslema mu liywaa, owo ona kwisaniwa nji wa kuwaba nji akumbele etuso kwaanu awo ana kwingenanga mu ndoo ya Nyambe. **3** Cwale aba na kumona Pitolosi ni Jowani aingena, sebeli waakumbela amali. **4** Mi Pitolosi sebeli omwaliketa, bamweya ni Jowani ni kwamba nji, “Otwa likete!” **5** Cwale yonyene sebeli waaliketa ni ku tatelela okutambula esinjili okutundelela kwa onyene. **6** Kono Pitolosi sebeli omwambela nji, “Mene sikwite esilibela ni gauda, kono kame ni kuba esi nikwite, mu litina lya Jesu Kilesite no Nazaleta, oimane wende!” **7** Pitolosi sebeli omushimba ni Lyoko no silyo ni ku mwimeka, mi ababo amakondo ni tingongo taye sebeli yongola. **8** Mi sebeli omatoka ni kwimana ni kweenda ni kwingena mu lilapa no ndoo ya

Nyambe nonyene, yo enda ni ku limuka mi ni tumelo mwa Jesu na ibalisa wino wuyu mulume balubala wenu moonje.” **17** “Cwale bano, abange, Kame ni limukile nji kame mutenda mukwalimuka, kanyi omo anaku tendala aendisi enu. **18** Kono eyo ana kwamba Nyambe ni tunwa no anuhi aye onje, nji Kilesite waye mba yanda, naiyatetetwe cwale. **19** Mubake cwale, mi musiuluke kame, nji eibi yenu ilemeniwe, enako eyo sakwiye okuwetuluka sakutunde kwa Mbumu, **20** mi cwale kame sa tume Kilesite ona ketelwe aanyi, yonyene Jesu. **21** Woyo eliwilu kame lifanena okutambula okutwala enako eyo einu yonje abasa itendiwe eyino ubya eyo Nyambe ana kwamba ni tunwa no anuhi aye nokukena okutunda ku kale. **(aiōn g165)** **22** Mushe na kwamba nji, ‘Mbumu Nyambe mba tumu kwaanyi omunuhi okutunda kwaabenu kanyi omo anakuni tumena. Kame samu tetete kwa yonyene mu inu yonje eyo samiambe. **23** Mi kame sakutende nji omunu yonje woyo soulwa oku teteta kwa munuhi wa Nyambe mba sinyiwa okutunda kwaanu.’ **24** Cwale anuhi a Nyambe onje aa anamba eliñusa, okutunda kwa Samuele naa aneyi

munyima, kame ana nuhu etinako eto. **25** emakazo eyi ilimukiwa ina tendiwa kwa onyene Kame muli aana no anuhi a Nyambe ni ulikani kame inayupahala kwaanu onje aa ayakile mu owo Nyambe ana kuba kwanjekulyenu. Ana Jelusalema, mi katu twese okwiatlula. **17** Kono kwamba kwa Abulahama nji, ‘cwale mu lusika nji etaba eyi yulwe oku yupahala kwaanu, lowe aanu onje na ba litunga mba fuyauliwa.’ twaanise onene okwamba kame ku munu **26** Nyambe nakutuma omubika waye kwaanyi yonje mu litina lya Jesu.” **18** Cwale sebeli oweli, okumi fuyola okufutula omunu yonje aaisana ni kwaambela nji alese okwamba simba mwaanyi okutunda kuufokoli wenu.”

4 Cwale alemine okwamba kwaanu, apulisita ni omukulu no atateleli no ndoo ya Nyambe na Saduki sebeli aiya kwa onyene. **2** Atinine kakuli kame ana kwiyetanga aanu ni kupaka mwa Jesu eyi no kwinguka kwaafu. **3** Cwale sebeli aanunga ni kwabeka mu tolongo okutwala ba liywaa linaku tatamako, kakuli neli amangolwaa. **4** Kono anokupula anakuyupa eliywi kame anaku pumena, mi epalo no aanu kame inaku kwana eikitii mutanu. **5** Eliywaa linaku tatamako abusisi oo na kulu, na iyeti no mulawo wa Mushe sebeli aungana mu Jelusalema. **6** Aali ni Anna omukulu no apulisita ni Kayafa, ni Jowani, ni Alekizanda, nanjili no lubasi no apulisita akulu. **7** Cwale aba ana kumana okwaimeka mukaci koo, sebeli aaihanguta nji, “Ka maata simba ka litina lya nyine mukutusisa okutendisa einu eyii?” **8** Cwale Pitolosi yo iyalile Emebo No Kukena, sebeli wamba kwa onyene nji, “Abusi no aanu na kulu, **9** nji balelo kame twiibangutiwa okukumanena kweyi no kuwaba ina tendiwa ku mulume no sihole ni mumukwa ubine ana balisetwe, **10** ilimukiwe kwaanyi moonje naanu onje no Isilaele, nji mu litina lya Jesu Kilesite no Nazaleta, woyo munaku ngongotela ba sifapano, woyo Nyambe ana ingula kwaafu, mwa yonyene uyu mulume kame aimanine wino balubala wenu. **11** ‘Eli eliwee muna kukana anyi ayaki kono kame lina futuka omutomo no muyako.’ **12** Cwale okuyoisisa kakusako ku munu yonje, kakuli kakwisa elitina linjili munji no liwilu eli libilwe kwaanu nji tuyoyiswe mwa lyonyene.” **13** Cwale aba ana mona oundume wa Pitolosi ni Jowani sebeli alemuha nji kaasiku kwiyeta, mi neli aanu feela alumbe no utokwa sebeli akomoka ni lemuha nji kame na kwikalanga ni Jesu. **14** Kono ba kumona omulume onaku balisiwa oimanine kunyongga yoo, sebeli aulwa nesi ana kwamba. **15** Kono cwale aba ana kumana okwaa laela nji atunde ba kuta, sebeli atangisa okwaambisa mu kaci koo nji, **16** “Ikkene sa tutende kwaalumbe?” Kakuli okwiyeta kame mu litina lya Jesu. **19** Kono Pitolosi ni Jowani sebeli aatambula nji, “Mu kwatule mwenyene nji kame kulukile mu miyo a Nyambe okumikuteka, aanyi mwatule. **20** Kakuli aaci katutwese okulesela okwamba eyi tuna mono neyi tuna yupu.” **21** Cwale aba ana kumana okwacilisa sebeli aalukulula nji akutele. Kasikuwana oufosi nji aabe ekoto, mulibakano aanu onje kame anaku lumbeka Nyambe kweyo inaku tendahala. **22** Kakuli omulume woyo inaku tendahalela emakazo no ku balisiwa kame ana kwikala ni myaka ibitele makumi anee. **23** Cwale aba ana kumana oku lukululwa sebeli ata kwaa likani oo ni kwaambela eyo anaambele apulisita akulu na kulu. **24** Cwale aasikupumena aba ana kuyupa eyi, sebeli atumusa ku maywii oo onje oku lapela kwa Nyambe ni kwamba nji, Mbumu, wene ona uumbu eliwilu ni litunga ni liwate neyi ilimo! **25** Kame ona kwamba ni kanwa no mushemi wetu Dabida, omubika wowe, okwamba ni meyo no kukena nji, ‘Ikkene amacaba aba atwabile, mi aanu ikene alelela eyi na mbulwa tuso? **26** aambumu no litunga kame ana lumeliana, na endisi kame aku wanine bamweya okulwisa MBUMU ni ku lwisa Omuwabiwa waye.’ **27** Niti luli mu mumuleneñi kame ana kukuwana bamweya okulwisa omubika no kukena woyo ona kuketa, onje Heloda ni Ponse Pilato na simacaba naanu no Isilaele. **28** Kame ana tende einu yonje eyi mu maata owe ni mulelo wowe eyo una kulela eyaka sitendahala kale, nji itendahale. **29** Cwale bano, Mbumu, omone emihupulo yoo, mi obe abika owe amaata no kwamba eliywi lyowe oku balisa, mi etiponisa ni timakazo titendiwe mu litina lya Jesu omubika wowe no kukena.” **30** Cwale wolole elyoko lyowe oku balisa, mi etiponisa ni timakazo titendiwe mu litina lya Jesu omubika wowe no kukena.” **31** Cwale aba ana ku mana oku lapela, esibaka omo ana kukuwanena bamweya sebeli sizikinyeha. Mi oonje sebeli aiyala ni Mebo No kukena ni kwamba amaywi a Nyambe ni undume. **32** Cwale esikwata no aasikupumena sinakukuwana neli sa mucima ni mebo imweya. Kakwisa mukaci koo ona

kwamba nji esinu ali naso nisaye yomboci, kono etimakazo ni tiponiso no kupula kame tinaku kame ana kuku tabelanga esinu akwite omukoo tendahala kwaanu ni maoko no atumiwa. Mi onje. **33** Cwale mu maata no kuneneba atumiwa kame ana kukuwanenga mu sibaka sinjili sa ana kupaka onene okwinguka kwa Mbamu Salomoni siisaniwa nji Kozwana. **13** Kakwisa Jesu, mi esishemo sinene nasikwikala kwa omunu onakutwesa oukuwana noo, kono aanu onyene onje. **34** Kakwisa omunu ona kusinga kame ana kwaalumba onene mulikute. **14** Cwale esinjili mwa onyene, kakuli ano kupula awo anokupula ana kupumena kwa Mbamu kame anakwikala ni matema simba etindoo kame ana anakwekezeha, alumé naakati. **15** Mane kame kuyulisanga, ni kulita amali nweso sina ulisiwa, kuna litiwa asikutoma mu tindila ni kwalangeka **35** mi ni kusibeka ku makondo no atumiwa, mi ba mimbeta ni bamiseme nji Pitolosi abasabite munu ni munu kame ana kutabelwanga omo anjili kwa onyene afukiwe ku mwinda waye. **16** asingela. **36** Cwale Josefa ona kwisaniwa kwa Naanu kame sebeli akuwana okutunda mumindi atumiwa nji Banabasi (okutalusa nji, “Omwana mu Jelusalema, sebeli alita asikutoma nawo no susuwezo”), neli Mulibi, onaku leyelwa mu akwite Emebo nokwiiba, onje sebeli abalisiwa. **17** Kono omupulisita omukulu bamweya nawo Saipulisi, **37** sebeli oulisa elitema lyaye, ni ku lita amali, ni kwabeeka ku makondo no atumiwa. akuyupa naye onje na njili no Masaduki, sebeli ayupu omuna. **18** sebeli anunga atumiwa ni kwaabeka mu tolongo no sicaba. **19** Kono ousiku eliñeloi lya Mbamu sebeli liiya mukuyatulula emwelo no tolongo nikwatundisamo ni kwamba nji, **20** “Mute mi mwimane mu ndoo ya Nyambe mi mwaambe kwaanu amaywi onje no moyo noubya.” **21** Mi cwale aba ana kuyupa eyi, sebeli aingena lilapa no ndoo ya Nyambe amasiku ni kwiyeta. Cwale omupulisita omukulu sebeli oiya naawo anakwikalanga naye ni kwisana bamweya ekuta naanu onje no Isilaele, ni kutumena ku tolongo mukwaalita. **22** Kono otupaso aba tunakukeela, kasitu kwaawana mu tolongo, mi sebeli tuuka kukuta okabiha, **23** “Natuwana etolongo iyatililwe wino natateleli aimanine ba mwelo, kono abatuna iyatulula katuswanamo omunu mukaci!” **24** Cwale onduna no ndoo ya Nyambe napuliisita akulu aba ana kuyupa amaywi aa, sebeli aziyeleha ni kukomoka onene kweyo inatendahala kwa atumiwa, abilaela nji eyi taba ngasibine saitendahale. **25** Cwale sebeli kwiiya omunu ni kwaambela nji, “Alume munakubeka mu tolongo kame aimanine mu ndoo ya Nyambe mi kame aiyeta aanul!” **26** Cwale onduna ni tupaso sebeli ata okaashimba, kono kasa mukubambaba, kakuli kame ana kucila aanu okwakonda ni mawee. **27** Cwale aba anakumana okwaalita, sebeli aabeka balubala no Kuta, mi omukulu no mupulisita sebeli waibanguta nji, **28** “Natukumi laelela onene nji mulese okwiyeta mu litina lya Jesu, cwale bano namwiyyata Jelusalema ni tuto yenu mi kame musinga okulita ounyinga no munu woyo beulu wetu!” **29** Kono Pitolosi naatumiwa sebeli atambula nji, “Kame tufanena

5 Kono omulume wiisaniwa Ananiasi ni moyawaye Safila sebeli aulisa esemba no litema lyoo. **2** Kono mu tingana no moyo waye sebeli oteulako amanjili amali awo anaku ulisako ni kulitako fela amanjili amali ni kwabeeka ku makondo no atumiwa. **3** Cwale Pitoosi sebeli wamba nji, “Ananiasi, ikene Satani aba ona mulumelele mu mucima wowe nji woonge Emebo No Kukena okuteulela ku mali ona ulisa elitema? **4** Abo owasiku ulisa kale elitema neli lyowe, mi naaba onamana okuli ulisa, amali asitendile owe. Kasa neli omuhupulo wowe? Likene cwale ona tendele ngesi mu mucima wowe? Kausonga aanu, kono kame onaungo Nyambel!” **5** Cwale Ananiasi aba ana kuyupa amaywi aa, sebeli okwela banji ni kufa. Mi aanu onje ana kuyupa etaba eyi sebeli acila onene. **6** Andumbana sebeli aiya ni kufuka olutu lwaye ni kumutwala oka mu pumbeka. **7** Munyima no nako itenda etihola taatu moywayne sebeli okeela, yo kalimukile eyi ina tendahala. **8** Pitolosi sebeli omwibanguta nji, “Ona mbele nji kame muna ulisa elitema amali akuma aba?” Mi sebeli otamula nji, “Ee, banakumu.” **9** Kono Pitolosi sebeli wamba kwa yonyene nji, “Ngaibi muna lumelelana moonje okweteka Emebo no Mbamu? Omone, amakondo aawo anati muku pumbeka mbumowe aa okame ba mwelo, mi kame saku sakutwale ni wene!” **10** Ababo sebeli okwela banji ku makondo aye ni kufa, mi sebeli amushimba nukamu pumbeka ku nyonga ya mbumwayne. **11** Cwale okucila kunene sebeli kwingena kwaanu no ndoo ya Nyambe ni kwaanu onje anakuyupa etaba eyi. **12** Cwale

okukuteka Nyambe, kasa omunu. **30** Onyambe Abetu, abakulingeso, mukete alume mutanu no ashemi etu naingula Jesu kwaafu woyo nayili mwaanyi aa asepahala aa aiyalile Emebo muna kwibaa okumu ngongotela ba sitondo. niku shangama, mi twabeke mu musebezi **31** Nyambe nakumukulisa ni Lyoko lyaye no ou. **4** Kono aci imbatukongota muku lapela ni silyo nji atende omubusi ni moyoisi, woyo mu sebelezo no Liywi.” **5** Mi etaba eyo ana oba Isilaele okubaka ni kulemenwa eibi. **32** kwamba esikwata sonje sebeli siwabelelwa, Kame tuli aapaki kwiinu eyi, mi kame tukwite mi sebeli aketa Setefani, omulume onaiyala Emebo nokukena eyo anabi Nyambe kwaao etumelo ni Mebo No Kukena ni Filipi, ni amukuteka.” **33** Cwale aba ana kuyupa eyi Polokolas, ni Nikolasi ni Timoni, ni Pamena, sebeli atina onene nikusinga okwaabaa. **34** Kono ni Nikolasi omopolosebelite na mu Antiyoke, omufalisi munjili onakwisaniwa nji Gamaliele, **6** Esikwata esi sebeli asiimeka balubala no omwiyeti no mulawo woyo olumbiwa ku sicaba Atumiwa, sebeli alapela ni kwabeka amaoko sonje, sebeli oimana ni kulaelela nji aatumiwa oo beulu woo. **7** Cwale eliywi lya Nyambe atundisetwe bandee ba nako icana, **35** cwale sebeli yekezeha okwambiwa, ni palo no aiyetwa sebeli wamba kwa onyene nji, “Alume no sebeli yekezeha onene mu Jelusalema, mane Isilaele, mutokomele eyi musinga kutenda ni palo no kupula no apulisita sebeli akubeeka kwaa alume. **36** Kakuli munyima no maywaa ku tumelo. **8** Setefani ona kwiyala esishemo ni aaTeudasi sebeli omonahala, nuukutoya nji maata, sebeli otenda etimakazo ni tiponiso no nisinu sinene, mi aanu no kukwana emyanda kupula mu sicaba. **9** Cwale aanu anjili no ndoo inee sebeli akuwana naye, kono nakwibaiwa no milapelo eyi isaniwa nji no alukuluhi, naa nawo onje anakumu koñanga sebeli ahadasa naku Sileni, naa naku Alekizandiya, naa naku ni kubwa. **37** Munyima ya woyo, Judasi omu tolopo no Silisia ni ku Asiya sebeli atangisa Galileya sebeli omonahala mu nako no sipalo okukanana ni Setefani. **10** Kono sebeli akwangwa mi sebeli okoka aanu no kupula, kono ni okukanana okushangama kwaye ni mebo eyo yonyene sebeli ofa, mi naawo anakumu koñanga ana kwamba nayo. **11** Cwale sebeli ashonga sebeli ahadasa. **38** Cwalehe mu taba eyi, alume anjili anakwamba nji, “Natumuyupu kame ni myambela nji, mutundeko kwalume yo amba amaywi noku nyefula Mushe ni aa mi mwasiye omboci, nji ni mulelo simba Nyambe!” **12** Sebeli asusuweza ngeso escabaa omusebezi otunda kwaanu, mbaukwangwa, **39** nakulu, naiyeti no mulawo wa Mushe, mi sebeli kono nji kame itunda kwa Nyambe, kamutamba amupatisa okumulema niku mulita balubala no okwatwesa. mba mumonahala nji naanyi kame Kuta. **13** Sebeli alita apaki no mapwa ana kwamba mulwisa Nyambe. **40** Cwale sebeli asitokomela nji, “Uyu mulume kalesele okwamba eyambo ekelezo yaye, mi cwale abana mana okwisana no ku nyefula endoo ya Nyambe ni mulawo wa atumiwa, sebeli aashapa ni kwaalaela nji alese Mushe. **14** Kakuli natumu yupu yo amba nji Jesu okuukela okwiyyeta aanu mu Litina lya Jesu, no Nazaleta wuyu mba sinyi esibaka eso, afutule sebeli aalukulula nji akutele. **41** Cwale sebeli ni mikwa no sizo eyi tunabiwi kwa Mushe!” asiya esibaka no Kuta awabelelw, kakuli kame **15** Aanu onje aa anakwikala ba Kuta aba ana atendilwe aa alukela okwenisiwa mulibaka no kumulubukela, sebeli amona olubala Iwaye nji Litina lya Jesu. **42** Mi amaywaa onje kasi kulesela kame lukufekile kanyi olubala no liñeloi. okwiyyeta mu Ndoo ya Nyambe ni mu tindoo nji

7 Omupulisita omukulu sebeli wibanguta nji,
“Etaba eyo kana moikalele?” **2** Setefani

6 Cwale mu nako eyo epalo no aiyetwa sebeli otambula nji, “Abaange, naanyi asitange, abainakwekezeha, aendisi no Majuda ao muyupetete kwa mene! Nyambe no kanya aamba esigelike sebeli atongokela aendisi no nakumonahaza kwa sitetu Abulahama abo Majuda ao aamba esihebelu kakuli neli ambelwa yosiikala mu Mesopotamiya yokasita kale ao kame anakuketululwa abaku biwa eilya okaikala mu Halani, **3** mi sebeli wamba kwa no liywaa ni liywaa. **2** Cwale atumiwa likumi yonyene nji, ‘Osiye esibaka sowe ni lusika lowe nayili sebeli aisana aiyetwa onje ni kwaambela mi ote mu sibaka saniku monise.’ **4** Cwale sebelli nji, “Kakulukele nji tulese okwiyyeta eliywi lya otunda mu naaha no Makaladeya ni kuta okaikala Nyambe nji tube eiyi no kulya ba titafule. **3** mu Halani. Munyima ya sitaye Abulahama

okufa, Nyambe sebeli omutundisamo niku ya sitaye, 21 mi ababo yosi limukiwa fela, mulita mu naha ino moyoya nibalelo lino. 5 Ka mwanaye Falo no musizana sebeli okutolelaye, simuba esanda omo, simba esibaka no kulyata ni ukukuliseta ye nji atende mwanaye luli. elikondo, kono sebeli omusepisa nji yonyene ni 22 Cwale Mushe sebeli oiyetiwa okushangama masika aye mbaabiwa esibaka simba nji kakwite konje no Aengepita mi sebeli oikala ni maata omwana. 6 Cwale Nyambe sebeli omwambela nji, mu kwamba ni mu misebezi. 23 “Cwale aba ‘Aikulyowe mba kayoyo mu naha no akoo omo ana kukwanisa emyaka makumi anee, sebeli sakaikale mu ukoba niku yandisiwa mu myaka oiyelwa etakazo mu mucima waye nokuta oka nokukwana emyanda inee. 7 Kono kame sani potela abaye aana no Isilaele. 24 Cwale sebeli atule aanu saabeeke mu ubika Nyambe sebeli omona omunjili no abaye yo tendiwa ouyi, wamba, mi munyima nweyo kame satundemo sebeli omulwela, okumu lamulela mukwibaa ni kwiya mukuni lumbekela muno mu sibaka.’ Omuegepita. 25 Nakuyambuta nji abaye kame sa 8 Cwale Nyambe sebeli omuba oulikani no yupisise nji Nyambe kame saayoyise mulibaka mupato. Mi cwale Abulahama sebeli oleya no Lyoko lyaye, kono kaasikuyupisisa. 26 Cwale Isaka, ni kumubeka ku mupato ba liywaa no liywaa linaku tatamako sebeli omumonahaza mutanu ni twaatu, mi Isaka sebeli oleya Jakobo, kwaonyene aalwa mi sebeli waaeleza nji, Jakobo sebeli oleya anjekulyetu nokukwana ‘Alume, kame muli omwabaye munu, iikene likumi ni twiili. 9 Kakuli anjekulyetu kame aba mukulwisa?’ 27 Kono omulume woyo ana kufela minoo Josefa omuna niku muulisa onakutenda omukwaye ouyi sebeli okasha mu Engepita, kono Nyambe nakwikala naye, Mushe, ni kumwibanguta nji, ‘Anyine onaku 10 mi sebeli omulamulela mu mayando aye beeke omubusisi ni mwatuli wetu?’ 28 ‘Kame onje niku muba okukateleha ni kushangama, usinga okunibaa kanyi omo unakwibaela balubala wa Falo Ombumu no Engepita woyo Omuegepita bingolwa?’ 29 Mulibaka no liywi onaku muba oubusisi no Engepita ni beulu elyo, Mushe sebeli otunda mu Engepita okuta no asindoo yaye yonje. 11 Cwale sebeli kwiiya mu naha no Mindiyani, omo anokaleyelamo olukupwe munaha yonje no Engepita ni mu aana ayili. 30 Cwale aba kuna mana emyaka Kanana, ni mayando manene mane na shemi makumi anee, eliñeloi sebeli likumonahaza kwa etu sebeli akwangwa oku wana eilya. 12 Kono Mushe mu lihalaupa no lilundu no Sinai, mu cwale Jakobo aba ana kuyupa eyo nji kame kuli lulimi no mulilo mu liputa. 31 Cwale Mushe eilya mu Engepita, sebeli otumako anjekulyetu aba anakumona ngeso sebeli okomoka, abana akano weli. 13 Ba musipili no wiili Josefa sebeli shetetako nji amonisise, sebeli oyupa eliywi okulimukisa kwakulwayne, mi olusika lwa Josefa lya Mbumu elyamba nji, 32 ‘Time Nyambe wa sebeli lulimukiwa kwa Falo 14 Cwale Josefa sebeli njekulyowe, Nyambe wa Abulahama Nyambe otuma aanu okashimba sitaye Jokobo ni lusika wa Isaka ni wa Jakobo.’ Cwale Mushe sebeli ocila lwaye lonje, anakukwana makumi mutanu na ni kukwangwa okwaliketako. 33 Cwale MBUMU yili naanu mutanu. 15 Cwale Jakobo sebeli ota sebeli wamba kwa yonyene nji, ‘Otundise ku Engepita, nukafelako yonyene na njekulyetu. etinjangwa tote ku makondo, kakuli esibaka 16 Eitupu yoo kame inaku twaliwa mu Shekemu wimanine ni sakukena. 34 Kame ninalikete mi nukateuliwa mu libita anaku ula Abulahama kame nimono amayando no aanu ange mu ni mali kwaana aa Homoli namu Shekemu. Egepita mi nuyupu okutonga koo, mi kame 17 ‘Kono enako no sepiso aba inaku sheteta, nineyi mukwaa lukulula. Cwale wiiye, niku eyo Nyambe anaku sepisa Abulahama epalo tume ku Egepita.’ 35 ‘Mushe woyo ana kukana no aanu mu Egepita sebeli yekezeha onene. aamba nji, ‘Anyine ona kubeeke omubusisi ni 18 Mane sebeli kuyola Ombumu munjili mu mwatuli?’ Yokame ana beeke Nyambe omubusisi Engepita woyo nokwa limuka Josefa. 19 Woyo ni mulukululi woo mulibaka no lingeloi linaku sebeli otenda omushobo wetu mu kushangama monahala mu liputa. 36 Sebeli watundisa mu no kwiba, na kuyandisa anjekulyetu, sebeli Egepita, yo tenda etimakazo neyi ikomokisa ni wataukisa anoo nji alese okupula afee. 20 ba liwate no mucaa ni mu lihalaupa emyaka Munako eyi Mushe sebeli olewa, neli omwana makumi anee. 37 Mushe yokame onakwambela no kuwaba onene balubala wa Nyambe. Mi aana no Isilaele nji, ‘Nyambe wenu mba mi litle kame anaku litiwa ba tikweti taatu mu ndoo omunuhi mukaci no abenu kanyi omo ana kuni

beekela.’ **38** Yokame woyo onakukuwana mu munaku tambula omulawo wa Nyambe onaku lihalupa ni lingeloi linakwamba kwa yonyene lukululwa ku mangelo kono kamusi kuuteula. ku lilundu lya Sinai, yoli na njekulyetu, ni **54** Cwale aba ana kuyupa einu eyi sebeli atina, ku tambula amaywi a yoyisa nji atube oo. **39** ni kukweca amaeo okumu lwisa. **55** Kono Kono anjekulyetu sebeli akana okumukuteka, Setefani, yo iyalile Emebo No Kukena, sebeli kono sebeli amukuteka ku nyonga mu micima omona ekanya ya Nyambe ni Jesu yoimanine yoo ni kuukela ku Engepita. **40** Cwale sebeli ku Lyoko no silyo lya Nyambe. **56** Cwale aamba kwa Aluni nji, ‘Otutendele emilimu eyi sebeli wamba nji, “Komumone, kame nimona itwenda ku lubala, kanyi Mushe woyo onaku eliwili eli liyatulukile ni Mwana no munu tutwaletela okutunda mu naha no Egepita, katu yoimanine kweli no silyo lya Nyambe!” **57** Cwale limukile esi sinamwiyele.’ **41** Cwale mu maywaa sebeli akuwa ni liywi linene ni kutika amatwi awo sebeli aumba onamani, ni kutundiseta oo ni kwitukela kwa yonyene onje, **58** niku etinubu esiswaniso eso ni ku wabelelwa mu mukokela kundee no muleneñi niku mupwacula misebezi no maoko oo. **42** Kono Nyambe ni mawee. Etipaki sebeli abeeka eikumango sebeli wafutukela ni kwaaba oku lapelela empi yoo banji, ba makondo no ndumbana wisaniwa nakuwilu, kanyi omo kuñolelwu mu buka no Saule. **59** Cwale alemine okupwacula Setefani, anuhi nji, ‘Anyi asi ndoo no Isilaele, ninji sebeli olapela nji, “Mbumu Jesu otambule kame munaku nilitela eyiamana no kuyonda Emebo yange!”’ **60** Cwale sebeli okubama ni ni matabelo, emyaka inee mu lihalupa. **43** kukuwa ni liywi linene nji, “Mbumu, olese Cwale kame munakushimba Endoo ya Nyambe okwahupulela esibi sino!” Aba ana mana ngeso, ya Muloke, ni lutungweti lwa Nyambe Lefani, sebeli okulanganena.

neli amaswaniso munakukuketela okulapelela Cwale kame sanimitundise mu Babilona.’ **44** “Anjekulyetu nakwikala ni tabanakele no upaki mu lihalupa, simba kanyi woyo ona kwamba kwa Mushe nakumu laelela yonyene ona kwitenda, kanyi esiswaniso eso anaku mona. **45** Munyima anjekulyetu sebeli aiya mu naha ni Joshuwa ku sicaba anakucita Nyambe balubala wa anjekulyetu. Sebeli iikalamo okutwala ba maywaa a Dabida. **46** Dabida naku wana esishemo kwa Nyambe mi sebeli okumbela nji awanene Nyambe wa Jakobo esibaka. **47** Kono neli Solomoni ona kumuyakela endoo. **48** Kono Nyambe Omwambakan ka ikala mu tindoo tina yakiwa ni maoko, kanyi omunuhi aba anakwamba nji, **49** ‘Eliwili lyokame olubona lwange, mi elitunga lyokame esipula niliyatile amakondo ange Mufuta ubine no ndoo muniyakela, kame kwamba MBUMU, kamba kasibaka eso ni fanena oku pumulela? **50** Kasanji amaoko ange kasikuyaka einu yonje eyi?’ **51** “Anyi anu no tindingo tisatalalile, aa ulwile okwingenyeka emicima ni matwi yenu mu mupato, enako yonje kame mukanisa Emebo No Kukena! Kanyi omo ana kwikalela anjekulyenu, naanyi momwikalele. **52** Anyine omunuhi wasiku yandisiwa kwa njekulyenu? mane kame anakwibaa awo anakwamba baweli nji kame sakwiye woyo no kuluka. Cwale woyo muna kubeteka niku mwibaa. **53** Aanyi

8 Saule naku pumena olufu lwa Setefani. Cwale ba liywaa elyo sebeli kwinguka okuyandisiwa kunene mu Ndoo ya Nyambe mu Jelusalema, mi onje kame anakuhasanelu mu naha no Judeya ni Samaliya sebeli kusiyala fela Atumiwa omboci. **2** Alume anjili no aasikupumena sebeli ata oka pumbeka Setefani, niku mulila onene. **3** Kono Saule sebeli otateka okusisinya Endoo ya Nyambe, ni kwingena mu tindoo okukokamo alume na kati ni kwaaiengenyeka mu tolongo. **4** Cwale awo anaku hasanyiwa sebeli ata alemine okukutaza eliywi. **5** Filipi sebeli ota mu muleneñi no Samaliya, nukaamba eyi ya Kilesite kwa onyene. **6** Aanu nokupula sebeli aikala ni mucima mumweya okutambula eyo anakwamba Filipi, Cwale sebeli amuyupa nikumona etimakazo ana kutende. **7** Kakuli Emebo no kwiiba sebeli inakutunda mwaanu nokupula awo anakwingeniwa yolemine okukuwa ni liywi linene, naanu asikukutela oluñāali ni iyanga no makondo sebeli abalisiwa. **8** Cwale okuwabelelwa noku neneba sebeli kwikalamo omo mu muleneñi. **9** Kono oweli kame kunakwikala omulume onakwisaniwa Simoni onakutendanga amabibo mu tolopo no Samaliya onaku komokisanga esicaba, yonyene kame ana kukyemanga nji munu nokuneneba, **10** mi onje kame anaku mukutekanga, okutangisa

ku mwanukana okutwala ku mukulu, sebeli mu koloi yaye yo lemine okubala mu buka no aamba nji, "Uyu mulume ni maata a Nyambe munuhi Isaya **29** Emebo No Kukena sebeli yamba awo aisanwa nji, 'Amaata no kuneneba.'" **11** kwa Filipi nji, "Otwalelelele, oshetete ku koloi Kame anaku mukolwa kakuli naku tangisa eyi." **30** Cwale Filipi sebeli oitukela kwa yonyene, kale okwakomokisa ni mabibo aye. **12** Kono niku tuyupa yobala mu buka no munuhi aba anaku pumena Filipi aba anakwaambela Isaya, ni kumwibanguta nji, "Kame uyupa eyo eliywi no kuwaba no muboso wa Nyambe ni olemine okubala?" **31** Onduna sebeli otambula litina ly a Jesu Kilesite onje alumé nakati sebeli nji, "Ngasibine sani yupisise, okuulwile omunu akolobeziwa. **13** Simba yonyene Simoni naku onisimweta?" mi sebeli omema Filipi okutina pumena, mi munyima no ku kolobeziwa sebeli nji aikale naye. **32** Cwale ekalulo no liñolo okumalela Filipi, mi aba mona etimakazo neyi anak bala neli eyi, "Kanyi omukoko utwaliwa ikomokisa, sebeli okomoka. **14** Cwale atumiwa mukwiibaiwa simba akana no mukoko nokwalila ku Jelusalema abaana kuyupa nji amasamaliya owoya wako aba upatuliwa, kasi yaamisa akanwa kame anatambula eliywi ly Nyambe, sebeli kaye. **33** Mu kwenisiwa, mi ekatulo yaye atuma Pitolosi ni Jowani. **15** Awo abaana sebeli iimekiwa. Anyine sotwesa okwa olusika kukeela sebeli aalapelela nji abiwe Emebo No Iwaye, kakuli omoyo waye nautundisiwa mu Kukena. **16** Kakuli Emebo No Kukena kaya siku litunga." **34** Cwale onduna sebeli oibanguta Filipi shulumukela simba ku mumweya kwa onyene, nji, "Onambele, kame ni kulapela, omunuhi kono kame anaku kolobeziwa fela mu litina ly aba aamba eyi, kame akwamba yonyene nji Mbamu Jesu. **17** Cewale sebeli abeka amaoko kame aamba omunjili?" **35** Cwale Filipi sebeli oo beulu yoo mi sebeli atambula Emebo No oyamisa akanwa kaye ni kutangisa nelyo eliñolo Kukena. **18** Cwale Simoni aba aaku mona nji okumwambela amaywi no kuwaba a Jesu. **36** Emebo kame inabiwi mukubeka amaoko no Cwale alemine okuta mu ndila sebeli awana atumiwa, sebeli waasepisa okwaba amali, **19** abakuli ameyi, mi onduna sebeli wamba nji, ni kwamba nji, "Munibe ku maata awo, nji "Omone, bano kame kuli ameyi. sikene esi sasini omunu yonje sanibeeke amaoko mba tambula kanise oku kolobeziwa?" **37** Filipi sebeli wamba Emebo No Kukenaa." **20** Kono Pitolosi sebeli nji, "Nji kame opumena ni mucima wowe wonje, omwambela nji, "Amali owe ofe nawo, kakuli kame kukonahala. Nduna sebeli otambula nji, kame onahana nji kame ofanena okula empo ya Kame ni pumena nji Jesu Kilesite ni Mwanaa Nyambe ni mal!" **21** Kakwisa esi sobiwe simba Nyambe." **38** Onduna sebeli olaelela ekolo esemba, mu taba eyo, kakuli omucima wowe okwimana, onje Filipi ni Nduna sebeli aingena kausiluka mu miyo a Nyambe. **22** Obake mu uyi mu meyi, mi Filipi sebeli kolobeza onduna. wowe, mi olapele Nyambe, mwendi mbufanene **39** Cwale aba anakutunda mu meyi, Emebo okulemenwa omuhupulo oli mu mucima wowe. ya Nyambe sebeli ishimba Filipi, mi onduna **23** Kakuli kame ni mona nji kame oli mu mioti nakuulwa okumona Filipi kame, cwale sebeli no kulula onene ni mu tolongo no sibi." **24** otwalelela mu mwendo waye yo wabelelwe. **40** Simoni sebeli otambula nji, "Muni lapelele Kono Filipi nokakuwana mu Azoto, yo twalelela kwa Nyambe, nji kakwisa esinjili kweyo mu okukutaza eliywi no kuwaba mu titolopo tonje naamba sasini kwele." **25** Cwale aba anakumana mane sebeli okakeela ku Sizeliya. okupaka eliywi ly Nyambe, sebeli aukela ku Jelusalema, okakutaza eliywi no kuwaba kwaanu no kupula no masamaya. **26** Kono eliñelo ly Mbamu sebeli lyambela Filipi nji, "Oimane mi ote ku Mbowela, ku ndila ishetumuka ku Jelusalema okuta ku Gaza, no lihalaua, eyo nokwa endiwanga." **27** Cwale sebeli oimana ni kutako, sebeli omona omulume no muisopiya, neli muumba, esikombwa sinene sa Kandasi, Ombumu no mukati no isopiya, neli omubabaleli no ufumu waye onje, neyi mu Jelusalema muku lapela **28** mi muku ukela kwaawo yoikalile

5 Sebeli oibaguta nji, "Tiwe anyine, Mbumu?" ni kватwala kwa apulisita akulu?" 22 Kono Mbumu sebeli wamba nji, "Time Jesu woyo Saule sebeli okeza onene mu kongola kwaye, ni oyandisa." 6 "Cwale winguke oingene mu kukoma aendisi no Majuda okwamonisa nji Jesu muleneñi, mi mbuka simwetiwamo eyo so yokame Kilesite. 23 Cwale amaywaa nokupula fanene okutenda." 7 Alume anakwenda naye abaanakubwa, amajuda sebeli asinganyeka kame anakwimana ni kukomoka, kakuli kame okwibaa Saule, 24 kono Saule sebeli olimuka anaku yupa eliywi kono kaasiku mona omunu. omulelo woo. kame anaku mundamenanga 8 Saule sebeli oinguka banji mi cwale amiyo munji ni ousiku ku myelo nji amwibae. 25 aye abaana kutona nakukwangwa okumona Kono aiyetwa aye sebeli amushimba ousiku omunu, cwale sebeli amulema ku Lyoko niku oku mumatukiseta ba limota, amubekile mu mulita mu Damaseka. 9 Mu maywaa aatu yoka litanda. 26 Saule aba ana kukeela mu Jelusalema mono, ni kulya simba okunwa. 10 Cwale kame sebeli weteka nji akuwane naiyetwa, mi onje kuna kwikala omwiyetwa mu Damaseka no kame anaku mucila, kakuli kasiku pumena nji litina lya Ananiasi. Ombumu sebeli omwambela niyonyene neli omwiyetwa. 27 Kono Banabasi mu pono nji, "Ananiasi." mi sebeli otambula sebeli omushimba, ni kumu twala kwa atumiwa, nji, "Yamene yauno, Mbumu." 11 Ombumu ni kwataluseta omo anaku monena Ombumu sebeli omwambela nji, "Oimane mi ote mu ndila mu ndila, woyo ona kwamba naye, nomo ana isaniwa nji eyi noku luka, okasaele mu ndoo kutaleze ni maata mu Damaseka mu litina ya Judasi omulume naku Tasusi no litina lya lya Jesu. 28 Cwale Saule sebeli oyoya noo Saule. Kakuli kame alapela, 12 mi ni yonyene mane nikukwendela oomo anakusingela mu namono omulume wisaniwa Ananiasi mu pono Jelusalema, 29 yo kutaza mukuzwafisa mu yoiya niku beeka amaoko aye beulu yaya nji litina lya Mbumu, ni kwamba muku kanana ni cwale amone kame." 13 Kono Ananiasi sebeli Majuda ao aamba esi Gelike onyene aafumba otambula nji, "Mbumu, kame nina yupu ya okumwibaa. 30 Cwale abaye aba anakuyupa uyu omulume kwaanu nokupula eyi ana tende, eyo, sebeli alita Saule kwa Sesaaliya, ni kumu omo ana yandisete ouyi aasikupumena owe mu fundula okuta ku Tasusi. 31 Cwale etikeleke Jelusalema. 14 Naaba aneyi kuno, kame ana monje mu Judeya ni mu Galileya ni mu Samaliya biwi amaata okutunda kwa apulisita akulu ni sebeli tiikala mu kozo, ni kweenda mu kucila kununga onje aa alapela elitina lyowe." 15 Kono kwa Mbumu, mi kame tina kukula ni kususeziwa Ombumu sebeli omwambela nji, "Ote, kakuli mu tuso no Mebo No Kukena. 32 Pitolosi yo kame ninamukete okutenda esibelekiso sange lemene okupotela eibaka yonje no naha, sebeli nji awale Elitina lyange kwaasimacaba na oiya ni kwa asikupumena aa ayakile mu Lida. Mbumu naana no Isilaele. 16 Cwale kame sanimu 33 Omo sebeli okawana omulume no Litina simwete okuneneba no kukola oko sayupe lya Aneya, woyo onaku langana ba mumbeta mulibaka no kuyandisa elitina lyange." 17 Cwale yokola oweti no luñañali mu myaka mutanu Ananiyasi sebeli ota nuka ingena mu ndoo ni ni twaatu. 34 Cwale Pitolosi sebeli wamba kubeka amaoko aye beulu yaye ni kwamba kwa yonyene nji, "Aneya, Jesu Kilesite kame nji, "Minange Saule, Ombumu onaku monahaza akubalisa, oshimbe oulangano wowe." Ababo kwa wene mu ndila nani tumu, yonyene Jesu Aneya sebeli oinguka. 35 Onje aa ayakile mu Lida nji omone kame mi wiyale Emebo No Kukena." ni Shalonii naku mumona, mi sebeli asiulukela 18 Cwale ababo esinu sikufekile kanyi amayayu kwa Mbumu. 36 Mu Jopa kame kuna kwikala sebeli situnda mu miyo aye ni kumona kame. omuiyetwa no mukati elitina lyaye nelii Tabita, Cwale sebeli oimana ni kukolobeziwa. 19 Cwale (okutalusa nji Dokasi) Kame ana kutendanga sebeli olya ni kuukeliwa amaata Saule sebeli emisebezi no kuwaba ni tituso. 37 Mu maywaa oikala naiyetwa mu Damaseka amaywaa acana. ao sebeli okola ni kufa. Cwale aba anakumana 20 Mu ndoo no milapelo ababo sebeli okutaza nji okumu yowisa, sebeli akamu beeka mu musiyo Jesu ni Mwanaa Nyambe. 21 Onje anaku muyupa na kuwilu. 38 Lida kakuli kame ina kwikala sebeli akomoka ni kwibanguta nji, "Kasa yokame beebi ni Jopa, aiyetwa sebeli ayupa nji Pitolosi onaku yandisanga ouyi anaku isananga ba kwaali, sebeli atuma alume ayili okamu kumbela litina Jesu mu Jelusalema? mane mulibaka nji, "Shangwe, ulese ku liyeha wiye kwaaci." elyo bokame aba aneyi kuno, mukwaanunga 39 Cwale Pitolosi sebeli oinguka nikuta noo.

Aba anaku keela, sebeli amutwala ku musiyo sebeli liiya kwa yoyene lyaamba nji, "Imana, na kuwilu, etimbelwa tonje sebeli tiimana ku Pitolosi, wibae mi olyel!" **14** Kono Pitolosi sebeli nyonga yaye alemine okulila, nikumu monisa wamba nji, "Kokulwa, Mbamu, kakuli kanisilya eikumango ni misisi anaku tendanga Dokasi yo kale esinu sonje no kwakena neyo no litilo." siyoga noo. **40** Kono Pitolosi sebeli watundiseta **15** Eliyi sebeli liiya kwa yonyene kame akano bandee onje, sebeli okubama ni manwi banji wili nji, "Esi sikenisitwe kwa Nyambe, olese ni kulapela, cwale nikusiu lukela ku situpu ni okwamba nji nisaalitilo." **16** Nakuku tendahala kwamba nji, "Tabita, oinguke!" sebeli otona, ngeso twaatu, esinu eso sebeli susetwa ku wilu. mi aba anaku mona Pitolosi sebeli oikala. **41** **17** Pitolosi yosi nahana epono ana mono nji Pitolosi sebeli omulema ku Lyoko okumwimeka. iikene, komumone, alumé ana tumiwa kwa Cwale sebeli oisana etimbelwa naa asikupumena Koneliyasi munyima no kwibanguta ku ndoo ya ni kwaaba Tabita yo yoya. **42** Etaba eyo sebeli Simoni sebeli akeela ni kwimana ba mwelo. **18** ilimukiwa kwaanu onje mu Jopa, mi anokupula Cwale sebeli aisana ni kwibanguta nji, "Kana sebeli apumena kwa Mbamu. **43** Cwale Pitolosi mokame muno ana tibelele Simoni wisaniwa sebeli oikala mu Jopa amaywaa nokupula ku Pitolosi?" **19** Pitolosi yo sinahana eyi no pono mulume oisaniwa Simoni, omusuhi no itumba.

10 Mu Sesaaliya, kame kuna kwikala omulume no litina lya Koneliyasi, omukulu no masole, no mpi iisaniwa nji, "Italiya." **2** Neli omunu ona kukubeeka ni kucila Nyambe nia sindoo yaye onje, kame ana kutusanga onene anokusheba mi kame ana kulapelanga enako yonje kwa Nyambe. **3** Ba nako no waatu omunji sebeli omona wino mu pono eliñeloi lya Nyambe eliyya kwa yonyene ni kwamba nji, "Koneliyasi!" **4** Cwale Koneliyasi sebeli waliketa eliñeloi mukucila ni kwamba nji, "Etaba ni ibine, Mbamu?" Eliñeloi sebeli limu tambula nji, "Etitapelo ni tituso towe kwawo ashebile nati kambamene kwa Nyambe, mi natipulukiwa. **5** Cwale otume alumé ku Jopa akashimbe Simoni woyo oisaniwa Pitolosi. **6** Kame ali ni Simoni omusuhi no itumba, endoo yaye kame ikubapile ni liwate." **7** Cwale eliñeloi lina kwamba naye aba linakuta, sebeli oisana abika aye ayili ni musole mumweya woyo ona kukubeeka kwa Nyambe kwawo ana ku mutatelelanga. **8** Munyima ya Koneliyasi okwaambela eyi inatendahala yonje sebeli waatuma ku Jopa. **9** Eliywaa linaku tatamako, awo asili mu ndila, aali beebee ni Jopa, Pitolosi sebeli otina ba situwa no ndoo oka lapela, ba nako aba ina kulkwanu likumi ni twili omunj. **10** Pitolosi sebeli oyomba ni kusaela esino kulya, aasilemine okumu lukiseta eilya, sebeli omona epono. **11** Cwale sebeli omona eliwilu liyatuluka ni sinu siyya banji kanyi olwambi lunene lunungilwe ku mamananeneno yalo anee. **12** Mukaci yalo kame kuna kwikala emifuta yonje no iyamana neyi yenda ni mapumo ni tuyunyi na kuwilu. **13** Cwale eliywi

sebeli liiya kwa yoyene lyaamba nji, "Imana, na kuwilu, etimbelwa tonje sebeli tiimana ku Pitolosi, wibae mi olyel!" **14** Kono Pitolosi sebeli nyonga yaye alemine okulila, nikumu monisa wamba nji, "Kokulwa, Mbamu, kakuli kanisilya eikumango ni misisi anaku tendanga Dokasi yo kale esinu sonje no kwakena neyo no litilo." siyoga noo. **40** Kono Pitolosi sebeli watundiseta **15** Eliyi sebeli liiya kwa yonyene kame akano bandee onje, sebeli okubama ni manwi banji wili nji, "Esi sikenisitwe kwa Nyambe, olese ni kulapela, cwale nikusiu lukela ku situpu ni okwamba nji nisaalitilo." **16** Nakuku tendahala kwamba nji, "Tabita, oinguke!" sebeli otona, ngeso twaatu, esinu eso sebeli susetwa ku wilu. mi aba anaku mona Pitolosi sebeli oikala. **41** **17** Pitolosi yosi nahana epono ana mono nji Pitolosi sebeli omulema ku Lyoko okumwimeka. iikene, komumone, alumé ana tumiwa kwa Cwale sebeli oisana etimbelwa naa asikupumena Koneliyasi munyima no kwibanguta ku ndoo ya ni kwaaba Tabita yo yoya. **42** Etaba eyo sebeli Simoni sebeli akeela ni kwimana ba mwelo. **18** ilimukiwa kwaanu onje mu Jopa, mi anokupula Cwale sebeli aisana ni kwibanguta nji, "Kana sebeli apumena kwa Mbamu. **43** Cwale Pitolosi mokame muno ana tibelele Simoni wisaniwa sebeli oikala mu Jopa amaywaa nokupula ku Pitolosi?" **19** Pitolosi yo sinahana eyi no pono mulume oisaniwa Simoni, omusuhi no itumba. **20** Emebo sebeli yamba kwa yonyene nji, "Omoné, alumé aatu kame akusaela. **21** Wimane mi oshetumuke, ote noo oulwile oku lindalinda, kakuli time ninaa tumu." **22** Cwale Pitolosi sebeli oshetumukela kwaao alumé ana tumeniwa kwa yonyene ni kwamba nji, "Yamene mu saela. Mulibaka libine aba muneeyi?" **23** Cwale sebeli atambula nji, "Koneliyasi, omukulu no masole, kuluka, woyo ocila Nyambe ni kukutekiwa ku sicaba sonje no Majuda. Kame ana laeliwa ku lingeloi no kukena okwisanena ku ndoo yaye, nji ayupe eyo so wambe." **24** Cwale Pitolosi sebeli waatambula ni kwaingenyeka mu ndoo. Eliywaa linaku tatamako Pitolosi sebeli ota noo, nanjili abaye namu Jopa sebeli ata naye. **25** Kweeli linaku tatamako eliywaa sebeli aingena mu Sesaaliya. Koneliyasi kame anakwa atatelela, mane kame anakwisana bamweya aa asinga onene naabaye. **26** Cwale Pitolosi aba anakwingena, Koneliyasi sebeli omuwaniureka niku kwela banji ni manwi ku makondo aye niku mukubamena. **27** Kono Pitolosi sebeli omwimeka ni kwamba nji, "Imana," "Nimene, kame nili omunu fela." **28** Pitolosi yo ambola ni Koneliyasi, sebeli aingena mu ndoo ni kuwanamo aanu nokupula aunganine. **29** Pitolosi sebeli wamba kwa onyene nji, "Aanyi kame mulimukile nji ni kulwisa omulawo omunu kakuli o Mujuda kalukele okuwana nasimacaba andina simba okulekula omunjili kwa yonyene. Kono Nyambe nanikete nji nilese okwaliketa omunu yonje nji kame aiyalile elitilo kasikena. **30** Cwale aba nina kutumeniwa, kame nineyi nambulwa mukwakana. Cwale kame nimi ibanguta nji, iikene munani isanene?" **31** Koneliyasi sebeli otambula nji, "Kwabita kale amaywaa anee,

Kame naikalanga mundoo yange me nilapela “Kana kame kuli omunu so kanena aa aanu oku omunji ba nako no waatu mi sebeli nimona kolobeziwa ni meyi aa ana tambula Emebo No omulume onaku manga eikumango no kubanya Kukena kanyi aaci?” **48** Cwale sebeli waalaela nji yo imanine balubala wange **31** ni kwamba nji, akolobeziwe mu litina lya Jesu Kilesite. Sebeli ‘Konelyiasi okulapela kowe naku yupahala mi amukumbela okwikala noo amaywaa acana.

ni tituso tote na tihipuliwa kwa Nyambe. **32**

Cwale otumene ku Jopa mi okaisane Simoni no litina lya Pitolosi, kame ali mu ndoo ya Simoni osikusuha eitumba, eyi ili beebei ni liwate.’ **33** Cwale bokame aba nina leluba ookutumena, mi nutende wino aba uneyi. Cwale tonje kame tuli bamweya balubala wa Nyambe, oku yupa eyo ona laelwe yonje kwa Mbamu okutwambela.”

34 Cwale Pitolosi sebeli oyatulula akanwa kaye ni kwamba nji, “Niti luli kame nilemuha nji Nyambe kakete omunu omo aikalele. **35** Kono mu sicaba ni sicaba munu yonje woyo omucila ni kutenda eyi ilukile, kame alumelwelwa kwa yonyene. **36** Kame mulimukile eliñusa anaku tuma kwaana a Isilaele, okwa kutaza eliywi no kuwaba no kozo ya Jesu Kilesite Ombumu no aanu onje. **37** Kame mulimukile eyo ineiyi mu Judeya monje eyi inaku tangisa mu Galileya munyima ya Jowani oku kutaza ei no kolobezo.

38 Kame mulimukile Nyambe omo anaku wabela Jesu wa Nazaleta ni Mebo no Kukena ni maata, ao anaku tendisa einu no kuwaba niku balisa aanu onje awo anakwi kalanga munji no maata a Satani, kakuli Nyambe kame ana kwikala naye. **39** Cwale kame tuli apaki kwiini yonje anaku tenda bamweya mu naha no Majuda ni mu Jelusalema. Kame ana mwibaa, okumu tuleka. **40** Kono Nyambe naku mwingula ba liywaa no waatu ni kumuba oku monahala, **41** kasa kwaanu onje kono kwaaci anaku yulekiwa kwa Nyambe okutenda apaki, awo anakulya ni kunwa naye munyima no kwinguka kwaafu.

42 Kame ana tulaelele okukutaza kwaanu ni kupaka nji yokame ona ketiwa kwa Nyambe oku tenda omwatuli no asikuyoya naa sikufa.

43 Kwayonyene anuhi a Nyambe onje kame apaka nji munu yonje so pumena kwa yonyene kame sa tambule okulemenwa eibi mu litina lyaye.” **44** Abo Pitolosi yo saamba eyi, Emebo No Kukena sebeli ishetumuka beulu no aanu onje awo ana yupu eliywi. **45** Aasikupumena mwa onyene asimupato ana kwiya ni Pitolosi sebeli akomoka, kakuli empo no Mebo No Kukena naitelwe simba kwa siacaba. **46** Kakuli kame ana kwayupa aamba mu tipuo tindina oku lumbeka Nyambe. Cwale Pitolosi sebeli wamba nji, **47**

11 Cwale Atumiwa naaasikupumena awo ali mu Judeya sebeli ayupa nji asimacaba

nonyene kame ana tambula eliywi lya Nyambe.

2 Cwale Pitolosi aba nata ku Jelusalema, onyene asimupato sebeli amuzekisa nji, **3** “likene aba onati kwaalume aa kasita ku mupato ni kulya nool!” **4** Kono Pitolosi sebeli otangisa okwaataluseta mu utungi nji, **5** “Kame nina kwikala mu muleneñi wa Jopa meni lapela, mi muku hapiwa sebeli ni mona epono no sinu simonahala okwiya banji kanyi olwambi no kuneneba olu lunungilwe ku mamaneneno anee, mane ni kwiiya kwa mene. **6** Aba nishetetako okwaliketa, sebeli ni mona eiyamana ni ibatana neyi yeenda ni mapumo ni iyunyi naku wilu.

7 Cwale sebeli ni yupa eliywi elyamba kwa mene nji, ‘Oimane, Pitolosi, oibae mi olye!’ **8** Kono sebeli naamba nji, ‘Kokuulwa Mbamu! Kakuli asimbakwatanga kakwisa esi no matilo simba nokwakena esi sina ingene mu kanwa kange.’ **9** Kono eliywi sebeli litambula aka no wiili okutunda ku wilu nji, ‘Eso ana kenisa Nyambe kaufanene okusi isana nji litilo.’ **10**

Esi kame sinaku tendahala kaatu, mi einu eyo yonje sebeli yukela ku wilu. **11** Ba nako eyo alum aatu sebeli akeela ku ndoo omo tuna kwikala, anaku tumenwa kwa mene okutunda kwa Sesaaliya. **12** Cwale Emebo sebeli inambela nji nite noo, okuulwile okuba elibaka. Abaange mutanu ni mumweya sebeli ata nange, mi nuukaingena mu ndoo no mulume woyo. **13** Cwale sebeli otwambela omo ana kumonena eliñelo eli imanine mu ndoo yaye ni kwamba nji, ‘Waatume ku Jopa mi akalonde Simoni woyo oisaniwa Pitolosi. **14** Kame saambe kwa wene eliñusa elyo saaliku yoyise, wene naasindoo yowe onje.’ **15** Nji ni tangise okwamba, Emebo No Kukena sebeli ishulumukela beulu yoo kanyi omo ina kwiyla kwaaci ku matatekelo. **16**

Cwale sebeli ni puluka eliywi lya Mbamu, omo ana kwambela nji, ‘Jowani naku kolobeza ni meyi, kono anyi mbamu kolobeziwa ni Mebo No Kukena.’ **17** Nji cwale Nyambe nakwaaba etimpoo no kukufeka kanyi eto anakutuba aba tuna kupumena mwa Jesu Kilesite time anyine cwale

nji nikanene Nyambe!" 18 Cwale aba anak yupa tolongo ni kumuba mu maoko no ikwata inee eyi, sebeli akwa emicima ni ku kanyisa Nyambe no masole, mi kame ana kulela oku mubeeka aamba nji, "Cwale kwa simacaba Nyambe balubala noanu munyima no Paseka. 5 Cwale naabi ngeeso okubaka no moyo." 19 Cwale Pitolosi kame ana kuteulwa mu tolongo, kono awo anak hasana mulibaka no mayando ana Endoo ya Nyambe kaisiku lesele oku mulapelela kwiiya ba nako ana kweenda Setefani okakeela mukusepahala kwa Nyambe. 6 Ousiku owo ku Foenisiya ni ku Sipulasi ni ku Antiyoki, luli abo Heloda yo hupula nji amulite bandee aulwile okwamba eliywi kumunu yonje konji ku kwaanu, Pitolosi kame nalangananga mukaci Majuda omboci. 20 Kono kame kuna kwikala no masole ayili yo nungilwe amawenye ayili, anjili kwa onyene, alume naku Sipulasi ni ku mi atateleli ayili aali ba mwelo no tolongo. 7 Sileni nakwiiyangga ku Antiyoki mu kwambola Cwale komumone, eliñeloi ly Mbamu sebeli ni Mangelike, oku kutaza eliywi ly Mbamu limonahala, mi eliseli sebeli limonahala mu Jesu kwa onyene. 21 Amaata a Mbamu na tolongo, mi sebeli likuba Pitolosi ku timaci kwikala noo, mi ni palo no kupula awo ana ni kumwingula okumwambela nji, "Oinguke kupumena sebeli asiulukela kwa Mbamu. 22 mu wangu." Amawenye sebeli akwa ku maoko Eliñusa no eyi sebeli liiya mukuyupahala mu aye. 8 Cwale eliñeloi sebeli limwambela nji, Ndoo ya Nyambe na mu Jelusalema, mi sebeli "Okufuke mi okumange amakatulo owe." mi atuma Banabasi ku Antiyoki. 23 Cwale aba ana sebeli otenda ngeso, eliñeloi sebeli limwambela kukeela ni kumona esishemo sa Nyambe, sebeli nji, "Okufuke omukanjo wowe mi onikoñe." 9 owabelelwa ni kwasusueza onje nji aongotete Cwale sebeli obana ni kukoña eliñeloi, kasiku kwa Mbamu ni mucima no ku tundamenia. limuka nji eliñeloi eyi litenda niya luli, kono 24 Kakuli neli mulume no kuwaba, nokwiyalu yonyene kame anak nahana nji kame amona Emebo no Kukena ni tumelo. Cwale aanu no epono. 10 Cwale aba anakusiya omutateleli no kupula sebeli akezeha kwa Mbamu. 25 Cwale weli ni uyu no wili, sebeli akeela ba mweelo Banabasi sebeli ota kwa Tesasi oka saela Saule. no sondo ou ota mu muleneñi. Omweelo sebeli 26 Cwale aba anak muwana, sebeli omulita oku yatulula wenyene kwa onyene, mi sebeli ku Antiyoki. Kame ana kwikalamo omwaka atundamo ni kwenda mu ndila, cwale ababo aakuwana ni Ndoo ya Nyambe ni kwiyeta aanu eliñeloi sebeli limusya. 11 Cwale Pitolosi sebeli no kupula onene. Mu Antiyoki aiyetwa neli ano olemuha yonyene ni kwamba nji, "Bano cwale weli okwisanwa nji aasikupumena. 27 Cwale kame ni yii nji ni niti! Mbamu na tumu mu maywaa aa, anuhi a Nyambe sebeli aiya elingeloi lyaye oku nilukulula mu maoko a okutunda ku Jelusalema okuta ku Antiyoki. 28 Heloda ni kweyo yonje ana kutatelela aanu no Cwale omunjili mwa onyene ona kwisanwa Majuda." 12 Cwale aba anak lemuha sebeli nji Angabusi sebeli wimana ni kwamba ni ota ku ndoo ya Maliya, inawaye Jowani no Mebo nji kame sakwikale elishebo linene mu litina linjili ly Maleka, omo ana kuungana litunga Lyonje, mi eyi kame inaku tendahala mu ano kupula alemine okulapela. 13 Cwale abana nako ya Kilaundiysi. 29 Aietywa sebeli alela kokota ba saandi no mweelo, omubika oisaniwa oku twalela aasikupumena ayakile mu Judeya Loda sebeli oiyia mukutambula. 14 Aba ana etituso omunu ni munu oku tundisa omwa kulimuka eliywi ly Pitolosi, yo wabelelwe tweseta monje. 30 Cwale sebeli atenda ngeso, kasiku yatulula omweelo kono sebeli oituka mi niku tumena akulu no Ndoo ya Nyambe, mu okuta mukaci okaamba nji Pitolosi uno, kame maoko a Banabasi ni Saule.

12 Mu nako eyo Ombumu Heloda sebeli otangisa oku yandisa anjili no Ndoo ya Nyambe. 2 Sebeli oibaa Jakobo minaye Jowani ni sabule. 3 Cwale aba ana kumona nji aendisi no Majuda na wabelelwa, sebeli wekeza okununga ni yonyene Pitolosi. Eyi neli mu maywaa no inkwa na mbulwa omumena. 4 Cwale aba ana kumana okumununga, sebeli omu beeka mu

waasiya ni kuta ku sibaka sinjili. **18** Cwale aba neli yonyene etalusno no litina lyaye) sebeli kunakupa, sebeli kwikala omufilifili munene wahanyeza, ni kweteka okukanisa omubusisi nji mukaci no masole kweeyo ina tendahala kwa alese opumena. **9** Kono Saule, woyo wisaniwa Pitolosi. **19** Cwale Heloda aba ana kumusaela mi kame nji Paulusi, sebeli wiyalala ni Mebo No sebeli okwangwa okumuwanana, sebeli ozekisa Kukena mi sebeli omwaliketa **10** ni kwamba aataleli ni kulaela nji kame afanena okufa. nji, “Weene omwana no kwiiba, wene esila Cwale Heloda sebeli otunda mu Judeya okuta no inu yonje nokuluka, wene wiyalile ouyi mu Sesaaliya oka ikalamo. **20** Cwale Heloda onje, kaulesele okusinya endila no kooloka ya onaku tinena aanu namu Tile ni Sidoni, cwale Mbamu! **11** Cwale omone, elyoko lya Mbamu sebeli aiya kwa yonyene aali muumweya onje kame lili beulu yowe, kame sotende esibofu mi mi aba anaku twesa okususueza Bulasitasi uulwe okumona eliywaa ba nako icana.” Ababo esikombwa sa Mbamu, sebeli akumbela ekozo. okwilola ni uwi sebeli ifuka amiyo aye, mi sebeli Kakuli eilya yoo kame inakutundanga mu na ha osaela omunu no kumwendisa ni Lyoko. **12** Cwale ya Mbamu. **21** Ba liywaa linaku ketiwa Heloda omubusisi sebeli opumena aba ana kumona esi sebeli okufuka eikumango no umbumu ni sineeyi, kakuli kame ana kukomokisiwa ku tuto kwikala mu lubona lwaye, mi sebeli wamba ya Mbamu. **13** Cwale Paulusi naa ana kwenda kwaanu mu umbumu. **22** Aanu sebeli akuweleza noo sebeli atunda mu Pafosi ni kuta okakeela nji, “Eliywi eli lya mulimu, kasa lya munu.” ni ku Pega namu Pamfiliya. Mi Jowani sebeli **23** Ababo eliñeloi lya Nyambe sebeli limufula, waasiya ni kuuka ku Jelusalema. **14** Kono onyene kakuli kasiku kanyisa Nyambe, sebeli oliwa sebeli atunda mu Pega nuuka keela mu Antiyoki ku mibila ni kufa. **24** Kono eliywi lya Nyambe namu Pisidiya, mi ba liywaa no Pumulo sebeli sebeli likula ni kwekezeha. **25** Cwale Banabasi ni aingena mu ndoo no milapelo nuu ka ikala Saule sebeli auka ku Jelusalema aba anakumana banji. **15** Munyima no ku bala omulawo naanuhi okwyateteta omusebezi woo, sebeli aiya ni a Nyambe, aendisi no ndoo no milapelo sebeli Jowani no litina linjiili lya Maleka.

13 Cwale mu Ndoo ya Nyambe namu Antiyoki kame kuna kwikala aanuhi naaiyeti, Banabasi, Simyoni ona kwisaniwa Nija, Lusiusi namu Sileni ni Manaeni omunjili no manduna no kuta ya Heloda omubusisi ni Saule. **2** Abo alemine oku kubamena Ombumu ni kukuyumena eilya, Emebo No Kukena sebeli yaamba nji, “Muni ketele Banabasi ni Saule atende omusebezi owo ninaa isanene.” **3** Cwale aba ana kumana okuuyumena eilya ni kulapela sebeli abeeka amaoko woo beulu yoo ni kwaafundula **4** Cwale, bakutumiwa ku Mebo No Kukena sebeli ata ku Selusia, mi okutunda abo sebeli alutela mu Sipulasi. **5** Cwale aba anoka keela mu Salamisi, sebeli aaka kutaza eliywi lya Nyambe mu tindoo no ilapelo no Majuda. Kame ana kweenda ni Jowani ona kwaatusanga. **6** Cwale aba anaende mu sooli mane okakeela ku Pafosi, sebeli akuwana ni mulume no mabibo, omunuhi no mapwa no Majuda no Litina lya Bal-Jesu. **7** Kame ana kwikalanga ku mubusisi Selgius Paulusi, omulume no kushangama. Woyo sebeli oisana Banabasi ni Saule na kulakaza okuyupa eliywi lya Nyambe. **8** Kono Elimasi no mabibo (kakuli aatumena omunu ona kwamba nji, “Abaange, nji kame muli ni liywi no kususuweza aanu, mu lyaambe.” **16** Cwale Paulusi sebeli oimana, mi yo kobetite ni Lyoko, sebeli wamba nji, “Alume no Isilaele, naanyi mucila Nyambe, komuteetete!” **17** Nyambe no aanu aa no Isilaele kame ana kukuketela asitetu ni kwaakulisa asiikalile mu na ha no Engepita, ni Lyoko no kwimana sebeli waatundisamo, **18** cwale mu myaka no kukwana makumi anee sebeli oyanda noo mu lihalaupa. **19** Cwale aba ana kumana okuyundisa amasika mutanu naayili mu na ha no Kanana, mi sebeli waaba enaha yoo kanyi ayooli. **20** Cwale munyima nweeyo, Sebeli waaba aatuli okutwala ba nako no munuhi wa Nyambe Samwele, mi kame sina kushimba emyaka ina kukwana emwenda inee ni makumi atanu. **21** Cwale aba anaku kumbela nji abiwe ombumu, Nyambe sebeli waaba Saule omwana Kishi, omulume no lusika lwa Benjamine, ni kubusa emyaka inakukwana makumi anee. **22** Cwale aba ana kumana oku mutundisa, sebeli oimeka Dabida okutenda ombumu woo, yonaku pakiwa ni kwamba eyaye nji, ‘Kame nina wana Dabida omwana Jese, omulume woyo okolwisa omucima wange, woyo sotenda eyo nisinga yonje.’ **23** Mu lusika no mulume uyu Nyambe na

lit omuyoyisi no Isilaele, yonyene Jesu, kanyi naba sami talusete woo omunu!” **42** Aba ana omo ana kusepiseza. **24** Cwale Jesu yo kasiya kusinga okubanamo, aanu sebeli akumbela kale Jowani yo wakutaza kale ekolobezo no nji atalusete einu eyo afanena okutalusetwa kubaka kwaanu onje no Isilaele. **25** Cwale Jowani eli no Pumulo linjili. **43** Cwale asi mukopano yoli beebei niku mana omusebezi waye, sebeli aba ana kufundulwa, aendisi no Majuda no nji, ‘Ngasibine muyambuta nji time anyine? kupula na pulosebelite awo asebeleza Nyambe Kasa mene yonyene. Kokuulwa, kono munyima sebeli akoña Paulusi ni Banabasi, awo sebeli yange omunjili okeile, simba etinjatangwa aambola noo, ni kwakutaza okongoteta mu naku makodo aye sitwese okwa nungutula.’ sishemo sa Nyambe. **44** Eli no Pumulo lina **26** “Abaange, aanu no lusika Iwa Abulahama kutatamako omunu yonje namu muleneñi naanyi monje aa acila Nyambe, kwaaci na kwiiyi sebeli oiyia mukuungana bamweya mukuyupa eliñusa no kuyoyisa. **27** Kakuli awo ayoya mu eliywi ly Nyambe. **45** Kono aendisi no Majuda Jelusalema naa endisi oo, mulibaka nji kasi aba ana kumona elikwanamunu, sebeli ayupa limuka Jesu simba okwayupa amaywii no anuhi omuna, ni ku kanana eyo ina kwambiwa kwa a Nyambe aa abaliwa ba liywaa ni liywaa eli Paulusi, ni ku mushendoola. **46** Cwale Paulusi ni no Pumulo, naiyateetete eyi no kumwatula. **28** Bananbasi sebeli aambela mukwacila nji, “Kame Simba nji kasikuwana omubonda owo ofanena ku Lukeeli nji eliywi ly Nyambe lyambelwe anyi oweli. Kono aba mulikana kame mukwatula yonyene nji kamu fanenwe omooyo no kwaabwa, komumone, kame tusiulukela kwa simacaba. (**aiōnios g166**) **47** Kakuli cwale Ombumu natu laelele nji, ‘Kame nina kutumu nji otenda eliseli no asimacaba, nji olita oku yoyisa mu litunga lyonje okutwala ku mamaneneno.’” **48** Cwale asimacaba aba ana kuyupa ngeso, sebeli awabelelwa, ni kukanyisa eliywi ly Nyambe, mi ano kupula aa ana ketelwe omoyo no kwaabwa, sebeli apumena. (**aiōnios g166**) **49** Cwale eliywi ly Mbamu sebeli lihasana mu silalandi sonje eso. **50** Kono aendisi no Majuda sebeli asusueza akati aa aketukiwa naalume abusai no muleneñi, ni kwa Dabida.’ **35** Cwale ni mu lisamu linjili ku Ikoniyanu. **52** Cwale aiyetwa sebeli aiyala nakwambiwa nji, ‘Kutamba kupumenena woyo no kukanewo nji amone okoola.’ **36** Kakuli Dabida aba ana kumana okusebeza mu maywaa aye eso sina kusaelwa kwa Nyambe, sebeli ofa, ni kulangekwa kwa sitaye, ni kumona okoola. **37** Kono woyo anaingula Nyambe, katamba kumona okoola. **38** Cwalehe Abange, mu limuke nji, mwa yonyene woyo mulume na mwambeliwa oku lemenwa eibi yenu, **39** mwa yonyene omunu yonje woyo opumena kame alukululwa ku inu yonje eyo kamutwese oku lukululwa mu mulawo wa Mushe. **40** Mu tokomele nakubu, nji cwale mu lese okwiwelwa kwego inambiwa kwaanuhi nji, **41** ‘Komumone, anyi akamashungu, mu komoke, mi mufe! Kakuli kame ni tenda omusebezi mu maywaa enu, omusebezi samuulwe oku pumena,

14 Cwale mu Ikoniyanu sebeli aingena bamweya mu ndoo no milapelo no Majuda, aba ana kwambamo eliywi, epalo no kupula sebeli ipumena bamweya ku Majuda niku Mangelike **2** Kono aendisi no Majuda anokwa pumena sebeli asusueza asimacaba, mi ni kfafilikanya emicima okulwisa aasikupumena. **3** Cwale sebeli aikalamo enako no kuleba, aamba eyi no Mbamu mukwacila, awo aaba oupaki ku liywi no sishemo saye, mukutenda eisupo neyi ikomokisa ni maoko oo. **4** Kono aanu namu muleneñi kame anokutaba, anjili ku lineku no Majuda anjili ku lineku no atumiwa. **5** Cwale omufilifili aba una kutendiwa ku

Majuda bamweya na asimacaba, naa endisi oo, kupula sebeli aukela ku Lisitila ni ku Ikonyiyamu aba ana kusinga nji akatende asiku pumena ni ku Antiyoki. **22** Kame ana kongota emicima ouyi ni kwaafula ni mawee. **6** Atumiwa aba no aiyetwa ni kwaas susuweza nji atundamene anaku lemuha etaba eyo, sebeli acilela ku mu tumelo, ni kwamba nji kame tufanena Lisitila ni ku Deba emuleneñi namu Likaoniya, okwingena mu mayando no kupula nji twingene ni mu naaha ikubapile nayo. **7** Omo sebeli mu mubuso wa Nyambe. **23** Cwale aba ana akutazamo eliywi. **8** Cwale mu Lisitila kame kumana okuketa akulu mu keleke ni keleke, kuna kwikalanga omulumbe onaku lewa yoli ni kulapela nuukuyumena eilya, sebeli aasiya esiyanga no makondo, neli esiyanga okutunda mu sishemo no Mbumu woyo ana ku pumena ba kulewa kwaye. **9** Yonyene kame ana kuteteta mwa yonyene. **24** Cwale sebeli abita mu naah no Paulusi yo aamba. Paulusi sebeli omwaliketa, mi Pisidiya ni kuta ku Pamfiliya. **25** Cwale aba ana sebeli omona nji kame ali ni tumelo nji abalisiwe kumana okwamba amaywi mu Pega, sebeli ata **10** cwale sebeli omwambela ni liywi no kuneneba ku Ataliya, **26** cwale okutunda abo sebeli alutela nji, “Oimane ni makondo owe!” mi sebeli ku Antiyoki, omo ana kubekiwa mu sishemo sa omatuka ni kweenda. **11** Cwale enyangela aba ina Nyambe mu musebezi owo ana kwiyateteta. **27** kumona eyo ana kutenda Paulusi, sebeli atangisa Cwale aba ana kukeela, sebeli awaneka Ekeleke okukuwa mu puo no Silikaniya nji, “emilimu bamweya ni kwamba yonje eyo Nyambe ana kame ineyi kwaaci mu sumbiwa sikufeka kanyi tende noo, nomo ana yatulwele omweelo no aauu!” **12** Banabasi kame anaku mubeeka elitina tumelo no asimacaba. **28** Cwale sebeli aikala lya Zeusi, Paulusi neli lya Hemasi, kakuli neli enako no kuleba naaiyetwa.

yonyene omukulu ku kwamba. **13** Omupulisita, no ndoo ya Zeusi onyambe woo eyo inakkikal balubala no muleneñi, sebeli olita amapulu akabisitwe ni tipalisa ba myelo kame anaku singa okutenda esitabelo bamweya naanu. **14** Kono atumiwa Banabasi ni Paulusi aba ana kuyupa eyo, sebeli akaola eikumango yoo, mi sebeli aitukela mukaci no aauu no kupula alemine okukuwa nji, **15** “Alume, ikene aba mutenda ngesi? naaci tuli alume kanyi aanyi, mi kame tuna militele amaywi no kuwaba, nji kame mufanena okusiuluka okutunda ku inu eyi no mbulwa tuso okuta kuwa Nyambe no kuyoya woyo ona kutenda eliwilu ni litunga, ni liwate, neyo yonje ilimo. **16** Mu tinako naku nyima kame ana ku lumelengala aauu onje okwenda mu mikwa yoo. **17** Nabakulingeso, kasikulesela okuba oupaki kakuli kame anatende wino ni kumiba ombula na kuwilu ni tinako no kukutula, okumiba eilya ni kwiiyata emicima yenu oku wabelelwa.” **18** Mu maywi aa kasikutwesa aauu okwakanisa okwatendela eitabelo. **19** Kono sebeli kwiya aendisi no Majuda ana kutunda mu Antiyoki ni mu Ikonyiyamu, ni kusususweza aauu, sebeli afula Paulusi ni mawee ni ku mukoka oku mutundisa mu muleneñi mu kuhupula nji nafu. **20** Kono aiyetwa sebeli amubeeka mukaci mi sebeli oinguka ni kwingena mu muleneñi. Ba liywaa linaku tatamako sebeli ota ni Banabasi ku Deba. **21** Cwale aba ana kumana okukutaza eliywi mu muleneñi owo, ni kuwana aiyetwa no

15 Kono anjili alumé ana kwiya oku tunda mu Judeya sebeli aiyeta aasikupumena nji, “Aba kamwaingene mu mupato okuta mu mulawo wa Mushe, ka mu tambo okuyoisiwa.” **2** Cwale Paulusi ni Banabasi abaana kukanana noo onene, Paulusi ni Banabasi naanjili ngeso sebeli ayulekiwa nji ate ku Jelusalema kwaatumiwa naakulu akambole etaba eyo. **3** Cwale Endoo ya Nyambe sebeli yaafundula ngeso, sebeli ata endila no kubita mu Foenisiya bamweya ni mu Samaliya, alemine okwamba eyi no ku siuluka no asimacaba, mi sebeli aaba okuwabelewa no kuneneba kwa asikupumena onje. **4** Cwale aba ana kwiya ku Jelusalema, sebeli atambuliwa kwaatumiwa ni keleke, ni kwaakulu, mi sebeli atalusa yonje eyo ana kutenda Nyambe mwa onyene. **5** Kono aasikupumena anjili ao ali ku seemba no Afalisi sebeli aimana ni kwamba nji, “Esi sifanena ni kwtawala ku mupato, ni kwaas laela nji akuteke omulawo wa Mushe.” **6** Atumiwa naakulu sebeli akuwana bamweya okutatuba etaba eyi. **7** Cwale munyima no kwaambota onene, Pitolosi sebeli oimana nikwamba nji, “Abaange, kame mulimukile nji mu maywaa ana kubwa Nyambe na kuniketa mukaci kenu nji mulibaka no kanwa kange asimacaba kame afanena okuyupa eliywi lya Nyambe ni kupumena. **8** Cwale Nyambe woyo olimukile emicima yoo, kame aapaka mu kwaaba Emebo No Kukena kanyi omo ana tendele

kwaaci. **9** Kasi tenda eshutano mukaci ketu Paulusi, **26** alume ana ku toboha omoyo woo nonyene, kono kame anaakenisa ni tumelo. mulibaka lya Mbamu wetu Jesu Kilesite. **27** **10** Cwalehe, iikene aba mweteka Nyambe mu Cwalehe natu mitumene Judasi ni Sailasi, awo kubeka ecoko mu tindingo no aiyetwa eyo ana onyene mbami talusete einu imweya mu liywi no kwangwa anjekulyetu simba eyo natukutwesa kanwa. **28** Kakuli na kumonahala wino ku Mebo okushimba? **11** Cwale kame tupumena nji kame no kukanenai kwaaci okwamibeeka omushimbo satu yoyisiwe mu sishemo sa Mbamu Jesu, no kuneneba okubita eyi einu no utokwa, **29** kanyi omo sayoyisetwe nonyene.” **12** Cwale nji mukulya kwego ina tendiwa esitabelo ku esikwata sonje sebeli sondoka mi kame ana maswaniso neyi itunda ku unyinga ni kweyi no kuyupeteta kwa Banabasi ni Paulusi aba ana kowiwa neyi itunda mu uhule. Nji kame okuteula kutalusa etiponiso ni timakazo eto Nyambe ana wenyene kweeyi, mbu tende wino. Musiyale kutenda mwa onyene mukaci no asimacaba. **13** wino.” **30** Cwale aba ana kufundulwa awo, Munyima aba ana kumana okwamba, Jakobo sebeli ata ku Antiyoki, niku waneka bamweya sebeli otambula nji, “Abaange muteetete kwa emikopano ni kwaaba eliñolo. **31** Cwale aba ana mene! **14** Simoni sebeli otalusa omo Nyambe ku libala, sebeli awabelelwa onene ku maywi ana ku tangiseta oweli okupotela asimacaba, nji alyo no susuezo. **32** Cwale Judasi ni Sailasi, awo mukaci koo akuketele aanu aa afanena elitina ana kutenda onyene aanuhi a Nyambe, sebeli lyaye. **15** Eyambo eyi kame ilumelelana ni maywi asusueza aasikupumena ni maywi no kupula no anuhi a Nyambe, kanyi omo kuñolelw nji, ni kwaongota. **33** Cwale aba ana kwikalamo **16** ‘Munyima no eyi, kame sa nuuke, mi kame enako no kuleba, sebeli afundulwa mu kozo sa ni yake esibaka ana kuyoya Dabida, eso kwaasikupumena awo ana kwafundula. **34** sinakwi Kame sani yake ba matota no kale, mi Kono Sailasi sebeli osinga oku siyala. **35** Kono kame sani wiimeke. **17** Nji aanu ana siyalako Paulusi ni Banabasi sebeli asiyala mu Antiyoki, asaele Mbamu, naa simacaba onje awo ana aiyeta ni kukutaza eliywi lya Mbamu, bamweya isaniwa mulibaka no litina lyange. **18** Kame naanjili ano kupula. **36** Cwale munyima no kwamba Mbamu, woyo ona kutenda einu eyi maywaa anjili, Paulusi sebeli wambela Banabasi nji ilimukiwe okutunda ku matatekelo.’ (**aiñon** nji, “Wiiye, tuuke tukapotele aasikupumena mu g165) **19** Abakulingeso, ekatulo yange ninji, “Katu muleneñi ni muleneñi omo tuna kwambanga fanene oku kataza asimacaba awo asiulukela kwa eliywi lya Mbamu, ni kumona omo ayoyela.” **37** Nyambe. **20** Kono kame tufanena okwaañolela Cwale Banabasi sebeli osinga okushimba Jowani nji atunde kweyi no litilo no maswaniso, ni woyo oisanwa nji Maleka. **38** Kono Paulusi kuuhule, ni kweyi no kowiwa, ni ku unyinga. sebeli onahana nji alese okushimba omunu ona **21** Kakuli okutunda ku nako na kukale mu kwaasiya asili mu Pamfiliya, mi kasi kuta noo muleneñi ni muleneñi kame kuli ao akutaza mu musebezi woo. **39** Cwale sebeli kwinguka eyi no milao ya Mushe eli no Pumulo neli efapano no kuneneba, mane sebeli akutaba, no Pumulo mu tindoo no milapelo.” **22** Cwale Banabasi sebeli oshimba Maleka ni ku lutela kame kuli wino atumiwa naakulu ni keleke mu Sipulasi, **40** kono Paulusi sebeli oketa Sailasi yonje, okuketa alume okutunda mwaonyene ni ku funduka, yo beekilwe mu sishemo no ni kwaatuma ku Antiyoki bamweya ni Paulusi Mbamu kwaasikupumena. **41** Cwale sebeli ota ni Banabasi. Sebeli atuma Juda woyo oisanwa mu Seliya ni mu Silisiya, yo ongota etikeleke nji Banabasi, ni Sailasi, alume abusa mukaci no namo.

aasikupumena, **23** ni kwatumena eliñolo linjili eli lyamba nji, “Abaange, atumiwa bamweya naakulu, nikwaasikupumena nwa simacaba mu Antiyoki ni mu Siliya ni mu silisiya, mulumele. **24** Kakuli na tuyupu nji aanu anjili ana tundu mwaaci kame ana mishupu ni maywi, oka mifilikanya emicima yenu, simba nji katwasikwa laela ngeso. **25** Naku monahala wino mwaaci, aba tuna lumelelana bamweya, okuketa alume okwatuma kwaayi naa singiwa etu Banabasi ni

16 Paulusi sebeli wiiya mu Deba ni ku Lisitila. Omo kame ku na kwikalanga omwyietwa, no litina lya Timoteya. Omwana no mukati no Mujuda omuasikupumena, kono sitaye neli omungelike **2** Kame ana kupakiwa wino kwaasikupumena na mu Lisitila ni mu Ikoniyamu, **3** Paulusi kame ana ku saela Timoteya nji amu sindekete, mi sebeli omushimba ni ku mubeeka ku mupato mulibaka no Majuda ana

kwiikalanga mu ibaka eyo, kakuli kame ana futuka ni kwamba ku mebo nji, “Kame ni ku kulimuka nji sitaye neli mungelike 4 Aali mu laela mu litina lya Jesu Kilesite otunde mwa musipili woo okuta ku mileneñi, sebeli alaela yonyene!” Cwale sebeli itunda mwa yonyene aaasikupumena nji amamele omulawo ana ababo ba nako eyeyo. 19 Kono aolyaye aba kubeka atumiwa naakulu awo ana kwikalnga ana kumona nji naabwelwe esepo no ku fuma, mu Jelusalema. 5 Cwale etikeleke kame tina sebeli alema Paulusi ni Sailasi ni kwatwala kongotiwa mu tumelo, ni kwekeza ku palo mu sibaka no musika balubala nwaa busisi. mu liywaa ni liywaa. 6 Cwale sebeli ata mu 20 Cwale aba ana kumana okwaalita bouso naha no Filinjiya ni mu Galatiya, kakuli Emebo nwaatuli, sebeli aamba nji, “Alume aa, Majuda No Kukena kame ina kwaakanisa okwamba mi kame alyanganisa omuleneñi wetu. 21 Kame amaywi mu Asia. 7 Cwale aba ana kwiiya aiyeta emikwa eyo no kwafanena nji twikoñe okusheeteta amabapa ni Misija, sebeli aaela ni kwitambula aaci Amaloma.” 22 Enyangela okuta mu Betiniya, kono Emebo ya Jesu kaisikwa sebeli itateka okwaalwisa, mi aatuli sebeli akaola alumelela. 8 Cwale aba ana kumana okweenda eikumango yoo ni kuba etaelo nji afuliwe ni mu naha no Misija, sebeli ashetumukela ku pafa. 23 Cwale aba ana kumana okwafula emiupa Tulowasi. 9 Paulusi sebeli omona epono mu no kupula, sebeli aaingenyeka mu tolongo, ni ku usiku, omulume naku Mesodoniya yo imanine laelia omutatelei nji aatatelele onene. 24 Woyo yo mu kumbela ni kwamba nji, “Wiiye mu aba na laelelwne ngeeso, sebeli waabeeka mu Mesodoniya mukututusa.” 10 Cwale aba ana tolongo na mukaci ni kwaabeeka amakondo oo kumana okumona epono eyo, Ababo sebeli mu itondo. 25 Kono ba kaci no usiku Paulusi ni tuku tukiseta mu wangu okuta ku Mesodoniya, Sailasi sebeli alapela ni kwiiimba etindimo kwa me tunahana nji Nyambe kame ana twisanene Nyambe, mi amapantiti ateeteta. 26 Mu nako oka kutazamo eliywi kwa onyene. 11 Aba imweya fela sebeli kwiiya ezikinyeho no litunga, tuna kufuula okutunda mu Tulowasi, sebeli cwale emitomo no tolongo sebeli inyanganya tutu ku Samotilasi, eliywaa lina kutatamako mi ababo emyelo sebeli iyatuluka mi amawenge sebeli tukafuweka mu Ne-yapolisi. 12 Aba onje sebeli anungutuka ku munu yonje. 27 Cwale tuna kutundamo sebeli tukaingena mu Filipi, omutatelei aba ana kwinguka ni kumona nji omuleneñi no weli mu sikiliti no Mesodoniya, emyelo naiyatuluka, sebeli oshomona omukwale kame ni koloni no Maloma. Sebeli twiikalama waye nji akwibae, ba kuhupula nji mwendi amaywaa no mupula. 13 Cwale ba liywaa no amapantiti onje naatundumo. 28 Kono Paulusi Pumulo sebeli tuta ku nyonga no musindi, sebeli okuwa ni liywi no kuneneba nji, “Olese oko tuna kuhupula nji kame kuli esibaka no okwibaa, kakuli tusilimo toonje.” 29 Omutatelei milapelo, mi sebeli twiikalni ni kwamba naakati aba ana ku kumbela elibona, sebeli witukelamo, ana ku unganako. 14 Omukati omunjili mwa mu kucila sebeli okakwela ku makondo a Paulusi onyene ona kutuyupa neli no litina lya Lidiya, ni Sailasi. 30 Cwale sebeli waatundiseta ba ona kutunda mu muleneñi no Tiyatila, omuulisi ndee ni kwamba nji, “Alume, ngasibine sani no ibyana no undilu. Woyo olapela Nyambe, mi tende nji ni yoyisiwe?” 31 Cwale sebeli aamba Ombumu sebeli oyatulula omucima waye nji nji, “Olumele mwa Mbumu Jesu, mbuyoyisiwa, atokomele eyo aamba Paulusi. 15 Cwale aba ana weine mane naasindoo yowe.” 32 Cwale sebeli kumana okukolobeziwa, naasindoo yaye, sebeli aamba amaywi no Mbumu kwa yonyene ni otu kumbela nji, “Nji namwaatula nji mbili wa kwao onje ana kwikala mu ndoo yaye. 33 ku sepahala kwa Mbumu, mwiiye mu ndoo Sebeli waashimba mu nako eyeyo no usiku, yange mwikalemo.” Sebeli otu hapeleza okuta. ni kwaayowisa ba miupa-upa yoo, mi sebeli 16 Eliywaa linjili kame tuna tanga mu sibaka okolobeziwa ababo naasindoo yaye onje. 34 no milapelo, sebeli tukuwana ni musizana no Cwale sebeli waalita mu ndoo yaye, ni kwaaba mubika woyo oli ni mebo no unuhi, naku fumisa eilya balubala woo, ni ku wabelelwa naa sindoo onene molyaye mu ku nuha. 17 Sebeli okoña yaya onje kakuli na lumele mwa Nyambe. Paulusi naaci yo kuweleza nji, “Alume aa nabika 35 Kono aba kuna kupa, aatuli sebeli alaela a Nyambe oli beulu! Kame amyambela endila no omupolisa, ni kwamba nji, “Waalukulule awo mooyo!” 18 Eyi kame ana kwitenda mu maywaa alume akutele.” 36 Cwale omupolisa sebeli no kupula. Kono Paulusi sebeli otina, ni ku osimweta Paulusi amaywi awo, ni kwamba nji,

"Aatuli nani tumu nji mu lukululwe mu kutele. Tesalonika, kakuli kame ana tambula eliywi Cwalehe na mulukululwa, mi mweende mu mu kutukufalelwa, ni kusaisisa mu mañolo mu kozo." 37 Kono Paulusi sebeli wamba kwa onyene liywa ni liywa okumona nji einu eyi moikalele. nji, "Kame ana tufulu balubala nwaanu, kono 12 Ano kupula mwaonyene sebeli apumena, kasikutwatula oweli, aci tutendile tuli amaloma, naakati no kukutekeha no Mangelike naalume mi naatubekee mu tolongo. Cwale kame asaela ngeeso. 13 Kono cwale aendisi no Majuda oku tu tundisamo ku mukunda? Kokuulwa! na mu Tesalonika aba ana kuyupa nji eliywi Mwaalesele onyene aiye muku tutundisamo." lya Nyambe kame lyambiwa kwa Paulusi mu 38 Amapolisa sebeli asimweta aatuli amaywi Beliya, sebeli aiya mo mu kufilikanya esicaba. ao, mi sebeli acila aba ana kuyupa nji neli 14 Cwale aasikupumena ababo sebeli afundula Maloma. 39 Cwale sebeli aiya nuuku kokobeza Paulusi, okumutwala ku liwate, kono Sailasi ni kwaonyene. Sebeli aatundisamo, ni kwakumbela Timoteya sebeli asiyalamo. 15 Awo ana sindeketa nji asiye omuleneñi. 40 Cwale aba ana kutunda Paulusi sebeli akakeela ku Atenesi, abaana mu tolongo, sebeli ata kwa Lidiya, mi cwale aba ana kumana okumona naasikupumena, ni kwaongota emicima, mi sebeli afunduka.

17 Cwale aba ana kubita mu Amfipolisi ni mu Apoloniya, sebeli aiya mu Tesalonika omo kuna kwikala endoo no milapelo no Majuda. 2 Paulusi mu mukwa waye sebeli oingena kwa onyene, mi mu tisunda taatu, yo kanana noo okutunda mu mañolo 3 ni kwataluseta ni kwamonisa nji kame kuna kufanena Kilesite oku yupisiwa okukola ni kwinguka kwaafu, ni kwamba nji, "Woyo Jesu nineeyi mu kwamba kwaanyi eyaye, yokame Kilesite." 4 Cwale anjili mukaci koo sebeli asusuezwa, nuukuwana ni Paulusi ni Sailasi bamweya naa nokupula no Mangelike mane naakati no kupula ao akutekiwa. 5 Kono aendisi no Majuda kame ana kwafelanga omuna, mi sebeli ashimba aafokoli anjili anatoliwa, ni kwaawaneka okwaatenda esitopa, ni kubeeka omuleneñi mukaci, okutinguluka endoo ya Njasoni, okwaasela nji aalite kwaanu. 6 Cwale aba na kuulwa okwawana, sebeli akokela Njasoni naanjili aasikupumena balubala no abusisi no muleneñi alemine okukuwa nji, "Alume awo ana liti outata mu litunga, kame aneyi ni kuno, 7 mi Njasoni naatambula, mi onje kame alwisa emilao ya Sizale aamba nji kame kuli omunjili Ombumu yonyene Jesu." 8 Cwale aanu naabusisi no muleneñi sebeli ahakanyeha aba ana kuyupa eyi. 9 Cwale aba ana kushimba amali kwa Josani ni kwaanjili, sebeli aalesela nuukutela. 10 Ababo aasikupumena sebeli afundula Paulusi ni Sailasi ousiku okuta ku Beliya, mi aba ana kukeela sebeli aingena mu ndoo no milapelo no Majuda. 11 Cwale aendisi no Majuda aa kame ana kwikala ni micima no kuwaba okubita awo na mu

muwango mi ababo sebeli afunduka. 16 Ababo Paulusi yosaataatelele mu Atenesi, sebeli otina aba ana kumona nji omuleneñi kame wiyalile eifikiso no milimu. 17 Cwale sebeli okanana ni Majuda mu ndoo no milapelo naanu awo acila Nyambe, sebeli otenda ngeso muliywa ni liywa ku munu yonje woyo ona kuwaninga mu musika. 18 Cwale a si Epikulini ni sitoiki filosofi sebeli aambola naye. Mi anjili sebeli aamba nji, "Osibuwabuwi uyu iikene aamba?" Anjili sebeli aamba nji, "Kame amonahala kanyi omukutazi no milimu indina." kakuli kame ana kwaataluseta ya Jesu neyi no kwinguka kwaafu. 19 Cwale sebeli amushimba, okuta naye ku Aleopangasi ni kwamba nji, "Kame tusinga okulimuka eyi tuto no ubya eyi wamba iikene italus?" 20 Kakuli nuliti eyambo no kwtawelwa mu matwi etu, cwale kame tusinga okulimuka eyi italusa." 21 Cwale Amaatenesi onje naanu andina ao ayoyanga mo kaasikutenda esindina konji okwamba simba okuyupa eyi no ubya. 22 Cwale Paulusi sebeli oimana bakaci nwa Aleopangasi ni kwamba nji, "Anyi alume no Atenesi, kame ni lemuhile nji mu ndila yonje kame muli ni tumelo. 23 Kakuli aba ninabiti kame nina mono outokwa wetu noo ku lapela, sebeli ni wana ealetale aba ku ñolilwe nji, 'Kwa Nyambe no kwalimukiwa.' iikene cwale aba mu lapelela einu no kwalimukiwa, eyi yanamba kwaanyi. 24 Nyambe ona ku tenda elitunga niinu yonje ilimo, bakutenda Ombumu no liwilu ni litunga, ka yoyo mu tikeleke ti yakilwe ni maoko nwaanu. 25 Simba kame asebelezwa ni maoko nwaanu, kanyi nji kame asaela esinjili, kakuli yonyene kame aba aanu onje ouplu ni kooyela ni inu yonje. 26 Cwale kame ana

kutenda mumweya mu matunga onje nwaanu bamweya naa sindoo yaye, mi Amakolinte ano oku yoya ba lubala no litunga longe, yokame kupula ana kuyupa Paulusi sebeli apumena ona lukisa etinako ni miseto no aanu omo mane niku kolobeziwa. **9** Cwale Ombumu sebeli ayayo. **27** Cwale nji kame afanena okusaela wamba kwa Paulusi mu usiku umweya mu Nyambe, mu kuyambuta nji mba mubabatele ni pono nji, “Olese kucila, kono waambe mi olese ku muwana, mi yonyene kayoyo oku no kuleba okondoka, **10** kakuli kame nili ni wene, mi naaci. **28** kakuli mwa yonyene kame, ‘Tuyoya, ni kakwisa omunu so kulwisa simba okulemeka, kweenda, ni kwikala kwetu.’ Sokame anaamba kakuli kame nili naanu no kupula muno mu asikuloka anjili nji, ‘Naaci kame tuli anaaye luli.’ muleneñi.” **11** Cwale sebeli oikala omwaka mu **29** Cwale aba tuli ana a Nyambe, ka tulukele oku mweya ni tikweti mutanu ni kamweya, yo iyeta yambuta nji Nyambe mba feke kanyi gauda, eliywi lya Nyambe mwaonyene. **12** Kono cwale simba esilibela, simba eliwee, eili eyi imanena Galiyo yoli omubusisi no Akaya, aendisi no esifekiso no mihupulo no munu. **30** Mu nako Majuda sebeli akuwana ni ku Iwisa Paulusi ni na kunyima Nyambe kame ana kwaliketanga ku mulita balubala no Kuta. **13** Sebeli aamba aanu feela, kono bano kame alaela aanu onje nji, “Wuyu mulume kame asusuweza aanu ku okwaali nji abake. **31** Kakuli na kubeeka eliywaa lapele Nyambe mu ndila eyo ilwisa omulawo!” elyo saatule elitunga mu niti mu mulume woyo **14** Kono Paulusi aba ana kusinga okwamba, ana kuketa, mi mweesi nabi aanu onje mu Galiyo sebeli wambela aendisi no Majuda nji, kumwingula kwaafu!” **32** Cwale aba na kuyupa “Kambe ni mulibaka no kufosa simba okutenda eyi no kwinguka kwaafu, anjili sebeli Asheka omubonda, kambe kame kuli elibaka elyo ni kono anjili sebeli aamba nji, “Kame satu kuyupe twesa oku miyupisisa anyi aendisi no Majuda. kame wamba ba tuto eyi.” **33** Cwale Paulusi **15** Kono kakuli ni mulibaka no tipuzo no maywi ababo sebeli waasiya. **34** Kono aanu anjili sebeli ni matina ni mulawo wetu, mu kumonene akoña ni ku pumena, mwaonyene Denisi no mwenyene. Kame ni kana okwatula eyambo Aleopangasi ni mukati no litina lya Damalisi eyi. **16** Cwale sebeli waatundisa mu Kuta. **17** Cwale onje sebeli alema Sosiene, omwendisi no ndoo no milapelo ni ku mufula balubala no Kuta. Kono Galiyo kasi kutwalako omucima. **18** Munyima no eyi, Paulusi sebeli oikala amaywaa no kupula, ni kusiya akwaye ni kulutela ku Siliya, yo enda ni Pulisila ni Akila. Ku Senkiliya, sebeli okukuliwa etiñuki, kakuli kame ano kununga esinjili. **19** Cwale sebeli akeela mu Efese, mi sebeli waasiyamo, kono yonyene sebeli ota mu ndoo no milapelo mu ku kanana ni Majuda. **20** Cwale aba ana ku mukumbela nji aikale no enako no kuleba, sebeli okana. **21** Kono aba kwaasiya, sebeli waambela nji, “Kame sani kauke kwaaci nji Nyambe mba singi.” Cwale sebeli oluta okusiya Efese. **22** Cwale aba ana kukeela mu Sesaaliya, sebeli ota okakeeta etikeleke mi cwale sebeli oshetumuka ku Antiyoki. **23** Munyima no kwikalamo enako, sebeli ota ku sibaka ni sibaka mu naha yonje no Galatiya ni Filigiya yo ongota aiyewta. **24** Cwale Omujuda onakwisaniwa nji Apolosi, woyo ona kuleyelwa mu Alekizandiliya, sebeli wiiya mu Efese. Neli omulume no kulimuka okwamba wino ona kwiyeta eliywi. **25** Kame ana kwiyeta mu ndila ya Mbamu, ni kutenda omubika mu mebo, kame aamba ni kwiyeta wino-wino naanjili aanu.

18 Aba kuna bwi eyo, Paulusi sebeli otunda mu Atenesi okuta ku Kolinte. **2** Cwale sebeli okawana Omujuda no litina lya Akila, kakuli Kulaude kame ana ku laela aendisi no Majuda okutunda mu Loma. Cwale sebeli ota okaamona, **3** kakuli neli omunu no musebezi umweya nonyene, sebeli oikala noo, mi kame ana ku sebezanga, kakuli neli asiku tenda amatende. **4** Cwale kame anakukanananga mu ndoo no milapelo eli no Pumulo lyonje, mi sebeli osusuweza aendisi no Majuda ni Mangelike **5** Cwale Sailasi ni Timoteya aba ana kukeela okutunda ku Mesodenia, Paulusi yo patehile ni kukutaza, okuba oupaki ku Majuda nji Kilesite yokame Jesu. **6** Cwale aba ana ku mu sheununa, sebeli otutula eikumango yaye ni kwamba nji, “Ounyinga wenu wikale ba mitwi yenu! Mene sikwite omubonda ku onyene. Okutunda bano kame sanite kwaasimacaba.” **7** Cwale sebeli otundamo ni kuta ku ndoo ya mulume no litina lya Tite Justusi omulapeli wa Nyambe, endoo yaye kame ina kwikalanga abeebi ni ndoo no milapelo. **8** Kilisipo omubusisi no tindoo no milapelo, ona ku pumena mwa Mbamu,

einu eyi yaama Jesu, kono eyo ana kulimuka no Majuda ana kwendanga atundisa Emebo no yonyene neli kolobezo ya Jowani fela. **26** Sebeli kwiiiba, kame ano kutusisanga okwamba elitina otateka okwamba mu undume mu ndoo no lya Jesu nji, “Kame ni ku laela mu litina lya milapelo, kono cwale Pulisila ni Akila aba ana Jesu, woyo ona kukutaziwa kwa Paulusi.” **14** ku tuyupa, sebeli amutwala ku ndoo ni ku Aana mutanu na yiili no mupulisita mukulu no mutualuseta omo aikalele Nyambe wino. **27** Cwale Majuda no litina lya Sikeba ana kutenda ngeso. aba ana kusinga okuta okulutela ku Akaya, **15** Kono emebo no kwiiiba sebeli yaatambula nji, aasikupumena sebeli amusuweza ni kuñolela “Jesu ni tuyii, ni Paulusi ni tuyii, kono wene aiyetwa nji amutambule. Aba ana kukeela, sebeli tiwe anyine?” **16** Cwale omulume woyo ona otusa onene mu sishemo awo ana ku pumena. **28** Kwingeniwa ku mebo kwiiiba sebeli waamatukela Kakuli kame ana kutwesa okwambela aendisi no Majuda mu maata no kuneneba mukwamonisa mu mañolo nji, Kilesite yokame Jesu.

19 Apolosi yoli mu Kolinte Paulusi sebeli okaula enaha eyi ilumbile ni kwiiya mu Efese. Omo sebeli owana aiyetwa anjili. **2** Cwale sebeli waabanguta nji, “Na mukutambula Emebo No Kukena aba muna ku pumena?” Mi sebeli atambula nji, “Kokuulwa, katwa siku yupa simba mbicana nji kame kuli Emebo No Kukena.” **3** Cwale sebeli waabanguta nji, “Ka kolobezo mu na kukolobezwa nayo?” Sebeli atambula nji, “Mu kolobezo ya Jowani.” **4** Cwale Paulusi sebeli wamba nji, “Jowani kame ana ku kolobeza ni kolobezo no kubaka, okwambela aanu nji apumene kwa woyo soiya munyima yaye, yonyene Jesu.” **5** Aba ana kuyupa eyo, sebeli akolobezwa mu litina lya Mbamu Jesu. **6** Cwale Paulusi aba anakumana okwabeeka amaoko aye beulu, Emebo No Kukena sebeli yaashulumukela beulu yoo, mi sebeli aamba mu tindimi no kwalimukiwa mane ni kunuha. **7** Oonje kame ana kukwana epalo ikuma ba likumi naayili. **8** Cwale sebeli oingena mu ndoo no milapelo mi mu tikweti taatu yo aamba mu undume, yo kanana noo ni kwakolwisa eyi no mubuso wa Nyambe. **9** Kono anjili kame ana kwikalala ni mahanyi okwapumena, aamba eyi no kwiiiba eyi no Ndila balubala no mukopano, sebeli otunda kwa onyene, ni ku shimba aiyetwa, yo ambola noo mu liywaa ni liywaa mu tuyako no ndoo ya Tilanasi. **10** Eyo sebeli yekeza mu myaka yiili, nji cwale aanu no Asiya ayupe eliywi lya Mbamu aendisi no Majuda bamweya ni Magelike **11** Cwale Nyambe naku tenda etimakazo no ku komokisa mu maoko a Paulusi. **12** Etitaulo mane ni tinyambi naiku tundisiwa ba lutu lyaye sebeli ibeekwa kwa sikukola, ni meeti sebeli atunda, ni mebo no kwiiiba sebeli itunda mwa onyene. **13** Cwale anjili no aendisi

no Majuda ana kwendanga atundisa Emebo no yonyene neli kolobezo ya Jowani fela. **26** Sebeli kwiiiba, kame ano kutusisanga okwamba elitina otateka okwamba mu undume mu ndoo no lya Jesu nji, “Kame ni ku laela mu litina lya milapelo, kono cwale Pulisila ni Akila aba ana Jesu, woyo ona kukutaziwa kwa Paulusi.” **14** ku tuyupa, sebeli amutwala ku ndoo ni ku Aana mutanu na yiili no mupulisita mukulu no mutualuseta omo aikalele Nyambe wino. **27** Cwale Majuda no litina lya Sikeba ana kutenda ngeso. aba ana kusinga okuta okulutela ku Akaya, **15** Kono emebo no kwiiiba sebeli yaatambula nji, aasikupumena sebeli amusuweza ni kuñolela “Jesu ni tuyii, ni Paulusi ni tuyii, kono wene aiyetwa nji amutambule. Aba ana kukeela, sebeli tiwe anyine?” **16** Cwale omulume woyo ona otusa onene mu sishemo awo ana ku pumena. **28** Kwingeniwa ku mebo kwiiiba sebeli waamatukela beulu ni kwaakoma, mane sebeli atunda ku Majuda mu maata no kuneneba mukwamonisa ndoo eyo aali njeshe ni ku lemekiwa. **17** Cwale eyi yonje sebeli ilimukiwa kwaanu onje na mu Efese, aendisi no Majuda bamweya ni Magelike, mi sebeli aingenewa okucila onje, mi elitina lya Mbamu Jesu sebeli lilumbiwa onene. **18** Aasikupumena no kupula kwaao ana kupumena sebeli aiya, mu kuukunyaza ni shongotola eyo no kwiiiba ana kutendanga. **19** Cwale epalo nwao ana kutendanga amabibo sebeli alita etibuka too ni kuticīna aanu onje amwine, mi sebeli abala eteko no tibuka kame ina kwana eikit makumi mutanu no muwaya-wayaya no silibela. **20** Cwale eliywi lya Mbamu sebeli liyanduluka ngeso ni kukula. **21** Cwale eyo aba ina kubwako, Paulusi sebeli olela mu muhupulo no mebo nji abite mu Mesodeniya ni Akaya ni kuta ku Jelusalema, yo aamba nji, “Munyima no kwikala kuya,” sebeli wamba nji, “Kame ni fanena okamona ku Loma.” **22** Cwale aba ana kumana otuma aiyetwa aye ayili mu Mesodeniya awo amutusa, Timoteya ni Elasito, yonyene yosili mu Asiya mbicani. **23** Kusili mu nako eyo omufilifili no kuneneba sebeli wiya mulibaka no Ndila. **24** Kakuli omulume wisaniwa Demetiliusi, woyo ona kuumbanga endoo no silibela no milimu no Atemisi, kame ana kuluwisa onene abeleki no musebezi owo. **25** Cwale sebeli waawaneka bamweya, naawo anjili asebeza omusebezi kanyi woo, ni kwamba kwa onyene nji, “Alume, kame mulimukile nji aba mufuma ni mulibaka no musebezi ou. **26** Cwale kame mu mona ni kuyupa nji kasa mu Efese feela kono ni mu naha yonje no Asia Paulusi kame ana susuweze ni kukolwisa epalo no aanu, yo aamba nji, emilimu itendiwa ni maoko kasa emilimu. **27** Ekozi eyo iiya, kasa nji omusebezi wetu mbau shwauka, kono ngeso ni ndoo no milimu mukati otompeha oisniwa nji Atemisi kame saya liketwe kanyi esinu na mbulwa tuso, nji mane niktu tompeha kwaye kame saku sinyeha, yonyene woyo olapelewa

mu Asiya ni mu litunga lyonje!" **28** Cwale naha no Magelike **3** Omo sebeli okaikalamo aba ana kuyupa eyo, sebeli atina onene ni etikweti taatu, mi aendisi no Majuda sebeli kukuwa nji, "Woyo no kuneneba ni Aetemisi amukundamena abo anokutukiseta okuta mu no Maifese!" **29** Cwale omuleneñi sebeli wiyla Siliya, sebeli onahana okuuka endila no ni ku hakanyeha, mi sebeli aitukela bamweya Mesodoniya. **4** Sopatele naku Beliya omwana mu teatele nikulema Gayusi ni Alisitako aanu Pilasi sebeli oomu sindeketaka, Alisitakasi ni na mu Mesodoniya awo ana ku sindeketanga Sekundasi Amatesalonika, ni Gayusi na ku Debe Paulusi mu misipili. **30** Paulusi kame ana ni Timoteya, naa naku Asiya neli Tikikasi ni kusinganga oku monahaza kwaanu no kupula, Tilofimasi. **5** Onyene kame anoku tangeta, kono aasikupumena kasi ku mulumelelanga. sebeli aka twimanena mu Tulowasi. **6** Kono aci **31** Cwale ni manduna anjili na mu Esiya awo sebeli tu tunda mu Filipi munyima no mukiti anokusinga naye, sebeli amutumena ni ku no Inkwa no mbulwa omumena, munyima mukumbela nji alese okumonahaza ba patelo. no amaywaa mutanu, sebeli tu keela mu **32** Cwale anjili sebeli akuwa sinu simweya, anjili Tulowasi, omo sebeli twiikalamo amaywaa sinjili kame, kakuli kame ana kuungana mu mutanu naayiili. **7** Ba liywaa no weli mu sunda, kuhakanyeha, mi ano kupula kasiku limuka eso abo me tukuwanine bamweya okulya esilyela, ana kuunganena. **33** Anjili aanu mu nyangela Paulusi sebeli wamba noo, kakuli kame na sebeli atundisa Alekizanda, woyo aendisi no kufanena okufunduka amasiku eliywaa linaku Majuda ana kubeka kuuso. Cwale Alekizanda tatamako, mi kame ana kwambola noo enako sebeli okobeta ni Lyoko nji akutambwele no kuleba mane konji bakaci no usiku. **8** Kame kwaanu. **34** Kono aba ana ku lemuha nji kuna kwikala etilambi no kupula mu ndoo neli Mujuda, mu tihola timbili sebeli akuwa na kuwilu omo tu nakukuwanena. **9** Cwale onje mu liywi limweya nji, "Ounene ni wa ondumbana no litina lya Eutikasi kame ana Atemisi no Maifese!" **35** Cwale omuñoli no kwikala mu lihalo no ndoo, sebeli olangana Kuta no muleneñi sebeli ondota enyangela ni otulo no kuneneba luli abo Paulusi yo twalelela kwamba nji, "Aana no Efese!" anyine kwaanu no okwambola ba nako no kuleba, yoli mu tulo, kwalimuka nji omuleneñi no Efese omubabaleli sebeli okwela banji okatunda ku ndoo na no ndoo no mulimu no mukati no kutompeha kuwilu no waatu. Sebeli ononiwa yo file. **10** Atemisi ni wa liwee no sitabelo no kukena Kono Paulusi sebeli oshetumukela banji ni sinakwi ku wilu? **36** Cwale mumone nji einu kwinamena beulu yaye, ni ku mufumbatela yo eyo kailatalwa, abakulingeso kame mulukela aamba nji, "Olese kubila, kakuli omoyo waye okondoka mi mulese okutenda esinjili mu osili mwa yonyene." **11** Cwale Paulusi aba ana wangu. **37** Kakuli kame munaliti aa alumbe bano kukambama kame, sebeli okomauna esinkwa, nji kasi sinya endoo no mulimu wetu no mukati aba ana kumana okulya, sebeli wambola noo simba nji asikunyefula emilimu yetu. **38** Cwale enako no kuleba konji amasiku, sebeli ofunduka. nji Demetiliyasi naabeleki ali kwa yonyene nji **12** Ondumbana sebeli amutwala ku mundi yo kame ali ni muzecko ni munu, etikuta kame yoya, mi sebeliaombaombiwa mu micima onene tiyatulukile, kame kuli nasi kwatula, akutwale luli. **13** Kono sebeli tuku tangeta ku sisepe, sebeli ku kuzeka. **39** Kono nji kame kuli ni taba tululongamo ni ku fuula okuta ku Asosi, omo indina musaela, kame saiatulwe mu mukopano kame tunaku singa okushimba Paulusi, yonyene ofanena. **40** Kakuli kame tuli mu utata no ku kame ana kukutukiseta ngeso, kakuli yonyene atulwa mu mufilifili balelo, kakuli katu kwite kame ana kusaela okweenda ni makondo. **14** elibaka satwimane nalyo mulibakano mukopano Cwale aba ana ku tuwana ku Asosi, sebeli tu owo. **41** Cwale aba ana kumana okwamba eyo, sebeli olukulula omukopano.

20 Cwale omufilifili aba una kubwa, Paulusi sebeli owaneka aiyetwa, okwaasusueza ni kwaalana, niku funduka okuta ku Mesodoniya. **2** Cwale aba ana kumana okumona enaha eyo, ni kwaasusuweza onene, sebeli ota mu

mu longa, ni kuta naye ku Mitileni. **15** Aba tuna kufulalamo, eliywaa lina kutatamako sebeli tukeela ba mabapa ni Kiyosi, eli lina kutatamako kame sebeli tukakeela ku Samosi, elinjili kame eliywaa sebeli tukakeela ku Miletasi. **16** Kakuli Paulusi kame ana kulela nji alese okufuwinka mu Efese, nji cwale alese oku liyehela mu Esiya kakuli kame ano ku tukisetra okaikala mu

Jelusalema nji kame kutwesahala, ba liywaa no kuyoyela mane nawo ana kwikalanga nange. Pentakota. **17** Paulusi yoli mu Miletasi, sebeli **35** Mu inu yonje kame nina mi monisa nji mu otumena ku Efese okaisana aakulu no keleke. sebeze ngeso, kame mu fanena okutusa asiku **18** Cwale aba ana kukeela kwa yonyene, sebeli fokola, me muhupula amaywi ana kwamba Jesu waambela nji, "Kame mulimukile omukwa nina nji, 'Embuyoti kame ili onene mu kuba kasa yoyo mukaci kenu enako yonje okutunda ba muku tambula.'" **36** Cwale aba ana kumana liywaa no weli elyo nina kukeela mu Asiya. **19** okwamba ngeso, sebeli okubama ni manwi Kame nina sebeleze Mbamu mu uku kokobeza banji ni kulapela noo onje. **37** Cwale onje sebeli konje ni mu myooti ni mu miliko ina kuniyela alila niku kwela mu mbando ya Paulusi ni mu mifumbo no Majuda. **20** Omo ka nisi ukela kumutubeta. **38** Kame ana kutomoha onene munyima oku myambela esinu sonje eso sina emicima onje mulibaka no maywi aye ana ku fanena oku mitusa, ni ku miiyeta mu sicaba kwamba nji kaatamba kumona kame olubala ni mu ndoo ni ndoo. **21** Menilemine okupakela Iwaye. Cwale sebeli amusindeketa okamukeeta aendisi no Majuda bamweya ni Mangelike ku sisepe.

kweeyi no kubaka kwa Nyambe neyi no tumelo mwa Mbamu wetu Jesu Kilesite. **22** Komumone cwale, kame nita ku Jelusalema, meni nungilwe mu mebo, mu kwalimuka eyo saika tendahaleko kwa mene. **23** Esi ni limukile ninji mu muleneñi ni muleneñi Emebo No Kukena kame ina kuni pakela nji okunungiwa ni ku yandisiwa kame initiatelele. **24** Kono kani bilaele eyo, mi kanibalele omoyo wange nji niwautokwa kwa mene, esi nisinga feela ninji ni manenene omusipili ni musebezi wange ananibi Ombumu Jesu, no kupaka eliywaa no sishemo sa Nyambe. **25** Cwale komumone, kame ni limukile nji aanyi monje awo inendele emisipili okumikutaza eyi no mubuso wa Nyambe kamutamba okumona olubala Iwange kame. **26** Cwalehe kame ni myambela eniti balelo nji, kani kwite omubonda no unyinga wenu moonje. **27** Kakuli kani siuka munyima mu kumitaluseta omulelo wonje wa Nyambe. **28** Cwale aanyi muku babalele, mi mu lise omutapi mu nabiwi oku ubabalela mu Mebo No Kukena oku babalela Endoo ya Nyambe ya Nyambe eyo ana kuulele ni unyinga wa Mwanaye. **29** Kakuli kame ni limukile nji aba sani misiye, kame sakwiye aandiwi no kucilisa mukaci kenu, awo saulwe okuyupela omutapi amakeke. **30** Cwale mukaci kenu luli kame sakutunde alume asaambe einu no mapwa nji aiyetwa aakõne. **31** Cwalehe mutokomele, muhupule nji mu myaka yaatu kani lesele okweleza ni myooti ousiku ni munji ku munu ni munu. **32** Cwalehe bano kame ni mibeeka kwa Nyambe ni ku liywi no sishemo saye, elyo saali miyake ni kumiba esanda naa akenine onje. **33** Kanisi lakaza esilibela ni gauda ya munu simba esibyan. **34** Aanyi mwenyine kame tuyii omo ina belekele ni maoko ange okuwana omu no

21 Cwale aba tuna mana oukutaba noo mu ku bambaba feela, sebeli tufuula, mi sebeli tulumba ku Kosi, mi liywaa linakutatamako sebeli tukeela mu Lodesi, okutunda omo sebeli tuta ku Patala. **2** Cwale aba tuna kuwana esisepe silumbile ku Foenisiya, sebeli tukulongamo ni kuta. **3** Cwale aba tuna keela mu sibaka no Sipulasi, sebeli tusi yupela ku simoo okuta mu Silia, sebeli tuka fuweka mu Tile, kakuli omo esisepe kame sina kulongola etutu. **4** Cwale sebeli tuwanamo aiyetwa, ni kwiikala noo amaywaa mutanu ni twilli. Mu mebo sebeli aambela Paulusi nji alese okuta ku Jelusalema. **5** Cwale amaywaa etu aba ana kubwa, sebeli tu funduka okwekeza omusipili wetu ni kutu sindeketa onje, naa moyo oo naanoo, ni ku tulita konji aba ana kutu siisa omuleneñi, sebeli tu kubama ni manwi ba likamba okulapela ni ku kulana omnjili ni munjili okuwaba. **6** Cwale sebeli tukulonga mu sisepe, onyene sebeli aukela ku mundi. **7** Cwale aba tuna kumana omusipil wetu okutunda mu Tile, sebeli tuta ku Tolemaisi ni kukeeta aasikupumena ni kwiikala noo eliywaa limweya. **8** Eliywaa lina ku tatamako sebeli tu funduka nuukakeela mu Sesaaliya, mi sebeli twiingena mu ndoo ya Filipi omwaambi no mikopano, woyo ona kutenda omunjili noao mutanu ni twilli ni kwikala kwa yonyene. **9** Kame ana kwikalanaanaye anee nwa sizana no kwaakwaliwa, ana ku nuhang. **10** Aba tuna kwikalamo amaywaa mbicana, sebeli kwiya omunuhi no litina lya Agabusi ona ku tunda ku Judeya. **11** Cwale aba ana kukeela kwaaci, sebeli okununga olukanda lwa Paulusi ku maoko ni ku makondoo ni kwamba nji, "Eesi, so kame esinaambiwa ku

Mebo No Kukena nji, aendisi no Majuda mu kubiwa eyi no munu ni munu woo. 27 Cwale Jelusalema mwasanungele omunya lukanda olu, amaywaa mutanu naayili aba ana kwatumela ni ku mubeeka mu maata ano macaba.” 12 okubwa, aendisi no Majuda na ku Esiya awo Cwale aba tuna kuyupa ngeso, aaci naanu sebeli ana kumumona mu ndoo ya Nyambe, sebeli tu mukumbela nji alese okukambama okuta ku asusuweza enyangela ina kukuwana mu kupula, Jelusalema. 13 Cwale Paulusi sebeli otambula ni ku mulema. 28 Cwale sebeli akuwa nji, “Alume nji, “Iikene aba mulila ni kucola omucima no Isilaele, komutuse! Uno yokame omutu ona wange? Kakuli mene kame ni kutukisite kasa kwiyetanga aanu onje mu ibaka yonje okulwisa okwingena mu tolongo feela, kono simba okufa aanu ni mulawo ni sibaka sino, abakulingeso ku Jelusalema mulibaka no litina lya Mbamu osilita kame Amagelike mu ndoo ya Nyambe, Jesu.” 14 Sebeli okana okukolwisiwa kwaaci, mi na silafaza esibaka sino no kukena. 29 Kakuli sebeli toondoka ni kwamba nji, “Ku tendahale kame ana kumumona oweli yo enda ni Tolofimo eso sisingwa kwa Mbamu.” 15 Munyima no Omwiifese mu muleneñi, mi sebeli anahana nji maywaa ao, sebeli tuku tukisetu okuta ku Paulusi mwendi namu liti mu ndoo ya Nyambe. Jelusalema. 16 Cwale naiyetwa anjili ana ku 30 Cwale omuleneñi onje sebeli oimana amaefetunda ku Sesaaliya sebeli ata naaci, oku tutwala efe, mi aanu sebeli aituka ba bamweya, okalema ku ndoo ya Nasoni, omwiyetwa no kale na ku Paulusi ni ku mukoka okumutundisa mu ndoo Sipulasi, oko tuna ku fanena okwikala. 17 Cwale ya Nyambe mi ababo emyelo sebeli iyatiliwa. 31 aba tuna ku keela mu Jelusalema, aasikupumena Cwale aba ana kweteka nji amwibaye, eliywi sebeli atu tambula wino mu ku wabelelwa. 18 sebeli liiya ku mwendisi no masole no Maloma Eliywa lina ku tatamako Paulusi ota naaci nji Jelusalema yonje naimana ni mufulifili. 32 kwa Jakobo, mi onje akulu sebeli aikalako. 19 Mu nako imweya sebeli oshimba amasole na Munyima no kwakeeta, sebeli otalusa wino shebuluki oo, ni kwiitukela kwa onyene, cwale einu eyo Nyambe ana tende kwaasimacaba aba anakumona omwendisi ni masole, sebeli mu musebezi waye. 20 Cwale aba ana kuyupa alesela okumufula. 33 Cwale omwendisi sebeli eyo, sebeli akanyisa Nyambe. Mi sebeli aamba osheteta ni kulema Paulusi, ni ku laela nji kwa yonyene nji, “Omwabetu, esi omwine nji, anungiwe ni mawenge ayili. okubinda aibangute aendisi no Majuda aa ana lumele sebeli eikitii eyaye, nji yokame anyine, neeyo ana tende. no kupula, mi aanu onje kame atukufalelw 34 Anjili mu nyangela sebeli akuweleza sinu omulawo. 21 Kame anaambelwe eyowe nji simweya, anjili sindina, mi sebeli okwangwa wene kame wiyyeta aendisi no Majuda onje awo okulimukabo eniti mulibaka no lilata, sebeli ayoya mwano asimacaba nji afulalele Mushe, nji Paulusi atwaliwe mu ndoo no kongola. 35 okwaambela nji alese okutwala anoo ku mupato Cwale aba ana kukeela ba matulameno, konji simba okukuteka eizo yoo. 22 Cwale ngasibine oku shimbiwa ku Masole mulibaka no kutweba saitendahale? Kame saayupe nji nwiyi. 23 Otenda no nyangela. 36 Kakuli okupula nwaanu kame eyo tukwambela. Kame tukwite alumee awo ana ku mukoñanga, akuweleza nji, “Aibaiwe!” ali munji no sepiiso noutokwa. 24 Waashimbe 37 Paulusi yoli beebei ni kwingenyekwa mu aa alumee okakukenise noo, mi waatenekele nji ndoo no kongola, sebeli wamba ku mwendisi cwale aka beulise emitwi yoo. Cwale aanu onje no masole nji, “Kame ni kumbela okwamba kame saalimuke nji kakwisa esinjili eso ana nowe?” Woyo sebeli omwibanguta nji, “Kame yupu kweyo inambiwa mulibaka lyowe kono nji olimukile okwamba Esigelike?” 38 Kana kasa ni wene kame oyoya mu ku tokomela omulawo wene Omwengepita, uya, ona liti omufulifili mu wa Mushe. 25 Kono kweeyo no asimacaba ana maywaa aya anabu ni kwetelela aibai alumee ana lumele, kame tunaatumene eliñolo no mulelo ku kwana eikitii inee okuta noo mu lihalaua?” wetu nji kame afanena okukana kweeyo ina 39 Paulusi sebeli otambula nji, “Mene kame nili tendelwe emilimi, ni ku unyinga, ni kweyo Omujuda, okutundelela ku Tasusi mu Silisia, ina owiwa, ni uhule. 26 Cwale Paulusi sebeli omuleneñi noutokwa, Kame ni kumbela kwa oshimba aalume awo, mi ba liywaa linaku wene nji naambe kwaanu.” 40 Cwale aba ana ku tatamako sebeli okukenisa noo ni kwingena mulumelela, sebeli oimana aba noku tinena, mi mu ndoo ya Nyambe, okwamba amaywaa no sebeli okobeta aanu ni Lyoko, cwale aba kuna kukenisa koo aba sayiatetewte ni nubu nai

kondoka onene tuu, sebeli wamba noo mu puo no Sihebelu nji,

22 “Abaange naa sitange, muyupe aba ni kutambwela balubala wenu!” **2** Cwale aba ana kuyupa nji kame aambela mu puo no Mahehelu sebeli aondoka onene luli, mi sebeli wamba nji, **3** “Kame nili Omujuda, ona leyeliwa ku Tasusi mu Silisiya, kono kame nina kulele omuno mu muleneñi ku makondo a Gamaliele, mi kame nina iyetiwa no kupetahala okuta mu mukwa nwaa njekulyetu, ni kutukufalelwu eyi no Nyambe, kanyi omo mwiikalele balelo naanyi. **4** Kame nina Iwisi onene Endila eyo mane oku twala ku lifu, kame nina kununganga alumé bamweya naakati okwaa ingenyeke mu tolongo. **5** Omupulisita mukulu ni kuta no akulu onje kame ani paka. kame nina ku shimba amanõlo okutunda kwaa onyene okutwala kwaabange, mi sebeli ni funduka okuta ku Damaseka nuukashimbamo aawo ana kwikalangamo ni kwaalita mu tolongo mu Jelusalema nji abiwe ekoto. **6** “Cwale abo meni lemire okweenda nji nishetete kunyonga ni Damaseka, omunji ba 12 okolokololi olumonyi no kuneneba luna kutuda ku wilu ababo sebeli lunifuka. **7** Cwale sebeli nikwela banji ni kuyupa eliywi lyaamba kwa mene nji, ‘Suaule, Saule! Iikene oni yandiseta?’ **8** Sebeli ni tambula nji, ‘Tiwe anyine, Mbamu?’ Cwale sebeli oni tambula nji, ‘Time Jesu no Nazaleta, woyo o yandisa.’ **9** Cwale awo nina kwikala noo kame ana kumona olumonyi kono kasi kuyupa eliywi lya woyo ona kwamba kwa mene. **10** Cwale sebeli naamba nji, ‘Iikene nifanena okutenda, Mbamu?’ Mi Ombumu sebeli onambela nji, ‘Oimane, mi ote mu Damaseka, cwale omo kame soka ambelwe yonje eyo ofanena okutenda.’ **11** Kakuli cwale kanisiku mona mulibakano kanya no lumonyi olo, kame nina kulemiwa ku Lyoko kwaao nina kweenda nooo okwingena mu Damaseka. **12** “Ananiasi, omulume onaku kubeeaka kwa Nyambe okuta mu mukwa no mulawo, woyo opakwa kwaanu onje awo ayoyamo. **13** Cwale sebeli ojya kwa mene, ni kwiimana kunyonga yange, ni kwamba nji, ‘Saule minange, obiwe okumona kame!’ Mi mu nako eyeyo, sebeli ni mona ni ku mwaliyketa. **14** Cwale ni kwamba nji, Nyambe nwaa njekulyetu nakukete nji olimuke eso asaela, okumona woyo no kuluka ni kuyupa ku liywi litunda mu kanwa kaye. **15** Kakuli kame

sotende opaki waye kwaanu onje kweeyo ona mono ni kuyupa. **16** Cwale bano siikene osi tatelele? Oimane mi okolobeze, mi oyowisiwe ku ibi yowe, wisane ba litina lyaye.’ **17** “Aba nina kumana okuukela ku Jelusalema ababo meni lapela mu ndoo ya Nyambe, sebeli ni mona epono, **18** ni ku mona Ombumu yo aamba kwa mene nji, ‘Olelube mi muwangu otunde mu Jelusalema, kakuli katamba ku tambula oupaki so ni pake.’ **19** Cwale sebeli ni tambula nji, ‘Kame alimukile nji time nina kwiingenyekanga mu tolongo mu ndoo ni ndoo no milapelo ni kufulanga awo ana kupumenanga kwa wene. **20** Cwale ababo ounyinga wa Setefani opaki wowe aba ona kwiiteka, kame nina kwikalako, ni kupumena okwiibaiwa kwaye, ni kubabalela eikumango ya awo ana ku mwiiaba.’ **21** Cwale sebeli wamba kwa mene nji, ‘Ote, kakuli kame sanii kutume okutwala kwaasimacaba.’ **22** Sebeli amuteeteta okutwala abo ana kwambela eliywi elyo, ababo sebeli atangisa okukuwa ni liywi lili beulu nji, ‘Omunu nongeso mu mutundise mu litunga, kafanene okuyoya!’ **23** Sebeli akuwa ni kututula eikumango yoo ni ku tunyisa eliluli mu wilu. **24** Omwendisi no masole sebeli olaela nji alitiwe mu ndoo no kongola, nji aka mwibangute yo fuliwa nji alimuke eso amukuwela. **25** Kono abo ana kumana okumununga ni mihala no itumba, Paulusi sebeli oibanguta omwendisi ona kwimananga ba nyonga nji, ‘Kana nitukelo okufula omunu no Muloma, yo kasi atuliwa kale?’ **26** Cwale onduna abo ana kuyupa ngeso, sebeli ota ku mwendisi no masole ni kwamba kwa onyene nji, ‘Siikene eso osinga okutenda? Kakuli omunu uyu ni Muloma!’ **27** Cwale omwendisi no masole sebeli wiyya kwa Paulusi ni kumwibanguta nji, ‘Onambele, niti luli kame oleilwe ku Maloma?’ Paulusi sebeli otambula nji, ‘Ee.’ **28** Omwendisi no masole sebeli otambula nji, ‘Kame nina teneke amali no kupula nji nu kuulele etukelo eyo.’ Paulusi sebeli otambula nji, ‘Kono mene ni mu kuleiwa.’ **29** Cwale awo ana ku singa oku mufula sebeli amusya ababo, omwendisi no masole ni yonyene sebeli ocila aba ana kuyupa nji Muloma, kakuli kame ana ku mununga. **30** Kono eliywaa aba lina kupa, mu kusinga oku limuka elibaka no niti eyo amuzekiseta aendisi no Majuda, omwendisi no masole sebeli onungutula Paulusi, ni ku laelela apulisia akulu

naa sikuta onje nji akuwane, sebeli ota ni Paulusi ni ku mubeeka balubala woo.

23 Paulusi yo alikete onene asi Kuta no Majuda sebeli wamba nji, “Abaange, kame ninaende ni lizwalo no kuwaba koonje balubala wa Nyambe, okulita ba liywaa no balelo lino.”

2 Cwale Ananiyasi omupulisita mukulu sebeli olaela awo ana kwimananga kunyonga yaye nji amupobole ba kanwa, **3** Cwale Paulusi sebeli wamba kwa onyene nji, “Nyambe mba ku pobola, wene elimota libasizwe elikena! Kandi aba oikalile bano ni ku naatula okuta mu mulawo, kandi aba olaela nji nipoboliwe, kame ocola omulawo!” **4** Awo ana kwimananga ku nyonga yaye, sebeli aamba nji, “Weene kame okuta omupulisita mukulu wa Nyambe?” **5**

Paulusi sebeli otambula nji, “Abaange, kanisi limuka nji mupulisita mukulu kakuli kame ku ñolilwe nji, ‘Olese okwamba eyi no kwiiba ku mwendisi no aanu owe.’” **6** Cwale Paulusi mu kulimuka nji anjili neli Asaduki mi anjili neli Afalisi, sebeli okuwa mu Kuta nji, “Abaange, mene kame nili omufalisi, o mwana no mufalisi, kame naatulwa mulibakano kwinguaka nwaafu kame nili mu muliko!” **7** Cwale aba ana kumana okwamba eyo, omufilifili sebeli winguka mukaci no Afalisi naa Saduki, mi esikwata sebeli sikutaba bakaci. **8** Kakuli Asaduki kame aamba nji kakwisa okwinguka kwaafu, simba eliñeloi, simba Emebo, kono Afalisi kame apumena eyo yonje. **9** Cwale sebeli kwinguaka elilata no kuneneba luli, mi anjili aiyeti no mualao aa aimanena Afalisi, sebeli aimana ni kwamba nji, “Ka tusiwana esi sifosahalile kwa yonyene uyu mulume! Mwendi ni mebo simba eliñeloi yaamba mwa yonyene!” **10** Cwale Omufilifili aba onaku ekezeha, omwendisi no masole sebeli ocila nji Paulusi mba kaolwa mu ibindi kwa onyene, ni ku laela amasole okushetumuka okashimba Paulusi mukaci koo ni ku mulita mu ndoo no kongola. **11** Ousiku ona kutatamako Ombumu sebeli oimana kunyonga yaye ni kwamba nji, “Olese kucila, kakuli kanyi aba ona paka eyange mu Jelusalema, cwale ni mu Loma kame ofanena okanipaka ngeso.” **12** Cwale eliywaa aba lina kupu, Amjuda anjili sebeli akuwana okulela ni kweeta nji katamba kulya simba okunwa konji aba saibae Paulusi. **13**

Awo ana ku tenda omulelo owo, neli aanu ana kubitelela makumi anee. **14** Cwale sebeli ata kwa

mupulisita omukulu ni kwaakulu, ni kwamba nji, “Kame tuna kunungu oluci nji ka tutamba kulya esinjili konji aba satwiibae Paulusi oweli.

15 Abakulingeso, anyi naasi Kuta mu simwete omwendisi no masole amulite kwaanyi, mi munise kanyi kame musinga okusaisisa etitaba taye. “Cwale aci kame tukutukisite oku mwibaa yo kasikeela kale kwaanyi.” **16** Kono omwana mandaye Paulusi no mushimani aba ana kuyupa emifumbo yoo, sebeli ota mu ndoo no kongola okasimweta Paulusi. **17** Cwale Paulusi sebeli oisana omunjili no abaleki ni kwamba nji, “Otware uyu ndumbana ku mwendisi no masole, kakuli kame ali nesi asaela okumwambela.”

18 Cwale sebeli omushimba ni kumutwala ku mwendisi no masole ni kwamba nji, “Paulusi omupantiti kame anani isana ni kuni kumbela nji nilite uyu ndumbana kwa wene, kakuli kame kuli eso asaela okwamba kwa wene.” **19** Omwendisi no masole sebeli omulema ku Lyoko, ni kuta naye ku nyonga ni ku mwibanguta nji, “Siikene eso osaela oku naambela?” **20** Cwale sebeli wamba nji, “aendisi no Majuda kame ana kuyupu nji aku kumbele nji byuunda waalitele Paulusi ku Kuta yoo, atende kanyi kame asaele okusaisisa etaba yaye. **21** Kono olese okwaa lumelela, kakuli alume no kubitelela amakumi anee awo ana mukundamene, kame akunungile oluci nji katamba okulya simba oku nwa esinjili koonji aba sa ibae Paulusi oweli. Cwale kame aku tukisite, ni kutatelela esepiso okutunda kwa wene.” **22** Cwale omwendisi no masole sebeli ousa ondumbana, ni ku mulaela nji, “Olese okwambela omunu nji nunambele etaba eyi.”

23 Cwale sebeli oisana aendisi ayili no masole ni kwamba nji, “Ba nako no 9 okoloko ousiku mu kutukisete mu shimbe amasole akwana emyanda yiili ni timbii makumi mutanu naayili, naalume akwana emyanda yiili asikulwisa etimbi nji ate ku Sesaaliya. **24** Mulukise ni tipeleswa eto sa titiniwe kwa Paulusi, mi mumutwale wino kwa Felikisi omibusisi.” **25** Cwale sebeli oñola eliñolo eli lyambla nji, **26** “Mene Kilaudiyasi Lisiyasi kwa Felikisi, omibusisi okutekiwa onene, mulumele.

27 Omunu woyo kame ana kulemiwa ku Majuda, mi kame ana ku singa oku mwibaa, cwale mukuyupa nji ni muloma sebeli niiya ni masole oku muyoyisa. **28** Cwale mu kusinga nji ni limuke eyo amulwiseta, sebeli ni mutwala ku Kuta yoo. **29** Omo sebeli ni wana nji kame amu zekisa mu yambo no mulawo woo, kono

kakwisa omubonda owo ofanena elifu simba Jelusalema mu kulaapela. **12** Kono kasikuniwana okunungiwa. **30** Cwale aba nina kumana okuyupa meni kanana naanu simba okususweza esicaba, nji munu woyo kame ana kundamenwa, ababo simba mu keleke, simba mu tindoo no milapelo, sebeli ni mutumena kwa wene, mi kame nina simba mu muleneñi. **13** Simba mane okulita laelele awo amuzekisa nji eyo amuzekiseta ailite kwa wene esisupo kweeyo aamba eyange. **14** kwa wene.” **31** Cwale amasole, sebeli atenda omo Kono kweeyi kame ni pumena kwa wene, nji ana laelelwé, okushimba Paulusi ni kumulita okukumanena ni Ndila eyo aisaniwa kunyefula, ousiku ku Antipatilisi. **32** Cwale eliywaa aba lina kame ni lapela Nyambe no asitetu ni kupumena kupa sebeli aukela ku ndoo no kongola, okusiya einu onje eyo ina lyatisiwa mu mualao simba asikutina etimbii aata ni Paulusi. **33** Cwale aba eyi ina ñoliwa kwaanuhi a Nyambe. **15** Mulibaka anaku keela mu Sesaaliya, sebeli aba omubusisi nokwikala ni sepo kwa Nyambe neyo nonyene eliñolo, mane niku lita Paulusi kwa yonyene. **16** mi cwale kame netekanga onene **34** Omubusisi aba ana kumana okubala eliñolo, nakwaluka, **17** Aba kuna kubita emyaka sebeli ni lita etituso sebeli oibanguta Paulusi nji kame atunda ku njí ni ikale ni lizwalo kunku la Nyambe ni anau. tolopo ibine. Cwale aba ana kuyupa nji kame atunda mu Silisiya, **35** sebeli wamba nji, “Kame ni timpo ku Jelusalema kwaanu no kusheba. sani yupe eyowe aba sakeele awo akuzekisa.” **18** Meni lemine okutenda eyi, sebeli aniwana Cwale sebeli olaela nji atatelelwé mu ndoo ya Heloda.

24 Munyima no maywaa mutanu omupulisita mukulu Ananiyasi sebeli oiya nakulu anjili nimutalusi wisanwa Tetulusi. Mi sebeli akumonahaza kwa mubusisi oku talusa eyi ya Paulusi. **2** Cwale aba ana ku mwiisana, Tetulusi sebeli otangisa oku muhapeleza okwamba nji, “Aba tu yoya mu kozo no kuneneba ni mwa wene, mu kubiwa kwetu kwa wene, wene Felekisi no kukutekha, einu no kupula kame itandahala mwa wene muno mu litunga. **3** Mundila yonje ni kubine konje kame twitambula mu witumelo no kuneneba. **4** Kono nji nilese oku sinyeza enako, kame niku kumbela mu sishemo sowe otutetete kweyo tu kwambela. **5** Kakuli kame tu nawana woyo mulume nji mususwezi omunya tiputeho no Majuda onje mu litunga Lyonje, yokame omutwi no tuto no kukeluhu no Anazaleta. **6** Kame ana eteke mane okusilafaza Endoo ya Nyambe, kono natu muleme. **7** Kono omwendisi no masole Lisiiasi, sebeli okeela ni ku mushimba mu maata no kuneneba, okutu byangulaye. **8** Mu ku mwibanguta mwenyene mba mulimuka okutundelela mwa yonyene einu yonje eyo tu munyaza.” **9** aendisi no Majuda noyonyene sebeli apumena nji eyo amunyaza ni yaniti. **10** Cwale omubusisi aba ana kwamba kwa yonyene, Paulusi sebeli otambula nji, “Mu ku limuka nji mu myaka no kupula kame ona tende omwatuli no litunga eli, kame ni wabelelwe okuba oupaki wange. **11** Kanyi omo olimukele nji kakusibita amaywaa likumi naayiili aba nino katunda ku

Jelusalema mu kulaapela. **12** Kono kasikuniwana meni kanana naanu simba okususweza esicaba, nji munu woyo kame ana kundamenwa, ababo simba mu keleke, simba mu tindoo no milapelo, sebeli ni mutumena kwa wene, mi kame nina simba mu muleneñi. **13** Simba mane okulita laelele awo amuzekisa nji eyo amuzekiseta ailite kwa wene esisupo kweeyo aamba eyange. **14** kwa wene.” **31** Cwale amasole, sebeli atenda omo Kono kweeyi kame ni pumena kwa wene, nji ana laelelwé, okushimba Paulusi ni kumulita okukumanena ni Ndila eyo aisaniwa kunyefula, ousiku ku Antipatilisi. **32** Cwale eliywaa aba lina kame ni lapela Nyambe no asitetu ni kupumena kupa sebeli aukela ku ndoo no kongola, okusiya einu onje eyo ina lyatisiwa mu mualao simba asikutina etimbii aata ni Paulusi. **33** Cwale aba eyi ina ñoliwa kwaanuhi a Nyambe. **15** Mulibaka anaku keela mu Sesaaliya, sebeli aba omubusisi nokwikala ni sepo kwa Nyambe neyo nonyene eliñolo, mane niku lita Paulusi kwa yonyene. **16** mi cwale kame netekanga onene **34** Omubusisi aba ana kumana okubala eliñolo, nakwaluka, **17** Aba kuna kubita emyaka sebeli ni lita etituso sebeli oibanguta Paulusi nji kame atunda ku njí ni ikale ni lizwalo kunku la Nyambe ni anau. tolopo ibine. Cwale aba ana kuyupa nji kame atunda mu Silisiya, **35** sebeli wamba nji, “Kame ni timpo ku Jelusalema kwaanu no kusheba. sani yupe eyowe aba sakeele awo akuzekisa.” **18** Meni lemine okutenda eyi, sebeli aniwana me kenine mu Ndoo ya Nyambe, okuulwile esicaba ni mifilifili. Kono aendisi no Majuda anjili ana kutunda ku Esiya **19** kame afanena okukeela kwaanyi nji kame anyaza nji kame kuli esinjili eso nina foso. **20** Abakulingeso mu lesele aa alume onyene aambe eso nina kufosa aba nina kwimana balubala no Kuta, **21** konji esinu simweya eso nina kwamba meni imanine mukaci koo, ‘Ni ku kuteka okwinguka nwaafu eyo ni zekisiwa mu liywaa no balelo lino.’” **22** Kono Felekisi woyo ona kulimuka wino Endila, sebeli wamba kwa onyene nji, “Aba sa keele Lisiysi omendisi, okubinda sani nahane etaba yenu.” **23** Cwale sebeli oba etaelo ku mwendisi no masole nji iakale mu kutateleliwa nji mu kulukuluha mi aalikani aye abiwe ekolo no kumulitelia eyo asela. **24** Munyima no maywaa, Felekisi sebeli oiya ni moyo waye Dulusila ona kutenda Omujuda, mi sebeli otumena Paulusi ni kuyupa yo aamba mu tumelo mwa Jesu Kilesite. **25** Yo lemine okwambola eyi no niti neyi no kuluka ni nuukulema mane ni katulo na kuuso, Felekisi yonyene sebeli ocila ni kwamba nji, “Ba nakon ino ote oweli. Cwale aba sani wane esibaka mba ni kwisisana.” **26** Ba nako imweya sebeli ohupula nji kame sabiwe amali kwa Paulusi. Cwale sebeli omutumena aka no kupula nikamba kwayonyena. **27** Kono aba ina kubwa eilimo yiili, Felekisi kame ana kuyoliwa kwa Polosiusi Festusi, ni ku laekaza okutenda aendisi no Majuda ouwa, Felekisi sebeli osiya Paulusi mu tolongo.

25 Cwale Fesitasi aba ana keela aye, munyima kame ana kwiiya kwa mene mukuni simweta no aywaa aatu, sebeli okambamena ku eyambo ya Paulusi, ni kukumbela nji aatulelwe Jelusalema okutunda mu Sesaliya. **2** Omupulisia elifu. **16** Kono sebeli naatambula nji kasa tukelo mukulu naakulu no majuda sebeli akumonahaza no sizo no Maloma okulumelela okwatuliwa abo kwa yonyene, mi sebeli abiha kwayonyene omuzeki ni muzekisi kaasikuwana kale olubala okukumanena neya Paulusi. **3** mi sebeli ni lubala mane ni kubiwa okolo noukutambwela akumbela nji atende mukwaawabelisa nji mu yambo yaye eyo amuzekisa. **17** Cwalehe abo aatumene Paulusi ku Jelusalema, okulela okumu aneeyi bamweya kuno, kanasiku liyeha, kono kundamena nji amwibae ba ndila. **4** Fesitusi eliywaa linakutatamako sebeli niikala ba situlo sebeli otambula nji, Paulusi kame ali mu no katulo ni ku laela nji alitiwe balubala no Sesaaliya, ni kwamba nji ni yonyene okutwa Kuta. **18** Cwale azekisi aye aba ana kwimana, atemo abano. **5** Cwale sebeli waamaba nji, kasaamba esinjili no mibonda yaye eyo ana “Mu lusele alumbe aali ni tukelo mukaci kenu ku mununga, kanyi eyo nina kutatelela nji ashetumuke ni mene, mi nji kame kuli eso sina niuyipe. **19** Kono kame ana kwikalala ni ngambolo fosahala mwa yonyene, aiye mukumuhaapeleza.” naye eyi no tumelo yoo neyi no munjili woyo **6** Cwale aba ana ku mana okwikala noo mu wiisaniwa nji Jesu, woyo ona kufa, kono Paulusi maywaa no kwaakwana mutanu ni twaatu kame aongota nji kame ayoya. **20** Mulibaka simba likumi, sebeli oukela ku Sesaaliya. Ba no kuziyeleha mu yambo no ngeso, sebeli ni liywaa lina kutatamako sebeli oikala ba situlo mwibanguta nji kautwese okuta ku Jelusalema no katulo, mi sebeli olaelela nji Pulusi alitiwe. nji okaatulelweko etaba eyi. **21** Kono cwale **7** Cwale aba ana kwiiya, aendisi no Majuda Paulusi sebeli okumbela nji abekiwe mu sitokisi ana kutunda ku Jelusalema sebeli amubeeka okutatela ekatulo no Mbumu omukulu, sebeli mukaci, ni ku haapeleza emibonda no kupula ni laela nji ababalelwae okubitela aba sanimu eyo akwangwa okulita oupaki wayo. **8** Paulusi tumene kwa Sesale.” **22** Cwale Aglipa sebeli yonyene sebeli okutambwela nji, “Kanisifoseza wamba kwa Festusi nji, “Kame ni singa okuyupa omulawo no Majuda, simba Endoo ya Nyambe, wkwa woyo mulume.” Festusi sebeli otambula simbsa Sesale kanisi mufoseza simba kanyonyo.” nji, “Mbumumono byuunda,” **23** Cwale eliywaa **9** Kono Fesitusi muku singa oku wabeliswa aba lina kupu Aglipa ni Belunice sebeli aiya aendisi no Majuda, sebeli wamba kwa Paulusi mu umbumu no kuneneba ni kwiingena mu nji, “Ninji kame osaela okuta ku Jelusalema, Kuta aali naendisi no masole, naanu akulu no mi omo oka atulwemo eyambo eto balubala muleneñi. Cwale mu taelo ya Fesitusi, Paulusi wange?” **10** Kono Paulusi sebeli wamba nji, sebeli olitiwa. **24** Cwale Fesitasi sebeli wamba “Kame niimanine balubala no Kuta ya Sesale, nji, “Mbumu Aglipa nawo onje aikalile naaci moni lukela okwatulwela, Ku Majuda kanisifoza muno, mumumwine omulume woyo aneyele simba simyeya, kanyi omo olimukele wino ni aendisi no Majuda no kupula kwa mene mu ku wene. **11** Nji cwale kame nina matuka omulawo, muzekisa, bamweya mu Jelusalema ni muno, nikutenda esinjili eso sifanena elifu, sikana sebeli akuweleza nji kalukeele okuyoya kame. okufa, kono nji kakwisa eniti mu yambo eyo **25** Kono kame nina wana nji kakwisa omubonda aninungelela, kakwisa woyo sonibeeka mu anatende owo ofanena elifu, yonyene kame ana maata oo. Kame niku lilelela kwa Sesale.” **12** kubilaeze okuta kwa Sesale, kame ni nawana Cwale Festusi aba ana ku kwaambota nasikuta oku mutumenako. **26** Kono sikhite eso ni lukela yaye, sebeli otambula nji, “Kame ona bilaelele okuñolela kwa Sisale eso no niti mu taba yaye. kwa Sesale, kame soote kwa Sesale.” **13** Cwale Cwalehe kame nina multiti balubala lwenu, munyima no maywaa acana aba ana kubwa, onene balubala lowe wene luli Ombumu Aglipa, Aglipa ombumu ni Belunice sebeli akeela mu nji munyima no kwamba etaba yaye, ni limuke Sesaliya mu kutambula Festusi. **14** Cwale aba eso sani twese okuñola. **27** Kakuli kwa mene ni ana kwikalamo amaywaa no kupula, Festusi taba nokwa yupahala aba sa ku tumiwe omunu sebeli wambela Ombumu eyambo ta Paulusi no kunungiwa, ka kumonisiwa eyambo ana nji, “Kuno kame kuli omulume ona siiwa mu zekisiwa.”
tolongo kwa Felekisi. **15** Aba nina kwikalala ku Jelusalema, apulisita akulu naakulu no Majuda

26 Aglipa sebeli wamba kwa Paulusi nji, sani ku lamulele kwaanu aa ni kwasimacaba “Kame opumennenwe nji waambe.” Cwale oko ni ku tumena kwa onyene. **18** Nji otonise Paulusi sebeli olola elikaa lyaye ni kwamba nji, amiyo oo, nji afutuke okutunda mu uwu okuta **2** “Kame ni kwite etitonolo okwikala balubala mu liseli ni mu maata no Satani ni kusiuulukela lowe wene ombumu Aglipa, mi kame sa nibe kwa Nyambe, ni ku lemeniwa ku iibi yoo, mi ni oupaki wange wonje ku yambo eto anitamilikeza sibaka saawo akeneine ni ku pumena mwa mene.’ a majuda. **3** Kakuli wene olimukile emilao ni **19** “Okutunda abo, Molyange Mbamu Aglipa, yambo eyo kasingi a majuda, cwale kame ni kani sikana oku yupu ku pono na kuwilu. **20** kukumbela nji oni tetete wino. **4** “Omooyo Kono sebeli olemlusa oweli ali ku Daseka, cwale wange okutunda ku wanuke, inaikala okutunda ni mu Jelusalema ni mu naha yonje no Judeya, kumatatekelo mu sicaba no abaange mane mane ngeeso ni kwaasimacaba, nji kam e ni ku Jelusalema, kame a ulimukile oonje a afanena oku baka ni ku futukela kwa Nyambe ni majuda. **5** Kakuli kame au limukile, nji kame ku tenda emisebezi eyo ilukela awo ana baka. **21** saela okupaka eniti, nji okukumanena ni ulapeli Mulibaka elyo aendisi no Majuda lyokame anani kame inakuyoya kanyi mufulisi. **6** Mi bano kame nungele eyambo mu Ndoo ya Nyambe elyo ni imana kuti ni atulwe mu sepo eyo a na ku asinga okuni ibaela. **22** Mu liywaa no balelelo sepisa Nyambe kwa sitetu, **7** eyo emishobo kame nina wana etuso okutunda kwa Nyambe, yetu likumu ni yiili asepile okawana, abo sa mi cwale kame niimana bano okuba oupaki lapele mu niti omunji ni usiku, mi musepiso kwaakkulu bamweya naanyonyo, kakwisa eso eyi ya ni nyaza nayo aendisi no Majuda. **8** naamba kono eyo anaamba anuhi a Nyambe ni Aanyi nji nisinu sikkwangwiwa oku pumena nji Mushe mbaitendahala, **23** nji Jesu mbayanda, mi Nyambe kame atwesa okwingula asikufa? **9** cwale yokame no weeli okwinguka kwaanu, mi “Mene menyene, niti luli kame nina yambuta kame saambe eliseli kwaanu ni kwaasimacaba.” nji kame nina kufanena okutenda einu no **24** Cwale Paulusi yooba oupaki waye, Fesitusi kupula mu kulwisa elitina lya Jesu no Nazaleta. sebeli wamba ni liywi linene nji, Paulusi, kame **10** Kame nini ku tenda ngeso mu Jelusalema, olyangana, oukwiiyeta kowe no kuneneba kame oku yatilela aasikupumena mu tolongo, oku ku kupulumukisa!” **25** Kono Paulusi sebeli tunda mu maata nina kubiwa kwa apulisita wamba nji, “Mene, sitakana, molyange Fesitusi, akulu, kono cwale aba ana kwaatulela elifu, ni kono kame naamba eniti luli. **26** Kakuli Ombumu mene sebeli ni pumena okwaalwisa. **11** Aka no oilimukile eyi inu, mi kwayonyene kame naamba kupula mu tindoo no milapelo tonje kame nina meni lukuluhile, kakuli kame ni pumena nji einu kwakandimekanga nji anyefule, mi kakuli kame eyi kakwisa eso kalimukile. kakuli eyo kaisiku nina kwaatwebela ouyi, sebeli nikaayandisa tendahalela ku mukunda. **27** Mbamu Aglipa, mu mileneñi indina. **12** “Mane sebeli nita ku kana kame opumena kwaanuhi a Nyambe? Damaseka mu maata ni mu taelo no apulisita Kame nilimukile nji kame opumena!” **28** Cwale akulu. **13** Omunji luli Molyange, sebeli ni mona Aglipa sebeli wamba kwa Paulusi nji, “Mu olumonyi menili mu ndila luna kutunda ku nako ino inyonyo kame osinga nji ni futuke wilu, no ku benya onene okubitelela eliseli no omuasikupumena?” **29** Paulusi sebeli otambula liywaa, sebeli linibeka mukaci na nina kweenda nji, “Simba enako inyonyo simba no kupula, noo. **14** Cwale aba tuna kukwela banji tonje, kame ni twesa kwa Nyambe nji kasa wene feela sebeli ni yupa eliywi elyaamba kwa mene mu kono nawo onje aniyupa mu liywaa lino kame mushobo no Sihebelu nji, ‘Saule, Saule, iikene safeke kanyi mene, konji fela amawenge.’ **30** oniyandiseta? Kame olemania aba olaha ku Cwale Ombumu sebeli oimana, ni mubusini ni muwayo.’ **15** Cwale sebeli ni ibanguta nji, ‘Tiwe Benisi, naao ana kwikala noo, **31** mi cwale aba anyine, Mbamu?’ Ombumu sebeli otambula nji, ana kumana okunda ba Kutu, sebeli akwambisa ‘Time Jesu woyo olemine okuyandisa. **16** Kono mukaci koo nji, “Uyu mulume kakwisa eso ana oinguke mi wimane ni makondo owe, kakuli tende nji aatulelwel elifu simba okunungiwa mu kame nina kumonaha kwa wene mulibaka eli, tolongo.” **32** Cwale Aglipa sebeli wamba kwa oku kuketa nji osebeze nikuba oupaki mwewyo Festusi nji, “Uyu mulume kame afanena oku ona mono ni kweyo saniku monahaze nayo lukululwa kambe kasi ku litiwa balubala wa mwa wene otenda opaki no inu ino. **17** Kame Sesale.”

27 Cwale abo abaabna kulumelana nji ate mu eyo ikeela kunji, mi mulibaka nji kame ana Italiya, sebeli awtala Paulusi ni mapantiti kucila okukashetwa ba muuwa naku Silet, anjili ku mukulu no masole Juliusi no sikwata sebeli akwisa amaseili ni kukuka yongeso. **18** no Augusto. **2** Aba ana kumana okwingena Kakuli kame tuna ku lwisiwa ku mebo no mu sisepe no Adlamiti, eso sina kufunduka ku liñungwa, mu liywaa lina kutatamako sebeli likamba lyu Asia sebeli tu fuula aaci ni Alisitako atateka okukondela etutu yoo mu liwate eyo na mu ku Tesalonika omundi na mu Mesadoniya. ina longiwa mu sisepe, **19** mi ba liywaa no **3** Eliywaa lina ku tatamako sebeli tu kakeela waatu sebeli tu kondela ni maoko etu, einu eyo mu Sidoni, mi Juliyasi sebeli obabalela wino yendisa esisepe nayo. **20** Cwale eliywaa simba Paulusi, ni ku mufundula nji ate kwaabaye aka etitungweti kaisiku moniwa mu mywaa no mu babalele. **4** Cwale sebeli amubeeka mu sisepe kupula, mi eliwate kame lina bifi ouyi ku mebo, sina kuta ku Sipulasi, kakuli Emebo kame ina mane sebeli tuulwa esepe nji mbatu yoisiwa. ku tulwisa. **5** Cwale abo tunakumana okuluta **21** Cwale abo ana kwikala amaywaa no kupula eliwate eli lita ku Silisia ni Pamifilia, sebei aulwile esi no kulya, Paulusi cwale sebeli oiya tu keela mu Mila mu Lisiya. **6** Omwendisi no kwa onyene ni kwaamba nji, “Alume, kambe masole sebeli owanamo esisepe sa Alekizanda kame muna kuni pumena oweli me musi fuula eso sina kuta ku Italia sebeli otubekamo. **7** kale ku Kilete, kambe kamusiilwa okulemana Kame tuna kweenda mu kwaleluba mu maywaa ni ku sinyehelwa. **22** Kono cwale kame ni mi no kupula, mi sebeli tu kakeela ku Silisia mu ku kutaza, mu koongote, kakuli kakwisa woyo so bambaba, mikanyi Emebo abo ina kutukanena sinyehelwa omoyo kono kame sa ku sinyeha oku luta sebeli tu kulisa ku nyonga ya Kilete ku fela esisepe. **23** Kakuli ouno usiku eliñeloi lyu lineku lyu Salumoni. **8** Me tu kulisa elikamba mu Nyambe nali kumonahaza kwa mene nili waye kubambaba, sebeli twiyya mu sibaka siisaniwa woyo ni sebeleza **24** mi sebeli lyaamba nji, Feya Habenisi, abeebi ni muleneñi no Lasea. ‘Paulusi olese okucila, kame so kaimane balubala **9** Mu kusinya enako no kupula, mi omusipili lwa Sesale, mi omone, Nyambe nakubi onje sebeli ocilisa kakuli okweti kame ina kubwa, awo oluta noo mu sisepe.’ **25** Cwale mongole cwale Paulusi sebeli waaleza nji, **10** “Aolyange, emicima, alume! Kakuli kame nili ni tumelo kame ni mwene nji omusipili kame so ikale ni mwa Nyambe nji kame sa ku tendahale kanyi tikolofalo ni kusinyehelwa onene, kasa eibiana omo nina ambelwe. **26** Kono kame sa tu twaliwe fela ni sisepe, kono bamweya ni moyo wetu.” ku yooli injili.” **27** Cwale eliywaa no likumi **11** Kono omwendisi no masole sebeli obeeka ni tunee aba lina kukeela, me tu twaliwa oku etingana ku mwendisi ni munya sisepe okubita nooku ku mebo mu liwate no Andilia, mu kaci eyo ana kwamba Paulusi. **12** Cwale mulibaka no no usiku aapuwi no sisepe sebeli akakanya nji likamba okwa lukela oku fuwekelamo ba nako natu keela ku naha injili. **28** Cwale abo aana no mubebo, aanu no kupula sebeli aaeleza nji kweteka ouliba no meyi sebeli awana eibima afuwekela fela mu liwate, mu litohonolo nji makumi aatu ni twiili, kuuso mbicana sebeli mba twese okakeela ku Fenekasi mu likamba aeteka kame sebeli awana eibima makumi ayiili no Kilete, elyo lyalikete ku mutulo ni upa, ni ni mutanu ni twiili. **29** Kame ana kucila nji mbowela ni upa, okapumulelamo omubobo. **13** mwendi mba tu twaliwa ku mebo ba mawee, Cwale Emebo naku mbowela aba ifuka wino, sebeli akwisa amanjanga anee na mu litusi na sebeli ahupula nji, omulelo woo mbaukondo, kunyima nji esisepe siimane, mi kame ana ku niku mona Ankola, sebeli afuula okukulisa lakaza nji kupee. **30** Cwale aapuwi no sisepe amakamba no Kilete ao ali beebi ni likamba. **14** sebeli asaela oku luta okutunda mu sisepe, Kono kuuso mbicana sebeli kwingu ka Emebo okwingena mu sisepe sicana mu liwate kanyi no liñungwa elyo lisaniwa Eulakilo. **15** Cwale kame akakwisa atiakola na ku litusi na ku uso. esisepe ba si nakushimbiwa ku mebo, sebeli **31** Paulusi sebeli osimweta omwendisi no masole sikwangwa oku yaliketa, sebeli tusi lesela sita ni masole nji, “Konji aa alumbe aba saikale mu nayo. **16** Cwale sebeli tu kashetwa kunji no sooli sisepe, okubinda samu yoye.” **32** Cwale amasole no Kilauda, ni kusinga okukwangwa oku kokela sebeli apatula omuhala no sisepe, ni kuulesela esisepe sicana. **17** Aba ana kumana okanona, okutela. **33** Cwale eliywaa ekalya sipa kale, sebeli ongota esisepe mu kusinunga emihala Paulusi sebeli waakumbela onje nji alye eilya,

ni kwamba nji, "Balelo yakwana kale amywaa uyu ni mwiibai, kakuli naaba aba bandukamu likumi ni anee me mutatelele nuuku yumena liwate, ouku faniketa ku wilu kalukele okuyoya. eilya, memu ulwile esi no kulya. **34** Cwalehe **5** Kono Paulusi sebeli otutulele fela enyoka kame ni mikumbela nji mulye esilya, mbaimbibi mu mulilo kaisimu tenda ouyi. **6** Aanu kame okongola, kakuli kakwisa oluuki na ba mutwi ana kutatelela okumona nji kame sa timbe no munu ni munu kwaanyi olo salu sinyeye." simba okukwela banji ababo nji afe, kono **35** Cwale aba ana kumana okwamba eyi, sebeli kame ana kutatelela ba nako no kuleba onene, oshimba esinkwa, nuukutumela kwa Nyambe mi sebeli amona nji kakwisa esi sitendahala balubala woo onje ni ku sipatola ni ku tangisa kwa yonyene, sebeli afutuka okwamba nji neli okulya. **36** Cwale sebeli aongola emicima ni kulya nyambe. **7** Abeebi ni sibaka eso tuna kwikalala eilya nonyene. **37** Kame tunaku kwana epalo kame kuna kwikalala onduna no sooli wisaniwa ikuma ba myaanda yiili ni makumi mutanu nji Pubuliyasi, ni yonyene sebeli otu tambula naayili ni mutanu ni kamweya aanu mu sisepe. wino, niku tushimba ku ndoo yaye amaywaa **38** Cwale aba ana kumana okulya wino, sebeli aatu. **8** Sitaye Publius kame ana ku langana afukuza kukulema no sisepe oku yumbela ouloto okukola efibebe ni ku sulula ounyinga. Pauusi mu liwate. **39** Cwale aba lina kupa eliywaa, kasi sebeli otako oka mulekula ni kulapela, sebeli kulimuka enaha eyo nji ibine, mi sebeli alemuha omu beeka amaoko aye beeulu niku mabalisa. esiko sili ni likamba, cwale sebeli asinga nji **9** Eyo aba ina kubwa, onje aanu asikutoma ba aba kukonahala atwalemo esisepe. **40** Cwale sooli sebei aiya, mi kame ana ku balisiwa. **10** sebeli apatula emihala ina nungu etinkola ni Cwale sebeli atuba etimpoo no kupula, mi aba kwisiya mu liwate, mi mu nako imweya ni tuna ku fuula, sebeli atubekela mu sisepe eyo kusheputula emihala eyo inungile amabala no tuna ku saela. **11** Munyima no tikweti taatu ku siululisa esisepe, mi ni ku imeka eseili no sebeli tu funduka ni sisepe sina ku fuwekelanga kuneneba ba libala no sisepe nji cwale Emebo musoli, esisepe na ku Alekizandiliya, mi balitusi aba ifulabo yaatwale ku likamba. **41** Kono sebeli ababekilwe esiswaniso no aana no mambile tu fuwama bamwalala no mushekeshike eso sili **12** Aba tu na kukeela mu Silakuze sebeli ni meyi oku nookoo. Elitusi nakunyima sebeli twi ikalamo amaywaa aatu. **13** Mi aba tu licoka, cwale eli nakuuso sebeli likakatela ba na kufundaka sebeli twenda ku nyonga no mushekeshike **42** Omuhupulo no masole neli liwate mi sebeli tu kakela ku Lihegiomu, mi nji aibae amapantiti, okwaa sileleza nji alese munyima no liywaa limweya Emebo naku okuyowa ni ku sila. **43** Kono omwendisi no mboela sebeli ifuka, mi ba liywaa li no wiili masole mu ku singa okuyoisa Paullusi, sebeli sebeli tu kafuweka mu Petiyoli. **14** Omo sebeli waakanisa, mi ni ku laele nji aa atwesa okuyowa, tu ka wana aasikupumena, mi sebeli atumema amatukele oweeli mu liwate ate ba likamba, njintwiikale noo mu maywaa ana kukwana **44** mi anjili aku tusise amabala, anjili baibindi ina coko no sisepe. Cwale mokame omo ana ku keelela ba likamba, aayoya.

28 Munyima no kuyoya ngeso, okubinda cwale tu limuke nji esooli eso kame siisaniwa nji Melita. **2** Ni mañeke aa alimo sebeli atutenda mu sishemo no kuneneba, ni kutu tambula toonje omunu ni munu, mi sebeli atumbula omulilo no kuneneba, mulibaka no mbula ona kuloka ni mulibaka no seenge. **3** Cwale Paulusi sebeli ocaa eñata no wandilala no itondo no kuku kuta ni kwibeeda ba mulilo, omo sebeli kutunda esibili mulibaka no kweenya, sebeli siku tingeta ba Lyoko lyaye. **4** Cwale amañete aba ana ku mona enyoka ilepelela ba Lyoko lyaye, sebeli akwambisa mukaci koo nji, "Luli omunu

yange. **19** Kono aendisi no Majuda aba ana kukana, cwale sebeli ni ku bilaeza kwa Sesale, simba nji kani sikwikala ni mubonda no ku lwisa enaha yange. **20** Cwalehe mulibaka elyo kame nina kumbele nji ni kumone, kakuli ni mulibaka no sepo no Isilaele eyo inisaiseta oku nungowi amawenje.” **21** Cwale sebeli aamba kwa onyene nji, “Katu sitambula amañolo okutunda ku Judeya aa aamba eyowe, mi kakwisa aasikupumena ana tundu oko aneeyi mu kubiha simba okwamba eyi no kwiiiba ona ku tenda. **22** Kono kame tu singa okuyupa kwa wene eso onahana, kakuli okwamana ku tuto no Ndila kame tu limuka nji kame ilwisa koonje.” **23** Cwale aba ana kumana oku lukisa eliywaa nookuwana naye, sebeli aiya oko ana kwikalanga mu kupula. Cwale sebeli waatolokela eyaye yonje oku tunda amasiku konji ku mangolwaa, okupaka eyi no mubuso wa Nyambe, nikweteka nji alumele eyambo ya Jesu bamweya oku tunda ba mulawo wa Mushe naanuhi a Nyambe. **24** Cwale anjili sebeli apumena eyo ana kwamba, mi anjili sebeli akana. **25** Cwale mu kukana okuyupa mukaci koo, sebeli afunduka, munyima ya Paulusi okwamba eliywi limweya nji, “Emebo No Kukena kame ina kwamba eniti kwa sitenu okubitela mu munuhi wa Nyambe Isaya nji, **26** ‘Mute kwaanu aa, mi mu kaambe nji, luli mba mu yupu kono kamutamba ku yupisisa mi luli mba mu mono kono kamutamba oku monisia, **27** kakuli emicima no aanu aa, kame yongolile, ni matwi oo kaayupu mi amiyo oo kame akutimine, kono amiyo oo kame ana fanene okumona, amatwi oo kame afanena okuyupa, mane ni kuyupisisa ni micima yoo, mi kame afutukela kwa mene, nji naabalise.’” **28** Cwale mulimuke nji, “Okuyoisa kwa Nyamba kame kuna ku tumenwa asimacaba mi kame sayupe!” **29** Aba ana kumana okwamba amaywi ao, aendisi no Majuda sebeli amusiya, mi sebeli kwikalala etiñananyi no kuneneba mukaci koo. **30** Cwale Paulusi sebeli oikala eilimo yiili mu ndoo eyo ana kutenekanga amali, ni ku tambulanga aanu onje awo ana kwiyanga kwa yonyene. **31** Kame ana ku kutazanga eyi no mubuso wa Nyambe ni kwaiyeta eyi ya Mbamu Jesu Kilesite epatalaza no kwaaulwa okushweka simba simweya.

Maloma

1 Mene Paulusi, omubika wa Jesu Kilesite ona isaniwa oku tendiwa omutumwa nji aambe eliywi no kuwaba lya Nyambe. **2** Eliyiwi no kuwaba ana kusepisa kale Nyambe mwanuhu aye mu mañolo no kukena. **3** Eliyiwi no kuwaba okukumanena kwa mwanaye, ona kuleiwa mu lusika lwa Dabida mu lutu no unu, **4** cwale naku monahalisiwa ni maata nji Mwanaa Nyanbe luli okukumanena ku mebo no kukena aba ana kwingulwa kwaafu, Jesu Kilesite Ombumu wetu. **5** Mwayonyene Jesu, Nyambe na kutuba esishemo no kutendiwa omutumiwa nji mulitina lyaye tu monise ano macaba etuso no ku kuteka. **6** Cwale okwekeza naanyi munaisaniwa kwa Nyambe nji mwikale kwa Jesu Kilesite. **7** Kwaanyi moonje aasikupumena muli mu Loma anyi musingiwa ni kwiisaniwa kwa Nyambe nji mutende esicaba saye. Mubiwe esishemo ni kozo kwa Nyambe Sitetu ni kwa Mbamu Jesu Kilesite. **8** Kame ni tateka oukutumela kwa Nyambe wange mwa Jesu Kilesite mulibaka lyenu moonje, kakuli etumelo yenu kame yambiwa mu litunga lyonje. **9** Kakuli Nyambe ni paki wange woyo ni belekela ni mebo yange mu liywi no kuwaba lya Mwanaye nji ni lesele oku mipuluka, **10** enako yonje abani lapela, kame ni kumbela nji mukusinga kwaye Nyambe alukise einu yonje nji ni lukisetwe omusipili no kuwaba aba niiya kwaanyi. **11** Kakuli kame nilakaza onene oku mimona, nji ni mibe empo imweya no mebo no kukena nji ni shukelwa **12** abo cwale kame tufanena oukususuweza toonje omunjili ku munjili mu tumelo yetu. **13** Anyi abange kame ni singa nji mulimuke, etinako no kupula kame ni singanga okwiya mu ku mi mona kono kameni kwangwanga, kakuli kame kwiyanga indina eyi ini kwangwisanga. Kame ni naasingi nji niiye mu ku yangula etimbuto mwaanyi kanyi omo nina tendele kwa simacaba anjili. **14** Kakuli kame nili ni sikoloti ku Mageleke ni kwasi mishobo indina onje, bamweya kwasiku shangama naaelo. **15** Cwale kame ni shukelaoka kutaza eliywi no kuwaba lya Nyambe ni kwaanyi kame muyoya mu Loma. **16** Kakuli seene oku kutaza eliywi no kuwaba lya Nyambe, kono ni maata a Nyambe no kuyoyisa onje awo asi ku pumena, oweli ku Majuda okubinda okuta ku Mangelike **17**

Kakuli mwasonyene okuluka kwa Nyambe kame kuna shootolwa, oku tunda ku tumelo ni kuta ku tumelo kanyi omo ku ng'olelwé nji, "Woyo no kuluka, mbayoyo mu tumelo yaye." **18** Kakuli okutweba kwa Nyambe kame kutundelela kuwilu, mi okulwisa ouyi ni ufokoli onje no alume awo ana lyatelele eniti mutikezo too no kwiiba. **19** Kakuli eso sitwesahala oku limukiwa sa Nyambe kame sina hupulelwa kwa onyene, kakuli Nyambe naimonahaza kwa onyene. **20** Kakuli oku tunda ku simuluho no litunga eyi ya Nyambe no kwamoniwa, amaata aye ni Unyambe waye kame imonahala wino-wino mu inu yaye ana tende. Cwale abakulingeso kakwisa omo sakutatulele. (*añios g126*) **21** Kakuli simba nji kame alimukile Nyambe, kaasimukuteka kanyi yokame Nyambe simba okutumela kwa onyene, kono kame ana futuka aa nambulwa tuso mu mihupulo yoo ni micima yoo eyi isaela oku yupisia sebeli ilola. **22** Kame ana singi nji atende anoku shangama, cwale sebeli afutuka aaelo, **23** ni kufutula ekanya ya Nyambe na kwaafa okwitenda amaswaniso no kuumba kanyi omunu, simba otuyunyi simba eyiamana, simba eyi yeenda ni mapumo. **24** Cwalehe, Nyambe naaleselele okutenda eyino titakazo no micima yoo na kwakena, nji ashubule etinyutu too mukaci koo. **25** Kakuli kame ana futula eniti ya Nyambe okwitenda amapwa ni kulapelela ni kusebeleza eyumbiwa okubita omuumbi, woyo olumbiwa enako yonje okuno kwabwa! Ameni (*añon g165*) **26** Mulibaka eli, Nyambe naaleselele okutwalelela mu titakazo too atenda eyi no kwiiba. Mane akati sebeli alangana ni akoo akati. **27** Mukutenda ngeso alume ni onyene sebeli alesela emikwa no kulangana naakati kono sebeli alangana nalume akoo. **28** Kakuli kasi tokomela oku limuka Nyambe woyo no niti, Nyambe naabi ku minahano na kwanahana wino. **29** Kame aiyalile eino kwiiba yonje mi kame ali ni matalu, ni lutimbo, mane kame ashukela eyi no akoo, ni muna nuukwibaa, ni tiñananyi ni tindwaa mane ni kooba **30** asimapwa, aa atimbile Nyambe, asi kunyefula, asi ku kuhumusa, asi kutateka eyi no kwiiba mi kakuteke ashemi oo. **31** Kaakwite etingana, kaasepahala, kaakwite elizwalo ni kuulwa amakeke. **32** Naaba alimukile ekatulo ya Nyambe eyi yaamba nji, Aanu onje ayoya ngeso, kame afanena okufa. Cwale kaitende fela, kono kame alumelela awo aitenda.

2 Cwalehe weene omunu wakwite okulemena aakowe mi kame watula, kame okwatula wenyene. Kakuli wene watula kame otenda eyi atenda. **2** Tulumukile nji ekatulo ya Nyambe niya niti kwao atenda eyi no kwiiba. **3** Cwale wene omunu feels aba watula akowe, kono ni wene otenda eyi atenda, kame onahana nji mbupicuka ekatulo ya Nyambe? **4** Kamba nji kame oshwaula esifumu no sishemo saye, nu ukukuteka kwaye, ni mucima waye no kuwaba kono kulemuha nji esishemo sa Nyambe kame sikutwala kukubaka? **5** Kono mulibaka no kwaayupa kowe ni mucima wowe no kwabaka kame okutewela okutweba muliywa lya Nyambe abo cwale ekatulo yaye no kuluka aba saimonahale. **6** Kakuli Nyambe kame sabe omunu ni munu omupuzo okukumanena kweyo atenda. **7** Kwao awtalelela okutenda wino einu, okame awo asaela okuyemiwa, ni kukutekiwa na kwaafa, asabiwe omoyo na kwaabwa. (**aiōnios g166**) **8** Kono kwao aku tendela eyoo ni kukana eniti yaye ni kutenda ouyi, kame sa tambule okutweba ni kutina kwaye. **9** Kame sakwikale amayando ni kukola kwaanu onje awo atenda eyi no kwiiba, oweli ku Majuda ni ku Mangelike **10** Kono Nyambe mbabi ekanya ni turbo ni kozo ku munu yonje woyo otenda wino, oweli ku Majuda okubinda ku Mangelike **11** Kakuli kwa Nyambe kakwisa esaluluti. **12** Awo onje ana tende esibi nambulwa mulawo wa Mushe kame saatuliwe no mbulwa omulawo. Mi awo onje anatende esibi alimukile omulawo mbaatuliwa ku mulawo. **13** Abo kasa awo ayupa omulawo wa Mushe awo akenine balubala wa Nyambe, kono awo akokong'elela omulawo wa Mushe asa kayoyisiwe. **14** Cwale asimacaba aba kaakwite omulawo kono alemine okutenda eso sisaeliwa ku mulawo wa Mushe, ni onyene ni mulawo kwaonyene, simba kwakwite omulawo. **15** Kame amonisa nji eso omulawo wa Mushe osaela kame sing'olilwe ku micima yoo, abo emihupulo yoo kono elizwalo lyoo kame lyaapakela mi emihupulo yoo kame yaanyaza abanjili kame yaimanananga. **16** Ba liywaa elyo, okukumanena ni liywi lyange no kuwaba, Nyambe kame saatule etikunutu no aanu mwa Jesu Kilesite. **17** Cwale weene wisaniwa nji uli Mujuda kame oku sepisa ba mulawo wa Mushe mi kame oku lumba mwa Nyambe, **18** ni kulimuka etato yaye ni kwekeza okutenda wino kakuli kame ona iyetiwa mu mulawo wa Mushe, **19** mi kame olimukile nji yawene

otwaletele eibofu, eliseli kwavo ali mu uwi, 20 tiwe omusululu no aelo ni mwiyeti no awo ali ali mu uwi mu mulawo wa Mushe, kakuli kame okwite esisupo no kulimuka eniti. **21** Cwalehe, wene olemine okwiyeta akowe, ikene aba wasiku kwiyeta wenyene? Kame okutaza nji kakufanene okwiita, cwale ikene aba wiita? **22** Wene aba wamba nji kakufanene okutenda ouhule, cwale ikene aba utenda ouhule? Kame utimbile aafu no kuumba, cwale kame wiitanga mu tindoo no ku lapelela aafu **23** Wene kame oku nuneka bakwikala ni mulawo wa Nyambe, kono kame oshwaula Nyambe mukucola omulawo waye! **24** Kakuli kame ku ng'oliwa nji, "Elitina lya Nyambe kame linyefulwa mwa asimacaba mulibaka lyenu aendisi no Majuda." **25** Omupato wowe ni waniti nji kame okuteka omulawo, kono nji kame ocola omulawo, omupato wowe kautendile mupato luli. **26** Cwalehe nji omunu no kwaingena mu mupato, kame ateula etitaelo no mulawo wa Mushe, kame kukufekile kanyi naingene mumu pato. **27** Cwale woyo nakwaingena mu mupato kono kame amamelia omulawo kame sami atule anyi muna ng'olelwae eyi no mulawo ni mupato kono kame mucola omulawo. **28** Kakuli woyo na kwatenda Ormujuda luli oli bandee, simba nji omupato no niti sinu sinjili sili bandee ni lutu **29** Omujuda luli woyo mukaci, mi omupato luli ni wa mu mucima owo otendiwa ni mebo kasa feela. Okulumbiwa kwaye kakutundu kwaanu kono kwa Nyambe.

3 Cwale ouwa ana wana aendisi no Majuda ubine? Simba etuso no mupato ibine? **2** Onene ku maneku onje! Mu ku tateka, Nyambe na ku sepa omusebezi waye ni kubeeaka amaywi aye ku Majuda oweli. **3** Cwale ngasibine nji anjili kakwite etumelo? Ninji okuulwa koo etumelo kame kutwesa oku shwaula etumelo ya Nyambe? **4** Kokuulwa! Kasangeso, mulesele Nyambe no niti simba nji aanu onje ni amapwa. Kanyi omo kuñolelwae mu mañolo nji, "Kame ufanene oku monahala woyo no niti mu yambo wamba, Nji ushowelele woyo nakukunungelela eyambo aba uzekisiwa." **5** Kono cwale nji okufosa kwetu kame kumonahala okuluka kanyi kwa Nyambe, abohe iikene sa twaabme? Cwale mbatwamba nji Nyambe kame afosa aba alita okutweba kwaaci? (Kame naamba ngeso mu mukwa no unu.) **6** Kokuulwa! kakuli kambe Nyambe kasa wakuluka, kambe ngasibine saatwese okwatula

3 Cwale ouwa ana wana aendisi no Majuda ubine? Simba etuso no mupato ibine? **2**
Onene ku maneku onje! Mu ku tateka, Nyambe na ku sepa omusebezi waye ni kubeeaka amaywi aye ku Majuda oweli. **3** Cwale ngasibine nji anjili kakwite etumelo? Ninji okuulwa koo etumelo kame kutwesa oku shwaula etumelo ya Nyambe?
4 Kokuulwa! Kasangeso, mulesele Nyambe no niti simba nji aanu onje ni amapwa. Kanyi omo kuñolelwé mu mañolo nji, "Kame ufanene oku monahala woyo no niti mu yambo wamba, Nji ushowelele woyo nakukunungelela eyambo aba uzekisiwa." **5** Kono cwale nji okufosa kwetu kame kumonahala okuluka kanyi kwa Nyambe, abohe iikene sa twaambe? Cwale mbatwamba nji Nyambe kame afosa aba alita okutweba kwaaci? (Kame naamba ngeso mu mukwa no unu.) **6** Kokuulwa! kakuli kambe Nyambe kasa wakuluka, kambe ngasibine saatwese okwatula

elitunga? 7 Kono cwale nji okuulwa eniti no musebezi? Kokuulwa! Kono mulibaka no kwange kame kutusa oku monisa wino eniti tumelo. 8 Kakuli kame tukolwa nji omunu kame ya Nyambe, mane ni kwekeza ekanya yaye, abeekwa ono kuluka mulibaka no tumelo kasa iikene saniatulelwé kanyi osi ku tenda ouyi? mu misebezi no mulawo. 9 Cwale Nyambe, ni 8 Cwale iikene aba twaatende eyi no kwiiba Nyambe no Majuda feela nji? Kasa nji ni Nyambe nji eyi no kuwaba iiye?" Kanyi aanu anjili aba no macaba? Ee, ni Nyambe waa no macaba aninyaza nji kame ni tenda ouyi! Oku nyaza koo nonyene. 10 Kakuli Nyambe ni mumweya, mi na kuluku. 11 Likene cwale! Ninji aaci aendisi no aa ali ni mupato kame wabeeka ano kuluka Majuda kame tuli wino okubita ano Magelike? mulibaka no tumelo yoo, nawo aulwile omupato Kokulwa kasangeso! Kakuli kame inaamba kale ni mulibaka no tumelo yoo. 11 Cwale kame nji aendisi no Majuda ni Magelike kame ali tucola omulawo mulibaka no tumelo? Kokulwa mu maata no sibi. 12 Kanyi aba kuñolilwe nji, kasangeso, kono kame tongota omulawo.

Kakwisa omunu simba mumweya uyu no kuluka.

13 Kakwisa uyu uyupisia simba uyu osaela Nyambe. 14 Onje kame a yaukile, bamweya naafutuka aa no kwiiba mi naafoso kakwisa uyu otenda esi nokuluka, simba mumweya. 15 Emilyu yoo ni libita liyamine, kameonga ni tindimi too, nimaywi nokwiiba kanyi esifanu no sibili, aatunda mutunwa too. 16 Mutunwa too kame kuiyalile etingangu, ni ikuto no kulula. 17 Amakondo oo nakuleluba ba kwiita ounyinga. 18 Mutindila too kame kuli oku sinya ni mayando. 19 Kaalimukile endila no kozo, 20 Mi mu miyo oo kaacili Nyambe." 21 Cwale kame tulimukile wino nji eyambiwa mu mulawo yonje kame yambeliwa aayoya munji no mulawo, nji otunwa tonje tondoke mi aanu onje awaniwe ni mubonda balubala wa Nyambe. 22 Kakuli kakwisa omunu somoniwa nji niwakuluka mu miyo aye mu musebezi no mulawo, kakuli omulawo kame otulimukisa esibi. 23 Kono cwale okutundisako omulawo okuluka kwa Nyambe naku limukisiwa, me upakiwa ku mulawo ni unuhi. 24 Okuluka kwa Nyambe kame kutundelela mutumelo mwa Jesu Kilesite kwao apumena onje, kakuli kakwisa efaphahano mukaci koo. 25 Kakuli onje kame ana tende esibi mi kame ana kauhelwe ku kanya ya Nyambe. 26 Mi kame ana beekiwa fela ano kuluka mu sishemo saye kanyi omupuzo mu kuliululiwa kwa Jesu Kilesite. 27 Woyo ona kubekiwa balubala kwa Nyambe okutenda esitabelo mulibaka no unyinga waye nji otambulwe mu tumelo. Esi kame sina kumonisa okuluka kwa Nyambe, naaba kasi kwaliketa ku ibi no kale. 28 Neli oku monisa mu nako no balelo lino nji yonyene niwakuluka, ninji woyo oli ni tumelo mwa Jesu, Nyambe kame amubeeka ono kuluka. 29 Cwalehe, ikene satukulumbe nayo? Kakwisa! Mulibaka libine? Mulibaka

4 Cwale iikene satwambe, Abulahama njekulyetu, siikene ana kuwana kuneko no unu? 2 kakuli nji Abulahama kame na beekiwa wa kuluka mulibaka no misebezi, abo, kame ali neso sakulumbe naso. Kono kasa balubala wa Nyambe. 3 Cwale eling'olo iikene lyamba? "Abulahama kame ana kupumena kwa Nyambe, mi okupumena kwaye, Nyambe kame amubalea nji wa kuluka." 4 Cwale ku munu woyo otenda omusebezi, omupuzo waye kawaliketiwa nji ni mpo, kono ni tifo. 5 Cwale ku munu no kwa tenda omusebezi kono kame apumena fela kwa Nyambe, woyo ova aano kwiiba okubeekiwa ono kuluka, yonyene etumelo yaye kame ibaliwa nji kuluka. 6 Esi sokame Dabida esa aamba embuyoti no munu woyo waliketiwa kwa Nyambe nji ni wakuluka, oku ulwile emisebezi aba aamba nji, 7 "Kame ali ni mbuyoti awo ana lemenwa etifoso too, Awo ana fukeliwa eibi yoo! 8 Embuyoti ni ya munu woyo uulwa okupulukelwa eibi yaye kwa Nyambe. 9 Embuyoti eyo kana kame ibiwa feela aa anati ku mupato, nji naa kasita ku mupato? kakuli kame twamba nji, "Abulahama naku pumena kwa Nyambe mi mu tumelo yaye, Nyambe naku mu pumena nji wa kuluka." 10 Cwale ngasibine aba ana kubalelwa ngeso, yoli ngaibi? Abo yowa ingena kale mu mupato, nji yokasi ingena kale? Neli abo yokasi ingena kale, kasa nji yowa ingena kale kokulwa. 11 Sebeli ota ku mupato, neli esisupo no kumonisa nji wakuluka mu tumelo yaye anakwikala nayo yokasita kale ku mupato. Elibaka neli nji atende Sitoo onje kwato apumena kwa Nyambe onje, nawo aulwile okuta ku mupato nji nonyene abalelwé etumelo nji nikuluka, mi kame a tambulwa kwa yonyene kakuli ni wa kuluka, simba nji kaa sita ku mupato. 12 Kame osili Sitoo kwao a

tambulwa kuta ku mupato, kasa kwao fela anati kame kulita emikwa no kuwaba mi emikwa no ku mupato, kono nawo aenda mu mwanda kuwaba kame ilita esepe. 5 mi esepe kaitwenisa, no tumelo ya Sitetu Abulahama yokasita kakuli elilato lya Nyambe nali kwitelwa mu kale ku mupato. 13 Esepiyo ya Abulahama na micima yetu, mu mebo no kukena, eyo ina ikulyaye noku yola elitunga, kayasikwiya mu kubiwa kwaaci. 6 Kakuli abo metu sifokola, ba mulawo kono neli mukuluka no tumelo. 14 nako inakufanena Kilesite nakufela asikutenda Cwale nji okuyola kame kuyoliwa ni mulawo, ouyi. 7 Iikene aba kubambabile nji omuunu ulimuke nji etumelo ni sepiyo kaikwite tuso. 15 afele aa nokuluka, mwendi omunjili abasa Kakuli omulawo kame ulita okutweba, kono kongote omucima okufela aano kuluka. 8 Kono aba kuulwile omulawo kakutamba kwikala Nyambe kame amonisa elilato lyaye kwaaci nji okucola omulawo. 16 Mulibaka no ngeso, nabo tusilemine okutenda eibi, kakuli Kilesite esepiso kame ina kwiya mu tumelo, nji itende nakutufela! 9 Cwalehe abo, aba tubeekilwe mu sishemo, nji yongotetwe mu lusika lwa anokuluka ni unyinga waye, mbatu yoisiwa mwa Abulahama, kasa kwao fela asi mulawo kono yonyene ku kutweba kutunda kwa Nyambe. ni kwao akwite etumelo ya Abulahama. Yo 10 Kakuli naba tusili eiila, kame tuusetwa kwa sitetu toonje, 17 kanyi omo ku ñolelw nji, Nyambe muibaka no lufu lwa Mwanaye, aba tuna “Kame inaku tende Sitoo no matunga no usetwa kwa yonyene, kame satu yoisiwe onene kupula.” Mu miyo a Nyambe, mwayonyene mulibaka no moyo waye! 11 Kasangeso fela, apumena, woyo oba omoyo kwaanokufa ni kono tusi wabelelwa mwa Nyambe mulibaka lya kwiisana einu nji kame iyoya eyo nokwayoya. Jesu Kilesite Ombumu wetu, kakuli aba tuna 18 Abulahama sebeli opumena mukusepa, naba usiwa ngeso ni mulibaka lyaye. 12 Mulibakaelyo kuna kuulwa esepe, mi sebeli otenda ngeeso esibi nasikwiya mu litunga mulibaka no munu Sitoo nomacaba no kupula, kanyi omo kuna mumweya mi elifu ni mulibaka no sibi, mu kwambelwa kwa yonyene nji, “Kanyi olusika mukwanongeso elifu naliyi kwaanu onje kakuli lowe omo salwikalele. 19 Mi kakuli kasi kufokola kame anatende esibi onje. 13 Esibi luli kwasina mu tumelo, mane kasi kwaliketa nji olutu kwikalanga oweeli mu litunga omulawo akawa lwaye kame lukulubalile, kakuli emyaka yaye sisumiwa kale, kono esibi kasi baliwa aba kame inakwana omwanda, ni kunahana nji kuulwile omulawo. 14 Nabakulingeso elifu nali moyo waye Sala katwese ku leya kame. 20 kubusa okutunda kwa Adama okutwala kwa Kakuli kakwisa esinu simba simweya sinaku Mushe, simba kwao ana kwatenda esibi kame mutongokisanga okukumanena ni sepiyo ya liikalako noku matuka omulawo mu mukwa Nyambe, kono sebeli okongota mu tumelo oku fekile kanyi anakutenda Adama, Yonyene yaye muku lumbeka Nyambe. 21 Kame ana oli esifekiso sa woyo soiya. 15 Kono empo no kolwa nji Nyambe mbatwese okutenda eso sishemo kaikufekile kanyi esibi sa Andama. anaku musepisa. 22 Ababo etumelo yaye sebeli Kakuli aano kupula kame anafu mulibaka no oibalelwa nji kuluka, 23 kono amaywi anaku munu mumweya, esishemo sa Nyambe ni ng'olelw kasa aye fela yomboci. 24 Kono naaci mpo itunda mu sishemo no munu mumweya ngeso kame sabalelw ni kwaaci tu pumena yonyene Jesu Kilesite yonyene kame ipulele kwa woyo ona kwingulwa kwaafu Jesu Ombumu aano kupula niku bitelela! 16 Mi empo kai wetu. 25 Woyo ona kwibaiwa mulibaka no ibi yetu, ni kwingulwa nji tubekiwa ano kuluka.

5 Cwale aba tuna tendiwa anokuluka mu tumelo, kame tuli mu kozo ni Nyambe mulibaka lya Mbamu wetu Jesu Kilesite. 2 Mwa yonyene tunawana etumelo mu sishemo omo tuwaniwa, mi kame tuwabelelwa mu sepo no kanya ya Nyambe. 3 Cwale kasa ngeso fela, kono kame tuwabelelwa mu mayando etu, kakuli kame tulimukile nji amayando kame atulitela okongoteta, 4 Okutundamena

kame kulita emikwa no kuwaba mi emikwa no kupula omubonda, kono empo no sishemo kame inatundu ku tifoso no kupula mi kame ina bwele mu kututenda aa no kuluka! 17 Nji mulibaka no mubonda no munu mumweya elifu kame linabusu mulibaka lya woyo omunu mumweya, onene awo nambula esishemo mukupula kwaso, ni mpo no kutenda aa no kuluka, kame saabuse mu moyo mwa yonyene woyo mumweya Jesu Kilesite. 18 Cwalehe, kanyi omubonda no munu

mumweya aba ona liti ekatulo eyi iba aanu no sishemo. **15** Iikene, cwale? Kana mbatutende kupla omubonda, mu mukwanongeso, okuluka esibi kakuli kame tuli munji no mulawo wa no munu mumweya kame kulitelaa onje Mushe kono kakuli kame tuli munji no sishemo? okuluka oko kuba omoyo. **16** Mi kanyi aanu no kupula aba anabeekiwa asi kutenda esibi Kakukonahala! **17** Cwale kamulimukile nji aba mulibka no kwaluka kwa munu mumweya, mu mukutenda aabika no munu oku muyupa, kame mukuluka kwa munu mumweya, mu muli aabika aye yonyene woyo muyupa, simba abika no sibi esi sitwala ku lifu, simba ku likute mulibka no kwaluka kwa munu mumweya eli litwala ku kuluka. **18** Kono kame tukutumela anu no kupula kame satendiwe aa no kuluka. **19** Omulawo nawiyi nji etifoso tipule, kono oko kwa Nyambe simba nji kame tuli aabika no okupula no esibi, esishemo sa Nyambe kame sibi kame muna kukuteka etuto eyo muna sipula onene ni kubitelela. **20** Nji cwale esibi aba kubiwa. **21** Kame naamba sina busu ni puso no lifu, mu mukwanngeso muli aabika kweyi no kuluka. **22** Kame naamba esishemo sibuse oku tutenda aa no kuluka, ni mu mukwa no ounu, mulibaka no kufokola mu puso no omoyo no kwaabwa, mwa Jesu Kilesite ku yupisisa kwenu. Ba weeli namu kutenda Ombumu wetu. (**aiōnios g166**) aabika kweyi no kwiiba, oku yoya omoyo no

6 Cwale iikene satwambe? Cwale tusiekeza okuyoya mu sibi nji esishemo simonahale mukupula. **2** Kokuuwlwa! Natukufa kuliniku no sibi, cwale ngasibine satuyoye musibi? **3** Cwale kamulimukile nji aaci tonje tuna kolobezwu mwa Jesu Kilesite kame tuna kolobeziwa mu lifu lyaye? **4** Natu pumbekiwa cwale naye mu kolobezo no lifu, nji cwale abo Kilesite aba saingulwe kwaafu mu kanya ya Sitetu, naaci kame mba twende mu moyo no ubya. **5** Kakuli nji natu kuwana naye mukufa noku kufeka kanyi kwaye, mbatu kuwana naye mukwinguka kwaye. **6** Cwale tulimukile nji ounu wetu no kale kame una kwiibaiwa ni yonyene, nji cwale olutu no sibi lubwe nji tulese okutenda aabika no sibi kame. **7** Kakuli nji omunu nafu kame alukuluuhile mu sibi. **8** Nji natufi ni Kilesite kame tupumena nji mbatwinguka ni yonyene kame. **9** Kakuli kame tulimukile nji Kilesite abana kwinguka kwaafu katamba kufa kame, mi elifu kali tamba okwikala ni maata kwa yonyene. **10** Elifu anafu kame anafu kamweya ku sibi sonje, kono omoyo a yoya, kame ayoyela kwa Nyambe. **11** Yongeso ni kwaanyi, muhupule nji namukufa ku sibi, mi kame moyoye kwa Nyambe mwa Jesu Kilesite. **12** Esibi silese okubusa mu tinyutu tenu nokufa, mulese okuteteta ku titakazo no sibi. **13** Kame mulese okuba esibi kwilama no lutu lwenu nji itende kanyi eyitusiso no kutendisa eyi no kwiiba, kono mukubeek kwa Nyambe kanyi awo eatusiso no kuluka. **14** Kakuli esibi kasitamba oku tenda Ombumu wowe, kakuli causamo munji no mulawo wa Mushe kono munji no kwiiba. Cwalehe mukutende aabika no kuluka nji mukenisiwe. **20** Aba muna kwikalanga aabika no sibi, namu kulukuluha kweyi no kuluka. **21** Cwalehe omupuzo muna kuwanabo munako eyo ubine ku inu eyo imyenisa ban? Einu eyo kame imitwala ku lufu! **22** Kono cwale namukulukululwa kusibi, sebeli muli aabika a Nyambe, mi omupuzo munawana kame umitwale ku kukena, mi amamaneneno ni moyo na kwaabwa. (*aiōnios g166*) **23** Kakuli omupuzo no sibi nikufa, kono empo no sisshemo sa Nyambe nikuyoya nokwabwa mulibaka lya Jesu Kilesite Ombumu weetu. (*aiōnios g166*)

7 Abange kamulimukile, kakuli kame naamba kwaawo alimukile omulawo nji omulawo kame obusa omunu abo yosiyyo. **2** Mulibakaelyo, omukati no ku kwala kame anungilwi kwa mbumwaye mulibaka no mulawo yosiyyo, kono nji mbumwaye nafu, na lukululwa ku mulawo owo umununga kwa mbumwaye, **3** cwale kame saisaniwe omubuki aba sakwale ku mulume mundina nji mbumwaye yosiyyo. kono nji mbumwaye nafu, na lukuluka ku mulawo owo, mi nji akwale ku mulume mundina kaisanwa nji mubuki. **4** Abange naanyi ngeso, namufu kuliniku no mulawo mu lutu lwa Kilesite nji cwale mutende ano munjili, awoyo yonyene ona ingulwa kwaafu nji tubeekele Nyambe emiselo. **5** Kakuli abo tusiyoya mu nyama, etikezo tetu no kwiiba kame tina ku sebezanga mu ilama yetu, mi naiku litanga elifu. **6** Kono cwale, natu lukuluha ku mulawo, kakuli natufu ku onyene onakutu nunganga, nji tusebeleze Nyambe mu mukwa no ubya no mebo, kasa mu mukwa no kale no taku ina

ng'oliwa. 7 Cwale iikene satwambe? nji omulawo 8 Kakwisa katulo cwale kwaa aikalile kwa Jesu ni sibi? Kokuulwa! Kono kwaulu omulawo Kilesite. 2 Kakuli omulawo no mebo no omoyo kambe kanisi limuka esibi. Kwaulu omulawo ou uli kwa Jesu Kilesite kame unani liulula ku waambe nji, "Olese oku lakaza," kambe kanisi mulawo no sibi ni lifu. 3 Kakuli Nyambe natende limuka oku lakaza. 8 Kono esibi nasiwana eso sina kukwangwiwa ku mulawo wa Mushe, omukwa mi nasiingene mwa mene mukulaelwa, mulibaka no kufokola ku unu. Kame ana atula etitakazo tonje. Kakuli oko kuulwile omulawo, esibi muunu mu kutuma Mwanaye mulibaka no esibi nasifu. 9 Mene kame ina kuyoya okuulwile sibi, woyo ona kwiya mu unu kanyi omukwa omulawo, kono etaelo aba ina kwiiya, esibi sebeli wetu no sibi. 4 Nyambe nakutenda ngeeso nji esi siinguka, mi mene sebeli nifa. 10 Etaelo inakuni silaeelwa mu mulawo wa Mushe siiyatetewe sepisa omoyo, sebeli iwaniwa nji kame initwala mwaaci aa aendisiwa ku Mebo kasa mumukwa ku lifu. 11 Kakuli esibi nasiwana esibaka oku noun. 5 Kakuli awo ayoya mu mukwa nounu nionga mu taelo, mi sebeli nifa mwa yonyene kame awtala emihupulo yoo kweyi nounu, kono eyo etaelo. 12 Onyene omulawo niwakukena, ao ayoya mu mebo kame awtala emihupulo yoo niyonyene etaelo niyakukena, no kuluka, no kweyi no mebo. 6 Kakuli awo ayoya mu mukwa kuwaaba. 13 Cwalehe, esinu no kuwaba nasiliti nounu kame ku twala ku lifu, kono awo ayupa olufu kwa meme? Kokuulwa! neli esibi sina eyi no mebo kame ku twala ku omoyo ni kozo. sebeze elifu kwa mene mu sinu esi no kuwaba 7 Kakuli awo ayupa eyi nounu kame atimbile nji simonahale nji ni sibi, nji mulibaka no taelo Nyambe, kakuwana ni mulawo wa Nyambe, esibi nasi futuka esinu no kwiiya oku manenena mane kaatwese luli. 8 Cwale awo aendisiwa onene luli. 14 Tulimukile nji omulawowa Mushe muunu katwese oku wabelisa Nyambe. 9 Kono niwa mebo, kono mene kaniwa mebo, kame anyi kamufanene okuyoya muunu, kakuli kame nina ulisiwa kanyi omubika no sibi. 15 Siyupisisa muli mu mebo, mi luli Emebo ya Nyambe kame eso ni tenda, kakuli sitende eso ni saela, kono ili mwaanyi. Omunu yonje nji kakwite Emebo kame nitenda eso ni timbile. 16 Cwale nji ni ya Kilesite kaasa waye. 10 Kono nji Kilesite tende eso ni ulwa okusinga, kame ni pumena kame ali mwaanyi, simba nji etinyutu tenu nji omulawo niwa kuwaba. 17 Abo cwale kasa natifi mulibaka no sibi, Emebo yenu kame iyoya mene luli nitenda ngeeso, kono ni sibi eso sili mulibaka no kuluka balubala wa Nyambe. 11 mwa mene. 18 Kakuli kame nilimukile nji ouwa Cwale Emebo ya woyo ona ingula Jesu kwaafu kausako mwa mene, mi mbili muunu feels, nji kame ili mwaanyi, yonyene woyo ona ingula kakuli okusinga mwakuli mwa mene, kono Jesu Kilesite kwaafu mbabi omoyo ku tinyutu sitwese okutenda ouwa. 19 Kakuli sitende ouwa tenu eti tifa mu mebo yaye eyi iyakile mwaanyi. ni singa, kono ouyi nitimbile wani twalelala oku 12 Cwalehe, abaange, kame tufanena okuyoya tenda. 20 Cwale nji kame nitenda eyo nitimbile, kanyi Emebo omo itu ambelela okuyoya, kono kasa mene otenda ngeeso, kono ni sibi eso kasa okuyoya omo tusingela aaci. 13 Kakuli aba sili mwa mene. 21 Cwale kame niwana nji aba mu yoya mu ku koñelela etitakazo no lutu lwenu, nisinga okutenda esino kuwaba, ouyi wokame mba mufu, kono nji kame mwibaa emisebezi oli kwa mene. 22 Kame ni lakaza omulawo wa no lutu mulibaka no mebo, mba mu yoyo. 14 Nyambe mu munu woyo oli mukaci no mucima Kakuli onje awo aendisiwa ku mebo ya Nyambe, wange. 23 Kono kameni mwine omulawo wa ao naana a Nyambe. 15 Abo kamwasi tambula Mushe mundina mu ilama yange owo ukulwisa Emebo eyo imiingenyeka mu ubika nji mucile, ni mulawo no ku yupisia kwange, mi kame kono kame muna tambula Emebo imi tenda unitwala mu ubika no mulawo no sibi owo aana a Nyambe, kakuli na mutambula Emebo oli mu ilama yange. 24 Mbili munu no umayi eyi yang'ula, eyo mwa yonyene aba tulilaa nji, no ngasibine? anyine soni tundisa mu lutu "Abba, Sitetu!" 16 Yo kame Emebo eyi ikupakela luno lunitwa ku lifu? 25 Kame niku tumela ni mebo yetu nji kame tuli aana a Nyambe. 17 kwa Nyambe mwa Jesu Kilesite Ombumu wetu! Mi cwale nji kame tuli aana a Nyambe, mba tuli Cwale simba mene, kame ni sebeleza omulawo naaci esanda, tulye esanda sa Nyambe ni Kilesite wa Nyambe muku yupisia kwange, kono mu nji kame tuyanda naye nji tuwane ekanya ni nyama kame ni sebeleza omulawo no sibi. yonyene. 18 Kame ninahana nji amayando no ba nako ino kalukele okubapanywa ni kanya

eyo saimonahale kwaaci. **19** Kakuli eyumbiwa simba ekozi, simba omukwale? **36** Kanyi omo yonje kame itatelele mu kushukela onene ku na ku ñolelwa mu mañolo nji, "Mulibaka okushotolwa no aana a Nyambe. **20** Kakuli eyo lyowe kame twibaaiwa eliywaa lyonje, kame ina ku umbiwa, kame ina ku bekiwa mu puso twaliketwa kanyi omukoko ota mukwibaaiwa." eino mapwa, ka sa mu ku singa kwayo, kono mu **37** Kokuulwa, mu inu eyo yonje kame tumatuka kusinga kwa woyo ona kuibækamo mu sepo, **21** niku bitelela mwa yonyene woyo ona kutusinga! nji eyumbiwa ni yonyene kame sailukululwe **38** Kakuli kame ni kolwa nji simba elifu, simba mu ubika no koola nji ibiwe etukuluho no omoyo, simba amangeloi, simba eyi ibusa, simba kanya ya aana a Nyambe. **22** Kame tu limukile einu eyi iliko bano, simba einu eyo esiiya, nji eyumbiwa yonje kame itonga bamweya naaci mi kame iyupa okukola no kuleya ni simba amaata, **39** simba beulu, simba kunji, balelo lino. **23** Mi kasa eyumbiwa fela, kono okututaba okutunda ku lilato lya Nyambe mwa naaci, aa ali omuselo no weeli no mebo naaci Jesu Kilesite Ombumu wetu.

9 Kame naamba eniti mwa Kleste, mi soongo. Elizwalo lyange kame lini paka mu mebo no kukena, **2** kame neenine onene, ni kukola nokwa pumula mu mucima wange **3** Kakuli kame ni singe nji, mene luli! ni kutiwe kwa Nyambe ni kutundisiwa kwa Kilesite musibaka no asimukowa wange. **4** Onyene luli a Maisilaele, mi okwang'ulwa ni koo, ni kanya, ni ulikani, ni kubiwa omulawa wa Mushe, ni sebelezo, ni ku sepiсиwa, **5** onyene kame ali asi mukowa munene omo ina tundu emikowa yonje mane ni Kilesite mwana lewa muunu, Nyambe woyo oli beulu no inu yonje, alumbekwe okuta oko nokwaabwa! Ameni (**aiōn g165**) **6** Kono kasa nji esepiso ya Nyambe naikwangwa, Kakuli kasa anu onje aa anatundu ku Isilaeli kame ali Amaisilaele. **7** Simba awo ali olusika lwa Abulahama, kasa ana a Nyambe onje, kono kame kunaambiba nji, "Mboliteliwa olusika mwa Isaka aikulyowee." **8** Esi kame sitalusa nji kasa aana mu nyama ao ali aana a Nyambe, kono aana a Isaka awo ninakusepisa okame aa aliketiwa nji olusika. **9** Kakuli esi sokame sinakwambiwa mu sepiso nji, "Mu nako eyi ifanena kame sani uke, mi Sala kame saikale ni Mwana no mushimani." **10** Mi kasa eyo feela, kono ni Lambeka ngeso aba anakwikala naana no ambuyu ku mulume mumweya yonyene sitetu Isaka. **11** Abo aana no ambuyu akasi leiwa kale mi kaasi tenda ouwa simba ouyi, nji cwale omulelo wa Nyambe no kuketa utendahale, **12** Lambeka nakwambeliwa kwa Nyambe nji, "Omukulu mba sebeleze omwanukana," **13** Kanyi omo ku ñolelwe nji, "Kame nisinga Jakobo, kono kame nitimbile Esau." **14** Cwale iikene eyo satwaambe? Kana Nyambe wa saluluti? Kokuulwa! **15** Kakuli na kwamba kwa Mushe nji, "Kame sanifele

amakeke woyo sani fele amakeke, mi kame sani iikene? Kakuli ka si kuutenda mu tumelo kono shemube woyo sani shemube.” **16** Cwale kasa kame anakutenda mu misebezi no mulawo, mulibaka lya eyo a saela omunu simba kwego kame ana sitatala ba “liwee eli li sitatalisa” **33** atenda, kono kame iimanine feels ba makeke Kanyi omo kung’olelw nji, “Kamu mone, kame a Nyambe. **17** Kakuli mu eling’olo Nyambe ni beeka mu Sione eliwee elyo saali sitatalise nakwambela Ombumu na mu Engepita nji, aanu, eliwee elyo salyakwise. Mi woyo yonje so “Esi ninaku imekele ni mu libaka linene no pumena kwa yonyene katamba okwenisiwa.”

kumonisa amaata ange mwa wene nji cwale elitina lyange lyambiwe mu litunga lyonje.” **18** Cwale abo, kame ashemuba woyo a singa mi kame atatafalela woyo asinga. **19** Cwalehe kame so aambe kwa mene, “Ngasibine satunyaziwe kwa Nambe? Kakuli anyine so kana etato ya Nyambe?” **20** Kono tiwe anyine wene omunu, aba okanana Nyambe? Kana esiumbiwa iikene sa saambe ku muumbi, “Iikene aba munani tende ngeesi?” **21** Kana omu umbi no tucoo kame akwite etukelo no ku ku tusisa elima omwa singila? Ba siñomoto si mweya no limaa kame twesa oku umbabo otucoo twili, ejili nokuwaba einjili no kwakutekeha. **22** Cwalehe nji Nyambe asinge okumonisa okutweba kwaye ni kulimukisa amaata aye, kono sebeli otatelela ba nako no kuleba mane ni kuyanda kwao ana kwaliketa ni kutweba kwao ana kusinga oku sinya sinya. **23** Nji Nyambe asinge oku monisa oufumu no kanya yaye mulibaka no makeke, aaci ana kulukisetwa ekanya ba weeli. **24** Bokame abo ana kwisana ka sa ku Majuda feels kono ni kwa simacaba. **25** Kanyi eyo anaamba Nyambe mu buka ya Hosea, aba aamba nji, “Awo ana kutenda nji kasa aanu ange, mbanaisana ‘anange mi aanu nasiisana aanu ange.’ mbaisaniwa aanu ange, mbanaisana aasingwi.” **26** Mi omo Nyambe ana kwamba nji, ‘anyi kamu tendile esicaba sange,’ kame saisaniwe nji aana a Nyambe no kuyoya.” **27** Mi Isaya kame aamba kwaanu a Isilaele nji, “Aanu no Isilaele simba aba sa ikale ano kupula kanyi omushekeshike no ba likamba no liwate, Mba ku yoyisiwa ano kwetekela feels **28** Kakuli Ombumu kame satende ekatulo yaye anaamba mu litunga, aitende muwangu okwimanenena.” **29** Mi kanyi Isaya aba anakwamba nji, “Kambe Ombumu no timpi kasikitu siyela aana, kambe kame tukufekile kanyi Sondoma ni Ngomola.” **30** Cwale iikene sa twambe? Nji ano macaba awo kaasiku singa okukong’o okuluka nawana, okuluka kutunda mu tumelo, **31** Kono aanu no Isilaele awo ana kusuweza omulawo wa Mushe no kuluka kasikuuwana. **32** Cwale mu libaka lya

10 Aanyi akwange, esi nilakaza mu mucima wange mane ni tapelo yange kwa Nyambe nji, kame atukufalelw eyi ya Nyambe kono kasa muku yupisia. **3** Kakuli mukwalimuka okuluka kwa Nyambe, mane ni muku saela okuluka koo, kasiku kubeka kunji no kuluka kwa Nyambe. **4** Kakuli Kleste bokame aba kubwela omulawo wa Mushe, nji omunu yonje woyo opumena amubeek ono kuluka. **5** Mushe nañolo eyi nji, “Omumu woyo okong’elela okuluka oko ku tunda ba mulawo mbayoyo nawo.” **6** Kono okuluka ku suminwe ba tumelo kame kwambiba nji, “Olese okwamba mu mucima wowe nji, anyine so kambamena ku wilu?” (abo ni ku lita Kilesite banji). **7** Simba nji, “Anyine so shetumukela mu sibaka saano kufa?” (abo, ni kwingula Kilesite kwaafu). (*Abyssos g12*) **8** Kono iikene esi sambiya? “Eliyi kame lili beebi ni wene, ba kanwa kowe ni mu mucima wowe” (esi, ni liywi no tumelo elyo tukutaza) **9** Kakuli nji kame wamba ni kanwa kowe nji, Jesu ni Mbamu niku pumena mu mucima wowe nji Nyambe naku mwingula kwaafu, mbuyoisiwa. **10** Kakuli omunu kame apumena ni mucima waye nji abeekiwe uyu no kuluka, mi kame apaka ni kanwa nji ayosiwe. **11** Amang’olo kame aamba nji, “Awo onje apumena kwa yonyene katamba kwenisiwa.” **12** Mihe ka kwaliketiwa nji kame kuli eshutano mukaci no Majuda ni Mangelike, kakuli Ombumu no aanu onje ni mumweya, mi niwakufuma mwao aisana kwa yonyene onje. **13** Kanyi omu aambela amañolo nji, “Awo onje aisana ba litina lya Mbamu mbayoisiwa.” **14** Kono ngasibine sa isane kwa yonyene woyo kaasipumena? mi ngasibine sa lumele kwa yonyene woyo kasiyupa kale? mi ngasibine sa yupe eliywi oku ulwile osiku kutaza? **15** Mi ngasibine aanu abaka kutaza aka situmiwa? kanyi omo kung’olelw nji, “Ngasibine awabile amakondo aawo akutaza eliywi no kuwaba!” **16** Kono kasa onje ana kuteke eliywi no kuwaba. Kakuli Isaya naamba nji, “Mbamu, anyine ona pumene eyo ana

yupu kwaaci?" 17 Cwalehe, etumelo kame kuneyele aasimacaba, nji Amaisilaele abusiwe itunda ba kuyupa, mi okuyupa kame kwiiya mukwaafela omuna. 18 Cwale nji okufosa koo mu ku kutaziwa eyi ya Kilesite. 19 Kono nisi kame kuna litele elitunga esifumu, mi oku ibanguta, ninji kasiyupa? Kokuulwa nayupu, kwangwa koo kame kuna litele asimacaba "Eliywi lyoo nalihasana mu litunga lyonje, esifumu, abo cwale babine sasikume esifumu mi amaywi oo nakakeela ku mamaneneno no so! 13 Cwale kame naamba kwaanyi asimacaba, litunga." 19 Kame niibanguta nji, Amaisilaele mi kame ni tumisa omusebezi wange kakuli kaasiyupa? Mushe yono tateka okutambula kame nili omutumiwa no macaba. 14 Kubita nji nji, "Mbanikutusisa aano macaba nambulwa nitendele anjili aasimushobo wange omuna, tuso okumitenda asimuna, awo kalimukile kono ni yoyise anjili kwaanyaene 15 Kakuli onyene mane ni lusika no weelo kame sanimi nji okukanika koo kame kutalusa okuuusiwa twebise." 20 Mi Isaya sebeli okongota okwamba no litunga, okutambulwa koo kame sakataluse nji, "Kame nina waniwa kwawo ana kuulwa ibine? Kandi kasa kwanyi okwingula aafu! 16 oku nisaela, kame nina kumonahaza kwaawo Nji enkwilimba ina kutendiwa esitabelo kwa ana kuulwa okwiibanguta eyange." 21 Kono Nyambe baweli neli omuselo owu no kukena, aba aamba Isilaele nji, "Kame ina olola amaoko ni mukoko wonje niwa kukena, mi cwale nji ange eliywaa lyonje kwaanu no kwaayupa mi naakana okupumena."

11 Kame ni ibanguta, Nyambe na kana aanu aye? Kokuulwa! kakuli mene luli kame nili mwiisilaele, no lusika Iwa Abulahama, no mushobo wa Benjamime. 2 Nyambe kasi kana aanu aye awo ano kuketela okutunda ku matatekelo. Kamulimukile eling'olo omu lya mbela, omo Eliya omu ana kukumbelela kwa Nyambe kweyi no Isilaele nji, 3 "Mbumu, kame anaibaa anuhi owe, kame ana kwisi etaletale tote, mi time memboci nina siyala, mi kame asaela omoyo wange." 4 Kono siikene ana tambula Nyambe kwa yonyene? Neli nji, "Kame nina kutewelete alume noku kwana eikiti mutanu ni yiili awo kaasikubama amanwi kwa Baale." 5 Mi ni mu nako ino kusili aa asi siyalele kwao ana kete Nyambe mulibaka no sishemo saye. 6 Kono nji ni mulibaka no sishemo, abo kasa mu misebezi, kambe ni mu misebezi kambe esishemo kasa sishemo. 7 Abo cwale ni ngasibine? Eso ana kusaela Isilaele kasikusiwana. Anokuketiwa nakusiwana, kono anjili nakukwangwa. 8 Kanyi omo kung'olelwé nji, "Nyambe kame anakwaaba Emebo no mandingwe, ni miyo nokwaamona ni matwi no kwaayupa okulita ba liywaa na balelo lino." 9 Ni Dabida kame aamba nji, "Mulesele etafulé yoo ifutuke elilaba ni katwa, esisitaliso ni koto eyi yafanene! 10 Mulese amiyo oo ailole nji aulwe okumona, mi emyongo yoo iobame okuta oku nokwaabwa." 11 Cwale kame niibanguta nji, cwale aba ana sitatala naakweele nji? Kokuulwa! Kono okufosa koo, okuyoisiwa kame

wene esitondo no olibe namunaheng'i, kame ona beekiwa mu sibaka saso okutabela oufumu no sitondo no olibe. 18 Abo olese okukuumuseta emitai eyo. Nji kame okukuumusa, ohupule nji kasa wene ona ongota omubisi, kono omubisi wokame owu ukongota. 19 Kame so wambe nji, "Emitai aba ina coko neli nji nibeeiwemo mu sibaka sayo." 20 Eyo ni niti. Kame ina temiwa kakuli kaasiku pumena, mi wene nuimana mu tumelo yowe. Cwale okongote mi olese okukuumusa, kono ocile. 21 Cwale nji Nyambe nakuulwa okusilezea emitai luli no sitondo, ni wene katamba okufela amakeke. 22 Mulemuhe cwale esishemo sa Nyambe ni kutweba kwaye. Okutweba kwao anakwi, ni sishemo sa Nyambe kwawene, nji kame otundamena mu makeke aye nji kasangeso niwene mbutemiwa. 23 Mi nonyene akowe aba kaatwalele mu kupumena koo, kame saa beekiwemo nonyene, kakuli Nyambe kame ali ni maata nokwaabeekamo kame. 24 Kakuli nji wene ona patuliwa kweyo ili nji ya luli no sitondo no olibe, ni kubeeikiwa mu mukwa nji kasa wa luli, mu sitondo no olibe silimilwe luli, cwale tunjinga saiusetwe okubeeikiwa mo eyi emitai na mumushitu no itondo no olibe. 25 Abange, sisingi nji mushwekelwe eniti eyi, kame nisinga nji mulimuke einu no ku bambaba. Outata kame oneyi ba kalulo injili no Isilaele, okubitela epalo no asimacaba sonje aba saiye kwa Nyambe. 26 Mi cwale Amaisilaele onje mbayoisiwa, kanyi omo kung'olelwé nji, "Omulilulí kame satunde mu Sione kame sa tundise eibi mu lusika lwa

Jakobo. 27 Mi ou wosotende oukwamanyinga nikwiiyeta twiyyete ngeso. 8 Nji nikususuweza wange nonyene Abo sani tundise eibi yoo.” 28 tususweze ngeeso, woyo oba, abe yo lukuluhile, Mulibaka no ku kana eliywi no kuwaba aendisi woyo otwaletela atwaletele wino, woyo otenda no Majuda nafutuka eiila ya Nyambe, mulibaka etikezo no makeke, atende yo wabelelwe. 9 lyenu aanu no macaba. Kono okwaliketa omu Elilato lyuulwe okukutendela. Mutimbe ouyi, ana kwaaketela Nyambe, nafutuka alikan aye mukumalele ouwa. 10 Mu kusinge omunjili ku mulibaka no ashemi oo no kale. 29 Kakuli munjili kanyi omunu ni minaye, mi mukubeeke etimpoo ni kwisana kwa Nyambe eyo kaifutuka. okumonisa okukutekana. 11 Kweyi nouku kataza 30 Kanyi aanyi omo muna kuwlwela elikute kwa mulese okufokola, mutukufalelw mu mebo, Nyambe, kono bano na muwana esishemo kakuli mubelekele Ombumu. 12 Mu wabelelwe mu sepo, kame mukwite elikute. 31 Cwale kaasikukuteka mukongote mu mayando mi mutundamene kwa Nyambe nji amakeke ana monisiwa kwa mu kulapela. 13 Mutabele aasikupumena ku wene nonyene nji atambule amakeke. 32 Kakuli inu aba aulwile, mutundamene mu kutambula Nyambe nanungu aanu onje no kuulwa elikute, angenda. 14 Mufuyole aa amiyandisa, mufuyole nji aafele amakeke onje. (eleesé g1653) 33 Outungi mi mulese okukuta. 15 Muwabelelwe nawo no ufumu ni kushangama ni unangu wa Nyambe! awabelelwa, mulile nawo alila. 16 Mutende Etikatulo taye kati twesahala okusaisisiwa, mane asimucima mumweya anjili ku kwanjili, mulese ni tindila taye kati twesahala okuwani! 34 oukukuumusa kono mu lumele okwikala nawo Kanyi omu kuna kung'olelw nji, “Anyine woyo kaakwite einu, mi mulese oukumona oku olimukile emihupulo no Mbamu? Anyine woyo shangama. 17 Mulese okuusa ouyi ku uyi, kono sotwesa okumweleza? 35 “Simba nji anyine woyo onabi Nyambe empo, nji ausetwe esinjili?” 36 Kakuli einu yonje kame itunda kwa Yonyene, mwaanyi, mu yoisane mu kozo naanu onje. 19 kame inaiyi mwa Yonyene, mi kame itendelwa Asingiwa, mulese okuusa ouyi mwenyene, kono Yonyene. Kwa Yonyene kwikale ekanya mu mube okutweba kwa Nyambe esibaka, kakuli nako ni nako! Ameni. (aión g165)

12 Aabange, kame ni milapela cwale mu sishemo sa Nyambe mutende etinyutu tenu esitabelo no kuyoya, okukena niku tambulwa kwa Nyambe nji itende okulapela kwenu no mebo. 2 Mulese okukubeeka onene kweyi no litunga, kono mufutulwe mu kumishemuna mukuyupisisa kwenu nji mulemuhe esi singwa kwa Nyambe nji sibine, esi no kuwaba nesi silumelelw ni kupetahala. (aión g165) 3

Cwale mulibaka no sishemo sina biwi kwa mene kame ninunga omunu yonje mwanyi nji alese okukununeka onene okubita omu ahupulela aakwaye, kono akuhupule wino kwa Nyambe, mi ao atenda ngeeso kame kwego imulikana, omunu ni munu mu tumelo saatuliwe. 4 Aa busisi kaacilisa kwao atenda ana biwi kwa Nyambe. 4 Kakuli kanyi omu wino, kono kwao atenda eyi nokwiiba. Nji twikalele ni ilama nokupula mu lutu lumweya, mulese kucila woyo oli mu mubuso, Cwale mi eilama kaitende omusebezi mumweya, 5 mutende eyi no kuwaba mi mbamuwanakamekulingeso ni kwaaci naba tuli ano kupula, okulumbiwa kwa yonyene, 4 woyo ni mubika wa kame tuli esilama simweya kwa Kilesite mi Nyambe kuuwa wenu. Kono nji kame mutenda toonje kame tuna bekiwa bamweya kanyi eyi no kwiiba mumucile, kakuli amaata aye lutu lumweya. 6 Cwale aba tuli ni timpo eti no kubakisa nia niti, ni mubika wa Nyambe tishutana, okuta mu sishemo tunabiwi, tuku woyo omonisa okubambaba kwa Nyambe kwao tusise yoo, nji niunuhi tunuhe okuta mu tumelo asikutenda ouyi. 5 Abo cwale omunu kame yetu. 7 Nji nisebelezo, tubeleke ngeso, nji afanena okukong'elela amaata, kono kasa feela

mukucila okutweba kwa Nyambe kono kame kame alimamela mukukuteka Ombumu. Woyo ni mulibaka no lizwalo. **6** Elibaka elyo naanyi olya esilya sonje, kame akuteka Ombumu, kakuli kame mutenekanga omutelo, aano mulawo kame akutumela kwa Nyambe, mi woyo no kame abelekela Nyambe abo aba aiyateteta kwaalya eilya yonje, kame atenda mukukuteka emisebezi yoo. **7** Mwateneke onje einu yoo, Ombumu nuukutumela kwa Nyambe. **7** Kakwisa muteneke omutelo kwao ufanena, elikute kwao kwaaci woyo okuyoyela yonyene fela, mi lifanena, mukuteke ao afanena okukutekiwa. kakwisa woyo okufela yonyene fela. **8** Cwale **8** Mulese kuteula esikoloti no munu konji aba tuyoya kame tuyoyela kwa Mbamu, mi aba oku kusinga omunjili ku munjili, kwa woyo tufa, kame tufela kwa Mbamu. Mi cwale, aba osinga omwabaye kame aiyateteta omulawo tufa naaba tuyoya, kame tuli kwa Mbamu. **9** wa Mushe. **9** Etitaelo eto taamba nji, “Mulese Kakuli Kilesite aba ana kufa, mi kame sebeli okutenda owoozwa, mulese kwiibaa, mulese oyoya neli nji atende Ombumu no asikufa naa kwiita, mulese okulakaza einu no akwenu” ayoya. **10** Cwale iikene aba watula omwabowe? mane ni titaelo etinjili kame tikuumbele mou Simba wene, iikene aba onyaza omwabowe? omulawo ou wamba nji, “Musinge ao muyakile Kakuli toonje kame satuimekwe balubala no noo kanyi omu mukusingela mwenyene.” **10** situlo sa Nyambe no katulo. **11** Kanyi omo Nji kame musinga aa muyakile noo kamutwese kung'olelwe nji, “Luli aba ni yoya, kame kwamba okwaatenda ouyi, abo cwale elilato nikwiya Ombumu, munu yonje kame sakubame balubala teteta emilao ya Mushe. **11** Kame mufanena wange, mi omunu yonje kame sa lumbeke okutenda ngeeso kakuli mulimukile nji enako Nyambe.” **12** Abakulingeso, omunu yonje kame yakeela kale abo nji mwinguuke batulo. Abo sabe ekalabo yaye kweyi anatende kwa Nyambe. enako eyo satuyoyisiwe sebeli ili beebi bano **13** Cwale tulese okwatula akwetu kame. Kono okubita omo ina kwikalelanga baweli aba tuna onene muhupule nji omunu alese okubeekela kutateka oku pumena. **12** Ousiku wata kale kule, omwabaye esi simukwisa, simba esi simu mi cwale omunjii sebeli uli netu. Abo cwale sitatalisa. **14** Niyii, mi kame nikolwa mwa tutundise emisebezi no uwi mi tukufuke eilwiso Mbamu Jesu nji kakwisa esinu siku silafaza tuku tuisanga mu liseli. **13** Tweende wino kanyi sonyene, kono omunu aba aaliketa esinu nji sa aanu aa ayoya mu nako no munji, kasa mukulya kusilafala, abohe esinu eso kame sisilafalile kwa ouyi, simba oundalabangwana, eyi no woowza yonyene. **15** Cwale nji minowe simba mukulowe simba eyi no uhule, simba eting'ananyi ni muna. kame omwenisa ba sinu eso olya, abo kwende **14** Kono mukufuke Mbamu Jesu Kilesite mi mu lilato. Olese okulumeleza eso olya nji sisinye mulese okutenda etindila no lutu okwiyyateteta omukowe woyo ana kufeliwa kwa Jesu. **16** Cwale etitakazo talo.

14 Kanyi ku munu noku kesheba mu tumelo, atambuliwe, kono mulese okukanana naye oku kumanena ni mihupulo yaye. **2** Omunu munjili kame apumena nji alye eilya yonje, abo woyo no kukesheba kame alya fela emiloho. **3** Woyo olya esilya sonje alese okunyaza woyo no kwaailya, mi woyo no kwaailya alese okwatula woyo oilya, kakuli natambuliwa kwa Nyambe ni yonyene. **4** Tiwe anyine nji watule omubika no mukowe? Naba sa ongole simba okukwa nitaba no molyaye. Kono mba ongola, kakuli omolyaye mbamuongota. **5** Omunu munjili kame aaliketa eliywaa limweya nji nilyautokwa okubita amaywaa anjili, mi omunjili omunu kame aaliketa nji onje kame alikanelela. Mulese omunu yonje atende esi akolwa wino mu muhupulo waye. **6** Woyo omamela eliywaa, **17** Kakuli omibuso wa Nyambe kasa wakulya ni kunwa kono okuluka ni kozo ni kuwabelelwa mu mebo no kukena. **18** Kakuli woyo osebeleza Kilesite kame awabelisa Nyambe mi kame alumelela kwaanu. **19** Abohe tu tundamene kweyi ilita ekozo, neyi satu yakisane nayo. **20** Olese okusinya omusebezi wa Nyambe mulibaka no silya sowe no kwakena. Sinu sonje kame sikenine, kono ouyi ni munu aba alya esilya eso sisitalala omukwaye. **21** Ouwa ninji mulese okulya enyama simba okunwa ewaine, simba okutenda esinu eso si sitatalisa minowe. **22** Etumelo eyo oli nayo, oiteule mukaci kowe ni Nyambe. Embuyoti niya woyo nambulwa elibaka no kukwatula yonyene kweeyo analemuha. **23** Kono woyo obilaela kame anyaziwa nji kame alya, kakulli katende mu tumelo. Kakuli esinu sonje eso sasitendiwa mu tumelo, ni sibi.

15 Aaci no kongola mu tumelo kame tufanena elibaka no oukukuhusa ku misebezi yange okutusa nawo noku fokola oku shimba kwa Nyambe. **18** Kakuli kanitamba okwingena emishimbo yoo. Katufanene okuku wabetwa okwamba nambulwa eso anawana Kilesite twemboci. **2** Cwale omunjili ni munjili kwaaci mwa mene muku endisa aano macaba nji awabetwe woyo ayakile naye kuuwa woo, akong'elele Nyambe mulibaka lyaeyo minaamba okwaa kulisa mu tumelo yoo. **3** Kakuli simba neyo nitenda. **19** Mu maata no timakazo ni Kilesite kasikukuwabetwa yomboci, kono kanyi yambo no kukomokisa, mu maata no Mebo omo kung'olelw nji, "Okwangoliwa kwaao nokukena, nji cwale okutunda ku Njelusalema amyangolanga kwaiya kale kwa mene." **4** mane ni kutunda musibaka soonje no Ililik Eyo yonje ina kung'oliwa kunyima kame ina kame nina kutaza mukwiyalia eliywi lya Kilesite. kung'oliwa mu mukwa no kulaela aci, nji **20** Mane ni kwitienda etakazo yange okukutaza mukoongoteta ni muku susueziwa mu liywii eliywi oko kasikulimukiwa kale Jesu, nji cwale mbatu wana esepo. **5** Cwale Nyambe no nilese okuyaka abo ana tateke omukwange kongoteta ni susuwezo amibe okuyoya wino okuyaka. **21** Kono kanyi omo kumg'olelw nji, mukaci kenu omunjili ku munjili bamweya "Mbamono woyo kasi kwambeliwa kale eyaye, ni Kilesite Jesu, **6** nji bamweya ni liywi mi mbaa yupisia woyo kasi kwambeliwa kale limweya mutwese oku kanyisa Nyambe yonyene eyaye." **22** Eli elibaka elyo enako yonje kame sitaye Mbamu wetu Jesu Kilesite. **7** Abo cwale nina ku kani siwangwa okwiya kwaanyi. **23** mutambule omunjili ku munjili kanyi omo ana Kono bano kumona nji sikwite esibaka no kumitambulela Kilesite mu kanya ya Nyambe. **8** kubelekela muno muti tolopo, mi ba myaka no Abo kame nimyambela nji Kilesite nakutenda kupula kame ninyolelw okwiya kwaanyi, **24** omubika kwao ana kuta ku mupato oku kame nisepile nji mbanii moniaba sanibite monisa eniti ya Nyambe, okuongoteta esepiso okuta ku Sipaini, mane nji munituse mu musipili inakubiwa kwaah shemi oo. **9** Mi abo nji aano wange kuya, munyima no oku kolwesisa oku macaba akanyise Nyambe ku sishemo kumusa nikong'a kwenu kanyonyo. **25** Kono bano waye, kanyi omo kung'olelw nji, "Abo cwale kame nikatile ku Jelusalema mu musebezi mbanii lumbeke yonyene mukaci no asimacaba, waanu a Nyambe. **26** Kakuli asi Mesodoniyi Mbanii mbumbelelwa okutunda abo, Isaya nakwamba nji, "Emibisi kwyeo no timbuyoti too no mebo, kame afanena ya Jese mbaimene, Mbainguka okubusa aano ngeeso okwatusa mwibelekiso no timbuyoti. **28** macaba, mi asimacaba mbaabebe esepo yoo Cwale abo abasa ni mane eyi mi naaba kale eyo kwayonyene." **13** Cwale Nyambe no sepo, ina litiwa, mbaniekeze okuta mu musipili wange amiiyate okuwabelelwa mukwiyalia ni kozo ku Sipanishi **29** Mi ni limukile nji aba saniye muku pumena kwenu, nji cwale mulibaka kwaanyi mbaniiyi meni iyalile etimbuyoti ta no mata no Mebo no kokena mwiyale esepo Kilesite. **30** Kame ni kumbela kwanyi aabange, inene. **14** Meene luli kame naniyupisia kwaanyi, mulibaka lya Mbamu wetu Jesu Kilesite mane aabange, nji anyi kame mwiyalile ouwa ni ni mulibaka no lilato no Mebo, mu nilwele tingana tonje mi kame mutwesa okuku laela naanyi bamweya mu milapelo mulibaka lyange omunjili ku munjili. **15** Kono banako injili kame kwa Nyambe, **31** nji niikale wino kwao no kwa ninaku ming'olela mukuzwafa mumukwa no pumena mu Judeya mane nji omusebezi wange kumi pulukisa, mulibaka no sishemo sinakubiwa mu Njelusalema upumeniwe kwaanu a Nyambe. kwa mene okutunda kwa Nyambe, **16** okutenda **32** Nji cwale mukusinga kwa Nyambe ni twese omubika wa Kilesite Jesu kwaao no macaba mu okwiya kwanyi mukuwabelelwa nji mane niiye situlo nou pulisita no Liywi no kuwaba lya nitusiwe mukukuwana kwetu. **33** Nyambe no Nyambe, nji cwale etinubu no ao asimacaba kozo aikale nanyi monje. Ameni atwese oku tambuliwa ni kenisiwa ku Mebo no kokena. **17** Mwa Kilesite Jesu, kame nikwite

16 Kame ni limukisa kwaanyi mandetu Febe feela, mi mu maywi ayupisa oku mamata ondikoni mu Ndoo ya Nyambe ya Senkiliya ni kushembashemba kame akelusa emicima 2 nji mu mutambule mwa Mbamu kanyi aanu no awo asaela okuyupisisa. **19** Ba nako ino a Nyambe, mane nikumuba etuso yonje eyo okupumena kwenu kame kulimukilwe kwaanu sasaele okutunda kwaanyi, Kakuli nakwikalanga onje, kuti cwale niwabelelwe, kono kame ni omutusi kwaanu no kupula mane ni kwamene singa nji mwikalé aano kushangama kweyi no luli. **3** Oasikupumenase Pulisika ni Akwila kuwaba mi mu tende ano kweluba kweyi no aakwange ni beleka noo mwa Kileste Jesu, **4** kwiba **20** Cwale Nyambe omunyaa kozo mba awo ano ku tombola omoyo woo mulibaka colwele Satani kunji no makondo enu. Esishemo lyange. Kame ni kutumela onene kwa yonyene sa Mbamu wetu Jesu siikale naanyi. **21** Timotey Mane kasa meene feela kono ni tikeleke tao omukwange ni beleka naye kame amikeeta, aa no macaba tonyene. **5** Oasikupumenase mane ni Lusiyasi ni Njasoni, ni Sosipatele Endoo ya Nyambe eyo ikuwanenanga mu akwaange ni beleka noo kame amikeeta **22** ndoo yoo. Oasikupumenase omusingiwa Meene Tetiyasi omung'oli no ling'olo kame ni wange Epainetasi woyo neli omutamuno no mikeeta mwa Mbamu. **23** Ngayusi omutambuli weli okupumena mwa Kilesite mutolopo ya wange nou no keleke yonje kame amikeeta. Asiya. **6** Oasikupumenase Maliya kame woyo Elasitasi omu babaleli no mali no muleneng'i ona kubeleka mukongola mukaci kenu. **7** kame amikeeta, ni Kwatasi omwabetu kame Oasikupumenase Andilonikasi ni Njuniyasi amikeeta. **24** Esishemo sa Mbamu wetu Jesu aakwange ni mapanditi nina kwikalanga noo Kilesite siikale naanyi moonje. Ameni. **25** mu tolongo, ni alume no kukutekeha mukaci no atumiwa, mi kame ana kwikala kwa Kilesite oweli kwa mene. **8** Muasikupumenase Ampuliyatasi omusingiwa wange mwa Mbamu. **9** Muasikupumenase Ambanasi omwabetu mu musebezi mwa Kilesite ni musingiwa wange Sitakisi **10** Muasikupumenase Apele woyo ona lumelwelwe mwa Kilesite. Muasikupumenase ao awaniwa mulusika lwa Alisitobulu **11** Muasikupumenase Helondiyani omukwange Munjunda. awo awaniwa mu lusika lwa Nasiso. Muasikupumenase awo ali mwa Mbamu. **12** Muasikupumenase Tilaifaena ni Tilaifosa, ao abeleki mwa Mbamu, muasikupumenase musingiwa no mu Pesisi woyo onabeleke mu kongola mwa Mbamu. **13** Muasikupumenase Lufusi woyo ona ketiwa no kongola mwa Mbamu mane nainawaye naamandi. **14** Muasikupumenase Asinkilitasi Felengoni Hemusi, Patolobasi, Hemasi mane ni asingiwa ao ali noo. **15** Oasikupumenase Filolongasi ni Njuliya mane ni Neliyasi ni mandaye ni Olimpasi mane ni aanu a Nyambe onje ao ali noo. **16** Muasikupumenase omunjili ku munjili mu ukutubeta no kukena. Mi Etikeleke tonje ta Kilesite kame timi keeta. **17** cwale abange kame ni mikumbela nji mumamele ao atenda etifapano ni utata mu kulwisa etuto eyo munaiyetiwa, mwaa tokomele. **18** Kakuli aanu no ngeso kaa belekele Ombumu Kilesite kono kame abelekela amapumo oo

Cwale bano kwawojo otwesa okumyongota
oku kumanena ni liywi lyange ni titutaz
Jesu Kilesite mane niku kumanena ni sinulo no
kunutu no niti eyo inakushweekiwa ba nako no
kuleba nakunyima. (*aiōnios g166*) **26** Kono cwale
eniti nailimukisiwa mi cwale mwaang'oli no
aanuhi a Nyambe nailimukisiwa kwa simacaba
onje, okwamana ni taelo ya Nyambe no nako no
yonje, okulita elikute no tumelo. (*aiōnios g166*) **27**
Kwa Nyambe yonyene feela no kushangama,
mwa Jesu Kilesite kwikale ekanya no kwaabwa!
Ameni (*aiōn g165*)

1 Makolinte

1 Okutunda kwa mene Paulusi, ona isaniwa muku singa kwa Nyambe oku tenda omutumiwa wa Jesu Kilesite ni Sositeni omwabetu, **2** Kame ni ñolela ku keleke ya Nyambe eyo ili mu Kolinte, naawo akenisitwe mwa Kilesite Jesu aa ana isanwa nji atende ano kupumena bamweya naawo ali mu sibaka sonje awo aisana ba litina lya Molyetu Jesu Kilesite, Omolyoo bamweya naaci. **3** Esishemo ni kozo ikale naanyi okutunda kwa Nyambe sitetu, ni kwa molyetu Jesu Kilesite. **4** Kame niku tumela kwa Nyambe enako yonje mulibaka lyenu, mu sishemo sa Nyambe muna biwi mwa Jesu Kilesite **5** nji mundila yonje kame muna fumisiwa mwa yonyene mu kwamba konje mane ni mu zibo yonje **6** simba oupaki wa Kilesite kame ongotitwe mukaci kenu **7** mulibakeelyo kakwisa eso muulwile mu mpo yonje no mebo kanyi omo munyolelele okutatelela okumonahala kwa Mbamu Jesu Kilesite. **8** Yoso myongota okutwala ku mamaneneno, nji muulwe esi si nyazahala mu liywaa lya Mbamu Jesu Kilesite. **9** Nyambe wa kusepahala, yonyene ona mi isanene okwingena mu ukuwana ni mwanaye Jesu Kilesite Ombum wetu. **10** Abaange kame nimi kumbela, mu litina lya molyetu Jesu Kilesite nji moonje, mukuyupe nji cwale oukutaba kulese okwikalako mukaci kenu, kono mu kuwane wino mu maikuto amweya mane nimu munahano umweya. **11** Kakuli kame nina biheliwa kwaanu a Kiloe nji oukulwisa kame kuli mukaci kenu anyi abaange. **12** Eso nitalusa neesi, omunu yonje kwaanyi kame aamba nji, “Mene kame nili wa Paulusi”, Simba nji, “Mene kame nili wa Apolosi”, Simba nji, “Mene kame nili wa Kefasi”, Simba nji, “Mene kame nili wa Kilesite”. **13** Ninji Kilesite kame aku tabile? Paulusi kame ana kungongotelwa ba sifapno mulibaka lyenu? Nji kame muna kolobeza mu litina lya Paulusi? **14** Kame niku tumela aba kanisi kolobeza omunu kwaanyi, konji feela Kilisipasi ni Gayusi. **15** Nji cwale kuulwe omunu so aamba nji kame muna kukolobeziwa mu litina lyange. **16** Kame ni na kolobeze asindoo ya Setefanasi, okutunda abo kaniyii nji kame nina kolobeze kame omunu. **17** Kakuli Kilesite kasini tuma nji ni kolobeze, kono nji naambe eliywi no kuwaba, kono kasa mu kushangama no maywi nji esifapahano

sa Kilesite siulwe okufutuka esi nambulwa tuso. **18** Kakuli etuto no sifapano weelo kwaaf, kono kwaaci awo ayoyisitwe yonyene ni maata a Nyambe. **19** Kakuli kame kuñolilwe nji, “Kame sani sinye okushangama nwawo asi kushangama, ezibo nwawo ashangamine ni ifutule esinu no mbango.” **20** Okwaali omunu no kushangama? Omuñoli kubine ali? Ositiñananyi no tinako no bano okwaali? Kana Nyambe kasifutula okushangama no litunga okuutenda oweelo? (**aion g165**) **21** Kakuli cwalehe mu kushangama kwa Nyambe elitunga kalisiku limuka Nyambe okubitela mu kushangama kwalyo. Kame si wabelisa Nyambe mu weelo tuna kwiyete okuyoyisa awo apumena. **22** Kakuli aendisi no Majuda kame a kumbela emakazo, mi Amagelike kame asaela okushangama. **23** Kono aci kame tukutaza nji Kilesite nakungongotelwa ba sifapano, oko kutendile esi sisataliso ku Majuda, weelo kwa asimacaba, **24** kono kwawo ana isanwa, onje Amajuda ni Magelike, Kilesite yo maata a Nyambe ni kushangama kwa Nyambe. **25** Kakuli oweelo wa Nyambe niwa kushangama onene okubita aanu, mi oufokoli wa Nyambe kame kuli ni maata okubita no aanu. **26** Abaange, mu tokomele okwisanwa kwenu, kakwisa ano kupula kwaanyi awo ashangamine okukumanena ni moyo no litunga, kakwisa ano kupula awo ali ni maata, kakwisa ano kupula ana leiba mu lusika no utokwa. **27** Kono Nyambe na kuketa eyi no weelo mu litunga okwenisa eyo no kushangama, Nyambe na kete eyi nokufokola mu litunga okwenisa eyi no kongola. **28** Nyambe na kuketa eyi ili munji ni kuyenisa mu litunga simba einu eyo yulwileko okwitenda eyi iliko. **29** Nji cwale kuulwe omunu sokuyeema balubala lwa Nyambe. **30** Yokame amatatekelo no moyo wenu mwa Kilesite Jesu, woyo atanende Nyambe okushangama kwetu, ni ku luka kwetu, ni ku kenisiwa kwetu, ni ku liululwa kwetu. **31** Cwalehe kanyi omo ku ñolelwe nji, “Mulesele woyo oku kuhumusa,aku kuhumusete kwa Mbamu.”

2 Abaange, aba ina kwiiya kwaanyi, kani siiya nji ni kutaze kwaanyi oupaki wa Nyambe mu maywi no kuneneba simba okushangama. **2** Kakuli kame ina yambuta okwalimuka esinjili mwaanyi konji Jesu Kilesite mi yonyene ona ngongotelwa ba sifapano. **3** Mi kame ina kwikala naanyi mu kufokola nimu kucila onene ni ku

njanjata, 4 mi omwambelo wange ni liñusa nako ino kame muli ni muna ni tifapano mukaci lyange kasa mu ku mikolwisa ni maywi no kenu, kana kamuyoyo kanyi kame muli muunu kushangama, kono neli muku monahalisa no mane ni mikwa yenu kanyi aanu feela? 4 Kakuli Mebo nesi no maata. 5 Nji cwale etumelo omunjili aba aamba nji, “Mene kame nili wa Paulusi, mi omunjili nji, “Mene kame nili wa kono mu maata a Nyambe. 6 Nabakulingeso Apolosi,” kamutendile aanu feela no litunga? 5 Cwale anyine Apolosi? Ni Paulusi anyine? Abika fela awo muna pumene kwa onyene, kanyi Mbumu omo ana tumene omunjili ni munjili. 6 Mene kame nina kunu, Apolosi kame ana itaele ameyi, kono Nyambe yona kulisa eyo ina kuniwa. 7 Cwale simba woyo okuna simba woyo oitaela kakwite outokwa kono konji feela Nyambe woyo omenisa ni kukulisa. 8 Woyo okuna ni woyo oitaela ameyi ni sinu simweya fela, mi omunjili ni munjili kame satambule (aïon g165) 9 Kono kanyi omo ku ñolelwé nji, omupuzo okukumanena ni musebezi waye “Kakwisa elitiyo lina imona, simba elitiwé lina ana tende. 9 Kakuli kame tusebeleza Nyambe iyupu, simba omucima no munu ona itambula, bamweya. Anyi elitema lyá Nyambe, anyi endoo eyo ana lukisa Nyambe yaawo aa amusinga.” ya Nyambe. 10 Okukumanena ku sishemo 10 Nyambe kame ana imonahaza kwaaci mu sa Nyambe eso ana nibi kanyi osiku limuka mebo. Kakuli Emebo eyi saisia einu yonje, okuyaka kame nina kumi monisa omutomo kono mane neyi itungile ya Nyambe. 11 Kakuli omunu munjili kame ayakabo. Kono omunu anyine omunu woyo olimuka emihupulo no ni munu atokomele omo a yakelabo. 11 Kakuli munu konji emebo no munu eyo ili mwa kakwisa woyo so yaka omutomo mundina, konji yonyene. Mumukwanongeso kakwisa woyo owo onayakiwa, yonyene Jesu Kilesite. 12 Nji olimuka emihupulo ya Nyambe konji Emebo omunjili kame ayaka ba mutomo owo ni gauda, ya Nyambe. 12 Aci katusi tambula emebo no simba ni silibela, simba ni mawee no utokwa, litunga, kono natu tambula Emebo eyi itunda simba ni itondo, simba ni musuhela no moopu, kwa Nyambe nji tu yupisise etimpo ana tubi simba ni mwange, 13 Omusebezi no munu Nyambe. 13 Mi kame twamba eyi mu maywi ni munu mba u moniwa. Kakuli Eliywaa mba no kwaiyetiwa mu kushangama kwa munu, liumonahalisa kakuli kame sauksu monahalise kono okwyietiwa ku Mebo, okutoloka eniti no ni mulilo, mi omulilo mba weteke omusebezi Mebo kwawo awalelela mu Mebo. 14 Omunu no munu ni munu nji ngaibi wikalile owo ulwile Emebo ka tambula etimpo no Mebo ya ana tende. 14 Nji omusebezi no munu yonje Nyambe kakuli kwa yonyene ni weelo, mi ka owo ana yaka ba mutomo aba so u siyale wo twese okwyiyupisisa kakuli kame ilemuhiwa ni imanine, yonyene mba tambula omupuzo. 15 mebo. 15 Kono omunu no Mebo, kame aatula Nji omusebezi no munu aba ubya, omunu woyo einu yonje, kono yonyene kaatulwa ku munu. kakwisa eso sa wanebo simba nji yonyene mba 16 Kakuli kanyi amañolo aba aamba nji, “Anyine yoyisiwa, kanyi woyo ona banduka mu mulilo. woyo olimukile omuhupulo wa Nyambe? Nji a 16 Kana ka mulikile nji aanyi Endoo ya Nyambe mulaelae?” Kono aci natu limuka omuhupulo wa mane nji ni Mebo ya Nyambe kame iyoya Kilesite.

3 Kono abaange, mene kanisi kutwesa okwamba naanyi omu kwiyetelwa aanu no mebo, kono kanyi aanu no unu, kanyi tukeke tucana mwa Kilesite 2 Kame nina milele ni mawe, kasa ni ilya no kongola kakuli kamusi kwi twesa, mane simba abano ka mwitwese, 3 kakuli musi tendile aa ayoya mu unu. Kakuli ba

157
1 Makolinte

(aïon g165) 19 Kakuli okushangama no litunga lino weelo mu miyo a Nyambe, kakuli kame

ku ñolilwe mu mañolo nji, "Kame saswase asi kame tu sebeza onene ni maoko etu. Mi aba kushangama mu tingana too," 20 mi kame, tukutiwa kame tu fuyola, aba tu yandisiwa kame "Ombumu kame alimukile emihupulo yawo tu kongota, 13 naba twangoliwa kame tweteka asi kushangama nji kaikwite tuso." 21 Cwale okuku usa, kame tu tendilwe amanyalala no omunu alese oukuyeema mulibaka nwaanu, litunga, mi kame tuli amanyalala no inu yonje. Kakuli einu yonje ni yenu, 22 Simba Paulusi, 14 Kani simiñolela eyi nji mwenisiwe, kono oku simba Apolosi, simba Kefasi, simba elitunga, milemusa kanyi anange aa nisinga. 15 Kakuli simba omoyo, simba elifu, simba eyi iliko, simba simba nji kame mukwite aiyeti no kupula onene eyi isiyya, yonje ni yenu 23 mi anyi kame muli mwa Kilesite, kamu kwite asitenu no kupula. kwa Kilesite, mi Kilesite kame ali kwa Nyambe.

4 Omo mokufanenena nji omunu atwalikete kanyi abika a Kilesite ni ikombwa no inu ya Nyambe eyi ishwekilwe. 2 Mi cwale esi sisingahala ku ikombwa ninji isepahale. 3 Kono kwa mene ni sinu sinyonyo a basa ni atulwe kwaanyi, simba ni kuta nwaanu mane simba me kani kwatula menyene. 4 Kakuli menyene kani kumono omubonda oli mwa mene mu sinu sinjili, kono cwale kani tendile nji nili woyo no kusepahala luli. Ombumu yoso natulta. 5 Cwalehe mulese okwatula enako ekayaskwana kale. Ombumu yo kasiiya kale woyo so lita einu mu liseli eyo ishwekilwe mu uwi ni kushotola emihupulo namu micima. Cwale omunu ni munu bokame abo sa tambule okububekiwa kwaye okutunda kwa Nyambe. 6 Abaange, kame ni talusa eyo yonje mwa mene ni Apolosi mulibaka lyenu, nji mu kwiyete mwaaci kasa okutunda kweyo iñolilwe nji kulese okwikala omunu kwaanyi woyo soku kuhumuseta omunjili mane ni kulwisa omukwaye. 7 Kakuli anyine woyo omona eshutano mwaanyi? Siikene eso ukwite nji kausi tambula? Nji cwale nusi tambula, cwale ikene aba ukukumusa kanyi kaisi kutenda empo? 8 Kame mukwite einu yonje eyo mu saela? Mwa fuma kale? Me mu lemine oku busa, aci mekatu sako mwatenda kale ambumu. Kambe kame mu busa luli, nji cwale naaci tubuse naanyi. 9 Kakuli kame nimona nji Nyambe na tu beeke nji aaci atumiwa, kwawo no mamaneneno kwaanu onje, kanyi aanu atulelwe elifu, kakuli natu beekiwa okwaliketwa ku litunga, ku mangelo ni kwaanu. 10 Aci kame tuli aelo mulibaka lya Kilesite, kono anyi kame muli asikushangama mwa Kilesite! Kame tufokola, kono anyi kame muli acoongola! Anyi kame mukutekiwa, kono aci mu kwakutekiwa! 11 Mane simba banako ino kame tufanga elishebo ni linyotwa, mi kame twenda no kwa kumanga wino, kame tutendiwa ouyi, mi katukwite esibaka oko no kwikala, 12

Kakuli kame ninakutenda sitenu mwa Kilesite Jesu mulibaka no liywi no kuwaba. 16 Kame nimi kumbela onene cwale nji mutende afaniketi ange. 17 Cwalehe kame nimitungena Timoteya, mwanange nisinga ni kusepahala mwa Mbamu nji amipulukise emikwa yange mwa Kilesite, kanyi omu nina kwaiyeteta konje mu tikeleke tonje. 18 Anjili kame anoku kumusa kanyi kanisi kwiyanga kwaanyi. 19 Kono mbaniyi kwanyi muwangu nji Mbamu mba singi, mi mbani saisisa kasa omwambelo nwawo asiku kumusa kono amaata oo. 20 Kakuli omubuso wa Nyambe kau monahala mu maywi, kono mu maata. 21 Sibine eso musinga? Niiye kwaanyi ni lunupa, nji mu lilato ni mebo no musa?

5 Kame kuna bihiwa nji kame kuli ouhule mukaci kenu, mi owo no kwawaniwa simba mukaci no asimacaba kakuli omulume kame alangananga ni inawaye nokwa muleya moywaa sitaye! 2 Mi kame mu ku kumusa? Mi kame mufanena okweena? Mulese woyo ona tende ekezo eyo atundisiwe mukaci kenu. 3 Kakuli simba nji mene sisako mu lutu kame niliko mu mebo, kanyi kame nili kwaanyi, naatula kale etaba eyi 4 mu litina lya Mbamu Jesu ba mulume woyo ona tende esinu eso. Aba mukuwanine, mi emebo yange koili ni maata a Mbamu wetu Jesu, 5 woyo mulume mumube kwa Satani nji olutu lusinyiwe nji mebo yaye mwendi mbaika yoyisiwa mu liywaa lya Mbamu Jesu. 6 Ouku kumusa kwenu kasa wa kuwaba. Ka tuyii nji omumena no kucaniba kame ukulisa eliñende lyonje? 7 Muku kenise ku mumena no kale nji mu tende eliñende no ubya, kanyi aba muulilwe ngeso omumena. Kakuli Kilesite omukoko no Paseka yetu na tendelwe aci esitabelo. 8 Cwalehe mulese aci, tu tende omukiti owo ulwile omumena no kale, omumena no lunya ni kwiiba, kono ni sinkwa na mbulwa omumena eso sikenine mane ni niti. 9 Kame nina kumi ñolela mu liñolo lyange nji

mulese oukuwana naanu no mahule. **10** Kasa lumelelwe kwa mene,” Kono kainu yonje eyo muku talusa nji mutunde ku mahule onje no itusa. “Einu yonje nai lumelelwe kwa mene,” litunga lino, simba aanu asi kulakaza oufumu, kono kani tamba okutenda omubika kwneyo simba ambuyi, simba asi kulapela emilimu. yonje. **13** “Esilya nisa lipumo, mi elipumo nilya Kambe kame kuli ngeeso, kambe kame mu ilya.” Kono Nyambe mba sinyi yonje bamweya. fanena okutunda mu litunga. **11** Kono simba nji Cwale olutu kalusitendelwa ouhule, kono ni kame ni miñolela nji mulese oukuwana ni munu Iwa Mbumu mi Ombumu ni wa lutu. **14** Mi yonje woyo okwisana nji mwabenu yo tendile Nyambe ona ingula Ombumu mi mba twingula elihule, simba woyo no kulakaza oufumu, simba naaci ni maata aye ngeso. **15** Ka tuyii nji osi kulapela emilimu, simba ondalabangwana, etinyutu tetu kame tili eilama ya Kilesite? simba ombuyi. Mulese okulya naye eilya woyo Cwalehe mbanitwese okushimba eilama ya no ngeso. **12** Kakuli iikene sani tende okwatula Kilesite okwitenda eilama no lihule? Kokuulwa! awo ali kundee, kasa awo ali mukaci no Keleke **16** Ka tuyii nji woyo okuwana ni lihule kame awo mufanena okwatula? **13** Nyambe kame atula awo ali kundee. “Mu tundise omunu no kanyi aba kuñolilwe nji, “Ayiili mba tende olutu lumweya feela. **17** Kono woyo okuwana ni Mbamu kame afutuka Emebo imweya ni yonyene. **18** Mulese okutenda ounyazi, Esibi sonje eso atenda omunu, kame sili kundee no lutu lwaye, kono woyo oyoya mu uhule, kame afoseza olutu lwaye luli. **19** Kamuyii nji olutu lwenu kame lutendile Endoo ya Nyambe no Mebo no kukena eyi ili mwaanyi, eyi mu na biwi kwa Nyambe? Kayenu luli, **20** kakuli namu ultiwa ni muulo munene. Abakulingeso, mukanyise Nyambe mu lutu lwenu.

6 Cwale omunjili mwaanyi nji kame ali ni taba ni mukwaye, ka cile okuta ku mulawo balubala no awo no kwakena okubita nji ate kwa aanu no kukena a Nyambe? **2** Kamu limukile nji aanu no kukena a Nyambe mba atula elitunga? Mi nji elitunga kame lyatuliwa kwaanyi, kamu twese okwatula etitaba no kukaniba? **3** Ka tuyii nji kame satu atule amangeloi? Ngasibine sakwikalele, cwale onene kweyi no moyo? **4** Cwale nji kame muli ni titaba no ngeso, ikene muku twalela balubala nwawo no kwakutekiwa ku keleke? **5** Kame naamba ngeso nji mweene. Ninji mukaci kenu kakwisa omunu no kushangama otwesa okwamba ba taba ili mukaci no mulpeli ni mwabaye osi kulapela? **6** Kono osikulapela kame azeka ni mwabaye osikulapela, mi kame atenda ngeso balubala nwaanu no kwalapela! **7** Eyi no kukutwala ku kuta kame imonisa nji namu kwangwa. Iikene aba mwatwese oku tambula okufosetwa? Iikene aba mu ulwa oku tambula okongiwa? **8** Kono anyi mwenyene kame mufosa ni kwitela akwenu mane simba abenu luli! **9** Ka tuyii nji awo no kwaluka katamba okuyola omubuso wa Nyambe? Mulese okoongiwa, simba ouhule, simba okulapela emilimu, simba ambuyi, simba asikuyumena, simba oundalabangwana, simba asimapwa simba katamba okuyola omubuso wa Nyambe. **11** mufekile mene, kono munu ni munu kame Mi anjili mwaanyi mwa munakwikalela. Kono ounkaluka mu litina lya Jesu Kilesite ni mu Mebo ya Nyambe wetu. **12** “Einu yonje nai

Cwale okukumanena ni titaba mu nañolo. **7** Cwale okukumanena ni titaba mu nañolo. Kame kuli wino nji omulume alese okutenda ouhule ni mukati. **2** Kono mulibaka no kucila emiliko no unyazi, omulume yonje kame afanena okwikala ni moywaye, mi omukati yonje aikale ni mbumwuye. **3** Omulume abe moywaye esi sifanena, mi ni yonyene moywaye atende ngeso kwa mbumwuye. **4** Kakuli omukati katwese okubusa olutu lwaye, kono kame ali mu maata a mbumwuye, mu mukwa no ngeso omulume katwese okubusa olutu lwaye, kono kame ali mu maata no moywaye. **5** Mulese oukukana omunjili ku munjili, konji mwendi abu mulumeleana mu libaka linjili nji kame musinga mwenyene okulapela, kono cwale mukuuse bamweya kame nji cwale Satani alese okubuka, simba okutendiwa akalombe, **10** oku myeteka mu kuulwa oukulema kwenu. **6** simba ambuyi, simba asikuyumena, simba oundalabangwana, simba asimapwa simba milaela. **7** Kame ni singa nji monje kambe kame Kame naamba esi mu kulukuluha, kasa muku anabiwi empo kwa Nyambe omunjili kame ana ounkaluka mu litina lya Jesu Kilesite ni mu simba okukwaliwa mane ni timbakati simba Mebo ya Nyambe wetu. **12** “Einu yonje nai ambalume, kame namba nji kwa kuwaba nji

alese okukwata simba okukwaliwa kanyi mene. kwa kwalwa ni kukwata, kani kwite etaelo ya
9 Kono nji kame akwangwa oukulema akwate. Mbamu, kono kame ni lita amaikuto ange, kanyi
Kakuli ouwa niku kwata kasa okwibaiwa ku woyo mu sishemo sa Mbamu kame ni sephala.
titakazo. 10 Kwawo akwatile kame na laela, 26 Cwale kame ni yambuta nji mu nako no
kasa mene kono Mbamu nji omukati alese tiziyezi, kwa kuwaba omunu okwikala omo
oukutaba ni mbumwaye, 11 (kono nji naa aikalele. 27 Nunungwa ku mukati? Olese oku
kutaba, akwikalele alese oku kwaliwa, mwendi saela etukuluho. Nulukuluha ku mukati? Olese
akuuse ni mbumwaye.) Ni yonyene omulume kukwata. 28 Kono nji kame okwata, kutende
alese okulukulula moywaye. 12 Kwanjili kame esibi, mi omukatana aba akwaliwa katende
naamba, kasa Ombumu, nji osikupumena kwa esibi. Kono awo akwata mbaikala ni mayando
Nyambe kame ali ni moywaye no kwa pumena no litunga mi mba nimitundisa kweyo. 29
kwa Nyambe, mi kame asinga okwikala naye, Abaange, esi nitalusa neesi, enako niya kwibiba,
alese oku mulukulula. 13 Mi omukati aba okutunda bano awo ali na moyoo, atende kanyi
ali ni mulume no kwa pumena kwa Nyambe kakwatile, 30 mi awo alila, atende kanyi kalili,
mi woyo kame asinga okwikala naye, alese awo awabelelwe, atende kanyi kasi wabelelwa,
okukana mbumwaye. 14 Kakuli omulume no kwa mi awo aula, atende kanyi kakwite einu ana
pumena kwa Nyambe kame akenisiwa mulibaka ulu, 31 awo aku tusisa eyi no litunga lino,
no moywaye, mi omukati no kwa pumena atende kanyi kaku tusisa yo, kakuli omukwa no
kwa Nyambe kame akenisiwa kwa mbumwaye. litunga lino kame ubwa. 32 Kame nisinga nji
Kambesi ngeso, kambe anenu kame ali ano muulwe etipilaelo. Omulume no kwakwata kame
kwakena, kandi cwale omo kwikalele kame anyolelwae yi ya Mbamu omu sa wabelisese
akenine. 15 Kono nji woyo no kwa pumena kwa Ombumu. 33 Kono omulume no kukwata kame
Nyambe kame asinga nji akutabe, kutendahale alakaza eyi no ba litunga omo sa wabelisese
ngeso. Mu taba eyo omulume simba omukati ka moywaye, 34 mi etitakazo taye kame tikutable.
nungwa. Kakuli Nyambe kame anatwisanene Mi omukati mukulu simba omukatana nokwa
okuyoya mu kozo. 16 Wene omukati, ngasibine kwalliwa kame alakaza emisebezi ya Mbamu
olimukile nji mbu yoyisa mbumowe? Ni wene omo sa kenene mu lutu ni mu mebo, kono
omulume, ngasibine olimukile nji mbu yoyisa omukati no ku kwalliwa kame alakaza eyi no
moyowowe? 17 Cwale mulese omunu yonje litunga nomo sa wabelisete mbumwaye. 35
ayoye omoyo ana biwi kwa Mbamu nomo ana Kame naamba eyi mulibaka lyenu kasa oku mi
mwisanene Nyambe, esi sokame ni laela mu kanisa, kono okumi twala kweyi ifanena nji mu
tikeleke tonje. 18 Nji omunu na isaniwa yowa sebeleze Mbamu oku ulwile esi si mi tundisa
ingena kale ku mupato, alesele okutundisa kwa Mbamu. 36 Nji omunu kame ayambuta
eisupo no mupato, nji omunu na isaniwa yokasi nji katende wino kwawoyo ana beelete, mi nji
ingena kale ku mupato, alese oka ingenamo mu etitakazo taye nita koongola mi kame afanena
mupato. 19 Kakuli okwingena simba okwaingena okutenda ngeeso, atende omwa singela akwate,
mu mupato kasinu sinjili, kono esi no utokwa kakwisa sibi. 37 Kono woyo yonje ongolile mu
okukuteka fela emilawo ya Nyambe. 20 Munu mucima waye, nambulwa eso asaela kono yo
yonje aikale mu moyo ana kwikalelamo enako kulemine mu titakazo taye ni kuteula eyi ili
eyi ana kwisanwa kwa Nyambe. 21 Nji kame ona mu mucima waye mane nikubabalela woyo
isanwa wooli omubika? Olese kubila, kono abeelelize, kame atenda wino. 38 Cwale woyo
aba utwesa oku lukuluha, osebelise ekolo eyo. okwata woyo ana beelete kame atenda wino,
22 Kakuli woyo ona kwisaniwa mwa Mbamu mi woyo oulwa oku kwata, kame atenda wino
yoli omubika, munu wa kulukuluha wa Mbamu. mane ni ku bitelela. 39 Omukati kame anungilwe
Mu ndila imweya, woyo ona kulukuluha aba kwa mbumwaye yo siyoya, nji mbumwaye
ana kwiisaniwa, mubika kwa Kilesite. 23 Kame nafu, omukati kame alukuluhile okukwaliwa
mu na kuuliwa ni muulo no kuneneba, cwale kwa woyo yonje asinga, kono konji kwa woyo
mu lese oku futuka abika nwaanu. 24 Cwale opumena mwa Mbamu. 40 Kono mu katulo
abaange, munu yonje aikale kwa Nyambe yange, kwakuwaba nji omukati akwikalele fela
omo ana kwikalelamo mu nako eyo aba ana kanyi omo ana kwikalela. Mi kame ni yambuta
kwisanwa. 25 Cwale okukumanena nawo no nji kame nili ni Mebo ya Nyambe.

8 Cwale okukumanena ni ilya ibiwangwa ku atumiwa na inaye Mbumu ni Kefasi? **6** Kasa milimu. Kame tu yii nji "tonje kame tuli ni Banabasi fela ni mene awo kakwite etukelo no zibo." Ezibo kame ilita okukumusa, kono elilato kutunda mu kusebeza okuyoya? **7** Anyine kame li yakisa. **2** Nji omunu kame ayambuta woyo osebeza kanyi musole mi kame akutenerka nji kame alimukile esinjili, kasi limuka kale yonyene? Anyine woyo okuna esitondo no beine kanyi omo afanenena oku limukela. **3** Kono yokali kumbuya yaso? Anyine olisa omutapi no nji omunu kame asinga Nyambe, woyo kame mikoko yokali ku mawe no mutapi? **8** Kana kame alimukiwa kwa Nyambe. **4** Cwale kweyi no naamba esi mu maata no unu? Kasanji omulawo kulya eyi ibiba emilimu, kame tuyii nji emilimu wa Mushe kame wamba esinu noukufeka? **9** kaisako, mi cwale kakwisa Nyambe mundina Kakuli mu mulawo wa Mushe kame kuñolilwe kono mumweya feela. **5** Kakuli, naaba kuli nji, "Olese oku tika akanwa no pulu aba ilya aa aisaniwa nji "milimu", mu wilu simba ba ubeke." Ninji Nyambe kame ababalela amapulu litunga, kanyi omo kwikalele luli ya kupula feela? **10** Kasa nji kame aamba ngeso mu libaka "emilimu" na "mbumu" akupula, **6** cwale kwaaci lyetu? Naiku ñoliwa mulibaka lyetu kakuli woyo kame kuli Nyambe mumweya, Sitetu, woyo olima kame a fanena oku lima mu sepo, mi woyo einu yonje kame itunda kwa yonyene, naaci okutula ubeke akutule mu sepo no kuwana kame tuli kwa yonyene mi kame kuli ni Mbamu ekalulo mu kutulo. **11** Nji na tumikunene embuto mumweya feela, yonyene Jesu Kilesite woyo no kuwaba no mebo mukaci kenu, kana ni einu yonje kame itendilwe mwa yonyene, naaci sinu sinene aba tu kutula ku inu yenu muna kame toyoya mulibaka lyaye. **7** Abakulingeso, sebeze? **12** Nji anjili kame akutabela etukelo eyi kasa anu onje aa alimuka ngeso. Kono anjili aa beulu yenu, kasa nji etukelo yetu ya kuneneba? atwaele esizo no milimu, kame alya eilya kanyi Nabakulingeso ka tusiku kutusisa etukelo eyo, kame itendelwe emilimu, mi elizwalo lyoo lya kono kame tuna kongota mu inu yonje, nji kufokola, mane kame lisilafalile. **8** Esilya kasi tulese oku tikela eliywi lya Kilesite. **13** Ka muyii tuliti kwa Nyambe. Katu sinyehelwa esinjili nji awo anabekiwa okusebeza mu Ndoo ya naba katuli mi katuekeleziwa esinjili naba tulya Nyambe kame awana esilya okutunda ku Ndoo esilya. **9** Kono mu tokomele nji oku lukuluhya Nyambe, mi awo asebeza ba aletale kame kwenu ku lese oku futuka esi sisataliso kwawo atabelwa ku tinubu eto tilitiwa ba aletale? **14** Mu afokola. **10** Kakuli nji omunjili kame amona nji ndila imweya Ombumu na laele nji awo aamba wene kame oli ni zibo, kame wikalile ba tafulieyiwi kame afanera okuyoyela ba liywi. **15** mu keleke no milimu, katamba oku susuweziwa Kono kani siku kutusisa ku tinjili no titukelo eti, nji elizwalo lyaye lya kufokola okulya esilya simba kame niñola eyi nji ni bukeleze etitukelo sina beekelwa emilimu? **11** Mi cwale mulibaka eti. Kakuli kame ni fanena okufa kubita okwikala no zibo yowe woyo munu no kufokola kame ni munu woyo onilunisa neso nikukumusa naso. asinyeha omwabowe woyo ona feliwa kwa **16** Kakuli nji kame ni kutaza eliywi ka kwisa Kilesite. **12** Cwale aba mu foseza abeenu ngeso elibaka elyo ni kukumusa nalyo. Kakuli etukelo ni kulemeka amazwalo oo aba afokola, abo kame ina bekiwa beulu yange. Oumai kame uli kame mu foseza Kilesite. **13** Cwalehe, nji esilya kwa mene nji niulwe okukutaza eliywi! **17** Kakuli si kwisa omwabange, ka ni tamba okulya kame ni tenda mu kusinga kwange, kame enyama nji ni lese oku sitatalisa omwabange. nikwite omupuzo kono nji kasa mu kusinga kwange kame ina biwi omusebezi. **18** Ujhine
(ajion q165)

9 Ka nisi lukuluha? Ka nili omutumiwa?

Kani simona Jesu Ombumu wetu? Kasaanyi embuya no musebezi wange mwa Mbamu? 2 Nji kwanjili kanili omutumiwa, kwaanyi kame nili omutumiwa! Kakuli anyi eliswayo no utumiwa wange mwa Mbamu. 3 Esi sokame esi silelezo sange kwawo ani ibanguta. 4 Kandi katukwite etukelo ku silya ni nwa? 5 Kandi katukwite etukelo no kwenda ni moywetu kanyi anjili

atumiwa na inaye Mbumu ni Kefasi? 6 Kasa Banabasi fela ni mene awo kakwite etukelo no kutunda mu kusebeleza okuyoya? 7 Anyine woyo osebeza kanyi musole mi kame akuteneka yonyene? Anyine woyo okuna esitondo no beine yokali kumbuya yaso? Anyine olisa omutapi no mikoko yokali ku mawe no mutapi? 8 Kana kame naamba esi mu maata no unu? Kasanji omulawo wa Mushe kame wamba esinu noukufeka? 9 Kakuli mu mulawo wa Mushe kame kuñolilwe nji, "Olese oku tika akanwa no pulu aba ilya ubeke." Ninji Nyambe kame ababalela amapulu feela? 10 Kasa nji kame aamba ngeso mu libaka lyetu? Naiku ñoliwa mulibaka lyetu kakuli woyo olima kame a fanena oku lima mu sepo, mi woyo okutula ubeke akutule mu sepo no kuwana ekalulo mu kutulo. 11 Nji na tumikunene embuto no kuwaba no mebo mukaci kenu, kana ni sinu sinene aba tu kutula ku inu yenu muna sebeze? 12 Nji anjili kame akutabela etukelo eyi beulu yenu, kasa nji etukelo yetu ya kuneneba? Nabakulingeso ka tusiku kutusisa etukelo eyo, kono kame tuna kongota mu inu yonje, nji tulese oku tikela eliywi lya Kilesite. 13 Ka muyii nji awo anabekiwa okusebeza mu Ndoo ya Nyambe kame awana esilya okutunda ku Ndoo ya Nyambe, mi awo asebeza ba aletale kame atabelwa ku tinubu eto tilitiwa ba aletale? 14 Mu ndila imweya Ombumu na laele nji awo aamba eliywi kame afanena okuyoyela ba liywi. 15 Kono kani siku kutusisa ku tinjili no titukelo eti, simba kame niñola eyi nji ni bukeleze etitukelo eti. Kakuli kame ni fanena okufa kubita okwikala ni munu woyo onilunisa neso nikukumusa naso. 16 Kakuli nji kame ni kutaza eliywi ka kwisa elibaka elyo ni kukumusa nalyo. Kakuli etukelo kame ina bekiwa beulu yange. Oumai kame uli kwa mene nji niulwe okukutaza eliywi! 17 Kakuli nji kame ni tenda mu kusinga kwange, kame nikwite omupuzo kono nji kasa mu kusinga kwange, kame ina biwi omusebezi. 18 Ubine cwale omupuzo wange? Ni wa nji mu kukutaza kame nikutaza eliywi no kuwaba okulwile oku wanamo esinjili, ni lese oku tusisa etukelo yange mu liywi no kuwaba. 19 Kakuli simba nji kame ni lukuluhile kwaanu onje kame ni ku tendile omubika kwaanu onje nji ni luwe aanu no kupula. 20 Ku Majuda kame ni ku tendile kanyi Mujuda, nji ni luwe Amajuda, kwawo ali munji no mulawo wa Mushe kame ni ku tendile kanyi kame nili munji no mulawo, simba nji

kanili munji no mulawo nji ni luwe awo ali etemuso, kono kame ina kuñoliwa mulibaka no munji no mulawo. **21** Kwawo ali kundee no kutusimweta beulu ya woyo amamaneneno no mulawo kame ni ku tendile kanyi kame nili tinako na keela. (aiōn g165) **12** Cwalehe mulesele kundee no mulawo kasa nji kani kwite omulawo omunu yonje woyo onahana nji naimana kwa Nyambe kono munji no mulawo wa Kilesite mukoongola alese okukwa. **13** Kakwisa omuliko nji ni luwe awo ali kundee no mulawo. **22** oneyi kwaanyi owo ulwile outokwa ku munu. Kwawo no kufokola kame niku tendile kanyi Nyambe wa kusepahala mi katamba okupumena kame nifokolile, nji ni luwe awo afokolile mu nji mwetekiwe okubitelela okongola kwenu, mebo. Kwanu onje kame ni ku tendile einu kono omuliko ni onyene kame so mibe endila no yonje, nji ni yoyise anjili. **23** Kame ni tenda kumatuka nji mutwese okoongola. **14** Cwalehe, einu yonje mulibaka no liywi no kuwaba, nji ni abange, mucile okulapela emilimu. **15** Kame tabelwe ku timbuyoti talyo. **24** Kamuyii nji awo naamba kanyi kwaanu no kuyupisisa, mu ali mu takano onje awo kame aituka, kono konji kwatule mwenyene kweyi naamba. **16** Ekomoki mumweya so tambula omupuzo. Cwale mwituke no mbuyoti eyi tu fuyaulelwa kasa nji kame nji muwane omupuzo. **25** Omunu yonje woyo tutabelwa ku unyinga wa Kilesite? Esinkwa esi oli mu takano kame akutukiseta mu inu yonje, tu patola, kasa nji kame tu tabelwa ku lutu lwa kame atenda ngeso nji atambule omushukwe Kilesite? **17** Kakuli kame kuli esinkwa simweya, owo ubwa, kono aci mba tutambula owo uta oku aci no kupula kame tul olutu lumweya kakuli no kwaabwa. **26** Abakulingeso kani ituka feela, kame tulya esinkwa simweya. **18** Mu mone kaniwil kanyi omunu ufula mu mebo. **27** Kono Amaisilaele, kasa okame awo alya amatabelo kame nikoongota olutu lwange mu ukulema mu aletale? **19** Iikene sa naambe cwale? Siya ni kulutenda omubika wange nji munyima no silya sibekelwa emilimu nisinu simba omulimu sinu? **20** Kokuulwa! Kame naamba nji eyo itendiwa esitabelo kame ibiwa ku madimona mi kasa kwa Nyambe. Ka nisingi nji mukuwane ni madimona. **21** Ka mutwese oku nwena mu komoki ya Mbamu ni mu komoki no madimona. Ka mutwese okulyela ba tafule ya Mbamu ni ba tafule no madimona. **22** Kame tutwesa okushamaeta Ombumu mu muna? Kame tumu bita ku maata? **23** “Einu yonje kame ilumelelwe,” kono kasanji einu yonje kame ili ni tuso. “Einu yonje kame ilumelelwe,” kono kasanji yonje kame iyakisa. **24** Omunu alese okusaela ouwa waye yomboci kono ni uwa no akwaye. **25** Mu lye yonje eyi yulisiwa mu musika no nyama, okuulwile okwibanguta esinjili mulibaka no lizwalo. **26** Kakuli “Elitunga ni lya Mbamu, neyi ilimo yonje.” **27** Nji omunjili kwawo no kwapumena kame akumemela ku kulya mi nupumene okutako, olye yonje eyo inabekiwa balubala lowe okuulwile okwibanguta epuzo imweya mulibaka no lizwalo. **28** Kono omunu kame aamba kwawene nji, “Esi na silitiwa mu sitabelo,” abo olese okulya mulibaka lyawoyo ona kwambele ni mulibaka no lizwalo. **29** Kame nitalusa elizwalo lyaye kasa elizwalo lyowe olese okusilya. Kakuli ngasibine etukuluho yange aba yatuliwa ku lizwalo no munu munjili? **30** Cwale nji kame nilya nukutumela, iikene aba nishendaulelwa kweso nina kutumele? **31** Cwale

10 Abaange, kame ni singa nji anyi mulimuke nji anjekulyetu onje kame ana kwikala munji no likumbi, mi onje kame ana kuluta eliwate. **2** Mi onje kame ana ku kolobeziwa mwa Mushe mu likumbi ni mu liwate. **3** Onje kame anakulya esilya simweya no mebo **4** mi onje kame ana kunwa ameyi amweya no mebo kakuli kame ana kunwa ku meyi awo atunda ku liwee no mebo elyo lina kwakoña mi Eliwee elyo neli Kilesite. **5** Simba kulingeso Nyambe kasi kuwabeliswa kwaanu onje, kakuli kame ana kufela mu lihalupa. **6** Cwale einu eyi kame itendile etitemuso kwaaci, nji tulese kulakaza eyi no kwiiba, kanyi omo ana ku tendela. **7** Mu lese kufutuka awo alapela emilimu no ifekiso kanyi anjili kwa onyene kanyi omu ku ñolelw nji, “Aanu kame aikala banji okulya ni kunwa ni kwimana okunenga.” **8** Tulese okutenda ounyazi, kanyi anjili omo ana kutendela mi aanu no kukwana eikit makumi ayili naanu aatu mi nakufa mu liywaa limweya. **9** Tulese okweteka Ombumu kanyi anjili omo ana kutendela, mi kame ana kuumiwa ku tinyoka nikufa. **10** Tulese okutongoka, kanyi omu ana kutongookela anjili kwa onyene, mi kame ana ku simiwa kwa woyo osikusinya. **11** Cwale einu eyi kame inakutendahala kwa onyene kanyi

naba mu lyu, naba mu nwa, naba mu tenda Nyambe. **17** Kono mu titaelo titatamako kani esinu sinjili, mu tende einu yonje nji Nyambe mi yeme, kakuli aba mukuwana bamweya, kasa ayemiwe mulibaka lyayo. **32** Mulese okuba okulita eyi no kuwaba kono eyi no kwiiba. omubonda ku Majuda, simba ku Mangelike, **18** Kakuli a matatekelo, aba muna kukuwana simba ku keleke ya Nyambe. **33** Kanyi omo kanyi keleke kame ni yupu nji kame kuli ni netekela oku wabelisa aanu onje mu inu yonje tifapano mukaci kenu mi abanjili kame ni eyi nitenda, kasa okusaela ouwa wange fela, pumena. **19** Kakuli oukutaba kame kufanena okwikalako mukaci kenu mulibaka nji awo no niti mukaci kenu amonahale. **20** Cwale aba mukuwana bamweya, kasa omulalelo wa Mbamu owo mulya. **21** Kakuli aba kuliwa, munu ni munu kame alelubela okulya ku mulalelo waye, mi omunjili kame anafu elishebo mi omunjili na koliwa. **22** Iikene! kamu kwite etindoo no kulyelamo ni kunwenamo? Simba nji kamu kuteka ekeleke ya Nyambe ni kukwenisa awo aulwile? Iikene sa naambe kwaanyi? Ni mi yeme mwesi? Kokuulwa kanimi yeme. **23** Kakuli kame nina tambula okutunda kwa Mbamu esi nina mibi, nji Ombumu Jesu, mu usiku aba ana ku betekiwa, sebeli oshimba esinkwa, **24** mi cwale aba anaku mana outumela, sebeli osipatola, ni kwamba nji, “Olu nilutu lwange luna cokele anyi. Mu tende esi nji muni puluke. **25** Mundila imweya, aba ana kumana oku lalela sebeli oshimba kame ekomoki ni kwamba nji, “Ekomoki eyi okame oulikani no ubya oli mu unyinga wange. Enako yonge aba munwamo mutende esi nji mu nipuluke.” **26** Kakuli mu nako yonje aba mulya esinkwa esi ni kunwa mu komoki, mwambe elifu lyu Mbamu konji aba saiye. **27** Cwalehe omunu yonje woyo olya ku sinkwa ni kunwa mu komoki ya Mbamu mu mukwa no kwa fanena, kame ali ni sibi mu lutu ni mu unyinga wa Mbamu. **28** Munu ni munu aku tatube yonyene, mi cwale alye ku sinkwa ni kunwa mu komoki. **29** Kakuli omunu yonje woyo olya ni kunwa yo ka lemuha olutu lwa Mbamu kame aku lyela ni uku nwena ekatulo kame ili beulu yaye. **30** Mulibakelyo ano kupula kwanyi kame afokola ni ku toma, mi anjili naafu. **31** Kono nji kame tukwatula twenylene mu niti, kambe ka tutamba okwatuliwa. **32** Kono aba twatuliwa kwa Mbamu kame tu kalimewla kwa yonyene nji cwale tulese oku nyaziwa ni litunga. **33** Cwalehe abange, aba muku wanena ba kulya, mu ku tatelele omunjili ku munjili. **34** Nji omunu kame ayombile, alye ku mundi, nji oukuwana kwenu ku lese oku miwanisa okunyazahala. Mi einu injili mba niilukisa aba niiya.

11 Mu nifanikete, kanyi mene aba ni faniketa Kilesite. **2** Kame ni miyema kakuli kame mu ni puluka mu inu yonje mi kame mu mamela eizo simba aba nina kumiba yoo. **3** Kono kame ni singa nji mu limuke nji omutwi no mulume yonje ni Kilesite, mi omutwi no mukati mbumwuye, mi omutwi wa Kilesite, Nyambe. **4** Omunu yonje woyo olapela simba okunuha yo kufukile ku mutwi waye kame ashubula omutwi waye. **5** Kono omukati yonje woyo olapela simba okunuha yoka kufukile ku mutwi waye, kame ashubula omutwi waye kakuli ni sinu simweya kanyi kame abeulilwe etiñuki ku mutwi waye. **6** Kakuli omukati nji ka kufuku sinjili ku mutwi, cwale abeule etiñuki taye. Kono nji kame kwenisa omukati okubeuliwa simba okutundisa etiñuki, akufuke esinjili ku mutwi waye. **7** Kakuli omulume ka fanene okufuka ekuwani ku mutwi, kakuli yonyene ni sifekiso ni kanya ya Nyambe. Kono omukati ni kanya ya mulume. **8** Kakuli omulume kasi kuumbiwa ba mukati kono omukati yona kuumbiwa ba mulume. **9** Mi kame omulume kasi umbiwa mulibaka no mukati, kono omukati naku umbiwa mulibaka no mulume. **10** Mulibaka elyo omukati kame afanena okufuka esinu ku mutwi waye, mulibaka no mangelo. **11** Simbakulingeso mwa Mbamu omukati olukuluhile konji ni mulume, simba omulume konji ni mukati. **12** Kakuli kanyi omukati aba ana kuumbiwa ba mulume, ni yonyene omulume kame aleywa ku mukati, mi einu yonje kame itunda kwa Nyambe. **13** Mu kwatula mwenyene nji kame kufanena omukati okulapela Nyambe yoka kufukile esinjili ku mutwi. **14** Kasa nji omwikalelo wonyene kame utwiyetu nji omulume aba aikala ni tiñuki no kuleba kame aku shubula, **15** kono nji omukati kame ali ni tiñuki no kuleba kwa yonyene kwa kuwaba. Kakuli kame anabiwi etiñuki kanyi olwambi lufuka omutwi. **16** Nji omunu kame asinga oku lita etiñananyi, omukwa owo kausako kwaaci, simba mu tikeleke ta

12 Abaange, cwale okukumanena ni timpo lukisa eilama mu lutu esinjili ni sinjili omo ana no mebo. Ka nisingi nji mu ulwe kusingela. **19** Kambe olutu neli silama simweya okusimwetiwa. **2** Kame tuyii nji aba muna fela kambe olutu kubine luli? **20** Kanyi omo kwikala memuli anokwalimuka Nyambe kame kwikalele nji eilama niya kupula, kono olutu muna kukokelwa ku milimu no kwamba, omo ni lumweya. **21** Elitiyo kalitwese okwambela muna kutundisiwa. **3** Cwalehe kame nisinga elyoko nji, “Ku kwite tuso kwa menel!” Simba nji anyi tuyupisise nji kakwisa omunu woyo omutwi kautwese okwambela amakondo nji, wamba ni Mebo ya Nyambe woyo swamba “Ku kwite tuso kwa mene!” **22** Niti luli mane nji, “Jesu akutiwe!” Mi kakwisa woyo swamba eilama no lutu eyi imonahala oku fokola onene nji, “Jesu ni Mbumu”, konji woyo otwaletela yokame eyi noutokwa onene, **23** mi eilama ni Mebo No Kukena. **4** Cwale etimpoo kame no lutu eyi tu yambuta nji kaikwite elikute, tiku tabile kono Emebo niimweya. **5** Mi kame yokame eyi tutukuteka ni ku bitelela, cwale eilama kuli oukusiya ku misebezi kono Mbumu ni yetu eyi yenerewa kame tubabalela ni likute mumweya. **6** Cwale kame kuli emisebezi no eli no kubitelela onene, **24** eyi tubuha onene kwakufeka, kono Nyambe nimumweya woyo ka isaele esinjili. Kono Nyambe na waneke osebeza emisebezi yonje nikwibeka mwaanu olutu, mi elikute no ku bitelela kame ana libi onje. **7** Ku munu yonje kame abiwii ku eilama eyi yulwile. **25** Nji oukutaba ku tendiwe Mebo no sinñulo kuuwa no munu yonje. **8** mu lutu, kono eilama iku babalele esinjili Kakuli okukumanena mu Mebo imweya omunu ku sinjili. **26** Mi esilama simweya aba siyupa munjili kame abiwa amaywi no kushangama, okukola, eilama yonje kame iyupa okukola omunjili kame abiwa amaywi no zibo. **9** bamweya, mi esilama sinjili aba si lumbiwa, Omunjili kame atambula etumelo kwa yonyene eilama yonje kame iwabelelwa bamweya. **27** Emebo eyo, omunjili kame atambula empo no Cwale aanyi olutu lwa Kilesite mi kame mu kubalisa ameeti ku yonyene Emebo imweya. tendile injili yaye. **28** Mi Nyambe awo ana **10** Ku munjili kame abiwa amaata no kutenda beeke mu keleke, oweli na tumiwa, ano wili etimakazo, omunjili kame abiwa okunuha, nanuhi ano waatu asikwiyeta, nawo ana ku omunjili okulimuka emebo, omunjili etipuo no biwa amaata no kutenda etimakazo, nasi timpo kushutana-shutana omunjili etalu no tipuo. no kubalisa, nasi kutusa, naendisi, naskwamba **11** Eyo yonje kame isebezwu ku yonyene Emebo etipuo no mifuta injili. **29** Ninja onje natumiwa? imweya, woyo otabela omunjili ni munjili omo Ninja onje nanuhi? Kamba onje naiyeti? Ninja asingela. **12** Kakuli olutu kanyi aba luli lumweya, onje awo kame atenda etimakazo? **30** Ninja mi kame luli ni eilama no kupula, eilama yonje onje kame ali ni mpo no kubalisa? Kamba onje no lutu naba ili eyi no kupula kono kame itendile kame aamba etipuo? Kamba onje kame ataluska olutu lumweya, Kilesite ni yonyene kame ali etipuo? **31** Kono ni micima yenu yonje mulakaza ngeso. **13** Kakuli tonje kame tuna kolobeziwa etimpoo tinene. Mi cwale nisi mimonisira endila mu Mebo imweya, nji tutende olutu lumweya, eyi ibitelela onene ku uwa.

simba Amajuda simba Amagelike, simba awo ali muukoba simba awo no kulukuluha mi tonje natu nwisiwa ku Mebo imweya. **14** Kakuli olutu kalukwite esilama simweya, kono kame lukwite eilama no kupula. **15** Nji elikondo kame lyamba nji, “Kakuli kamene elyoko, sisako ku lutu,” eso kasitamba okumonisa nji elikondo ni lyonyene kame lili esilama no lutu. **16** Mi nji elitwi kame lyamba nji, “Kakuli kasa mene elitiyo sisako ku lutu,” eso kasitamba okumonisa nji kalisako ku lutu. **17** Kambe olutu lonje kame lutendile elitiyo fela, kambe ngasibine satuyupe? Mi olutu lonje kambe neli elitwi feela kambe ngasibine satuyupe eyi inuka? **18** Kono kanyi omo kwikalele, Nyambe naku

13 Cwale aba sanambe etipuo no aau neti no Mangelo, aba ni ulwile elilato, kame nili omulangu fela owo ulila, simba engonge no mulumo no kuneneba. **2** Mi naaba sani ikale ni mpo no kunuha, mi kame ni yii eyi ishwekilwe yonje ni kushangama konje, nji kame nili ni tumelo mane kame ni shimbulula amalundu, kono kani kwite elilato abo sikwite tuso. **3** Mi nabasa nibe eyi ni luwile yonje, simba abasa ni kutobohe olutu lwange nji luciñiwe kono sikwite elilato kakwisa esi sani wanebo. **4** Elilato kame lili ni mucima no kuwaba, kame lili ni musa, elilato kali kwite omuna nukukumusa, **5** Elilato kali tende eyi yenisa ni mahanyi, elilato kaliku

kandimeke lyonyene kali imana ba titukelo mwamba eyi no kwa yupahala, ngasibine sa lyato, kali twese okutwebisa, simba okuteula limuke omunu eso sinambiya? Kakuli kame ouyi, **6** kali wabelele eyi no kwaluka, kono kame samu kwambele mu mebo. **10** Mu litunga kame liwabelelwa eyi no kuluka. **7** Elilato kame li kuli emifuta no kupula no mishobo, mi kakwisa shimbainu yonje, kono kame lipumena einu owo ulwile etaluso. **11** Kono simba nji kani yonje ni kusepa einu yonje mane nukoongota yii etaluso no mushobo kame sanitende woyo mu inu yonje. **8** Elilato kali tamba okubwa, okuta no kwalimukiwa kwa woyo waamba mi woyo oku no kwaabwa, kono anuhi onyene mbaabu waamba kame satende woyo no kwalimukiwa simbe etipuo kame sati leselwe okwambiwa, kwa mene. **12** Cwale naanyi kanyi aba mulakaza simba ezibo mba ibu. **9** Kakuli oku limuka etimpoo no Mebo, mu tundamene okutwalelela kwetu ni kwa kuulwa eniti ni ku nuha kwetu ni mu kuyaka ekeleke. **13** Cwalehe woyo wamba kwakuulwa enit, **10** kono einu no ku petahala mu tipuo alapele nji atwese okutoloka. **14** Kakuli enako saiye, eyi na kwa luka mba ibu. **11** Aba nji kame nilapela mu puo, emebo yange kame nina kwikala ni sili omwana, kame nina kwamba ilapela, kono oku yupisisa kwange ka kukwite kanyi omwana, kame nina ku nahananga kanyi embuya. **15** Cwale iikene sanitende? Kame sa mwanukana, kame ni na kupulukanga kanyi ni lapele ni mebo, mane kame sani lapele ni mwana, kono aba nina kulu oku tenda omulume, kuyupisisa ngeso, kame sani imbe ni mebo, sebeli ni siya eyi no wanukana. **12** Mu nako ino, ni imbe ngeso ni kuyupisisa. **16** Abakulingeso, kame tu mona ni sponi, mu uwi kono enako nji kame ufuyola ni mebo, ngasibine omunjili icana, olubala mba lu monana ni lubala mu nako woyo oli mu sibaka nwawo ali kundee okwamba ino, cwale kame ni limuka banyonyo simba nji “Ameni” kuukutumela kowe abo yokalimukile kame nina kuyupisisa. **13** Cwale etumelo, ni eyo wamba. **17** Kakuli kame ufanena okutumela sepo, mane ni lilato yonje eyo yaatu kame ili wino, kono omunjili katusiwa. **18** Kame ni ku bamweya, kono esi no ku neneba kweeyo ni tumela kwa Nyambe kakuli kame naamba mu tipuo okumibita monje. **19** Nabakulingeso, mu keleke kame nitwesa fela okwamba amaywi no kukwana atanu ao ayupisisa aanu mulibaka no kwiyeta akwange okubita amaywi akwana eikitii likumi mu puo. **20** Abaange, mulese oku tenda kanyi anukana mu kunahana, mutende kanyi anukana mu inu no kwiiba, kono mu kunahana mutende kanyi akulu. **21** Mu mulawo kame kuñolilwe nji, “Mulibaka no anu no tipuo tindina. Ni tunwa no anu awo atunda ku ndina Kame sanambe kwaanu aa, mi naba saulwe okuyupeteta kwa mene, kame kwaamba Ombumu.” **22** Abakulingeso etipuo katitendile esisupo no anu awo apumena, kono kwavo no kwa pumena, cwale ounuh i kasa wao no kwa pumena, kono niwa asiku pumena. **23** Cwalehe, nji ekeleke yonje kame ikwananine bamweya mi anu onje kame aamba mu tipuo, mi awo ali kundee simba anokwa pumena aba aingena, katamba kwamba nji kame mu pulumuka? **24** Kono nji onje kame anuha mi awo nokwapa pumena simba awo ali kundee aba aingena, kame akolwisiwa kwa onyene onje nji kame ali ni uyi mi kame atulwa kwa onyene onje. **25** Eyi ishwekilwe mu mucima waye kame sa ishootoke, mi cwale kame akubama balubala ni ku lumbeka Nyambe, mane aambe nji, luli

14 Mu koñe endila no lilato, luli mu lakaze etimpoo no mebo, onene eyi no unuhi. **2** Kakuli woyo wamba etipuo kaamba ku munu, kono kame aamba kwa Nyambe, kakuli kakwisa woyo omu yupisisa. Kono mu Mebo kame aamba eyi no kwalimukiwa. **3** Ku lineku linjili woyo onuha kame aamba kwaanu eyi iyakisa, eyi isusuweza neyi yongota. **4** Woyo wamba mu tipuo kame akoongota yomboci, kono woyo onuha kame atusa ekeleke. **5** Cwale kame nisinga nji anyi monje mwambe mu tipuo, kono simba onene mu kunuha. Kakuli woyo onuha kame abitelela woyo wamba mu tipuo, konji omunjili aba satoloke nji cwale ekeleke yongole. **6** Cwale abaange, nji kame niiya kwaanyi me naamba mu tipuo, ngasibine sani mituse? Konji aba sani militele eyi nina shotolelw no sinulo, simba ezibo, simba eyi no unuhi, simba eyi no kwiyeta? **7** Nji simba einu nokutusisa nambulwa moyo kanyi epala, simba ehalepa nji kame itundisa omulumo nokwa limukiwa wino, ngaibi omo salimukele omunu nji iikene eyo ipetiwa? **8** Mi etolombita aba ipetiwa omulumo no kwa yupahala wino, anyine woyo so ku tukiseta endwaa? **9** Mumukwanongeso, naanyi nji kame

Nyambe mwaali mwaanyi. **26** Abange ku tendiwe okumonahaza kwaanu no kubitelela emyanda ngaibi? Aba mu kuwana, munu ni munu kwaanyi itanu banako imweya, mane anjili asiyoya simba kame sa ikale ni lusimo, simba etuto, simba nji anjili naafu. **7** Cwale sebeli omonahala sinulo, simba epuo, simba etaluso no tipuo. kwa Jakobo, mane ni kwaatumiwa onje. **8** Einu yonje itendwe mu kuyakisa. **27** Nji omunjili Cwale ku mamaneneno sebeli okumonahaza kame aamba mu puo, kwaambe ayili, simba mane ni kwa mene esifolozwani. **9** Kakuli ya aatu, mu kube esibaka mi omunjili atoloke. mene omucana kwa tumiwa onje, mi kani **28** Kono nji kakwisa woyo otwesa okutoloka, lukele okwisaniwa omutumiwa, kakuli kame cwale onje aondoke mu keleke mi akwambele nina kuyandisa ekeleke ya Nyambe. **10** Kono yomboci ni kwa Nyambe. **29** Kwaambe anuhi mu sishemo sa Nyambe aba nili eso niliso mi ayili simba aatu mi anjili aatule esi sambiya. esishemo saye kwa mene ka sambango. Kono **30** Nji etaba kame sinuliwa kwa woyo oikalile kame nina sebeze onene okubita onyene onje, kunyonga, cwale woyo no weli aondoke. **31** simba nji kasa mene, kono ni sishemo sa Nyambe Kakuli kame mutwesa okunuha monje, nji cwale esi sili kwa mene. **11**Cwale simba ya mene, simba onje akwiyyete mi onje asusuweziwe. **32** Emebo onyene, sokame esi tuna kutaza, mi sokame no anuhi kame ibusiwa kwa nuhi. **33** Kakuli muna pumene. **12** Aba kwiyetwa nji Kilesite Nyambe kasa Nyambe no mifilifili, kono ni kame ana kwingulwa kwaafu, iikene aba aamba wa kozo. Kanyi omo ku tendelwa mu tikeleke anjili kwaanyi nji kakwisa okwinguka nwaafu? toonje no anu no kukena a Nyambe, **34** mi akati **13** Kono kambe kakwisa okwinguka nwaafu, aondoke mu tikeleke, ka lumelwelwe okwamba, kambe ni yonyene Kilesite kasi kwingulwa kono kame afanene oku beeka kunji, kanyi kwaafu. **14** Mi Kilesite nji kasi ingulwa kwaafu, omulawo aba wamba. **35** Nji kame kuli eso cwale oku kutaza kwetu ni kwambango, mi ni alakaza okulimuka, kame atwesa okwibanguta tumelo yenu ni ya mbango. **15** Kame mbatu ambumoo ku ndoo. Kakuli kame kwenisa akati waniwa nji kame tuli apaki a Nyambe no mapwa, okwamba mu keleke. **36** likene! ninji eliywi kakuli natu paka nji Nyambe naingula Kilesite, lya Nyambe oku lina tangisete okwiyya ni kono nji ni niti nji aafu kaingulwa, abo cwale kwaanyi? Simba nji anyi fela awo ana waniwa Nyambe kasikwingula Kilesite. **16** Kakuli nji kwa lyonyene? **37** Nji omunjili kame anahana aafu katamba okwingulwa, abohe, Kilesite ni nji omunuhi wa Nyambe, simba omunu oli ni yonyene kasi kwingulwa. **17** Nji Kilesite kasi mebo, kame afanena okulimuka nji eyi nimi kwingulwa, etumelo yenu kaikwite tuso mi mu ñolela kame itendile etaelo ya Mbumu. **38** Nji sili mu ibi yenu. **18** Abakulingeso, awo ana fele omunjili kalimuka eye, ni yonyene kalimukiwa. mwa Kilesite kame ana felele. **19** Nji kame tu **39** Cwalehe, abaange, mongotete okunuha mane sepile Kilesite mu moyo uno fela, cwale kame mulese okukwangwa okwamba mu tipuo. **40** atuyupele amakeke okubita aanu onje. **20** Kono Kono einu yonje itendwe mu ku fanena, ni mu cwale eniti ninji, Kilesite na kwingulwa kwaafu, mulawo.

15 Abaange, kame ni mipulukisa eliywi no kuwaba ni na kumi kutaza, yonyene eyo mu na tambula, eyo mongolela kwa yonyene. **2** Eyi mu yoyisiwa nayo, nji kame mwilema mukoongola, konji mwendi nji okupumena kwenu ni kwambango. **3** Kakuli kame nina mibi kwesi no utokwa no weli esi nina tambula, nji Kilesite kame ana kufela eibi yetu, okukumanena nomu ina ñolelwé mu mañolo, **4** nji kame ana ku pumbekiwa, mane sebeli oingulwa eli no waatu, okukumanena nomo ku ñolelwé mu mañolo, **5** mi cwale sebeli omonahala kwa Kefasi, cwale sebeli omonahala kwa ano kukwana likumi ni twilli. **6** Cwale sebeli

mi yokame omutamuno nwawo anafu. **21** Kakuli kanyi olufu aba luna iyi mulibaka no munu, ni konyene okwinguka nwaafu kame ku neyi mulibaka no munu. **22** Kakuli kanyi aanu onje aba afu mwa Adama, mumukwanongeso onje mba yoyo ngeso kame mwa Kilesite. **23** Kono omunu ni munu mba inguka mu nako yaye ifanena Kilesite yo mutamuno no weli bokame awo ali a Kilesite mba ingulwa aba saiye. **24** Cwale kame sa kwiyye amamaneneno aba sabe omubuso kwa Nyambe Sitetu munyima no kusinya omulawo onje, ni tukelo ni maata. **25** Kakuli kame sabuse oku twala abo sa kabekelle eila yaye yonje munji no makondo aye. **26** Esila no mamaneneno ku kusinyiwa ni lifu. **27** Kakuli Nyambe kame ana beeke einu yonje

munji no makondo aye. Mi aba kwambiya nji, kame. **45** Kakuli mo kuñolelwé nji, "Omulumé "Einu yonje kame ina bekiwa munji yaye." no weli Adama, kame ana tendiwa omunu no Kame ku yupahala nji woyo ona ibeke munji kuyoya, mi Adama no mamaneneno kame ana yaye ka baliwako. **28** Cwale einu yonje aba tendiwa Emebo ibiwa no kuyoyisa. **46** Kono ina kumana okubekiwa munji yaye, abohe ni kasa mebo eyo ili no weli, kono lutu, okubinda yonyene omwana mba bekiwa mu maata aye cwale emebo. **47** Omunu no weli kame ana woyo ona beeke einu yonje munji yaye, nji kutunda ba litunga, ona kuumbiya ba liluli Nyambe abeeke einu yonje ku munu yonje. cwale omulume no wili kame ana kutunda ku **29** Abakulingeso, iikene eyo atalusa aanu aba wilu. **48** Omo aikalele omulume woyo otunda ba akolobezwa mulibaka nwaafu? Aafu nji luli liluli, mwaikalele ni woyo otunda ba liluli, mi katamba okwingulwa, iikene aba akolobeziwa omo aikalele woyo otunda ku wilu, mwaikalele mulibaka lyoo? **30** Iikene aba ni yoya mu tikozi nawo atunda ku wilu. **49** Kanyi omo tukufukele mu nako yonje? **31** Abaange, kame naamba esifekiso no mulume woyo ona umbiya ba liluli, eniti, mulibaka no kuyeema kwange mwaanyi mba tukufeke ngeso esifekiso no mulume woyo oko nili nako mwa Kilesite Jesu Ombumu wetu, otunda ku wilu. **50** Abaange, kame nimyambela kame nifa ba liywaa ni liywaa. **32** Iikene nina esi nji, olutu ni unyinga kaitwese okuyola wana nji kame naamba mu mukwa no umu omubuso wa Nyambe, simba eso sifa kasi tambla fela, kame ninalwi ni "iyamana" mu Efese? okuyola eso no kwaafa. **51** Komumone! Kame Nji aafu katamba okwingulwa, "Tulyenihe ni ni myambela etaba eyi ina ku shweikiwa. Katu kunwa kakuli byuunda mbatufu." **33** Mulese tambla okufa tonje, kono kame satu futuke tonje. okoongiwa. "Einu no kwiiba kame isinya ouwa." **52** Mu nako imweya, mu ku koba no litiyo, ba **34** Mwiye mu mihipulo yenu no kuluka mi tolombita no mamaneneno. Kakuli etolombita mulese okutenda esibi kame. Kakuli anjili mba ilili, mi aafu mba ingulwa atendile ano kalimukile Nyambe, kame ni myambela eyo nji kwaafa, mi naaci mba tu futuka. **53** Kakuli eso mweene. **35** Kono omunjili kame saibangute soola mbasi kufuku esi no kwaola, mi esi sifa nji, "Ngasibine omo saingulelwé aafu? Kame mbasi kufuku esi no kwaafa. **54** Esi soola, enako saiye ni lutu no ngasibine?" **36** Wene omwelo sa sikufuke okwaola, mi esi sifa kame sikufuka no mulume! Eso ukuna kasitamba okuyoya, okwafa, abohe mba ku tendahala eliywi eli li konji aba sasife oweli. **37** Cwale aba ukuna, ka na kuñoliwa, eli lyaamba nji, "Elifu kame li na ukunu olutu olu sa lwiye, kono kame ukuna miniwa ku kukomal!" **55** Wene olufu, okukoma embuto eyi inamene, mwendi ni ya uloto, simba kowe ku bine kuli? Wene elufu omulyashinji eyi no mbuto indina. **38** Kono Nyambe kame wowe ni kubine? (**Hadés g86**) **56** Omulyashinji no aba embuto olutu omo asingela, mi kame aba lufu ni sibi, mi amaata no sibi ni mulawo wa embuto injili ni injili olutu lwayo. **39** Kakuli Mushe. **57** Tuku tumele kwa Nyambe woyo ona olutu lonje kalukufekile, kono aanu kame ali tubi okukoma mu libaka no Mbamu wetu Jesu ni lutu lumweya lukufekile, eiyamana lundina, Kilesite. **58** Cwale abaange aa asingwa, mongole, otuyunyi ni lundina mane ni tindi ni lundina. **40** mulese oku zikinyeha, mi mongote enako yonje Cwale kame kuli etinyutu na kuwilu, ni tinyutu omusebezi wa Mbamu memu yii nji omusebezi no ba litunga, kono ekanya no tinyutu na wenu no ku bambaba kautamba okutenda ou kuwilu indina, ni kanya no ba litunga indina. **41** nambulwa tuso kwa Mbamu.

Ekanya no liywaa ni indina, ni kanya no kweti ni indina, ni kanya no tinungweti ni indina, kakuli olutungweti ni lutungweti kame luku siile ku kanya ni lunjili. **42** Mo sakwikalele ngeso niba kwinguwa nwaafu. Eso sikuniwa sonje kame sifa, mi eso siingulwa kasifi. **43** Kame ikuniwa mu kwakutekiwa, mi kame ingulwa mu kanya, kame ikuniwa mu kufokola mi kame ingulwa mu maata. **44** Kame lupumbekiwa oluli olutu no unu, kame sa lwinguke oluli olutu no mebo. Nji kame kuli olutu no unu, ni lutu no mebo koluli

16 Kweyi no koleko eyi etendelwa asikupumena, mu tende omu nina laelele etikeleke no Galatiya. **2** Eli no Sunda Lyonje, omunu ni munu kwaanyi abeeke ku nyonga yaye esi ana waneke, mu ku faniketa kwesi ana biwi, nji etikoleko tileswe oku tendiwa aba niiya. **3** Mi abasa ni keele, aa muna kete, kame sana tume ni mañolo, nji awale empo yenu ku Jelusalema. **4** Mi nji kame saku fanene nji ni mene nite, kame saate ni

mene. 5 Kame sani mipotele munyima no kubita mu Masedoniya, kakuli kame ni nahana okubita endila no Masedoniya, 6 Mwendi kame sa ni ikale naanyi simba okwikalamo omubebo onje, nji cwale muni tuse okuta mu mwendo wange okuta oko konje sanite. 7 Kakuli kani singi okumimona bano mukubita fela, kame ni sepa okwikala naanyi enako icana nji Ombumu mbani lumelele. 8 Kono kame sani ikale mu Efese okutwala ba Pentakota, 9 kakuli kame nili ni kolo no kuwaba nji nitendemo omusebezi, kono cwale kame kuli aanu no kupula awo anilwisa. 10 Cwale Timoteya aba sakeele, mu mutambule kanyi mwabenu, kakuli kame atenda omusebezi wa Mbamu kanyi meene omo nitendela. 11 Cwale kulese okwikala omunu woyo so muyandisa. Mumulelubise mu mwendo waye mu kozo nji afanene okuuka kwa mene, kakuli kame nimutatelele okwiya naasikupumena. 12 Kanyi ku mwabetu Apolosi kame nisinga onene nji amipotele naasikupumena anjili, kono kasingi okwiya abano, kame saiye aba sawane esibaka. 13 Mutone, mongole mu tumelo yenu, mu tende etindume ni koongola. 14 Mu monise elilato mu inu yonje eyo mutenda. 15 Abaange, cwale, kame mulimukile nji asindoo ya Setefanasi kame ana kutenda aa no weli okupumena mu Akiya, kame ana kuku beeka onyene ku musebezi no anu no kukena a Nyambe, 16 kame ni mikumbela nji mukuteke aanu no ngeeso, ni kwa asikupumena onje nawo musebeza noo. 17 Kame nina kuwabelelwa ba kwiiya kwa Setefanasi ni Fotanatasi ni Acaikasi kakuli kame ana kwikalako aba muna kuulwa okwikalako, 18 kakuli kame anani katulusa wino emebo yange kanyi omo ana mikatulusete wino naanyi. Kame mufanena okukuteka aanu no ngeso. 19 Etikeleke namu Asiya kame timi keeta, Akwila ni Pulisika bamweya ni keleke eyo ili mu ndoo yoo kame ami keeta onene mwa Mbamu. 20 Abetu onje kame ami keeta. Mu kukeete mu ukutubeta no kukena. 21 Mene Paulusi woyo oñola okukeeta oko ni Lyoko lyange. 22 Nji omunjili kakwite elilato kwa Mbamu, mumulese akutiwe! Mbamu wetu wiiye! 23 Esishemo sa Mbamu Jesu Kilesite siikale naanyi. 24 Elilato lyange liikale naanyi monje mwa Jesu Kilesite Ameni.

2 Makolinte

1 Okutunda kwa mene Paulusi ni Timoteya omwabetu, omutumiwa wa Kilesite Jesu mu kusinga kwa Nyambe. Kame ni ñolela ekeleke ya Nyambe eyi ili mu kolinte, naanu a Nyambe onje no kukena aa ali mu naha yonje no Akaya. **2** Mu biwe esishemo ni kozo okutunda kwa Nyambe Sitetu, ni kwa Mbumu Jesu Kilesite. **3** Nyambe a lumbekiwe, yonyene Sitaye Mbumu wetu Jesu Kilesite Sitange no makeke, Nyambe weyi no kombaomba konje! **4** Woyo otombaomba mu tiñalelwu tetu tonje, nji cwale naaci tufanene okuombaomba awo ali mu tiñalelwu tonje, okombaombiwa oko kutunda kwa Nyambe tuna ombaombiwa naaci. **5** Kakuli kanyi aba tukutabela mu kupula mu mayando a Kilesite, cwale mwa Kilesite kame tukutabela mu kupula mukuombaombiwa kame. **6** Nji kame tuyandisiwa kame ni kuombaombiwa mane ni mukuyoyisiwa kwenu, mi nji kame tongotwa naanyi kame tuombaombiwa, okuombaombiwa oko mukwite aba mutwalelela mukuyanda oko tuyanda naaci. **7** Mi esepe yetu kwaanyi kame yongolile, me tuyii nji kanyi aba mu kutabela ku mayando etu, mba mukutabele ngeeso niimu okuombaombiwa kwetu. **8** Kakuli abaange, katusingi nji mu ulwe okuyupa eyi no mayando awo ana kutwiyela mu Esiya. Kakuli kame tuna kwimelwa onene mane oku bita amaata etu mi sebeli tubwelwa ni sepo no kuyoya kame. **9** likene aba tuna kuyupa nji kame tuna atulelwu elifu, kono eyo neli okutu tenda nji tulese oukusepa twenyene kono nji tusepe Nyambe woyo oingula aafu. **10** Kame ana tuyoyisa okutunda ku kozi no lifu, mi mbatu yoyisa, mi kame tuna beeke esepe yetu kwa yonyene nji cwale mbatuyoyisa kame, **11** naanyi ngeso mutu tuse okutu lapelela. Nji cwale ano kupula kame sakutumele mulibaka lyetu kakuli embuyoti tu tambula kame titunda mu tikalabo no titapelo no kupula. **12** Kakuli oukuyeema kwetu ninji oupaki no lizwalo lyetu owo tuna tende mu litunga mi isili onene kwaanyi ni kukena ni yupisa okukola kono okumi limukisa elilato niti ya Nyambe, kasa okushangama no litunga nokuneneba elyo nili nalyo kwaanyi. **13** Kako kame ni sepile anyi monje nji okuwabelelwu kwange oukuwabelelwu kwenu monje. **14** Kakuli kame naambu ngeso kakuli kanisingi nji esi yupisia wino, **15** kanyi aba muna yupu mu sitende esi no kubambaba kwanyi. **16** Kakuli ku lineku linjili, nji kame mutwesa oukuyeema munu woyo onabiwi ekoto kwaanu no kupula

mulibaka lyetu kanyi aci aba satu kuyeema mulibaka lyenu ba liywaa lya Mbumu Jesu. **15** Kakuli kame nina kusepa esi, kame nina kusinga okwiya kwaanyi oweli nji cwale mu fuyolwe twili kweyi. **16** Kame nina saele nji ni mipotele aba nita ku Masedoniya mane ni kumyukela aba ni tunda ku Masedonia, nji cwale munitume okuta ku Judeya. **17** Aba ni nakusinga okutenda esi kameni naukikalala ni micima iyili? Kana kame ni nakutenda emihupulo yange kanyi omunu feela no litunga? Woyo okutukisete okwamba “Ee” simba “Kokuulwa” ba nako imweya? **18** Niti luli kanyi Nyambe aba ali woyo no kusephala, eliywi no okwamba kwetu kwaanyi kasa nji “Ee” ni “Kokuulwa”. **19** Kakuli Omwana Nyambe, Jesu Kilesite, woyo tuna kukutaza mukaci kenu, Silubanasi, ni Timoteya ni Mene, kakusi tendiwa “Ee” ni “Kokuulwa”. Kono mwa yonyene mu nako yonje ni Ee. **20** Kakuli etisepiso tonje ta Nyambe kame tiwana Ee yato mwa yonyene. Mulibaka elyo kame twamba Ameni mwa yonyene ku kanya ya Nyambe. **21** Kono neli Nyambe woyo otutenda okwimana mu kongola naanyi mwa Kelesite mi yokame ona kututuma, **22** na beeke enombolo yaye beulu yetu ni kutuba Emebo yaye mu micima yetu nji tukulemenenebo feela. **23** Kono kame ni isana Nyambe atende opaki, neli okumi sileza aba nina kuulwa okwiya ku Kolinte. **24** Kasanji kame tubusa etumelo yenu, kono kame tusebeza naanyi muku wabelelwu kwenu, kakuli kame muna ongola mu tumelo yenu.

2 Kakuli kame nina puluka nji nilese okumi potela nji nilese okumiyupisa okukola kame. **2** Kakuli nji ni miyupise okukola, anyine soni wabelisa? Kono woyo nina yupisa okukola. **3** Kame nina ñolo kanyi omo nina tendele nji cwale aba saniye nuulwe okuyandisiwa kwaawo afanena okuni wabelisa. Kakuli kame ni sepile anyi monje nji okuwabelelwu kwange okuwabelelwu kwenu monje. **4** Kakuli kame ninaku mi ñolela meni yanda niku ziyeleha oupaki no lizwalo lyetu owo tuna tende mu omucima ni myooti no kupula, mi kasa okumi limukisa elilato niti ya Nyambe, kasa okushangama no litunga nokuneneba elyo nili nalyo kwaanyi. **5** Nji kono ni sepile anyi monje nji okuwabelelwu kwange okuwabelelwu kwenu monje. **6** Kakuli kame naambu ngeso kakuli kanisingi nji esi yupisia wino, **7** kanyi aba muna yupu mu sitende esi no kubambaba kwanyi. **8** Kakuli ku lineku linjili, nji kame mutwesa oukuyeema munu woyo onabiwi ekoto kwaanu no kupula

nakubu. 7 Cwale ouwa niku mulemena ni ku ilita omoyo. 7 Cwale nji esitulo no lifu eyi ina muombaoamba kakuli mbafanene okwibaiwa kuñoliwa muku cakula ba liwee, aba ina kwiya ku kweena kwaye onene. 8 Cwale kame ni kanya no ngeso nji Amaisilaele kame ana nimikumbela nji mongote elilato lyenu mwa ku kwangwa okwaliketa ba lubala lwa Mushe yonyene. 9 Kakuli sokame eso nina miñolele kakuli mulibaka no kubanya kwalo nakubu ngeso nji ni myeteke ni kulimuka nji kame kanyi omo luna kwikalela, 8 kasa nji esitulo mukuteka mu inu yonje. 10 Omunu yonje woyo no Mebo kame sasibitele onene ku kanya? samulemene nimene kame ni mulemena ngeso, 9 Kakuli nji kame kuna kwikala ekanya mu eso nina lemene, nji kame nina lemene esinu situlo no kunyaziwa, esitulo no kuluka kame sinjili ni mulibaka lyenu balubala lwa Kilesite, saibitele onene ku kanya. 10 Niti luli mu taba 11 okwapumena Satani nji awane esibaka beulu eyi eso sina kwikala ni kanya kame sasi ulwe yetu, kakuli kasa nji katu limukile emilelo yaye. ekanya mulibaka no kanya eyo iibitelela. 11 12 Aba nina kwiya mu Tulowasi muku kutaza Kakuli esi sina kubwa aba sineyi ni kanya, onene eliywi no kuwaba lya Kilesite, omweelo kame esi si ulwa okubwa kame sasi ikale ni kanya onaku yatulelwa mene mwa Mbumu. 13 Kono no kuneneba ni kubitelela. 12 Kakuli kame tuli kanisi kupumula wino mu minahano yange ni sepo no ngeso, kame tuli ni maata. 13 Aci kakuli kanisi kuwana mwabange Tite muya. katukufekile kanyi Mushe, woyo ona ku kufuka Cwale sebeli nasiya okuta ku Mesodoniya. 14 olwambi ba lubala nji Amaisilaele alese kumona Kono tuku tumele kwa Nyambe woyo mwa amamaneneno no kanya no kwamonahala wino. Kilesite enako yonje kame atutwaletela mu 14 Kono emihupulo yoo kame inakongola onene kukoma ni mwaaci kame alita omumwee no okulita ni balelo lino, aba abala eyi no ulikani zibo yaye mu ibaka yonje 15 Kakuli kame no kale okwamona wino koo kusilikoi kakuli tuli omumwee wa Kelesite no kumamata kwa konji Kelesite yotwsa okutundisa okwamona Nyambe mukaci kaawo ayoyisiwa ni mukaci wino. 15 Ee ba liwaa lino simba nji omulawo wa kaawo afa. 16 Kwa anjili kame tuli omwhee no Mushe kame obaliwa okwayupisia kusilikoi mu kutunda ku lifu okuta ku lifu, kwaanjili kame mihipulo yoo. 16 Kono omunu aba a siulukela tuli omumwee no kutunda ku moyo okuta ku kwa Mbumu okwamona wino mbaku tundisiwa. moyo. Anyine woyo otwsa einu eyi? 17 Kakuli 17 Cwale Ombumu yo Mebo, mi aba kuli Emebo katu kufekile naanjili no kupula awo aulisa ya Mbumu kame kuli etukuluho. 18 Cwale aaci eliywi lya Nyambe kono kanyi omo alumé no tonje tuli ni timala no kwafukiwa kame tumona niti kanyi omo atubela Nyambe, mu miyo a ekanya ya Mbumu kame tufutukile mu sifekiso Nyambe kame tulyamba mwa Kilesite. simweya ni yonyene, okutunda ku kanya okuta ku kanya injli kakuli kame itunda kwa Mbumu woyo oli Emebo.

3 Kame tutangisa oukuyeema twenyene kame?

Simba kame tusinga kanyi omo atendela anjili, amañolo awo amipaka simba okutunda kwaanyi? 2 Anyi mwenyene eliñolo lyetu elyo litupaka, elyo liñolilwe mu micima yenu nji lilimukiwe ni kubaliwa kwaanu onje, 3 mi kame mumonisa nji aanyi eliñolo eli litunda kwa Kilesite tunatumu aci, elyo kalyasi ñoliwa ni inki kono ni mebo ya Nyambe no kuyoya, kasa ba matapa no mawee kono ba matapa no micima no aanu. 4 Yokame etumelo tuli nayo kwa Kilesite mulibaka lya Nyambe. 5 Kasanji kame tutwsa okutenda esinu twenyene kanyi kame situnda kwaaci, okutwsa kwetu kame kutunda kwa Nyambe. 6 Yokame ona tutende nji tubekiwe abika no ulikani no ubya kasa ba taku ina ñoliwa kono mu Mebo. Kakuli etaku iñolilwe kame ibaa, kono Emebo kame

4 Cwalehe, aba tuli ni situlo mu makeke a Nyambe, tulese okuzwafa. 2 Na tusiyi einu eyo yenisa eyo ishwekilwe, ka twende mu tingana no kwiiba simba okuwaneka eliywi lya Nyambe kono mu kumonahaza eniti kame tufanena oukubeeka twenyene elizwalo lya munu yonje mu miyo a Nyambe. 3 Cwale simba nji eliywi no kuwaba lyetu nali shwekiwa, kame li shweekelwe awo afa. 4 Mu taba yoo onyambe no litunga lino kame ana fokolisa etingana tawo no kwapumena okwaulwisa okumona eliseli no liywi no kuwaba no kanya ya Kelisite woyo oli mu sifekiso sa Nyambe. (aiñ g165) 5 Kakuli eyo tutkutaza kayetu, kono Jesu Kelesite mukutenda Mbumu, naaci aba tuli abika enu mulibaka lya Jesu. 6 Kakuli Nyambe yo naamba nji, "Mulesele

eliseli litundise ouwi!" woyo ona monisa mu ni Nyambe, yonyene ona tubi Emebo kanyi micima yetu okutuba eliseli no zibo no kanya ya oukulemenenena feela. **6** Cwale enako yonje Nyambe mu lubala lwa Kelesite. **7** Kono kame kame tuli ni undume no kuwaba. Kame tuyii tuli ni ufumu mu tucoo no limaa no litunga, nji abo tusili ku mundi mu lutu kame tuli oku okumonisa nji amaata kame ali kwa Nyambe mi no kuleba ni Mbumu. **7** Kakuli kame twenda ni kasa kwaaci. **8** Kame tuyanda mu mukwa onje, tumelo, kasa mu kumona. **8** Kame tuli ni undume kono katu honehe, kame tuna ziyelehe, kono no kuwaba mi kame tutwesa okusiya okutunda katu bwelwe esepe, **9** kame tu yandisiwa, kono mu lutu ni kwikala ku mundi ni Mbumu. **9** Simba ka tu fulalelwaa, kame tu kwisetwa banji, kono nji kame tuli ku mundi simba katusako kame katusinyehe. **10** Enako yonje kame tushimbile tutenda omuhupulo wetu nji tumuwabelise. **10** elifu lya Jesu mu tinytu tetu, nji cwale omoyo Kakuli kame tufanene okwiyya tonje balubala wa Jesu omonahale mu tinytu tetu. **11** Kakuli no sipula no katulo sa Kilesite, nji cwale omunu aci me tuyoya, kame tu twaliwa ku lifu mulibaka ni munu atambule eso no kuwaba simba esi lya Jesu, nji cwale omoyo wa Jesu omonahale mu no kwiiba okukumanena kwyeo anatende mu lutu lwetu olo lufa. **12** Cwale elifu kame lisebeza lutu. **11** Kakuli kame tulimuka okucila Ombumu, mwaaci, kono omoyo kame osebeza mwaanyi. tu susuweze aanu. Kono eso tuli kwa sonyene **13** Kakuli kame tuli ni mebo imweya no tumelo kame silimukiwa kwa Nyambe mi kame ni sepa kanyi woyo onaku ñola nji, "Kame nina pumene, nji kame silimukiwa ngeso ni kulizwalo lyenu. mi cwale kame ni naamba." naaci natu pumene **12** Kasa nji kame tu kubeka kwaanyi kame, ngeso mi cwale kame twamba. **14** Kame tuyii kono kame tumiba elibaka nji mukukumuse nji woyo ona kwingula Ombumu Jesu kwaafu mba twingula ngeeso naaci kwaafu bamweya ni mba twingula kwaanu no kwaabwa no kwafaniketwa konje. **(aiōnios g166)** **15** Kakuli einu yonje kame itendiwa mulibaka lyenu nji cwale esishemo sekeze mukupula kwaanu no kupula nji ifanene okwekeza oukutumela ku kanya ya Nyambe. **16** Cwale tulese okuzwafa. Ounu wetu na kundee kame usinyeha, kono liywaa ni liywaa. **17** Kakuli amayando etu no kukaniba kame atulukiseta kuneneba no kanya no kwaabwa no kwafaniketwa konje. **(aiōnios g166)** **18** Kakuli ka twaliketa kwiinu eyo imonahala, kono kwiinu no kwa monahala, kakuli einu eyo imonahala niya mu nako icana feela, kono einu no kwa monahala niya kuta oko no kwaabwa. **(aiōnios g166)**

5 Kakuli kame tulimukile nji cwale etende naba litunga bano eyo tuyoyamo kame isinyeha, mi kame tuli ni muyako kwa Nyambe, endoo no kwa tendiwa ni maoko, no kwaabwa mu wilu. **(aiōnios g166)** **2** Niti luli bano kame tu tonga ni ku lakaza, nji Nyambe atufuke ni lutu olo salukufeke kanyi endoo yetu na ku wilu, **3** nji cwale aba tukufukayo tulese okuwanipa nji kame tuli njeshe. **4** Kakuli aci aba tusili mu tende eyi, kame tutonga ni kwimelwa kasa nji mbatwikala nokwakufuka, kono kame tu singa okufuka, nji cwale eso sifa si miniwe ku moyo. **5** Woyo ona tulukisete einu yonje eyi

ni Nyambe, yonyene ona tubi Emebo kanyi micima yetu okutuba eliseli no zibo no kanya ya oukulemenenena feela. **6** Cwale enako yonje Nyambe mu lubala lwa Kelesite. **7** Kono kame kame tuli ni undume no kuwaba. Kame tuyii tuli ni ufumu mu tucoo no limaa no litunga, nji abo tusili ku mundi mu lutu kame tuli oku okumonisa nji amaata kame ali kwa Nyambe mi no kuleba ni Mbumu. **7** Kakuli kame twenda ni kasa kwaaci. **8** Kame tuyanda mu mukwa onje, tumelo, kasa mu kumona. **8** Kame tuli ni undume kono katu honehe, kame tuna ziyelehe, kono no kuwaba mi kame tutwesa okusiya okutunda katu bwelwe esepe, **9** kame tu yandisiwa, kono mu lutu ni kwikala ku mundi ni Mbumu. **9** Simba ka tu fulalelwaa, kame tu kwisetwa banji, kono nji kame tuli ku mundi simba katusako kame katusinyehe. **10** Enako yonje kame tushimbile tutenda omuhupulo wetu nji tumuwabelise. **10** elifu lya Jesu mu tinytu tetu, nji cwale omoyo Kakuli kame tufanene okwiyya tonje balubala wa Jesu omonahale mu tinytu tetu. **11** Kakuli no sipula no katulo sa Kilesite, nji cwale omunu aci me tuyoya, kame tu twaliwa ku lifu mulibaka ni munu atambule eso no kuwaba simba esi lya Jesu, nji cwale omoyo wa Jesu omonahale mu no kwiiba okukumanena kwyeo anatende mu lutu lwetu olo lufa. **12** Cwale elifu kame lisebeza lutu. **11** Kakuli kame tulimuka okucila Ombumu, mwaaci, kono omoyo kame osebeza mwaanyi. tu susuweze aanu. Kono eso tuli kwa sonyene **13** Kakuli kame tuli ni mebo imweya no tumelo kame silimukiwa kwa Nyambe mi kame ni sepa kanyi woyo onaku ñola nji, "Kame nina pumene, nji kame silimukiwa ngeso ni kulizwalo lyenu. mi cwale kame ni naamba." naaci natu pumene **12** Kasa nji kame tu kubeka kwaanyi kame, ngeso mi cwale kame twamba. **14** Kame tuyii kono kame tumiba elibaka nji mukukumuse nji woyo ona kwingula Ombumu Jesu kwaafu mba twingula kwaanu no kwaabwa no kwafaniketwa konje. **(aiōnios g166)** **15** Kakuli einu yonje kame itendiwa mulibaka lyetu, nji cwale mutwese okutambula awo akukumuseta mu sibaka no munu mi kasa Jesu nikutulita naanyi balubala lwaye. **16** Kakuli mu mucima waye. **13** Kakuli nji katunahana wino kupula nji ifanene okwekeza oukutumela ku kanya ya Nyambe. **14** Kakuli elilato lya Kilesite kame litusiulula kakuli natuku kolwisisa nji omunu mumweya nafele aanu no kupula, cwalehe aanu onje kame anafu. **15** Mi kame ana fele aanu onje nji awo ayoya alese oukuyoyela onyene kono ni mulibaka lyaye woyo onakufa mulibaka lyoo mi na kwingulwa kwaafu. **16** Okutunda bano ni kuta kuuso, cwalehe, tulese okwaliketa omunu mu mukwa no unu, kanyi omo tuna kwalitela Kilesite mu mukwa no unu, omo tuna kumwaliketela tulese okutenda ngeso. **17** Cwalehe nji omunu kame ali mwa Kilesite, kame ali esumbiwa no ubya, esi no kale nasibu, komumone, eyi no ubya naiyi. **18** Eyi yonje kame itunda kwa Nyambe woyo mwa Kilesite natu usu kwa yonyene ni kutuba omusebezi no kuusana. **19** Kame ku talusa nji mwa Kilesite, Nyambe nakuusa elitunga kwa yonyene kasa okwa balela emibonda yoo mi nabeeke mwaaci eliywi no kukuusa. **20** Cwale kame tuli aimaneni a Kilesite, Nyambe kame anabeeke eliywi lyaye mwaaci. Kame tumyambela mu sibaka sa Kilesite nji muusetwe kwa Nyambe. **21** Kakuli mulibaka lyetu Nyambe nakutenda Kilesite esibi woyo ona kuulwa okulimuka esibi, nji cwale mwa yonyene tutendiwe ano kuluka a Nyambe.

6 Okusebeza bamweya ni Nyambe, kame tu mi kumbela nji mu lese oku tambula esishemo sa Nyambe mukwa tusa esinjili. **2** Kakuli kame anaamba nji, “Ba nako ifanena, Kame nina kuteeteta kwaanyi Kame nina kumi tusa ba liywaa no kuyoyisiwa.” Komumone, cwale enako naikwana, mumone cwale sebeli eliywaa no kuyoyisiwa. **3** Ka tubekela omunu esi sitataliso mu mundila yaye nji cwale tulese okuwaniwa ni mubonda mu musebezi wetu. **4** Kono kame tuli abika a Nyambe tukubekee twenyene mundila yonje mu koongola onene, mu mayando, mu kuulwa mane ni mu tinako no kubambaba, **5** mu kufuliwa, mu titolongo, mu mifilifili, mu misebezi, mu kutona, nimu lishebo, **6** mu kukena, mu zibo, ni kutatelela, ni musa ni Mebo No Kukena, mu lilato no niti. **7** mu kwamba eniti, ni maata a Nyambe ni ilwiso no kuluka mu lyoko no silyo neli no simoo. **8** Mu kukutekiwa ni mukwakutekiwa, mu kwambiwa ouyi ni uwa. Kame tutendiwa kanyi aongi mi cwale kame twamba eyi no niti, **9** kanyi katu limukiwa mi cwale kame tulimukiwa wino, kanyi kame tufile mi komumone kame tuyoya, kanyi kame tuna kubiwa ekoto kono katu sikhwabaiwa, **10** kanyi kame twenine kono enako yonje kame tuwabelelwa, kanyi kame tushebile kono kame tufumisa ano kupula, kanyi katukwite einu kandi kame tuluwile einu yonje. **11** Akanwa ketu kame tu myambela patalaza, Amakolinte, omucima wetu nau yatuluka. **12** Ka muukele munyima mulibaka lyetu, kono kame muukela munyima mulibaka no mayando enu. **13** Mu kuusa kame naamba kanyi kame nambela anukana, muyatulule emicima yenu ngeso. **14** Mu lese okusebeleza bamweya nawo no kwapumena, kakuli okuwana kubine kuli kwano kuluka na sikutenda ouyi? Simba oulikani no liseli ni uwii? **15** Kilesite kaumweya ali nawo ni Satani? Simba ngasibine osiku pumena nji akuyupe nawo no kwapumena? **16** Ibine etumelelano ili ku ndoo ya Nyambe ni ifekiso no kulapela? Kakuli kame tuli Endoo ya Nyambe no kuyoya! Kanyi Nyambe aba anamba nji, Kame sa niyoye mwa onyene ni kwenda mukaci koo mi kame sa nitende Nyambe woo, onyene atende aanu ange. **17** Cwalehe mutunde kwa onyene, mi mukutabe noo, kame kwamba Ombumu Mu lese okulema esi no kwakena, mi mba nimi tambula. **18** Kame sani tende sitenu, mi anyi mu tende anange no andumbana naa no akatana, kame kwamba Ombumu no maata onje.”

7 Abaange cwale kakuli kame tuli ni tisepiso eti, tu kukenise ku oukusilafaza konje no lutu noku no mebo, mane tutende ano kukena awo kupetahalile mu kucila Nyambe. **2** Mu tuyatulwele emicima yenu. Kakwisa omunu tuna foseze, ka tu silyanganisa omunu, kakwisa woyo tuna kwangwisa. **3** Ka naamba eyi nji niminyaze, kakuli kame nina kwamba oweli nji kame muli mu micima yetu, okufa ni kuyoya bamweya. **4** Kame ni kwite etumelo inene mwaanyi, kame ni kuyeema onene mwanyi! Kame niyalile okombaombiwa, kame ni wabelelwe onene mu mayando etu onje. **5** Kakuli simba aba tuna kwiiya mu Masedoniya, Etinyutu tetu katisi kupumula kono kame tuna kuyanda ku maneku onje okulwa kundee mi mukaci kame tucila. **6** Kono Nyambe woyo omibaomba emicima yawo aku kokobeza, naku tombaomba mu kwiiya kwa Tite. **7** Mi kasa mu kwiiya kwaye fela, kono kame ni kweyo ana kumyombaombisa kanyi aba ana otwambele eyi no kulakaza kwenu, ni ku lila kwenu, mane ninyolelo yenu kwa mene nji cwale okuwabelelwa kwange kusilikoi onene. **8** Kakuli naba nina kumyenisa ni liñolo lyange, ka niku nyaza, Kame nina kuku nyaza aba nina kumona nji eliñolo elyo kame lina ku myenisa, naba ku nakutenda mu nako icana fela. **9** Kanyi omo kwikalele kame ni wabelelwa, kasa mulibaka nji kame muna kweena onene, kono kakuli kame muna kweena mulibaka no kubaka, kakuli okweena kwa nyambe no litunga ninji cwale mulese okuyanda esinjili mwaaci. **10** Kakuli okweena kwa Nyambe kame kulita okubaka oko kutwala ku kuyoyisiwa mi kakwisa oukunyaza, kono okweena no litunga kame kulita elifu. **11** Komumone eso anatende Nyambe mwaanyi mulibaka no kweena kwenu, ka kutukufalelwa no ngaibi omo musingela oukukenisa mwenyene, oukukataza kwenu, ni oku tambwela kwa ngaibi, ni takazo no ngaibi, ni kulukisa no ngaibi, kakoto no ngaibi! Kweyo yonje kame muna tumonisa nji ka mu siikalamo mu taba eyo. **12** Cwale simba nji kame nina ku mi ñolela ngeso eliñolo, kasa mulibaka lya woyo ona kufosa, simba mulibaka lya woyo ona ku fosezwa. Kono neli nji ku monahale kwanyi enyolelo yenu mulibaka lyetu balubala lwa Nyambe. **13** Cwalehe natu

ombaombiwa. Simba nji natuku ombaombiwa, omunu. **13** Kani talusa nji anjili atusiwe mi anyi kame tuna kuwabelelwa onene mulibaka ly muimelwe, **14** kono ku tendwe mu kufanenena Tite ona kuwabelelwa kakuli eminahano yaye eyo mukwite ba nako ino mufanene okwekeza kame ina kukatuluha mulibaka lyenu monje. eyo asinga, nji cwale eyo akwite yekeze eyo **14** Kakuli naba nina ku kuyeema kwa yonyene musinga nji cwale kufanenene. **15** Kanyi omo mulibaka lyenu, kanisi kwenisiwa. Kono kanyi kuñolelw nji, "Woyo ona ungeke onene kasi einu yonje tuna kwamba kwanyi neli ya niti, siyalelw esinjili mi woyo ona ungeke mbicani cwalehe oukuyeema kwetu balubala lwa Tite alese okuulwa." **16** Kono kame tukutumela naku monisa eniti. **15** Elilato ly Tite kwaanyi kwa Nyambe woyo ona beeke epabalelo inene lisi ekezeha, aba apuluka oukukuteka kwenu monje ni kucila ni kunjanjata muna kumu tambwelamo. **16** Kame niwabelelwa kakuli kame nili ni tumelo no kuperahala mwaanyi.

8 Abange, kame tusinga nji mulimuke esishemo sa Nyambe eso sina monisiwa mu tikeleke namu Mesodoniya. **2** Kakuli mu kwetekiwa onene no mayando, okuwabelelwa koo no kupula ni kusheba koo kame ana tundisa oufumu mu kuba koo. **3** Kakuli kame anabi okukumanena nomo ana kutweseta, kanyi aba nitwesa okupaka mane ni kubitelela omo ana kutweseta mu kusinga koo, **4** kame ana tukumbele mu ku tundamena onene nji twa lumelele okwingena mu tuso eyi itendelwa aanu a Nyambe no kukena. **5** Kame ana tende okubita esi tuna kusepa, kakuli kame ana tangisa oweli oukubeka kunji wa Mbumu ni kunji wetu mu kusinga kwa Nyambe. **6** Kame tuna kumbela Tite woyo ona kutateka omusebezi oweli, nji afanene oku umanenena ngeso mukaci kenu owo musebezi no sishemo. **7** Cwale kanyi aba muna pulelw mu inu yonje, mu tumelo, mu kwamba, mu zibo, mu niti yonje mane ni mu lilato lyenu mulibaka lyetu, mu mone nji mupulelw ni mu musebezi no utokwa. **8** Ka naamba eyi kanyi etaelo. Kono mukulimuka mulibaka no niti no yenu nji elilato lyenu no niti ngeso. **9** Kakuli kame tuyii esishemo sa Mbumu wetu Jesu Kilesite nji naaba ana kufuma, cwale mulibaka lyenu natende osikusheba nji cwale mukusheba kwaye mufanene okufuma. **10** Cwale mu taba eyi kame niba ekelezo yange nji kwa kuwaba aanyi cwale okumanenena eyo munaku tateka mwakuyu kasa mu kutenda fela kono muku lakaza, **11** cwale nji okutukiseta kwenu mu kulakza kufanene okwendelela ni kumanenena kwenu kwyeo mu kwite. **12** Kakuli nji okutukiseta kwakuli kame kulumelwe okukumanena kweso akwite omunu, kasa okukumanena kweso aulwile

mulibaka lyenu mu mucima wa Tite. **17** Kakuli katambula fela oku kumbela kwetu, kono mu koongola kwaye onene kame ata ni kwaanyi mu kusinga kwaye. **18** Bamweya ni yonyene kame tu tuma omwabetu, woyo olimukiwa onene elibubo lyaye mu tikeleke tonje muku kutaza eliywi no kuwaba. **19** Mane kasa eyo fela, kono naku ketiwa ku tikeleke nji aende naaci mu musebezi waye no sishemo owo tu shimbile mulibaka no kanya ya Mbumu ni kumonisa okusinga kwetu no kuwaba. **20** Tu tende ngeso nji kuulwe omunu woyo sotunyaza mulibaka no tuso no mpo eyi, eyo twendisa. **21** Kakuli kame tusinga okutenda wino, kasa mu miyo a Mbumu fela, kono ni mu miyo no aanu ngeso. **22** Natu tumu omwabetu bamweya nonyene woyo tuna eteke aka no kupula ni kuwana eniti yaye mu titaba no kupula. Kono kame alakaza onene bano ni kubitelela mulibaka noku misepa onene. **23** Kakuli Tite kame atendile omulikani wange mane niku sebeza naye mu misebezi yenu, mi kwaabetu kame ali atumiwa no tikeleke ekanya ya Kilesite. **24** Cwale mu monise balubala no tikeleke oupaki no lilato lyenu mane ni ukuyeema kwetu mulibaka lyenu kwaanu aa.

9 Cwale kasikwite outokwa nji kame mene ni miñolele mulibaka no nubu no aanu a Nyambe, **2** kakuli kame niyii okutukiseta kwenu, oko nikuyeema mulibaka lyenu kwaanu no Mesodoniya okwamba nji, "Akaya kame ano kutukiseta kale mwakuyu." Mane oku tukufalelw kwenu kame kuna susuweze ano kupula. **3** Cwale kame nituma abaange, nji cwale okuyeema kwetu mulibaka lyenu kulese okutenda oko nambulwa tuso mu taba eyi, nji cwale mufanene okutukiseta kanyi omo ninambele kame mufanene okutenda ngeso. **4** Anjili mwendi ano Masodoniya kame saiye ni mene mi cwale aba samiwane nji kamwasí

mbamwenisiwa onene, mulibaka noku misepa. kame tusinya etiñananyi neyo no kukumusa
5 Cwale kame ninahana nji kwakuwaba oku ikwangwisa aanu okulimuka Nyambe, mi kame
kumbela abetu okuta kwaanyi balubala lwange tununga emihupulo yonje nji ikuteke Kilesite. 6
nji akalukise oweli mulibaka no mpo eyo muna Munyima no kupumena okupetahala kwenu,
kusepisa nji cwale ifanene okulukisiwa kasa mi mbatukutukisete okuba ekoto ku kezo no
okukandimekwa kono itendiwe mu kusinga. mbulwa okupumena nji okupumena kwenu na
6 Etaba neyi, woyo okuna muku caniba kame kupetahala. 7 Mwalikete kwego ili balubala
sayangule muku caniba mi woyo okuna onene no miyo enu. Nji omunu kame akolwa nji ni
kame sayangule onene. 7 Munu ni munu atende wa Kilesite alemuhe yonyene nji kanyi aba
omo ana nahanele mu mucima waye, kasa mu ali wa Kilesite naaci kame tuli aye ngeso. 8
kubilaela simba okukandimekwa kakuli Nyambe Kakuli naaba sani kuyeeeme kanyonyo mulibaka
kame asinga woyo oba yo wabelelwe. 8 Mi no maata etu awo tubilwe kwa Mbamu ano
Nyambe kame atwesa okumiba embuyoti yonje ku miyaka, kasa ano kumi sinya, kani tamba
mu kupula nji cwale enako yonje mufanene okweena. 9 Kani singi okutenda kanyi kame nimi
okwikala ni inu no kupula mane kame atwesa cilisa ni mañolo ange. 10 Kakuli kame aamba
okumiba mu kupula mulibaka no musebezi onje nji, "Amañolo aye ni akulema ni maata, kono
no kuwaba. 9 Kanyi omo kūnolelw nji, "Kame olutu lwaye no unu olo luliko kame lufokola,
ana kwa mukupula, kame anabi asikusheba, mi okwamba kwaye kakukwite etalus!" 11
okuluka kwaye kwikala enako yonje okuta okuno Mulesele aanu no ngeso ayupisise nji eso
kwaabwa." (aiōn g165) 10 Woyo oba omukuni twamba ni mañolo aba tuli kundina, kame
embuto ni sinkwa okutenda esilya mbabi onene tusitenda naaba tuliko. 12 Aci kame tu cila ouku
ni kubitelela eyo mukwite mane akeze ekutulo bala simba oukufaniketa twenyene nanjili awo
no kuluka kwenu. 11 Kame sa mu fumisiwe akukulisa onyene. Kono aba akubeeka ba sikala
mu mikwa yonje no kuba onene eyo okubitela umunjili ku munjili, mane nukubapanya onyene
mwaaci mbaitundisa enubu no okutumela kwa ku munjili ni munjili, kayupisisa. 13 Cwale aci
Nyambe. 12 Kakuli okwendisa ekoleko eyo kasa katu tamba oukyeema okumatuka esikala,
nji fela oku tusa aanu a Nyambe awo aulwile eyo kono kame satute ba sikala eso ana tutabele
asaela, kono ngeso ni kwekeza mu tinubu no Nyambe, okukeela simba baanyi. 14 Kakuli
kupula no okutumela kwa Nyambe. 13 Munji katukukulisa twenyene, simba nji katukeela ba
no kweteka omusebezi ou, kame samuyeme siyemo senu, kono aaci ano matatekelo okulita
Nyambe nukubeeka kwenu mu kulimuka eliywi eliywi no kuwaba lya Kileste kwaanyi. 15 Katu
no kuwaba lya Kilesite mane ni sisshemo senu kuyeeeme okubitelela esikala mu musebezi no
no kuba kwa onyene ni kwanjili onje. 14 Cwale akwetu, kono esepo yetu ninji kanyi etumelo
muku minyolelw ni kumilapelela mulibaka no yenu aba yekeza, elitema lyetu mukaci kenu
sisshemo no kupula sa Nyambe sili mwaanyi. 15 mwendi mba lineneba onene, 16 nji cwale
Kulumbiwe Nyambe mulibaka no mpo yaye no tuka kutaze eliywi no kuwaba mu tinaha tinjili
okusiya omo muli, metu ulwile oukyeema ku musebezi owo ona tendiwa oweli mu litema
no munjili. 17 "Cwale mulese woyo okuyema,
akuyeme mulibaka lya Mbamu." 18 Kakuli
kasa nji munu woyo okukulisa yonyene nji natambulwa, kono omunu woyo okulisawa kwa
Mbamu.

10 Time Paulusi, kame ni mikumbela ni musa
ni mucima no kuwaba wa Kilesite mene
woyo no kukokobeza aba niku mona olubala ni
lubala naanyi, kono kame nibambabile aba nili
oku no kuleba. 2 Kame ni mikumbela nji aba sani
ikaleko kwaanyi nilese okumonisa okubambaba
awo ali ni tumelo kanyi omo sani monisete
okubambaba kwanjili awo atuyambuteta nji
kame tutenda einu no litunga. 3 Kakuli naba
tuyoya mu litunga katulwi endwaa kanyi omo
atendela asi litunga. 4 Kakuli eilwiso no
ndwaa yetu kasa ya litunga kono kame ili ni
maata no kusinya amakwakwa aongolile, 5 mapwa ayo no kwiiba, emihupulo yenu kame

11 Kambe kame samuni pumenene kanyonyo
mu weelo wange. Mulumele ngeso! 2
Kakuli kame ni mifela omuna no ulumeli, kakuli
kame nimiba kwa Kilesite kanyi omukwaliwa no
niti kwa mbumwuye mumwuya. 3 Kono kame
nicila nji kanyi nyoka aba ina koonga Eba ku

saite kundina okutunda mu niti ni tukufalo no simba okumiputelela, simba oku mibyangula kukena kwa Kilesite. **4** Kakuli omunu nji kame eyenu, simba okwikala beulu yenu, simba aiya muku mikutaza Jesu mundina okubita woyo okumiyya mu lubala. **21** Mu kweena kwange tuna mikutaza, simba nji kame mu tambula kame naamba nji natuku fokola onene kweeyo! emebo indina okutunda kweyo muna tambula, Kono eso sonje atenda omunu okuyeema simba nji kame mupumena eliywi no kuwaba naso, kame naamba kanyi omweelo ni mene lindina okutunda kwelyo muna pumene kame kame nitwesa okuyeema ngeso. **22** Okame mukubeeka kwa yonyene luli. **5** Kame ni nahana Amahebel? Cwale nimene kame nili ngeso. nji kanili munyonyo kwatumiwa no kuneneba Okame Amaisilael? Ni mene ngeso. Kalokame ni kubitelela. **6** Simba nji kani sikwiyyeta wino olusika lwa Abulahama? Ni mene ngeso. **23** mu kwamba, kani kwite ezibo, mu ndila yonje Ninja okame abika a Kilesite? Kame nili wino, natutende omuhupulo ou mwaanyi mu inu Kame naamba kanyi sipulumuki ni ku sebeza yonje. **7** Kana kame ninatende esibi aba nina onene ni kwikala mu tolongo onene ni kufuliwa kukukokobeza, nji cwale anyi mu kuliswi, no kwabalwa mane ni kwikala abeebi ni lifu. kakuli kame nina kutaza eliywi no kuwaba lya **24** Mu tinako titanu kame nina kutambulanga Nyambe okuulwile eso munanibi? **8** Kame nina ku maoko no aendisi no Majuda etinupa no itele etikeleke tinjili okutambula etuso okutunda kakwana makumi anee okutundisiko olupa kwa onyene mulibaka no kumi sebeleza. **9** Mi lumweya. **25** Kame ni na shapiwa kaatu ni naba nina kwikala naanyi ni kuulwa einu, kanisi lunupa, kame nina kondiwa ni mawee kamweya, kwimezwa omunu, kakuli eyo nina kusaela kame ni na kufelwa ku sisepa kaatu, kame kame ina kutunda kwabaange ana kutunda nina koonda eliywaa limweya ni usiku umweya mu Mesodoniya. Cwale kame nina lesele oku mu liwate. **26** Mu misipili no kupula kame miimezwa mane nisilesele okumi imezwa mu nina kwiyelwa etikozi mu misindi, etikozi mukwa onje. **10** Mi kanyi eniti ya Kilesite aba ili kwa mbuyi, etikozi kwaanu ange, etikozi kwa mwa mene, oukyeema kwange oko kakutamba simacaba, etikozi mu muleneñi, etikozi mu okondoka mu ilalanda yonje namu Akaya. mahalaupa, etikozi mu liwate, ekozi kwa baange **11** Iikene nambela esi? Kakuli kani misingi? no mapwa, **27** mu kusebeza onene ni utata, Nyambe yo limukile nji kame nimisingal **12** Mi mu kwalangana wino aka no kupula ousiku, eso nitenda kame sani twalelele okusitenda mu lishebo ni linyotwa, mu kuulwa eilya mulibaka no kukwangwisa awo asinga okuwana no kupula, mu kufa esenge ni mu kuulwa elibaka nji mu musebezi no kuyeema koo kame eikumango. **28** Cwale okutundisako einu injili, asebeza ba sinu sikufekile kanyi eso tutenda kame kuli outata kwa mene oniyela mu liywaa naaci. **13** Aanu no ngeso kame atendile atumiwa ni liywaa no kutukufalelw etikeleke tonje. **29** no mapwa, kame asebeza ni tingana no kwiiba, Anyini no kufokola, mi mene si fokola, anyine kame akutenda onyene kanyi atumiwa a Kilesite. sokwisetwa mu sibi mi mene sitini? **30** Nji **14** Ka kukomokisa, kakuli simba Satani kame ana kame nikuyeema, kame sani kuyeeme ku inu kukutenda yonyene kanyi elingeloi no liseli! eyo imonisa oufokoli wange. **31** Nyambe ni **15** Cwale kaku komokisa nji abika aye nonyene Sitaye Mbamu Jesu, woyo ofuyolilwe mu nako ngeso kame akutenda kanyi abika no kuluka. yonje kame alimuka nji kanoongo. (*aión g165*) **32** Amamaneneno oo kame sakufeke ni misebezi Ku Damaseka, omubusisi no Mbamu Aletasi yoo. **16** Kame niukela kame nji omunu alese oku kame ana kutatelela omuleneñi no Damaseka nahana nji nili mweelo. Kono simba nji kame nji aninunge. **33** Kono kame nina kubekiwa munahana ngeso, muni tambule kanyi mweelo, mu litanda okushulumukisetwa mu lihaulo ba nji cwale ni kuyeeme kanyonyo. **17** Eyi naamba limota mane sebeli ni banduka mu maoko aye. kani yaamba ni maata a Mbamu kono kanyi mweelo mu ukuyeema ni sepile. **18** Abakulingeso ano kupula kame akuyeema mu inu no litunga, ni mene kame sa ni kuyeeme ngeso. **19** Kakuli kame muwabelelwa naelo, anyi mwenyene me mutendile ano kushangama. **20** Kakuli kame mupumena nji omunu amitende abika aye,

12 Kame nifanena okuyeema, kakwisa eso ni wanabo kono cwale kame sa nilite neyi nina mono, neyi nina shotwelwe ya Mbamu. **2** Kame ni yii omunu mwa Kilesite woyo sebeli emyaka likumi ni tunee inabu ona ku shimbewa ku liwilu no waatu, kuune

nji mu lutu nji kundee no lutu kaniyii kono wa kushangama omo mwambela, mi kame Nyambe yo limukile. **3** Cwale kame niyii nina mileme mu kumyonga. **17** Ninji kame nji omunu woyo kame ana kushimbewa mu munakongiwa kwawo nina kutuma kwaanyi? Paladaisi nji neli mu lutu simba mukuulwa **18** Kame nina kumbele Tite nji aka mi mone, olutu kaniyii kono Nyambe yo limukile. **4** Mi na mi kame nina tumu abange ni yonyene. Ninji kuyupa einu eyo nokwa twesiwa okwambeliwa, Tite kame ana ku myonga? Katusiku tenda eyo no kwatwesiwa omunu okwamba. **5** Mu mu mebo imweya? Katusi kushimba endila kwimanena woyo munu mbani kuyeeme kono imweya? **19** Mwendi kame mu yambuta nji kame muukwimanena menyene kanitamba okuyeema tuku sileleza twenyene kwaanyi? Kame twamba konji mu mifokolo yange. **6** Simba nji kame balubala lwa Nyambe mwa Kilesite, kakuli nisingi okuyeema, si tamba okutenda omweelo, eyi tutenda yonje asingiwa, kame tuitenda kono kame sanambe mu niti. Kono kame nji mu yakiwe. **20** Kono kame nicila nji sanitundemo nji cwale kuulwe omunu woyo enako eyi sani iye kame sani miwane nji omu sonahaha onene eyange okubita eyo ana mono mwikale kasa omo ni singela mi ni mene muni mwa mene simba eyo ana yupu kwa mene. **7** Mi wane nji omu niikale kasa omo mu singela. okuni tundisa ku ukuyeema onene mulibaka no Mwendi kame sani wane omufilifili mwaanyi, kupulelwa kweyi nina shotwelwe, omunguya nuuku fela omuna, ni kutina, nuukusinga nauku biwa mene mu lutu, omutumiwa wa mwenyene, ni kobana, nuukulwisa, nuuku Satani okuni fula okuni kanisa nji nilese kumusa, nukwakuyupa. **21** Kame nicila nji abasa oukuyeema. **8** Kame nina lapele Ombumu twaatu niiye kwaanyi kame, Nyambe wange kame sani mulibaka no taba eyi nji itwese okuni siya. **9** kokobeze balubala lwenu, mi kame sani lile Kono Ombumu sebeli wamba kwa mene nji, mulibakalya ano kupula awo anatende esibi “Esishemo sange kame siku likana kakuli amaata owevi, mi ka siibakela okukena, ouhule, ni ange kame apetahalile mu mifokolo.” Kame titakazo no kwiiwa ana tende.

sani wabelelwwe onene oukuyeema mu mifokolo yange, nji amaata a Kilesite apumulele beula yange. **10** Kakuli mulibaka lya Kilesite cwale kame ni wabelelwwe mu mifokolo, mutingangu, mu matata, mu mayando ni mu kubambaba kakuli aba ni fokola cwale kame nongola. **11** Kame nina kutende kanyi omweelo, kame muna kuni kandimeka okwitenda, kakuli kame nina kufanena okukulisiwa kwaanyi. Kakuli kani bitiwa ku inu yonje kwaat atumiwa no kuneneba simba nji kakwisa omo niikale. **12** Eisupo no mutumiwa no niti kame tina kumonisiwa mukaci kenu mu mucima onje no kuwaba ni isupo ni timakazo ni misebezi no maata. **13** Kana mu iikene omo muna kuulwa okusingiwa okubita etikeleke tinjili, konji eyo mene menyene kanisi miimezwa? Muni lemene omo nina fos! **14** Bano sebeli aka no waatu aka nikutukiseta okwiya kwaanyi, mi kanitamba okumiimezwa kakuli kani saele eyenu, kono kame nisaela aanyi, kakuli kasa aana awo afanene oku babalela ashemi, kono ashemi okame awo ababalela aana. **15** Kame sani wabelelwwe onene okutundisa ni kusebeleza emyoyo yenu. Nji kame nimi singa onene, mene kame nisingiwa kanyonyo? **16** Kono kame mupumena nji mene kanisi kumiimezwa, mbili

13 Aka ni kawaatu aka niiya kwaanyi. “Ekatulo yonje kame ifanena okupakiwa kwaanu ayili simba aatu.” **2** Kame nina kuba emamela kwaanu awo ana kutenda esibi owevi nanjili onje, mi nisaaba emamela nibano naba niulwileko kanyi omo nina kutendela aba nina kupota aka no wiili nji cwale aba saniye kame sitamba okwafela amakeke. **3** Kakuli kame musaela eniti nji Kilesite kame aamba mwa mene, kafokola muku tenda mwaanyi kakuli kame akwite amaata mwaanyi. **4** Kakuli kame ana kungongotelwa mu ku fokola, kono kame ayoya ni maata a Nyambe. Kakuli kame tufokola mwa yonyene, kono mukutenda naanyi kame tuyoya naye mu maata a Nyambe. **5** Mu kutatube mwenyene oku mona nji musongotite mu tumelo yenu. Mu kwetekere mwenyene, kamu lemuha nji Jesu Kilesite kame ali mwaanyi? Konji mwendi luli aba samu kwangwe oukweteka. **6** Kame nisepa nji kame samuwane nji katusi kwangwa. **7** Kono kame tulapela Nyambe nji mulese oku tenda ouyi kasanj tu monahale nji natutwese etatubo kono mutende eso silukile naba tumonahala nji natu kwangwa. **8** Kakuli katu twese okutenda esinjili okulwisa eniti, kono konji ba niti fela. **9** Kakuli kame tu wabelelwwe

aba tu fokola mi anyi kame mongolile. Cwale
eso tu lapela ninji mu tende ano kupetahala. **10**
Kame ni ñola etitaba eti abo me sisako kwanyi,
nji cwale aba saniyi e nilese oukutusisa onene
etukelo eyo ananibi Mbamu eyo no kumiayaka
mi kasa eyo no kumishandola. **11** Abaange
amamaneneno kame ni milaana, mulukise
etindila tenu, muyupe eyi naamba, mukuyupe
mukaci kenu, muyoye mu kozo mi Nyambe no
lilato ni kozo mbaikala naanyi. **12** Muku keete
omunjili ku munjili mu ukutubeta no kukena. **13**
Aanu a Nyambe onje no kukena kame amikeeta.
14 Esishemo sa Mbamu Jesu Kilesite ni lilato lya
Nyambe, numwuya no Mebo No Kukena iikale
naanyi moonje.

Magalata

1 Okutunda kwa Paulisi, omutumiwa kasa okutunda kwaanu simba okubitela mu munu, kono okubitela mwa Jesu Kilesite ni mwa Nyambe Sitange woyo ona kumwingula kwaafu. **2** Onje abaange awo nili noo ku tikeleke na mu Galata. **3** Esishemo ni kozo itunda kwa Nyambe Sitange ni kwa Jesu Kilesite Ombumu wetu iikale naanyi. **4** Woyo ona kukutoboha yonyene mulibaka no ibi yetu okutu tundisa ku kwiiba no litunga lino, okukumanena mukusinga kwa Nyambe ni Sitetu. (aiōn g165) **5** Kwa yonyene kwikalé ekanya okuta oku no kwaabwa! Ameni. (aiōn g165) **6** Kame ni komokile aba mufulalele wangu ngeso yonyene woyo ona miisanene mu sishemo sa Kilesite mane namu siulukele ku liywii no kuwaba lindina. **7** Kasa nji kame kuli ni liywii linjili, kono kame kuli anjili awo amikataza mane kame asinga okukandakanda eliywii no kuwaba lya Kilesite. **8** Kono simba aci simba elingeloi eli litunda ku wilu, aba sami iyete eliywi no kuwaba lindina kweeli tuna mikutaza, woyo munu kame sabiwe ekoto. **9** Karyi omo tunambele kunyima, cwale nibano kame naamba kame, nji omunu yonje somikutaza eliywi no kuwaba lindina kweeli muna tambula, woyo munu kame sabiwe ekoto. **10** Kana esi ni saela, ninji ni wabelise aanu nji Nyambe? Kana kame neteka okuwabelisa aanu! Nji nisi wabelisa aanu, kani fanene okutenda omubika wa Kilesite. **11** Abaange, kame nisinga nji mulimuke nji eliywi no kuwaba nina kukutaza kalitundu ku munu. **12** Kakuli kana siku litambula okutunda ku munu. Kono kame lina kwiya mu sinulo ya Jesu Kilesite. **13** Kakuli kame muna yupu omwikalelo wange nakunyima no Sijuda, omo nina kuyandiseta onene ekeleke ya Nyambe ni kwisinya. **14** Mu tuto no Sijunda, kame nina kusiya ataka ange no kupula, kame nina kwabita onene muku tukufalelwu emikwa no sizo no anjekulyange. **15** Kono cwale Nyambe woyo ona kunikete mekani sileiwa kale, kame ana niisana okubitela mu sishemo saye, **16** okuni monisa Mwanaye nji nika mukutaze mukaci no asimacaba, kanasi kweleziwa ku munu. **17** Kanasi kukambamena ku Jelusalema kwawo ana kutenda atumiwa oweli kwa mene, kono kame ina kuta mu Alabiya, mi kame sebeli nuuka ku Damaseka. **18** Munyima no myaka yaatu

sebeli nita ku Jelusalema okapotela Kefasi mane sebeli niikala naye amaywaa akwana likumi ni mutanu. **19** Kono kana sikukumona natumiwa anjili konji Jakobo minaye Mbamu. **20** Cwale, mweyo nimi ñolela, balubala lwa Nyambe, kanoongo! **21** Cwale sebeli nita ku ilalandya Siliya ni Silihiya. **22** Kana siku limukiwa okumoniwa ku tikeleke ta Kilesite mu Judeya. **23** Kame ana kuyupa fela nji, “Wuya ona ku tuyandisanga bano sebeli okutaza etumelo eyi ana kusinya oweli!” **24** Cwale sebeli akanyisa Nyambe mulibaka lyange.

2 Cwale munyima no myaka likumi ni tunee sebeli nita kame ku Jelusalema ni Bababasi mane ni Tite sebeli nita naye. **2** Kame nina kuta mulibaka no taelo ya Nyambe. Cwale sebeli nataluseta eliywi no kuwaba, kono kumukunda sebeli ni kuwana nawo ana kumonahala nji autokwa, eliywi no kuwaba elyo nikutaza mwa simacaba. Sisingi nji okwituka kwange nomo nina itukele kutende oko nambulwa tuso. **3** Kono simba Tite, woyo ona kwikalá ni mene kasi kukandimekwa okwingena ku mupato naba atendile nji Mugelike. **4** Kono mulibaka no asikupumena no mapwa mukwalimuka sebeli tutenda ngeso, awo anaku kwingenye mu tukuluhu yetu eyo tuli nayo mwa Kilesite Jesu nji atutende abika. **5** Katusi kwa sheteta okubeeka kunji yoo simba enako icana, nji eniti no liywi no kuwaba ikale kwaanyi. **6** Cwale okutunda kwawo ana kumonahala nji aendisi no utokwa, kakwisa eshitano ni mene, Nyambe kakwite esobozi, kame namba nji awo aliketwa nji autokwa kakwisa eso ana ekeze kwa mene. **7** Kono ba kulemuha aba ana kumona nji ina biwi omusebezi no kwambela awo aulwile omupato eliywi no kuwaba, kanyi omo ana kubelwa Pitlosi okwamba eliywi no kuwaba kwawo ana kwingena mu mupato. **8** Kakuli woyo ona sebeze mwa Pitlosi oku mutenda omutumiwa no asimupato, kame ana sebeze ngeso ni kwa mane oku nitenda omutumiwa wa asimacaba. **9** Mane aba ana kulemuha esishemo nina biwi, Jakobo, Kefasi ni Jowani awo ana kwaliketwa nji misumo, sebeli akulema bamweya ni mene ni Banabasi elyoko no silyo oulikani. Nji tute kwa simacaba mi onyene ate kwa simupato. **10** Fela onyene nji, tu pulukange ano kusheba, mi sokame eso nina tukufalele oku tenda. **11** Kono Kefasi enako ana kwiya mu Antiyoki, sebeli

nimu kananisa balubala no aanu, kakuli kame mukaci kenu, kana kame aitenda mulibaka no ana kufanena okunyaziwa. **12** Kakuli baweli misebezi no mulawo nji mulibaka no kuyupa ni Jakobo yo kasituma kale alumé anjili, Pitlosi tumelo? **6** Kanyi Abulahama aba ana kupumena kame ana ku lyanga na simacaba. Kono aba ana Nyambe, mane sebeli obaliwa nji, "Wa kuluka." kukeela sebeli oukela munyima mane sebeli **7** Cwale mu lemuhe nji aanu no tumelo aana okukauhanya yonyene, mukucila asimupato. **13** a Abulahama. **8** Cwale eliñolo kame Iyamba Cwale yonyene ni Majuda anjili sebeli oulwa nji Nyambe mba kenisa asimacaba mulibaka okumonisa eniti, nji cwale simba Banabasi sebeli no tumelo. Nalikutaziwa kwa Abulahama oweli oyembuluka ni kuulwa eniti koo. **14** Kono aba okwamba nji, "Mwa wene emishobo yonje nina kumona nji kakwite eniti okukumanena mba ifoyauliwa." **9** Cwalehe aanu awo ali ni liywi no kuwaba, sebeli namba kwa Kayafa ni tumelo nafuyauliwa ni Abulahama woyo balubala loo onje nji, "Wene kame oli Mujuda, ona kwikala ni tumelo. **10** Kakuli onje awo kono kame oyoya kanyi asimacaba. Cwale asepile ba misebezi no Mulawo, kame ali munji iikene aba okandimeka asimacaba okuyoya no sikuto, kakuli kame ku ñolilwe nji, "Ku kanyi Majuda?" **15** Aci, kame tuli aendisi no kutiwe omunu yonje woyo no kwakoña eyo Majuda mu kuleiwa, kasa nji tuli asimacaba inolilwe mu buka no mulawo." **11** Cwale uno awo asikutenda eibi. **16** Mulibakaelyo, woyo oupaki nji kakwisa omunu okenine balubala lwa oyii nji omunu kasi kenisiwa ni misebezi no Nyambe mulibaka no mulawo. "Kakuli konji mulawo, kono mu kupumena mwa Jesu Kilesite, woyo okenisiwa mulibaka no tumelo, wakuluka mane simba nji natu pumene mwa Kilesite nji yoso yoya." **12** Kono omulawo kausuminwe tukenisiwe mu kupumena mwa Kilesite kasa ba tumelo. "Kakuli woyo otenda etitaelo eto mu misebezi no mulawo kakuli omusebezi no kame ayoya nato." **13** Kilesite natu liulula mulawo kakwisa woyo sokenisiwa. **17** Kono nji, mu sikuto no Mulawo, muku tenda kanyi mukusinga kwetu okukenisiwa mwa Kilesite, aci woyo no ku kutiwa mu libaka lyetu. Kakuli twenylene na tuwaniwa metutenda eibi, kasa nji kame ku ñolilwe nji, "Kukutiwe omunu yonje Kilesite yona litu esibi nji? Kokuulwa! **18** Kono woyo otulekiwa ba sitondo." **14** Nakutendahala kambe kame niingula einu nina kukwisa, cwale ngeso nji embuyoti ya Abulahama iiye kwa kambe kame ni yii nji kame nimatuka omulawo. simacaba mwa Kilesite Jesu, nji aci mu tumelo, **19** Kakuli mene mu mulawo kame ninafu mu tu tambule Emebo tuna kusepisiwa. **15** Abaange, mulawo, nji cwale ni yoyele kwa Nyambe, **20** okuba omwanda mu mukwa no unu. Kakwisa kame nina ngongotelwa ni Kilesite ba sifapano, omunu otwesa okufutula okusinga kwa munu mi kasa mene woyo oyoya, kono ni Kilesite simba okuwekeza abo owa okongotwa kale. woyo oyoya mwa mene. Mi cwale omoyo ni **16** Cwale etisepiso kame tina kubiwa kwa yoya mu lutu, kame niyoya mulibaka no tumelo Abulahama ni lusika lwaye. Ka ku sambiya mwa Mwana Nyambe, woyo ona nisingi mane nji, "Ni ku masika aye kanyi a kupula, kono nikuniba omoyo waye. **21** Kani tamba okukana ni "lumweya," aba ku nambiwa nji, "Ni ku lusika lowe," kame katalusiwa Kilesite. **17** Cwale kunakwiya mu mulawo, cwale abohe Kilesite esi sokame eso nitalusa omulawo, owo ona nafu oku nambulwa tuso.

3 Anyi aelo Amagalata! Anyine ona milowo nji mu lesele okuyupa eniti, Jesu Kilesite kame ana kungongotelwa me mumwine! **2** Esi ni miibanguta nesi, kana namu kutambula Emebo mulibaka no misebezi no mulawo nji muku yupa ni tumelo? **3** Naanyi muli aelo! Aba mu na tangisa ni Mebo, kana cwale kame musinga okuungule ni lutu? **4** Kana einu munabiti no kupula eyi nambulwa tuso? Niti luli kame ina katalusa esinjili! **5** Cwale Nyambe woyo omiba Emebo ni kutenda etimakazo

Kana cwale omulawo kame ulwisa etisepiso ta cila mulibaka lyenu! Nji mwendi kame nina Nyambe? Kokuulwa! kakuli nji omulawo kame misebeleze omo nambulwa tuso? **12** Abaange, ona kubiwa okuyoyisa, kambe okuluka naku kame ni mikumbela, nji mufeke kanyi mene, kwiiya mulibaka no mulawo. **22** Kono eliñolo kakuli mene kame ni ikalile kanyi anyi. Ka mu kame lyamba nji esibi kame sendisa omunu sini foseza. **13** Kame mu limuka nji neli mu yonje, nji cwale eso sina kusepisiwa ku tumelo ufokoli no lutu nji kame ina kukutaza eliywi no mwa Jesu Kilesite nji sibiwe kwawa apumena. kuwaba kwaanyi ba weli. **14** Cwale okukumanena **23** Cwale etumelo ekaya siiya kale, kame tuna nomo nina kwikalela neli muliko kwaanyi, ka kubekiwa munji no Mulawo, me tutatelele mwasiku ni kana simba okuni timba. Kono kame okutwala abo etumelo saika monahalele. **24** namu ni tambula kanyi elingeloi nya Nyambe, Cwale omulawo neli omwendisi wetu okutwala mane kanyi time Kilesite Jesu. **15** Okuwabelelwa aba ana kwiyela Kilesite nji tukenisiwe mulibaka kwenu kame kuna bwele babine? Kakuli kame no tumelo. **25** Kono cwale etumelo eyo aba nimi paka nji, kambe kame kutwesahala, kambe ineeyi, ka tusili kame munji no mulawo. **26** kame mu na kutundisa amiyo enu ni kuniba Kakuli monje kame muli aana a Nyambe mwa wo. **16** Kana kame ni na futuka esila senu mu Kilesite Jesu mulibaka no tumelo yenu. **27** Kakuli kumyambela eniti? **17** Kame ana mi tukufalele anyi monje abo mukolobelizwe mwa Kilesite onene, kono kasa mu mukwa no kuwaba. Kame namu kufuku Kilesite. **28** Kakwisa Mujuda, simba asaela oku mi tundisa kwa mene nji cwale Mugelike, kakwisa omubika simba woyo noku mwatukufalelw onene. **18** Kakuli esiwa ni ku lukuluha, kakwisa omulume simba omukati, tukufalelw eyi no kuwaba enako yonje, kasa kakuli monje kame muli mu umweya mwa mu nako feela eyo nili naanyi. **19** Anange acana, Kilesite Jesu. **29** Cwale nji kame muli a Kilesite, anyi awo ni yupela kame okukola no kuleya, abohe kame muli asilusika lwa Abulahama, okutwala abo sa umbelwe Kilesite mwaanyi. ayooli no sanda okukumanena ku sepiso ya **20** Kame ni shukelele okwikala naanyi cwale, Nyambe.

4 Kame ni talusa nji omuyoli no sanda kakwisa taba nji mwanuke kakwisa omo akusiyela ni mubika, naba atendile nji einu yonje niyaye. **2** Kono kame ali munji no aleli ni wa ikombwa, mane okutwala ba nako ana beeke sitaye. **3** Cwale naaci abo metusili aana, kame tuna kwikala mu ubika no mebo no litunga. **4** Kono enako abo ineeyi, Nyambe nakutuma Mwanaye. Nakulewa ku mukati mane okulewa munji no mulawo, **5** nji aliuule awo ali munji no Mulao, nji cwale tuwane okwañulwa tutende aana a Nyambe. **6** Mi cwale kakuli kame muli aana, Nyambe na tumene mu micima yetu Emebo ya Mwanaye, eikuwa nji, "Abba, Sitange!" **7** Abakulingeso, ka musili abika, kono sebeli muli aana, mi nji kame muli aana mane mbamuyolo esaanda. **8** Ku nyima abo me mwakasilimuka kale Nyambe, kame muna kunungiwa ku milimu eyo kasa yokame luli. **9** Kono cwale aba muna limuka Nyambe simba okulikiwa kwa Nyambe, cwale ngasibine aba muukela kame mu ufokoli ni maata no mebo no kwiba oubika owo musaela okubusiwu ku onyene kame? **10** Kame mu tokomela amaywaa, etikweti, etinako mane ni myaka. **11** Kame ni

ni ku futula omwambelo wange. Kakuli kame ni ziyelehole onene mulibaka lyenu. **21** Mu nambele, anyi anyine osinga kwikala munji no Mulao, ka mu yupu omulawo? **22** Kakuli kame ku ñolilwe nji Abulahama kame ana kwikala naana ayili, omunjili mwana inawaye neli mubika, omunjili inawaye neli waku lukuluka. **23** Kono omwana no mukati no mubika kame ana leija okukumanena ni lutu, kono omwana wa woyo osi kulukuluka kame ana leija mu sepiso. **24** Cwale eyi kame itendile enguli mi aa akati kame ali oulikani wiili. omunjili kame atunda ku lilundi no Sinai, woyo oleya aana no ubika, yokame Hagale. **25** Cwale Hagale yokame elilundi no Sanai lili mu Alabiya, yosi kwambola ku Jelusalema no bano, kakuli kame ana kwikala mu ubika naanaye. **26** Kono Jelusalema na ku wilu niwa ku lukuluha, mi yokame inawetu. **27** Kakuli kame ku ñolilwe nji, Owabelelwe wene omuumba no kwa leya! oluluweze, mane okuwe wene no kwa limuka okukola no luleya! kakuli aana awoyo ona lukululwa, kame sapule okubitelela aana awoyo okwalilwe. **28** Abaange cwale aci, kame tuli aana no sepiso kanyi Isaka. **29** Kono kanyi enako ica woyo ona leija mu lutu kame ana kuyandisa woyo oleilwe ni Mebo, ku sili ngeso ni nako ino. **30** Kono eliñolo ngasibine

lyamba? Eli lili nji, "Ocite omubika ni mwanaye, no mulawo. **19** Cwale emisebezi no nyama kakuli omwana no mukati no mubika ka tamba kame ilimukiwa, Okubuka, ouhule, ni mikwa okuyola esanda ni mwana wa woyo omukati ona lukuluka." **20** Cwale, abaange, katuli aana no mukati no mubika, kono kame tuli aana no mukati woyo ona lukuluka.

5 Kakuli Jesu natu lukulula nji tu ikale ano kulukuluha. Cwale mongole, mane mulese oku bopiwa kame ku coko no ubika. **2** Cwale, mene Paulusi, kame ni myambela nji kame munatambula omupato, Kilesite katamba okutenda ono utokwa kwaanyi. **3** Kame ni pakela kame ku munu yonje woyo so ingena mu mupato, kame anungilwe okuteula etitaelo tonje no mulawo. **4** Kame muna kauhelwe kwa Kilesite anyi mwamba mukenisawa mulibaka no mulawo, kame muna tundu ku sishemo sa Nyambe. **5** Kakuli mulibaka no Mebo, ni tumelo, tutatelele mu sepo okuluka. **6** Kakuli mwa Kilesite Jesu esi sili ni tuso kasa okwingena mu mupato simba okwa ingena, kono ni mu tumelo isebeza mu lilato. **7** Kame muna ituka wino, anyine ona mitikele nji mulese okukuteka eniti? **8** Ekelezo eyi kaitunda kwa yonyene ngeso. **2** Mu kutuse omunjili ni munjili ku woyo ona miisana. **9** Omumena no kucaniba kame ukulisa eliñende lyonje. **10** Kame ni sepile kwa Mbamu nji ka mu tamba oku puluka indina okubita eyange, kono woyo omikataza matata enu, mi mwiyatetete ngeso omulawo kame yonje atatube emisebezi yaye, mi cwale elibaka anyine. **11** Abaange, kono nji mene, nisikutaza no kuyeema mbaliikala mwa yonyene yomboci, eyi no mupato, ngasibine aba nisi yandisiwa? kasa kweyi no mukwae. **5** Kakuli omunu yonje Mu taba eyi eliwee lisitalisa no sifapano mba shimbi omushimbo waye. **6** Mulese woyo nali tundisiwa. **12** Onyene awo ami ibetwa, ona iyetiwa eliywi akutabele einu yonje no kambe kame sa kufaule onyene. **13** Kakuli aanyi, kuwaba ni woyo omwiyeta. **7** Mulese okoonga, abaange, kame mu na isanenwe etukuluhu. Kono fela mulese okutusisa etukuluhu yenu kanyi namuwana esibaka no lutu, kono okukumanena ni lilato mukutenda omubika no munjili. **14** Kakuli omulawo onje kame ona iyatetetwa mu liywi limweya nji, "Osinge woyo oyakile naye kanyi omo okusingela wenyene." **15** Kono aba mukuuma, mi kame mu lyela bamweya, mu mone nji mulese oukusinya mwenyene. **16** Kono kame naamba nji, Mwende ni mebo, mi etakazono Mebo kame ilwisa enyama kame ami kandimeka okwingena mu mupato, kakuli yonje eyi yiili kailumeliana nji mulese nji cwale alese oku yandisiwa mulibaka no okutenda eyo musinga. **18** Kono cwale nji sifapano sa Kilesite. **19** Kakuli simba onyene awo kame mu etelelwu ku Mebo, kamusamo munji ana ingene mu mupato kamemele omulawo,

no matilo, ni kwibaa. **20** Okulapele emilimu, ouloti, olutimbo, etifapano, omuna, okutweba, ulyangelino, etiñananyi, oukutaba. **21** olunya, outakwa, okulya ouyi ni injili ngeso. Kame ni nakulemusa kanyi omo ina kumilemusetu ba oweli nji awo atenda einu no ngeso katamba okuyola esanda no mubuso wa Nyambe. **22** Kono omuselo no Mebo ni lilato, kuwabelewa, ni kozo, oukulema, omusa, ouwa, ni usepahali, **23** wikkobezo, oukulema kakwisa omulawo okana eyi no ngeso. **24** Cwale awo ali kwa Kilesite Jesu kame ana kokotele enyama ba sifapano, ba mweya nesi sisingwa mane nikulakaziwa ku yonyene. **25** Nji kame tuyoya mulibaka no Mebo, tweende kame ngeso ni Mebo. **26** Tu lese oku bubekwa nambula tuso, mu uku shamaeta ni mu kufelana omuna.

6 Abaange, nji omunu kame aleminwe yo tenda einu no kwiiba, cwale aanyi mukwite emebo no ulapeli, mu mu use ni mebo no musa. Mi mutokomele naanyi mwendi mba mwetekiwa eniti? **8** Mu kutuse omunjili ni munjili ku woyo ona miisana. **9** Omumena no kucaniba matata enu, mi mwiyatetete ngeso omulawo kame yonje atatube emisebezi yaye, mi cwale elibaka anyine. **10** Kakuli omunu aba anahana nji ni sinu sinene, cwale kandi kasa simweya, kame akoonga yonyene. **4** Kono mulesele omunu mbatambula ekoto yaye, ku tende anyine simba yonje atatube emisebezi yaye, mi cwale elibaka anyine. **11** Abaange, kono nji mene, nisikutaza no kuyeema mbaliikala mwa yonyene yomboci, eyi no mupato, ngasibine aba nisi yandisiwa? kasa kweyi no mukwae. **5** Kakuli omunu yonje Mu taba eyi eliwee lisitalisa no sifapano mba shimbi omushimbo waye. **6** Mulese woyo nali tundisiwa. **12** Onyene awo ami ibetwa, ona iyetiwa eliywi akutabele einu yonje no kambe kame sa kufaule onyene. **13** Kakuli aanyi, kuwaba ni woyo omwiyeta. **7** Mulese okoonga, abaange, kame mu na isanenwe etukuluhu. Kono fela mulese okutusisa etukuluhu yenu kanyi namuwana esibaka no lutu, kono okukumanena ni lilato mukutenda omubika no munjili. **14** Kakuli omulawo onje kame ona iyatetetwa mu liywi limweya nji, "Osinge woyo oyakile naye kanyi omo okusingela wenyene." **15** Kono aba mukuuma, mi kame mu lyela bamweya, mu mone nji mulese oukusinya mwenyene. **16** Kono kame naamba nji, Mwende ni mebo, mi etakazono Mebo kame ilwisa enyama kame ami kandimeka okwingena mu mupato, kakuli yonje eyi yiili kailumeliana nji mulese nji cwale alese oku yandisiwa mulibaka no okutenda eyo musinga. **18** Kono cwale nji sifapano sa Kilesite. **19** Kakuli simba onyene awo kame mu etelelwu ku Mebo, kamusamo munji ana ingene mu mupato kamemele omulawo, okunena enyama yaye, kame sa kutule eyi no koola ku nyama, kono woyo okuna ku Mebo, mba kutula ku Mebo omoyo no kwaabwa. (aiōnios g166) **9** Tulese kukwangwa okutenda ouwa, kakuli kame satu kutule mu nako yayo nji katutamba ku zwafa. **10** Cwalehe, a ba tu sili ni sibaka, tu tende eyi no kuwaba kwaanu onje, onene abeetu Kono kame naamba nji, Mwende ni mebo, mi aasikupumena. **11** Komumone etitaku tinene mulese oku tenda esi si lakazwa ku nyama. **17** eti nimi ñolela ni Lyoko lyange luli. **12** Onyene Kakuli etakazo no nyama kame ilwisa Emebo awo asinga okumonahaza wino mu nyama mi etakazono Mebo kame ilwisa enyama kame ami kandimeka okwingena mu mupato, kakuli yonje eyi yiili kailumeliana nji mulese nji cwale alese oku yandisiwa mulibaka no okutenda eyo musinga. **18** Kono cwale nji sifapano sa Kilesite. **19** Kakuli simba onyene awo kame mu etelelwu ku Mebo, kamusamo munji ana ingene mu mupato kamemele omulawo,

kono kame alakaza nji aanyi mwingene mu mupato nji akukanyise mu nyama yenu. **14** Kono kanitamba okukanyisa konji esifapano sa Mbamu wetu Jesu Kilesite, mulibaka elyo elitunga nalikokoteliwa kwa mene mane ni mene ku litunga. **15** Kakuli simba okwingena simba okwaingena mu mupato kakwisa taba, kono okutenda esumbiwa no ubya. **16** Ekozo ni makeke ikale beulu yawo onje aenda ni mulawo mane ni beulu no Isilaele wa Nyambe. **17** Cwalehe omunu alese okuni kataza, kakuli kame nina shimbi ba lutu lwange amabote a Jesu. **18** Abaange esishemo sa Mbamu wetu Jesu Kilesite si ikale ni mebo yenu. Ameni.

Maefese

1 Okutunda kwa Paulusi omutumiwa wa Jesu Kilesite muku singa kwa Nyambe, Kwa asikupumena awo asepahala mwa Kilesite Jesu. **2** Esishemo ni kozo ikale kwaanyi okutunda kwa Nyambe Sitetu ni Mbamu Jesu Kilesite. **3** Etumbo iikale kwa Nyambe ni Sitaye Mbamu wetu Jesu Kilesite! Woyo onatu fuyola mwa Kilesite ni timbuyoti no mebo mu kozo mu ibaka naku wilu. **4** Simba abana kutuketa mwa yonyene eliwilu ekalya sisumiwa kale, nji kame tufanena okukena ni kuulwa okunyazahala balubala lwave. **5** Nakutu keta mu lilato nji tutende anaye mulibaka lyu Jesu Kilesite okukumanena mu kusinga kwaye. **6** Okulumbeka ekanya no shishemo saye eso ana kutuba feels mwa mwanaye osingiwa. **7** Mwa yonyene natu liululwa mu unyinga waye, okulemeniwa ku mibonda yetu, okukumanena ku ufumu no shishemo saye, **8** eso ana kutuba mu kupula. **9** Kakuli kame ana kutu limukisa mu kushangama ni kumona eyi ishweekilwe lwetu, okukoña etitakazo no lutu ni minahano mu kusinga kwaye, okukumanena ku kutenda kwaye eyo ana kulukisa okutundelela mwa Kilesite. **10** Mu mulelo no kwiyateteta enako okuwaneka bamweya einu yonje mwa yonyene, einu namu wilu ni inu na ba litunga. **11** Mwa yonyene okukumanena ni mulelo waye woyo omanenena einu yonje okukumanena ni kusinga kwaye. **12** Aci no weli okusepa mwa Kilesite natu bekiwa ni kuketiwa okuyoya mulibaka no kulumbeka ekanya yaye. **13** Mwa yonyene naanyi ngeso awo ana yupu eliywi no niti, eliywi no kuyoyisiwa kwenu ni kupumena mwa yonyene namu kubeekiye enombolo no Emebo No Kukena muna kusepisiwa. **14** Emebo no Kukena neli sepi no kuyola kwetu okutwala abo satubiwe esanda mu tumbo no kanya yaye. **15** Mulibaka eli kakuli kame nina yupu eyi nji cwale omunu yonje akuyeeme. **16** Kani twese okulesela okumiba etumbo niku no kuwaba, eyo ana kulukisa Nyambe oweli nji miyambuta mu milapelo yange, **17** nji Nyambe tufanene okwendamo. **18** Cwalehe mupuluke no Mbamu wetu Jesu Kilesite Sitaye kanya, nji mu nako injili anyi asimacaba mukuleiwa amibe Emebo no kushangama neyi no sinulo nji cwale mu mulimuke. **19** Cwale kame ni lapela nji amiyo no micima yenu ayatuluke nji mulimuke esebo eyo ana kumi isanena, kasifumu eso satu kawane mu sanda no kanya yaye mwa Kilesite. Kame muna kutenda angenda ku

anu a Nyambe no kokena, **19** cwale ngasibine kuwabile ni kuneneba no maata aye mwaaci anu no kokena a Nyambe, okukumanena ku kusebeza kwaye no kuneneba luli, **20** oko ana kumanenena mwa Kilesite abana kumwingula kwaafu ni kwikalala ku lyoko lyaye no silyo mu ibaka na mu wilu. **21** Beulu no kubusa konje ni tukelo mane ni maata ni puso, ni beulu no litina Lyonje elyo litumbilwe kasa muno mu nako feels kono ni mu nako ikeyile. (aiōn g165) **22** Cwale Nyambe nabeee einu yonje munji no makondo aye mane naku mutenda omutwi kwiini yonje eyi no keleke, **23** eyo olutu lwave, okwyatetetwa kwaye woyo oiyata einu yonje mu ibaka yonje.

2 Cwale anyi ana kutenda awo no kuyoya, abo muna kufa mweyo no mibonda ni ibi. **2** Omo muna kwendelanga, okukoña emiyoyelo no litunga lino, okukoña ombumu no maata no mebo, emebo eyo isebeza bano mwaana no kwa kuteka Nyambe. (aiōn g165) **3** Mukaci no eyi, naaci kunyima natu kuyoyanga mu mwikalelo no lutu mi cwale kame tuna kutenda aana no kutweba mu kuyoya kanyi omuyoyelo no aanu onje. **4** Kono Nyambe woyo ofumine mu makeke, okutunda mu lilato linene elyo ana kutu singa, **5** simba nji kame tuna kufa mu mibonda yetu, nakutu yoyisa bamweya ni Kilesite. Mulibaka no shishemo sa Nyambe namu yoyisiwa. **6** Cwale naku twingula naye mane ni kwikalala naye mu ibaka na kuwilu mwa Kilesite Jesu. **7** Nji cwale mu tinako tikeyile mbafanene okumonisa oufumu no shishemo saye no kwapiwiwa mu musa kwaci mwa Kilesite Jesu. (aiōn g165) **8** Kakuli mulibaka no shishemo namu yoyisiwa mulibaka no tumelo, mi kasa mulibaka no misebezi yenu mwenyene, eyi nimpo itunda kame tuli eyumbiwa ya Nyambe no utokwa, lyenu kwa aanu a Nyambe no kokena onje, **9** Kasa mulibaka no misebezi yenu, mu kuumbiwa mwa Kilesite Jesu ku misebezi Kani twese okulesela okumiba etumbo niku no kuwaba, eyo ana kulukisa Nyambe oweli nji miyambuta mu milapelo yange, **10** Kakuli mulibaka no tumelo yenu mwa Kilesite Jesu ku misebezi Kani twese okulesela okumiba etumbo niku no kuwaba, eyo ana kulukisa Nyambe oweli nji miyambuta mu milapelo yange, **11** Cwalehe mupuluke no Mbamu wetu Jesu Kilesite Sitaye kanya, nji mu nako injili anyi asimacaba mukuleiwa amibe Emebo no kushangama neyi no sinulo nji mu lutu, aisaniwa nji “Anokwata ku mupato” kwawo aisaniwa nji, “Asikuta ku mupato” owo ona kutendiwa mu lutu ni maoko. **12** Mupuluke nji mu nako ica kame muna kutundisiwa kwa

Maisilaele ni ku ulikani no sepiso me muulwile onje nji omulelo no kunutu ina kushwekelwa esepe ni kuulwa Nyambe mu litunga. **13** Kono ana kukale mwa Nyambe woyo ona kuumba bano mwa Kilesite Jesu anyi muna kwikalanga einu yonje, (*aiōn g165*) **10** nji mulibaka no keleke okuno kuleba, namu litiwa beebei mu unyinga okupula no kushangama kwa Nyambe, kufanene wa Kilesite. **14** Kakuli Kilesite ya kozo yetu, woyo okulimukiwa bano kwaho ali ni tukelo ni maata ona kututenda mumweya tonje mi natibula mu ibaka na kuwilu. **11** Eyi neli okukumanena ni elimota no ukutaba no kwakuyupa. **15** Mu mulelo waye no kwaabwa, owo ana kulemuha kumana omulawo no Majuda ni lutu Iwaye mwa Kilesite Jesu Ombumu wetu. (*aiōn g165*) **12** mane ni titaelo nji cwale mwa yonyene, aumbu Mwa yonyene omo tuna wana okongola ni omunu mumweya no ubya mu sibaka no anu kusepa okusheeteta kwa yonyene mulibaka ayili nji alite ekozo, **16** nji cwale atu usete kwa no tumelo yetu mwa yonyene. **13** Cwale kame Nyambe mu lutu lumweya mulibaka no sifapano nimi kumbela nji mulese okuzwafa aba niyanda ni kumana olutimbo. **17** Cwale kame ana kwiya mulibaka lyenu, eyo ili ekanya yenu. **14** Mulibaka mukukutaza ekozo kwaanyi muna kwikalala oko eli kame nikubama banji ni manwi balubala lwa no kuleba ni kwaawo ana kwikalala abeebi. **18** Sitange, **15** okutunda kwa yonyene amasika onje Kakuli mulibaka lyaye kame tuli ni tukelo mu mu wilu ni ba litunga na mutumbiwa amatina Mebo imweya kwa Sitetu. **19** Cwale kasa muli no niti, **16** okukumanena ni ufumu no kanya angenda kame simba awo atunda kundina, yaye mba mibi amaata mutende ano kongola kono sebeli muli asinaha imweya naanu a mulibaka no Mebo ku munu namu kaci, **17** nji Nyambe no kukena naanu asindoo ya Nyambe. cwale Jesu ayoye mu micima yenu mulibaka no **20** Mukuyakiwa ba mutomo no atumiwa nanuhi, tumelo, nji anyi mwikale ni mibisi mi musumiwe Kilesite Jesu yokame eliwee no utokwa. **21** Mwa mu lilato, **18** nji cwale anyi bamweya ni aanu yonyene endoo kame iwanekilwe bamweya ni no kukena a Nyambe onje muyupisise okwibiba kukula mu ndoo no kukena ya Nyambe mwa ni mukuleba ni mukutunga ni kuneneba **19** Mbamu. **22** Mwa yonyene naanyi ngeso kame ni kulimuka elilato lya Kilesite elyo libitelela muyakilwemo nji mwikalemo kakuli esibaka no etingana, nji cwale mwiyale ni mwiyalelela kwikalala sa Nyambe mu Mebo. onje wa Nyambe. **20** Cwale kwa yonyene woyo mulibaka no maata awo abeleka mwaaci, kame atwesa okutenda eyi no kupula onene okubita eyo tukumbela neyo tu nahana, **21** kwa Nyambe kwikalale ekanya mu keleke ni mwa Kilesite Jesu mu nako yonje, oko no kwaabwa! Ameni. (*aiōn g165*)

3 Mulibaka eli, mene Paulusi, umunungiwa wa Kilesite Jesu okwimanena anyi Asimacaba. **2** Luli namu yupu eyi no musebezi no sishemo sa Nyambe eso sina kubiwa kwa mene mulibaka lyenu. **3** Omo tina kumonisetwa etikuntu kwa mene mu sinulo kanyi omo nina iñolele mu kwiibiba, **4** aba mubala eyi, mbamu monisia omo niyupiseta eyi no kunutu ya Kilesite, **5** eyo ina kushwekelwa kwaana no aanu mu masika anjili kanyi aba ina kumonahaza bano kwa tumiwa aye no kukena ni kwa nuhi a Nyambe mu mebo. **6** Elibaka elyo omo asimacaba sebeli ali ayooli, asilatu lumweya, sebeli ali ni tukelo ku tisepiso taye ana kuba mwa Kilesite Jesu mulibaka no liywi no kuwaba. **7** Mulibaka omubeleki okukumanena ku mpo no sishemo sa Nyambe, eyo nina kubiwa mu maata aye awo abeleka. **8** Kwa mene simba nji kame nili woyo no mamaneneno kwaanu onje no kuckenya a Nyambe, esishemo esi nasi kubiwa kwa mene okukutaza kwa asimacaba oufumu wa Kilesite no kwa saeliwa, **9** mi ni kumonisa aanu

onje nji omulelo no kunutu ina kushwekelwa ana kukale mwa Nyambe woyo ona kuumba einu yonje, (*aiōn g165*) **10** nji mulibaka no keleke okupula no kushangama kwa Nyambe, kufanene okulimukiwa bano kwaho ali ni tukelo ni maata mu ibaka na kuwilu. **11** Eyi neli okukumanena ni mulelo waye no kwaabwa, owo ana kulemuha mwa Kilesite Jesu Ombumu wetu. (*aiōn g165*) **12** Mwa yonyene omo tuna wana okongola ni kusepa okusheeteta kwa yonyene mulibaka no tumelo yetu mwa yonyene. **13** Cwale kame nimi kumbela nji mulese okuzwafa aba niyanda ni kumana olutimbo. **17** Cwale kame ana kwiya mulibaka lyenu, eyo ili ekanya yenu. **14** Mulibaka mukukutaza ekozo kwaanyi muna kwikalala oko eli kame nikubama banji ni manwi balubala lwa no kukena a Nyambe onje muyupisise okwibiba ni mukuleba ni mukutunga ni kuneneba **19** ni kulimuka elilato lya Kilesite elyo libitelela etingana, nji cwale mwiyale ni mwiyalelela onje wa Nyambe. **20** Cwale kwa yonyene woyo mulibaka no maata awo abeleka mwaaci, kame atwesa okutenda eyi no kupula onene okubita eyo tukumbela neyo tu nahana, **21** kwa Nyambe kwikalale ekanya mu keleke ni mwa Kilesite Jesu mu nako yonje, oko no kwaabwa! Ameni. (*aiōn g165*)

4 Cwalehe mene, osikunungiwa mulibaka lya Mbamu kame ni mikumbela okuyoya omooyo ofanena okwisanwa oko munaisaniwa. **2** Mu ukukokobea konje, okuluka ni mu kutatelela. Mu kubabalele omunjili ni munjili mu lilato. **3** Weteke omo otweseta monje okubukeleza oukuyupa no Mebo mu ukununga no kozo. **4** Kame kuli olutu lumweya ni Mebo imweya, kanyi aba muna kwisaniwa mu sepo imweya eyo ili mu kwisaniwa kwenu. **5** Kame kuli feela ni Mbamu mumweya, etumelo imweya mane ni kolobezo imweya, **6** kame tuli ni Nyambe mumweya ni Sitetu tonje, woyo oli beulu no inu yonje, woyo osebeza mwaaci tonje mane ni kuyoya mwaaci tonje. **7** Kono esishemo nasi kubiwa ku munu ni munu kwaaci tonje okukumanena nomo atu bela Kilesite. **8** Cwalehe kame yaamba

mu mañolo nji, "Aba ana nyuluhele ku liwilu liike ositinine ngeso. **27** Cwale mulese okuba kame ana lukulula ano kupula ali mu ukoba, Diyabulosi esibaka. **28** Ombuyi alese okwiita, mi nakuba etimpoo kwaanu." **9** Mu kwamba nji, kono akutendele eyaye, okutenda emisebezi "Na kambamene ku wilu" Iikene italusa kono no kusepahala ni makaa aye, nji cwale atwese kame nji na shetumukele ngeeso mu ibaka na okuba kwawo kakwite. **29** Mu tunwa twenu kunji no litunga? **10** Woyo ona kushetumukela mulese okwamba eyi no kwiiiba, kono amaywi banji yokame woyo ona kukambamena kule mu no kuwaba awo atusa, awo afanena nji abe mawilu onje, nji cwale afanene okwiyateteta esishemo kwawo amiyupa. **30** Cwale mulese einu yonje. **11** Cwale etimpoo taye neli nji anjili okwenisa Emebo no Kukena ya Nyambe, mwa atende atumiwa, anjili atende anuhi a Nyambe, yonyene muna kubeekwa enombolo mane konji anjili atende asikwambela emikopano, anjili ba liywa no tiululo. **31** Mutundise eyi no kulula atende alisana mane anjili atende aiyeti. **12** yonje, okutweba, okutina, okwaayuta mane ni Okulukisa aaanu a Nyambe no kukena mulibaka lunya itunde kwaanyi mane ni matangu onje. no musebezi no situlo, nji ayake wino olutu **32** Cwale mukusinge omunjili ku munjili mulese lwa Kilesite, **13** konji aci tonje aba satwiye mu oukutimba, mukulemene omunjili ku munjili ukulema kumweya oko no tumelo yetu noko no kanyi Nyambe aba ana milemene mwa Kilesite. kulimuka Omwana a Nyambe, mbatutende aanu no kupetahala, okubita basiymo no kwiyalelala sa Kilesite. **14** Cwale tulese okutenda kanyi anuke, tulese okuyaoluka ni mebo yonje no tudo, tulese okupumenena aanu no aongi nji atu onge ni mapwa oo. **15** Simba okwamba eniti mu lilato, kame tukula mu mukwa onje mwa yonyene woyo oli omutwi mwa Kilesite. **16** Okutunda mwa woyo olutu lonje nalu wanekwa ni kunungawa bamweya ku tingongo tonje omo lubekelwe. Cwale esilama nji kame sibeleva wino kame sikulisa wino olutu nu ukuyaka sonyene mu lilato. **17** Cwale sino kame nongoteteta ni kwamba mwa Mbamu nji kamu fanene okuyoya kanyi omo atendela asimacaba mu minahano yoo no kufokola, **18** kame ali mu uwi muku yupisia koo. Kakuwanine ku mooyo wa Nyambe mulibaka no kwalimuka eso sili mwa yonyene mulibaka no micima yoo no kongola. **19** Kame anabwelwe amaikuto nuukuba onyene okuyoya mu uhule ni kutenda emikwa yonje no kwakena. **20** Kamu si kukwiyeta Kilesite ngeeso. **21** Mu kukulubelwa nji na mukuyupa eyaye mane naiiyetiwa mwa yonyene kanyi eniti ili mwa Jesu. **22** Cwale mutunde ku mikwa yenu no kale eyo ili ku mikwa no moyo wenu na kunyima mane kame isinyiwa mu mikwa no kwiiiba. **23** Cwale mushemunwe mu minahano yenu mu Mebo, **24** mi mukufuke omukwa no ubya ona umbiwa munyima no kufeka kwa Nyambe mu kuluka ni kukena no niti. **25** Cwalehe mutunde ku koonga mulesele omunu yonje aambe eniti ni mwabayekakuli kame tuli aanu amweya ku munjili. **26** Mutine kono mulese okutenda esibi, mulese okutina nji mane eliywaaw

5 Cwalehe mutende afaniketi a Nyambe, kanyi aana asingwa. **2** Mi mwende mu lilato, kanyi Kilesite omo ana kutusingela nuukuba yonyene mulibaka lyetu, okulita enubu no mumwee no kumamata ni sitabelo kwa Nyambe. **3** Kono owozwa ni inu yonje no kwiiiba simba etitakazo kaifanene simba okwitoya amatina ayo mukaci kenu, kanyi omo kufanenena mukaci no aanu no kukena a Nyambe. **4** Kusele okwikala eyi no kwenisa, neyi no weelo simba eyi ishekisa onene eyo no kwafanena, kono cwale muku tumele. **5** Mulimuke nji kawkisa osikutenda owozwa, simba omunu no kwakena simba osititakazo (osikusebeleza emilimu) katamba okuyola mu mubuso wa Kilesite ni wa Nyambe. **6** Kulese okwikala omunu so myoonga ni maywi nambulwa tuso, kakuli ni mulibaka no inu eyi nji okutweba kwa Nyambe kame sakwiye beulu no aana nambulwa elikute. **7** Cwalehe mulese oukuwana noo. **8** Kakuli kame muna kwikala mu uwi, kono bano kame muli mu liseli mwa Mbamu, mweende kanyi aana no liseli, **9** kakuli embuya no liseli kame iwaniwa mu inu yonje no kuwaba ni kuluka mane ni niti. **10** Cwale mweteke oukwiyyeta eyo iwabelisa kwa Mbamu. **11** Mulese okuwania mu misebezi no uwi, kono cwale eyo mwinyaze. **12** Kakuli kame kwenisa simba okwamba einu atenda mu kunutu. **13** Kono cwale esinu nji kame sinyaziwa mulibaka no liseli kame simonahala, kakuli esinu sonje eso simonahala, eliseli. **14** Cwalehe kame kwambiwa nji, "Mwinguke, anyi mulanganine, mi mwinguke kwaafu, mi Kilesite mbamibi eliseli." **15** Mwalikete

wino cwale omo mwendela, kasanji kanyi litunga.” 4 Ashemi mulese okwayuta anenu aano kwashangama kono ano kushangama. 16 nji atine. Kono akulele mu likute mane ni Mutende ngeso enako yonje kakuli aa nimaywaa milawo ya Mbamu. 5 Abika mukuteke awo no kwiiba. 17 Cwalehe mulese okutenda aelo, ali aolyenu na ba litunga mu kucila mane kono tuyupisise okusinga kwa Mbamu omo ni kunjanjata, ni mucima mumweya kanyi kwikalele. 18 Cwale mulese ku koliwa ku malopo, kwa Kilesite. 6 Mutende ngeso kasa nji konji kakuli amalopo kame awtala kukutenda eyi mumoniwe kwaanu, kono kanyi abika a Kilesite no kwiiba, kono cwale mwiyale Emebo. 19 awo atenda eso asinga Nyambe okutundelela Mu kwambote omunjili ni munjili mu Lisamu, kunji no micima yenu. 7 Mutende emisebezi mu tindimo, etindimo no mebo, okwiimba ni yenu mu kusinga wino kanyi kame musebezeza kutendela Ombumu etindimo no milumbeko Mbamu kasa kanyi kwaanu feels. 8 Mu kulimuka ni micima yenu yonje. 20 Enako yonje ni nji eso sonje atenda wino omunu mba tambula mwiinu yonje muku tumele mu litina lya ngeso okutunda kwa Mbamu, simba nji mubika Mbamu wetu Jesu Kilesite kwa Nyambe Sitetu. simba nji kasa mubika. 9 Ambumu mutende 21 Mukabeeke omunjili ku munjili mulibaka ngeso kwabika enu mi mulese okwa cilisa. no kucila Kilesite. 22 Akati no kukwaliwa Mukulimuka nji woyo oli mu wilu molyenu mukabeeke kwa mbumwenu kanyi kwa Mbamu. monje mi kakwite esaluluti. 10 Kumamaneneno, 23 Kakuli omulume yo mutwi no moywaye mongole mwa Mbamu mane ni mu maata aye kanyi Kilesite aba ali omutwi no keleke, olutu no kuneneba. 11 Mukufuke eilwiso yonje ya lwave mi yokame luli Omuyoyisi wayo. 24 Nyambe, nji cwale mutwese okukoma emikwa Kanyi ekeleke omo ikubeekete kwa Kilesite, no Diyabulozi. 12 Kakuli katulwisi olutu ni nakati no kukwaliwa akubeeke ngeso mu inu unyinga, kono kame tulwisa amaata no mbumu yonje kwa mbumoo. 25 Alume no kukwata no litunga, kame tulwisa amaata, kame tulwisa musinge amoywenu kanyi Kilesite omo ana abusisi no litunga no uwi uno mane ni kulwisa kusingela ekeleke mane nuukuba yonyene kwa emebo no kwiiba mu ibaka naku wilu. (aiōn yonyene. 26 Nji cwale aikenise okwiyowisa ni 9165) 13 Cwalehe mushimbe eilwiso yonje ya meyi mane ni liywi, 27 nji cwale amonise ekeleke Nyambe, nji mutwese okwimana mu maywaa kwa yonyene mu kuwaba kwayo okuulwile esi no kwiiba mane aba samumane okutenda eyo sinyazahala simba etiñonde simba esinu sonje, yonje, mba mwimana. 14 Cwalehe mwimana, kame afanena okukena ni kwanyazahala. 28 mu kununge amakanda okutendile eniti, me Simba ngeeso alume kame afanena okusinga mukufukile esisilelezo basaali eso sitendile amoyo oo kanyi etinyutu too luli. Woyo osinga okuluka, 15 cwale mukumange ku makondo moywaye kame akusinga yonyene. 29 Kakuli eilwiso no kwamba Eliywi no Kuwaba no kakwisa omunu woyo otimbile olutu lwave, kozo. 16 Kwiinu yonje, mushimbe etebe no kono kame alufepa wino mane ni kulubabalela, tumelo eyo samu twese okutima amalimi onje kanyi Kilesite omo atendela ekeleke, 30 kakuli a woyo no kwiiba. 17 Mushimbe ekuwani no kame tuli eilama no lutu lwave. 31 “Cwale kuyoyisa ni mukwale no Mebo, eyo ili eliywi lya mulibaka eli omulume mbasiyi Sitaye ni inawaye Nyambe. 18 Mulapele enako yonje mu Mebo, ni ni kwikala ni moywaye, mi ayilli mbatende tapelo yonje nuukuba. Ku mamaneneno awo olutu lumweya.” 32 Cwale etaba eyi inene eyi mutatelele mu kutundamen, mulapele aanu ikushweekile, kame naamba ngeso kakuli kame onje no kucken a Nyambe. 19 Cwale ni mene niifekisa kwa Kilesite ni keleke. 33 Mulibaka elyo muni lapelele nji nibiwe eliñusa mekanicili cwale omulume yonje asinge moywaye kanyi okwamba eyo ishwekilwe no liywi no kuwaba. omo akusingela yonyene, mane ni mukati no 20 Kakuli kame nili ondumeleti mu tolongo. kukwaliwa amone nji kame akuteka mbumwae. Nji cwale naambe meni lukuluhile kanyi omo nisingela okwamba. 21 Cwale bano mbamu limuka ngeso omo niikale neyo nitenda, Taicikasi omusingwa ni mwiyeti no kusepahala mwa Mbamu mba myambela einu yonje. 22 Kame nina mutumu kwaanyi mulibaka eli nji mulimuke omo twiikalele mane nji afanene

6 Aana, mukuteke ashemi enu mwa Mbamu, kakuli sokame esi silukee. 2 “Okuteke sitowe ni inawowe” ou omulawo no weli ni sepiso, 3 “nji cwale einu iikale wino kwa wene mane nji oyoye enako no kuleba bano ba

okususuweza emicima yenu. **23** Ekozo iikale kwa singiwa ni lilato ni tumelo, okutunda kwa Nyambe Sitetu ni kwa Mbamu Jesu Kilesite. **24** Esishemo siikale kwawo onje asinga Mbamu wetu Jesu Kilesite ni lilato no kwaafa.

Mafilipi

1 Okutunda kwa mene Paulusi ni Timoteya abika a Kilesite Jesu. Kwa asikupumena onje mwa Kilesite Jesu awo ali ku Mafilipi nabika na asikwatusa. **2** Mubiwe esishemo ni kozo itunda kwa Nyambe Sitetu ni kwa Mbamu Jesu Kilesite. **3** Kame ni kutumbelanga kwa Nyambe wange munako yonje abani mipulukanga. **4** Enako yonje mu tapelo yange mulibaka lyenu monje kame ni milapelela mukuwabelwa, **5** oukutumela mu kubelekela bamweya mu liywi no kuwaba okutunda ba liywaa no welli okulita ba liywaa lya balelo. **6** Mi kame ni pumena nji woyo onakutateka omusebezi no kuwaba mwaanyi, mbaumanenene ba liywaa lya Jesu Kilesite. **7** Kame nifanena nji niyupe ngeso mwaanyi monje! Kakuli kame muli mu mucima wange kakuli kame mukutabela esishemo ni mene bamweya mukunungiwa kwange mu tolongo ni muukusileleza ni mukoongoteta eliywi. **8** Kakuli Nyambe yo paki wange omo nina minyolelelw monje ni lilato lya Kilesite Jesu. **9** Mi etapelo yange ninji elilato lyenu liekezehe onene, ni zibo ni kuyupisisa konje kwenu, **10** nji cwale mulemuhe eso no kuwaba ni kukena nikuulwa okunyaziwa ba liywaa lya Kilesite, **11** memwiyalile emiselo no kuluka eyo iyya mulibaka lya Jesu Kilesite ku kanya ni milumbeko kwa Nyambe. **12** Abaange kame nisinga nji mulimuke nji eso sina tendahala kwa mene nasitusu luli okutwala eliywi no kuwaba kuuso. **13** Nji cwale nakulimukiwa kwaataateleli no muleneñi ni kwanjili onje nji okunungiwa kwange niimulibaka lya Kilesite. **14** Mi abetu anjili naaku kolwisia mwa Mbamu mulibaka no kunugiwa kwange mane kame ali ni undume onene mu kwamba eliywi lya Nyambe mukwacila. **15** Anjili luli kame akutaza Kilesite mu muna ni mutiñananyi, kono anjili kame akutaza mukusinga no kuwaba. **16** Aano mamaneneno kame atenda mu lilato, kame ayii nji kame ni na bekiwa ba musebezi no kusileleza eliywi no kuwaba. **17** Kono ano matatekelo kame kutaza Kilesite mu kwakununga nimu kwasephala kono mukunahana nji anekeleze ku utata mu tolongo. **18** Likene cwale! konji fela mundila yonje simba eyi no ukulyanganisa, simba mu niti, Kilesite kame akutaziwa mane mweso kame ni wabelwe, **19** ee mane kame sani

wabelwelwe kakuli kame niyii nji mu titapelo tenu ni kutuso no Mebo ya Jesu Kilesite eyi mbani lukululwa. **20** Kanyi aba ni nyolelwe ni kutatelele onene ni kusepa nji kanitamba okweene, kono mukususuweziwa bano kanyi mu nako yonje Kilesite mba kutekiwa mu lutu lwange, simba mu kuyoya kwange, simba mu lifu lyange. **21** Kakuli mwa mene oku yoya ni Kilesite mi okufa ni kutulo. **22** Nji okuyoya nimu lutu mba ni uyu embuya no musebezi wange, cwale sibile sani kete kanitwese okwamba. **23** Kakuli kame nileminwe kwiini yilli. Etakazo yange kame nisinga okuta nukekala ni Kilesite, mi sokame esi no kuwaba onene. **24** Kono okwikala mu lutu, mba ku tende wino mulibaka lyenu. **25** Kame nipumena mwesi, kame niyii nji mba niikala ni kutwalelala naanyi monje mulibaka no kwekeza kwenu ni kuwabelwelwa mu tumelo, **26** nji cwale mwa mene muwane elibaka ku kanya mwa Kilesite Jesu kakuli kame saniye kwaanyi kame. **27** Cwale esi no utokwa ninji omukwa no moyo wenu otenda no liywi no kuwaba lya Kilesite, nji cwale simba naba niiya mukumi mona simba sisako, kame nifanena okuyupe yenu nji kame mwimanine mukoongola mu mebo imweya, mane ni muhupulo umweya me mulwela bamweya ku maneku onje mulibaka no tumelo no liywi no kuwaba. **28** Cwale mulese okuciliswa mu sinu sonje mulibaka no ila yenu, kwa onyene esi nisisupo esi silimukiwa no ku sinyeha koo, kono kwaanyi nisisupo no kuyoyisiwa kwenu, mi eso kame situnda kwa Nyambe. **29** Kakuli kame sina biwi kwaanyi mulibaka lya Kilesite nji mulese okupumena fela mwa yonyene kono nikuyanda ngeso mulibaka lyaye, **30** me muli mu mayando amweya awo muna mono neyi mu yupu nji kwsili kwa mene.

2 Cwale nji kame kuli esusuwezo injili mwa Kilesite aba kuli neyi ikwisa omucima mu lilato, aba kuli nu ukuwana mu Mebo, aba kuli ni makeke ni kuyupela okukcola, **2** cwale mu manenene oku wabelwelwa kwange mulibaka no Mebo imweya ni lilato limweya ni munahano umweya. **3** Mulese oku tende esinjili ni tiñananyi, simba oku babaza no fela, kono mu ukukokobeza omunu ni munu a yambute nji anjili kame a mu bita. **4** Omunu alese oku tokomele eyaye fela, kono alikete neyi ya kwaye. **5** Mwikale ni mwikalelo owo ana kwikalako ni

kwa Kilesite Jesu, **6** anyine simba ngeso ona minyolelwe monje, kame muna ku ziyeleha kwikalala mu sumbiwa sa Nyambe, kasikukubala onene aba muna kuyupa nji kame ana kutoma. nji kame akukumanena ni Nyambe ni sinu esi **27** Niti luli kame ana kutoma mane kame ana sa lemenene. **7** Kono sebeli okutenda yonyene singi okufa. Kono Nyambe kame ana mu yupele okwikala omubika, ni kuleiwa mukufeka kanyi amakeke kasa yonyene fela kono ni mene aanu. **8** Mi na waniwa yoli kanyi munu, yo ngeso, kambe kame nina kwiyelwa amaswabi kukokobeza, sebeli okubeeka okuyupa okutwala no kwekeza ba maswabi. **28** Kame nili ni nyolelo ku lifu, mane elifu na ba sifapano. **9** Mulibakelyo no kumutuma, cwalehe nji mu wabelelwe Nyambe kame ana mu tuleke onene ni ku ba kumumona kame mane kame sani bilaele bitelela, mi kame ana mubi elitina eli li li beulu mbicani. **29** Cwale mu mutambule mwa Mbamu, no matina onje, **10** nji cwale mu litina lya mu kuwabelwa konje mane nikukuteka aanu Jesu, amanwi onje a kubame, ku liwilu ni mu no ngeso, **30** kakuli kame ana kusinginga okufa litunga ni munji no litunga, **11** mi amalimi mulibaka no musebezi wa Kilesite, kame ana onje aambe nji Jesu Kilesite ni Mbamu, ku kutoboha omoyo waye nji atende esi muna kanya ya Nyambe Sitange. **12** Cwalehe asingiwa kukwangwa okuni tendela.

ange, kanyi aba munikuteka enako yonje cwale bano kasa fela aba niliko kono onene luli nabo kani sako. Musebeze eyi no ku yoyisiwa kwenu mu kucila ni mukunjanjata, **13** kakuli Nyambe kame asebeza mwaanyi bamweya ku kusinga ni kukusebeza mulibaka no kusinga kwaye no kuwaba. **14** Mu tende einu yonje mu kwatonga simba oku kanana, **15** nji cwale mutende ano kwa nyazahala ni kuulwa ouyi, aana a Nyambe aa aulwile esi si nyazahala mukaci no lusika no kwaluka ni kwiiba, omo kame mu benya kanyi amasebeli mu litunga, **16** me mu ongotite eliywi no moyo. nji cwale mu liywaa lya Kilesite kame sa ni kuyeeme nji kanisi ituka fela, ni ku sebeza feela. **17** Simba nji kame nina kwitekiwa kanyi esitabelo no sino ba sitabelo no tumelo yenu, kame ni wabelwa ni kuwabelelwa naanyi moonje. **18** Mundila imweya naanyi kame mufanena okuwabelwa ni kuwabelelwa ni mene ngeso. **19** Kame nili ni sepo mwa Mbamu Jesu nji kame sani mitumene Timoteya abano, nji cwale ni susuweziwe mulibaka no kuyupa eyenu. **20** Kani kwite omunu okufekile kanyi yonyene woyo so ikala nuukukalelwaa mulibaka no kuyoya kwenu. **21** Onje kame aku saelela eyoo eyo asinga, kasa eyo ya Kilesite Jesu. **22** Kono kame tuyii okusepahala kwa Timoteya omo kanyi omwana ni sitaye kame ana kusebeza ni mene mu liywi no kuwaba. **23** Cwalehe kame ni sepa okumutuma abano kanyi omo ni monene eyo saitendahale kwa mene. **24** Kame ni sepile mwa Mbamu nji menyene mbaniiyi mu wangu ngeso. **25** Kame nina kunahana nji kwautokwa okutumena Epafaloditusi mwabange woyo ni sebeza naye, omusole ni mutumiwa wenu ni mutusi kweyi nisaela. **26** Kakuli kame ana

3 Okumanenena, abaange, mu wabelelwe mwa Mbamu. Okumiñolela esinu simweya kanibilaele, mi mwaanyi kame siikalile wino. **2** Mutunde kwaanu awo asebeza eyi no kwiiba, awo aambwa mu tunde kwawo apatula olutu. **3** Kakuli aaci asimupato no niti, awo alapela Nyambe mu Mebo ni kanya mwa Kilesite Jesu mi katu sepe eyi nounu. **4** Simba nji mene menyene kame nili ni libaka no kusepa nounu ngeso. Nji omunu munjili kame anahana nji kame ali ni libaka ba kusepa eyi nounu, mene kame nibitelela. **5** Kame ni na kwingena mu mupato ba liywaa no atanu ni twaatu, no aanu no Isilaele, no mushobo wa Benjamine, kame nili omuhebelu onaleiwa ku Mahebelu, kweyi no mulawo kame nili omufalisi. **6** Kweyi no ku tukufalelwaa time nina yandisa Endoo ya Nyambe. Kweyi no kuluka munji no mulawo kakwisa esi ni nyazahale naso. **7** Kono eso sonje eso sekeza kweso nikwite kame ni baliwa kanyi okusinyehelwa mulibaka lya Kilesite. **8** Niti luli kame nibala einu yonje kanyi esinyehelo mulibaka no utokwa no kuneneba ni kubitelela ou no kulimuka Jesu Kilesite Ombumu wange. Kakuli mulibaka lyaye kame nina yanda okusinyehelwa einu yonje, mane okwibala kanyi eyi ikaninwe nji cwale nifume Kilesite, **9** mi kame ni na waniwa mwa yonyene me kanikwite okuluka kwange menyene ou wimanine ba mulawo, kono mu kupumena mwa Kilesite, okuluka kutunda kwa Nyambe ou wimanine ba tumelo. **10** Nji nilimuke Kilesite ni maata no kwinguka kwaye, nu ukutabela amayando aye, mane ni feke kanyi yonyene mu lifu lyaye, **11** nji cwale kutwesahale nika inguke kwaafu.

12 Kasa nji na wanakale omupuzo ou simba nji kame kuli esinjili eso sifanena kuyeema, nji napetahala kale. Kono kame ni twalelelela mupuluke einu eyi. **9** Eyi muna iyetiwa kwa menyene kakuli Kilesite Jesu kame ana nitende mene ni kutambula ni kuyupa neyi muna waye. **13** Abaange, kani puluka nji na lema kale mono mwa mene, mwitende mi Nyambe no menyene, kono esinu simweya nitenda, kame ni kozo mba ikala naanyi. **10** Kame ni wabelelwa pulama eyi ili munyima mi kame ni koongota onene mwa Mbamu nji cwale munyima no kweyi ili kulubala. **14** Kame ni itukela ba nako nokuleba na muwana ekolo no kumonisa sikonkwani mulibaka no mupuzo no kwisaniwa nji kame munipuluka luli kame muna kuni kunene kwa Nyambe mwa Kilesite Jesu. **15** hupuanga, kono kamusikuwana esibaka. **11** Kasa Aci tonje tunakulu mu tingana kame tufanena nji kame ni bilaela ku sinjili kakuli kame nina okwikala ni mukwa mumweya ou. Mi nji mu sinu kwiyete mu mukwa onje owo niyupisisa kame sonje kamu lumeliana, Nyambe mba mi monisa ni fanena. **12** Kame niyii oku yoya mu kusheba, esi sifanena. **16** Konji mutulesele tuleme eniti mi kame niyii oku yoya mu kupulelwa einu. kweso tuna wana. **17** Abaange mukuwane mu Mu inu yonje kame nina kwiyete oku yoya mu kunifaniketa, mi mutwale emicima yenu kwawo kwikuta simba mu kuyomba, okupulelwa simba ayoya kanyi kame muli omwanda mwaaci. **18** okuulwa. **13** Kame nitwesa okutenda einu yonje Kakuli anokupula awo nina myambele mane mwa Kilesite woyo onongota. **14** Nabakulingeso nibano nisi myambela ni myooti, muyoye na mutende wino okutabela ku mayando ange. kanyi eila no sifapano sa Kilesite. **19** Okubwa **15** Cwale aanyi Amafilipi mwenyene kame tuyii koo niku sinyeha, Nyambe woo ni lipumo, nji ku matatekelo no liywi no kuwaba, aba mi kame akuyeara mukweena koo mane nina kutunda ku Mesodonia kakwisa Endoo nimihupulo iimarine ba inu no litunga feela. **20** ya Nyambe ina kukuwana ni mene mukuba Kono aci owikalo wetu kame uli mu wilu, mi nimu kutambula konji aanyi feela. **16** Simba mu bawonyene kame tutatelele omuyoyisi Ombumu Teselonika, kame muna kunitusa okubitelela Jesu Kilesite. **21** Woyo so futula etinyutu tetu eti tifa nji tukufeke ni lutu lwave no kanya mulibaka no maata awo amutwesisa simba mu kupula. **18** Kame ina tambula etuwelo no okubeeka einu yonje kwa yonyene.

4 Cwalehe abaange, awo ni singa ni kunyolelwa onene, aanyi okuwabelwa kwange ni mushukwe wange mwimane mukoongola mwa Mbamu asingiwa ange. **2** Kame ni kumbela Eudiya ni Sintike nji akuyupe mwa Mbamu. **3** Mi kame ni mikumbela ngeso, abeleti no niti mutuse aa akati kakauli kame ana sebeze oku noku ni mene mu liywi bamweya ni Kilementi na tusi anjili, awo amatina oo kame ali mu buka no moyo. **4** Muwabelelwe mwa Mbamu enako yonje kame niukela okwamba nji muwabelelwe. **5** Mulesele aanu onje alimuke omusa wenu. Ombumu kame ali beebei. **6** Mulese oku bilaela ku sinjili, kono musinu sonje mu lapele ni ku kumbela owitumelo mi okukumbela kwenu ku limukiwe kwa Nyambe. **7** Cwale ekozo ya Nyambe eyi ibita oku yupisisa konje, mba iteula emicima yenu ni mihupulo yenu mwa Kilesite Jesu. **8** Amamaneneno abaange, esinu sonje esi no niti, sonje esi sikutekiwa, sonje esi no kuluka, sonje esi no kukena, sonje esi sisingiwa, sonje esi shishemo, nesi silukile okuyemiwa,

kwyiala ni kubitelela, mane kame niyalile aba nina tambula kwa Epafuladitusi empo muna kutuma enubu no mumwee noku mamata, esitabelo esi sitambulwa ni kuwabelisa kwa Nyambe. **19** Mi Nyambe wange mba mi monene kweyi mu saela yonje, okuta kufumu waye mu kanya mwa Kilesite Jesu. **20** Kwa Nyambe ni Sitetu kwikale ekanya mu nako ni nako. Ameni (aiōn g165) **21** Mu keete aasikupumena onje aa ali mwa Kilesite Jesu. Abange aa nili noo kame ami keeta. **22** Aasikupumena onje kame ami keeta, onene aa sindoo ya Sesale. **23** Esishemo sa Mbamu Kilesite Jesu siikale ni mebo yenu. Ameni!

Makolose

1 Okutunda kwa mene Paulusi, omutumiwa wa Kilesite Jesu mu kusinga kwa Nyambe, kame nili ni Timoteya omwabetu. **2** Kame ni ñolela aanu a Nyambe no kukena ni kusepahala mwa Kilesite awo ali mu Kolose nji, Esishemo siikale mwaanyi ni kozo itunda kwa Nyambe Sitetu. **3** Kame tuku tumelanga kwa Nyambe mu nako yonje, Sitaye Ombumu wetu Jesu Kilesite mu titapelo aba tu milapelelanga. **4** Kakuli kame tuna yupu eyi no tumelo yenu mwa Kilesite Jesu ni lilato muli nalyo kwaanu a Nyambe no kukena onje. **5** Cwale mulibaka no sepo ina beekelwe anyi ku wilu. Eyo muna yupu oweli mu liywi no niti lyonyene eliywi no kuwaba, **6** elyo lineyi kwaanyi, kanyi aba lineeyi mu litunga lyonje, mi kame libeeka embuya ni kukula, cwale mukaci kenu okutunda ba liywaa elyo muna yupu ni kuyupisia esishemo sa Nyambe mu niti. **7** Kanyi aba muna kwiyeteyo kwa Epafulasi omukwetu omubika osingiwa. Niwa kusepahala esikombwa sa Jesu mu kutwimanena, **8** cwale yona tulimukisa elilato elyo muli nalyo mu Mebo. **9** Mi cwale okutunda ba liywaa tuna kuyupa eyo, ka tusi lesela oku milapelela ni kumi kumbelela nji mwiyale ezibo no kusinga kwaye muku shangama konje mu mebo mane ni kuyupisia. **10** Nji muyoye mu mukwa owo ofanena wa Mbumu, omuwabelisa luli. Mu beeke embuya mu musebezi onje no kuwaba ni kukula muku limuka kwenu Nyambe. **11** Kame tumilapelelako kwa Nyambe nji mongotwe ni maata onje okukumanena ku maata no kanya yaye, nji cwale mukongotwa no kuneneba ni kutatelela, **12** mu kuwabelela mi mukutumele kwa Sitange woyo ona tubi etukelo no oukutabela mu kuyoola no aanu a Nyambe no kukena mu liseli. **13** Kame ana tulamulele ku maata no uwi mane niku tushimbwlwela mu mubuso wa Mwanaye woyo osingiwa, **14** mwa yonene natu liululwa, mu kulemenwa eibi yetu. **15** Kilesite yo sifekiso sa Nyambe no kwamoniwa, omweli kweyo ina umbiwa yonje. **16** Kakuli inu yonje kame ina tendiwa mwa yonene, eyo ili mu wilu ni ba litunga, eyo imoniwa neyo no kwamoniwa, simba amabona, simba amaata, simba abusisi, simba etukelo, einu yonje kame ina tendiwa mwa onyene, mane na itendelwe yonene. **17** Kilesite yono matatekelo

kwiniu yonje, mi mwa yonene einu yonje naikuleme bamweya. **18** Yokame omutwi no lutu, Ekeleke, yo matatekelo, omweeli okutunda kwaafu, nji mu inu yonje atende woyo no weli. **19** Kakuli mwa yonene omwiyyalelela wonje wa Nyambe nakuwabelela nji wikale mwa yonene, **20** cwale mwa yonene ausete einu yonje kwa Yonyene naba litunga neyi na muwilu, mukutenda ekozo mu unyinga ona kwiteka ba sifapano. **21** Cwale naanyi ku kale kame muna kwikala oku no kuleba kwa Nyambe, me muli eila yaye mu mihupulo yenu, me mutenda emisebezi yenu no kwiba. **22** Cwale kame ana myusu mu lutu lwave no nyama mulibaka no lifu lyaye, nji ami lite balubala lwa Nyambe, me mu kenine, me muulwile eso sinyazahala ni kulukuluh ka weyo no kunungelelw, **23** Nji kame mutwalelela mu tumelo, moongole ni kwa zikinyeha, mulese okutunda mu sepo yenu no liywi no kuwaba elyo muna yupu, elyo lina kutaziwa ku yumbiwa yonje ili munji no liwilu. Mulibaka no liywi elyo mene, Paulusi kame nili esikombwa. **24** Cwale kame ni wabelelw mu mayando ange mulibaka lyenu, mi kame ni manenena mu unu wange kweeso sina siyala ku mayando a Kilesite mulibaka no lutu lyaye, yonene Ekeleke, **25** eyo nina tendelwe esikombwa sayo, mu musebezi ana nibi Nyambe, mulibaka lyenu, okukumanena ku musebezi ona kubiwa kwa mene mulibaka lyenu okulimukisa eliywi lya Nyambe mukwiyal, **26** cwale ekunutu eyo, kame ina ku shweekiwa kukale ni mu masika onje, kono cwale bano nai monahaliwa kwaanu a Nyambe no kukena. (aiōn g165) **27** Kwa onyene Nyambe na kuketa nji alimuke okuneneba no ufumo no kanya ili mu kunutu eyi ili mukaci no asimacaba, Eyo ya Kilesite oli mwanyi esebo no kanya. **28** Kilesite yatuna kwamba. Okuba emamela ku munu yonje ni kwiyeta ku munu yonje mu kushangama konje nji tulite omunu yonje no kupetahala mwa Kilesite. **29** Esi sokame eso ni sebeza, me nilwa mu tuso no maata aye, awo asebeza mwa mene mu koongola.

2 Kakuli cwale kame ni singa nji mulimuke amayando no kuneneba niyanda mulibaka lyenu nawo ali mu Laodesiya, nawo onje kasi mona olubala lwange, **2** nji emicima yoo isusuweziwe aba akuwana bamweya mu lilato, nji abiwe esifumu sonje no kuyupisia kwiiyalile,

nji alimuke ezibo no kunutu ya Nyambe, yokame no inu no litunga, iikene aba musiyoya kanyi Kilesite. 3 Mwa yonyene kame ku shweekilwe musili mu litunga? Iikene aba musi kubeeaka ku esifumu sonje no ku shangama ni zibo. 4 Kame milawo eyi yaamba nji, 21 “Olese okulema esi,” ni myambela eyi nji omunu alese oku myoonga “olese okulasako,” “olese okulemako?” 22 Eyo ni mwambelo no kumamata. 5 Kakuli simba yonje kame isinya omunu aba ku yoyiwa nayo, nji kani jako mu lutu, kame nili nanyi mu mi kame tili etitaelo ni tituto no aanu. 23 Eyi mebo, me ni wabelelwé okumona omwikalelo kame ikwite luli eponahazo no kushangama, no kuwaba ni koongola kwenu mu tumelo mwa kanyi kame ku sebelezwa Nyambe mu kusinga, Kilesite. 6 Cwalehe kanyi aba muna tambula nuuku kokobeza, ni mu kwababalela olutu, kono Kilesite Jesu Ombumu, mutwalelele omuyoye kame yulwile etuso, kakuli kaikwite amaata no mwa yonyene, 7 mutikise emibisi mane muyake kukoma etitakazo no lutu.

mwa yonyene, moongole mu tumelo, kanyi omo muna iyetetwe, me mwiiyalele oukutumela. 8 Mu tokomele nji omunu alese omilema ni tuto no kushangama neyi na mbulwa tuso, okukumanenra ni zibo no unu okuta ni mebo no inu no litunga eyo ibusa kasa eyi itunda kwa Kilesite. 9 Kakuli mwa yonyene mo kuli omwiyyalelala onje no Unyambe, mu lutu, 10 mi mwa yonyene na mubiwi omoyo no kwiiyala, yonyene omutwi no kubusa konje ni tukelo. 11 Mwa yonyene na muti mu mupato no kwatendiwa ni maoko, me utendile oku tundisa eibi no lutu mu mupato wa Kilesite. 12 Kame mu pumbekilwe naye mu kolobezo mi na mwingulwa naye mu ku pumena amaata a Nyambe woyo ana ingula Jesu kwaafu. 13 Cwale anyi mu nakufa mulibaka no tifoso tenu ni kuulwa omupato no lutu lwenu, Nyambe nami yoyisa bamweya ni yonyene, kakuli natu lemene etifoso tetu tonje, 14 na tundisa eliñolo no mubonda no milawo owo ona kutununga, naitundisa mu kwingongotela ba sifapano. 15 Nakukoma amaata no abusisi ni ukutenda kwaliketwa kwaanu onje, na akomo ba sifapano mwa yonyene. 16 Cwalehe mulese okupumelela omunu oku myatula kweeyi no kulya ni kunwa, simba eyi no mukiti, simba omoonda no kweti, simba eli no Pumulo. 17 Eyo neli fela omwiinda kwyeo isiiya, kono etinyutu tayo ni kwa Kilesite. 18 Mu lese oku pumelela omunu omyoonga nji amyulwise omupuzo no ukusiya, kweyi nouku kokobeza ni ku lapelela amangeloi, woyo no ngeeso, kame ata neyi kasimona kale, ni kununekiwa nambulwa elibaka ku mihupulo yaye no unu 19 ni kuulwa okulemenena ku Mutwi abo kwa yonyene olutu lonje kame lufepiwa ni kuwanekiwa bamweya, mi kame owanikiwa ni mooko mu malukulwelo, olemine okukula, oku kulisiwa kutunda kwa Nyambe. 20 Cwalehe nji namufu ni Kilesite ku mebo

3 Nji cwale kame mu naingulwa ni Kilesite mu saele eyi na ku wilu, oko ali Kilesite woyo oikalile ku Lyooko no Silyo lya Nyambe. 2 Mu beeke emihupulo yenu kwiinu na kuwilu, kasa ba inu ili mu litunga. 3 Kakuli namufu, mi omoyo wenu kame ona shweekiwa ni Kilesite mwa Nyambe. 4 Cwale Kilesite woyo oli omoyo wenu aba sa monahale, mi naanyi mba mu monahala naye mu kanya. 5 Cwalehe mwiiibae eyo ili no litunga mwaanyi, ounyazi, okwaakena, amaikuto no kwiiba, etitakazo no kwiiba, ni takazo no kufuma, eyo itendile kanyi oku sebeleza emillimu. 6 Mulibaka no inu eyi okutweba kwa Nyamba kame kwiya. 7 Naanyi yokame eyo muna kweenda nayo ku kale, abo me mu siyoya nayo. 8 Kono cwale bano yonje mwiitundise, okutina, okutweba, olunya, okunyefula ni kwamba eyi yenisa oku tunda mu tunwa twenu. 9 Mulese okoonga omunjili ku munjili, mu mone nji na mu tundisa eyi no kale ni misebezi yayo 10 mi na muku fuku woyo no ubya, woyo ona ku shemunwa mu sifekiso sa woyo ona muumbu. 11 Bano kakwisa Omugelike simba Omujuda, okuta ku mupato simba okwaata ku mupato, simba Omuñete, Eikebenga, omubika simba no ku lukuluha, kono Kilesite yo inu yonje, mu inu onje. 12 Mu kufuke cwale kanyi awo aketilwe kwa Nyambe, aa nokukena niku singiwa, aa ali ni maikuto no makeke, ni musa, nuuku kokobeza, ni kotoba ni mucima no kutatelela. 13 Mu kuuse omunjili ku munjili, nji omunu kame ali neso abilaela ku mukwaye, mukulemene, kanyi Ombumu aba ana milemene, cwale naanyi mulemene ngeeso. 14 Cwale beulu no inu yonje mukufuke elilato, elyo linunga einu yonje mu ku petahala. 15 Cwale mulese ekozo ya Kilesite ibuse mu micima yenu, eyo muna isanenwe nji mutende olutu lumweya. Mi muku tumele. 16

Mulesele eliywi ly Kilesite liyake mwaanyi mu ami keeta, ni Maleka omwiibaye Banabasi, ufumu, mu kwiyyete, ni ku kutazana omunjili (okukumanena woyo muna tambwele etitaelo ku munjili mu ku shangama konje, mi mwimbe nji kame aiye kwaanyi, mu mutambule wino), mu lisamu, ni milumbeko ni tindimo no mebo 11 ni Jesu woyo wiisaniwa nji Jusitusi. Aa nuukutumela mu micima yenu kwa Nyambe. Amajuda feela mukaci kwawo ni sebeza noo 17 Cwale eyo yonje mutenda, mu liywi simba mulibaka no mubuso wa Nyambe, mi kame mu misebezi, mutende esinu sonje mu litina anoongota omucima. 12 Epafulasi, omunjili ly Mbamu Jesu, nuukutumela kwa Nyambe mwaanyi, omubika wa Kilesite Jesu ni yonyene Sitetu mwa yonyene. 13 Akati mu kubeeke kame amikeeta, kame amihupula onene enako kunji nwa mbumwenu, kanyi moku fanenena yonje mu milapelo yaye nambulwa okwangwa, kwa Mbamu. 14 Alume musinge amoywenu, nji mwimane mu kusepahala, mi mukubeek mi mulese okwa twebela. 15 Aana muyupele oku manenenena ku kusinga kwa Nyambe ashemieni, kakuli kame siwabelisa Ombumu. konje. 16 Kakuli kame ni mupaka onene nji 21 Ashemi, mulese oku twebela aneenu, nji nami sebeleze onene naa ali mu Laodisiya alese kuzwafa. 22 Abika, mu yupele aolyenu no ni mu Hilapolis. 14 Luka onganga osingwa litunga mu inu yonje, kasa okwa sebeleza aba ni Demasi, kame amikeeta. 15 Mu ni keetete amyalyketa ni miyo fela, kanyi kame musinga abaange mu Laodisiya ni Ninfasi, ni Keleki ili oku wabelisa aanu, kono ni mucima mumweya, mu ndoo yaye. 16 Cwale eliñolo eli aba mumana me mucila Ombumu. 23 Eso musebeza sonje, okulibalelw, lika baliwe kame ni mu Keleke musisebeze kanyi kame musebeleza Ombumu na mu Laodisiya, mi naanyi mu mone nji kame kasa aanu. 24 Me mulimukile nji oku tunda mubala eliñolo eli litunda ku Laodisiya. 17 mwa Mbamu kame sa mu tambule omupuzo Cwale mwaambele Akipo kame nji, "Wiyatetete no ku yoola esanda, kakuli kame mu sebeleza omusebezi ona tambula mwa Mbamu." 18 Mene Ombumu Kilesite. 25 Kakuli woyo otenda eyi Paulusi kame nina ñolo amaywi aa no kukeeta ni no kwiiba kame satenekiwe okuta kweyo no Lyoko lyange. Mupuluke okunungiwa kwange! kwiiba ana tende, mi abo kakwisa esaluluti. Esishemo siikale naanyi.

4 Ambumu, mubabalele abika enu wino ni
niti, me mulimukile nji naanyi kame muli
ni Mbamu wenu ku wilu. 2 Mu twalelele
okongooteta mu kulapela, mu tokomele aba
mu lapela nuukutumela. 3 Cwale naaci
mutulapelele, nji Nyambe atu yatulwele endila
no liywi, mi twaambe ekunuto ya Kilesite
eyo ni nungelwe mulibaka lyalyo, 4 nji ni
ilimukise mu mukwa owo ni saela oku yaamba.
5 Mutende awo no kushangama kweyo mutenda
kwaawo no kwapumena, me mu yolisa etinako.
6 Mulesele omwambelo wenu otenda owo oli
ni musa enako yonje kanyi kame olungilwe
omungwa, nji cwale mulimuke eso mufanena
oku tambula omunu yonje. 7 Taikikasi kame
sa myambele eyange yonje, mwabange no ku
singiwa, woyo no kusepahala, esikombwa mwa
Mbamu kanyi meene. 8 Kame nina mutumu
kwaanyi mulibaka elyi nji mulimuke omo
tuyoyela mane amisusuweze emicima yenu.
9 Cwale kame aiya ni Onesimasi omwabange
osingwa ni kusepapala, omunjili mwaanyi.
Kame samyambele eyi ina tendahala kuno
yonje. 10 Elisitakasi omwabange elipantiti kame

1 Mateselonika

1 Paulusi, Silubanus, ni Timoteya ku keleke no Matesolonika mwa Nyambe Sitetu ni Mbamu Jesu Kilesite. Esishemo ni kozo iikale naanyi. **2** Kame tukutumela kwa Nyambe onene mulibaka lyenu moonje mi kame tutwalelela oku milapelela mu titapelo tetu. **3** Abo kame tumihupula balubala waye Nyambe wetu ni sitetu ku musebezi wenu no tumelo ni misebezi no lilato ni kongoteteta mu kusepa Mbamu Jesu Kilesite. **4** Abeetu kame tulimukile nji Nyambe kame amisinga mi namikete nji mutende aye luli, **5** kakuli eliywi no kuwaba lyetu kalya sikiwiya feela mu liywi, kono kame ni maata ni mu mebo no kukena ni mukuyupisisa onene. Mulimukile omu tuna kwikalela mukaci kenu mulibaka lyenu. **6** Namutu fanikete ni Mbamu, simba nji na mu kuyanda, na mutambula eliywi okutunda ku mebo no kukena mu kuwabelelwa. **7** Abo cwale mutende omwaanda kwa sikupumena onje mu Mesodoniya ni mu Akaya. **8** Kakuli kasa feela eliywi lya Mbamu lina kuyupahala onene okutunda kwaanyi mu Mesodoniya ni mu Akaya, kono etumelo yenu mwa Nyambe naikuta kwibaka yonje, nji cwale ka tutwese okwamba esinjili. **9** Kakuli aanu no sibaka eso kame abiha okukumanena naaci ni kutambula eyo tunakuwana mukaci kenu, nomo munakufutukela kwa Nyambe okutunda ku milimu, nikusebeleza Nyambe no kuyoya ni niti **10** mi nikutatelela mwanaye okutunda kuwilu, woyo anakwingula kwafu Jesu wuyu otuyoyisa ku kutweba kwa Nyambe ukeyile.

2 Mi naanyi abaange mulimukile nji okupota kwetu kwaanyi kaa kwambango, **2** natu kuyandisiwa mane ni kwanguliwa mu mikalelo ku Mafilipi, kanyi omo mulimukele nji kame tuna kwikalanga ni undume kwa Nyambe wetu okwamba eliywi lya Nyambe mu kulwisiwa onene. **3** Kakuli oku kumbela kwetu kakutundu mu mafosisa simba mu kwakena, simba kame sina tendiwa mukoonga. **4** Kono kanyi omo tuna lumelelwa kwa Nyambe nji tu sephahale mu liywi, cwale kame twamba, kasa nji tuwabelise aanu, kono mu kuyema Nyambe woyo otatuba mu micima yetu. **5** Kakuli katwasiku kutusisa simba amaywi no kushemba-shemba, kanyi omo mu limukele, simba emikwa no ung'wanyama, mi Nyambe ni paki! **6** Katu kumbele ekanya

kwaanu, simba ku munu yonje, nji kame tuna ku kumbela ekanya kanyi atumiwa a Kilesite **7** kono kame tuna kutenda aano mukekecima mukaci kenu, kanyi omushemi no mukati aba ababalela aanaye. **8** Mukwikala ni lilato kwaanyi, kame tuna kwikala aakutukisite okukutabela naanyi kasa feela eliywi lya Nyambe kono mane simba eyi no moyo wetu, kakuli kame muna kutenda aasingwa kwaaci. **9** Aasingwa abo cwale muhupule emisebezi ni kulema tuna kuyupa! natu kubeleka ousiku ni munji nji tulese kubeeaka omnijili kwaanyi mu utata aba tuna ku kutaza eliywi lya Nyambe kwaanyi. **10** Kame muli etipaki ngeeso ni Nyambe, kakuli mulimukile okukena ni kuluka mane ni mikwa yetu nakwanyazahala kwaanyi asikupumena. **11** Anyi kame mulimukile omo tuna kuyoyela ku munjili ni munjili mukaci kenu nomo tuna ku tusezanga mu tikelezo, kanyi omushemi kwaanaye. **12** Okuyoya omoyo no kuwaba wa Nyambe woyo ona miisanene mu mubuso ni mu kanya yaye. **13** Mi kame tuyema Nyambe mu nako yonje kweyi, kakuli aba muna tambula eliywi elyo muna yupu okutunda kwaaci, namulitambula kasa kanyi eliywi litunda ku munu, kono namulitambula omo liikalele, nji ni liywi lya Nyambe elyo libeleka mwaanyi aaasikupumena. **14** Aanyi aasingwa, namutende aafaniketi no Tikeleke ta Nyambe eto tili mu Judeya eto tili mwa Jesu Kilesite. Namu kuyandisiwa okutunda kwao muyakile noo mu naaha kanyi omo ana kutendela aendisi no Majuda ku tikeleke, **15** ao ana kwibaa Ombumu Jesu Klesiste bamweya naa nuhi a Nyambe, mi nikutuyandisa, ni kukwangwa okuwabelisa Nyambe mane ni niku tenda eila kwaanu onje! **16** Okutu kanisa okwamba kwao no asimacaba nji mane aka yoyisiwe. Mukutenda ngeeso kame tumana esipimo soo no sibi, kono okubambaba kwa Nyambe nakwyi kwa onyene ku mamaneneno! **17** Kono kakuli natuku tabiwa kwaanyi mu nako inyonyo feela, kasa mu minahano kono mulutu no nyama, Natusaele okumimona onene ni kunyolelwa okumi mona olubala ni lubala! **18** Kakuli kame tuna saele okwiya kwaanyi, mene Paulusi mu nako ni nako kono Satani nakutu kwangwisa. **19** Abo cwale kandi esepe yetu simba okuwabelelwa simba omushukwe no oukununeka kwetu ba lubala lwa Mbamu wetu Jesu bakwiya kwaye nikubine? kasa aanyi kandi? **20** Abo kame muli ekanya yetu mane ni kuwabelelwa kwetu.

3 Kakuli natu ku kwangwa okutwalelela nji mutende aano kukena mi kame asinga okumimona, sebeli tu hupula feela nji twikale nji mutunde kwesi no kutenda ouhule, **4** nji mu Atenisi **2** mi natu tumu Timoteya, omwabetu omunjili ni munjili kwaanyi alimuke okusiulula ni mubika wa Nyambe muku kutaza eliywi olutu lwave nomo no ku moyela ni moyo waye no kuwaba lya Kilesite. Natu mutumu muku mu kukena ni likute **5** kasa mu titakazo no miengota ni kususuweza mu tumelo yenu, **3** nji uhule kanyi asimacaba ao kaalimukile Nyambe. cwale kulese kwikala omunu mukaci kenu woyo **6** Abo cwale kulese kwikala omunu so foseza so futuka mulibaka no mayando aa. Anyi luli mandaye mu mukwa ou, kakuli Ombumu mulimukile nji aa mayando ni lineku no kusinga mbabi ekoto kwao satende ngeeso kanyi kwa Nyambe kwaaci. **4** Abo aba tuna kwikalanga omo tuna kumi lemusetu. **7** Kakuli Nyambe naanyi, natuku myambela eyi inu yakasiyi kale kasikitu isaanena mu kwikala aano kutenda nji kame tufanena oku yanda, kanyi feela omo ouhule kono aano kukena. **8** Abo cwale, woyo inatendahalele noomo mulimukele. **5** Mulibaka okana eyi kakana omunu, kono kame akana elyo aba kanitwese okwimana, kame inatumu Nyambe, woyo oba Emebo yaye no kukena omunu nji nilimuke etumelo yenu. Mulibaka kwaanyi. **9** Kono okukumanena ni lilato kwa no kucila nji mwendi omweeteki namieteku kwenu, kakwisa woyo ofanena okuming'olela nji omusebezi wetu nauti omo nambulwa tuo. kakuli anyi mwenyene na mukwiyetiwa kwa **6** Kono cwale bano Timoteya naiyi okutunda Nyambe nji mukusinge omunjili ku mujili. **10** kwaanyi, mi natu litelole shango no kuwaba olu Mi muniti luli kame musinga aakwenu mu no tumelo yenu ni lilato mi natubihele kame nji Mesodoniya monje. Mi kame tumikandiketa kame mutuhupula mi mane kame munyoelwe nji mutende yongeso mu nako yonje. **11** okutu mona kanyi omo tunyoleyelwe oku mimona, Mutende emihupulo yenu okuyoya mukondoka, **7** aasingiwa, mulibaka eli, natu susuweziwa okutwalela etingana kwiinu yenu fela mane muku yandisiwa kwetu mulibaka no tumelo ni kusebeza ni makaa enu kanyi omo tuna ku yenu. **8** Bano kame tuyoya aba mutwalelela miyeteta. **12** Mukutenda ngeeso mbamubiwi okwimana mukongola mwa Mbumu. **9** Ngasibine elikute kwaao kasa aaasikupumena, mane satukutumele kwa Nyambe mulibaka lyenu, nikuyoya mu mukwa no kwasepa omunu. **13** mukuusa okuwabelelwa tukwite mulibaka Abange kono katusingi nji mwikale mukwaa lyenu, kame tuku tumela kwa yonyene mulibaka limuka, okukumanena nawo asilanganine no kuwabelelwa tukwite mulibaka lyenu. **10** nji mulese okutenda aanu no kulila kanyi Kame tulapela mu kusephala ousiku ni munji omo atendela aakwenu nambulwa sepo. **14** nji tumimone amiyo ni miyo nji cwale tumibe Okumona nji kame tupumena nji Jesu nakufa mi eyo kamukwite mu tumelo yenu. **11** Cwale nainguka kame, simba ngeeso, kame tupumena Nyambe ni sitetu ni Mbumu wetu Jesu Kilesite nji Nyambe mbaliti Jesu nawo asilanganine atu lukisete endila yetu okwiiya kwaanyi. **12** awo apumena mwa yonyene. **15** Mweyi kame Mi cwale mulese Ombumu atende elilato lyenu twamba kwaanyi ni liywi lya Mbumu, nji ku munjili ni munjili nji likule onene kwaanu cwale aaci ao asiyoya tuna siiwa okutwala onje, kanyi omo tutendela kwaanyi. **13** Cwale abo saiyele Ombumu katutamba kutwaletela aongote emicima yenu nji muwaniwe aano ao asilanganine. **16** Abo Mbumu yonyene kwanyazahala ni kukena balubala wa Nyambe mbashetumuka okutunda kuwilu ni liywi no wetu ni Sitetu bakwiiya kwa Mbumu Jesu ni taelo, ni liywi no ling'eloi no mukulu, mi ni mulumo no tolombita ya Nyambe mi ao anafele kwa Kilesite mbainguka oweli, **17** cwale aaci tusiyoya mbatukuwanene mu makumbi nonyene ni kukuwana ni Mbumu mu mebo, mi mbatukaikalanga ni Mbumu enako yonje. **18** Abo cwale mukuomba-ombe omunjili ku munjili ni maywi aa.

4 Asingiwa kumamaneneno, kame tumikumbela ni kumisuweza mwa Mbumu Jesu, nji kanyi omo muna ku kwiyeteta okutunda kwaaci, omo mufanena okuyoyela ni kuwabelisa Nyambe, kanyi omo mutendela, mutende ngeeso mane ni kubitelela. **2** Kakuli kame mulimukile etitaelo tuna kumiba mwa Jesu Ombumu wetu. **3** Nyambe kame asinga

5 Asingwa, kono kanyi ku tinako ni tinako no mwaka kakwisa etuso nji konji omunu

aming'oleleyo. 2 Abo aanyi luli mulimukile nji nji eling'olo eli libaleliwe aakwetu onje. 28 eliywaa lya Mbamu mba liiyi kanyi ombuyi mu Esishemo sa Mbamu wetu Jesu Kilesite siikale usiku. 3 Cwale aanu aba aamba nji, "Kame kuli naanyi.
ekozo ni pukelezo," cwale kushandola mbakwyi
beulu yoo kanyi oku kola kwikalanga ku mukati
ba kuleya mi kakutamba kwikala oku shotoka. 4
Kono anyi abange kamuli muuwi, nji elyo liywa
limikomokise kanyi ombuyi. 5 Anyi monje
kame muli aanu ao ali mu liseli ni munjii, aci
katukwele ku usiku simba kuuwi. 6 Abo cwale
tulese kulangana kanyi omo atendela aakwetu,
kono tutone mane twikale aano kukulemaule.
7 Kakuli ao alangana kame alangana ousiku
mi ao akoliwa kame akoliwa ousiku. 8 Kono
kakuli aaci kame tuli aasi munji, tuikale aano
ukulema, tuku mange etumelo ni lilato kanyi
esisilelezo naba saali, ni kukumanga esepo no
kuyoyisiwa kanyi ekuwani. 9 Kakuli Nyambe ka
situketa nji tu yandisiwe kuku bambaba kwaye,
kono okuwana okuyoyisiwa mwa Mbamu wetu
Jesu Kilesite, 10 woyo ona kutufela, nji kame
tinguka simba okufa kame tufanena okuyoya
naye. 11 Cwale abo mu susuweze omunjili ku
munjili mi mu kutuse omunjili ku munjili kanyi
omo mutendela. 12 Kono abaange kame tu
mikumbela nji, mukuteke ao mubeleka noo,
ao amyambela eyi no kutenda mwa Mbamu,
13 mane nikwatenda mu lilato no kuneneba
mulibaka no musebezi woo, mwikale ni kozo
mukaci kenu. 14 Mi kame tumyambela aabetu,
okuba emamela kwao no kububa, mususuweze
ao nokwaongola emicima, mutuse ao kaatwese
mi mwikale ni mucima no kutateela kwa
onyene. 15 Mu mone nji kwaanyi kakwisa
woyo ousa ouyi ku uyi, kono mu nako yonje
musaele okutenda ouwa kwaakwenu mane
nikwaanu onje. 16 Mu wabelelwe enako yonje, 17
mulapele mukulemenena enakao yonje, 18 Mube
oukutumelo mu mikwa yonje. Kakuli okusinga
kwa Nyambe mwa Jesu Kilesite kwaanyi. 19
Mulese kutima Emebo no kukena, 20 Mulese
okunyefula amang'usa no anuhi a Nyambe. 21
Kono mweteke einu yonji mi mulemenene eyi
no kuwaba 22 mutunde kuuyi wonje. 23 Cwale
Nyambe no kozo yonyene amikenise mukene,
cwale Emebo yenu yonje ni moyo ni lutu tiikale
etino kwanyazaha aba saiye Ombumu wetu Jesu
Kilesite. 24 Woyo ona miisana mbaitende kakuli
niwa kusephala. 25 Aakwetu mutulapeleleko, 26
Muasikupumenase aakwetu onje nuu kutubeta
no mebo. 27 Kame ni myambela ni maata onje

2 Mateselonika

1 Okutunda kwa Paulusi, Silubanasi ni Timoteya. Ku Ndoo ya Nyambe na mu Muteselonika mwa Nyambe Sitetu mane ni Mbamu Jesu Kilesite. **2** Sishemo siikale naanyi ni kozo ya Nyambe Sitetu ni Mbamu Jesu Kilesite. **3** Kame tufanena okuba etumbo kwa Nyambe mu nako yonje mulibaka lyenu, aasingwa, kanyi omu kufanenena kakuli etumelo yenu kame ikula mukupula mane ni lilato lyenu moonje sebeli lyekeza. **4** Abo cwale aaci twenyene kaama tukuyema kwaanyi mu Tikeleke ta Nyambe mulibaka mu kongota kwenu mane ni mu tumelo yenu mu mayando ni matata ao mubitamo. **5** Ou ni upaki no katulo no kuluka ya Nyambe, nji mutendiwe aafanena ku mubuso wa Nyambe, owo muyandela. **6** Kakuli Nyambe ni wakuluka, mbateneke outata kwao amiyandisa, **7** mi mbabi epumulo kwaanyi muyandisiwa mane ni kwaaci ngeso, abo Mbamu Jesu aba sa shootolwe kuwilu ni mutindimi no mulilo mane ni mang'eloi aye no kongola, **8** mbabi ekoto kwao kaalimukile Nyambe ni kwao kaakuteke eliywi lya Mbamu wetu Jesu Kilesite. **9** Mbaayandisiwa mu koto no kwaabwa mane ni kutundisiwa beebi ni Mbamu ni kanya no kuneneba kwaye, (*aīōnios g166*) **10** cwale aba saiye ba liywa elyo nji akanyisiwe mwaanu aye no kukena onje ni kumakalisiwa mwao onje ao ana kupumena, kakuli amaywi etu kwaanyi naku asikupumenawa. **11** Ku mamaneneno aa, enako yonje kame tumilapelela nji Nyambe wetu amitende aafanena ku kwisana kwaye mane mu maata aye aiyatetete emilelo yenu yonje no kuwaba ni misebezi yenu no tumelo mu maata aye. **12** Abo cwale nji elitina lya Mbamu wetu Jesu likanyisiwe mwaanyi, mane naanyi ngeeso okutunda kwa yonyene, mulibaka no sishemo sa Nyambe wetu ni Mbamu Jesu Kilesite.

2 Cwale okukumanena neyi no kwiya kwa Mbamu wetu Jesu Kilesite ni kukuwana kwetu naye aasingwa, kame tumikumbela nji, **2** mulese oku lelubela oku nyanganyisiwa mu minahano simba ku cilisiwa, simba ku Mebo, simba ku maywi, simba ku mang'olo ao aamba nji mwendi kame atunda kwaaci, nji eliywaa lya Mbamu lyaiya kale. **3** Mulese okongiwa ku munu mu ndila yonje, kakuli eliywaa elyo kalitamba kwiya oku kufutukela

aba sakwiye oweli mi ku monahale omulume no kwa kong'elela omulawo wonje, yonyene otatelele okasinyeha. **4** Woyo olwisa ni kuku nuneka yonyene kwao akwisana nji Nyambe ni kwasikulapela onje, nji cwale ashimbe esibaka saye mundoo ya Nyambe mane ni kukuyema yonyene nji Nyambe. **5** Kandi anyi kamupuluka nji abo meni sili nanyi inaku myambela eyi yonje? **6** mi mulimukile eso siliyeisa nji cwale woyo no kwiiba ashotoliwe mu nako yaye. **7** Kakuli amaata no tikunutu no mulume no kwakong'elela omulawo tatateka kale okubeleka, kono kaitamba kutendahala konji woyo oikanisa okutendahala aba satundisiwe mu ndila **8** mi cwale woyo no kwa kong'elela omulawo aba sashotolwe, mi abo cwale Mbamu Jesu mba mwibaa ni koyela na mukanwa kaye mane ni kumu sinya mu kumonahala ni kwiya kwaye. **9** Okwiya kwa woyo no kwa kong'elela omulawo mutikezo ta Satani mbakwikala ni maata ni isupo no mapwa ni timakazo, **10** mane ni koonga no kwiiba konje kwao afanena oku sinyeha kakuli naakana oku singa eniti mane nji ayoyisiwe. **11** Cwalehe Nyambe sebeli otuma amaata no ubofu okwaatende asiku pumena eyi no mapwa, **12** nji cwale onje aatuliwe awo no kwaapumena eniti kono kame ana ku wabelelwa eyi no kwaluka. **13** Kono kame tufanena okuutumela kwa Nyambe mu nako yonje, abetu aa asingwa kwa Nyambe, kakuli Nyambe na kumiketa okutunda ku matatekelo nji mu yoyisiwe mu kukenisiwa ni mebo ni ku pumena mu uniti. **14** Mulibaka elyo Nyambe na ku miisana mu liywi, nji cwale mu tambule ekanya ya Mbamu Jesu Kilesite. **15** Cwalehe abaange, mukoongote ni kwikalelala mu sizo tuna ku miyeta, simba mu liywi, simba mu tunwa, simba mu mang'olo. **16** Cwale Ombumu wetu Jesu Kilesite yonyene ni Nyambe Sitetu woyo ona ku tusinga ni kutuba kozo na kwaabwa ni minahano no kuwaba mu sishemo, (*aīōnios g166*) **17** ababalele emicima yenu ni mionganota mu misebezi yonje no kuwaba ni mu maywi.

3 Abaange amamaneneno, mu tu lapelele, nji eliywi lya Mbamu lifanene okwekeza okwambiwa muwangu ni ku kutekiwa kanyi omu lina kwikalela naanyi. **2** Mi mulapele nji tu fanene oku tundisiwa ku ufokoli ni kwaanu no kwiiba, kakuli kasa omunu yonje oli ni tumelo. **3** Kono Ombumu no tumelo, mba mionganota

ni ku mi babalela kwa woyo no kwiiba. **4** Mi kame tu yupisisa mwa Mbamu kwiinu yenu, eyo mu tenda ni ku tenda einu eyo tu mi laelela. **5** Mbamu afanene oku mi twaletela emicima yenu ku lilato lya Nyambe ni ku kongotiwa kwa Kilesite. **6** Abaange, cwale kame tu mi laelela, mu litina lya Mbamu Jesu Kilesite nji mu tunde ku mwabenu yonje woyo no kububa mu kwapumena mi kasa mu ku kong'a esizo eso mu na tambula kwaaci. **7** Kakuli anyi mwenyene kame mulimukile oku tenda oku kong'a eyo tuna tende, katusi kwitenda abo me tuli naanyi. **8** ka tusi kulya esinkwa sa munu yonje katusi teneka, kono oukuwana ni mu misebezi kame tu sebeza ousiku ni munji, nji tu lese oku imezwa omunjili mwaanyi. **9** Kasa nji ni mulibaka nji katu kwite etukelo eyo, kono oku miba omutendelo wetu omwanda no ku sebeza. **10** Kakuli simba aba tu na kwikala naanyi, na tu kumiba etaelo eyi. Nji omunjili ka sebeze, mu lese oku mulumelela nji alye. **11** Kakuli kame tu yupa nji anjili mwaanyi kame ayoya mu kwaongola, ka tende omusebezi simba mumweya. **12** Cwale aanu no ngeso kame tu laelela ni kwaalemusa mwa Mbamu Jesu Kilesite oku tenda emisebezi yoo mu koondoka ni ku wana omoyo woo. **13** Abaange, mulese oku katala mu ku tenda wino. **14** Nji omunu munjili kame akana oku kuteka eyo twamba mu ling'olo eli, mulimuke woyo munu, mi mulese oku tenda esinjli kwa yonyene, nji afanene okweena. **15** Mu lese oku mwaliketa kanyi esiila kwaanyi, kono mu mueleze kanyi omuasikupumena munjili. **16** Cwale mulesele Ombumu no kozo amibe ekozo mu nako yonje ni mu tindila tonje. Ombumu aikale naanyi enako yonje. **17** Meene Paulusi, kame ni ng'ola etitumeliso eti ni maoko ange. Esi esisupo mu ling'olo lyange lyonje, mo kame omu ina ng'olele. **18** Esishemo sa Mbamu wetu Jesu Kilesite siikale naanyi moonje.

1 Timoteya

1 Mene Paulusi, Omutumiwa wa Jesu Kilesite, mutaelo ya Nyambe omuyo yisi wetu, neyi ya Jesu Kilesite esepo yetu. **2** Kame niñolela Timoteya, mwanange luli mu tumelo, Esishemo, amakeke ni kozo okutunda kwa Nyambe Sitetu, ni kwa Kilesite Jesu Ombumu wetu. **3** Kanyi omo nina kukwambelela aba nina kuta ku Masedonia, nji osiyale mu Efese nji cwale olemuse aanu anjili nji alese okwiyeta etuto indina, **4** simba alese okubeeka onyene ku matangu ni ku masika no kwaabwa, awo alita etiñananyi, mi katusu omunjili okutenda omusebezi wa Nyambe owo otwesiwa okutendiwa konji fela mu tumelo. **5** Elibaka no taelo eyo, ninji wiikale ni lilato eli litunda mu mucima no kukena, ni mu lizwalo no kuwaba, ni ku tumelo no niti. **6** Aanu anjili kame anatundu kweeyo mi kame anati ku myambelo nambulwa tuso. **7** Kame alakaza nji atende aiyeti no mulawo kono kayupisisa eyo aamba simba einu eyi yaa ongota. **8** Cwale kame tuyii nji omulawo niwakuwaba, nji omunu kame akutusisa wo mu kufanena. **9** Okuyupisisa eyi, mu miyo a Nyambe omuyoyisi wetu, **4** woyo ninji omulawo kausi sitendelwa aanu no kuluka, osinga nji aanu onje ayoysiwe ni kukeela ba kono kame usumenwe awo nokwiiba nawo kulimuka eniti. **5** Kakuli kame kuli Nyambe akana okuyupa, naa akana etitaba ta Nyambe, mumweya feela, mi kame kuli omwimaneni nawo asikutenda eibi, nawo no kwakena, naa asikushwaula, naa anaibaa asitoo, nawo anaibaa ainaoo, naa aibaa aanu, **10** kame usumenwe ni amapwa, nawo asikukana etuto no niti. **11** naamba eniti mi kanoongo, meene omwiyeti okukumanena ni liywi no kuwaba no kanya no asimacaba mu tumelo ni niti. **8** Kame ni ya Nyambe no kufuyafulwa woyo olumbekiwa, lakaza cwale nji mu sibaka sonje aanu alapele, elyo ni beekilwe mu pabalelo yalyo. **12** Kame aimekile amaoko no kukena okuwlile okutina nikutumelo kwa Jesu Kilesite Ombumu wetu, ni tiñananyi. **9** Kame ni singa nji akati onyene woyo onanibi amaata no musebezi wange. Kakuli akufuke wino nuukukabisa mu kumonahala nanimono okusepahala okuniketa mu musebezi waye **13** simba nji kame nina kumunyefula, egauda, simba etipelela simba eikumango no okumuyandisa mane ni kumwangola. Kono kutula, **10** Kono ni misebezi no kuwaba kanyi kame ina shemubawa, kakuli kame nina kutenda akati alukele awo alapela Nyambe. **11** Mulesele eyo mu kwalimuka, me kani sipumena. **14** akati akwiyete mu kondoka akubeekile kunji Cwale esishemo sa Mbamu wetu kame sinaiyi mu ukukokobezo no kwiyala mwa Nyambe. **12** kwa mene onene ni tumelo ni lilato eli liliko Silumele nji omukati aiyete simba okwikala mwa Jesu Kilesite. **15** Omwambelo niwa niti ni maata beulu no alumbe, kono kame afanena mane ni kutambuliwa luli, nji Kilesite Jesu akondoke. **13** Kakuli Adama yona kuumbiwa nakwiya mu litunga mu kuyoyisa asikutenda oweli, okubinda Eba munyima. **14** Cwale Adama eibi. Mi kwa onyene awo asikutenda eibi time kasa yonyene ona kongiwa, kono omukati nakuuso, **16** kono kame nina tambula esishemo

mulibaka eli nji mwa mene woyo na kuuso nji, Jesu Kilesite amonise omucima waye no kuwaba mi kutendiwe omwanda kwawo sa lumele mwa yonyene nji abiwe omoyo no kwaabwa. (aiōnios g166) **17** Kwa Mbamu no kuta oku nokwaabwa, no kwaafa, no kwa monwa, yonyene Nyambe yomboci, abiwe elikute ni kanya mu tinako ni tinako Ameni. (aiōn g165) **18** Etaelo eyi kame niibeka kwa wene Timoteya mwanange okukumanena nanuhi anakwamba mulibaka lyowe. Mwa onyene, ote nayo mi olwe endwa no kuwaba, **19** mi oikale ni tumelo ni lizwalo no kuwaba. Mukulesela elizwalo no kuwaba aanu anjili nasinyehelwe elizwalo lyoo ni tumelo yoo. **20** Kwa onyene kame kuli Himeniyasi ni Alekizanda, awo ninabi kwa Satani nji aiyetiwe okwanyefula.

2 Cwale oweli kame ni myambela nji, etitapelo, okukumbela, okulapelela ni witumelo itendiwe kwaanu onje, **2** kakuli ambumu nawo ali ba itulo no kukutekeha, nji tuyoye muukuketa ni moyo no kozo mu ulapeli ni likute mu mikwa yonje. **3** Kakuli esi nisa kuwaba ni kupumeniwa mumweya woyo oli mukaci no aanu ni Nyambe asikushwaula, naa anaibaa asitoo, nawo anaibaa yonyene Kilesite Jesu omulume, **6** woyo ona ainaoo, naa aibaa aanu, **10** kame usumenwe ni kukuba yonyene etifo no aanu onje. Oupaki ona mahule awo atenda naakoo alumbe, ni asodoma, kubiwa mu nako no niti, **7** kakuli sokame eso ina naa aulisa aanu, naa no mapwa, naa akununga ketelwe okutenda omwiyeti ni mutumiwa kame amapwa, nawo asikukana etuto no niti. **11** naamba eniti mi kanoongo, meene omwiyeti okukumanena ni liywi no kuwaba no kanya no asimacaba mu tumelo ni niti. **8** Kame ni ya Nyambe no kufuyafulwa woyo olumbekiwa, lakaza cwale nji mu sibaka sonje aanu alapele, elyo ni beekilwe mu pabalelo yalyo. **12** Kame aimekile amaoko no kukena okuwlile okutina nikutumelo kwa Jesu Kilesite Ombumu wetu, ni tiñananyi. **9** Kame ni singa nji akati onyene woyo onanibi amaata no musebezi wange. Kakuli akufuke wino nuukukabisa mu kumonahala nanimono okusepahala okuniketa mu musebezi kasa ni tiñuki nokwa monahala wino simba waye **13** simba nji kame nina kumunyefula, egauda, simba etipelela simba eikumango no okumuyandisa mane ni kumwangola. Kono kutula, **10** Kono ni misebezi no kuwaba kanyi kame ina shemubawa, kakuli kame nina kutenda akati alukele awo alapela Nyambe. **11** Mulesele eyo mu kwalimuka, me kani sipumena. **14** akati akwiyete mu kondoka akubeekile kunji Cwale esishemo sa Mbamu wetu kame sinaiyi mu ukukokobezo no kwiyala mwa Nyambe. **12** kwa mene onene ni tumelo ni lilato eli liliko Silumele nji omukati aiyete simba okwikala mwa Jesu Kilesite. **15** Omwambelo niwa niti ni maata beulu no alumbe, kono kame afanena mane ni kutambuliwa luli, nji Kilesite Jesu akondoke. **13** Kakuli Adama yona kuumbiwa nakwiya mu litunga mu kuyoyisa asikutenda oweli, okubinda Eba munyima. **14** Cwale Adama eibi. Mi kwa onyene awo asikutenda eibi time kasa yonyene ona kongiwa, kono omukati nakuuso, **16** kono kame nina tambula esishemo yona kongiwa mane sebeli ocola omulawo

wa Nyambe. **15** Cwale omukati mbayoyiswa mukuleya aana, nji yotwalelelela mu tumelo ni lilato, niukuenisa nuukulema.

3 Omwambelo niwaniti, nji omunu yonje aba alakaza okwingena ba wiyeti, kame alakaza omusebezi no kuwaba. **2** Cwale omwiyeti aulwe esi sinyazahala miwa yonyene, atende omulume no mukati mumweya, atende woyo no ukulema, nuukuteka, woyo osikutambula angenda, woyo otwesa okwiyeta aanu, **3** kasa osikunwa onene eyi ikolwisa, woyo osikufula aanu, simba woyo no kusinga onene amali, **4** kame afanena okubusa wino asindoo yaye, ngasibine satwese okubabalela Endoo ya Nyambe ya Nyambe? **6** Alese okutenda omunu woyo otangisa okupumena, simba ofanena oukukuhumusa mane akwele mu katulo ya Diyabulozi. **7** Kame afanena oku pakiwa wino kwaanu awo ali kundee, nji alese okukwela mukunyaziwa ni mu mukwa wa Diyabulozi. **8** Atusi no keleke ni onyene atende ano kutukufalelw, kasa asitindimi timbili, asikunwa onene amalopu mane nikusinga onene amali **9** atundamene mu tumelo no niti ni lizwalo no kukena. **10** Cwale kame afanena okwetekiwa oweli, nji cwale kaanyazahala asebeze kanyi atusi no keleke. **11** Naakati ngeso atukufalelw, alese okutenda asikooba, kono akuleme mane niku sephala mu inu yonje. **12** Atusi no keleke atende omulume no mukati mumweya mane asikubabalela wino anoo nasindo yoo. **13** Kakuli awo asebeza wino kanyi atusi no keleke mbakuwana elikute no kuwaba mane ngeso ni koongola mu tumelo eyo ili mwa Kilesite Jesu. **14** Kame nisinga okwiya kwa wene abano, kono kame nikuiñolela etitaelo eti nji cwale, **15** nji kame niliyeha, mufanene okulimuka omo omunu afanena okwikalela mu ndoo ya Nyambe eyo itendile nji keleke ya Nyambe no kuyoya omusumo ni matatekelo no niti. **16** Omunene luli woyo tupumena no kuneneba mu tumelo yetu. Naku monahala mu unu, kame anatendiwa woyo no kuluka ku mebo, kame ana kumoniwa ku mangeloi. kame ana kukutaziwa mukaci no aana, kame ana kutumeniwa mu litunga mane nakushimbeliwa mu kanya.

4 Cwale Emebo kame yaamba mu koongola nji mu tinako na kuuso anjili mbatundu

mu tumelo, okukumalela emebo no mapwa mane ni tituto no madimona. **2** Etituto eti kame titunda kwasikukuba no mapwa awo amazwalo oo nababuliwa. **3** Ao akanisa aanu okukwata ni kulya eilya eyo ana umbu Nyambe nji itambuliwe muukutumela kwawo apumena ni kulimuka eniti. **4** Kakuli einu yonje ina kumbiwa kwa Nyambe niya kuwaba, mi kakwisa eyo ikaniwa nji kame itambuliwa muukutumela, **5** kakuli kame ikenisiwa yonje ni liywi lya Nyambe ni tapelo. **6** Nji kame obeeka etitaelo eto balubala no aasikupumena, mbutende omubika nokuwaba wa Kilesite Jesu, woyo onakulele ba liywi no tumelo ni mu tuto no kuwaba eyo onakoño. **7** Olese okutenda esinjili ni milimu mane ni matangu. Oku twaete mu musebezi no ulapeli. **8** Kakuli okutwaeza olutu emisebezi kame kutusa mbicani, kono ounyambe kame otusa mu inu yonje owo onabiwi esepiso no omoyo wa bano mane nowo osiyya. **9** Omwambelo owo niwa niti mi otambuliwe mu kwiyala. **10** Kakuli kumamaneneno ano kame tuyanda ni kusebeza kakuli kame tubekile esepo yetu mwa Nyambe wetu no kuyoya, Omuyoyisi no aanu onje onene kwawo apumena. **11** Olaele mane oyiyete einu eyi kwaanu **12** Kuulwe omunu woyo sosinya oundumbana wowe, kono otenda omwanda mu kwamba ni oukulema, mu lilato, mu tumelo mane nimu kukena. **13** Okutwala aba saniyele, oikale kwaanu meubala amañolo okukutaza ni kwiiyeta. **14** Olese oku keshebisa empo eyo okwite eyo onakubiwa mu unuhi abo esikwata no akulu aba anakubeeka amaoko oo beuliu yowe. **15** Otokomele emisebezi eyi, okubeke wenyene ku yonyene nji cwale aana onje amone okutukufalelw kowe. **16** Okutokomele wenyene mane otokomele ni tuto yowe. Otwalelelela mo kakuli mukutenda ngeso mbuku yoyisa mane bamwya nawo akuyupa.

5 Olese okwayuta omukulu kono omusuweze kanyi sitowe, obabalele andumbana kanyi ainowe, **2** obabalele akulu no akati kanyi ainawowe, obabalele akatana kanyi amandowe mu kukena monje, **3** Okuteke akati no timbelwa awo atendile ambelwa luli. **4** Nji ombelwa kame ali naana simba aikulyaye, mwalesele akwiyete oweli oulapeli woo ku lubasi loo mi anjili mwause kwashemi oo, kakuli esi sokame eso silumelelw mu miyo a Nyambe. **5** Cwale ombelwa no niti mi nasiyala yomboci mu

umweya, mi kame atwalelela mu kukumbela imonahala wino muwangu-wangu simba ba ni kulapela omunji ni usiku. **6** Kono woyo nako no katulo, kono eibi no anjili kame okuyoyela mu minyaka, nafu naaba ayoya. **7** saimonahale munyima aba sakubite enako. **25** Walaele eyi, nji cwale aulwe naaba anyazahala. Cwale yongeeso ni ku misebezi no kuwaba **8** Nji omunu yonje kababalele aabaye, onene kame imonahala, simba nji kaimonahala, kono asindoo yaye kame ana kana etumelo, mi kame abitiwa ku munu no kwapumena. **9** Ombelwa kame afanena okuñoliwa mu buka no timbelwa nji nabitelele emyaka makumi atanu ni likumi limweya no kuleiwa. Woyo ona kukwaliwa ku mulume mumweya feels, **10** mi kame afanena okupakiwa wino ku misebezi yaye no kuwaba, oku lela aana, oku tambula angenda, oku yowisa amakondo no anu a Mbumu, okutusa aakalelw, mane nukubeeka yonyene okutenda wino mu mikwa yonje. **11** Kono okane okuñola etimbelwa no akatana, kakuli aba akula mu minyaka kame atunda kwa Kilesite mane kame alakaza okukwaliwa, **12** mi kame akwingenyeka mu mubonda aba acola esepiso yoo no weli. **13** Kame akwiyeta okububa aba apota pota mu tindoo, mi kasa kububa feels kono ni kooba mane nikupateha etinyetu too, ni kwamba einu nambulwa tuso. **14** Cwale kame nisinga nji etimbelwa no akatana tikwaliwe, aleye aana, ababalele asitindoo too mane alese okuba esiila esibaka no kwamba eyi no kwiiba kwaaci. **15** Kakuli etimbelwa tinjili sebeli tafutukela kale kwa Satani. **16** Nji omuasi kupumena no mukati kame ali naabaye no timbelwa, aatuse, keleke ilese okwimelwa nji cwale keleke yonyene ituse etimbelwa nambulwa awo aatusa. **17** Mulesele akulu awo aendisa wino, atenekiwe twili onene awo sebeza mu kukutaza ni kwiyeta eliywi. **18** Kakuli eliñolo kame lyamba nji, “Mulese okununga opulu kukanwa aba ashenga oubike” mane, “Woyo osebeza kame afaneniwa omupuzo waye.” **19** Olese okutambula etaba eyi ilwisa omukulu no keleke, konji aba ibihia kwapaki ayiili simba aatu. **20** Kwawo atenda esiibi, waakalimele balubala no aanu onje nji cwale anjili acile. **21** Balubala lwa Nyambe ni lwa Kilesite Jesu mane ni balubala no mañeloi aketilwe kame ni kulaela okumamela emilao eyi me ulwile esaluluti okutenda esinjili ni sobozi. **22** Olese okuleluba okubeeka amaoko baanu simba oukubeeka mu sibi no akowe, kono wene okufenise. **23** Olese okunwanga feels ameyi, kono okutusisange ni waine icana mulibaka no lipumo lyowe ni kukola-kola kowe no kulemenena. **24** Eibi no aanu anjili kame

6 Awo ali munji no coko no ubika alikete aolyoo mukwakuteka onene, nji cwale elitina lyu Nyambe ni tuto yetu ilese okwambiwa esi no kwiiba. **2** Awo aluwilwe kwa olyoo no aasikupumena aabe elikute nji nonyene nasikupumena, asebeze wino kakuli awo asebelezwa nonyene niaasikupumena nasingiwa, mwiyete ni kutokomela emisebezi eyi. **3** Nji omunu kame aiyeta mi kalumelelana ni maywi no niti a Mbumu wetu Jesu Kilesite ni tuto eyo ilumelelana ni ulapeli **4** woyo kame akukuumusa mi kakwisa eso alimukile. Kame atomine mu minahano yoo mi kame asinga okutenda etiñananyi ba maywi, eto tilita omuna, okwayuta, etingangu mane ni mihupulo no kwiiba, **5** mi kame ali ni tiñananyi mukaci no aanu ni kunahana eyi no kwiiba mane nikuulwa eniti. Kame ahupula nji oulapeli endila no kufuma. **6** Kame kuli esifumu no kuneneba mu ulapeli, nji kame tukolwa kweyo tuli nayo. **7** Kakuli kakwisa esi tuna liti mu litunga mi katutwese okushimba esinjili mu litunga aba tulisiya. **8** Kono nji kame tuli ni ilya ni ikumango, yatusepa eyeyo. **9** Kono awo alakaza okufuma kame akwela mu muliko, mu malaba, neyi isinya, mane eyi itikiseta aanu mukusnyeha ni kutaukelela. **10** Kakuli okusinga onene amali, endila eyo itwala ku uyyii onje. Aanu anjili mukusinga amali, natundu mu tumelo yoo mane kame acola emicima yoo mu mayando no kupula. **11** Kono kwa wene, omunu wa Nyambe, otunde kweyi yonje. Otwalelela mu kuluka, mu ulapeli, mu tumelo, ni lilato, mu ukukoongota ni ukuketa. **12** Olwe endwaa no kuwaba no tumelo, oleme omoyo no kwaabwa ou onaisanenwe aba ona kwamba eyi no tumelo yowe balubala no apaki no kupula. (*aiōnios g166*) **13** Balubala lwa Nyambe woyo obo omoyo ku inu yonje ni balubala lwa Kilesite Jesu woyo no paka eyi no tumelo yaye balubala lwa Pontiyasi Pilato woyo ona kutenda oupaki no kuwaba. **14** kame ni kulaela nji omamele etaelo eyo mane kuulwe neso sinyazahala mwa wene okutwala abo sa kamona halele Ombumu wetu Jesu Kilesite. **15**

Cwale esi mbasi monahala ba nako ilukeele kwa Nyambe ona fuyaulwa Omubusi yomboci, Ombumu no ambumu onje. **16** Yonyene yomboci no kwaafa mi kame ayoya mu liseli elyo kakwisa omunu otwesa okushetetako, woyo kakwisa onamumono mane kakwisa woyo omumona. Kwa yonyene kwikale elikute ni maata no kwaabwa! Ameni. (aiōnios g166) **17** Kwawo aluwile muno mu litunga waabe emamela nji alese oukukuumusa simba okubeka esepe yoo ku ufumu nambulwa tuso kono asepe Nyambe woyo otuba oufumu mukupula nikutu fuyola okutuba einu yonje tukukola. (aiōn g165) **18** Asebeze eyi no kuwaba, okufuma mu misebezi no kuwaba, awo aba ni mucima mumweya. **19** Mu kutenda ngeso kame akutewela onyene okutenda omusumo no kuwaba na kuuso nji cwale alimuke omoyo no niti luli. **20** Weene Timoteya oteule eyo ibekilwe mu pabalelo yowe. Otunde mu yambo nambulwa tuso eyo no mapwa nji ezibo. **21** Anjili mu kupaka, cwale mukutenda ngeso kame ana tundu mu tumelo yoo. Esishemo siikale niwene.

2 Timoteya

1 Mene Paulusi, omutumiwa wa Kilesite Jesu mukusinga kwa Nyambe okukumanena ni ku sepiso no omoyo owo oli mwa Kilesite Jesu. **2** Kame niñolela Timoteya, omwanange nisinga. Obiwe esishemo, amakeke mane ni kozo eyi itunda kwa Nyambe Sitange mane nikwa Kilesite Jesu Ombumu wetu. **3** Kame ni kutumela kwa Nyambe woyo ni sebeleza ni lizwalo no kukena, kanyi anjekulyetu omo ana kutendela aba nikuhupula mu nako yonje mu titapelo tange. **4** Kame nihupula emyoti yowe, ousiku ni munji kame nishukele okumona nji cwale niiyale okuwabelelwa. **5** Kame ni yambuta ni tumelo yowe no kwakesheba, etumelo ina kwikala oweli mwa nyakulyowe Loisi ni mwa inawowe Yunisi. Kame nikolwa luli nji nimwa wene kweeli. **6** Mulibaka elyo nisi kupulukisa nji ofutelele empo ya Nyambe eyo ili mwa wene aba nina kukubeeka amaoko ange beulu. **7** Kakuli Nyambe kasituba Emebo no umowa, kono wa kongota, ni wa lilato, nou no ukusiuulula wenyene. **8** Cwale olese okwenena okwamba oupaki wa Mbumu wetu simba okwamba eyange mene elipanditi lyaye. Kono tukutabele kumayando mulibaka no liywi no kuwaba mu maata a Nyambe. **9** Woyo ona tuyoyisa ni kutwiisana, okwisiwa no kukena kasa mu libaka no misebezi yetu kono mu libaka no kusinga kwaye mane ni sishemo eso ana kutuba mwa Kelesite Jesu kunyima elitunga elyakalya sumbiwa kale, (aiōnios g166) **10** mi cwale bano esishemo nasi monahalisiwa mukwiya kwa muyoyisi wetu Kilesite Jesu woyo ona mana elifu nikulita omoyo mane nikulita omoyo no kwaafa mu liseli mulibaka no liywi no kuwaba. **11** Lyonyene eliywi no kuwaba nina beekiwa okutenda omukutazi, omutumiwa mane ni mwiyeti walyo, **12** cwalehe bokame aba ni yanda aba nisebeza. Kono kanienisiwa kakuli kame niyii woyo ina pumene mwa yonyene mi kame nikolwa nji kame atwesa okubabalela eyo nina beeke kwa yonyene okutwala ba liywaa sauke. **13** Cwale okoñe omwanda no maywi no kuwaba no niti awo ona yupu kwa mene, mu tumelo mane nimu lilato eyo ili mwa Kelesite Jesu. **14** Omamele eyi no niti eyi ina beekiwa mu pabalelo yowe, mu Mebo no Kukena woyo oyoya mwaaci. **15** Kame olimukile nji orje awo ali mu Asiya nani futukele okunilwisa, mwa

onyene kame kuli Figalusi ni Hemogenisi. **16** Ombumu ashemube asindoo ya Onesifolasi, kakuli kame ani katulusanga. Kasi kwenena okunungiwa kwange. **17** Kono aba ana kukeela mu Loma sebeli oni saela mane nikuni wana. **18** Ombumu amube esishemo okutunda kwa Mbumu Nyambe ba liywaa elyo mane kame olimukile wino omo ana kunitusetu mu Efese. **2** Cwale wene omwanange, ongole mu sishemo eso sili mwa Kilesite Jesu. **2** Mi eyi ona yupu kwa mene balubala no tipaki no kupula, oibeeke kwanu no kusephala, awo satwese okwiiyeta anjili kame. **3** Okutabele mu mayando kanyi omusole no kuwaba wa Kilesite Jesu. **4** Kakwisa omusole oli ba musebezi woyo okwingenye ka mu musebezi wa woyo nokwatenda omusole, kakuli omulelo waye waku wabelisa woyo ona mubeke ba musebezi. **5** Omunu oli mu takano kabiwi omupuzo no takano, konji aba alakana okukumanena ni mulawo. **6** Osikulima mu koongola yosowana oweli kwego ina kutuliwa. **7** Opuluke kwego naamba, kakuli Ombumu mbakubi okuyupisisa mu inu yonje. **8** Opuluke Jesu Kilesite woyo ona kwinguwa kwaafu, no lisika lwa Dabida, kanyi omo ina kutaleziwa mu liywi lyange no kuwaba. **9** Eliywi no kuwaba elyo ina yandele ni kunungiwa mu tungongolo kanyi osisinyi. Kono eliywi lya Nyambe kalisi nungiwa mu tungongolo. **10** Cwalehe kame nongota einu yonje mulibaka no awo ana ketiwa nji nonyene awane okuyoyisiwa mwa Kilesite Jesu ni kanya no kwaabwa. (aiōnios g166) **11** Omwambelo ni waniti. “Nji kame tutfile naye, mbatuyoyo naye. **12** Nji kame tukoongota mu mayando, mbatubusa naye. nji kame tumukana, niyonyene mbakatukana. **13** Nji aci katu kwite etumelo, yonyene wa kusephala, kakuli katwese oukukana yonyene.” **14** Wa pulukise eyi, mane nikwalemusa balubala lwa Mbumu nji alese okukanana ni maywi. Kaikwite tuo kono konji feela okusinya awo ateeteta. **15** Otenda omo tweseta nji okubeeke wenyene kwa Nyambe kanyi omubeleki no kulumelelwa, omubeleki woyo kakwite etaba nikwena woyo oiyeta eliywi no niti. **16** Mwambuke omwambelo no kwiiba, kakuli kame yekeza okutwala anu ku kufosa onene. **17** Omwambelo woo kame okufekile kanyi esitombo no kwabala. Mukaci koo kame kuli Hemenaeysi ni Filetasi, **18** okame awo anatundu mu niti aamba nji okwinguka no

afu naku tendahala. Kame akwisa etumelo no umonahala kwanu onje, kanyi uya no alumé akoo. **19** Kono omusumo no koongola wa Nyambe ayili aye. **20** Cwale bano nu limuka etuto yange osimanine obeekilwe eliswayo “Ombumu kame luli, nomu ni tendelanga, ni milelo yange mu ayii awo ali aye” mi “Omunu yonje woyo oisana moyo, etumelo yange, ni mucima wange no elitina lya Mbamu atunde ku kutenda eyi no kuwaba, ni lilato lyange, nu koongota kwange, kwiiba” **21** Cwale mu ndoo no kuneneba kakwisa **22** amayando ange, okuyandisiwa kwange, oko fela ewana no gauda ni silibela kono kame kuna niyeye ku Antiyoki, ni ku ikoniyamu ni ku kuli ngeso neyi no itondo ni limaa, einjili ya Lisitila, mu mayando ao kame ni na kongota, kukutekeha einjili yano kwakutekeha. **23** Nji mi Ombumu na nilamulele kweyo yonje. **24** omunu kame akukenisa yonyene okutunda Niti luli awo onje asaela okuyoya mu moyo kwiinu no kwiiba, cwale mbatende esibelekiso no uasikupumena oli mwa Kilesite Jesu kame sili ni tuso, okukutekeha ni tuso ku munya sa yandisiwe, **25** kono anu no kwiiba na ongi, ndoo, woyo otatelele omusebezi wonje no kame sa twalelele onene mu uyi, me alemine kuwaba. **26** Ocile etitakazo no undumbana, kono okonga anu, mi kame aongiwa nonyene. **27** otwalelele eyi no kuluka, ni tumelo, ni lilato, ni Kono wene otwalelele kweyi ona kwiyete mane kozo, bamweya nanu onje a lapela Ombumu ongotete eyo ona pumenemi kame olimukile ni mucima no kukena. **28** Okane etiñanayi woyo ona kwiyeteyo, **29** okutunda ku wanuke no welo na mbulwa etingana, mu kulimuka wowe kame uyii amañolo no kukena, awo nji kame tilita okulwa. **30** Cwale omubika wa atwesa okusimweta eyo no kuyoyisiwa mu Mbamu ka lukele okulwa, kono kame alukela kupumena mwa Kilesite Jesu. **31** Amañolo onje okutenda woyo no musa kwanu onje, woyo kame anañoliwa mu kususuweziwa kwa Nyambe otwesa okwiyeta ni mucima no kuwaba, **32** Woyo mi kame ali ni tuso mu kwiyeta, mu kukolwisa, ofanena okusiulula ao amulwisa ni mucima mu kulukisa mane ni mukumonisa okuluka, **33** no kuluka, kakuli mwendi Nyambe mbaabi nji cwale omunu wa Nyambe a petahale mane okubaka mane nji alimuke eniti. **34** Cwale atwese afanene okutenda omusebezi onje no kuwaba. okupicuka mu malaba a Satani woyo waswazize nji atende esi sisingwa kwa yonyene

4 Kame ni kulaela bouso wa Nyambe ni wa Mbamu Kilesite Jesu woyo soatula awo ayoya

3 Kono oyupisise eyi nji mu maywaa nawo asikufa, enako saiye ni mubuso waye **2** no mamaneneno, kame sakwiye tinako okutaze eliywi, ongote mu nako no kuwaba no kubambaba. **2** Kakuli anu kame sa neeyi no kwiiba, ukolwise, okalimele, osusuweze kusinge onyene, asikusinga amali, akuyeema, mi otenda ngeso ni mucima no kuwaba ni mane oukukuumusa, anyefuli, awo akana oku yupa nimu kwiyeta. **3** Kakuli enako kame iiya eyo anu ashemi oo, awo aulwile okutumela, awo akana kame sakane etuto no kuwaba, kono bakwikala einu ya ouwa, awo no kwakena, **4** awo no ni matwi nokuyuwa mbaku saelele aiyeti oo kuulwa elilato, asiñole, asi kooba anu ni mapwa, awo sate mu titakazo too. **4** Kame satunde awo no kwakulema, asikutweba, awo atimba muku teeteta eniti mi kame sayaulukele mu einu no kuwaba, **5** asi kushemba, amatanya, matangu. **5** Kono wene enako yonje okutukisete, asiku kununeka, awo asinga eminyaka okubita wongole mu mayando, otenda omusebezi no okusinga Nyambe, **6** awo akumonisa nji kwamba eliywi, oiyatetete eyi no situlo sowe. **6** aasikupumena, kono kame akana amaata no Kakuli mene kame nili ba nako no kutendiwa uasikupumena. Ocile anu no ngeso. **6** Kakuli esitabelo, enako no kuta kwange naiceela. **7** mukaci koo kame kuli awo aingena mu tindoo Kame ni nalwi endwa no kuwaba, na keela kale no anu ni kununga akati no kufokola, awo ba mamaneneno, kame nina teula etumelo. **8** Mi aimelwe ku ibi ni kulakaza eiminyaka no kupula, cwale kame nibeekelwe ekuwani no kuluka, eyo **7** awo ayupeteta kwanu feela mane kakeela ba Ombumu, omwatuli no kuluka, kame saibe kwa kulimuka eniti. **8** Kanyi Janesi ni Jambulesi mene ba liywaa no katulo mane kasa mene feela aba ana kukananisa Mushe, cwale alume awo kono ngeso ni kwawo onje ana singi okwiya nonyene kameakanana eniti, anu no kwanahana kwaye. **9** Otenda omo sotwesete monje okwiye wino mane kame ana tauka mu tumelo. **9** Kono kwa mene muwangi. **10** Kakuli Damasi kame katamba oku twalelela, kakuli owelo woo mba ana ni fulalele mu ku singa elitunga mi kame

anati ku Tesalonika. Kilesenisi kame anati ku Galatiya, Tite kame anati ku Dalumatiya. (aiōn g165) 11 Luka yokame fela oli ni mene. Oshimbe Maleka oiye naye, kakuli niwaotokwa onene mu kunitusa mu musebezi. 12 Kame ni na tumu Tayikikasi ku Efese. 13 Aba sawiye, oni shimbele omukanjo ni nasiyi ku Tulowasi kwa Kapusi, olite ni tibuka mane niitumba inapungiwa abo ina ñolo. 14 Alekizanda, ombuti no yondo kame ana ni tende ouyi onene, Ombumu mba mu usete okukumanena ni misebezi yaye. 15 Omu tokomele ni wene, kakuli kame ana kulwisa amaywi etu onene. 16 Enako inaku kutambwela ba weli kakwisa woyo ona kuniiimanena, onje kame ana kuni futukela. Alese okubalelwba omubonda owo. 17 Kono Ombumu na kuni imanena mane kuniba amaata no kwamba eliywi no niti elyo asimacaba aliyupe, mi kame ina lamulelwba ku kanwa ka Ndee. 18 Ombumu mba ni lamwene nikku misebezi no kwiiba yonje mane nikku niyoyisa oku ni ingenyeka mu mubuso waye na ku wilu. Kwa yonyene kwikale ekanya, mu tinako ni tinako! Ameni. (aiōn g165) 19 Okeeete Pulisika ni Akwila, na sindoo ya Onesifolasi. 20 Elasitasi nasiyala mu Kolinte. Tulofimasi ina musiyi yotomine ku Miletasi. 21 Weteke omo sotwesete monje okwiiya omubebo owaka sikeela kale. Eubulusi, Pudensi, Linasi, ni Kulaudiya na beetu onje kame akukeeta. 22 Ombumu aikale ni mebo yenu, Esishemo siikale naanyi moonje.

Tite

1 Time Paulusi, omubika wa Nyambe ni mutumiwa wa Jesu Kilesite. Oku ongoteteta etumelo ya awo ana ketiwa kwa Nyambe ni tingana no niti yoo eyo yendelela ni mwikalelo no Unyambe, **2** mu ku sepa omoyo no kwaabwa owo ana kutusepisa Nyambe ku kale woyo na kwaonga, (*aīōnios g166*) **3** ni mu nako eyo ifanena kame ana shootola amaywi aye mu ku kutaza nina bekiwa mu ku laelelwa kwa Nyambe omuyoyisi wetu. **4** Kwa wene Tite, omwanange mu tumelo. Esishemo ni kozo eyo itunda kwa Nyambe Sitetu ni Kilesite Jesu omuyoyisi wetu. **5** Eli elibaka ina ku ku siyela mu Kilete, nji omanenene eyambo eyo ina kuulwa oku lukisa, ni ku keta aakulu no Tikeleke mu titolopo tonje kanyi omo ina ku kusimwetela, **6** nji omunu kanyazahala, woyo okwatilie omukati mumweya, woyo oli naana no ku pumena no kwaanyazahala mu mifilifili simba mu ungu'lunde. **7** Kakuli kame ku fanena nji omwiyeti no keleke, atende woyo no kwa nyazahala, omunu no kwa ku kuumusa, ni ku lelubela okutina, simba esitakwa, simba osi mifilifili simba omunu no ku singa onene amali. **8** Kono atende omunu no ku tambula wino angenda, woyo osinga ouwa, woyo no ku shangama, woyo otenda wino einu, no kukena, nuu kulema. **9** Kame afanena oku kumalela ku tuto no niti, omo ina kwiyetewa, nji cwale atwese okuba etitaelo mututo iyupahala mane ni ku monisa amafosisa kwao ailwisa nji ayupisise. **10** Kakuli kame kuli awo no kupula amangulunde, awo aamba eyo na mbulwa tuso, awo aonga aanu, onene kwaawo no mupato. **11** Kame afanena oku tikiwa otunwa, mi aanu ashandoola amasika onje mu kwiyeta eyo no kwafanena, nji awanemo esifumu no kwaaluka. **12** Omwaboo omunjili woyo neli munuhi, kame ana kwamba nji, Amakileta nasi mapwa enako yonje, mi ni ibatana no kwiiba, asi mapumo no ku buba. **13** Oupaki owo ni wa niti. Cwalehe mwaakalimele mu kongola, nji cwale mwatuse nji akule mu tumelo. **14** Alese oku tokomela amatangu no Sinjuda, ni titaelo no aanu akana eniti. **15** Einu yonje ni ya kukena kwaanu no kukena, kono kwao no kwakena no kwa pumena kakwisa esi no kukena, etingana ni mihipulo yoo kame asilafalile. **16** Kame aamba nji kame alimukile

Nyambe, kono kame amulatula mu misebezi yoo, kame akwite olutimbo, mane ni kuulwa elikute mi kaafanene emisebezi no kuwaba.

2 Kono wene oyiyete eyo ifanena etuto eyo ilukile. **2** Mwiyete akulu no alumbe nji atende aanu no ku sepahala, no ku shangama, ano ukulema, awo ali mu tumelo, ni mulilato, ni mu kongooteta emicima. **3** Wambele akati akulu nji nonyene aikale ni mukwa no kukena, alese okooba, simba aabika no kunwa, kame afanena okwyeta eyi no kuwaba, **4** mi cwale aiyete aasizana oku singa ambumoo naanoo, **5** atende aa no ku yupisia, nuuku babalela, ni ku sebeza, aikale ni musa, ni ukubeeka kunji no ambumoo, nji cwale eliywi lya Nyambe lyuulwe oku nyefulwa. **6** Mi kame waambele ngeso naa ndumbana nji akuleme onyene. **7** Oku tende omwanda wenyene mu inu onje okutenda emisebezi no kuwaba, mi mu tuto yowe wiyyeta omonise nji ni ya kukena, ni ku kutekiwa. **8** Amaywi wamba atende aa ayoisa, nji cwale awo atu Iwisa aene, aulwe esi no kwiiba eso saambe kwaaci. **9** Waambele aabika nji aku beeke kunji no aolyoo ni kwawabetwa mu inu yonje, mi alese oku kanana **10** simba okwaitela, kono amonise okusepahala no ku manenena mu nako yonje, nji cwale etuto ya Nyambe Omuyoyisi wetu ikutekiwe konje. **11** Kakuli esishemo sa Nyambe nasi monahala eso si yoisa aanu. **12** Esishemo kame sitwiyyeta okukana emikwa eyo kasa ya Nyambe ni no ku shukela eyi no litunga, ni ku yoya mu kuyupisia, ni mu kuluka, ni ku yoya mu mukwa wa Nyambe mu litunga lino, (*aīōn g165*) **13** me tu tatelele esepe yetu ili ni mbuyoti, ni ku monahala ni kanya ya Nyambe wetu no kuneneba, neyi ya Muyoisi Jesu Kilesite. **14** Woyo ona kutobohele aaci oku tu lukulula ku uyi wetu yonje, ni kutukenisia nji tutende aanu aye luli awo atukufalelwemisebezi no kuwaba. **15** Otatulule etitaba eti, mi mbu kutaza mu maata onje. Kuulwe omunu so ku shwaula.

3 Mwaapulukise nji akubeeke kunji no aabusisi ni mu maata, nuuku kuteka oku tenda omusebezi no kuwaba. **2** mwaambele nji alese okushwaula omukwenu, mu lesele okukanana, mu ku kuteke mane ni kumonisa ouwa wenu ku munu yonje. **3** Kakuli naaci natu kutenda aaelo kunyima, me tuli aanu no kongiwa, aabika no titakazo no mifuta-futa ni minyaka, ni ku yoya mu lunya ni uyi, okutimbiwa kwaakwetu ni

mukaci ketu. **4** Kono ouwa ni mukekecima wa Nyambe omuyoyisi wetu aba una kumonahala, **5** naku tuyoyisa. Kasa mulibaka no itendanu yetu tuna tende mu kuluka, kono mulibaka no makeke aye, mu kuyowisa amasika ni kwaatenda ano ubya mu mebo no kukena. **6** Eyo Nyambe nakwitela kwaaci mukupula mulibaka lyu Jesu Kilesite omuyoyisi wetu, **7** nji cwale tubekiwe ano kukena mu sishemo saye mane nji tuka shwane mu sepo no moyo waye na kwaabwa. **(aiōnios g166)** **8** Omwambelo ni wa niti. Etituto eti nita niti mi kame tikwite etuso onene ku munu yonje. Cwale kame ni singa nji mongotetete mu yambo eyi, nji cwale aanu ao apumena mwa Nyambe atokomele oku tenda eyi no kuwaba, mi eyi niiwa mane ikwite omupuzo kwaanu. **9** Kono mulesele einu nambulwa tuso, eyi no masika na ku kale, eting'ananyi, okulwisa omulawo, kakuli ka ikwite outokwa ni tuso. **10** Kanyi ku munu na munyima noo ku mweleza kamweya simba twiili, kakwisa kame eso sa mutende kwa yonyene. **11** Me mulimukile nji woyo omunu kame asinyehile ni kutenda esibi, woyo ni wa ku nyazahala. **12** Cwale aba sanitume Atemasi simba Taicikasi kwa wene, mutende omo mutweseta monje okwiyya kwamene mu Nekapolisi kakuli nani hupula nji nikaikale kuya uno mubebo wonje. **13** Mutende omo mutweseta monje okulelubisa Zenasi osi milao ni apolosi mumone nji mundila yoo kakwisa esinjili eso abilaelasaele. **14** Mi aanu etu akwyiyete oku tenda eyi no kuwaba, nji atuse eyo isaeliwa yonje kasa okwikala nambulwa tuso. **15** Awo nili noo onje kame ami keeta. Esishemo sa Nyambe siikale naanyi moonje.

Filimoni

1 Okutunda kwa mene Paulusi elipantiti mulibaka ly a Kilesite Jesu ni Timoteya omwabetu, Kame tuñolela kwa wene Filimoni omusingiwa ni mwabetu mu musebezi **2** ni kwa Afiya mandetu ni Akipasi, omwabetu omusole ni keleke mu ndoo yowe. **3** Esishemo siikale nanyi ni kozo itunda kwa Nyambe Sitetu ni kwa Jesu Kilesite. **4** Kame ni kutumelanga kwa Nyambe enako yonje aba nimi pulukanga mu titapelo tange. **5** Kakuli kame niyupa eyi no lilato ni tumelo eyo uli nayo kwa Mbumu Jesu ni kwa asikupumena onje a Nyambe. **6** Kame ni lapela nji okutabela no tumelo yowe ifanene okukulisa ezibo no uwa wetu wonje mwa Kilesite. **7** Kakuli kame niwabelelwe onene ni kombaombiwa okutunda mu lilato lyowe omwabange. Kakuli emicima no aasikupumena kame ninatende eyi no ubya mwa wene. **8** Abo cwale simba nji kame nili ni undume mwa Kilesite kame nitwisa oku milaela okutenda eso mufanena oku tenda. **9** Mulibaka no lilato kame ni singa okukumbela kwa wene mene Paulusi omunume mukulu mi bano nili elipantiti kame mulibaka ly a Kilesite Jesu, **10** Kame ni kumbela kwa wene mulibaka ly a mwanange Onesimasi woyo inakutenda sitaye abo menili mu tolongo. **11** Ku matatekelo kasikwikalanga ni tuso kwa wene, kono bano niwautokwa luli kwa wene ni kwa mene. **12** Kame nimusa kwa wene, okumutuma yo mucima wange wonje. **13** Simba nji kame ninakusinga okwikala naye kuno, mulibaka nji ani sebeleze mu sibaka sowe mu nako no kunungwa kwange mulibaka no liywi no kuwaba. **14** Kono kame nina kusinga okwatenda esinjili me kawasilmuka oweli. Nji ouwa sotende olese kuutenda mu kukandimekwa kono outende mu kusinga kowe. **15** Mwendi eli elibaka ana kutundela Onesimasi kwa wene mu nako icana nji cwale wikale naye okuta oku no kwaabwa, (*aīōnios g166*) **16** cwale kasa kanyi mubika kono okubitelele omubika, omwabetu osingiwa, onene kwa mene, kono cwale ngasibine kwa wene, bamweya mu lutu mane ni mwa Mbumu. **17** Cwale nji kamo nishimba nji kame nili omukowe mu musebezi, niyonyene omutambule omoso tambwele mene. **18** Nji kame anaku kufoseze onene simba oku kukolotela esinu sonje, osibalele sitende omubonda wange. **19** Mene Paulusi kame

niñola eyi ni lyoko lyange, mi mbani siteneke. Kulese okwambiwa esinjili ku sikoloti sange mane ni sowe. **20** Ee mwabange, kame nisinga nji onitendeleko esi mwa Mbumu. Okatuluse omucima wange mwa Kilesite. **21** Mu kusepa okuyupela kowe kame nikunolela muku limuka nji mbutende okubitelela eyi ninaamba. **22** Banako imweya omilukisete omuzuzu, kakuli kame nisepa mu titapelo tenu mba nimiusetwe. **23** Epafalasi omwabange lipantiti mwa Kilesite Jesu, kame amikeeta. **24** Mane ni Maleka, Alisitakasi, Demasi ni Luka akwange ni belekanga noo. **25** Esishemo sa Mbumu Jesu Kilesite siikale mu myoyo yenu.

Mahebelu

1 Mu tinako ni mu mikwa no kupula Nyambe kame ana kwambanga na sitetu naku kale okubitel a mwa anuhi aye, **2** kono mu tinako tino no mamaneneno, kame aamba kwaaci mwa Mwanaye woyo abekile oku yola einu yonje, woyo kame mwa yonyene kame anatende elitunga. (aiōn g165) **3** Yokame woyo omonisa ekanya ya Nyambe ni sifekiso esi ali mwa sonyene, kame a shimba einu yonje mu liywi no maata aye. Aba ana kumana okukenisa eibi, sebeli oikala ku lyooko no silyo lya Nyambe no maata onje naku wilu. **4** Kakuli yo bita amangeloi ku maata no kuneneba, simba elitina elyo ana biwi ni lya utokwa onene okubitelela oo. **5** Kakuli ku lingeloi li bine eli a naamba Nyambe nji, “Tiwe Mwanange, balelo kame nina futuka Sitowe.” Simba kame libine elingeloi eli anambele Nyambe nji, “Kame sani tende Sitowe, mi yonyene kame satende Mwanaye.” **6** Mi kame aba sa lite mwanaye no mweli mu litunga, sebeli wamba nji, “Mulesele amangeloi onje a Nyambe amu lumbeke.” **7** Nyambe ku mangeloj onje kame ana kwamba nji, “Anyine otenda amangeloi aye emebo, mi abika aye kame aatenda amalimi no mulilo.” **8** Kono kwa Mwanaye kame aamba nji, “Olubona lowe, wene Nyambe, ni lwakuta oku no kwaabwa! Omulamu wowe Mbamu no kuluka omulamu no mibuso wowe no kuluka. (aiōn g165) **9** Kame osinga esi no kuluka, mi kame otimbile eyi no kwaluka. Abo cwale Nyambe, Nyambe wowe, kame ana waa wene ni maati no ku wabelelwa onene, kame oli beulu no alikan.” **10** Kame sebeli wamba nji, “Weene, Mbamu, ku matakekelo kame ona kuumba elitunga, mi amawilu kame atendile omusebezi no maoko owe. **11** Eyo yonje mba ibu, kono wene mbusiyala, yonje mba ikulubala kanyi esikumango. **12** Mbu ipungu kanyi mukanjo, mi mba futuka. Kono wene mbusiyala kanyi omo oikalele, mi emyaka yowe ka itamba kubwa.” **13** Kono ku mangeloj libine anambele nji, “Oikale ku lyoko lyange no silyo, oku twala abo sa ni tende eiila yowe esipula no malyatelo no makondo owe.” **14** Kasanji onje amangeloi kame atendile emebo eyi isebeleza Nyambe, eyi itumiwangwa oku sebeleza awo sawane okuyoyisiwa?

2 Mulibakaelyo, kame tu fanena oku tokomela onene eyi tu na yupu, nji cwale tulese okutundamo. **2** Kakuli nji eliñusa linambiwa ku mangeloj neli lya niti, mi onje awo ana kuulwa oku li kuteka ni ku likana nakuwana ekoto ina kwaafanena. **3** Ngasibine satu banduke nji tu keshebise okuyoyisiwa no kuneneba oko? Na likwambiwa oweli kwa Mbamu, mi na tuku lyambeliwa kwaawo ana kwiyupa kwa yonyene. **4** Nyambe niyonyene sebeli oongoteteta okuba oupaki woo mu isupo ni mu timakazo ni inu no kukomokisa mu timpo no Mebo No Kukena titabiwa okukumanena nomu asingela yonyene. **5** Kakuli kasa ku mangeloj oko Nyambe ana ku beeka elitunga elyo liiya, elyo twamba. **6** Nai kwambiwa kunjili nji, “Omunu anyine nji umu puluke, Simba omwana munu anyine, nji umu babalele? **7** Kame ona mubi okwikala kunji no mangeloj enako icana, kame onamu fuku ekuwani no kanya neyi noku kutekiwa, **8** mi kame obeeka einu yonje kunji no makondo aye. Cwalehe, aba abekile einu yonje munji yaye, ka si siya esinjii esi aulwile oku beeka mu maata aye. Nabakulingeso, katu simona kale nji einu yonje kame ili mu maata aye. **9** Kono kame tu mona Jesu, yonyene woyo ona ku bekiwa ba nako icana kunji no mangeloj, mulibaka no lifu ana yupu okukola kwalyo, kame afukilwe ekuwani no kanya ni likute mulibaka no ku yandela elifu, nji cwale mulibaka no sisshemo sa Nyambe, na fele aanu onje. **10** Kakuli kame kuna kulukela nji Nyambe okubitela mwa yonyene ni kwa einu yonje iikaleko, mukulita aana no kupula mu kanya abo okubitela mu muyando aye, mbaa tweletele mukuyoyisiwa no niti. **11** Kakuli yonyene osi kukanisa nawo asiku kenisiwa, onje Sitoo ni mumweya. Mulibakelyo ka ene okwaa isana abaange. **12** Cwalehe abo aana omu aku tabela mu lutu ni mu unyinga, mu mukwanongeso ni yonyene nashimbi kuunu ukufekile, nji cwale mu lifu lyaye asinje woyo oli ni maata no lifu, yonyene diyabulozi, **15** mi aliulule aanu onje awo ana ku yoya omoyo woo wonje mu ubika no kucila elifu. **16** Niti luli kasa mu ku tusa amangeloi, kono kame aneyi mu kutusa olusika lwa Abulahama. **17** Mulibakelyo

neli nji afanene okutendiwa kanyi ainaye mu awo ana ku tunda mu Egepita munji no ketelelo likute Lyonje, nji cwale atende omupulisita ya Mushe? **17** Mi anyine awo ana kutinisa munene no makeke ni kusepahala mu sebelezo Nyambe emyaka ina kukwana makumi anee? ya Nyambe, oku tenda esitabelo no tifo no kasa nji neli awo ana kutenda esibi awo etinyutu ibi no aanu. **18** Kakuli kanyi yonyene aba ana too natikukwela ni kufa mu lihalupa? **19** Mi kwa kuyanda ni kwetekiwa kame atwesa okutusa nyine awo ana kwetela nji katamba okwengena awo aetekiwa.

3 Cwalehe, anyi abaange no kuckenya, anyi mu tabelwe ku kwisanwa na ku wilu, mu lemuhe

Jesu, omutumiwa ni mupulisita mukulu no tumelo yetu eyi twamba. **2** Na kusepahala kwa

woyo ona kumu keta, kanyi ngeeso Mushe aba ana ku sepahala mu ndoo ya Nyambe. **3** Kakuli Jesu kame akutekiwa onene mu kanya eyi ibita Mushe kanyi omuyaki no ndoo aba akutekiwa

onene okubita endoo. **4** Kakuli endoo einjili ni injili kame ili ni munu ona kwiyaka, kono

omuyaki no inu yonje Nyambe. **5** Cwalehe Mushe ingena mu pumulo yaye, kanyi omo anambele

kame ana ku sepahala mu ndoo ya Nyambe nji, “Kame ni na ku nungu oluci mu kutweba

kanyi omubika, aba ana ku paka einu eyo ina ku fanena okwambiba kulubala. **6** Kono Kilesite na

yange!” simba nji emisebezi yaye naba ina kusepahala mu ndoo ya Nyambe kanyi Omwana.

Cwale aci kame tuli asindoo yaye nji kame **4** Kakuli kame kuli abanjili aba ana talusa

toongoteta mu tumelo yetu ni ukukumusa mu eliywaa no utanu ni twilli nji, “Nyambe kame

sepo yetu. **7** Abakulingeso, kanyi Emebo No ana pumula ku misebezi yaye yonge mu liywaa

Kukena aba yamba nji, “Balelo aba mu yupa no utanu ni twilli.” **5** Mi kame musibaka esi

eliyi lyaye, **8** mu lese oku tatafaza emicima mu kame anamba nji, “Ka tamba okwikala mu

ku futuka, kanyi ba liywaa liya mu na kwetekiwa pumulo yange.” **6** Cwale kakuli kusi siyalile

mu lihalupa. **9** Omo anjekulyenu aba ana ku esibaka no aanu anjili okwingenamo, mi awo

neteka, mi kame ana mono emisebezi yange ana kusepisiwa oweli kasi ingena, mulibaka no

ba myaka makumi anee. **10** Mulibakaelyo kame kwa pumena, **7** Nyambe na ku suma eliywaa

nina kutinisiwa ku lusika olo ni kwamba nji, linjili kame nji, “Balelo,” mi sebeli olyamba

‘Kame ayauluka enako yonje mu micima yoo, mwa Dabida, aba kuna kubita enako no kuleba,

Mi kasi limuka etindila tange.’ **11** Kanyi aba omo kuna kwambeliwa kale, “Balelo, aba mu

ni kweta mu kutweba kwange nji, ‘Ka tamba yupa eliywi lyaye, mulese okutatafaza emicima

okwingena mu pumulo yange!’ **12** Abaange mu yenu.” **8** Kakuli nji Joshuwa, kambe kame ana

tokomele, omunjili kwaayi alese okulumelela kwaaba epumulo, kambe Nyambe kasi kwamba

okwiiba ni mucima no kwapumena okumi eliywaa lindina. **9** Abakulingeso, kame kusili ni

twaletela okutunda kwa Nyambe no ku yoya. pumulo no liywa no utanu ni twilli eyi isiyalele

13 Kono mu kususuweze omunjili ku munjili aanu a Nyambe. **10** Kakuli woyo oingena mu

mu liywaa ni liywaa, konji fela aba liisaniwa pumulo ya Nyambe, kame apumula ku misebezi

balelo, nji kuulwe kwaanyi woyo so tatafala yaye kanyi Nyambe omo apumulele ku yaye. **11**

omucima mu ku komiwa ku sibi. **14** Kakuli kame Cwalehe tulwele okwingena mu pumulo eyo, nji

tuku tabela mwa Kilesite, konji aba satuleme kuulwe omunjili okukwangwa mundila imweya

etumelo yetu no weli mu koongola okutwala no kwa pumena. **12** Kakuli eliywi lya Nyambe

ku mamaneneno. **15** Eileminwe okwambiba nilya kuyoya ni maata, lya kutweba okubita

nji, “Balelo aba mu yupa eliywi lyaye, mu lese omukwale no kutweba ku maneku ayili mi

oku tatafaza emicima yenu, kanyi mu kufutuka kame li cuula oka keela ku matabelo no mebo

kwenu.” **16** Anyine awo ana kuyupa mi sebeli ni mucima, ni ku mawaneno no ifuba ni ku

amu shamaeta okumulwisa? Kasa nji neli onje mooko, mi kame lyatula mu wangu amaikuto

nyine awo ana kwetela nji katamba okwengena mu pumulo yaye, kono neli kwawo ana kuulwa oku mukuteka. **19** Cwale kame tumona nji kasi kutwesa okwingena kakuli kasi kupumena.

4 Cwalehe, abo esepiso no kwingena mu pumulo yaye aba isiliko, tu cile, mwendi

anjili mwaanyi mba atuliwa ba ku kwangwa oku keela bo. **2** Kakuli eyambo no kuwaba eyo,

nai kwiiya kwaaci, kanyi omo unakwyiela kwa onyene. Kono eliywi ana ku yupa kali sikwa tusa

esinjili, kakuli kalisikuwanu ni tumelo kwawo ni injili kame ili ni munu ona kwiyaka, kono

anakuliyupa. **3** Aci asi kupumena, kame tu omuyaki no inu yonje Nyambe. **5** Cwalehe ingena mu pumulo yaye, kanyi omo anambele

kame ana ku sepahala mu ndoo ya Nyambe nji, “Kame ni na ku nungu oluci mu kutweba

kanyi omubika, aba ana ku paka einu eyo ina ku fanena okwambiba kulubala. **6** Kono Kilesite na

yange!” simba nji emisebezi yaye naba ina kusepahala mu ndoo ya Nyambe kanyi Omwana.

kubwa oku tundelele ku matatekelo no elitunga. Cwale aci kame tuli asindoo yaye nji kame

4 Kakuli kame kuli abanjili aba ana talusa toongoteta mu tumelo yetu ni ukukumusa mu eliywaa no utanu ni twilli nji, “Nyambe kame

sepo yetu. **7** Abakulingeso, kanyi Emebo No ana pumula ku misebezi yaye yonge mu liywaa

Kukena aba yamba nji, “Balelo aba mu yupa no utanu ni twilli.” **5** Mi kame musibaka esi

eliyi lyaye, **8** mu lese oku tatafaza emicima mu kame anamba nji, “Ka tamba okwikala mu

ku futuka, kanyi ba liywaa liya mu na kwetekiwa pumulo yange.” **6** Cwale kakuli kusi siyalile

mu lihalupa. **9** Omo anjekulyenu aba ana ku esibaka no aanu anjili okwingenamo, mi awo

neteka, mi kame ana mono emisebezi yange ana kusepisiwa oweli kasi ingena, mulibaka no

ba myaka makumi anee. **10** Mulibakaelyo kame kwa pumena, **7** Nyambe na ku suma eliywaa

nina kutinisiwa ku lusika olo ni kwamba nji, linjili kame nji, “Balelo,” mi sebeli olyamba

‘Kame ayauluka enako yonje mu micima yoo, mwa Dabida, aba kuna kubita enako no kuleba,

Mi kasi limuka etindila tange.’ **11** Kanyi aba omo kuna kwambeliwa kale, “Balelo, aba mu

ni kweta mu kutweba kwange nji, ‘Ka tamba yupa eliywi lyaye, mulese okutatafaza emicima

okwingena mu pumulo yange!’ **12** Abaange mu yenu.” **8** Kakuli nji Joshuwa, kambe kame ana

tokomele, omunjili kwaayi alese okulumelela kwaaba epumulo, kambe Nyambe kasi kwamba

okwiiba ni mucima no kwapumena okumi eliywaa lindina. **9** Abakulingeso, kame kusili ni

twaletela okutunda kwa Nyambe no ku yoya. pumulo no liywa no utanu ni twilli eyi isiyalele

13 Kono mu kususuweze omunjili ku munjili aanu a Nyambe. **10** Kakuli woyo oingena mu

mu liywaa ni liywaa, konji fela aba liisaniwa pumulo ya Nyambe, kame apumula ku misebezi

balelo, nji kuulwe kwaanyi woyo so tatafala yaye kanyi Nyambe omo apumulele ku yaye. **11**

omucima mu ku komiwa ku sibi. **14** Kakuli kame Cwalehe tulwele okwingena mu pumulo eyo, nji

tuku tabela mwa Kilesite, konji aba satuleme kuulwe omunjili okukwangwa mundila imweya

etumelo yetu no weli mu koongola okutwala no kwa pumena. **12** Kakuli eliywi lya Nyambe

ku mamaneneno. **15** Eileminwe okwambiba nilya kuyoya ni maata, lya kutweba okubita

nji, “Balelo aba mu yupa eliywi lyaye, mu lese omukwale no kutweba ku maneku ayili mi

oku tatafaza emicima yenu, kanyi mu kufutuka kame li cuula oka keela ku matabelo no mebo

kwenu.” **16** Anyine awo ana kuyupa mi sebeli ni mucima, ni ku mawaneno no ifuba ni ku

amu shamaeta okumulwisa? Kasa nji neli onje mooko, mi kame lyatula mu wangu amaikuto

ni minahano no mucima. **13** Mi balubala lwaye no tituto ta maywi a Nyambe. Kame mu saela kakwisa esumbiwa eso siku shwekile, kono amawe, kasa eilya no kongola. **13** Kakuli omunu yonje kame ili aba nolikena ni kumonahala yonje woyo oyoya ba mawe osikwiyeta mu liywi ku miyo aye woyo satuku tambwele twentyene no kuluka, kakuli osili mwanukana. **14** Kono kwa yonyene. **14** Cwale aba tuli ni mupulisita eilya no kongola yaa kulu, awo akwiyetile oku omukulu, woyo ona ka kubita mu mawilu, yonyene Jesu Omwana Nyambe, tuongolele mu kwamba etumelo yetu. **15** Kakuli woyo tuli naye, kasa mupulisita mukulu woyo no kwatu yupela okukola mu mifokolo yetu, kono yonyene woyo mu ndila yonje na kwetekiwa kanyi aci, kono yo kakwite sibi. **16** Cwale tu shetete mu undume inene ku lubona lwa Nyambe no sishemo, nji tu tambule amakeke ni sishemo mi tu tusiwe mu nako eyi ifanena.

5 Kakuli omupulisita omukulu yonje ona ketiwa mukaci no aanu na bekiwa nji aimanene aanu kwa Nyambe, okulita etimpio ni itabelo mulibaka no ibi. **2** Kame atwesa okutenda osimacaba naa ayauluka ni kwayupisisa kakuli ni yonyene kame afokola. **3** Mulibakelyo kame anungilwe okulita esitabelo no ibi yaye kanyi eyo no aanu. **4** Mi kakwisa omunu otwesa okuketa nuukuba elikute yonyene, kono kame ana isaniwa kwa Nyambe kanyi Aluni omo ana kwisanenwa. **5** Cwale ni yonyene Kilesite ngeeso, kasi ku kununeka yonyene nji aku tende omupulisita mukulu. Kono kame ana beekiwa kwa yonyene woyo ona kwamba kwa yonyene nji, Tiwe mwanange, kame nina tende sitowe balelo. **6** Kanyi omo ana kwambela kame mu sibaka sinjili nji, “Tiwe omupulisita na mu tinako no kwabwa, kanyi omo ana kutendela Melekizedeki omupulisita.” (**aiōn g165**) **7** Mu maywaa no unu waye Jesu sebeli olapela ni ku kumbela ni kukuwa onene ni myoti, kwa yonyene woyo otwesa okumu yoyisa okutunda mu lifu, mi nakuyupiwa kwa Nyambe mulibaka no ulapeli waye. **8** Simba nji neli Mwana, na ku kwiyeta elikute okubitelu mu mayando ana ku yanda. **9** Mi cwale aba anakutendiwa woyo no ku petahala, sebeli otenda amatatekelo no kuyoyisiwa no kwabwa kwawo onje amukuteka. (**aiōnios g166**) **10** Nyambe na kumu beeka omupulisita mukulu kanyi omo ana kwikalela Melekizedeki omupulisita. **11** Mulibaka no eyi kame tukwite eino kupula no kwamba kono yaku bambaba okwitalusa, kakuli kame muna kesheba kukuyupa. **12** Kame munafanene okutenda aiyeti ba nako ino, mu si saela omunu oku miyeta kame amatatekelo

no tituto ta maywi a Nyambe. Kame mu saela kakwisa esumbiwa eso siku shwekile, kono amawe, kasa eilya no kongola. **13** Kakuli omunu yonje woyo oyoya ba mawe osikwiyeta mu liywi ku miyo aye woyo satuku tambwele twentyene no kuluka, kakuli osili mwanukana. **14** Kono kwa yonyene. **14** Cwale aba tuli ni mupulisita eilya no kongola yaa kulu, awo akwiyetile oku keta eino kuwaba kweyi no kwiiba.

6 Cwalehe tute kuuso kututo no kukula mu tingana mi tusiye etituto no liñusa no ulapeli. Tulese okusuma kame omutomo no kufutuka okutunda ku misebezi na mbulwa tuso kono tupumene mwa Nyambe, **2** nou no tuto no tikolobezo ni kubeka amaoko, okwinguka nwaafu ni katulo no kuta oku no kwaabwa. (**aiōnios g166**) **3** Cwale esi mba tu sitende nji Nyambe mba sipumenene. **4** Kakuli ka ku twesahala kame okuukela ku kubaka awo ana ku monyekelwa kamweya awo ana eteke empo na kuwilu mi kame ana tabelwa ku Mebo No Kukena, **5** mi kame ana eteke ouwa no liywi ly Nyambe ni maata no mamaneneno awo aiya. (**aiōn g165**) **6** Nji nakwi mutumelo yoo, kakutwesahala okwauisa ku kubaka kame kakuli kame angongotela Omwana Nyambe kame ba mubonda woo ni ku mwenisa patalaza. **7** Kakuli omumbu ona lokiwa onene ku mbula eyo ina ku lokeliwabo ni ku lita eimena no kulya eyo itusa awo ana ilimi mba utambula embuyoti okutunda kwa Nyambe. **8** Kono nji kame ubeka emikona ni moopu, kaukwite tuso mi kame oli bebi ni kukutiwa amamaneneno kame so ciiniwe ni mulilo. **9** Asingwa, ababo twamba ngeso mu taba yenu, kame tu kwela kweyi no kuwaba eyo iyoyisa. **10** Kakuli Nyambe kakwite saluluti, nji a pulame emisebezi yenu, ni lilato eli muna monisa kwa yonyene muku tusa aanu a Nyambe no kukena eyo mane mu sitenda. **11** Mi kame tulakaza nji omunu yonje mwaanyi amonise okutukufalelwaa okulemuha esepe no kwiyala okutwala ba mamaneneno. **12** Nji cwale mulese okutenda ano kububa, kono mufanikete awo ana wana oku yola etisepiso, mu tumelo ni kutatelela. **13** Kakuli Nyambe aba ana kuba Abulahama esepiso, kakuli kakwisa omunjili no kuneneba woyo saetele sebeli okweeta yonyene. **14** Seli wamba nji, “Luli mba niku fuyola mane ni kupulisetwa.” **15** Mi cwale Abulahama sebeli otatelela mu kongola, mi sebeli obiwa esi ana ku sepisiwa. **16** Kakuli aanu kame aeta mwa woyo no kuneneba okwa bita, mi oku nunga oluci no ngeso ku mamaneneno kame lulita okumana

etinananyi. 17 Cwale Nyambe aba alakaza oku kame kuna sumiwa ba upulisita no lusika monisa omulelo waye onene kwawo sa yole lwa Lebi kakuli munji no upulisita ou, aanu esanda no sepiso nji kautamba oku futuka, kame atambula omulawo, cwale kautokwa owo kame aongoteteta ni luci, 18 nji cwale mu inu oli bo okubeeka omupulisita omunjili kanyi yiili eyi no kwafutuka mwa yonyene nji Nyambe Melekizendeki mu upulisita, okubita omunjili ka twese okwamba amapwa aci tute kusciciele ona isaniwa kanyi Aluni? 12 Kakuli aba kuna ku ku yoyisiwa kame tu fanena okwikala ni susuwezo inene tuleme mu kongola esepe eyi ibekilwe balubala lwetu. 19 Kame tu kwite esi kanyi eniti ni kongola no linjanga no wato no moyo esepe eyo ingena mukaci no Iwambi no sisilezo konji ku linjaliya. 20 Omo Jesu ana ku tangetele kanyi omutwaleteli mu kutwimanena, ana beekiwa okutenda omupulisita mukulu okuta oku no kwaabwa kanyi omo ana kuikalela Melekizendeki omupulisita. (aiōn g165)

7 Kakuli uyu Melekizendeki ombumu wa salemu omupulisita wa Nyambe oli beulu, sebeli okuwaniketa ni Abulahama yo uka okutunda mu kwibaa aambumu mi sebeli omu fuyola, 2 mi kwa yonyene Abulahama sebeli omuba esi no likumi ku inu yonje. Yo no weli oku tolokiwa elitina lyaye nji, "Ombumu no kuluka" mi kame yo mbamu wa Salemu, okutalusa nji, "Ombumu no kozo." 3 Melekizendeki kakwite sitaye simba inawaye, simba olusika mi kakwite amatatekelo no maywaa simba amamaneneno no moyo, kono kame afekile Mwanaye Nyambe sebeli otwalelela oupulisita okuta oku no kwaabwa. 4 Ko mumone okuneneba kwaye, Abulahama onjekulyetu no kulimukiwa onene sebeli omuba esi no likumi ku inu ana kuhapa. 5 Mi awo aana a Lebi atambula oupulisita kame ana biwi etaelo mu mulawo okushimba eyi no likumi kwaanu eyo itunda kwa boo, simba nji nonyene aa kame atunda kwa Abulahama. 6 Kono uyu mulume no kwatunda ku lusika loo na ku tambula eyi no likumi okutunda kwa Abulahama ni ku mu fuyola, woyo yonyene ona kutambula etisepiso. 7 Abo kakwisa oku hakanyeha nji woyo oba embuyoti wa kuneneba kwa woyo otambula embuyoti. 8 Bano eyi no likumi kame itambuliwa kwaanu afa, mundila injili woyo ona itambula yonyene kame apakiwa nji kame ayoya. 9 Cwale omunjili mba fanene okwamba nji Lebi yonyene woyo otambula esi no likumi, na teneke esi no likumi okuta mwa Abulahama. 10 Kakuli abo Melekisendeki aba ana kukuwana ni Abulahama, Lebi yosili mu lipumo lya njekulyaye. 11 Cwale nji okupetahala

on aletale. 12 Kakuli kame kulimukiwa nji Ombumu wetu kame atunda mu mushobo wa Juda, mi owo ouli omushobo ana ku ulwa okwambabo esinjili Mushe kweyi no upulisita. 13 Mi etaba eyi kame imonahala eniti luli ni ku bitelela, ababo ku neyi kame omupulisita omunjili woyo okufekile ni Melekizendeki. 14 Woyo ona beekiwa oupulisita, kasa okukumanena mulibaka lya njekulyaye, kono mulibaka no maata no moyo no kwaabwa. 15 Mi etaba eyi kame imonahala eniti luli ni ku bitelela, ababo ku neyi kame omupulisita omunjili woyo okufekile ni Melekizendeki. 16 Woyo ona beekiwa oupulisita, kasa okukumanena mulibaka lya njekulyaye, kono mulibaka no maata no moyo no kwaabwa. 17 Kakuli na ku pakiwa eyaye nji, "Tiwe omupulisita okuta oko no kwaabwa, kanyi omo anakutendela Melekizedeki." (aiōn g165) 18 Cwale ku lineku linjili, na ku beekiwa kunyonga omulawo no weli, mulibaka no kufokola mane ni kuulwa etuso kwawo. 19 Kakuli omulawo kausitenda esinu no kupetahala, kono mu sibaka sawo kame ku neyi esepiso no kuwaba luli, eyi itu sheteta abeebi kwa Nyambe. 20 Mi eyo ka isi tendiwa oku nambulwa okweeta. 21 Kandi a pulisita nakunyima kame ana bekiwa oku ulwile okweeta, Kono Jesu kame ana bekiwa mu kweeta nji, "Ombumu na ete, mi ka tambarufutuka mu minahano yaye, Tiwe omupulisita no tinako no kwa abwa." (aiōn g165) 22 Esi kame simonisa nji, Jesu kame atendile opaki no oulikani ou ubita ou no weli. 23 Aapulisita nakunyima nelii ano kupula, kakuli elifu na li kwa kwangwisa okwikala enako ba musebezi no upulisita. 24 Kono yonyene kame aikala mu tinako no kwaabwa mi cwale mbatende omupulisita okuta oku no kwaabwa. (aiōn g165) 25 Mulibakelyo, kame a twesa oku yoyisa munako yonje ao aiya beebi kwa Nyambe mwa yonyene, yo yoya enako yonje okwa lapelela. 26 Mi kame kutu lukela nji twikale ni mupulisita no ngeso, no ku kena, woyo no kwanyazahala, woyo oku tabile naa sikutenda eibi, woyo otulekilwe beulu no mawilu. 27 Katende kanyi omu ana ku tendela apulisita anjili no akulu, mu liywaa ni liywaa oku lita amatabelo, oweli saye mulibaka no ibi

yaye, bokame kame alita eino sicaba. Esi, kame ana si tende ka mweya mi na kubu, enako ana kutende esitabelo yonyene. **28** Niti luli omulawo kame u beeka ba upulisita no ku neneba aanu no ku fokola, kono eliywi nokweeta elyo lineyi oweli okubita omulawo, kame libeeka Omwana woyo onatendiwa no kupetahala okuta oku no kwaabwa. (aiōn g165)

8 Cwale etaba no mu yambo twamba ninji kame tuli ni mupulisita omukulu, woyo oli ku Lyoko no silyo no lubona no maata onje ombumu mu liwilu. **2** Omubeleki mu sibaka no kukena ni tende no niti eyo kaisisumiwa mu maata no munu kono a Mbumu. **3** Kakuli omupulisita omukulu naketiwa nji abe etimpoo ni itabelo mulibakaelyo kame ku fanena nji uyu omupulisista mukulu ni yonyene ngeso alite esinjili no nubu. **4** Cwale nji osili bano ba litunga, kambe katendile omupulisita kame kakuli kwaali apulisita awo atundisa etimpoo okukumanena ni mulawo. **5** Alemine okutenda emisebezi eyi ili esifekiso ni mwiinda naku liwilu, kakuli abo Mushe yo saela okuyaka etende, kame ana ku laelelwa kwa Nyambe aba ana kwamba nji, “Omone nji kame otenda einu yonje okukumanena ku inu eyi ona kumonisiwa ba lilundu.” **6** Kono kanyi omo kwikalele, Jesu na biwi esitulo eso no utokwa onene okubitelela eyi no kale kanyi oulikani aimanena ni wakuwaba, kakuli kame ina beekiwa ba tisepiso no kuwaba. **7** Kakuli nji oulikani no weli kambe kawa si nyaziwa, kambe kakwisa esibaka no ulikani no wiili. **8** Kakuli Nyambe na wana oufosi kwa onyene aba amba nji, “Amaywaa kame aiya, kame kwamba Ombumu, Aba sani kuleme oulikani no ubya na sindoo ya Isilaele na sindoo ya Juda. **9** Kasa kanyi oulikani ni na ku kulema na njeku lyoo, ba liywaabu nina kwalema ni Lyoko okwa twaletela okwatundisa mu naha no Engepita, kakuli kasi ku twaletela mu ulikani wange, mi cwale kanisi kwaateteta, kame kwamba Mbumu. **10** Cwale, ou wo kame oulikani sani kuleme na sindoo ya Isilaele munyima no maywaa awo, Kame kwamba Ombumu. Kame sani ingenyeke emilawo yange mu tingana too, ni kwiñola ba micima yoo. mi kame sa ni tende Nyambe woo, mi onyene atende aanu ange. **11** Mi katamba okwiyeta omunu yonje ni mwabayee, simba omunu ni minaye okwamba nji, ‘Olimuke Ombumu.’ kakuli

onje mbani limuka, okutangisa ku mwanukana okutwala ku mukulu. **12** Kakuli kame sani ikale ni makeke ku uyi woo, mi kani tamba oku puluka eibi yoo kame. **13** Mu kwamba oulikani no ubya, kame aamba owu no weli nji kaukwite tuso, mi esi sihohile niku kuulwa etuso kame sili bebi ni kubwa.

9 Cwale oulikani no weli ni wonyene kame una kwikala ni milawo no sebelezo no kulumbeka ni sibaka no kukena namu litunga. **2** Kakuli kame ku naku yakiwa etende, eyi no kuleba, omo kuna kwikala olutala no lambi ni tafule ni sinkwa no aana a Mbumu kame sina kwiisanwa nji Esibaka no Kukena. **3** Mi ku linjaliya no lwambi no wiili kame kwimanine etende isaniwa nji Esibaka no Kukena Onene. **4** Omo kame kuna kwikala ni aletale no gauda eyi iciñelwa ensense, ni aleka no ulikani eyi ifukilwe egauda ku maneku onje eyo ikwite aleka no gauda kame ku na ku bekiwa akacoo no gauda aka kali ni maana, mi omulamu wa Aluni ona kushoshela amamuna ni matapa no mawee no kupatama bañolilwe oulikani. **5** Beulu kame kuna kwikala celabimu no kanya eyi iukumele esitulo no makeke, eyi no inu eyo katutwese okwamba mu utungi. **6** Einu eyo aba ina lukisiwa ngeso, apulisita sebeli awalelela okwingena mu tende no weli alemine okutenda eyi no misebezi yoo. **7** Kono mu tende no wiili, konji omupulisita mukulu yo ingenamo kono kamweya mu mwaka mi okuwlile okwashimba ounyinga owo atenda esitabelo sa yonyene ni sa ufosi no aanu. **8** Mweyi, Emebo No Kukena kame ina monahala nji endila no ka ingene mu Sibaka no Kukena onene kaisi yatuluka kale kakwisa taba okumona nji etende no weli isi imanine. **9** Eyi itendile esisupo no nako no bano. Okukumanena ni tukiso eyi, etimpoo ni itabelo eyo ibiwa kaitwese okupetahala elizwalo no asikulumbeka, **10** kono kame itendiwa feela ni ilya ni kunwa ni inu no kupula eyi ifanena olutu no unu okutwala ba nako no kufutuka no ubya. **11** Kono Kilesite aba ana ku monahala yooli omupulisita mukulu no inu no kuwaba eyo ineeyi, cwale mu kuneneba ni tende no kupetahala onene eyo nokwayakiwa ni maoko eyi itendile nji kasa no litunga lino. **12** Cwale Jesu kame ana kwingenangamo kamweya feela mu Sibaka no Kukena yo kashimbile ounyinga no tupuli ni tunamani kono ni unyinga waye owo ulta etiululo no kwaabwa. (aiōnios g166) **13** Kakuli

nji okukwawiwa no aanu no kwakena ni unyinga no tupuli ni tiñundi ni mute no kanamani no sitole no ngombe esitabelo no kukanisa olutu, **14** ngasibine sakwikale ku unyinga wa Kilesite! yonyene mu Mebo no kwaabwa, naku kutenda esitabelo no kwa nyazahala kwa Nyambe, nakemisa elizwalo lyenu okutunda ku misesbezi no kufa nji tu sebeleze Nyambe no kuyoya. (**añños g166**) **15** Cwalehe Kilesite yo mwimaneni no ulikani no ubya, nji cwale awo ana isaniwa atambule okuyoola esanda ana ku sepisiwa kakuli elifu lina kutendahala na likwaa liulula okutunda kwiinu no kwiiba ina kutendiwa mu ulikani no weli. (**añños g166**) **16** Kakuli abo aba kuli oupaki no kuñoliwa, elifu lya woyo ona iñolo kame lifanena oku pakiwa. **17** Kakuli oupaki kame osebeza ba nako no lifu, kakuli kakukwite amaata abo woyo ona tende ngeso yosiyoya. **18** Mulibakelyo oulikani no weli ni wonyene causi kutendiwa no kwa ulwa ounyinga. **19** Kakuli Mushe aba ana ku mana okuba etitaelo tonje no mulawo kwaanu onje, sebeli oshimba ounyinga no tunamani nou no tupuli okuwaneka ni meyi, ni wanda ona basiwa omucaa, ni haisopu sebeli okwaa ebuka no mulawo bamweya ni aanu onje. **20** Cwale sebeli wamba nji, “Ou ounyinga no ulikani ana ku laela Nyambe kwaanyi.” **21** Cwale ni mundila imweya sebeli okwaa etende ounyinga bamweya ni inu yonje ana kukutusisanga mu kulumbeka. **22** Niti luli, munji no mulawo kainu yonje ina kukanisiwa ni unyinga, mi aba kuulwile okwiita ounyinga kakwisa okulemenwa no ibi. **23** Abakulingeso, na ku kufanena okufaniketa eyi na ku liwilu aba ina ku fanena oku kenisiwa mu mukwa owo, kono eyi na ku liwilu ikenisiwe ni matabelo abita ano. **24** Kakuli Kilesite kasi ingena mu Sibaka No Kukena esi sitendilwe ni maoko, so nyene esifekiso sa woyo fela no niti, kono na ingene mu liwilu lyonyene, nji cwale akamonahale balubala lwa Nyambe mu kutwimanena. **25** Simba kasa nji aku tende esitabelo mu kuukela, kanyi omupulisita omukulu aba aingena mu Sibaka No Kukena mu mwaka ni mwaka, yo lemine ounyinga ou utendile nji kasa waye, **26** kakuli cwale kame ana yanda aka no kupula okutunda ku matatekelo no litunga. Kono kanyi aba kulingeso, na kumonahalanga kamweya nakubu ku mamneneno no nako okutundisa esibi mu ukutenda esitabelo yonyene. (**añón g165**) **27** Cwale kanyi aba kuna laelwe nji aanu onje

kame safe kamweya, munyima okubinda sa kwiye ekatulo. **28** Cwale Kilesite ona kutendiwa esitabelo kamweya okutundisa eibi no aanu no kupula kame sa monahale aka no wiili, mi kasa mu kutundisa eibi kono mu kuyoyisa awo amutatelela onene.

10 Kakuli omulawo wa Mushe kame uli ni mwinda fela no inu no kuwaba eyi iiya, kasa lutu luli no inu. Ka sitwese oku tenda, mu sitabelo sikufekile eso atwalelela okuba mu mwaka ni mwaka okupetahalisa awo asheteta beebi. **2** Kambesi ngeso, amatabelo kambe naku lezeliwa oku litiwa? Kakuli abo aa asikulumbeka Nyambe aba ku na mana okwa kenisa, kakwite amaikuto no sibi. **3** Kono mu itabelo eyi kame kuli esi pulukiso no sibi mu mwaka ni mwaka. **4** Kakuli kaku twesahala nji ounyinga no tiñundi ni tupuli otwese okutundise eibi. **5** Mulibakelyo Kilesite enako ana kwiya mu litunga, kame ana kwamba nji, “Ka usi singa esitabelo simba enubu, kono kame onani lukisete olutu. **6** Ka uwabelelwe esitabelo no kucinyiñiwa ni mulilo, simba esitabelo no sibi. **7** Cwale kame naamba nji, ‘Kame ni neeyi, mu ku tenda eso si singwa kwa wene, Nyambe wange, kanyi omo inolelwé eyange mu buka no muputo.’” **8** Aba ana kwamba yonyene nji, “Simba osinga simba okutenda eyi no mwelembó mu itabelo ni tinubu, etinubu no kucingga ni tinubu no sibi.” eyi kame ibiwa okukumanena ni mulawo wa Mushe. **9** Cwale sebeli wekeza nji, “Nyambe, kame ineeyi mu kutenda esi si singwa kwa wene.” Kame ana ku tundisa eitabelo no weli nji kubekiwe esi no wiili. **10** Mi mu libakaelyo ana kusing Nyambe, na tukenisiwa mu sitabelo no lutu Iwa Jesu Kilesite esi sina tendiwa kamweya mi nakubu. **11** Mi omupulisita yonje kame aimana okutenda omusebezi waye mu liywaa ni liywaa okutundisa esitabelo no kukufeka, eso suulwa okutundisa eibi. **12** Kono Jesu Kilesite aba ana oukutenda esitabelo ba nako imweya mulibaka no ibi, sebeli oka ikala ku lyoko no silyo lya Nyambe, **13** oku tatelela konji abo eila yaye aba saikatendelwe esipula no malyatelo no makondo aye. **14** Kakuli mu sitabelo saye simweya, kame ana tende aanu okupetahala enako yonje awo ana kenisiwa. **15** Mi Emebo No Kukena ni yonyene kame itu pakela mu taba eyo. Kakuli munyima no kwamba nji, **16** “Ou oulikani sani kuleme noo, munyima no

maywaa awo, kame kwamba Ombumu. Kame okuyumba oundume wenu owo oli ni mupuzo sani beeke emilawo yange mu micima yoo, no kuneneba. **36** Kakuli kame mu fanena oku ni kwiñola mu tingana too.” **17** Cwale sebeli tundamena, nji cwale mutende esi si singwa weekeza okwamba nji, “Ka ni tamba oku puluka kwa Nyambe ni kutambula eso muna sepisiwa. eibi yoo ni uyi woo.” **18** Cwale aba kuli ouku **37** “Kakuli kusi siyalele enako icana, mi yonyene lemena, ka kutendiwa kame esitabelo sinjili woyo oiiya kame saiye mi katamba oku liyeha. mulibaka no sibi. **19** Cwalehe, abaange, aba **38** Kono ange ano kuluka kame sayoye mulibaka tuli ni undume no kwingena mu Sibaka no no tumelo, mi nji kame aukela munyima, Omoyo Kukena Onene mulibaka no unyinga wa Jesu, wange kauwabelelwa mwa yonyene.” **39** Kono **20** mu ndila no ubya ni kuyoya, eyo ana tu aci katuli kwawo aukela munyima mi kame yatulwele mulibaka no lwaambi okutalusia nji, asinyehile, kono aci kame tuli kwawo ali ni mu lutu lwave. **21** Mi simba nji kame tuli ni tumelo ni kuteula emyoyo yoo.

mupulisita munene woyo obeekelwe oku busa endoo ya Nyambe, **22** tu shetete ni micima no niti, ni tumelo no kwiyalu, ni micima yetu no eyi ikenisitwe ku inu no uyi, elizwalo ni tinyutu tetu tiyowisitwe ni meyi no kokena. **23** Tuleme mukongola mu kwamba eyi no sepo yetu me tu ulwile okutantalika, kakuli woyo ona tu sepisa ni wa ku sephala. **24** Tuku babalele omunjili ku munjili mu lilato ni mu misebezi no kuwaba. **25** Tule okukana oukuwana bamweya, kanyi omwatendela anjili, kono tuku susuweze omunjili ni munjili onene kanyi omo mumonena nji eliywaa lya Mbumu kame lili beebi. **26** Kakuli nji kame tutenda esibi no ka mabomu munyima no ku limuka eniti abo kakwisa esitabelo sisiyalele no kulemena eibi. **27** Kono tucile enako no katulo ni kutweba no mulilo owo so cinge awo asi tingananyi. **28** Omunu ona ku shwaula omulawo wa Mushe, kame aibaiwa yo ka yupelwe amakeke mu upaki no aamu ayili simba aatu. **29** Ka koto ikumana babine eyo munahana eyo sawane woyo ona ku shwaula Omwana Nyambe ni ku nyefula ounyinga no ulikani owo ana kukanisa ni ku tinisa Emebo no sisshemo? **30** Kakuli tu mulimuke woyo ona kwamba nji, “Okuuseta ni kwa nge, time sa ni teneke.” Mi kame, “Nyambe yo soatula aamu aye.” **31** Oku kwela mu maoko a Nyambe no ku yoya ni sinu no ku cilisa. **32** Kono mupuluke amaywaa no weli, munyima no kumonyekelwa, kame muna kukoongota ku mayando. **33** Abanjili kame muna kushubulwangwa epatalaza mu ku anguliwa ni ku yandisiwa, mi abanjili kame muno kutabela ku utata nwawo atendiwa ngeso. **34** Kakuli kame muna kwikala ni sisshemo kwawo anungilwe mi kame mu wabelelwa okutambula okusinya esifumu senu, kakuli kame mu limukile mwenyene eyi no kuwaba, esinu eso siikala okuta oku no kwaabwa. **35** Cwalehe mulese

11 Cwale etumelo eniti no inu eyo tusepa niku kolwa eyi no kwa monwa. **2** Kakuli mulibaka no tumelo aanu na kukale Nyambe nakwatambula. **3** Mulibaka no tumelo kame tu yupisisa nji elitunga kame lina tendiwa ni Liywi lya Nyambe nji cwale eyo imonwa kame ina kutendiwa okutunda ku inu nokwa moniwa. **(aión g165)** **4** Mulibaka no tumelo Abele kame ana ku lita balubala wa Nyambe esitabelo esi sibita sa Kaine mu sonyene ana kutambula nji wa kuluka, Nyambe kame amupaka muku tambula etimpoo taye, nafu kono mu tumelo yaye osilemine okwamba. **5** Mulibaka no tumelo Inoki kame ana ku shimbiwa ku wilu nji aulwe okufa. Mi kasi kuwanipa, kakuli Nyambe na ku mushimba. Cwale yo kasi shimbiwa kale kame ana ku wabelisa Nyambe. **6** Mi mukuulwa etumelo ka kukonahala oku wabelisa Nyambe, kakuli woyo yonje so iiya kunyonga ya Nyambe kame afanena okupumena nji Nyambe kwaali mi kame aba omupuzo awo amusaela. **7** Mulibaka no tumelo Nuwe na ku lemusiwa kwa Nyambe mu inu eyo kaisiku moniwa kale. Kame ana kukuteka Nyambe ni kuyaka Aleka no ku yoyisa asindoo yaye, mulibaka no eyi Nyambe na kwatula elitunga ni kutenda omuyoli no kuluka oko kuneyi mu tumelo. **8** Mulibaka no tumelo Abulahama na kukuteka Nyambe abo ana ku isaniwa okutunda mu sibaka eso ana ku tambula kanyi ana kuyola mi sebeli otundamo yoka limukile oko ata nji kubine. **9** Mulibaka no tumelo Abulahama sebeli ofunduka okuta mu sibaka no sepiso kanyi ongenda mu sibaka eso yo yoya mu titente ni Isaka bamweya ni Jakobo ana kutambula ni yonyene esepiso imweya. **10** Kakuli kame ana kwaliketa ku muleneñi owo ukwite omutomo mi omuyaki ni mutendi, Nyambe. **11** Mulibaka no tumelo ni yonyene

Sala kame ana kutambula amaata noku leya, no tumelo kame ana teula epaseka ni kukwaa simba nji kame ana kukulubala kakuli kame ounyinga, nji cwale esisinyi no aana no aeli ana ku sepa woyo ona ku musepisa. **12** Cwalehe silese okwalema. **29** Mulibaka no tumelo aanu okutunda ku mulume mumweya naba ana sebeli aluta elibate no mucaa kanyi ba likamba, kumonahala kanyi nafu nakuleya olusika no kono amaenepita aba ana kweteka oku tenda kupula kanyi etitungweti na ku wilu mane ngeso, sebeli aminisiwa ku meyi. **30** Mulibaka kanyi ubeke no mushekeshike na ba likamba no tumelo amamota no Jeliko sebeli akwa, aba no liwate. **13** Aa onje kame afile mu tumelo aka ana kumana oku tingulukwa amaywaa atanu ni si tambula eyi ana sepisiwa, kono nai mono twili. **31** Mulibaka no tumelo Lahaba elihule ni kwakeeta asili oku no ku leba, mi kame kasi kufa nawo no kwa pumena elibaka no ku ana kulimuka nji kame atunda ku ndina mi tambula amatwela mu kozo. **32** Mi eyi sa naambe angenda ba litunga. **14** Kakuli aanu awo aamba kame ni ibine? Kakuli kame sa ni taelelwe enako ngeso kame a monahaza nji kame asaela enaha aba sa naambe eyi ya Gidiyonni, ni Balaki, ni yoo. **15** Kambe kame ana ku puluka enaha Samisoni, ni Jefita ni Dabida, ni Samwele, neyi eyo ana kutunda, kambe kame ana kuwana nwaanuhi a Nyambe. **33** Awo mu tumelo kame omukwa no ku ukela mo. **16** Kono kanyi omo hapa emibuso kame ana sebeleze eniti, kame kwikalele kame a shukele enaha no ku waba ana wana kweyi ana ku sepisiwa, kame ana tilki yonyene eyo na ku wilu. Mulibakelyo Nyambe otunwa no andee, **34** kame ana timi amaata no ka enee okumwisana nji Nyambe woo mane mulilo, ni ku banduka ku kutweba no mukwale, kame anaa lukisete omuleneñi. **17** Mulibaka kame ana ombola ku meeti, kame ana tendiwa no tumelo, Abulahama enako ana kwetekiwa, etindume mu ndwaa, kame ana cilisa etimpi no sebeli olita Isaka mwanaye mumweya oku iila. **35** Akati na tambula aafu oo mu kwinguka, mutenda esitabelo, mi yo kame ona kubiwa anjili kame ayandisiwa ouyi, mi kame akana etisepiso, **18** Woyo ona kwambelwa mwa Isaka oku lamulelwa, nji awane okwingukela ku moyo nji, "Aikulyowe kame sa isaniwe mwa wene." no kuwaba ni kubita. **36** Anjili kame ayandiswa **19** Seli okolwa nji Nyambe kame atwesa mane muku shubulwa, ni tipafa, ni mu mawenge mane okwingula aafu mi mu mukwa umweya Isaka ni titolongo. **37** Kame aibaiwa ni mawee, kame sebeli oukisetwa kwa yonyene, kanyi nimu a patuliwa ba kaci, kame aibaiwa ni mukwale, kwingulwa kwaafu. **20** Mulibaka no tumelo, Isaka kame ayambaela aku fukile eitumba no mikoko kame ana fuyola Jakobo ni Isau, yo alemusa eyi neyi no tupuli, kame ayanda, kame anungiwa saiye kuuso. **21** Mulibaka no tumelo, Jakobo aba mane ni kuyandisiwa onene. **38** Onyene elitunga ana kufa, sebeli ofuyola aana a Josefa ayili, sebeli kali sikwa fanena, kame a yambaelisiwa mu olapela yo lemire ba mutwi no mulamu waye. **22** mahalaupa, ba malundu, mu mina no kucakula Mulibaka no tumelo, Josefa aba ana kufa, sebeli ba mawee, ni mu mina eyi itungile no litunga. **39** wamba eyi no kutunda kwa aana a Isilaele, mi Onyene awo onje kame ana etekwa wino kweyi sebeli osiya etitaelo kweyi no kupumbekiwa no tumelo yoo, ka sitambula eyi ana sepisiwa, **40** kwaye. **23** Mulibaka no tumelo, Mushe aba ana kakuli Nyambe kame ana ku tu monena eyi no leija, sebeli oshwekiwa kwa shemiaye etikweti kuwaba, nji okuulwili aci katwese okutendiwa taatu, mu kumona nji ni mwana no kuwaba, ano kupetahala.

mi kasi cila etaelo no mbumu. **24** Mulibaka no tumelo, Mushe aba ana kukula, sebeli okana okwisanwa nji mwana a Falo no mukati. **25** Kono sebeli oku ketela okuyanda naanu a Nyambe okubita nji akukole eminyaka no sibi. **26** Seli onahaha nji okushubaulwa mulibaka no mayando a Kilesite ni sifumu no kuneneba esi sibita esifumu no Egepita, kakuli kame ana kwa liketa omupuzo. **27** Mulibaka no tumelo, sebeli otunda mu Egepita, mi kasi cila oku tweba kwa mbumu, kakuli kame ana kukoongota kanyi kame amona woyo no kwa monwa. **28** Mulibaka

12 Cwalehe, kakuli kame tu tingulukilwe kwaanu no kupula no tipaki, tu lese yonje eyi itwimelwa, ni sibi esi sitwiyela beebi, mi twituke mu koongota mu takano eyi ilukisitwe balubala wetu. **2** Me twa liketile kwa Jesu, yonyene omamateki ni mumaneneni no tumelo yetu. Mulibaka no ku wabelelwa oko ana kubekelwa kuuso, naku koongota ku sifapano yo ulwile oku tokomela elishwau lyaso! mane kame aikalile ku lyoko no silyo no lubona lwa Nyambe. **3** Mu puluke woyo onaku kongota kukulwisiwa

kwawo asi kutende eibi, nji cwale mulese oku kubiwa nji, "Simba esiyamana kame silema kwangwa simba oku zwafiswa. **4** Mu utata wenu elilundu, mbasi pwacauliwa ni mawee." **21** no kulwisa esibi kamu sikeela ba nako no kwiita Niti luli kame sina kumonahala eso Mushe ounyinga wenu. **5** Cwale kame muna pulama ana kwamba nji, "Kame ninjanjata ni kucila!" esusuwezo eyi mu nambeliwa kwa Nyambe **22** Kono na mwiyi ku lilundu no Sione ni ku kanyi aana? Eyi yamba nji, "Mwanange, olese muleneñi wa Nyambe no kuyoya, Jelusalema oku nyaziseza Ombumu aba aku kalimela, simba naku wilu ni ku mangeloi aa aku wanine aa okuzwafa aba obiwa ekoto kwa yonyene. **6** atenda eikiti-kiti okupula. **23** Ni ku kopano no Kakuli Ombumu kame asiulula woyo asinga, mi aana no aaeli awo ana ñoliwa mu liwilu, ni kwa kame aba ekoto yonje mwana woyo atambula." Nyambe omwatuli no aanu onje ni ku mebo no **7** Aba mu kalimelwa nji mu koongote, kakuli aau no niti awo ana tendiwa asiku patehala. **24** Nyambe kame ami shimba kanyi aana, kana Ni kwa Jesu omwimaneni no ulikani no ubya, ni kwaali omwana no kwa kalimelwa kwa sitaye? ku unyinga waye ou tuna kwaiwa ou wamba eyi **8** Nji kamu kalimelwa, kanyi omo atendelwa no kuwaba onene okubita ounyinga wa Abele. aana onje, cwale abohe muli aana feela mi **25** Mumone nji mulese oku kana woyo wamba. kasamuli aana no niti. **9** Okwekeza kweyi kame Kakuli nji kasi kubanduka aba ana ku mukana tu kwite asitetu no litunga awo atweleza mi woyo ona kwailemusa ba litunga, cwale aci kame twakuteka. Cwale ikene aba katukubeeke ngasibine satu banduke nji kame tukana woyo kunji kwa Sitetu no mebo ni moyo! **10** Kakuli wamba okutunda ku wilu! **26** Eliywi lyaye nali onyene kame ana tu kalimele ba nako no nyanganyisa elitunga, kono bano na sepisa nji, kwibiba omo anaku monena nji kame kulukile, "Kame kani tamba oku nyanganyisa elitunga kono Nyambe kame atu kalimela ba uwa wetu feela kono mane ni liwilu." **27** Amaywi aa, nji tu kutabele okukena kwaye. **11** Kakuli enako "Kamweya kame" okumonisa okutndisiwa no yonje aba ku kalimelwa kame kuyupiswangwa inu eyo inyanganya kanyi omo ina ku tendelwa, okukola okubita okuwabelelwa, kono munyima nji cwale eyo nokwa nyanganya kame saisiyale. kame ku beeka embuya no kozo no kuluka **28** Cwalehe tuku tumele kakuli natu tambula kwawo ana iyetiwa ngeso. **12** Cwalehe munone omubuso owo nokwa nyanganya mi tube kwa amaoko enu anakwi, mi mongote amanwi enu Nyambe okulumbeka oko kutambuliwa me tulii no kwaongola! **13** Mu tendele amakondo enu ni likute ni kucila, **29** kakuli Nyambe wetu ni etindila no kooloka, nji cwale eihole iikale wino mulilo ou usinya.

13 Mulesele elilato no munu ni minaye simba mukulwayne litwalele. **2** Mulese oku ketulula okutambula angenda. Kakuli anjili kame ana tambula amangeloi mu kwa limuka. **3** Mu puluke awo ali mu tolongo kanyi naanyi kame muli mu tolongo ni onyene nawo ayandisiwa onene, kakuli naanyi musili mu lutu. **4** Mulesele amakwala akutekiwe kwaanu onje mi mulesele omumbeta no likwala uulwe elitilo kakuli Nyambe mba atula amahule nasi kubuka. **5** Mutundise omoyo wenu ku kusinga amali mi moongotete kweyo muli nayo kakuli Nyambe kame anamba nji, "Sitamba kuku lesela, simba okuku fulalela." **6** Abakulingeso, kame sa twambe ni mucima ou ongolile nji, "Ombumu yo mutusi wange, Sitamba kucila. Iikene eso satende omunu kwa mene?" **7** Mu puluke awo amyendisa, awo ana myambele eliywi lya Nyambe, mu lemuhe amamaneno no moyo woo, mi mu fanikete etumelo yoo. **8** Jesu Kilesite

yokame ni bingolwa, ni balelo, ni kuta oku no kwaabwa. (aiōn g165) 9 Mulese oku kelusiwa ku tituto no kupula naku ndina, kakuli esi no kuwaba ni mucima aba ukongota ni sisshemo sa Nyambe, kasa oku tokomela eyi iliwa, kakuli awo ata nayo katusiwa esinjili. 10 Kame tuli ni Aletale yetu, mi awo asebeza mu tende, ka kwite etukelo no kulya eyayo. 11 Mupulisita omukulu aba alita ounyinga no iyamana mu Sibaka no Kukena oku utende esitabelo mu libaka no ibi, etinyutu no iyayana kame ika ciñelwa kundee no mafulo. 12 Cwalehe Jesu ni yonyene naku yanda kundee no mwelo mulibaka no kukanisa aanu ni unyinga waye. 13 Cwalehe, tu banene kwa yonyene ku ndee no mafulo, me tu shimbile oku shubulwa kwaye. 14 Kakuli kuno ka tu tende omuleneñi no kwaabwa, kono kame tu saela omuleneñi owo sa wiye. 15 Cwale mwa Jesu tulitele Nyambe esitabelo no milumbeko, eso ninji embuya eyo itunda mu tunwa oto tu lumba elitina lyaye. 16 Mulese okwatenda eyi no kuwaba nuukutabela eyo mukwite na kwenu kakuli eitabelo eyo kame iwabelisa Nyambe. 17 Mukuteke awo amyendisa, mi muku beeke kunji yoo, kakuli kame atonena Emyoyo yenu, abakulingeso kame sa ibangutwe yayo. Mwalese atende eyi mu kuwabelelwa kasa mu kweena kakuli eso kasitamba oku mi tusa esinjili. 18 Mu tulapelele kakuli kame tu kolwa nji elizwalo lyetu ni lya kuwaba, ni nji mu inu yonje kame tu singa oku tenda esi si lukanelia. 19 Kame ni kumbela onene luli nji mu tende ngeso, nji nusetwe kwaanyi muwangu. 20 Cwale Nyambe no kozo yonyene uyu una usu kwa afu Ombumu wetu Jesu, omulisani no mikoko, mu unyinga no ulikani no kwaabwa. (aiōnios g166) 21 Ami tende ano petahala mu misebezi no kuwaba yonje, nji mu tende esi singwa kwa yonyene asebeze mu micima yenu eyo imuwalisa mu miyo aye mwa Jesu Kilesite, ekanya ikale kwa yonyene okuta oku no kwaabwa. Amen! (aiōn g165) 22 Abaange, kame ni kumbela nji mu tambule wino amaywi no kutazo eyo, kakuli eliñolo ni mi ñolela ni lya kwibiba. 23 Mu limuke nji omwabetu Timoteya, na lukululwa mu tolongo aba sa iye wangu mba ni ka mi mona naye. 24 Mukeete awo amyendisa onje, naanu a Nyambe no kukanisa onje. Awo atunda mu Italiya kame ami keeta. 25 Esishemo si ikale naanyi moonje. Ameni

Jakobo

1 Okutunda kwa Jakobo, omubika wa Nyambe ni wa Mbumu Jesu Kilesite, Kame ni niolela amasika likumi na yiili aa ana hasana mene nji, shaangwe. **2** Abaange, mu wabelelew abe mwiyelwa amayando no kupula, **3** kakuli mulimuke nji okwetekiwa mu tumelo yenu kame ku militela okongola. **4** Cwale mulesele oukoongota kwenu kumanenene omusebezi kwako no kwiyala, nji mutende aa no kuperahala ni kukula, me mwasaesa esinjili. **5** Nji omunjili mwaanyi kakwite oku shangama, akumbele kwa Nyambe woyo obaanga aana ni mucima mumweya youlwile okusaisisa omubonda, mi mba biwi. **6** Kono akumbele mu tumelo, yo ulwile okwasepa, kakuli woyo no kwasepa kame akufekile kanyi mandinda naba liwate awo akashetwa oku noku ku mebo. **7** Omunu no mukwa no ngeso, alese kutatelela nji mbatambula esinjili okutunda kwa Mbumu. **8** Omunu no ngeso ni wa micima yiili kame akukana mwinu atenda yonje. **9** Mulesele woyo no kusheba akukumuse mu kununekiwa kwaye kwa Nyambe, **10** mi osikufuma akukumuse mu ukukokobeza kwaye kwa Nyambe, kakuli kanyi epalisa no mopu aba sauukute. **11** Kakuli eliywaa aba lipa ni kubya kwalyo kame liletukisa omoopu, etipalisa tawo kame tikwa ni kuwaba kwayo kame isinyeha. Mu mukwa no ngeso omufumi ni yonyene mba sinyeho ngeso yo sipatehile ni yaye. **12** Embuyoti ni ya woyo oli ni lisale no gauda ku munwe mi kame omunu okongota mu mayando, kakuli aba akufukile eyi no kuwaba yoiya mu mukopano akoma aba aetekiwa, mba tambula omushukwe wenu, mi ni woyo no kusheba yoku fukile no moyo eyo Nyambe na ku sepisa kwaanu awo amu singa. **13** Omunu alese okwamba aba aetekiwa nji, “Nyambe kame aneteka.” Kakuli Nyambe kaetekiwa ni uyii mane ni yonyene kaeteke omunu. **14** Kono omunu yonje kame aetekiwa aba akokiwa ni ku putelelwa ku titakazo taye no kwiiba. **15** Cwale etakazo aba ikula kame ileya esibi, mi esibi aba sikula kame silita olufu. **16** Abaange aa asingwa, mwatula ni minahano no kwiiba. **17** Oku petahala no kuwaba asingwa, mutesetete! Kandi Nyambe kasiketa ni mpo yonje no kuwaba kame itunda ku wilu, aa ashebile mu litunga nji afume mu tumelo okwiyya banji okuunda kwa Sitoo no masebeli, ni ku yoola omibuso ana ku sepisa kwawo woyo no kwa futuka, kanyi omwiinda aba amu singa? **18** Mu ku singa kwaye, na tuleye ni kusheeba! Kasa okame awo asikufuma awo liywi no niti nji ku yumbiwa yaye tutende amiyandisa, kasa okame awo amitwala ku kuta embuya no weeli. **19** Abaange aa asingwa! mu oka mizekisa? **7** Kandi kasa okame awo anyefula

limuke eyi, omunu yonje atende woyo oyupa mu wangu, kono akatabe mu kwamba, woyo no kwatina wangu. **20** Kakuli okutweba kwa munu ka ku sebeze okuluka kwa Nyambe. **21** Cwale mulesele eyo yonje no kwiiba neyo isilikio no lunya mi mutambule ni musa eliywi elyo likuniwa mwaanyi, elyo litwesa okuyoyisa emyoyo yenu. **22** Kono mutende atendi no liywi, kasa aa ayupa feela, kame mukoonga mwenyene. **23** Cwale nji omunu ni muteseteti no liywi mi katende, kame akufekile kanyi omunu oku mona olubala lwave ana kuleiwa nalo mu sponi. **24** Cwalehe aba amana oku mona wino yonyene mi nuukutela, mba pulama wangu omo aikalele. **25** Kono woyo waliketa mu mulawo no ku petahala, wonyene omulawo no tukuluho, mi ni koongotetetamo, kasa osi kuyupa feela niku pulama, kono osi kutenda omusebezi, mba fuyolwa mu misebezi yaye. **26** Nji omunu kame ayambuta nji kame atenda wino omusebezi wa Nyambe, mi kakuleme olulimi lwave, kono kame akoonga mu omucima waye, woyo omunu okupumena kwaye ni kwambulwa tuso. **27** Okutenda wino omusebezi wa Nyambe no kukena ni niti no kwa nyazahala balubala lwa Nyambe ni Sitetu neesi, oku lekula andiyala ni timbela mu matata oo, mi yo kubabalela kweeyi no litunga yo ulwile eso anyazahala naso.

2 Abaange, mulese okumonisa esaluluti aba mulema etumelo ya Mbumu wetu Jesu Kilesite, Ombumu no kanya. **2** Kakuli nji omunu Kilesite, Ombumu no kanya. **2** Kakuli nji omunu okufukile eikumango no kuwaba ni ku mwambela nji, “Wiiye wikale bano aba no kuwaba,” kono kwa woyo no kusheba kame mu mwambela nji, “Wimane abo, simba nji, “Wikale banji ku makondo ange,” **4** cwale abo kame mumonisa esaluluti mukaci kenu, cwale kame kame mutesetete! Kandi Nyambe kasiketa ni mpo yonje no kuwaba kame itunda ku wilu, aa ashebile mu litunga nji afume mu tumelo okwiyya banji okuunda kwa Sitoo no masebeli, ni ku yoola omibuso ana ku sepisa kwawo woyo no kwa futuka, kanyi omwiinda aba amu singa? **6** Kono anyi kamusi kuteka aasi uftufuka. **18** Mu ku singa kwaye, na tuleye ni kusheeba! Kasa okame awo asikufuma awo liywi no niti nji ku yumbiwa yaye tutende amiyandisa, kasa okame awo amitwala ku kuta embuya no weeli. **19** Abaange aa asingwa! mu oka mizekisa? **7** Kandi kasa okame awo anyefula

elitina elyo no ku kutekeha elyo mwiisaniwa na lyo? **8** Nji kame mwiiyateteta omulao no mubuso, okukumanena nomu ung'olelw mu mang'olo nji, "Osinge mwabowe kanyi omo oku singila wenyene" abohe kame mutenda wino. **9** Kono aba mu monisa esaluluti kame mu tenda esibi, mi abo kame muwaniwa ni mubonda ku mulawo, kanyi woyo ona colo omulao. **10** Kakuli woyo yonje oteula omulao onje kono kame acolabo mumweya, abo nacola emilao yonje. **11** Kakuli woyo wamba nji, "Olese kubuka," ni kwamba kame nji, "Olese kwibaa." Nji kubuku, kono kame wibaa, nu colo omulao. **12** Abo cwale mwaambe mi mu tende kanyi awo sa atuliwe munji no mulawo no tukuluho. **13** Kakuli ekatulo kaikwite amakeke kwa woyo nokwamonisa amakeke, kono amakeke kame akoma ekatulo. **14** Abaange, sibine esi sili ni tuso nji omunu kame aamba nji, kame ali ni tumelo kono kakwite emisebezi? kana etumelo yaye kame itwesa oku muyoyisa? **15** Cwale nji omwabowe no mulume ni mwabowe no mukati kame aulwile esikumango nesi no kulya, **16** cwale omunjili mwaanyi aambele nji, "Mweende mu kozo! Muka enyenwe ni kulya wino!" mi kamwaabi eyo isaeliwa ku tinyutu too, likene cwale itusa abo? **17** Cwale etumelo yonyene feela nji kaikwite omusebezi, ya kufa. **18** Kono omunjili kame saambe nji, "Wene kame oli ni tumelo, meene kame nili ni misebezi." Oni monise etumelo yowe oku nambulwa emisebezi, mi meene mba niku monisa etumelo yange mulibaka no misebezi yange. **19** Wene opumena nji Nyambe ni mumweya kame utenda wino, Simba emebo no kwiiba kame ipumena ngeso, ni kucila. **20** Wene omweelo, kame osinga nji nikumonise emisebezi? etumelo nambulwa emisebezi ya kufa. **21** Kasa nji Sitetu Abulahama nakutendiwa osi kuluka mulibaka no misebezi yaye, aba ana kusinga okutenda Mwanaye Isaka esitabelo ba aletale? **22** Kame omona nji etumelo naiku sebelisana bamweya ni misebezi yaye, mi etumelo yaye kame iiyatetetwa mulibaka no misebezi. **23** Mane amang'olo na iyatetetwe awo aamba nji, "Abulahama kame apumena kwa Nyambe, mi na kwibalelw nji kuluka." mi kame ana kwisaniwa nji mulikani wa Nyambe. **24** Kame mu mona nji omunu kame atendiwa ona kuluka mu misebezi yaye kasa mulibaka no tumelo yomboci feela. **25** Mundila imweya Lahaba olihule, na ku beekiwa woyo no luka mulibaka no misebezi yaye aba ana ku tambula ni ndila indina. **26** Kakuli olutu aba lukutaba ni mebo lwakufa, mane ni tumelo nambulwa emisebezi ya kufa.

3 Abaange, mulese okutenda aiyeti no kupula kakuli kame tuyi aaci twyeta kame satu atuliwe ni katulo no kuneneba mu utata. **2** Kakuli tonje kame tu tendanga etifoso no kupula. Cwale nji mumweya kwanyi kafoso mweyo aamba, woyo munu waku petahala, kame atwese oukulema kweyi no lutu lwave lonje ngeso. **3** Nji tu beeke olumingo mu tunwa no timbi nji titu yupele, kame tu twesa okwendisa etinyutu tato tonge. **4** Kamumone eisepe ni yonyene, simba nji ya kuneneba mi kame yendisiwa ku mebo inene, kame yendisiwa ku kaondo kanyonyo kame ita oko asinga omwendisi wayo konje. **5** Mundila imweya olulimi nisilama nokucaniba ba lutu kono kame lununeka ba inu no kuneneba. Komunahane omushitu omo unenebele kono kame ociñiwa olubya ku mulilo no kucaniba.

6 Cwale olulimi kame lukufekile ni mulilo. Olulimi kame lutendile elitunga no kwakena mukaci no ilama yetu, kame lusilafaza olutu longe, mi kame luyakisite omulilo omwendelo no moyo, ni lonyene olulimi na luyakisita omulilo no lyangalilo. (**Geenna g1067**) **7** Kakuli omifuta yonje no ibatana ni iyunyi neyo yeenda ni mapumo, ni yumbiwa na mu liwate, kame itwesa oku leliwa, mi nai leliwa kwaanu. **8** Kono omunu katwese oku babalela olulimi, ouyi no kwa tikelwa, olu lwiyalile omulyashinji no kwibaa. **9** Mwa lonyene olulimi kame tuyeeema Mbamu Nyambe ni Sitetu, mi mwa lonyene kame tukuta aanu, awo ana umbiwa mu sifekiso sa Nyambe. **10** Mu kanwa kamweya ako kame ku tunda embuyoti ni ikuto. Abaange kakufanene nji ku tendahale ngeso. **11** Kana mu lisima limweya kame ku fanena oku tunda ameyi no kumamata ni meyi no kulula ba nako imweya?

12 Abaange, kana esitondo no mukuyu kame sitwesa okubeeka embuya no olibe, simba estondo no beine sibeeke mukuyu? Kakwisa ameyi no mungwa atwesa okulita okumamata. **13** Anyine no kushangama ni ku yupisia mukaci kenu? Mu moyo waye no kuwaba amonise emisebezi yaye itendiwa mu uku kokobeza no kushangama. **14** Kono nji kame mukwite omuna no ku lula, ni ulyangelino mu micilma yenu,

mulesele oukununeka simba okukana eniti. **15** Cwale tiwe anyine nji watule akowe? **13** Mwiye Oku shangama no ngeso ka ku tundu ku wilu, cwale, anyi mwambanga nji, "Balelo simba kono ni kwa litunga, no kwakena ni dimona. **16** byuunda kame satute mu tolopo injili tuka Kakuli abo kuli omuna ni ulyangelino, kakwisa ikalemo omwaka nuuka ulisetamo tu kawane ekozo mane nikwayupa ni mifili-fili. **17** Kono amali no kupula." **14** Kandi ka mulimukile eyi okushangama oko kutunda ku wilu kwa kokena na byuunda! Omoyo wenu ubine? Kakuli kame konje baweli, kame kuli ni kozo, ni likute, muku fekile kanyi embundu eyi imonahala mu ni kutompeha, mi kwakiyalala esishemo ni nako icana feela, mi cwale ni kubwa. **15** Kame mbuya no kuwaba, nambulwa esishweka simba mufanena okwamba nji, "Ombumu nji osinge, okwasephala. **18** Cwale ekutulo no kuluka kame nji tusiyoya, kame satu tende esi simba siya."

4 Likene eyo ilita etindwaa ni mifili-fili mukaci

kenu? Kasanji mu titakazo no ilama yenu

mo kutunda etindwaa? **2** Kame mu singa kono

ka mukwite cwale kame mwibaa. Mi kame

mushukela kono kamukwite, kame mufapana,

ni kulwaa. Ka mu wana eso mu saela kakuli

ka mu kumbele. **3** Kame mu kumbela kono

mi amafumi yayo ni upaki owo umilema mi

ka mu tambula eso mu kumbela, kakuli

mba ili etinyutu tenu kanyi mulilo. Na mu

kame mukumbelanga omo no kwa fanena, nji

ungeka oufumu no maywa no mamaneneno. **4**

mwitendise okuta mu titakazo tenu. **4** Aanyi

Komumone! kamwa siteneka amali kwavo ana

eyumbiwa no kwasephala! ka mu limukile

sebeze mu matema enu awo munali mu umbuyi,

nji oulikani ni litunga kame utendile

esiila kame alila, mi okulila koo awo asi kuyangula

kwa Nyambe? Abakulingeso woyo osinga oku

na ku kakeela mu matwi a Mbamu no timpi. **5**

tenda woyo no litunga kame akutenda yonyene

esiila sa Nyambe. **5** Simba kame mu nahana nji

eyi yambiwa mu mang'olo niya mbulwa tuso

kwibaa. **6** Na mukana ni kwibaa woyo no kuluka,

aba kwamba nji, "Nyambe kame anyolelwae mu

lifuba mulibaka no mebo eyo ana beeke mwaaci"

okutwala abo sa kaiyele Mbamu. Komumone!

6 Kono Nyambe kame atwekeleza esishemo.

Omulimi kame atatelela ombuya no utokwa

Cwalehe kame kwambiwa nji, "Nyambe kame

no litunga, mi kame atatelela oku twala abo

akanena awo aku kumusa, kono kame aba

saka tambwele ombula no maseulo neyo no

esishemo kwaawo aku kokobezo." **7** Cwalehe mu

mamaneneno. **8** Naanyi mu tatelele ngeeso, mi

kubeke kwa Nyambe. Mu kanene Odiyabulosi,

mu koongote mu micima yenu. Kakuli okwiyi

mi mbacili kwaanyi. **8** Mu sheetete kwa Nyambe

kwa Mbamu sebeli kuli beebi. **9** Abaange,

mi ni yonyene mba sheetete kwaanyi. Mu yowise

mulese okwataliwa, komumone! omwatuli kame

emicima yenu, anyi asi micima yiili! **9** Mweene,

aimanine ba myeelo. **10** Abaange, kamu londe

ni ku lila niku bokolola. Okusheka kwenu ku

omwanda, outata nuukongota nwa nuhi a

futuke esililo, oku wabelelwa kwenu ku futuke

Nyambe awo ana kwamba mu litina lya Mbamu.

okweena. **10** Mu ku kokobezo balubala lwa

Nyambe, mi mba mikulisa. **11** Abaange, mulese

awo ana kukoongota, na muyupu eyi ya Jobo

okwamba esi no kwiiba ku munjili ni munjili.

omo ana kukoongoteta, mi na mumono okusinga

Woyo wamba eyi no kwiiba ku mwabayee, simba

kwa Mbamu ku mamaneneno, omo Ombumu

okwatula omwabayee, kame aamba eyi no kwiiba

ana kwiyyalela mane ni makeke. **12** Abaange,

ku mulawo ni kwatula omulao. Cwale nji kame

kono mu inu yonje, mulese okweeta, simba

watula omulao, kutendile osi mulao kono osi

eyi no liwilu, simba eyi no litunga, simba mu

kwatula omulao. **12** Kwaali osi kuba emilawo ni

mweetelo onje, kono Ee yenu itende Ee, mi

kwatula, woyo otwesa oku tuyoyisa ni ku sinya.

Kokulwa yenu itende Kokulwa, nji mulese oku

16 Kanyi omu kwikale, kame muku nuneka mu
ku bambaba kwenu. Oukununeka oko konje ni
kwa kwiiba. **17** Cwale woyo yonje olimuka oku
tenda ouwa mi kautende, kame atenda esibi.

5 Cwale anyi muluwile, mu lile ni ku bokolola

ku mayando awo asa miiyele! **2** Oufumu

wenu na woolo ni ikumango yenu na iliwi ku

utwa. **3** Egauda ni silibela yenu ili ni mafumi,

Na mu yoyo mu litunga mu ukukola eminyaka,

Na mu yoyo mu litunga mu ukukola eminyaka,

Na mu nunisa emicima yenu mu liywa no

eyi yambiwa mu mang'olo niya mbulwa tuso

kwibaa. **6** Na mukana ni kwibaa woyo no kuluka,

aba kwamba nji, "Nyambe kame anyolelwae mu

lifuba mulibaka no mebo eyo ana beeke mwaaci"

okutwala abo sa kaiyele Mbamu. Komumone!

6 Kono Nyambe kame atwekeleza esishemo.

Omulimi kame atatelela ombuya no utokwa

Cwalehe kame kwambiwa nji, "Nyambe kame

no litunga, mi kame atatelela oku twala abo

akanena awo aku kumusa, kono kame aba

saka tambwele ombula no maseulo neyo no

esishemo kwaawo aku kokobezo." **7** Cwalehe mu

mamaneneno. **8** Naanyi mu tatelele ngeeso, mi

kubeke kwa Nyambe. Mu kanene Odiyabulosi,

mu koongote mu micima yenu. Kakuli okwiyi

mi mbacili kwaanyi. **8** Mu sheetete kwa Nyambe

kwa Mbamu sebeli kuli beebi. **9** Abaange,

mi ni yonyene mba sheetete kwaanyi. Mu yowise

mulese okwataliwa, komumone! omwatuli kame

emicima yenu, anyi asi micima yiili! **9** Mweene,

aimanine ba myeelo. **10** Abaange, kamu londe

ni ku lila niku bokolola. Okusheka kwenu ku

omwanda, outata nuukongota nwa nuhi a

futuke esililo, oku wabelelwa kwenu ku futuke

Nyambe awo ana kwamba mu litina lya Mbamu.

okweena. **10** Mu ku kokobezo balubala lwa

Nyambe, mi mba mikulisa. **11** Abaange, mulese

awo ana kukoongota, na muyupu eyi ya Jobo

okwamba esi no kwiiba ku munjili ni munjili.

omo ana kukoongoteta, mi na mumono okusinga

Woyo wamba eyi no kwiiba ku mwabayee, simba

kwa Mbamu ku mamaneneno, omo Ombumu

okwatula omwabayee, kame aamba eyi no kwiiba

ana kwiyyalela mane ni makeke. **12** Abaange,

ku mulawo ni kwatula omulao. Cwale nji kame

kono mu inu yonje, mulese okweeta, simba

watula omulao, kutendile osi mulao kono osi

eyi no liwilu, simba eyi no litunga, simba mu

kwatula omulao. **12** Kwaali osi kuba emilawo ni

mweetelo onje, kono Ee yenu itende Ee, mi

kwatula, woyo otwesa oku tuyoyisa ni ku sinya.

Kokulwa yenu itende Kokulwa, nji mulese oku

kwela munji no katulo. **13** Kana mukaci kenu kwaali woyo oyanda? A lapele. Kana kwaali woyo owabelelwe, aimbe etindimo no milumbeko. **14** Kana kwaali mukaci kenu woyo otomine? Aisane akulu no keleke nji amulapelele ni ku muwaaamaati mu litina lya Mbamu. **15** Mi etapelo ina tendiwa mu tumelo mba iyoyisa osikutoma, mi Mbamu mba mwingula mane nji na tende eiibi, mba ilemenwe. **16** Cwalehe mu kwaambe eiibi yenu omunjili ku munjli, mi muku lapelele, nji cwale mubale. Etapelo no munu no kuluka kame ikwite amaata onene mane kame itusa onene. **17** Eliya neli omunu ona kukufeka kanyi aci mu unu. Seli oongoteteta okulapela ni ku kumbela nji ombula alese kuloka mu litunga ba myaka yaatu ni tikweti titanu ni kamweya. **18** Cwale sebeli olapela kame mi eliwilu sebeli lilokisa ombula, mi elitunga sebeli lilita embuya kame. **19** Abaange, nji omunjili mwaanyi kame ayaukile mu niti, mi omukwaye sebeli omuusa, **20** woyo alimuke nji, woyo ousa osiku tenda eiibi okutunda ku uyi waye, kame ayoyisa omoyo waye ku lifu, mi na fuku eiibi no kupula.

1 Pitolosi

1 Okutunda kwa Pitolosi omutumiwa wa Jesu Kilesite. Kame niñolela awo ali mu ukoba ana hasanene mu tinaha no Pontusi, Magalata, Kapadosiya, Asiya ni Biteniya. **2** Okuketiwa ni tumiwa kwa Nyambe Sitetu ni kukenisiwa ni Mebo mulibaka no likute kwa Jesu Kilesite ni mulibaka no kuwaiwa ni unyinga waye. Esishemo ni kozo iikale naanyi mukupula. **3** Kulumbekwe Nyambe ni Sitaye Ombumu wetu Jesu Kilesite! Mulibaka no sishemo saye no kuneneba natuleiwa oubya mu sepo no kuyoya mu kwinguka kwa Jesu Kilesite okutunda kwaafu, **4** mane nukayola oko no kwaabwa, okwasilafazwa ni koola eyo mutewelwe mu wilu. **5** Awo mu maata a Nyambe kame musilelezwe mu tumelo mu kuyoyisiwa itatelele okumonisiwa mu nako no mamaneneno. **6** Mwesi muwabelelwe simba nji mu nako icana abo memuyanda amayando no ukusiyasiya. **7** Nji cwale okongola no tumelo yenu ni ya utokwa okubita egauda eyo ibwa aba yetekiwa mu mulilo imiwanise okuyemiwa ni kanya ni likute ba kumonahala kwa Jesu Kilesite. **8** Kamwa simumona kame mumusinga, simba nji kamumumono bano kono kame mupumena mwa yonyene ni kuwabelelwa okuwabelewa no kuneneba no kwatalusiwa ni kanya. **9** Eyi inatundu mu tumelo yenu na muwana okuyoyisiwa no myoyo yenu. **10** Anuhi a Nyambe ana kunuha esishemo eso sina kufanena okutenda senu nasi kusaisisiwa ni kwibangutisisa eyi no kuyoyisiwa oko. **11** Kame ana kusaisisisa nji kamunu simba enako eyo ina kumonisiwa ni Mebo ya Kilesite mukaci koo aba anakwamba amayando a Kilesite ni kanya yaye. **12** Nai kumonisiwa kwa onyene nji kame ana kusebeza, kono kasa onyene kono anyi mu inu eyo inambiwa kwani okutunda kwawo ana kukutaza eliywi no kuwaba kwanyi mu Mebo no kukena inakutunda ku wilu. Einu eyo amangeloi anyolelwé okumona. **13** Cwalehe mukutatube eminahano yenu. mukuleme, mo ku ñolilwe nji, Komumone, kame mubeeka esepe yenu ba sishemo eso sikeyile kwaanyi ba kumonahala kwa Jesu Kilesite. **14** Kanyi anu no likute, mulese okuuvela kwiniu no kwiiba eyo muna kutendanga kunyima. **15** Kono woyo ona kumiisana wakukena, cwale naanyi no kwapumena. Eliwee luli (Omusumo na mutende ano kukena mu inu yonje mutenda.

16 Kanyi omo kuñolelwé nji, "Mba mukene kakuli ni mene nili wa kukena." **17** Cwale nji kame muisana Sitetu woyo watula aanu onje okuwlile esaluluti okukumnena ni tikezo taya, cwale muku babalele mwényene mukucila enako yonje aba musiyoya. **18** Mulimukile nji kame munakuliwa ku mikwa nambulwa tuso muna kuyola kwa njekulyenu kasa ni inu isinyeha kanyi Silibela ni gauda, **19** kono cwale ni unyinga wa Kilesite no utokwa owo okufekile kanyi omukoko no kwanyazahala ni litilo. **20** Kame abo elitunga elyaka sumbiwa kale kono kame ana kumonahala ku mamaneneno no tinako mulibaka lyenu. **21** Mwa yonyene kame muli ni sepo mwa Nyambe woyo ona kumwingula kwaafu ni kumuba ekanya nji cwale etumelo ni sepo yenu iikale mwa Nyambe. **22** Cwale mukuenisiwa emyoyo yenu mulibaka no kukuteka eniti mu lilato musinge asikupumena, mukusinge omunjili ku munjili okutunda kunji no micima yenu. **23** Kame muna leiba oubya kasa embuto eyo ifa kono eyo iyoya okubitelá mu liyi lya Nyambe. (aiōn g165) **24** Kakuli "Olutu lonje kame lukufekile kanyi moopu, ni kanya yalo kame ikufekile kanyi epalisa no moopu. Omopu kame ukukutanga ni tipalisa kame tikwanga, **25** kono eliywi lya Mbamu kame likalelela okuta oku no kwabwa." Elywi elyo neli eliywi no kuwaba lina kukutaziwa kwaanyi. (aiōn g165)

2 Mutundise omwiipo wonje, ni lunya, ni woongi ni muna mane ni kooba. **2** Mukufeke kanyi anukana no kuleiwa abano, munyolelwé amawe no Mebo no kukena, mwa onyene kame samukule ni kuyoyisiwa. **3** Kakuli namweteké esishemo sa Mbamu. **4** Mwiiye kwa yonyene ku liwee no kuyoya lina kukaniwa kwaanu kono mu miyo a Nyambe nalikuetiwa mane lya utokwa. **5** Naanyi ngeso, kanyi amawee no kuyoya mulesele amiyake okutenda endoo no Mebo okutenda oupolisita no kukena okuba eitabelo no Mebo eyo ipumeniwa kwa Nyambe mwa Jesu Kilesite. **6** Kakuli mu liñolo kame mukutatube eminahano yenu. mukuleme, mo ku ñolilwe nji, Komumone, kame nilangeka eliwee mu Sione, (kanyi omusumu no lilulu mwa yonyene katamba kwenisiwa. **7** Cwalehe kwaanyi mu pumena niwa utokwa kono kwawo woyo ona kumiisana wakukena, cwale naanyi no kwapumena. Eliwee luli (Omusumo na mulilulu) elyo ana kukana ayaki nalifutuka

okutenda omutwi no utokwa. 8 Cwale mu luli nakushimba eibi yetu mu lutu lwaye ba liñolo elinjili kame lyamba nji, “Eliwee elyo sifapano, nji tufe ku sibi ni kuyoyela okuluka. (musumo na mulilulu) sali sitatalise anu, eliwee Mulibaka no itombo yaye namu balisiwa. 25 saltyakwise kakuli kame asitatala mulibaka no Kakuli kame muna kwikalala kanyi omukoko, kono kwakuteka eliywi kanyi omo ana kulaelawa bano namuusisa ku Mulisana ni mubabalelo no okutenda. 9 Kono anyi kame muli olusika no myoyo yenu.

kuketiwa, apulisita no umbumu, omushobo no kukena, aanu luli a Nyambe nji cwale mufanene okutenda einu no kuwaba ya woyo ona kumiisana okutenda ku uwi ni kuta mu liseli lyaye no kuwaba. 10 Ba weli kame muna kwikalanga anu feela, kono bano sebeli muli anu a Nyambe, baweli kamwa sikutambula esishemo, kono bano namutambula esishemo. 11 Asingwa kame nimi lemusa nji muli kame asikwenda mi muli angenda nji kame mutunda ku titakazo no lutu eto tilwisa omoyo yenu. 12 Mutende ouwa mukaci no asimacama nji cwale simba nji kame amba eyi imilwisa kanyi asikutenda eino kwiiba, afanene okumona eyi no kuwaba eyo ikanyisa Nyambe ba liywaai saiye. 13 Mukukobaze mulibaka ly a Mbumu ku maata anu onje, onene ku mubusisi mukulu, 14 simba kwa busisi awo ana tumiwa kwa yonyene nji abe ekoto awo atenda eino kwiiba mane ni kuyeema awo atenda eino kuwaba. 15 Kakuli ni mukusinga kwa Nyambe nji mukutenda eino kuwaba mwenise anu no aelo awo no kwalimuka esinjili. 16 Muyoye kanyi aanu no kulukuluha, kono cwale mulese oukutusisa etukuluho yenu okutenda eyi no kwiiba, kono cwale muyoye kanyi abika a Nyambe. 17 Mukuteke aanu onje, musinge akwenu asikupumena, mucile Nyambe mane mukuteke abusisi. 18 Anyi abika mukubeke kunji no aolyenu ni likute Lyonje, kasa fela kwawo akwite esishemo kono ni kwawo abambabile. 19 Kakuli omnijili kame afuyaaliwa nji kame atenda ya Nyambe, nji kame muyupa okukola simba nji kamusifosa. 20 Kamubonda samu wane nji kame mutenda eyi no kwiiba mu kufuliwa mulibaka yalyo memukukobaze? Kono nji kame mutenda eyi no kuwaba ni kwiyanisetwa muku kokobaze kakuli Nyambe na mifuyola. 21 Kakuli mwesi namwisaniwa mulibaka ly a Kilesite ona kumiyanande ngeso mi namisiyele omwanda nji mukoñe emikwa yaye. 22 Kasikutenda esibi mi kakwisa okoonga kuna kuwaniwa mu kwamba kwaye. 23 Aba ana kushubaoliwa kasiku usa ouyi naba ana kuyandisiwa kasiku afumbela kono kame ana kusepa kwa Nyambe omwatuli no niti. 24 Kilesite

3 Mumukwa mumweya, anyi akati mukukobaze kwa mbumwenu, nji cwale anjili simba kaakuteke amaywi kame saakome okulwile eliywi mulibaka no mikwa ya amoyoo, 2 aba samone emikwa yenu no likute ni kuluka. 3 Ouwa wenu ulese okutenda kuinu eyi, okukabisa etiñuki, simba etinyuma no gauda nuukufuka eikumango no kuwaba. 4 Kono mulese omumu woyo oshwekilwe mu micima yenu eyo no kwasinyeha ni kuwaba no mebo yondokile, eyo no utokwa mu miyo a Nyambe. 5 Cwale mu tinako na kunyima akati no kukena awo ana kusepa mwa Nyambe kame ano kutendanga okuwaba nu kukokobea kwa mbumoo. 6 Kanyi Sala aba ana kukuteka Abulahama ni kumwisananga nji mbumoo. Cwale bano muli anaye nji kame mutenda eyi no kuwaba mi kakwisa eso sasi micilise. 7 Mu mukwa mumweya, naanyi alume no kukwata muyoye wino na moywenu me mulimukile nji amoywenu akufokola. Kakuli kame mukuwanine mu sishemo no moyo nji cwale etitapelo tenu tilese okukwangwisiwa ku sinjili. 8 Muku manenena, moonje mukuyupe mu mebo ni makeke, mukusinge mukaci kenu ni mucima no kuwaba ni minahano no kukokobea. 9 Mulese okuusa ouyi ku uyi simba okukuta, kono anyi mufuyole kakuli okufuyola kwana kumisepisa Nyambe aba ana kumiisana nji mutambule embuyoti. 10 Kakuli “Woyo osinga omoyo ni kumona amaywaa no kuwaba atundise olulimi lwaye kwiinu no kwiiba ni kanwa kaye okwamba eyi no mapwa. 11 Kame afanena okutenda kweyi no kwiiba nji atenda eyi no kuwaba, ni kusaela ekozo ni kwitundamenya. 12 Kakuli amiyo a Mbumu kame aliketa awo no kuluka mane amatwi aye kame ayupa etitapelo too, kono olubala lwa Nyambe kalusingi awo atenda eyi no kwiiba.” 13 Cwale anyine so miyupisa okukola nji kame moongotite okutenda eino kuwaba? 14 Kono simba nji kame muyandisiwa mulibaka no kuluka, mba mufuyoliwa, cwale mulese okwacila simba okubilaela. 15 Kono mu micima

yenu mu kuteke Kilesite kanyi Ombumu. Enako anu mu tindoo tenu mi mulese okubilaela. **10** yonje mukutukisete oukusileze ku munu Omunjli ni munjili natambula empo, cwale yonje woyo weteka esepo ili mwaanyi, cwale mwibelekise kwa kwenu kanyi omubeleki no mutende mu kusepa ni likute, **16** cwale muiteule kuwaba no sishemo sa Nyambe eso siiya mu elizwalo lyenu wino, nji cwale aba mu foseziwa, mikwa no kupula. **11** Woyo yonje wamba awo aamba eyi no kwiiba ku mikwa yenu no kanyi woyo okutaza amaywi a Nyambe, woyo kuwaba mwa Kilesite mba enisiwa. **17** Kakuli yonje osebeza, asebeze mulibaka no maata kwa kuwaba okuyanda okutenda eyi no kuluka, anabiwi kwa Nyambe, nji mu inu yonje Nyambe nji omo mwa singela Nyambe okubita okutenda akanyisiwe mwa Jesu Kilesite, kwa yonyene ouyi. **18** Kakuli Kilesite nakufa kamweya fela ngeso mulibaka no ibi mi woyo no kuluka kame kuli ekanya ni maata mu nako yonje. Kwawo ano kwaluka nji atulite kwa Nyambe sinu no ubya sitendahala mukaci kenu. **13** Kono Mebo, **19** omo ana kuta nukakutaza ku mebo ili cwale muwabelelwe kakuli kame mukutabela mu tolongo. **20** Eyo ina kukwangwa okukuteka amayando a Kilesite, nji cwale mukawabelelwe abo okutatelela kwa Nyambe esitatelela mu ni kunyakalala ngeso aba saimonahale ekanya maywaa a Nuwe, mu nako no kuyaka aleka yaye. **14** Nji kame munyefuliwa mulibaka omo anyonyo fela neli aanu nokukwana atanu no litina lya Kilesite, namu fuyolwa kakuli ni twaatu ana kuyoyisiwa ku mebo, **21** neli emebo no kanya ni ya Nyambe kame ili beul ekolobezo ilumelelana kwesti, bano kame yenu. **15** Kono kuulwe mukaci kenu woyo so imiyoyisa kasa okutundisa elitilo na balutu yandisiwa kanyi omwibayi, simba ombuyi simba kono neli okukumbela kwa Nyambe mulibaka osikutenda eyi no kwiiba, simba woyo nokwa no lizwalo no kukena mu kwingulwa kwa Jesu Kilesite, **22** woyo ana kuta mu wilu mi kame ali kukeka. **16** Kono nji omunjili kwanyi kame Kilesite, **22** woyo ana kuta mu wilu mi kame ali ayandisiwa mulibaka no asikupumena, alese ku lyooko no silyo lya Nyambe ni mangelo, ni titukelo ni maata anabiwi kwa yonyene.

4 Cwalehe okumona nji Kilesite naku yandisiwa

mu lutu, mukutukisete naanyi ni muhupulo umweya, kakuli woyo yonje ona yanda mu lutu natundisiwa mu sibi. **2** Cwale mu kuyoya mu nako yonje mu lutu kasa mutitakazo no unu kono mulibaka no kusinga kwa Nyambe. **3** Namu kuyoya mu nako no kuleba kanyi asimacaba omo ana kutendela no kwalimuka Nyambe. Okuyoya mu uhule, etitakazo no kwiiba, outfahwa, emiikalelo no kwiiba mane ni kulapela emilimu no mapwa. **4** Cwale asimacaba kame akomokile nji bano kamu kuwana noo mukutenda eyi no kwiiba mane kame aminyefula. **5** Kono kame sakutambwele kwa Nyambe woyo okutukisete okwatula asikuyoya na sikufa. **6** Kakuli elibaka elyo linakukutaleza eliywi no kuwaba simba kusinga, kasa wa mbango kono mutakazo. **3** kwaafu, nji kame satuliwe mu lutu kanyi anu, Mulese okweteka okuhapa awo ali mu papalelo kame sayoye mu Mebo kanyi Nyambe. **7** yenu, kono mutende omwanda ku mutapi. **4** Cwale amamaneneno no inu yonje sebeli ali Mi cwale Omulisana omukulu aba samonahale, bebi. cwalehe mutukufalelw mane mwikale mba mubiwi omushukwe no kwabwa ekanya. nukulema mu titapelo tenu. **8** Beulo no inu **5** Mundila imweya naanyi anukana muku yonje esinu sinene ninji, mukoongote mu lilato kokobeze kwa kulu. Muku babalele mwenyene lyenu ku munjili ni munjili, kakuli elilato monje mukutuse omunjili ku munjili kakuli kame lifuka eibi no kupula. **9** Mutambule kame kwambiwa nji, "Nyambe kame akanena

Nyambe. **17** Enako naiyi no katulo okutateka nasindoo ya Nyambe mi cwale nji kame saitakte kwaaci, ngasibine sakutendahale kwaawo nokwa kuteka eliywi no kuwaba lya Nyambe? **18** Cwale, "Nji omunu no kuluka kame sayoyisiwe, kubine sakamonahalele woyo no kutenda eyi no kwiiba?" **19** Cwalehe mulese awo ayanda okukumanena ni kusinga kwa Nyambe atende eyi no kuwaba ni kubeeba emyoyo yoo ku Muumbi woo no kusephala.

5 Cwale kame nikumbela akulu mukaci kenu

kanyi omukwenu mukulu. Kame nili opaki no mayando a Kilesite mane kame nili omunjili nwawo saka waniwe mu kanya eyo sai monahale. **2** Mulise omutapi wa Nyambe, owo omusebezi munabiwi. Kasa muku kandimekwa kono mu kusinga, kasa wa mbango kono mutakazo. **3** Mulese okweteka okuhapa awo ali mu papalelo kame sayoye mu Mebo kanyi Nyambe. **7** yenu, kono mutende omwanda ku mutapi. **4** Mi cwale Omulisana omukulu aba samonahale, mba mubiwi omushukwe no kwabwa ekanya. **5** Mundila imweya naanyi anukana muku yonje esinu sinene ninji, mukoongote mu lilato kokobeze kwa kulu. Muku babalele mwenyene monje mukutuse omunjili ku munjili kakuli kame lifuka eibi no kupula. **9** Mutambule kame kwambiwa nji, "Nyambe kame akanena

awo akukumusa, kono kame aba esishemo kwawo akukokobeza.” **6** Cwalehe muku kokobeze mwenyene munji no maata no lyooko lya Nyambe, nji cwale mu nako ilukele mbamikulisa. **7** Mubekee etipilaelo tenu kwa yonyene, kakuli kame amibabalela. **8** Mukuleme mi mutone! Omolyenu Diyabulosi kame abenabena kanyi ndee obenabena okusaela omunu saleme. **9** Mumukanene mi mongole mu tumelo yenu me mulimukile nji amayando muyoya kame akufekile naabenu awo ali mu litunga lyonje. **10** Cwale munyima no kuyanda kanyonyo, Nyambe no sishemo sonje woyo ona kumiisanena ku kanya yaye no kwaabwa mwa Kilesite, yonyene luli mba mitende ano kupetahala, okumyongota, mi mbamibi amata ni matatekelo. (**aiōnios g166**) **11** Kwa yonyene kwikale amaata no kwaabwa. Ameni (**aiōn g165**) **12** Mulibaka lya Silubenasi omunu no kusepahala kanyi aba nina mushimbi. Kame nina miñolele eli liñolo mukwiibiba okumyongota mane ni kwamba nji esi esishemo no niti sa Nyambe. Mwimane mukoongola mwa sonyene. **13** Ekeleke eyi ili mu Babilona ina kuketiwa kwa Nyambe, ni yonyene kame imikeeta bamweya ni mwanange Maleka. **14** Mukukeete omunjili ku munjili mu ukutubeta no lilato. Ekozo iikale kwaanyi monje anyi muli mwa Kilesite.

2 Pitolosi

1 Okutunda kwa Simoni Pitolosi, omubika ni mutumiwa wa Jesu Kilesite. Kwawo ana wana etumelo eyo ikufekile naaci mu kuluka mwa Nyambe wetu ni muyoyisi Jesu Kilesite. **2** Esishemo ni kozo yekeziwe kwanyi mu zibo yenu ya Nyambe ni Jesu ombumu wetu. **3** Amaata aye natubi einu yonje no moyo ni ya Nyambe, mukulimuka kwaye woyo ona kutwisana ku kanya yaye mane ni kuuwa, **4** mulibakaelyo Nyambe natubi utokwa waye ni sepiso inene, nji mu inu eyi mibanduke ku ulyangelino owo uli mu litunga mulibaka no titakazo ni kufutuka atendi no inu no unyambe. **5** Kakuli mu libaka eli mweteke onene okwekeza ku tumelo yenu ouwa ni kuuwa wenu ezibo **6** ni ku zibo mwekeze oukulema, ni ukulema mwekeze okoongola, ni kukoongota mwekeze ou nyambe. **7** mi ounyambe ni umweya mane oumweya mwekeze oukusinga. **8** Kakuli nji einu eyi niyenu mi kame ili kwaanyi, kame imitenda nji mulese okuzwafa simba okwabeeka embuya mu zibo ya Mbamu wetu Jesu Kilesite. **9** Kakuli yonje woyo oulwile einu eyi kame ali esibofu mi kamono mane na pulama nji naku kenisiwa ku ibi yaye no kale. **10** Cwalehe abaange, mukoongote onene mukulimuka okwisaniwa ni kuketiwa kwenu kakuli nji kame mutenda eyi kamutamba okukwa. **11** Cwale kame sa mubiwe esifumu no kupula no kwingena mu Mubuso wa Mbamu ni muyoyisi wetu Jesu Kilesite. (*aiōnios g166*) **12** Cwalehe kame sani mipulukisange enako yonje einu eyi naba muilimukile mi kame ili mu niti eyo mukwite. **13** Kame ninahana nji kame kuli wino onene aba nili mu lutu olu okumiingula mu mukwa no ku mipulukisa. **14** Kakuli kame niyii nji okutubula olutu lwange sanimone nji munyima yange mbamutwese mu nako yonje okupuluka einu eyi. **15** Kakuli katusikokoña okushangama no inu no matangu kame limukisa amaata ni kwiya kwa Mbamu wetu Jesu Kilesite. Kono kame tuli apaki no kuneneba kwaye. **17** Kakuli aba ana kutambula elikute ni kanya okutunda kwa Nyambe sitetu mi eliywi kame linatundu kwa yonyene mulibaka no kanya inene okwamba nji, “Wuyu nimwanange ni singa, woyo oni

wabelisa!” **18** Kame tuna kuyupa eliywi lina kutunda ku wilu kakuli kame tuna kwikal naye ba lilundu no kukena. **19** Cwale kame tuli ni liywi no unuhi no niti. Cwale kame samutende wino kanyi elambi itumbuka mu sibaka no uwi okutunda amangolwa okutwala amasiku mi olutungweti no masiku olubenza mu micima yenu. **20** Oweli muyupisise eyi, nji kakwisa ounuhi no mañolo wambiba okutunda ku munu yonyene feela. **21** Kakuli kakwisa ounuhi onakwiya mulibaka no unu, kono aanu kame anakunyanganya ni Mebo no Kukena ina kwambiba okutunda kwa Nyambe.

2 Kono anuhi no mapwa mane kame amonahala mukaci no aanu, kanyi aba sakwikale aiyeti no mapwa mukaci kenu. **3** Cwale salite ku mukunda eyi samuyupe eyi isinya, simba okukana Omolyoo ona kwaula mi kame sakusinye onyene. **2** Cwale anokupula maywi oo no mapwa, kakuli okutunda kunyima okunyaziwa koo ku sibitele, mi okusinhyeha koo kakukoso! **4** Kakuli nji Nyambe kasi kushemuba amangeloj aba ana kufosa, kono kame ana kwanunga ni kwayumbela mu mukoti no uwi mu lihele okuteuliwamo okutwala ba nako no katulo. (*Tartaroō g5020*) **5** Nyambe kasi kushemuba elitunga no kale, kono nakuyoyisa Nuwe, yonyene ona kwamba eyi no kuluka nanjili aanu noku kwana mutanu ni twiili, aba ana kulita omuunda mu litunga no anyefuli. **6** Nyambe muku futula emileneñe no Sodoma ni Gomola okwiitenda omute kame ana kwaatala ni kwatenda omwanda kwaawo sanyefule. **7** Nyambe kame ana kuyoyisa Loti no kuluka, ona kweenanga onene mulibaka no oyi no aanu no kufokola. **8** Kakuli mulibaka no inu eyo ana kumonanga nikuyupanga woyo mulume nokuluka omo ana kuyoyelanga mukaci koo, kame ana kuyupanga okukola mu moyo waye no kuluka mu liywaa ni liywaa mulibaka no abu tuna kumi limukisa misebezi yoo no kwiiba. **9** Cwale Ombumu kame Mbamu wetu Jesu Kilesite. Kono kame tuli ayii omo no kuyoyiseta aasikupumena okutunda mu miliko ni kuteula awo no kwaluka munji no koto okutwala ba liywaa no katulo, **10** onene awo ata mu titakazo too no uyii ni kushwaula etukelo. Aanu aa kame akukuhumusa ni koongola

11 Simba amangeloi naba ali ano kuneneba ni kame mufanena okuyupisisa eyi nji aongi kame maata kaatoyo ni katulo eyo anyefula balubala saiye mu maywaa no mamaneneno okukoña lwa Mbamu. **12** Kono aanu aa kabiti eiyamana etitakazo too 4 ni kwamba nji, “Kubine ili nambulwa etingana, eyo ileyelwa okulemiwa esepiso no kwiiya kwaye? Kakuli okutunda aba ni kwibaiwa awo akwingenyeka mu titaba ana kufela anjekulyetu, einu yonje kame yekeza no kwalimukiwa, kame sasinyiwe mu sinyeho okutunda ku matatekelo no litunga!” **5** Kame imweya nonyene, **13** kame sayande mulibaka akulyanganisa fela eniti eyi nji mulibaka no no misebezi yoo no kwiiba. Kame aibala nji liywi lya Nyambe eliwilu kwalina kwikalanga mwelemblo okumonahala omunji okutenda okutunda ku kale mi elitunga kame lina enokwiiba. Kame aenisa ni kunyazahala, kame kuumbiwa okutunda ba meyi mane kame lina amonahala mu koonga koo aba alya naanyi. **14** umbiwa ba meyi, **6** mulibaka elyo elitunga Kame akwite amiyo aiyalile ohule ni nyolelo lina kwikalako naliku miniwa ku meyi ni no kutenda esibi. Kame akomanga emyoyo kubwa. **7** Kono mu liywi limweya eliwilu ni no kwaongola. Kame akwite emicima iyetelwe litunga eyo iliko kame itewelwe omulilo, owo mu ulyangelino mi kame ali aana no sikuto! utewelwe okutwala ba liwaa no katulo ni **15** Kame ana tundu mundila no kuluka ni kusinya aanu no kwapumena kwa Nyambe. **8** kuyafuluka, kame ana koño endila ya Balami Asingiwa, kono mulese okupulama eniti eyi! omwana Beole, woyo ona kusinga okuwana nji cwale kwa Nyambe eliywaa limweya kame einu no kwiiba, **16** kono kame ana kukalimelwa likufekile kanyi emyaka no kukwana esikiti, mulibaka no uyi waye. Embongolo sebeli yaamba mane emyaka no kukwana esikiti kame ifekile okutusisa eliywi no unu ni kumana olweelo kanyi eliywaa limweya. **9** Ombumu kaliyehisa no munuhi. **17** Aa aanu kame akufekile kanyi etisepiso taye kanyi omo aambela aanu nji elielweluelu no kukuta ameyi ni makumbi naliyeha, kono kame afela amakeke kakuli aendisiwa ku mebo no liñungwa, kakuli onyene kasingi nji aanu asinyeha kono nji aanu onje kame atewelwe esibaka no ouwi. **18** Kakuli kame akeele ba kubaka. **10** Kono eliywaa lya Mbamu aamba mukukuwa oukuyeema eyi no weelo, kame saliiye kanyi ombuyi mi cwale eliwilu kame akutusisa etitakazo no unu ni uhule kame salibwe ni liywi no kuneneba, mi einu aanu anamana okubanduka kwavo ayoya mu ilimo kame saishengununwe ku mulilo, cwale mafosisa. **19** Kame asepisiwa okwalukulula kono elitunga ni misebezi yalyo mba iciñiwa. **11** Kakuli onyene kame ali abika no inu no ulyangelino, eyi inu yonje mba isinyeha, cwale aanyi muli kakuli kwyeo yonje iiya eyo ikoma omunu aanu no ngasibine? kame mufanena okuyoya kumubeeka mu ubika. **20** Kakuli nji munyima mu kukena ni muu Nyambe. **12** mutatelele me no kubanduka ouwi no litunga kubitela mu mulubisa okwiya no liwaa lya Nyambe, kakuli kulimuka kwa Nyambe ni muyoyisi wetu Jesu eliwilu kame sali shengununwe ni kusinyeha Kilesite, asinungilwe kame kwyeo mane ni mane einu yonje ilimo mba ishengununwa ku kukomiwa, amamaneneno oo kame saibe onene mulilo! **13** Kono okukumanena ni sepiso yaye tu okubita ba weli. **21** Kakuli kwakuwaba kwa tatelele eliwilu ni litunga no ubya elyo okuluka onyene kambe kasikulimuka endila no kuluka, saku kaikale. **14** Cwalehe, asingiwa, kakuli kame kubita nji aba ana mana okulika atunda mu mutatelela eyi moongole nji muwanie kwa titaelo no kuluka ana kubiwa. **22** Kame ina yonyene me muulwile esi sinyazahala mwaanyi tendahala kwa onyene okukumanena ku nguli ni kuyoya mu kozo. **15** Cwale mulemuhe nji no niti eyi yaamba nji, Ombwa kame aukela okutatelela kwa Mbamu wetu okuyoyisiwa kwyeo ana lusu” mi “Ongulube ona yowisiwa osita kame okakuyowa mu ndowa.”

3 Eli cwale eliñolo no wiili elyo inami ñolele.

Asingiwa mi mu mañolo ayiili kame ina mipulukisa nji mulese okupulama mu minahano yenu, **2** nji cwale mupuluke ana kunuha anuhi no kukena ni titaelo ta Mbamu ni Muyoyisi okubitela mwa tumiwa enu. **3** Oweli aanyi

kanyi omo atendela mu mañolo aye. Kweeli einu injili iliko eyo no kubambaba okwiyupisisa eyo aanu aulwile ezibo ni kwakonda kame afutula okuwaneka ku kusinyeha koo, kanyi omo atendela mu mañolo anjili. **17** Asingiwa, cwalehe anyi mulimukelele oweli eyi, mumamele nji

mulese okuyafuluka ni mafosisa no aanu no kwakonda ni taukelwa okoongola kwetu. **18**
Kono mukulele mu sishemo ni zibo ya Mbumu ni Muyoyisi wetu Jesu Kilesite. Kwa yonyene kwikale ekanya bano mane ni kuta oko no kwaabwa! Amen. (aiōn g165)

1 Jowani

1 Kame tumi ñolela eyi no liywii no moyo, esi si na kwikalako ku simuluho, esi tu na ku yupa, esi tu na mono ni miyo etu, mi natu kusi mona eso tuna leme ni maoko etu. **2** Cwale omoyo owo aba onaku monahala, mi sebeli tuumona kame tuba oupaki mi kame tu myambela omoyo no kwabwa, ou una kwikalako kwa Sitange, mi na ukulimukiswa kwaaci. (aiōnios g166) **3** Esi tu na mono nesi tu na yupu so kame eso tu myambela, mi cwale naanyi muku wane naaci. Mi okuwana kwetu ni Sitetu kame tuli ni ku mwanaye Jesu Kilesite. **4** Mi kame tuñola etaba eyo nji etabo yetu ipetahale. **5** Eli eling'usa tuna yupu kwa Mwanaye, eli tu myambela, ninji Nyambe yo liseli, mi ka kwisa ouwii kwa yonyene simba mbicani. **6** Mi cwale aba twamba nji kame tuli bamweya ni yonyene, mi abo kame tweenda mu uwi, abo kame toonga mi ka tutende eniti mu maywi mane neyo tutenda. **7** Kono aba tweenda mu liseli, kanyi yonyene aba ali mu liseli, kame tuku wana bamweya, mi ouryinga wa Mwanaye Jesu kame u tu yowisa eibi yonje. **8** Aba twamba nji katu kwite esibi, kame tu koonga, mi eniti ka isako mwaaci. **9** Aba tu kwamba eibi yetu, yonyene niwa kusephala mi niwaluka mbatulemene eibi yetu ni kutukenisa ku ouyi wetu wonje. **10** Aba twamba nji katusitenda esibi, kame twamba nji Nyambe niwa mapwa mi eliywi lyaye kalisamo mwaaci.

2 Anaange anyonyo, kame ni mi ñolela etitabe eti nji mu lese o ku tende esibi, kono omunu aba atendile esibi, kame tuli ni mwimaneni bouso wa Sitetu, Jesu Kilesite woyo no kuluka. **2** Yonyene ni sitabelo esi si teneka eibi yetu, mi kasa eyetu feela, kono neyi no litunga Lyonje. **3** Aba tu teula etitaelo ta Nyambe kame satulimuke nji tumulimukile. **4** Woyo wamba nji kame ni mu limuka, mi ka mamele etitaelo taye, ni wa mapwa, mi eniti ka isako mwa yonyene. **5** Kono woyo omamela eliywi lya ye, elilato lya Nyambe luli kame li petehile mwa yonyene. Mweesi, kame tuyii nji kame tuli kwa yonyene. **6** Woyo wamba nji kame ali kwa yonyene, kame a fanena ni yonyene okwenda mu mukwa owo ana kwenda nawo Jesu. **7** Aasingiwa, kanimi ñolele etaelo no ubya, kono ni taelo no kale muli nayo okutunda ku

matatekelo. Etaelo no kale, ni Liywi eli muna yupu. **8** Kame ni mi ñolela etaelo no ubya kame, eyi ili eniti kwa yonyene ni kwaanyi, kakuli ouwi okutwa ubwe mi eliseli no niti lyabenya kale. **9** Woyo wamba nji kame ali mu liseli, mi kame atimbile mandaye, osili muuwi ni bano. **10** Woyo usinga mandaye kame ali mu liseli, mi ka kwite eso sasi mu sitatalise. **11** Kono woyo otimbale mandaye kame ali mu uwi ni kweenda mu uwi, mi kalimukile oko ata, kakuli ouwi ka umonisa amiyo aye. **12** Anaange anyonyo, kame ni mi ñolela kakuli kame mu na lemenwe eibi yenu, mu libakalya Kilesite. **13** Atate, kame ni mi ñolela, kakuli kame mu limukile woyo oliko oku tunda ku matatekelo. Aa no ubya, kame ni mi ñolela kakuli kame muna matuka woyo no kwiba. Aana anyonyo, kame ni na mi ñolela kakuli kame mu yii Sitange. **14** Aana anyonyo, kame ni mi ñolela, kakuli kame mu limukile sitange. Asitange kame ni mi ñolela kakui kame mulikile woyo oliko okutunda ku matatekelo. Aa no ubya, kame ni mi ñolela kakuli kame muli akongola, mi eliywi lya Nyambe kame lili mwaanyi, mi kame mu na matuka woyo no kwiba. **15** Mu lese o ku singa elitunga, simba eyi ilimo mu litunga. Omunu nji kame asinga elitunga, elilato lya Sitange ka lisamo mwa yonyene. **16** Kakuli eyi ili mu litunga yonje, etakazo no lutu, ni takazo no miyo, nuu uku kuhumusa no moyo, ka itundu kwa Sitange, kono kame itunda mu litunga. **17** Mi elitunga mba libwi, ni takazo ya lyo, kono woyo otenda etato ya Nyambe kame aikala okuta oku no kwaabwa. (aiōn g165) **18** Aanange, ni nako no mamaneneno! mi kanyi aba muna yupu nji eila ya Kilesite kame ikeile, ni bano eila ya Kilesite no kupula kame ineyi, mulibaka eli natulimuka nji sebeli nako no mamaneneno. **19** Kame ana tundu kwaaci kono kasa etu, kambe neli etu, kambe kame a na siyala kwaaci, awo nakutunda mwaci nji kumonahale aba nokukena nji kasa etu onje. **20** Kono aanyi namu wabiwa kwa woyo no kukena, mi moonje kame mulimukile eniti. **21** Kame nimi ñolela, kasa nji ka mu limukile eniti, kono ni nji kame mwiyii, mi ka kwisa amapwa aa atunda ku niti. **22** Anyine cwale woyo oli ni mapwa? Konji woyo olatula nji Jesu kasa yokame Kilesite. Woyo yokame esila sa Kilesite woyo olatula Sitange bamweya ni Mwana. **23** Munu yonje woyo olatula omwana, kame alatula bamweya mane ni Sitange, kono woyo opumena

omwana ni sitange kame ali naye. **24** Cwale singe. **12** Tu lese o ku tenda kanyi Kaine, woyo aanyi, esi mu na yupu ku sili ku matatekelo si ona kwikala kwa woyo no kwiiba, mi kame ana ikale mwaanyi. Esi mu nayupu ku matatekelo kwibaa ominaye. Mi esi a na mibaele nisibine? **nji kamesikala mwaanyi, naa nyi mba mwikalakwa mwana ni kwa Sitange.** **25** Mi esepiso eyi Ninji emisebezi ya ye neli eyi no kwiiba, kandi eyi no minaye neli eyi no ku waba. **13** Abange, ana kutuba, ni moyo ou no kwaabwa. (aiōnios g166) **26** Kame nimi ñolela eyambo eti mulibaka no ao saiye muku mionga. **27** Kono aanyi oku wabiwa mu na tambula okutunda kwa yonyene okuyoya mwaanyi, ka mu saele okwiyetiwa ku munu, mi okuwaa kwaye aba kumiyeta eyambo tonje, mi niyaniti mi kayoongo kanyi omo ina miiyetete, muyoye mwa yonyene. **28** Mi cwale aana anyonyo, muyoye mwa yonyene nji enako sa monahale twikale ni undume mi tu lese okucitiwa mu kweena bouso yaye mu nako eyo sa iye. **29** Aba mulimuka nji yonyene ni wa kuluka, mu linuke nji munu yonje woyo otenda eyi no kuluka kame aleilwe kwa yonyene.

3 Ko mu mone elilato eli Sitange na tu singi na lyo, ni lya ngaibi? Aba twisanwa aana a Nyambe! Mi aaci aano, mulibakelyo, elitunga ka li tu yii, kakuli ka li si mu limuka, **2** Anokusingwa, cwale kame tuli aana a Nyambe, mi esi sa twikale so ka si si monahalisa kale. Kame tu yii nji enako eyi sa iye, mba tu feke kanyi yonyene, kakuli mba tu mu mono omu aikale. **3** Mi munu yonje woyo oli ni sepo mwa yonyene kame a ku kenisa, kanyi yonyene aba ali uyu no kucken. **4** Munu yonje aba atende sibi, kame a matuka omuloo, kakuli esibi ni ku matuka omulawo. **5** Mi kame mu yii nji yonyene kame aneyi nji a tundise esibi, mi ka kwisa esibi kwa yonyene. **6** Ounu yonje woyo oli kwa yonyene ka tende esibi, munu yonje woyo otenda sibi kasi mumona, mane ka mu yii. **7**

Aana, mu lese okongiwa ku munu, uyu otenda esi no kuluka, kame a lukile kanyi yonyene aba ali uyu no kuluka. **8** Woyo otenda esibi ni wa Satani, kakuli osatani kame atende sibi oku tunda ku matangisetu. Omwana Nyambe aba aneyi, elibaka ninji a mane emisebezi ya Satani. **9** Omunu onje woyo ona leiwa kwa Nyambe ka tende esibi, kakuli embuto no Nyambe kame ili kwa yonyene, mi ka twese o ku tende sibi kakuli kasa ya Nyambe. Yo kame esiila sa Kilesite eyo kame aleilwe kwa Nyambe. **10** Aana a Nyambe mu na yupu nji kame iiya, mi ni bano yaiya kale naana a Satani kame a monahala mwesi, Munu yonje no kwa tenda esi si lukile kasa wa Nyambe, kame muli a Nyambe mi namukomo anuhi no simba woyo nokwa singa omwabaye. **11** Etaba mu na yupu ku sili ku matatekelo ninji tu ku

ona kwikala kwa woyo no kwiiba, mi kame ana kwibaa ominaye. Mi esi a na mibaele nisibine? **Ninji emisebezi ya ye neli eyi no kwiiba, kandi eyi no minaye neli eyi no ku waba.** **13** Abange, mu lese o ku komoka elitunga aba li mi timbile.

14 Omu tu limukela nji na tu tundu mu lufu o kwingena mu moyo, konji aba tu singa abetu. Uyu no kwa singa omwabaye osili mu lufu. **15** Munu yonje woyo otimbile omwabaye ni mibai, mi kame mu limukile nji ka kwisa omwibai oli ni omoyo no kwaabwa mwa yonyene. (aiōnios g166) **16** Omo tuna limukele elilato, ni Jesu aba ana tu tobohele omoyo waye, naaci kame tu fanena o ku tobohela abetu Emebo yetu. **17** Kono omunu aba afumine oufumu no litunga, mi aba a mona omwabaye yo ulwile esinjili, mi kamuyatulwele omucima waye, abo, elilato lya Nyambe ngaibi liikalile kwa yonyene? **18**

Aanange ooku singa kwetu ku lese o ku tendwa mu maywi ni mu lulimi, kono ku tendahale mu tikezo ni mu niti. **19** Mi mweesi aba satu limuke nji kame tuli ni niti, mi mbatongota emicima yetu bouso ya ye. **20** Mi emicima yetu naba itu nyaza, Nyambe ni mukulu ku micima yetu, mi kame ayii eyambo tonje. **21** Aasingwa, omucima wetu aba kautu nyaza, kame tuli ni sepo no kongola kwa Nyambe. **22** Mi esi tu kumbela kame tu si tambula kwa yonyene, kakuli kame ateula etitaelo taye, mi kame tu tenda eyo asinga. **23** Mi etaelo ya ye neeyi, tu lumele Elitina no Mwana ye Jesu Kilesite mi tu ku singe, omu ana tu laelele. **24** Awo akuteka etitaelo taye kame ali kwa Nyambe, ni Nyambe kame ali kwa yonyene. Omu tu linukele nji kame ali mwaaci, ni mu mebo eyo ana tubi.

4 Aasingwa, mu lese o ku pumena Emebo yonje, kono mwetekete Emebo nji kame itunda kwa Nyambe. Kakuli anuhi no kupula aa no mapwa kame aneyi mu litunga. **2** Mu limuke Emebo no Nyambe mweesi, Emebo yonje eyi yamba nji Jesu Kilesite kame aneyi kanyi omunu luli woyo oli ni lutu ni unginga, ni ya Nyambe. **3** Mi Emebo yonje eyo yulwa okwamba Jesu, kasa ya Nyambe. Yo kame esiila sa Kilesite eyo mu na yupu nji kame iiya, mi ni bano yaiya kale naana a Satani kame a monahala mwesi, Munu mu litunga. **4** Kono aanyi, aanange anyonyo, yonje no kwa tenda esi si lukile kasa wa Nyambe, kame muli a Nyambe mi namukomo anuhi no simba woyo nokwa singa omwabaye. **11** Etaba mapwa, kakuli yonyene oli mwaanyi, ni wa ku neneba obita woyo oli mu litunga. **5** Onyene

naa si litunga, kakuli eyi aamba niya litunga **5** Munu yonje woyo opumena nji Jesu yokame mi elitunga kame lya yupa. **6** Aci kame tuli a Kilesite kame naleiwa kwa Nyambe, mi no Nyambe. Woyo yonje olimukile Nyambe, munu yonje woyo osinga sitange, asinge ni kame a yupeteta kwaaci, kono woyo kasa kwa woyo onaleiwa kwa Nyambe. **2** Omo satu Nyambe, ka teetete kwaaci. Esi sokame eso tu limukele nji kame tu singa aana a Nyambe, limukela Emebo no niti, ni mebo no mapwa. **7** nimu kusinga Nyambe ni kumamela etitaelo Aasingiwa, tu ku singe, kakuli elilato kame li taye. **3** Elilato lyetu kwa Nyambe, konji aba tunda kwa Nyambe, omunu yonje woyo osinga satu mamele etitaelo taye. Mi etitaelo taye kame leilwe kwa Nyambe mi kame a limukile ka tikwite okulema. **4** Kakuli esi si na leiwa Nyambe. **8** Woyo no kwa singa, ka yii Nyambe, kwa Nyambe sonje kame sikoma elitunga, mi kakuli Nyambe ni wa lilato. **9** Elilato lya Nyambe okukoma kuna komiwa elitunga ni tumelo yetu. kame li monahala mwaaci mwéesi, Nyambe **5** Anyine woyo sokoma elitunga? Konji woyo naku tumu mwanaye mu mwéya mu litunga opumena nji Jesu ni Mwanaa Nyambe. **6** Jesu nji mu yonyene tu yoye mwa yonyene. **10** Omu Kilesite yokame woyo onakwiya ni meyi ni moliikalele elilato, kasa aaci tu na singi Nyambe, unyinga. Kasa ni meyi fela, kono ameyi ni kono ni yonyene onatu singi, mi kame anaku unyinga. Mi Emebo yo kame eyi ipaka, kakuli tuma mwanaye nji atende esitabelo no ibi yetu. Emebo ni niti. **7** Kweeli yaatu eyo iapaka, **8** **11** Asingiwa, Nyambe aba ana tusingi ngeso, mebo, ameyi ni unyinga mi eyo yaatu kame naaci kame tu fanena ooku singa ngeso. **12** Ka ilumelelana. **9** Aba tu tambula oupaki nwaanu, kwisa omunu woyo ona ku mona bo Nyambe, mi oupaki wa Nyambe ni wa ku neneba ni ku aba tu ku singa, Nyambe kame ali mwaaci, mi elilato lyaye kame li petehile mwaaci. **13** Abo tu limukela nji kame tuli kwa yonyene, ni yonyene kwaaci, kakuli kame ana tubi ku Mebo yaye no kukanen. **14** Cwale aci natu mono, mi kame tuli apaki nji sitetu kame ana tumu Mwanaye nji atende Omuyoyisi no litunga. **15** Woyo onje wamba nji Jesu ni mwana Nyambe, Nyambe kame ali kwa yonyene, ni yonyene kame ali kwa Nyambe. **16** Mi aaci na tu limuka, mane kame tuna lumele elilato lya Nyambe mwaaci. Nyambe niwa lilato, mi woyo oikalile mu lilato kame ali kwa Nyambe, mi Nyambe kame ali kwa yonyene. **17** Elilato kame lipetahalele mwaaci nji twikale ni sepo noku neneba mu liywa no katulo, kakuli omu aikalele yonyene mwa tu ikalele naaci mu litunga lino. **18** Ka kwisa oku cila mu lilato, kono elilato no ku petahala kame li cita okucila, kakuli oku cila kame ku yuleka esitu na kumbela kwa yonyene. **16** Omunu aba ekoto, mi woyo ocila ka si tendiwa kale woyo akiwa naa, mi woyo otiwabaya, mi kame atimbile omwabaya niwamapwa, kwa woyo otimbile mwabaya woyo amona ka twese libaka no sinu eso. **17** Ouyi onje ni sibi, mi o ku singa Nyambe woyo no kwa monwa. **21** kwa sili esibi eso siulwa okutwala ku lufu. **18** Mi etaelo eyi tu na shimbi kwa yonyene neeyi, Kame tu yii nji omunu yonje woyo oleilwe kwa woyo onje osinga Nyambe, a singe ni mwabaya nji kame tutunda kwa Nyambe, ni litunga lyonje

Kilesite kame naleiwa kwa Nyambe, mi no Nyambe. Woyo yonje olimukile Nyambe, munu yonje woyo osinga sitange, asinge ni kame a yupeteta kwaaci, kono woyo kasa kwa woyo onaleiwa kwa Nyambe. **2** Omo satu Nyambe, ka teetete kwaaci. Esi sokame eso tu limukele nji kame tu singa aana a Nyambe, limukela Emebo no niti, ni mebo no mapwa. **7** nimu kusinga Nyambe ni kumamela etitaelo Aasingiwa, tu ku singe, kakuli elilato kame li taye. **3** Elilato lyetu kwa Nyambe, konji aba tunda kwa Nyambe, omunu yonje woyo osinga satu mamele etitaelo taye. Mi etitaelo taye kame leilwe kwa Nyambe mi kame a limukile ka tikwite okulema. **4** Kakuli esi si na leiwa Nyambe. **8** Woyo no kwa singa, ka yii Nyambe, kwa Nyambe sonje kame sikoma elitunga, mi kakuli Nyambe ni wa lilato. **9** Elilato lya Nyambe okukoma kuna komiwa elitunga ni tumelo yetu. kame li monahala mwaaci mwéesi, Nyambe **5** Anyine woyo sokoma elitunga? Konji woyo naku tumu mwanaye mu mwéya mu litunga opumena nji Jesu ni Mwanaa Nyambe. **6** Jesu nji mu yonyene tu yoye mwa yonyene. **10** Omu Kilesite yokame woyo onakwiya ni meyi ni moliikalele elilato, kasa aaci tu na singi Nyambe, unyinga. Kasa ni meyi fela, kono ameyi ni kono ni yonyene onatu singi, mi kame anaku unyinga. Mi Emebo yo kame eyi ipaka, kakuli tuma mwanaye nji atende esitabelo no ibi yetu. Emebo ni niti. **7** Kweeli yaatu eyo iapaka, **8** **11** Asingiwa, Nyambe aba ana tusingi ngeso, mebo, ameyi ni unyinga mi eyo yaatu kame naaci kame tu fanena ooku singa ngeso. **12** Ka ilumelelana. **9** Aba tu tambula oupaki nwaanu, kwisa omunu woyo ona ku mona bo Nyambe, mi oupaki wa Nyambe ni wa ku neneba ni ku aba tu ku singa, Nyambe kame ali mwaaci, mi elilato lyaye kame li petehile mwaaci. **13** Abo tu limukela nji kame tuli kwa yonyene, ni yonyene kwaaci, kakuli kame ana tubi ku Mebo yaye no kukanen. **14** Cwale aci natu mono, mi kame tuli apaki nji sitetu kame ana tumu Mwanaye nji atende Omuyoyisi no litunga. **15** Woyo onje wamba nji Jesu ni mwana Nyambe, Nyambe kame ali kwa yonyene, ni yonyene kame ali kwa Nyambe. **16** Mi aaci na tu limuka, mane kame tuna lumele elilato lya Nyambe mwaaci. Nyambe niwa lilato, mi woyo oikalile mu lilato kame ali kwa Nyambe, mi Nyambe kame ali kwa yonyene. **17** Elilato kame lipetahalele mwaaci nji twikale ni sepo noku neneba mu liywa no katulo, kakuli omu aikalele yonyene mwa tu ikalele naaci mu litunga lino. **18** Ka kwisa oku cila mu lilato, kono elilato no ku petahala kame li cita okucila, kakuli oku cila kame ku yuleka esitu na kumbela kwa yonyene. **16** Omunu aba ekoto, mi woyo ocila ka si tendiwa kale woyo akiwa naa, mi woyo otiwabaya, mi kame atimbile omwabaya niwamapwa, kwa woyo otimbile mwabaya woyo amona ka twese libaka no sinu eso. **17** Ouyi onje ni sibi, mi o ku singa Nyambe woyo no kwa monwa. **21** kwa sili esibi eso siulwa okutwala ku lufu. **18** Mi etaelo eyi tu na shimbi kwa yonyene neeyi, Kame tu yii nji omunu yonje woyo oleilwe kwa woyo onje osinga Nyambe, a singe ni mwabaya nji kame tutunda kwa Nyambe, ni litunga lyonje

kame lili munji ya woyo no kwiiba. **20** Kame tu
yii nji omwana Nyambe kame aneeyi, mi kame
ana tubi okuyupisisa nji tu limuke woyo no niti.
Mi kame twikalile mwa woyo no niti ni mwa
Mwanaye Jesu Kilesite. Yo kame Nyambe no niti
ni moyo no kwaabwa. (*aiōnios g166*) **21** Aanange
anyonyo, mutokomele ku alimu no mapwa.

2 Jowani

1 Mene omukulu, kame ni ñolela Ku mukati woyo ona ketiwa kwa Nyambe, naa naye aa ni singa mu niti, mi ka sa mene fela woyo waa singa, kono naa alimukile eniti onje, **2** mulibaka no niti eyi ili mwaaci, mi kame saikale naaci enako yonje ni kuta oku no kwaabwa. (alōn g165)
3 Esishemo ni makeke, ni kozo, iikale naaci eyi itunda kwa Nyambe Sitange, ni kwa Jesu Kilesite omwana Sitange, mu niti ni mu lilato.
4 Kame ni wabelelwe onene aba ni na wana aana anjili owe ayoya mu niti, kanyi aba tuna laelwe kwa Sitange. **5** Mi cwale, wene omukati, kame niku lapela, kasa nji kame ni ku ñolela etaelo no ubya, kono eyo tuli nayo okutunda ku matatekelo eyi yaamba nji, tu ku singe omunjili ku munjili. **6** Elilato, ninji tuyoye mu taelo ya Nyambe. Yo kame etaelo, omu muna iyupele ku matatekelo ninji tukusinge omunjili ku munjili. **7** Kakuli asikonga no kupula kame anengene mu litunga, aa aulwa okupumena Jesu nji kame aneyi mu lutu no unu. Woyo omunu no ngeso ni moongi mini siila sa Kilesite. **8** Mu tokomele nji mu lese oku sinyehelwa kweyi tunabeleke, kono mu biwe omupuzo no kwiyala. **9** Omunu yonje woyo okeluha no kwaa ikala mu tuto ya Kilesite mi kame abekelako einjili, kasa ni Nyambe. Kono woyo yonje otwalelela oku mamela etuto ya Jesu, kame ali ni Sitange bamweya ni Mwana. **10** Nji omunjili kame aiya kwaa wene, mika liti etuto eyo, mu lese oku tambula mu tindo tenu, mi mu lese oku mukeeta. **11** Kakuli woyo wakeeta kame aku wana naye mu tikezo taye eti no kwiiba. **12** Kame nili neyi nokupula no kuku ng'olela, kono ka ni singi oku kutusisa epampili ni inke, kono kame ni nahana okwiya muukumona nji nikwambela nikanwa, nji cwale okuwabelewa kwetu kwiyalelele. **13** Aana no mandowe ana ketiwa kwa Nyambe kame akukeeta.

3 Jowani

1 Meene omukulu, kame ni ñolela Gayusi omusingiwa woyo ni singa mu niti. **2** Musingiwa, etapelo yange ninji einu yonje itende wino, mi oyoye wino kanyi Emebo yowe omu ikuketele. **3** Kame nina kuwabelelwa onene, abo aabetu ana kubiti bano aba ana kupaka eniti yowe, omu otwalelela okwenda mu niti. **4** Ka kwisa esi sini wabeliswa oku bita esi, abo ni yupa nji anange kame aenda mu niti. **5** Omusingiwa, kame oli woyo noku sephala kweyi otenda kwakwetu, simba nji naangenda. **6** Okame ana pake elilato lyowe balubala no keleke, watuse nji ate wino mu musipili woo, mu mukwa ou uwabelisa Nyambe. **7** Kakuli okwenda koo ni mulibaka no litina lya Jesu Kilesite kaa si tambula simweya kwawo no kwa pumena kwa Nyambe. **8** Aaci aasikupumena kame tufanena okwatusa nji, tu belekisane bamweya noo mu niti. **9** Kame ni naku ñolela Endoo ya Nyambe, kono Diotlefi woyo osinga oku tenda ono weli kasiku tutambula. **10** Cwale aba sani iye, mba ni myambele eyo atenda neyo nokupula eyi no kwiiba atunungelelanga, kasa eyo fela, kono kameakanisanga nawo asinga okutambula aakwetu aasikupumena, mane ni kwaacita mu keleke abaasinga okutenda ngeeso. **11** Omusingiwa, ulese oku faniketa ouyi, kono ouwa. Woyo yonje otenda ouwa kame atunda kwa Nyambe, mi woyo otenda ouyi kasimona Nyambe. **12** Demetlius kame apakwa wino kwaanu onje, mi eniti ni yonyene kame ipaka, Naaci kame tumu paka, mi kame alimukile nji oupaki weetu ni waniti. **13** Kame nili neyi no ku pula no ku kuñole la, kono ka nisingi okuku ñolela mu ling'olo. **14** Kame ni nahana oku kumona wangu, mi mba twambola ni wene ni kanwa. Ekozo iikale ni wene, alikani kame aku keeta. Oasikupumenase alikani mu matina oo.

Juda

1 Okutunda kwa meene omubika wa Jesu Kilesite ni minaye Jakobo. Kwaawo, aa asingwa ana isaniwa, mwa Nyambe Sitange ni Jesu Kilesite. **2** Amakeke, kozo ni lilato iikale naanyi. **3** Aasingwa, kame ni shukele oku mi ñolela kwewi noku yoyisiwa kwetu, kame na wana nji kwautokwa oku ming'olela ni ku mikumbela nji mu kongote ku tumelo eyo ina kubiwa kwaanu a Nyambe oweli. Mi omucima usini kandiketa okutenda ngeso. **4** Kwaanu anjili ao oku nyaziwa koo na kukung'oliwa kale, mukushweeka naaingene mukaci kenu. Kasa aanu a Nyambe, kame ashandola esishemo sa Nyambe wetu oku sitenda ouhule mi kame akana Jesu Kilesite Omolyetu ni Mbumu wetu. **5** Cwale kame ni singa oku mipulukisa Eyambo simba nji namu kwambeliwa mukwiyalu moonje, nji woyo ona kuyoyisa aanu okutunda mu Engepita, munyima sebeli osinya awo na kwapumena. **6** Kame amangelo no kwateula eitulu yawo, kono kame anasiyi eibaka yawo naiteuliwa kwa yonyene mu mawenge na kwaabwa mu uwii okutwala ba liywaa linene no katulo. (aïdios g126) **7** Kanyi omo kuna kutendahalela mu Sodoma ni Gomola mane ni mileneñi ikubapile nayo, eyo ina kutenda ouhule ni inu no kwa fanena, mbaitende omwanda okubita mukoto no mulilo no kwaabwa. (aïônios g166) **8** Naba kuli ngeeso aanu mukulota koo kame asilafaza etinyuto too, okukana aasimulonga mane ni kukana aa no kukanya. **9** Simba yonyene Mikaele onduna no mangelo abu ana kuzeka ni Diyabulosi esitupu sa Mushe kasiku mwaatala mu ku munyefula kono sebeli wamba nji Mbumu aku kalimele. **10** Kono aanu kame alwisa eyo kaalimukile, eyo ineyi mu mukwa no ku limukiwa mi ni iyamana kame itenda ngeso, kame asinyiwa. **11** Niti luli oumai ni woo, kakuli kame aenda mu ndila ya Kaine mi naaitukele okonga mulibaka no kuwana ku mafosisa a Balami, mane ni kusinyeha mu kufutuka kwa Kola. **12** Awo ni anyefuli mu mikiti yenu no lilato, kame alya naanyi kanyi omulisani woyo okufepa feela yomboci. Kame akufekile kanyi amakumbi na mbulwa mbula, ao aendifwa ku mebo. Kame akufekile kanyi eitondo no mubebo eyi yulwile okubeeka mbuya, na mbulwa mamuna eyo ina kufa twiili ni kutuliwa mu mumbu. **13**

Ni mandinda no liwate a timbelelwe alita olufulo no likenyi lyoo, Kame akufekile kanyi etinungweti eto tiyambaela eti tilukisetwe owilu no uwii no kwaabwa. (aïôn g165) **14** Na nuihiwa kwa Enoki no lusika no mutanu ni twiili oku tateka kwa Adama aba na kunuha nji, "Komumone, Ombumu naiyi nawo aye no kukena aa abalwa emyanda-nda." **15** Nji alite ekatulo kwaanu onje mane akalimele aanyefuli onje mulibaka no tikezo too no unyefuli tonje eto ana tende, ni ku maywi onje no kubambaba ao anaamba kwa yonyene awo asikutenda eibi. **16** Naanu awo atongoka, ano ting'ananyi aata ni titakazo too, otunwa too kame aamba mu ukukumusa mane ni kubabaza aanu nji awane esinjili kwa onyene. **17** Kono anyi aasingwa, kame mufanena okuhupula amaywi ana kwambiwa oweli kwa tumiwa a Mbumu wetu Kilesite Jesu. **18** Aba ana ku myambela nji, mu tinako no mamaneneno aasiku nyefula mbaikalako, aata mu titakazo too eto tilwisa ounyambe. **19** Okame aafapanisa aanu kame ali ni moyo no lutu fela, kakwite Emebo. **20** Kono anyi aasingwa mukuyakele mwenyene ba mutomo no tumelo yenu no kukena onene anyi mulapela ni mebo no kukena. **21** Mu ongotete mu lilato lya Nyambe, me mutatelele amakeke a Mbumu wetu Jesu Kilesite mu moyo no kwaabwa. (aïônios g166) **22** Mukolwise akwenu awo alyangana, **23** mu yoyise akwenu okwa tundisa mu mulilo, anjili mwatende ni makeke mu kucila mi mutimbe ni ikumango no awo ali ni matilo no lutu. **24** Cwale kwa yonyene woyo otwesa oku mibabalela nji mulese kukwa, ni ku milita balubala no lubala lwaye no kanya me muwabelelwe. **25** Kwa yonyene feela Nyambe omuyoyisi wetu miwa Jesu Kilesite Ombumu wetu kwikale ekanya ni Umbumu ni maata noku busa okutunda kukale ni ba nako ino mane ni ku twala oku no kwaabwa! Ameni (aïôn g165)

Sinulo

1 Ebuka eyi esinulo ya Jesu Kilesite eyo ana kumuba Nyambe okumonisa kwabika aye eyo ifanena oku tendahala, mi ni kwimonahalisa mu kutuma elingeloi lyaye kwa mubika waye Jowani, **2** woyo ona kuba oupaki ku liywi lya Nyambe ni ku maywi a Jesu Kilesite simba ni kweyo yonje ana kumona. **3** Embuyoti ni ya woyo obala mukukuwa amaywi no unuhi, mi embuyoti ni yawo ayupa ni ku teula eyo iñolilwe mu mañolo kakuli enako kame ili beebei. **4** Mene Jowani kame niñolela etikeleke mutanu ni timbili tili mu Esiya, Esishemo kwaanyi ni kozo okutunda kwa Nyambe woyo oliko ni woyo ona kwikalako mane ni kwa woyo soiya, ni kutunda ku mebo mutanu ni twilli eyo ili balubala no lubona lwave, **5** ni kutunda kwa Jesu Kilesite opaki no kusepahala, omweeli no awo no kufa ni mubusi no ambumu ba litunga. Kwa yonyene woyo otusinga ni kututundisa kwiibi yetu ni unyinga waye, **6** mi na kututenda omubuso no apulisita kwa Nyambe waye ni sitaye, kwa yonyene okutenda ekanya ni kubusa mu nako yonje! Ameni. (aiōn g165) **7** Komumone, woyo okeyile mu makumbi, mi amiyo onje kame sa mumone, mi nawo ana kumuyaay embinji mi aanu onje no litunga kame salile mulibaka lyaye. Mosaku kaikale! Ameni. **8** Time Alufa ni Omega, kame kwamba Mbamu Nyambe, woyo oliko ona kwikalako woyo soiya woyo no Maata onje. **9** Mene Jowani, omwabenu woyo oku tabela naanyi mwa Jesu Kilesite amayando ni mubuso niku tatelela no kongola, kame nina kubeekwa ba sooli siisaniwa njii Patimosi omubonda no kwamba eliywi lya Nyambe ni mulibaka no kupaka Jesu Kilesite. **10** Kame nina kwikalanga mu Mebo ba liywaay lya Mbamu, mi sebeli ni yupu eliywi linene likuweleza munyima yange kanyi tolombita **11** eli lwamba njii, “Oñole mu buka eyo omona mi oitumene ku tikeleke mutanu ni timbili, ku Efese ni Simina ni Pegamo ni Tiyatila ni Sada ni Filadelufiya mane ni Laodisiya.” **12** Cwale sebeli niku setuka ino kusetuka sebeli nimona otutala no tilambi no gauda mutanu ni twilli, **13** mi bakaci no lutala no tilambi sebeli nimona mumweya kanyi Mwana no Munu, yo kufukile olwambi no kuleba mane ni lukanda no Gauda lutingilwe musaali

saye, **14** ni tiñuki naku mutwi waye ta kukene onene kanyi owanda no likena, okukena too kanyi ememba, amiyo aye kanyi olulimi no mulilo, **15** amakondo aye kanyi utale una bekawa mu makala no kubya, mi eliywi lyaye kanyi omulumo no meyi no kupula, **16** mi mu lyoko lyaye na ku silyo yo lemme etitungweti mutanu ni twilli, mi mukanwa kaye sebeli mutunda omukwale no kushenga oku noku, mi cwale olubala kanyi eliywaa no kubenya onene. **17** Aba nina ku mumona, sebeli ni kwela banji ku makondo aye kanyi omunu wakufa. Kono sebeli onilema ni lyoko lyaye no silyo ni kwamba nji, “Olese kucila! Ya mene no Matatekelo ni Mamaneneno. **18** Cwale time ni yoya! Kame ina kufa, kono bano kame ni yoya okuta okuno kwaabwa, kame ni kwite etinotolo no sibaka sawo no lifa. (aiōn g165, Hadēs g86) **19** Cwale oñole einu omona, mane bamweya neyo iliko mane neyo saika tendahale ku uso. **20** Ino ekunutu eyo ni myambela no titungweti mutanu ni twilli tili mu lyooko lyange na ku silyo, mane ni tutala no tilambi mutanu ni twilli no gauda, etitungweti mutanu ni twilli amangeloi no tikeleke mutanu ni twilli, mi kame otutala no tilampi mutanu ni twilli etikeleke mutanu ni twilli.

2 “Oñolele ku lingeloi no keleke na mu Efese nji, “Aa amaywi atunda kwa woyo olemine etitungweti mutanu ni twilli mu lyoko lyaye no silyo ni woyo wenda bakaci no tutala no tilambi no gauda mutanu ni twilli. **2** Ni limukile emisebezi yowe, mi ni limukile omo ona sebeleze onene mane ni kondoka kowe, mi ni limukile nji wene ka utwese oku leselela anu no kwiiba kono nau kweteka anu awo aamba nji atumiwa kono kasa okame, mi kame ana waniwa nji amapwa. **3** Nilimukile nji wene kame uli wa kongola, simba aba uyandisiwa mulibaka lyange, kono kausikwangwa. **4** Kono eso nili naso eso ni lwisa kwa wene ninji, bano kauni singi kanyi omo ona kuni singelanga ba weli. **5** Opuluke ona kutendanga ba weli, nji kutende ngeso mba niiyi kwa wene ni kutundisa otutala no tilambi ba sibaka sowe. **6** Kono esi esishemo sili kwa wene, kono kame otimbile eyo emisebezi ya awo akoña Nikolasi, kanyi mene omo ni itimbele. **7** Woyo okwite amatwi, ayupe eso Emebo yambela etikeleke! Kwa yonyene woyo so matuka mbani mubi okulya ku sitondo no moyo

eso sili mu paladaisi ya Nyambe. **8** “Oñolele akandimeka abika ange muku tenda owozwa ku lingeloi no keleke namu Simina nji, “Aa ni kulya eilya eyo ina tendelwe ku milimu. **21** amaywi a woyo no matatekelo ni mamaneneno, Kame ni na mubi enako nji abakele eibi yaye, woyo ona kufa mane ni ku yoya kame. **9** Ni kono kasingi oku tunda ku wozwa waye. **22** limukile amayando enu ni kusheba kwenu, kono Komumone, kame sa nimu kondele ba mumbeta kame muli ano kufuma! mi kame ni limukile no mayando naawo atenda naye owozwa ni etinyefulo tawo aamba nji ni Majuda kono kasa yonyene kame sa na kondele mu mayando no okame, kono na sindoo no milapelo no Satani! kuneneba, konji aba sabakele emisebezi yaye no **10** Olese kucila eso sasi kuyandise. Komone! kwiba. **23** Mi kame sani ibae anaaye, mi cwale Diyabulosi mba yumbele anjili kwaanyi mu etikeleke tonje mbati limuka nji mene time tolongo, nji mba mufanene okwetekiwa, mi mu ni limukile eminahano ni micima yoo. Kame maywaa likumi kame samwikale ni mayando. sa nibe omunjili ni munjili okukumanena ni Mu sephahale ku lufu mi mba ni mibi omushukwe misebelibezi yaye ana tende. **24** Kono kwaanyi no moyo. **11** Woyo okwite amatwi, ayupe eso monje mu siyala mu Tiyatila kamu sikukoña Emebo yaamba ku tikeleke! “Woyo so koma etuto eyi no sibi, ka musi ku kwiyeta eyo aamba katamba ku lemekiwa ku lifu no wiili.” **12** anjili nji outungi no tikunutu ta Satani.’ Kame “Oñolele ku lingeloi no keleke namu Pegamamu naamba kwaanyi nji sitamba okumiba outata. nji, “Aa amaywi awo atunda kwa woyo okwite **25** Moongotetete kweso muli naso konji aba omukwale otwebile oku nooku. **13** Ni limukile saniyiye kame, **26** Woyo so koma niku teula oko wikala, oko Satani ali ni lubona lwaye. emisebezi yange okutwala ku mamaneneno, Kame olema mu koongola ku litina lyange, mi kame sani mube amaata beulu no matunga, kausikana etumelo yange simba mu maywaa **27** mi kame sabuse ni mulamu no soondo ni a Antipasi, opaki wange no kusepahala, woyo kutubiwa otwembaembwa kanyi otucco no limaa ona kwiibaiwa mukaci kenu oko ali Satani. **14** mane kanyi mene aba ina tambula amaata Kono kame ni kwite einu icana eyo sisingi kwa okutunda kwa Sitange, **28** cwale kame sanimube wene, kwaali anjili mukaci kenu awo akaña olutungweti no masiku. **29** Woyo okwite amatwi, etuto ya Balaami, woyo ona kwiyeta Balaki ayupe eso Emebo yaamba ku tikeleke.

okubeeka esi sitataliso kwaana a Isilaele mu kwa susuweza okulya eilya eyo ina tendelwe esitabelo emilimu mi kame ayoya mu wozwa. **15** Mi kame mukaci kenu mwaali awo akaña etuto ya Nikolasi. **16** Cwale mutunde ku ibi yenu! Nji ka mutunduko, mbaniyi mu wanguwangu mu kulwisa awo anu ni mukwale namu kanwa kange. **17** “Woyo okwite amatwi, ayupe eso Emebo yaamba ku tikeleke! “Kwa woyo so koma kame sanimube ku maana ashwekilwe mi kame sani mube eliwee no kukena ni litina no ubya elyo liñolilwe baliwee elyo kakwisa omunu olilimuka konji yonyene woyo oli tambula. **18** “Oñolele ku lingeloi no keleke namu Tiyatila nji, “Aa amaywi a Mwana Nyambe, woyo amiyo aye kame akufekile kanyi olulimi no mulilo, mi amakondo aye kame abanya kanyi esondo no mucaa. **19** Ni limukile emisebezi yowe, ni lilato lyowe, ni tumelo yowe, ni ku tatelela mu koongola mane ni kusebeza kowe. Mi ni limukile nji kame otenda onene banu okubita ba weli. **20** Kono esi ninakana kwa wene kame ona leselele omukati Jezabele, woyo okutoya yonyene nji munuhi. Mu kwiyeta kwaye kame

3 Oñolele ku lingeloi no keleke namu Sadisi nji, “Amaywi a woyo okwite emebo mutanu ni twili ya Nyambe ni titungweti titanu ni timbili. Kame nilimukile emisebezi yowe kame okwite elitina no kuyoya, kono uli wa kufa! **2** Otone, mi ongotete eso sisiyalele mi kame sili beebei nikufa. Kakuli kani siwana emisebezi yowe noku petahala mu miyo a Nyambe wange. **3** Opuluke cwale, eso ona tambula neso ona yupu, oiteule mi obake, cwale nji kutono, kame saniyiye kanyi ombuyi mi kutamba okulimuka enako sani kwiyele. **4** Kono osili ni matina macana mu Sadisi, anu kasi kubeka elitilo ba ikumango yoo, mi kame saende ni mene akumangile eikumango no likena, kakuli kame yafanena. **5** Woyo so koma kame safukiwe mu ikumango no likena, mi sitamba okutundisa elitina lyaye mu buka no moyo kame sani mupake balubala lwa Sitange ni balubala no mangelo aye. **6** Cwale woyo okwite amatwi ayupe eso Emebo yaamba ku tikeleke! **7** “Ku lingeloi no keleke namu Filadelufiya oñole nji, “Amaywi awoyo no kukena ni niti woyo okwite

etinotolo ta Dabida, mi aba ayatulula kakwisa kame sani mupumenene okwikala nange ba woyo so yatila. Woyo oyatila mi kakwisa woyo lubona lwange, kanyi mene aba nina kukoma ni so yatulula. **8** Komumone, ni limukile emisebezi kwikala ni Sitange ba lubona lwaye. **22** “Woyo yowe otenda, mi kame nina kulukisete omwelo okwite amatwi, ayupe eso Emebo yaamba ku no ku yatuluka, owo kakwisa omunu otwesa tikeleke!”

oku uyatila, nilimukile nji okwite amataa no kucaniba, mi kame ona teula eliywi lyange mi kausikana elitina lyange. **9** Komumone! Kame sa ni tende awo asindoo no milapelo no Satani awo aamba nji ni Majuda kono kaokame, kono kame aonga, komumone, kame sa naalite nji aiye mu ku kubama balubala no makondo owe. Mi kame sakwiyete nji kame nina kukusinga. **10** Kakuli kame ona teula amaywi ange no ukulema kwange, mbanzi kuteula mu nako no miliko ikeyile ba litunga lyonje, mukweteka awo ayoya ba litunga. **11** Kame niyya muwaguwangu. Oleme mu kongola eso oli naso, nji omunu alese oku byangula omushukwe wowe. **12** Woyo so koma, kame sani mu tende omusumo mu ndoo ya Nyambe wange, mi katamba oku tundamo, mi mba ni ñolo ba yonyene elitina lya Nyambe wange, ni litina no muleneñi wa Nyambe wange, Jelusalema no ubya woyo okeile oku tundelela mu wilu kwa Nyambe wange ni litina lyange luli no ubya. **13** Woyo okwite amatwi, ayupe eso yamba Emebo ku tikeleke! **14** “Ku lingeloi no keleke na mu Laodesiya oñole nji, “Aa amaywi no Ameni, opaki no kusepahala ni niti amatakekelo no yumbiwa ya Nyambe. **15** Ni limukile emisebezi yowe, kaweenye simba okombola, kambe kame weenya simba okombola! **16** Cwalehe, kakuli kame oli bakaci kaweenye simba okombola, kame sani kusibule mu kanwa kange! **17** Kakuli kame wamba nji, ‘Kame ni fumine mi kame nikwite einu yonje, mi kakwisa esi ni saela, kono kulemuha nji kame wenisa, ni kufisa amakeke, kame oshebile, nikufa amiyo, mane kame oli enjeshe. **18** Abakulingeso, kame ni kweleza nji oule kwa mene egauda eyi ina ciñiwa ni mulilo, nji ofume, ni ikumango no likena nji okumange ni kuteula enjeshe yowe nji ilese okweena mu ku moniwa, mi okuule omutondo obeke mu miyo nji omone. **19** Awo ni singa, kame na kalimela ni kwaaba ekoto, nji cwale otukufalele eyo mi obake. **20** Komumone, kame niimanine ba mweelo ni ku ngongota, nji omunu kame ayupa eliywi lyange ni ku yatulula esandi, kame sani ingene mwa yonyene ni kulya naye, mi ni yonyene alye ni mene. **21** Woyo so koma,

kame sani mupumenene okwikala nange ba lubona lwange, kanyi mene aba nina kukoma ni so yatulula. **22** “Woyo yowe otenda, mi kame nina kulukisete omwelo okwite amatwi, ayupe eso Emebo yaamba ku no ku yatuluka, owo kakwisa omunu otwesa tikeleke!”

4 Eyo aba ina kubwa, sebeli naliketa, ni kumona omweelo oyatulukile mu wilu, mi eliywi no weli nina kuyupa eli likufekile kanyi etolombita sebeli lyamba kwa mene nji, “Okambamene bano, mi mbanzi kumonisa eyo ifanena okwiya kuuso. **2** Ababo Emebo sebeli inishimba. Cwale sebeli ni mona olubona lubekilwe mu wilu, mi kame kwikalile omunu ba lubona. **3** Cwale woyo oikalile kame ana ku monahala kanyi eliwee no Jasipa ni Kaneliyaní, mi olubona kame luna ku tingulukiwa ku nambwamutalati eyo imonahala kanyi eliwee no emelodi. **4** Olubona kame luna ku beekiwa mukaci ku mabona makumi ayili naanee mi awo aikalile ba mabona neli akulu akwana makumi ayili naanee aku fukile eikumango no likena, mi ku mitwi aku fukile etikuwaní no gauda. **5** Cwale mu mabona sebeli ku tunda omamonyi no mbula, ni maywi, ni mishika no mbula. Mi balubala no lubona kame kuli amamoni mutanu na yiili awo atumbuka, eitendile emebo mutanu ni twiili ya Nyambe. **6** Cwale kuuso no lubona kame kuli eso sikufekile kanyi eliwee no siponi kanyi kilisitale. Mi kunyonga no lubona, ku lineku ni lineku no lubona, kame kuli eyumbiwa inee eyi iyoya, eyo ili ni miyo kuuso ni ku nyima. **7** Esumbiwa no weli kame sina kumonahala kanyi ondee, esi no wiili kanyi pulu, esi no waatu esifateho kanyi sa munu, mi esi no unee kanyi mbande otuka. **8** Eyumbiwa inee noku yoya, esinjili ni sinjili kame sili ni maando mutanu ni kamweya, eyi iyalile amiyo olutu longe ni mukaci, mi ousiku ni munji kaisi kupumulanga okwiimba nji, No kukena, no kukena, no kukena, Ombumu Nyambe no maata onje, ona kwikalako, woyo oliko, mi woyo soiya kame.” **9** Cwale eyumbiwa no ku yoya aba iba etumbo ni likute, nuukutumela kwa yonyene woyo wikalile ba lubona, woyo oyoya okuta oko no kwaabwa, (**aiōn g165**) **10** akulu makumi ayili ni tunee kame akwela banji okukubama balubala lwa woyo oikalile ba lubona ni ku muyeema, woyo oyoya okuta oko no kwaabwa. Kame ayumbela etikuwaní too balubala no lubona, aaimba nji, (**aiōn g165**) **11** “Ombumu ni Nyambe wetu kame ofanena wene oku tambula

ekanya, elikute ni maata, Kakuli tiwe ona umbu einu yonje, mi kame ina kwikalako kumbiwa mukusinga kowe.”

5 Cwale kame nina kumona mu lyoko lyaye no silyo woyo no ikalanga ba lubona omuputo uñolilwe mukaci ni ku nyima, omamekilwe eilamatela mutanu nayili. **2** Mi sebeli ni mona elingeloi eli no kongola, eli likuwa ni liywi linene nji, “Anyine otwsa ocola ni kulamutula omuputo ou?” **3** Kono kakwisa omunu mu liwlu simba mu litunga ni munji no litunga ona ku twesa oku yatulula omuputo simba okwaliketamo. **4** Mi kame nina kulila onene oku mona nji kakwisa simba mumwuya ona ku twesa oku yatulula omuputo simba okwaliketamo. **5** Cwale omunjili kwa kulu sebeli wamba kwa mene nji, “Olese ku lila. Omone! Ondee na ku mushobo no Juda olusika lwa Dabida, ona kukoma, nji atwese oku yatulula omuputo ni ilamatela mutanu ni yiili.” **6** Sebeli ni mona Omukoko oimanine mukaci no lubona kanyi nauibaiwa outingulukilwe ku yumbiwa inee na kulu, ni manaka mutanu na yiili ni miyo mutanu na yili neli emebo mutanu ni yiili ya Nyambe ina kutumiwa mu litunga. **7** Omukoko sebeli uta okashimba omuputo mu lyoko no silyo lya woyo ona kwikalanga ba lubona. **8** Cwale aba ona kumana oku shimba omuputo, eyumbiwa inee eyi iyoya na kulu makumi ayili ni tunee, sebeli akwela banji balubala no Mukoko, omunjili ni munjili yo lemine ehalepa, ni iwana no gauda ina kwiyalala ensense, eyo etapelo no anu no kukena a Nyambe. **9** Cwale sebeli aimba olusimo no ubya nji, Kame ofanena oku shimba omuputo ni kucola esilamatela sawo. Kakuli kame ana kwiibaiwa, mi ounyinga waye nauku liulula anu kwa Nyambe okutunda ku mushobo onje, ni tindimi, nanu, ni litunga. **10** Kame ona kwaatenda omibuso naa pulisita kwa Nyambe wetu mi mba busu ba litunga.” **11** Cwale sebeli naliketa mi sebeli niyupa ba lubona lutingulukilwe ni yumbiwa noku yoya naakulu ni liywi no mangeloi no kupula olule-lule ni itiki-kiti, **12** mi sebeli aamba mukukuweleza ni liywi linene nji, “Okufanena nikwa Mukoko ona kwiibaiwa oku tambula amaata, esifumu, ni ku shangama, ni kongola, ni likute, ni kanya, ni timbuyot!” **13** Cwale sebeli niyupa eyumbiwa yonje mu wilu, ni mu litunga mane ni munji no litunga, ni mu liwate neyo ilimo, mi yonje

eyamba nji, “Kwa yonyene oikalile ba lubona ni ba mukoko, afuyolwe mi akutekiwe, ni kanya, ni maata, no kuta oko no kwaabwa!” (*aiōn g165*)

14 Cwale eyumbiwa no ku yoya sebeli yamba nji, “Ameni!” Mi akulu sebeli akwela banji ni kuba etumbo.

6 Cwale sebeli nimona Omukoko omamuna eli no weli ku ilamatela noku kwana mutanu nayili, mi sebeli niyupa simweya ku yumbiwa inee esaamba ni liywi kanyi mushika nji, “Oiyel!” **2** Cwale sebeli nimona, mi komumone, ombii no likena, mi omwendisi yo lemine outa, mi kame ana kubiwa ekuwani, sebeli ota kanyi wakukoma, ni kuta kukukoma. **3** Cwale omukoko aba ona ku mamula esilamatela no wiili, sebeli niyupa esumbiwa no kuyoya esaamba nji, “Oiyel!” **4** Ombii munjili sebeli oiya no kubenya omucaa. Woyo ona kwendisa ombii kame ana kupumenenwa okutundisa ekozo mu litunga, nji cwale anu akwibaye omunjili ni munjili, mi kame ana kubiwa omukwale no kuneneba. **5** Cwale aba ana kumamuna esilamatela no waatu, sebeli niyupa esumbiwa no waatu esaamba nji, “Oiyel!” Komumone, sebeli nimona, ombii no wiili. Woyo wendisa ombii yo lemine esikala mu lyoko. **6** Cwale sebeli ni yupa eso sina kukufeka kanyi liywi mukaci no yumbiwa inee no kuyoya esaamba nji, “Etikanyo imweya no uloto kame itwesa okutenda etifo no liywa, ni titikanyo taatu no makonga kame titwesa okutenda etifo no liywaa, kono olese kusinya eoli ni waine!” **7** Cwale Omukoko aba ona ku mamuna esilamatela no unee, sebeli ni yupa eliywi no sumbiwa no unee no kuyoya esaamba nji, “Oiyel!” **8** Cwale sebeli nimona, mi komumone, ombii no kumbuwa, mi omwendisi wayo elitina lyaye neli Lifu, mi sebeli okoñiwa ku sibaka sawo no kufa, mi kame ana kubiwa amaata beulu no kalulo no unee no litunga, okwibaa ni mukwale ni lishebo ni lifu ni iyamana no litunga. (*Hadēs g86*) **9** Cwale omukoko aba mamuna esilamatela no mutanu, sebeli nimona munji no aletale emyoyo yawo ana kwibaiwa mulibaka no liywi lya Nyambe ni upaki ana kuba. **10** Seli akuweleza ni liywi linene nji, “Wene Ombumu no Maata onje, no kukena ni niti, kanako ikuma babine nji watula ni kuusa ounyinga wetu kwaawo ayoya ba litunga?” **11** Cwale onje kame ana kubiwa olwambi no likena omunjili ni munjili ni kwambelwa nji apumule kanyonyo konji

epalo no akoo abika naboo aba saikwane awo mu lusika lwa Zebuloni, eikiti likumi ni yiili saibaiwe kanyi onyene. **12** Cwale aba ana ku mu lusika lwa Josebelifa, eikiti likumi ni yiili mamuna esilamatela no mutanu ni kamweya, mu lusika lwa Benjamini. **9** Munyima nweyi sebeli naliketa, mi komumone, sebeli kwikalala sebeli naliketa, mi sebeli nimona anu no kupula ezikinyeho no kuneneba, mi eliywaa sebeli nambulwa woyo otwesa okwabala! kame ana liilola kanyi eikumango no saka, okweti sebeli kutunda ku masika onje, ku mishobo yonje, mu omonahala kanyi unyinga. **13** Mi etitungweti tinaha tonje mane ni mu tipuwo tonje, aimanine na ku wilu sebeli tikkwela banji kanyi esitondo balubala no lubona ni balubala no Mukoko, no mukuyu aba sibulumuna embuya yaso no akumangile mu tinyambi no likena alemine mubebo, aba si nyanganyisiwa ni mebo no emitayi no nzalu mu makaa oo. **10** Seli aisana ni kuneneba. **14** Eliwilu sebeli liminiwa kanyi liyi no kuneneba nji, “Okuyoyisiwa kame kuli omuputo aba upungiwa, mi elilundu Lyonje kwa Nyambe wetu, woyo oikalanga ba lubona ni yooli kame ina kututisiwa ba ibaka yayo. niku Mukokol!” **11** Mi ni mangeloj onje sebeli **15** Mi cwale ambumu no litunga, na lume no aimana atingulukile olubona ni kutinguluka kukutekeha, nakulu no akulu no masole, na akulu, mane ni yumbiwa inee no kuyoya. Seli sikufuma, nawo no kongola, nanu onje, naabika, akwinamena balubala no lubona okulumbeka nawo alukuluhile sebeli aka ku shweeka mu Nyambe, **12** aamba nji, “Amen! etumbo, ekanya, mina ni mu mawee no mu malundu. **16** Seli okushangama, oukutumela ni likute ni maata, aisana ku malundu ni mawee nji, “Mukwele mi okuneneba iikale kwa Nyambe wetu okuta beulo wetu mi mutu shweeke ku lubala lyaye oko no kwaabwa! Amen!” (**aiōn g165**) **13** Cwale omunjili kwa kulu sebeli oni ibanguta nji, kutweba koo nalikeela, mi anyine so twesa “Anyine anu aa akumangile mu ikumango no likena, mi kubine aka tundile?” **14** Seli okwimana balubala walyo?

7 Eyo aba ina kubwa sebeli nimona amangeloi anee aimanine mu maneku anee no litunga, alemine emebo inee no litunga, nji kuulwe emebo aifuka ba litunga simba ba liwate simba ku sitondo sonje. **2** Mi sebeli ni mona elingeloi linjili elikambama okutunda kuupa eli lemire eliswayo ya Nyambe no kuyoya. Seli likuweleza ni liyi linene ku mangeloj anee awo ana kubiwa kwa Nyambe amaata no kusinya elitunga ni liwate. **3** Elingeloi sebeli lyamba nji, “Mulese okusinya elitunga, ni liwate simba eitondo, konji abo satumane okubeeka eliswayo mu timala no abika a Nyambe wetu.” **4** Mi kame nina yupu epalo yaawo abekilwe eliswayo lya Nyambe mu timala omwanda ni makumi anee ni tunee no ikiti, okutunda mu mushobo wonje no ana no Isilaele, **5** Olusika lwa Juda anaku beekiwa eliswayo neli ano kukwana eikiti likumi ni yiili mu lusika lwa Lubeni neli eikiti likumi ni twilli, mu lusika lwa Gadi neli eikiti likumi ni yiili, **6** mu lusika lwa Asha neli eikiti likumi ni yiili, mu lusika lwa Nafetali neli eikiti likumi ni yiili, mu lusika lwa Manasebeli neli eikiti likumi ni yiili, **7** mu lusika lwa Simioni neli eikiti likumi ni yiili, eikiti likumi mu lusika lwa Libi, eikiti likumi ni yiili mu lusika lwa Isaka, **8** eikiti likumi ni yiili

Nyambe, **12** aamba nji, “Amen! etumbo, ekanya, mi okuneneba iikale kwa Nyambe wetu okuta yonje. **13** Cwale omunjili kwa kulu sebeli oni ibanguta nji, “Anyine anu aa akumangile mu ikumango no likena, mi kubine aka tundile?” **14** Seli nimutambula nji, “Siyii, wene tiwe ulimukile,” Seli wamba kwa mene nji, “Aa okame anu aneyi okutunda mu mayando no kuneneba. Kame ana yowisa eikumango yoo ni kuitenda eyi no likena mu unyinga no Mukouko. **15** Elibaka elyo aimanene balubala no lubona lwa Nyambe ni kumu belekela omunji ni usiku mu ndoo yaye, woyo oikalanga ba lubona mbaa sileleze yonje. **16** Katamba okuyupa elishebo kame, simba ukufa elinyotwa, mi katamba okuciñiwa ku kamwi kame simba okuciñiwa kusinjili, **17** kakuli Omukoko oli bakaci no lubona, osotenda omulisani woo mi oso awtala ku manweno no meyi no moyo. Mi Nyambe yoso tundisa emyoti yonje mu miyo oo.

8 Cwale Omokoko aba ona kuyatulula esilamatela no mutanu ni twilli, mu wilu sebeli koondoka tuu mu mizuzu no kukwana makumi aatu. **2** Mi cwale sebeli nimona amangeloi mutanu na yiili aimanine balubala lwa Nyambe abiwa etitolombita no kukwana mutanu ni twilli. **3** Elingeloi linjili, eli likwite akacoo no gaunda omo kuli Insense sebeli liiyan ni kwimana ba aletale. sebeli aliba eitabelo no kupula okwekeza ku titapelo no anu no kokena a Nyambe ni kubeeka ba Aletale no gauda eyo imanine balubala no lubona. **4** Owise

no insense iciñiwa, bamweya ni titapelo no anu no kekena a Nyambe sebeli ita ku wilu balubala lwa Nyambe okutunda mu lyooke no lingeloi. **5** Cwale elingeloi sebeli lishimba akacoo no kuciñela insense niku kaiyata omulilo naku Aletale, ni ku yumbela ba litunga mi sebeli kuyupahala omulumo munene ni mamonyi mane ni zikinyeho. **6** Cwale amangeloj mutanu ni twili awo ana lemanga etitolombita sebeli akutukiseta okutipeta. **7** Elingeloi no weli sebeli lipeta etolombita yalyo, mi cwale sebeli kwiya esimbewewe ni mulilo eyo ikuwanine ni unyinga, eyo ina kukwela banji. Ekalulo no waatu no litunga sebeli ibya yonje, ni kalulo injili no itondo mane ni moopu no utala. **8** mayando oo, kame kukufekile kanyi okukola Cwale elingeloi no wiili sebeli lipeta etolombita ya lyo. Esinu sina ku monahala kanyi elilundi linene liciñiwa ni mulilo sebeli siyumbelwa mu liwate. **9** Mi ekalulo no waatu no liwate sebeli ifutuka ounyinga, kame ekalulo injili no yumbiwa iyoya mu liwate sebeli ifa yonje, mane ni kalulo no waatu no isepe na mu liwate sebeli etimala tato kanyi etimala no anu. **10** Mi kame elingeloi no waatu sebeli lipeta etolombita ya lyo. Olutungweti lunene sebeli lukwa okutunda ku wilu olubenza kanyi eliboni ni kukwela ba kalulo injili no waatu no misindi ni mu maweluvelu no meyi. **11** (Elitina no lutunweti neli “Okulula”.) Mi ameyi akwana sebeli lipeta etolombita ya lyo. Ekalulo no waatu no liwaa, ni kalulo no waatu no kweti mane ni kalulo no waatu no titungweti nji cwale etakulo no waatu no liseli yayo sebeli iilola, mi ekalulo no waatu no munji sebeli ikalani liseli licana mane ngeeso ni kalulo no waatu no usiku sebeli ikala ni liseli licana. **12** Mi kame elingeloi no unee sebeli lipeta etolombita ya lyo. Ekalulo no waatu no liwaa, ni kalulo no waatu no kweti mane ni kalulo no waatu no titungweti nji cwale etakulo no waatu no liseli yayo sebeli iilola, mi ekalulo no waatu no munji sebeli ikalani liseli licana mane ngeeso ni kalulo no waatu no usiku sebeli ikala ni liseli licana. **13** Cwale sebeli ni aliaketa, mi sebeli ni yupa ombande yo kuwa ni liywi linene yotuka oku no kuleba mu wilu yo amba nji, “Oumai! oumai! kame ali ni umai awo onje ayoya mu litunga abo omulumo aba sawiye okutunda ku mangeloj aatu awo sapete etitolombita too.

lu yatulula omukoti na mbulwa amamaneneno, mi sebeli kutunda owise ou omonahala kanyi olubya lunene, mi eliywaa ni mebo sebeli ilola ni wise ona kutunda mu mukoti. (**Abyssos g12**) **3** Cwale omo mu wise sebeli kutunda etimbimba ni kwiiya mu litunga mi sebeli tibiwa amaata akufekile kanyi amaata no tubanse na ba litunga. **4** Etimbimba kame tina kwambelwa nji tilese oku sinya omoopu no litunga simba esinu sonje, no utala eso simenine simba esitondo sonje, kono asinye feela anu awo nambulwa eliswayo lya Nyambe mu timala too. **5** Etimbimba kame tina ku laelelwaa nji tiyandise anu mu tikweti mutanu, kono tilese okwaibaa. Mi okukola no kutunda ku kabanse aba kauma omunu. **6** Mi ya lya. Esinu sina ku monahala kanyi elilundi mu maywaa awo anu mba saele elifu, kono katamba ku liwana, mbaa nyolelwae okufa, kono mu liwate. **7** Etingeloi no wiili sebeli lipeta etolombita ya lyo. Olutungweti lunene sebeli lukwa okutunda ku wilu olubenza kanyi eliboni ni kukwela ba kalulo injili no waatu no misindi ni mu maweluvelu no meyi. **8** Etiñuki kame tina ku monahala kanyi ambii alukisetwe okuta ku ndwaa, mi ba mitwi tato kame kuna ni kalulo no waatu no isepe na mu liwate sebeli etimala tato kanyi etimala no anu. **9** Mi eyaali yato kame ina ku monahala kanyi ya kame tina ku monahala kanyi ambii akuka etikoloi kufukiwa eyoondo, mi omulumo no maando tato kame ukufekile kanyi ambii akuka etikoloi no kupula aitukela ku ndwaa. **10** Mi kame tikwite emisila ni myunguya kanyi otubanse, mi amaata tato no kulemeka anu mu tikweti mutanu kame ali ku misila tato. **11** Mi kame akwite ombumu woyo wabusa, elingeloi elyo libusa mu mukoti na mbulwa amamaneneno. Elitina lyalyo mu Sihebelu ni Abaddon, mi mu Singelike elitina lyalyo ni Apolioni (okutalusa nji, “O sisinyi”). (**Abyssos g12**) **12** Cwale oumai no weli naubu, konohe komumone, oumai wiili usiyya. **13** Cwale elingeloi no mutanu ni kamweya sebeli lipeta etolombita yalyo. sebeli ni yupa eliywi oku tundeleta mu maneku anee no aletale no gauda liimanine balubala lwa Nyambe. **14** Eliywii sebeli lyamba ku lingeloi no mutanu ni kamweya nji, “Olukulule amangeloj anee awo a nungilwe ku musindi no kuneneba no Ufulates!” **15**

9 Cwale elingeloi no mutanu sebeli lipeta etolombita ya lyo. sebeli ni mona olutungweti lukwela banji okutunda ku wilu, mi kame luna kubiwa etinotolo no mukoti na mbulwa amamaneneno. (*Abyssos* q12) 2 Olutungweti sebeli

amamaneneno. (Abyssos g12) 2 Olutungweti sebeli
nina kumonena ambii mu pono yange mi akulu

anaku tinabo kame ano kufuka eisilelezo ba “Ote okalonde omuputo no kuyatuluka owo uli yaali ikufekile kanyi mulilo, omubala no liwlu mulikaa no lingeloi liimanine ba liwate ni ba kanyi safile, ni mubala no ñanda talukeke kanyi litunga.” 9 Seli nita ku lingeloi nu kalyambela silufula. Mi emitwi no ambii kame ikufekile nji linibe omuputo mucana. Cwale sebeli lyamba kanyi emitwi no ande, mi mu tunwa too kame kwa mene nji, “Oushimbe olye, mi mbauka lulu kuna kutundanga omulilo, owise ni silufula. mu lipumo lyowe, kono mu kanwa kowe kame 18 Mi mu libaka no ifanu yaatu eyi ekalulo no saka mamate kanyi ouki.” 10 Mi sebeli nishimba waatu no anu sebeli aibaiwa, ku mulilo, ni wise omuputo mucana mu lyoko no lingeloi niku mane ni silufula ina kutunda mu tunwa too. kulya, mi sebeli niyupa okumamata kanyi uki 19 Kakuli amaata no timbii kame ali mu tunwa mu kanwa kange, kono abani nakumana okulya, too mane ni ku misila yoo. Emisila yoo kame sebeli niyupa okulula mu lipumo lyange. 11 ili kanyi tinyoka ni mitwi, mi kame akutusisa Cwale sebeli linambela nji, “Ouke kame okanuhe mu kulemeaka anu. 20 Aanu awo ana kusiyalako, eyi no anu no kupula ni mishobo ni tipuwo awo nokwaibaiwa kwifanu eyo, kasi baka ku mane nambumu.”

misebezi no maoko oo simba okulesela oku lapela amadimona, milimu no gauda ni silibela, ni utale ni mawee ni itondo no kwamona, ni kuyupa mane simba okweenda. 21 Kasiku bakela okwibaiwa koo, ni mabibo woo ni wozwa woo ni umbuyi woo.

10 Cwale sebeli ni mona elingeloi linjili no maata elikeyile okutunda mu liwlu. Elipungelwe mu likumbi mi kame likwite onambwa-mutalati mu mutwi walyo, olubala lwalyo kanyi eliywaa, mi amakondo aloyo kanyi emisumo no mulilo. 2 Mulikaa lyalyo elilemine omuputo ucana no ku yatululwa. Seli libeeka elikondo lyalyo no silyo ba liwate mi elikondo lyalyo no simoo eli lyatile ba litunga, 3 mi sebeli liisana ni liywi linene kanyi onde woyo obuluma. Aba likuwa, emishika mutanu ni twili sebeli iyupahala emilumo yayo. 4 Munyima no mishika mutanu ni twili okuyupahala emilumo yayo, ababo nji nitateke okuñola, kono sebeli ni yupa eliywii okutunda kuwilu eli lyamba nji, “Oteulu mu mucima wowe ekunutu no ilamatela eyo inambiwa ku mishika mutanu ni twili, olese okwirøla.” 5 Cwale elingeloi nina mono elimanine ba liwate ni ba litungu, sebeli liimekela elyoko lyalyo no silyo mu wilu, 6 mi sebeli lyeeta mu litina lya woyo oyoya okuta oko no kwaabwa woyo ona kuumba eliwli neyi ilimo, elitunga neyi ilimo ni liwate neyo ilimo ni kwamba nji, “Ka kutamba kuliyeal (aiñ g165)

7 Kono mu maywaa awo elingeloi no mutanu ni twili abasa lipete etolombita yalyo, cwale ekunutu ya Nyambe eyo ina kwambiwa kwa bika aye na nuhi aye, kame saiyatetetwe.” 8 Cwale eliywi nina kuyupu elyamba okutunda kuwilu sebeli lyamba kwa mene kame nji, Anu awo ayoya mu litunga kame sawabelelwe

11 Cwale sebeli nibiwa esitondo no kufaniketisa eso simonahala kanyi omulamu, mi sebeli linambela nji, “Ote okafanikete endoo ya Nyambe ni aletale, mi okabale awo alapela mo. 2 Kono olese okafaniketa elilapa lili kundee no ndoo ya Nyambe, olisiye kakuli na libiwi kwa simacaba, mi kame sa lyatangele omuleneñi no kukena ba tikweti makumi anee ni twili. 3 Mi kame sanibe amaata kwa paki ange ayili awo sa kumange mwi kumango no masaka, cwale kame sanuhe mu maywaa no kukwana esikit simweya ni myanda yiili ni makumi mutanu ni likumi limweya. 4 Apaki ayili awo okame itondo yiili no olibe ni tutala twili no tilambi eyo imanine ba lubala lwa Mbamu no litunga. 5 Mi cwale nji omunu aeteke okwi yupisa okukola, omulilo mba utundu mu tunwa tayo ni ku sinya eila yayo, nji cwalehe omunu yonje atende ouyi kame saibaiwe. 6 Mi kame akwite amaata no kutwesa okuyatila ewilu nji cwale kuulwe ombula soloka mu maywaa no kunuha koo. Mi kame akwite amaata beulu no meyi okwa futula ounyinga, mi kame akwite amaata no kusinya elitunga muyando onje. 7 Cwale aba sa mane okuba oupaki woo, esibatana sasi tunde mu mukoti mbasa alwisi ni kwakoma mane ni kwaibaa. (Abyssos g12) 8 Mi etinyutu too no kufa kame sati kalangane mu mikwakwa no muleneñi munene, mu nguli kame wisaniwa nji Sodoma ni Egepitaa oko Ombumu woo mwana kumu ngongotela ba sifapano. 9 Ba maywaa aatu ni licika no liywaa, anu anjili ni mishobo ni tipuo na simacaba, kame sa mone eitupo yoo mi kame sakane okwipumbeka mu libita. 10

elifu lyoo. Kame sa nyakalale ni ukuba emipuzo, simonahala mu wilu, komumone, Edilagoni no kakuli anuhi ayili awo kame ana ku yandisa kuneneba no mucaa esikwite emitwi mutanu awo ayakile mu litunga. **11** Kono munyima ni twili, ni manaka no kukwana likumi mane no maywaa aatu ni licika no liywa omoyo ni mishukwe no kukwana mutanu ni twili ba no koyela sebeli waingena okutunda kwa mitwi yaso yonje. **4** Omusila waso esi koka Nyambe, cwale sebeli aimana ni makondo oo ekalulo no waatu no titungweti naku wilu ni mi onje awo ana kwamona sebeli acila onene. kuti kondela banji. Mi edilagoni sebeli imana **12** Cwale sebeli ayupa eliywi no kuneneba balubala no mukati woyo no ikalanga beebei okutunda ku wilu elyamba kwa onyene nji, ni kuleya omwana, nji simine mwanaye aba “Komwiye mukambamene kuno!”. Mi sebeli saleiwe. **5** Mi sebeli oleya omwana no mulume, akambamena ku wilu mu likumbi aaliketwe woyo so busa etinaha tonje ni mulamu no ku ila yoo. **13** Mi ba nako eyeyo sebeli kwiya sondi. Kono Nyambe sebeli olaela omunu ezikinyeho inene no litunga, mi ekalulo likumi okushombota mwanaye oku mutwala ku wilu no muleneñi sebeli kukwa ekalulo imweya, ku lubona lwaye. **6** Omukati sebeli oshotokela mi anu no kukwana eikitii mutanu ni yiili mu lihalaupa, oko ana kwikala ni sibaka ana ku sebeli aibaiwa mu zikinyeho no litunga. Cwale mulukiseta Nyambe nji aka leliwe mu maywaa anu ana kusiyalako sebeli acila onene ni kuba akwana esikiti ni myanda yiili ni makumi ekanya kwa Nyambe na ku wilu. **14** Oumai no mutanu ni likumi limweya. **7** Cwale endwaa wiili naibu, kono komumone! oumai no waatu sebeli itateka mu wilu. Mikaele ni mangeloii okutwa wiiye! **15** Cwale elingeloii no mutanu aye sebeli alwisa esibatana, eso sina kulwa ni twili sebeli lipeta etolomba ya lyo, mi esili ni mangeloii aso **8** kono edilagoni sebeli sebeli kuyupahala amaywi manene mu wilu, okomiwa, mi sonyene ni mangeloii aso sebeli aamba nji, “Omubuso no litunga nautende akanisiwa okwikala mu wilu. **9** Edilagoni inene omubuso wa Mbamu wetu ni wa Kilesite waye sebeli siyumbelwa banji yonyene enyoka no mi kame saubuse okuta oku no kwaabwa. (**aion** **g165**) **16** Cwale akulu no kukwana makumi ayili kale, iisaniwa nji Ndiyabulozi ni Satani eyo ina koonga anu onje mu litunga. Seli iyumbelawa ni tunee awo aikalile ba mabona oo balubala banji, ni mangeloii ayo onje. **10** Cwale sebeli lwa Nyambe sebeli aliketa banji ni kulapela ni yupa eliywi linene mu wilu elyamba nji, Nyambe, **17** ni okwamba nji, “Kame tuku tumela “Cwale okuyoyisiwa ni maata ni mubuso wa kwa wene! Mbamu Nyambe Omwambakani Nyambe wetu mane ni tukelo ya Kilesite woyo oliko ni woyo ona kwikalako! Mi nushimbi waye naiyi! Kakuli umunungeleli no titaba no amaata owe no kuneneba mi nutateke okubusa! abetu nayumbelwe banji woyo wanungelelanga **18** Amacaba na kutina, kono okutweba kowe etitaba ousiku ni munji balubala lwa Nyambe na kwiyyi, ni nako no afu okwatuliwa, ni kuba wetu. **11** Cwale kame ana mukomo ni unyinga abika owe omupuzo, anuhi mane ni anu no no Mukoko ni maywi no upaki oo, kakuli kasiku kukena a Nyambe nawo acilile elitina lyowe, singa omoyo oo oku utwala ku lifu. **12** Cwale bamweya kwa acana naa no kuneneba mane muwabelelwe wene eliwilu naanyi mu yoyamo! ni kusinya awo asinya elitunga!” **19** Cwale Kono oumai ni wenu anyi litunga ni liwate, endoo ya Nyambe mu wilu sebeli iyatululwa, kakuli osatani neeyi kwaanyi mu kutweba, mi ealeka no ulikani sebeli imonahala mu ndoo kakuli kame alimukile nji enako yaye naibu.” **13** ya Nyambe. Mi sebeli kumonahala amamonyi Mi cwale esibatana aba sina kumona nji nasi no mbula, emilumo ni mishika, ezikinyeho no yumbelwe banji mu litunga, sebeli sisusuweza litunga ni mawee no kuneneba no mbula. omukati woyo ona leye omwana no mushimanii.

12 Cwale esisupo sinene sebeli simonahala mu wilu. Seli kumonahala omukati yoku mangile eliywaa ni kweti kunji no makondo aye, mi ba mutwi waye abali omushukwe no titungweti likumi ni twili. **2** Kame ana kwikala bebi ni kuleya, mi okukola ni mayando no kuleya sebeli okuwa. **3** Mi esisupo sinjili sebeli

ayili no mbande munene nji atwese okutuka okutunda ku nyoka nikuta mu lihalaupa ku sibaka eso aka leliwelamo ba myaka yaatu ni licika. **15** Enyoka sebeli iita ameyi kanyi musindi utunda mukanwa kayo munyima no mukati nji imukukise ni ku mulwelisa mu musindi. **16** Kono elitunga sebeli litusa omukati, mi elitunga sebeli

liyaamisa akanwa kalyo ni ku mina omusindi nawo onje ayoyamo nji alapele esibatana no owo esibatana sinaiiti okutunda mu kanwa weli eso esitombo saso nasikubala. **13** Kame kaso. **17** Cwale esibatana sebeli sitinena onene sebeli sitenda etimakazo no kuneneba mane ni omukati mi sebeli sita nukalwisa olusika lwave, kukwisa omulilo okutunda kuwilu okulita ba awo ateula emilawo ya Nyambe ni kuba oupaki litunga anu amona. **14** Mi sebeli soonga anu onje kwa Jesu, ayoya ba litunga muukutusisa etimakazo sina

13 mi sebeli siimana ba likamba no liwate.

Cwale sebeli nimona esibatana siimana okutunda mu liwate, esikwite amanaka likumi ni mitwi mutanu ni twili ni mishukwe likumi ba manaka aso ni litina no nyefulo beulu no mitwi yaso. **2** Mi esibatana nina kumona kame sikufekile kanyi ongwe, amakondo aso kanyi abele, mi akanwa kanyi akanwa ka nde. Mi kwa dilagoni kwasina kubiwa amaata aso ni lubona ni tukelo inene. **3** Omutwi mu mweya no sibatana nauku monahala kanyi nau lemana onene, kono esitombo na sikubala. Elitunga lyonje sebeli likomoka ni ku koña esibatana. **4** Omunu yonje sebeli olapela edilagoni kakuli kame sina kuba amaata aso ku sibatana sinjili. Kame ana kulapela esibatana ni kwamba nji, "Anyine woyo okufekile ni esibatana? Anyini otwesa okusilwisa?" **5** Esibatana sebeli sibiwa akanwa no kwamba amaywi no kukuumusa mane ni kunyefula, mi kame sina kupumenwa okumonisa amaata mu tikweti makumi anee ni twili. **6** Seli siyatulula akanwa kaso okwamba enyefulo okulwisa Nyambe, okunyefula elitina lyaye ni ku sibaka oko ayoya, nawo ayoya mu liwilu. **7** Kame sina ku pumenenwa okulwisa anu no kukena a Nyambe ni kwakoma, mi kame si na kubiwa amaata ku mishobo yonje, ni kwaanu, niku tipuo ni kwa simacaba. **8** Nawo onje ayoya ba litunga kame sa si lapele, awo onje amatina oo ka sikuñoliwa abo amatatekelo no litunga akasiya kale mu buka no moyo eyo no Mukoko owo ona kwibaiwa. **9** Woyo yonje okwite amatwi ayupe! **10** Nji omunu kame ashimba akwaye okwatwala mu ukoba, ni yonyene mbatwaliwa mu ukoba. Nji omunu kame aibaa ni mukwale, ni yonyene aibaiwe ni mukwale. Esi kame simonisa nji aana no kukena a Nyambe kame afanena oukongota ni kusepahala. **11** Cwale sebeli ni mona esibatana sinjili, eso si na kutunda mu litunga. Kame sikwite amanaka ayili akufekile kanyi omukoko, mi sebeli samba kanyi edilagoni. **12** Seli siku tusisa amaata no kuneneba no sibatana no weli sili naso. Seli si kandimeka elitunga

13 Mi sebeli saambela nji atende esifekiso no sibatana eso sina kulemekiwa ku mukwale kono sisiyoya. 14 Mi sebeli soonga anu onje ayoya ba litunga muukutusisa etimakazo sina kupumenerwa okutenda balubala no sibatana no weli. Esibatana sebeli saambela nji atende esifekiso no sibatana eso sina kulemekiwa ku mukwale kono sisiyoya. 15 Mi kame sina ku pumenenwa okuba omoyo ku sifekiso no sibatana nji cwale esifekiso no sibatana kame sitwesa okwamba, mane nikutenda awo no kwalapela esifekiso no sibatana nji aibaiwe. 16 Esibatana sebeli sikandiketa anu, acana nano kuneneba afumine nawo no kusheba, abika nawo alukuluhile okubiwa eliswayo ku lyoko no silyo simba ba timala too 17 Mi kakwisa woyo so ula simba oku ulisa nambulwa eliswayo, mi elyo elitina no sibatana simba enombolo no litina lyaso. 18 Esi kame sitalusa okushangama. Woyo no kushangama kame atwesa okulimuka etaluso no nombolo no sibatana, kakuli enombolo kame italusa enombolo no munu. Mi nombolo eyi kame itendile emyanda mutanu ni mwanda mumweya ni makumi mutanu ni likumi limweya ni mutanu ni kamweya.

14 Cwale sebeli naliketa ni kumona Omukoko

owimanine ba lilunndu ly a Sione nanu wawo no kukwana omwanda ni makumi anee ni tunee no ikiti awo añolilwe elitina lyawo ni ly a sitawo mu timala too. 2 Cwale sebeli niyupa eliywi okutunda ku wilu kanyi omulumo no meyi no kupula, mi kanyi omulumo no mushika munene. Mi eliywi nina kuyupa kame lina kukufeka kanyi omulumo no tihalepa aba tipetiwa kwawo ati petanga. 3 Mi sebeli aimba olusimo no ubya balubala no lubona ni balubala no yumbiwa inee no kuyoya ni balubala no akulu. Kakwisa woyo ona kukwiyeta olusimo, konji anu awo no kukwana omwanda ni makumi anee ni tunee no ikiti awo ana kuliululwa okutunda mu litunga. 4 Aa okame awo no kwa ku silafaza na kati no kwa kutaleha, aa neli anjililume okame awo akoñanga Omukoko oku uta konje, aa kame ana liululwa okutunda kuunu okutenda embuya no weli kwa Nyambe ni ku Mukoko. 5 Mi kakwisa amapwa ana kuwaniwa mu tunwa too, mi kakwite eso anyazahala naso. 6 Cwale sebeli nimona elingeloi linjili

elituka mu mbyumbyulu ni liywi no kwaabwa okwamba kwavo ayoya ba litunga, ku macaba onje, ni ku mishobo, ni ku tipuwo mane ni kwaanu. (aiōnios g166) 7 Mi sebeli lyamba ni liywi linene nji, "Mucile Nyambe mi mumube ekanya! kakuli enako yaye no kwatula yaia kale. Mu mukubamene woyo ona kuumba eliwillu ni litunga, eliuate mane ni mawelu-welu no meyi! 8 Elingeloj linjili no wiili sebeli likoñelela ni kwamba nji, "Nakwi! nakwi! Babilona no kuneneba. Woyo ona kutenda anu nji anwe ewaine yaye no uhule!" 9 Mi elingeloj linjili no waatu sebeli likoñelela ni kwamba ni liywi linene nji, "Nji omunu yonje kame akubamena esibatana ni sifekiso saso ni kutambula eliswayo ba lubala simba ba lyooke, 10 woyo kame sanwe ewaine no kutweba kwa Nyambe eyo ina itelwe ni kuwanekwa mu komoki no kutina kwaye mi mbayandisiwa ku mulilo ni silufula balubala no mangeloj no kukena ni balubala no Mukoko. 11 Mi cwale owise no mayando oo kame sa ute mu wilu okuta oku no kwaabwa. Mi kakwisa oku pumula ousiku simba omunji kwavo alapela esibatana mane ni sifekiso saso, nawo onje atambula eliswayo no litina lyaso. (aiōn g165) 12 Esi kame simonisa nji anu no kukena a Nyambe kame afanena okongoteta, awo ateula etitaelo ta Nyambe mane ni kwikala ni tumelo mwa Jesu. 13 Cwale sebeli niyupa eliywi okutunda kuwilu eli lyaamba nji, "Oñole eyi nji, Embuyoti niyawo afela kwa Mbamu okutunda bano!" "Ee nimbuyoti luli!" kame kwamba Emebo, "Nji aka pumule ku misebelibezi yoo, kakuli emisebelibezi yoo mbaya koño." 14 Cwale sebeli naliketa, mi sebeli nimona elikumbi no likena okwikalile omunu woyo omonahala kanyi omwana no munu ni mushukwe no gauda ba mutwi waye mane ni ecekesi no kutweba mu lyooke lyaye. 15 Cwale elingeloj linjili sebeli liiya okutunda mu ndoo ya Nyambe elisana ni liywi linene kwa yonyene woyo oikalile ba likumbi nji, "Oshimbe ecekesi yowe okutule kakuli enako no kutulo naikeela, kakuli ekutulo no litunga naiimbi!" 16 Cwale woyo ona kwikala ba likumbi sebeli okondela ecekesi yaye ba litunga, mi elitunga sebeli likutuliwa. 17 Mi elingeloj linjili sebeli liiya okutunda mu ndoo ya Nyambe mu wilu, mi ni lyonyene elilemine ecekesi no kutweba. 18 Cwale elingeloj linjili sebeli liiya okutunda ku aletale. Elingeloj elyo likwite amaata beulu no mulilo mi sebeli

liisana ni liywi no kuneneba kwa yonyene woyo ona kulemanga ecekesi no kutweba nji, "Okonde ecekesi yowe mi owaneke embuya no beine no litunga, kakuli embuya naiimbi!" 19 Cwale elingeloj sebeli likondela ecekesi yalyo ba litunga, ni kuwaneka embuya no litunga ni kuuyumbela mu sikandelo no kutweba kwa Nyambe. 20 Mi esikandelo sebeli sikalyatela ku ndee no muleneñi, mi ounyinga sebeli otunda mu sikandelo, okuleba kanyi olukanda no mbii no kukwana esikit simweya ni myanda mutanu ni mwanda mumweya eibima.

15 Cwale sebeli nimona mu liwilu epono injili no kuneneba mane niku komokisa. Amangeloj mutanu ni twilli alemine etikozi mutanu ni twilli no mamaneneno, kakuli mwa tonyene mwasaku bwete okutweba kwa Nyambe. 2 Cwale sebeli nimona eso sina kumonahala kanyi eliuate no siponi iwanekilwe ni mulilo. Nawo ana kukoma esibatana ni sifeekiso saso ni palo no litina lyaso, aimanine ku nyonga no liwate no siponi ni tihalepa ta Nyambe mu maoko oo. 3 Mi sebeli aimba olusimo lwa Mushe, omubika wa Nyambe mane ni lusimo no Mukoko olu lwamba nji, "Okuneneba ni uuwa emisebelibezi yowe, Ombumu Nyambe no maata, oku sebelipahala ni niti etindila tote wene Ombumu no macaba! 4 Anyine so kana okucila ni ku kanyisa elitina lyowe wene Ombumu? Kakuli wene wemboci woyo no kukena! Amacaba onje kame saiye okukulumbeka, Kakuli etikatulo tote nati monahaziwa". 5 Munyima no eyi sebeli nimona endoo ya Nyambe, no tende no upaki mu wilu nai yatululwa. 6 Mu ndoo ya Nyambe sebeli kutunda amangeloj mutanu ni twilli ana kulemanga etikozi mutanu ni twilli, akumangile etinyambi no kukena ni kubanya ni makanda no gauda anungele mu yaali yoo. 7 Cwale simweya ku yumbwa no kuyoya sebeli siba amangeloj no kukwana mutanu ni twilli eiwana mutanu ni twilli no kwiyala okutweba kwa Nyambe, woyo oyoya okuta oku no kwaabwa. (aiōn g165) 8 Endoo ya Nyambe sebeli iiyala ni wise okutunda ku kanya ya Nyambe ni ku maata aye, mi kakwisa simba mumweya ona kutwesa okwingena mu ndoo ya Nyambe konji abo tina kubwela etikozi no mangeloj mutanu ni twilli.

16 Cwale sebeli ni yupu eliywi linene alese oku waniwa yoli njeshe nji alese kweena!" okutunda mu ndoo ya Nyambe elyambela **16** Cwale sebeli awanekwa ba sibaka siisaniwa amangeloj mutanu ni twiili nji, "Mute muka mu Sihebelu nji Alamagidoni. **17** Elingeloi no itele eiwana mutanu ni twiili no kutweba kwa mutanu ni twiili sebeli liitela esiwana salyo mu Nyambe ba litunga!" **2** Cwale elingeloi no weli mebo mi eliywi linene sebeli liiya oku tunda mu sebeli lita nukaitela esiwana salyo ba litunga, mi ndoo ya Nyambe oku tunda ba lubona elyamba eitombo no kwiiba ni kukola onene sebeli imena nji, "Naku petahala!" **18** Cwale sebeli kwiya anu awo akwite eliswayo no sibatana mu timala amamonyi, amaywi, ni milumo no mushika, too mane ni kulapela esifekiso saso. **3** Cwale ni zikinyeho no kuneneba eyo kaisi monahala elingeloi no wiili sebeli liitela esiwana salyo kale okutunda ku matatekelo no litunga, cwale mu liwate, mi sebeli lifutuka kanyi ounyinga eyi neli ezikinyeho inene luli. **19** Omuleneñi no munu no kufa, mi cwale einu yonje no no kuneneba sebeli ukutaba twaatu bakaci, mi kuyoya mu liwate sebeli ifa yonje. **4** Elingeloi no emileneñi no macaba sebeli ishandauka. Cwale waatu sebeli liitela esiwana salyo mu misindi Nyambe sebeli opuluka Babilona no kuneneba ni mawelu-welu no meyi, mi sebeli ifutuka ni kumutenda nji anwe ekomoki iiyalile ewaine ounyinga, **5** Mi sebeli niyupa elingeloi no meyi no kutweba kwaye. **20** Mi eyooli yonje sebeli elyamba nji, "Ekatulo yowe niya niti, wene ishotoka mi kakwisa amalundu ana ku waniwa. no Kukena oliko mi kame ona kwikalako. **6** **21** Mi amawee no kuneneba no kulema no Kakuli anu kame anaiti ounyinga no anu owe kukwana omwanda sebeli akwela anu okutunda no kukena Nyambe ni anuhi owe, mi kame ku wilu, ku mamaneneno anu sebeli akuta onaabi ounyinga nji anwe, kame kwaafanena!" Nyambe, kakuli okukola neli oku no kwiiba **7** Cwale sebeli niyupa eliywi okutunda ku aletale onene.

eli lyambda nji, "Eee, wene Mbumu Nyambe no Maata! etikatulo tote nitaniti luli!" **8** Mi elingeloi no unee sebeli litela esiwa salyo ba liywaa, mi eliywaa sebeli libiwa okuciña anu ni mulilo. **9** Mi sebeli aby aya ni kwenya no kuneneba no mulilo, cwale sebeli akuta elitina lya Nyambe, woyo okwite amaata beulu no tikozi eti. Kono kasi kubaka ni kuba ekanya kwa Nyambe. **10** Cwale elingeloi no mutanu sebeli liitela esiwana salyo ba lubona no sibatana. Mi ouwi sebeli ufuka omubuso no sibatana, mi anu sebeli akuma etitimi too mulibaka no kukola. **11** Mi sebeli akuta Nyambe na ku wilu mulibaka no kuyupa okukola koo ni itombo. Kono ka sikubakela emisebezi yoo. **12** Elingeloi no mutanu ni kamweya sebeli liitela esiwana salyo ba musindi munene no Eufulatisti, mi ameyi sebeli akukuta okulukisa endila no ambumu atunda ku upa. **13** Cwale sebeli nimona mukanwa no dilagoni ni mukanwa no sibatana sinjili mane ni mukanwa no munuhi no mapwa okutunda emebo yaatu no kwiiba eyo ikufekile kanyi mambotwe. **14** Eyo kame itendile emebo no mandimona eyo itenda etimakazo. Eyi ita kwa mbumu no litunga lyonje, ni kwa waneka bamweya ba ndwaa ba liywaaa linene lya Nyambe no Maata. **15** "Komumone! Kame niiya kanyi mbuyi! Embuyoti niya woyo so waniwa yotatelele mi kame ateulile eikumango yaye nji

17 Cwale elingeloi linjili ku mangeloj mutanu ni twiili awo alemine eiwana mutanu ni twiili sebeli liiya kwa mene ni kwamba nji, "Oiyé, mbaní kumónisa ekatulo sanibe elihule linene, elyo liikalanga ba meyi no kupula **2** ambumu no litunga nakutenda nalyo ouhule, mi ewaine no uhule walyo mi aanu no litunga naku kolwa aba ana kunwa ku waine no uhule walyo." **3** Cwale elingeloi sebeli lini shimba mu mebo ni kunitwala mu lihalapa. Mi sebeli nimona omukati yoikalile ba sibatana no mucaa esi siiyalile amatina no unyefuli, mi esikwite emitwi mutanu ni twiili mane ni manaka likumi. **4** Omukati woyo kame ano kumanga olwambi no mubala no undilu ni mucaa yo kabisitwe ni gauda, ni mawee no utokwa ni tipelela, ni mawee no kuwaba, yo lemine ekomoki no gauda mu likaa lyaye, eiiyalile einu no kwakena ni kwenisa neyo no uhule waye. **5** Mi ba lubala lwaye kame kuna kuñoliwa elitina no kunutu, "Babilona no kuneneba, inawaye amahule onje mane neyi yonje no litilo eyi no litunga." **6** Mi sebeli ni mona omukati woyo nji nakoliwa ounyinga no anu no kukena a Nyambe ni unyinga no anu ao neli tipaki ta Jesu. Cwale aba nina kumumona, sebeli ni komoka onene. **7** Kono elingeloi sebeli lyambda kwa mene nji, "Ikene aba okomoka? Kame sani kwambele

ekunutu no mukati ni sibatana eso sili ni mitwi mutanu ni twiili ni manaka likumi eso simu shimbanga. **8** Esibatana ona mona nasikwikalako mi kasisako kono okutuwa situnde mu mukoti okubinda sasite okasinyiha. Mi awo ayoya mu litunga awo amatina oo kasiñoliwa kale mu buka no moyo elitunga elyaka sisumiwa kale, mba komoka aba samone esibatana kakuli nasi kwikalako, mi kasisako mane mba siiyi. **9** “Esi kame sitalusa okuyupisisa ni kushangama, emitwi mutanu ni twiili kame okutambula ku ibi yaye, nji mulese oukutabela italusa amalundu mutanu ni twiili awo aikalile etikozi taye! **10** Kakuli eibi yaye kame yungekilwe omukati. **11** Kame esi ni ambumu no litunga konji okakeela ku wilu, mi Nyambe na puluka ano kukwana mutanu naakwi, omunjili kwasili, eibi yaye. **12** Mu mutende kanyi omo ana mi omunjili kasiya kale, kono aba saiiye, kame tendele, mi mu mufanikete twiili ku tikezo taye. saikale enako icana feela. **13** Esibatana sina mu waneke twiili mu munwise mu sinweno saye kwikalako oweli mi kasisako, ni Mbamu no eso ana kuwaneka. **14** Mulibaka no oukukanyisa mutanu ni twaatu kono kame ali kwavo akwana mutanu nayiili, mi kame ata ku kusinyeha. **15** amayando no kuneneba ni kulila, kakuli mu “Amanaka likumi ona kumona, awo kame ali ambumu likumi awo kasi tambula kale amaata ni ikalile, time Mbamu! mene kanili ombelwa, no umbumu, kono kame satambule etukelo sitamba kulila!” **16** Mulibaka elyo, etikoto taye kanyi ambumu no hola imweya bamweya ni kame sati monahale mu liywa limweya, elifu, sibatana. **17** Aa nasi muhupulo mumweya mi ni kulila ni lishebo, mi kame sa ciñiwe ni mulilo, kame saabe amaata ni tukelo yoo ku sibatana. **18** Kakuli woyo no maata ni Mbamu Nyambe, woyo salwise Omukoko, kono Omukoko omwatula.” **19** Cwale ambumu no litunga awo kame sawakome, kakuli yo Mbamu no ambumu ana kutenda ouhule mi kame ana kuyoya naye, mi yo Mbamu no anu onje mi awo ali naye mba lili aba sa mone owise no kuciñiwa kwaye. naisaniwa ni kuketiwa mane nasephala.” **20** Kame sa imane oku no kuleba mu kucila Cwale sebeli wamba kwa mene nji, “Ameyi ona amayando aye. Mane ni kwamba nji, Mawe! kumona, abo liikalile elihule, kame attendile maw! wene omuleneñi no kuneneba, wene anu, okupula na simacaba mane ni tipuo. **21** omuleneñi no kuneneba Babilona! Mu hola Cwale amanaka likumi awo ona kumona, onyene imweya fela ekatulo yaye naiiyil!” **22** Cwale aulisi ni sibatana kame satimbe elihule, kame sali no litunga kame sa mulile ni kusikoka, kakuli tubulise eikumango ni kulisiya enjeshe ni kulya kawkisa aa saule eibyana yoo kame. **23** Eibyana enyama yalyo mane ni kuliniciña ni mulilo. **24** no gauda, ni silibela, ni mawee no utokwa, ni Kakuli Nyambe nakwibeeka mu micima yoo tipelela, ni tinyambi no line, eibyana no undilu, okushimba esibaka nji aikale mu muhupulo neyi no siliki, neyi no mucaa, ni mifuta yonje no mumweya ni kuba amaata no umbumu ku itondo no kunuka wino, ni inu yonje no manaka sibatana, okutwala abo amaywi a Nyambe aba no tindopu, ni inu yonje no itondo no utokwa, saka iyatetewe. **25** Cwale omukati woyo ona neyi no kopa, neyi no yondo, neyi no malebulu, kumona, kame otendile omuleneñi no kuneneba **26** ni sinamoni, neyi no sipaisi, ni insense, ni owo okwite amaata beulu no ambumu no litunga.”

18 Munyima no eyi sebeli nimona elingeloi elinjili eliyya banji okutunda ku wilu. Elikwite amaata no kuneneba, mi elitunga sebeli li benya ni kanya yalyo. **2** Mi elingeloi sebeli likuwa ni liywi no kuneneba nji, “Nakwi! Nakwi! Babilona no kuneneba! Na futuka esibaka no

mandimona, mi nasifutuka esibaka no mebo no kwiiba, esibaka no inu yonje no litilo mane tuyunyi tutimbilwe. **3** Kakuli amacaba onje naanwi ku waine yaye no uhule waye. Mi ambumu no litunga kame ana tende eyi no uhule ni lyonyene, ni aulisi no litunga kame ana kufumisiwa mulibaka no titakazo taye no kwiiba.” **4** Cwale sebeli ni yupu eliywi linjili litunda mu wilu elyamba nji, “Mu tunde mwa yonyene anyi anu ange! nji cwale mulese kushangama, emitwi mutanu ni twiili kame okutambula ku ibi yaye, nji mulese oukutabela italusa amalundu mutanu ni twiili awo aikalile etikozi taye! **5** Kakuli eibi yaye kame yungekilwe omukati. **6** Mu mutende kanyi omo ana mi omunjili kasiya kale, kono aba saiiye, kame tendele, mi mu mufanikete twiili ku tikezo taye. **7** Mulibaka no oukukanyisa mutanu ni twaatu kono kame ali kwavo akwana kwaye ni ku yoya ouyi kwaye, Cwale mu mube mutanu nayiili, mi kame ata ku kusinyeha. **8** amayando no kuneneba ni kulila, kakuli mu “Amanaka likumi ona kumona, awo kame ali mucima waye kame aamba nji, ‘Mene kame ambumu likumi awo kasi tambula kale amaata ni ikalile, time Mbamu! mene kanili ombelwa, no umbumu, kono kame satambule etukelo sitamba kulila!’ **9** Mulibaka elyo, etikoto taye kanyi ambumu no hola imweya bamweya ni kame sati monahale mu liywa limweya, elifu, sibatana. **10** Aa nasi muhupulo mumweya mi ni kulila ni lishebo, mi kame sa ciñiwe ni mulilo, kame saabe amaata ni tukelo yoo ku sibatana. **11** Kakuli woyo no maata ni Mbamu Nyambe, woyo salwise Omukoko, kono Omukoko omwatula.” **12** Cwale ambumu no litunga awo kame sawakome, kakuli yo Mbamu no ambumu ana kutenda ouhule mi kame ana kuyoya naye, mi yo Mbamu no anu onje mi awo ali naye mba lili aba sa mone owise no kuciñiwa kwaye. naisaniwa ni kuketiwa mane nasephala.” **13** 10 Kame sa imane oku no kuleba mu kucila Cwale sebeli wamba kwa mene nji, “Ameyi ona amayando aye. Mane ni kwamba nji, Mawe! kumona, abo liikalile elihule, kame attendile maw! wene omuleneñi no kuneneba, wene anu, okupula na simacaba mane ni tipuo. **14** omuleneñi no kuneneba Babilona! Mu hola Cwale amanaka likumi awo ona kumona, onyene imweya fela ekatulo yaye naiiyil!” **15** Cwale aulisi ni sibatana kame satimbe elihule, kame sali no litunga kame sa mulile ni kusikoka, kakuli tubulise eikumango ni kulisiya enjeshe ni kulya kawkisa aa saule eibyana yoo kame. **16** Eibyana enyama yalyo mane ni kuliniciña ni mulilo. **17** no gauda, ni silibela, ni mawee no utokwa, ni Kakuli Nyambe nakwibeeka mu micima yoo tipelela, ni tinyambi no line, eibyana no undilu, okushimba esibaka nji aikale mu muhupulo neyi no siliki, neyi no mucaa, ni mifuta yonje no mumweya ni kuba amaata no umbumu ku itondo no kunuka wino, ni inu yonje no manaka sibatana, okutwala abo amaywi a Nyambe aba no tindopu, ni inu yonje no itondo no utokwa, saka iyatetewe. **18** Cwale omukati woyo ona neyi no kopa, neyi no yondo, neyi no malebulu, kumona, kame otendile omuleneñi no kuneneba **19** ni sinamoni, neyi no sipaisi, ni insense, ni mila, ni waine, ni oli, ni fulanksense, ni unga no kukene, ni uloto, ni tingombe, ni mikoko, ni timbii, ni makoloi, naabika, ni myoyo no anu. **20** “Embuya no utokwa no moyo waye nauti, mi einu yaye no kuwaba yonje naitauka kwa yonyene mi katamba kwiwana kame!” **21** Aulisi no ikumango eyi awo ana kuwana oufumu kwa yonyene, kame saimane oku no kuleba naye okucila amayando aye ni kulila

no kuneneba nji, **16** mawe! mawe! Omuleneñi yumbiwa inee no kuyoya sebeli akwela banji ni no kuneneba, owo ona kukufuka etinyambi ku lumbeka Nyambe woyo oikalile ba lubona no kuwaba ni undilu ni mucaa ni kubanya ni kwamba nji, “Amen! Halelujah!” **5** Cwale ni gauda, ni mawee no kuwaba, ni tipelela! okutunda ba lubona sebeli kwiya eliywi lyamba **17** Muhola imweya fela oufumu onje sebeli nji, “Mulumbeke Nyambe wetu, moonje anyi osinyeħa!” Cwale onje akulu no isepe nanu abika, anyi mu mucila, anyonyo na kulu!” asikwenda mu sisepe, na sikupuwa, na sikuulisa **6** Cwale sebeli ni yupa omulumo okufekile mu liwate onje, sebeli aimana oku no kuleba, **18** kanyi eliywi no anu no kupula, kanyi omulumo ni kulila aba ana kumona owise no kubya kwaye, no meyi no kupula mi kanyi omulumo no “Ubine omuleneñi ona kukufeka ni muleneñi no mbula elyamba nji, “Haleluja! Kakuli Ombumu kuneneba ou!” **19** Cwale sebeli ayumbela eliluli Nyambe wetu no maata, kame abusa! **7** Tu ba mitwi yoo, abo alemine okulila onene amba wabelelwe, ni kumu lumbeka, kakuli elikwala no nji, “Mawel! mawe! omuleneñi ou ku kuneneba, Mukoko naliyyi, mi omukwaliwa naku tukiset. owo ana kwikala ni isepe mu liwate kame ana **8** Kame ana kubiwa nji amangekiwe olwambi no kufuma ku ufumu waye! Mu hola imweya sebeli ku benya ni kukena, kakuli olwambi no kuluka osinyeħa!” **20** Muwabelelwe mwa yonyene, yokame emisebezi no anu no kukena a Nyambe. wene eliwilu! Aanu no kukena a Nyambe, na **9** Cwale elingeloi sebeli lyamba kwa mene nji, tumiwa, na nuhi a Nyambe! Kakuli Nyambe “Oñole eyi, Emboyoti ni yawo ana isanenwe ku kame anabi ekatulo kwa yonyene mulibaka mutiki no likwala no mulalelo no Mukoko.” Mi lyenu! **21** Cwale elingeloi no maata sebeli linona sebeli wamba kwa mene nji, “Aa ni maywi no eliwee no kuneneba ni ku likondela mu liwate ni niti a Nyambe.” **10** Cwale sebeli ni kwela ku kwamba nji, “Babilona omuleneñi no kuneneba makondo aye ni ku mu lumbeka, kono sebeli mba ukondelwe ngeeso banji mu kutina mi wamba kwa mene nji, “Kaufanene okutenda eyi! kautamba ku moniwa kame. **22** Cwale omulumo Kame nili omubika mukwenu ni wene nabowe nwawo apeta ethahlepa nawo apeta etipala ni awo alemine oupaki wa Jesu. Olapele Nyambe.” titolombita kautamba oku yupiwa kwa wena, mi Kakuli oupaki wa Jesu ni mebo no unuhi. **11** kakwisa omunu no mapangapanga so waniwa Cwale sebeli ni mona eliwilu eliyatuluka, mi mu muleneñi ou kame! mi kulese okuyupahala sebeli ku monahala ombii no likena! Komumone, kwa wene omulumo no kutwa kame! **23** Eliseli woyo oikalilebo kame aisaniwa nji wa Niti ni ku no lambi kalitamba kubanya kwa wene kame, Sepahala, mi mu Kuluka kame aatula ni kutenda ni liywi no mukwati ni mukwaliwa kalitamba etindwaa. **12** Amiyo aye kame afekile kanyi kuyupahala mwa wene kame, kakuli aulisi no olulimi no mulilo, mi ba mutwi waye kame bali litunga neli anu luli no litunga, ni macaba onje omushukwe no kupula mi kame akwite elitina kame ana kongiwa ku uloti waye!” **24** Cwale no kwalimukiwa kwa kwaye konji yonyene feels. mwa yonyene kame kuna waniwa ounyinga **13** Kame akufukile esikumango sina ombekiwa no anuhi a Nyambe nou no anu no kukena a mu unyiga, mi elitina lyaye kame aisaniwa nji Nyambe, nou onje nwawo ana kwibaiwa mu “Eliwi ly Nyambe”. **14** Cwale esikwendisa etimbii na ku wilu kame tikufukile etinyambi no likena no kukena, timukoña etili ba timbii no likena. **15** Mu kanwa kaye kame kutunda omukwale no kutweba owo osinva esicaba. Cwale kame sabuse ni mulamu no soondo, yokame so lyatingela mu sikandelo no waine no kutina no kutweba kwa Nyambe no maata. **16** Ba lwambi lwaye ni ba seelo saye kame kuñolilwe elitina nji, “Ombumu no ambumu Omibusi no anu onje”. **17** Cwale sebeli ni mona elingeloi eli imanine mu kamwi, mi ni liywi linene sebeli lisana ku iyunyi yonje eyo ituka mu wilu nji, “Mwiīye, mu kuwane ku mulalelo no kuneneba wa Nyambe! **18** Mwiīye

19 Munyima no eyi sebeli ni yupa omulumo no kuneneba noukufeka kanyi eliywi no anu no kupula mu wilu, akuweleza nji, “Haleluja! Okuyoyisiwa, ni kanya, ni maata kame ili kwa Nyambe wetu! **2** Kakuli etikatulo taye nita niti mi nita kuluka, kame ana atula elihule elyo lina kusinya elitunga ni uhule walyo, mi kame ana litenekisa ounyinga wa abika aye awo lina kwibaa.” **3** Kame sebeli akuwa nji, “Haleluja! Owise owo utunda kwa yonyene kame uta oko no kwaabwa!” (*aiōn g165*) **4** Cwale akulu no kukwana makumi ayiili ni tunee ni

mukulya etinyutu no ambumu, etinyutu no maneku anee no litunga, eyo eitendile, Gogo akulu no isepe, etinyutu no anu no maata, ni ni Magogo. Okwaungeka ku ndwaa, epalo yoo tinyutu no timbii nawo atendisa, ni tinyutu kame ikufekile kanyi omusheke-sheke no liwate. no anu onje, bamweya nawo no kulukuluha na **9** Cwale sebeli ambeka elitunga ni kutinguluka bika, bamweya na nyonyo na kulu.” **19** Cwale omunganda wa anu no kukena a Nyambe ni sebeli ni mona esibatana nambumu no litunga muleneñi owo osingiwa. Kono omulilo sebeli ni timpi too akuwanine nji atende etindwaa otunda ku wilu okwiya mu kwaasinya. **10** okulwisa woyo oikalanga ba mbii ni kulwisa empi yaye. **20** Cwale esibatana sebeli asilema, ni munuhi no mapwa woyo ona kwikala naso yo tenda etiponiso eto ana koonga awo ana kutambula eliswayo no sibatana nawo anaku lapela esifekiso saso. Esibatana ni munuhi no mapwa sebeli a yumbelwa mu lisa no mulilo owo ubya no silufula. (*Limnē Pyr g3041 g4442*) **21** Cwale anu no kupula kame ana kwibaiwa ni mukwale kwa woyo ona kwikalanga ba mbii, aimanine balubala no lubona, mi etibuka sebeli omukwale owo ona kutunda mu kanwa kaye, mi eyunyi yonje sebeli iikuta enyama no itupu yoo.

20 Cwale sebeli ni mona elingelo eli tunda ku wilu okwiya banji, eli lemire mu Lyoko lyalyo etinotolo no mukoti ni liwenge no kuneneba. (*Abyssos g12*) **2** Cwale sebeli olema edilagoni enyoka no kale eyi ili Diyabulozi simba Satani, ni ku mununga mu myaka ina kukwana esikiti. **3** Cwale elingelo sebeli li muyumbela mu wina ni ku uyatila ni kubebakabo eliswayo nji alesele okoonga anu, okutwala ba myaka ikwana esikiti aba sa ikabwele. Munyima no eyo kame sa nungutulwe mu nako icana fela. (*Abyssos g12*) **4** Cwale sebeli ni mona amabona nawo aikalile bo okame awo ana kwatuliwa. Kame sebeli ni mona emyoyo nwawo ana ku patuliwa emitwi mulibaka no upaki woo kwa Jesu ni ku liywi lya Nyambe, nawo ana kuulwa oku lapelela esibatana simba esifekiso saso mi kasi kutambula eliswayo yaso mu timala too simba mu maoko oo. Kame ana ku yoya ni kubusa ni Kilesite mu myaka ina kukwana esikiti. **5** Ano kufa onje kasi kwiya mu kuyoya konji emyaka sikitabo ina kubwela. Oku neli okuyoyisiva no weli no afu. **6** Kame ali ni mbuyoti ni kukena, awo ana biwi esishemo mu kwinguwa no weli! Elifu no wiili kalikwite amaata beulu yoo, kono kame satende apulisita a Nayambe naa a Kilesite mi kame sabuse naye emyaka ikwana esikiti. **7** woyo oikalile ba lubona sebeli wamba nji, Cwale aba saibwe emyaka eyi ikwana esikiti, “Komumone, einu yonje kame niitenda eyi Satani mba lukululwa mu tolongo yaye, **8** mi no ubya!” Kame sebeli wamba nji, “Oñole kame saiye muku koonga esicaba awo ali mu

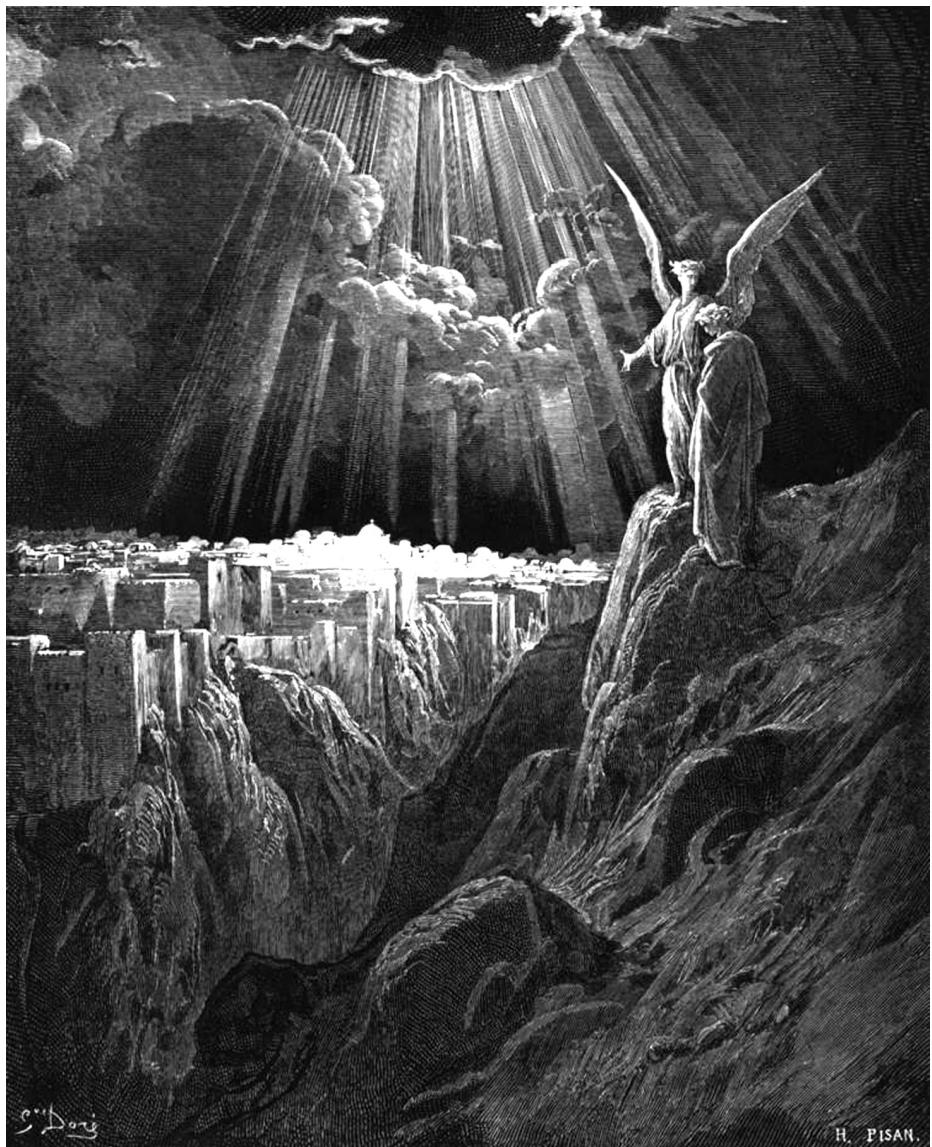
otunda ku wilu okwiya mu kwaasinya. **10** Cwale woyo no kwiiba ona kwaonga sebeli okondelwa mu lisa no mulilo ni silufula omo ku nakwikala esibatana na nuhi no mapwa, mi kame sa yandisiwe munji ni usiku okuta oku no kwaabwa. (*aiōn g165, Limnē Pyr g3041 g4442*) **11** Cwale sebeli ni mona olubona no likena ni woyo oikalilebo. Elitunga ni liwilu sebeli itunda ba lubala lwaye, mi kaisi wanerwa esibaka kame. **12** Cwale sebeli ni mona afu, ano kuneneba nacana, tiyatululwa. Kame kuna kuyatululwa ni buka, mi eyi neli ebuka no moyo. Cwale afu sebeli aatulwa okukumanena nomo ku ñolelwemutibuka, kweeyo ana kutenda. **13** Eliwate sebeli liusa afu awo ana kwikala mwa lyonyene, mi elifu ni sibaka no anu no kufa sebeli yuusa afu aali mwa onyene, mi onje kame ana kwatulwa kweeyo ana kutenda. (*Hadēs g86*) **14** Cwale elifu ni sibaka noanu no kufa sebeli ikondelwa mu liwate no mulilo. Eli elifu no wiili, elisa no mulilo. (*Hadēs g86, Limnē Pyr g3041 g4442*) **15** Cwale nji elitina no munu yonje kalisi ku waniwa eli ñolilwe mu buka no moyo, kame ana ku kondelwa mu lisa no mulilo. (*Limnē Pyr g3041 g4442*)

21 Cwale sebeli ni mona eliwilu no ubya ni litunga no ubya. Elitunga no weli ni liwilu no weli sebeli ibwaa, ni liwate sebeli libwa. **2** Cwale sebeli ni mona omuleneñi no kukena, Jelusalema no ubya, oka tundile ku wilu kwa Nyambe, yo kutukisite kanyi osikukwaliwa woyo oku kabisite niku tatela mbumwaye. **3** Seli ni yupa eliywi no kuneneba okutunda ba lubona elyamba nji, “Komumone, omundi wa Nyambe kame oli naanu. Kame saikale noo, mi kame satende anu aye, mi Nyambe yonyene luli kame saikale noo. **4** Kame sa pukute emyooti ku miyo oo, mi elifu kalitamba okumonahala kame, simba okweena ni kulila simba okuyupa okukola, kakuli einu no kale naibwi.” **5** Cwale woyo oikalile ba lubona sebeli wamba nji, Cwale aba saibwe emyaka eyi ikwana esikiti, “Komumone, einu yonje kame niitenda eyi Satani mba lukululwa mu tolongo yaye, **8** mi no ubya!” Kame sebeli wamba nji, “Oñole kame saiye muku koonga esicaba awo ali mu eyi, kakuli amaywi awo ni aku sepahala mi a

niti.” **6** Kame sebeli wamba kwa mene nji, “Na ni mifuta yonje no mawee. Ou no wel i neli kupetahala! Time alufa ni Omega, amatatekelo jasipa, ou no wiili neli safiya, ou no waatu ni mamaneneno. Kwavo afile elinyotwa mba neli ageti, ou no unee neli emalodi **20** ou no naabi ku liwelu-welu no meyi no moyo no mutanu neli onikisi, ou no mutanu ni kamweya kwatenekika. **7** Woyo so koma kame sa yole neli kaneliyani, ou no mutanu ni twiili neli eyi, mi kame sani tende Nyambe waye mi kilisoliti, ou no mutanu ni twaatu neli belilo, ou yonyene mba tende Mwanange. **8** Kono kwavo no umowa, na mbulwa etumelo, asikwibaa, na si kutenda ouhule, naloti, na sikulapela eifikiso, na simapwa, ekoto yoo kame saikale mu lisa elyo libya ni mulilo ni silufula, mi elyo elifu no wiili.” (*Limnē Pyr g3041 g4442*) **9** Cwale sebeli imweya, mi endila no muleneñi naikutendiwa kwiya elinjili no mangeloj mutanu ni twiili ni gauda luli, okumonahala kanyi siponi. **22** awo alemine eiwana mutanu ni twiili eiyalile Cwale kanasi mona kale endoo ya Nyambe etikozi mutanu ni twiili mi sebeli lyamba kwa mu muleneñi, kakuli endoo ya Nyambe yawo mene nji, “Wiiye, niku monise omukwaliwa, neli Mbamu Nyambe no maata ni Mukoko. **23** omoywa Mukoko.” **10** Cwale mu mebo sebeli Omuleneñi kausikusaela eliywaa simba okweti onitwala ku lilundu no kuleba no kuneneba, ni okubenza mo, kakuli ekanya ya Nyambe eliseli kunimonisa omuleneñi no kuneneba Jelusalema mi elambi yawo ni Mukoko. **24** Mu liseli lyawo owiyya okutunda ku wilu kwa Nyambe, **11** mo sakweende amacaba na mbamu no litunga ouli ni kanya ya Nyambe, okukanya kwavo kame salite ekanya yoo mwa onyene. **25** Emyelo kame kukufekile kanyi eliwee no utokwa, kanyi yawo kaitamba okuyatiliwa eliywaa Lyonje jasipa eyi libelela kanyi Kilisitale. **12** Kame ona mi kakutamba kwikala ousiku omo. **26** Kame kwikala ni limota no kuneneba, ni kuleba lina sakulitiwe ekanya ni likute ku macaba. **27** kwikalanga ni myelo likumi ni twiili mi ba Kono kakwisa esi nokwakena eso sasi ingene mwelo ni mwelo kame kwikalile amangeloi mo, simba woyo otenda einu no kwiiba simba likumi ni twiili, mi ba mwelo kame kuli amatina amapwa kono konji fela awo añolilwe mu buka likumi ni twiili no mishobo no aana no Islae ana kuñoliwa. **13** Kuupa kame kuna kwikala emwelo yaatu, ku mboela emwelo yaatu, ku mutulo emwelo yaatu, mane ni ku wiko emwelo yaatu. **14** Elimota no muleneñi kame linakwikala ni mitomo ina kukwana likumi ni twiili, ni mwa yonyene kame kuna kwikala amatina no atumiwa likumi ni twiili no Mukoko. **15** Cwale woyo ana kwambola ni mene, kame ana kulemanga esetekiso no soondo no gauda okweteka omuleneñi ni mamota. **16** Omuleneñi kame ukwite amaneku anee, okuleba kwavo kame kulikana ni kwiibiba, mi sebeli oeteka omuleneñi ni mulamu waye, eikonkwani eyi itenda eikit yiili ni myanda yiili, okuleba kwavo ni muupala, ni mukuleba okuta mu wilu kame kulikanelela. **17** Kame sebeli oeteka elimota lyawo, enaku kwana eibima omwaanda ni makumi mutanu ni kamweya nimutanu okulikana omo ana kuetekela, eyi ina kutenda eyi no lingeloi. **18** Elimota kame lina kuyakiwa ni jasipa, abo omuleneñi kame ona kuyakiwa ni gauda, ou kenine kanyi siponi. **19** Omutombo no limota no muleneñi kame ona kukabisiwa

22 Cwale sebeli oni monisa omusindi no meyi no moyo, no kukena kanyi kilisitale, aa abuba okutunda ba lubona lwa Nyambe nolu no Mukoko **2** ba kaci no ndila no muleneñi kame ni ku maneku onje no musindi, esitondo no moyo ni mbuya yaso ikwana elikumi ni twiili, eso siveeka embuya yaso okweti ni kweti, mi amamuna no sitondo neli ano ku balisa anu. **3** Kakutamba kwikala eso so kutiwa. Kono olubona lwa Nyambe nolu no Mukoko kame saikalemo, mi abika aye mba mulumbike. **4** Kame sa mone olubala lwaye mi elitina lyaye kame saliikale ba timala too. **5** Ousiku kautamba kwikalako, kame katamba okusaele eliseli no lambi simba eliywaa, kakuli Nyambe yosotenda eliseli lyoo, mi kame sabuse okuta oku no kwaabwa. (*aiōn g165*) **6** Cwale elingeloi sebeli lyamba kwa mene nji, “Aa maywi aku sephala ni niti. Ombumu, Nyambe no mebo no anuhi a Nyambe, na tumu amangeloi aye oku monisa abika aye eso sasi fanene oku tendahala abano. **7** Komumone, ni keiyile mu wangu.” Embuyoti

ni ya woyo oteula amaywi no anuhi a Nyambe no buka eyi. **8** Time Jowani yamene woyo ona kuyupa ni kumona einu eyi. Cwale aba nina kwiyupa ni kwimona, sebeli ni kwela banji okulapela ku makondo no lingeloi elyo lina kuni monisa yo mane ni kulapela. **9** Kono sebeli lyamba kwa mene nji, “Kautwese okutenda ngeso kwa mene! Kame nili omubika kanyi wene na kowe anuhi a Nyambe, nawo ateula amaywi no buka eyi. Olumbeke Nyambe!” **10** Cwale sebeli lyamba kwa mene nji, “Mu lesele okuyatila amaywi no unuhi no eyi ebuka, kakuli enako kame ili beebei. **11** Mulese ano ku tenda eibi atende eibi, mulese eyi no kwiiba itende eyi no kwiiba, mi awo no kuluka atende eyi no kuluka, mi eyi no kukena itende eyi no kukena.” **12** “Komumone!” Kame niiya mu wangu! Okulita omupuzo wange, okuteneka omunu yonje kweyo ana tende. **13** Time Alufa ni Omega, amatatekelo ni mamaneneno.” **14** Embuyoti ni awo ayowisa eikumango yoo, nji abiwe etukelo no kulya ku sitondo no moyo nji akaingene mu muleneñi okutusisa emyelo. **15** Kundee kame kuli ambwa na loti ni mahule naibayi na alapela emilimu, nawo aisinga ni kutenda eyi no mapwa. **16** “Mene Jesu kame nina tumu elingeloi lyange kwaanyi ni upaki ku tikeleke. Time Omubisi ni Lusika lwa Dabida, Olutungweti no kubanya no masiku.” **17** Emebo ni Mukwati sebeli aamba nji, “Mwiiye!” Mulesele woyo oyupa aambe nji, “Mwiiye!” Mi mulesele woyo ofile elinyotwa aiye, mulesele woyo olakaza ashimbe ameyi no moyo no kwaaula. **18** Kame niba emamela woyo oyupa eliywi no unuhi no buka eyi. Nji omunu kame akeza ku maywii awo, Nyambe mba mwekeleze ku tikozi eto ti ñolilwe mu buka eyi. **19** Nji omunu kame atundisa ku amywi no unuhi no buka eyi, Nyambe kame sa shimbe ekabelo yaye mu sitondo no moyo ni mu muleneñi no kukena, eyo inambiwa mu buka eyi. **20** Woyo opaka ku inu eyi kame aamba nji, “Niti luli kame niiya mu wangu-wangu!” Amen. oiye, Mbamu Jesu! **21** Esishemo sa Mbamu Jesu siikale nanu no kukena onje a Nyambe. Amen!

Cwale sebeli ni mona omuleneñi no kukena, Jelusalema no ubya, oka tundile ku wilu kwa Nyambe, yo kutukisite kanyi osikukwaliwa woyo oku kabisite niku tatela mbumwaye. Seli ni yupu eliywi no kuneneba okutunda ba lubona elyamba nji, "Komumone, omundi wa Nyambe kame oli naanu. Kame saikale noo, mi kame satende anu aye, mi Nyambe yonyene luli kame saikale noo."

Sinulo 21:2-3

Reader's Guide

Luyi at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, "*As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him.*" Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, "*And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned.*" So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, "*Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth.*" 2 Timothy 2:15. "*God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,*" 2 Peter 1:4-8.

Glossary

Luyi at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aīdios g126

Greek: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular

Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32

Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possibility, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067

Greek: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hades g86

Greek: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Meaning:

Synonomous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442

Greek: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585

Hebrew: proper noun, place

Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020

Greek: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Glossary +

AionianBible.org/Bibles/Luyana---Luyana-Bible/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Luka 8:31
Maloma 10:7
Sinulo 9:1
Sinulo 9:2
Sinulo 9:11
Sinulo 11:7
Sinulo 17:8
Sinulo 20:1
Sinulo 20:3

Tikezo 3:21
Tikezo 15:18
Maloma 1:25
Maloma 9:5
Maloma 11:36
Maloma 12:2
Maloma 16:27
1 Makolinte 1:20
1 Makolinte 2:6
1 Makolinte 2:7
1 Makolinte 2:8
1 Makolinte 3:18
1 Makolinte 8:13
1 Makolinte 10:11
2 Makolinte 4:4
2 Makolinte 9:9
2 Makolinte 11:31
Magalata 1:4
Magalata 1:5
Maefese 1:21
Maefese 2:2
Maefese 2:7
Maefese 3:9
Maefese 3:11
Maefese 3:21
Maefese 6:12
Mafilipi 4:20
Makolose 1:26
1 Timoteya 1:17
1 Timoteya 6:17
2 Timoteya 4:10
2 Timoteya 4:18
Tite 2:12
Mahebelu 1:2
Mahebelu 1:8
Mahebelu 5:6
Mahebelu 6:5
Mahebelu 6:20
Mahebelu 7:17
Mahebelu 7:21
Mahebelu 7:24
Mahebelu 7:28
Mahebelu 9:26
Mahebelu 11:3
Mahebelu 13:8
Mahebelu 13:21
1 Pitolosi 1:23

1 Pitolosi 1:25
1 Pitolosi 4:11
1 Pitolosi 5:11
2 Pitolosi 3:18
1 Jowani 2:17
2 Jowani 1:2
Juda 1:13
Juda 1:25
Sinulo 1:6
Sinulo 1:18
Sinulo 4:9
Sinulo 4:10
Sinulo 5:13
Sinulo 7:12
Sinulo 10:6
Sinulo 11:15
Sinulo 14:11
Sinulo 15:7
Sinulo 19:3
Sinulo 20:10
Sinulo 22:5

aiōnios

Mateu 18:8
Mateu 19:16
Mateu 19:29
Mateu 25:41
Mateu 25:46
Maleka 3:29
Maleka 10:17
Maleka 10:30
Luka 10:25
Luka 16:9
Luka 18:18
Luka 18:30
Jowani 3:15
Jowani 3:16
Jowani 3:36
Jowani 4:14
Jowani 4:36
Jowani 5:24
Jowani 5:39
Jowani 6:27
Jowani 6:40
Jowani 6:47
Jowani 6:54
Jowani 6:68

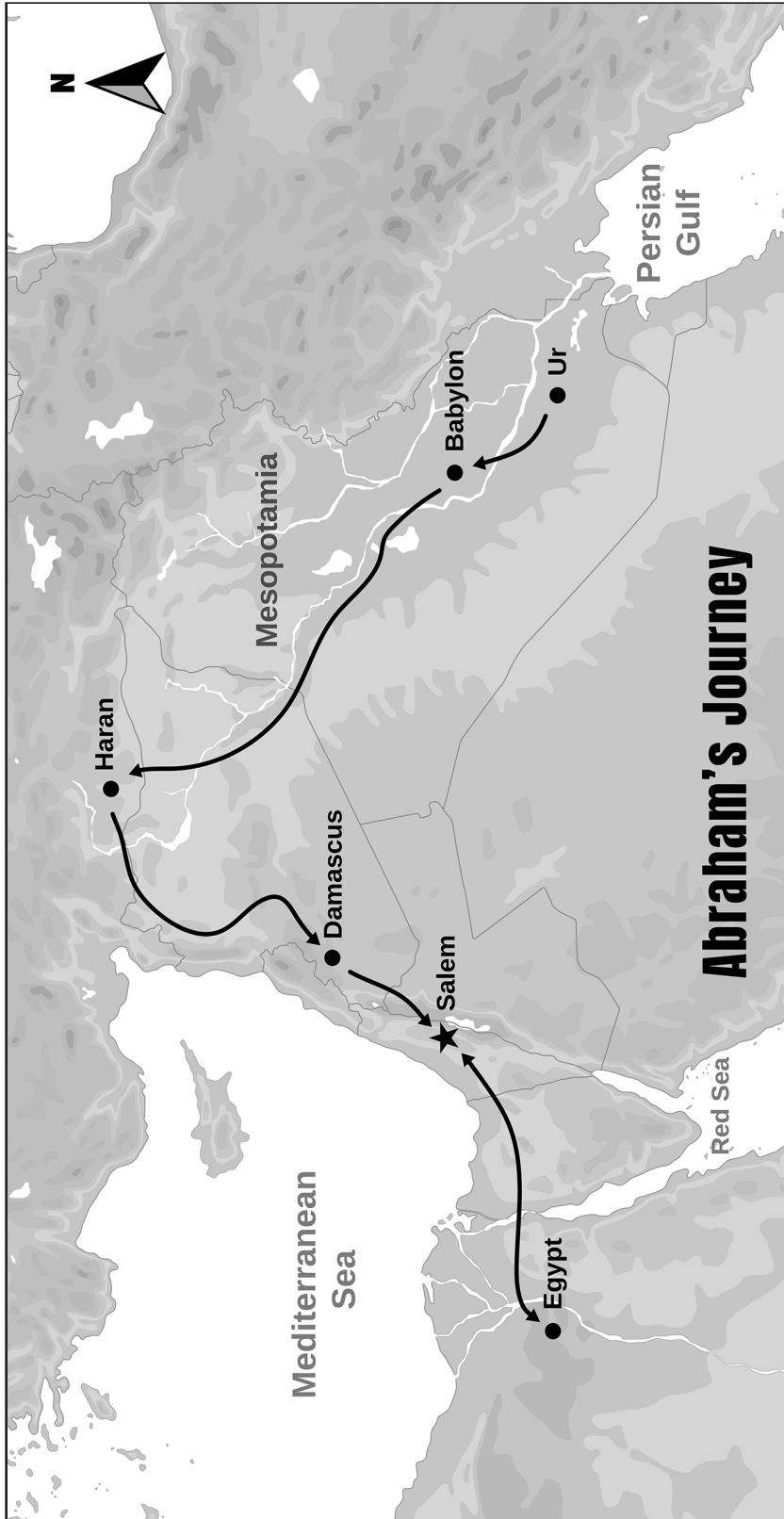
aīdios

Maloma 1:20
Juda 1:6

aiōn

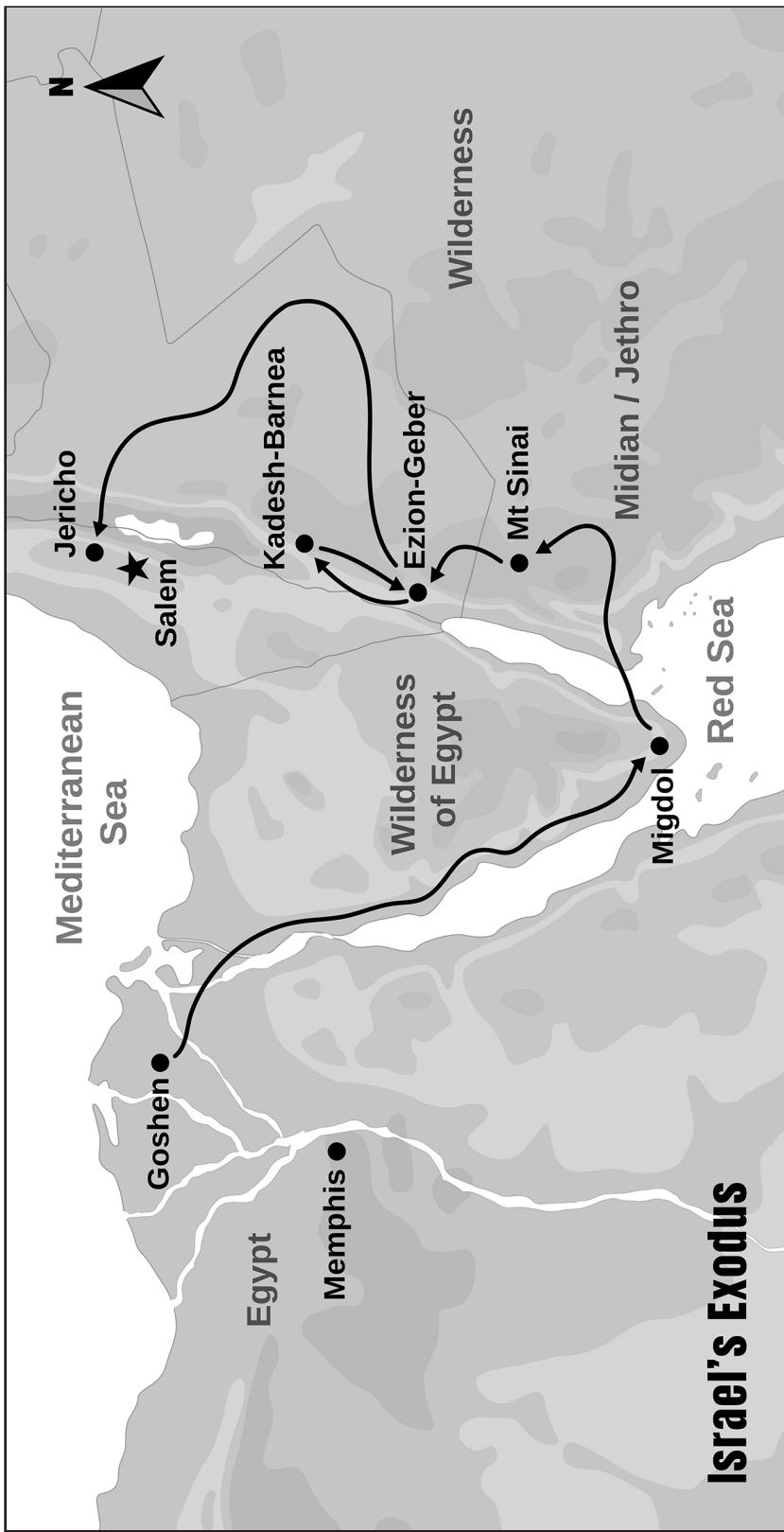
Mateu 12:32
Mateu 13:22
Mateu 13:39
Mateu 13:40
Mateu 13:49
Mateu 21:19
Mateu 24:3
Mateu 28:20
Maleka 3:29
Maleka 4:19
Maleka 10:30
Maleka 11:14
Luka 1:33
Luka 1:55
Luka 1:70
Luka 16:8
Luka 18:30
Luka 20:34
Luka 20:35
Jowani 4:14
Jowani 6:51
Jowani 6:58
Jowani 8:35
Jowani 8:51
Jowani 8:52
Jowani 9:32
Jowani 10:28
Jowani 11:26
Jowani 12:34
Jowani 13:8
Jowani 14:16

Jowani 10:28	Maleka 9:45	Psalms 116:3
Jowani 12:25	Maleka 9:47	Psalms 139:8
Jowani 12:50	Luka 12:5	Psalms 141:7
Jowani 17:2	Jakobo 3:6	Proverbs 1:12
Jowani 17:3	Hadēs	Proverbs 5:5
Tikezo 13:46	Mateu 11:23	Proverbs 7:27
Tikezo 13:48	Mateu 16:18	Proverbs 9:18
Maloma 2:7	Luka 10:15	Proverbs 15:11
Maloma 5:21	Luka 16:23	Proverbs 15:24
Maloma 6:22	Tikezo 2:27	Proverbs 23:14
Maloma 6:23	Tikezo 2:31	Proverbs 27:20
Maloma 16:25	1 Makolinte 15:55	Proverbs 30:16
Maloma 16:26	Sinulo 1:18	Ecclesiastes 9:10
2 Makolinte 4:17	Sinulo 6:8	Song of Solomon 8:6
2 Makolinte 4:18	Sinulo 20:13	Isaiah 5:14
2 Makolinte 5:1	Sinulo 20:14	Isaiah 7:11
Magalata 6:8		Isaiah 14:9
2 Mateselonika 1:9		Isaiah 14:11
2 Mateselonika 2:16		Isaiah 14:15
1 Timoteya 1:16	Sinulo 19:20	Isaiah 28:15
1 Timoteya 6:12	Sinulo 20:10	Isaiah 28:18
1 Timoteya 6:16	Sinulo 20:14	Isaiah 38:10
2 Timoteya 1:9	Sinulo 20:15	Isaiah 38:18
2 Timoteya 2:10	Sinulo 21:8	Isaiah 57:9
Tite 1:2		Ezekiel 31:15
Tite 3:7		Ezekiel 31:16
Filimoni 1:15	Genesis 37:35	Ezekiel 31:17
Mahebelu 5:9	Genesis 42:38	Ezekiel 32:21
Mahebelu 6:2	Genesis 44:29	Ezekiel 32:27
Mahebelu 9:12	Genesis 44:31	Hosea 13:14
Mahebelu 9:14	Numbers 16:30	Amos 9:2
Mahebelu 9:15	Numbers 16:33	Jonah 2:2
Mahebelu 13:20	Deuteronomy 32:22	Habakkuk 2:5
1 Pitolosi 5:10	1 Samuel 2:6	
2 Pitolosi 1:11	2 Samuel 22:6	
1 Jowani 1:2	1 Kings 2:6	
1 Jowani 2:25	1 Kings 2:9	
1 Jowani 3:15	Job 7:9	
1 Jowani 5:11	Job 11:8	
1 Jowani 5:13	Job 14:13	
1 Jowani 5:20	Job 17:13	
Juda 1:7	Job 17:16	
Juda 1:21	Job 21:13	
Sinulo 14:6	Job 24:19	
	Job 26:6	
	Psalms 6:5	
eleēsē	Psalms 9:17	
Maloma 11:32	Psalms 16:10	
	Psalms 18:5	
Geenna	Psalms 30:3	
Mateu 5:22	Psalms 31:17	
Mateu 5:29	Psalms 49:14	
Mateu 5:30	Psalms 49:15	
Mateu 10:28	Psalms 55:15	
Mateu 18:9	Psalms 86:13	
Mateu 23:15	Psalms 88:3	
Mateu 23:33	Psalms 89:48	
Maleka 9:43		

Abraham's Journey

Mulibaka no tumelo Abulahama na kultuteka Nyambe abo ana ku isaniwa okutanda mu sibaka eso ana ku tambula kanyi ana kuyola mi sebeli otundamo yok'a limukile oko ata njii kubine. - Mahebelu 11:8

"When Pharaoh had let the people go, God didn't lead them by the way of the land of the Philistines, although that was near; for God said, 'Lest perhaps the people change their minds when they see war, and they return to Egypt'" Exodus 13:17

Mediterranean
Sea

Sidon
Tyre
Caesarea-
Philippi

Galilee
Capernaum
Bethsaida

Cana
Nazareth

Sychar

Samaria

Ephraim

Jerusalem ★

Bethany

Bethlehem

Judea

► Egypt

Decapolis

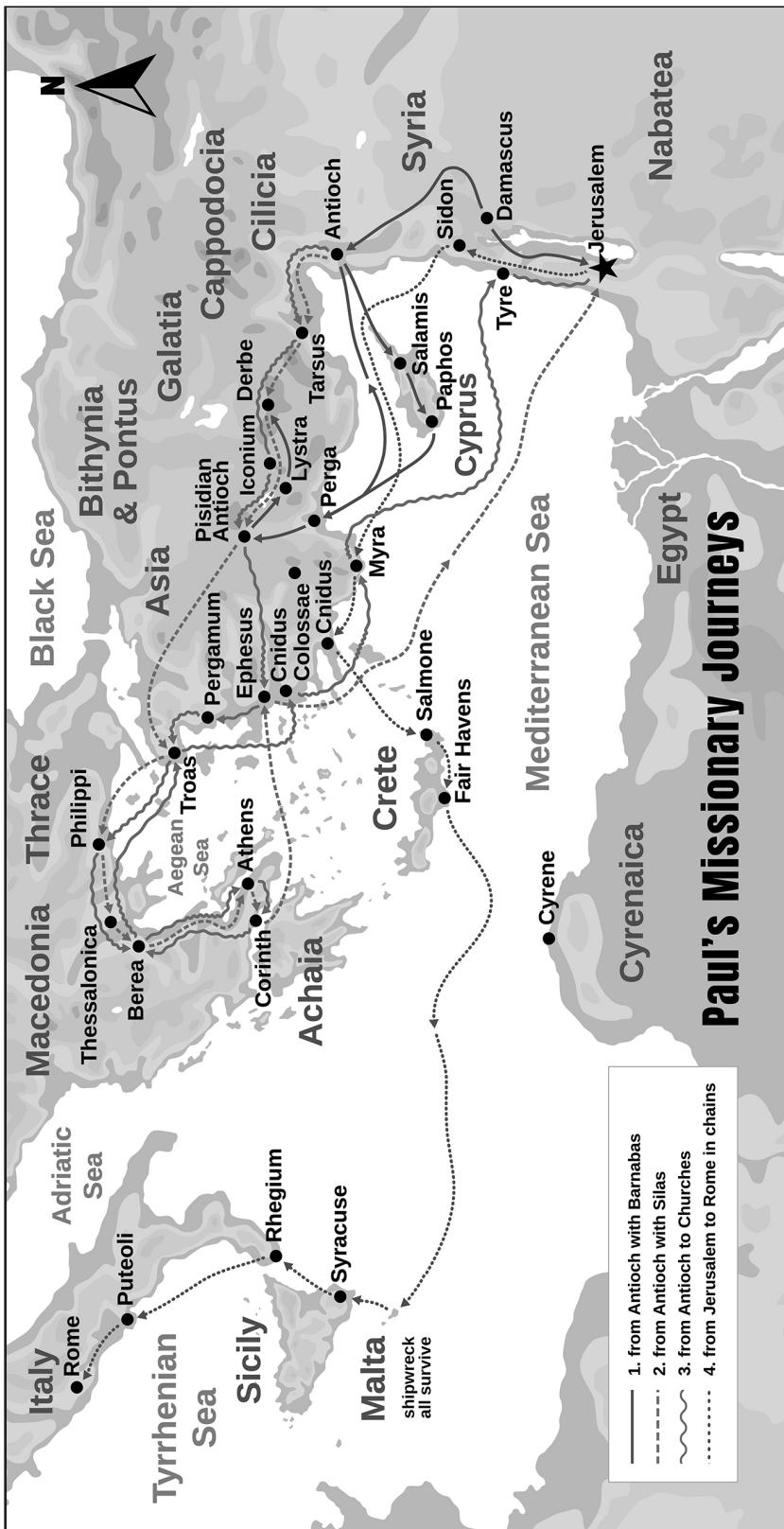
Peraea

Jericho

Jesus' Journeys

Kakuli Omwana no munu kasiiyela nji abelekelewe, kono ninji abeleke mi abe onooyo waye nji aliulula aana no kupula. - Maleka 10:45

Paul's Missionary Journeys

Mene Paulusi, omubika wa Jesu Kilesite ona isaniwa oku tendiwa omutumwa riji aambe eliywi no kuwaba lyu Nyambe. - Maloma 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophesies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Usher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

- Christ returns for his people
- 1956 Jim Elliot martyred in Ecuador
- 1830 John Williams reaches Polynesia
- 1731 Zinzendorf leads Moravian mission
- 1614 Japanese kill 40,000 Christians
- 1572 Jesuits reach Mexico
- 1517 Martin Luther leads Reformation
- 1455 Gutenberg prints first Bible
- 1323 Franciscans reach Sumatra
- 1276 Ramon Llull trains missionaries
- 1100 Crusades tarnish the church
- 1054 The Great Schism
- 997 Adalbert martyred in Prussia
- 864 Bulgarian Prince Boris converts
- 716 Boniface reaches Germany
- 635 Alopen reaches China
- 569 Longinus reaches Alodia / Sudan
- 432 Saint Patrick reaches Ireland
- 397 Carthage ratifies Bible Canon
- 341 Ulfilas reaches Goth / Romania
- 325 Niceae proclaims God is Trinity
- 250 Denis reaches Paris, France
- 197 Tertullian writes Christian literature
- 70 Titus destroys the Jewish Temple
- 61 Paul imprisoned in Rome, Italy
- 52 Thomas reaches Malabar, India
- 39 Peter reaches Gentile Cornelius
- 33 Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we? ►			Genesis 1:26 - 2:3	
How are we sinful? ►			Romans 5:12-19	
Where are we?			Innocence	
			Eternity Past	Creation 4004 B.C.
Who are we? ►	God	Father	John 10:30 God's perfect fellowship	Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden
		Son		
		Holy Spirit		
	Mankind	Living	Genesis 1:1 No Creation No people	Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels
		Deceased believing		
		Deceased unbelieving		
	Angels	Holy		
		Imprisoned		
		Fugitive		
		First Beast		
		False Prophet		
		Satan		
Why are we? ►			Romans 11:25-36, Ephesian 2:7	

Mankind is created in God's image, male and female He created us

Sin entered the world through Adam and then death through sin

When are we?

Fallen				Glory				
Fall to sin No Law	Moses' Law 1500 B.C.	Christ 33 A.D.	Church Age Kingdom Age	New Heavens and Earth				
1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light				Acts 3:21 Philippians 2:11 Revelation 20:3				
John 8:58 Pre-incarnate		John 1:14 Incarnate	Luke 23:43 Paradise	God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City				
Psalm 139:7 Everywhere		John 14:17 Living in believers						
Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth								
Luke 16:22 Blessed in Paradise								
Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment				Matthew 25:41 Revelation 20:10				
Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command								
2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus								
1 Peter 5:8, Revelation 12:10 Rebelling against Christ Accusing mankind				Revelation 20:13 Thalaasa				
				Revelation 19:20 Lake of Fire				
				Revelation 20:2 Abyss				

For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all

Destiny

Luyi at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, "*the gates of Hades will not prevail*," Matthew 16:18. Paul asks, "*Hades where is your victory?*" 1 Corinthians 15:55. John wrote, "*Hades gives up*," Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, "*Do not be afraid*," because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our Good News sounds like a warning to "*be afraid*" because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, "*out of the frying pan, into the fire?*" Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, "*Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'*" Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. "*If the first fruit is holy, so is the lump*," Romans 11:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

Disciple All Nations

Mute cwale mu katende aiyeti no macaba orije, mwa kolobeze mu litma lya Sitange, ni lya Mwana, neli no Mebo No Kukena. - Mateu 28:19

